T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

"MECMÛ'ATÜ'L-EŞ'ÂR 06 HK 275/2"

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Resul ÖZTÜRK

Niğde
Kasım, 2021

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

"MECMÛ'ATÜ'L-EŞ'ÂR 06 HK 275/2"

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Resul ÖZTÜRK

Danışman : Prof. Dr. Ziya AVŞAR
Üye : Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR
Üye : Keziban PAKSOY

Niğde
Kasım, 2021

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum "**Mecmu'atü'l-Eş'âr 06 Hk 275/2"** başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.…/.../…

Resul ÖZTÜRK

ÖN SÖZ

Yazıldıkları dönemde ilgi görmüş şiirleri ihtivâ eden şiir mecmû'aları, dönemin estetik anlayışını göstermesi bakımından oldukça önemli kaynaklardır. **Mecmû 'atü'l-Eş'âr (06 Hk 275/2)** adlı çalışmamızın en temel özelliği eserin büyük bir kısmının Bâkî'ye ait şiirlerden oluşmuş olmasıdır. Bu özelliğiyle Bâkî Dîvânı için ayrı bir nüsha olarak isimlendirilmesi de yanlış olmayacaktır.

Bu çalışmada Milli Kütüphane'de **"06 Hk 275/2"** numarada kayıtlı **"Mecmû'atü'l-Eş'âr"** isimli şiir mecmû'asının tanıtımı ve metin neşri yapılmıştır. Metnin incelemesi ve neşri yapılırken mecmû'adaki orijinal sayfa numaralarına sadık kalınmış ve karışıklığa sebebiyet vermemek için yeniden numaralandırma yapılmamıştır.

Şiirlerin büyük bir çoğunluğunun Bâkî'ye ait olduğu tesbit edildikten sonra Sabahattin Küçük'ün Bâkî Dîvânı ile karşılaştırma yoluna gidilmiştir. Böylelikle mecmû'adaki müşkiller giderilmiş, ayrıca Dîvânda olmayan beyit yahut şiirler tesbit edilmiştir.

Çalışmamızda mevcut bulunan şiirlerin vezinleri bulunmuş, uymayanlar vezne göre tamir edilmiştir. Bu sayede daha doğru bir okuma yapılması amaçlanmıştır.

Şiir metinleri XVI. Yüzyıl dil özelliği gösterdiği için Türkçe kelimelerin imlasında XVI. Yüzyılın fonetik imlasına uyulmuştur.

Metinlerin imlasında Ziya Avşar'ın **"Tenkitli Metin Neşrinde İmlâ Sorunu Üzerine Yeni Düşünce ve Öneriler"** adlı makalesi esas alınmıştır.

Yine çalışmanın başında mecmû'ada yer alan bütün şiirlerin şâirleri, matla' beyitleri, nazım şekli ve türü, şiirin vezni mestap tablosunda mecmû'adaki şiir sırasına bağlı kalınarak verilmiştir. Bu sayede de okuyucunun mecmû'anın geneline ana hatlarıyla daha kolay ve pratik şekilde ulaşması hedeflenmiştir.

Çalışmanın sonuna ise mecmû'alar hakkında daha geniş bilgilere ulaşılabilmesi amacıyla geniş bir kaynakça eklenmiştir.

Çalışmamızın her aşamasında destek ve yönlendirmelerini bizden esirgemeyen, fikirleriyle yol gösteren danışman hocam Prof. Dr. Ziya AVŞAR'a, bazı müşkilatların giderilmesinde yardımcı olan Doç. Dr. Bünyamin TAŞ'a teşekkürlerimi

sunarım. Aynı zamanda metnin son kontrolü esnasında yardımlarını gördüğüm Ömer SEMİZ ve İbrahim DEMİRDELEN'e, bu sıkıntı ve strese benimle katlanan aileme teşekkür etmeyi görev bilirim.

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MECMÛ‘ATÜ’L-EŞ‘ÂR (06 HK 275/2)

ÖZTÜRK, Resul
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ziya AVŞAR
Kasım 2021, 458 sayfa

Bu çalışmada Milli Kütüphane’de **“06 Hk 275/2”** arşiv numarası ile kayıtlı “**Mecmû‘atü’l-Eş‘âr”** adlı şiir mecmû‘ası incelenmiş ve önce mecmû‘anın kısa bir tanımı yapılmış ardından mecmû‘anın içeriği ve teknik özellikleri üzerinde durulmuş en son olarak da mecmû‘ada yer alan nazım şekilleri ve türleri bilimsel bir metodla yeni harflere aktarılmıştır. Şiirler yeni harflere aktarıldıktan sonra vezinleri tesbit edilmiştir. Ayrıca şiir metinleri okunurken imkanlar el verdiği ölçüde daha önce yapılmış çalışmalar incelenerek gerekli karşılaştırmalar da yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mecmû‘a, 06 Hk 275/2, Mecmû‘atü’l Eş‘âr

ABSTRACT
MASTER'S THESIS

COLLECTION OF POEMS (06 Hk 275/2)

ÖZTÜRK, Resul
Turkısh Language and Literature Department
Supervisor: Prof. Dr. Ziya AVŞAR
November 2021, 458 pages

In this study, in the National Library "**Mecmû'atü'l-Eş'âr"** with the archive number **"06 Hk 275/2"** was examined and first a short definition of the journal was made, then the content and technical features of the journal were emphasized. The verse forms and types in the journal have been studied in a scientific way transferred to new letters by the method. After the secrets were transferred to new letters, their meters were determined. In addition, while reading the secret texts, previous studies were examined to the extent possible and necessary comparisons were made.

Keywords: Mecmû'a, 06 Hk 275/2, Mecmû'atu'l Eş'âr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ ..... **ii**
ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **v**
GİRİŞ **1**
1. Mecmu‘a Hakkında Genel Bilgiler 1
2. Mecmu‘atü’l Eş‘âr (06 Hk 275/2) ve Çalışmamız Hakkında Bilgiler 2
2.1. Metnin Kuruluşunda Dikkat Edilen Hususlar 4
Çeviriyazı Alfabesi 5
MESTAP TABLOSU 6
MECMÛʿATÜ’L-EŞʿÂR (06 Hk 275/2) **65**
METİN **65**
KAYNAKÇA **375**
TIPKIBASIM **381**

GİRİŞ

1. Mecmu‘a Hakkında Genel Bilgiler

Sözlükte “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi”, “seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap” (Devellioğlu, 2012:689) anlamına gelen mecmu‘a, teknik olarak birçok şiirin veya yazının bir araya getirilerek oluşturulduğu eserlerdir. Günümüze yaklaştıkça mecmua anlamını dergi olarak güncellemiş ve şiirler yerine yazıların bir araya geldiği eserler halini almıştır. Mecmualar müstensih tarafından yazılması uygun görülmüş ve bazıları divanda yer almamış şiirlerin bir araya getirilmesinden oluşabilmektedir. *Mecmu‘*aların bir kısmının müstensihi belli de olsa büyük bir kısmının kim tarafından ya da ne zaman oluşturulduğu bilinmemektetir.

Günümüz edebiyat tarihi için büyük bir öneme sahip olan mecmualar bazen divanlarda yer almayan şiirleri barındırdıklarından dolayı ilgili şairin şiirinin bulunmasına yardım etmektedir ayrıca içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucusunun edebi zevkini yansıttığı gibi şairlerin şöhreti hakkında da bilgi verir. Bir şâir yaşadığı dönemden çok sonraki dönemlerin mecmu‘alarında yer alıyorsa bu onun etkisinin ne kadar yoğun olduğunu, ne kadar sevilip beğenilen bir şair olduğunu gösterir.

“Mecmuaları ana hatlarıyla: 1. Nazire mecmuaları, 2. Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmuaları, 3. Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar, 4. Aynı konudaki eserleri içine alan mecmualar; tababet, ilahiyat gibi, 5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar olarak gruplamak mümkündür.” (Levent,1984:166-167)

Mecmu‘alar Edebiyat Tarihi açısından önemli oldukları için özellikle son yıllarda oldukça yoğun akademik çalışmalar yapılmıştır. Biz de aynı bilgileri tekrarlamaktan kaçındığımız için mecmu‘alar hakkında yapılmış bu çalışmaları kaynakça kısmında derledik. Mecmu‘alar hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyenlerin kaynakçaya göz gezdirmeleri yeterli olacaktır.

2. Mecmu‘atü’l Eş‘âr (06 Hk 275/2) ve Çalışmamız Hakkında Bilgiler

Tez konumuz olan “Mecmû‘atü’l Eş‘âr (06 Hk 275/2) ile ilgili Ankara Milli Kütüphane yer alan tavsifte şu bilgiler kayıtlıdır:

“Ölçüleri 204x130 mm, yaprak sayısı 112a-145b, satır sayısı 19, yazı türü rik‘a, kağıt türü mavi cedid.”

Mecmû‘a sayfaları müstensih tarafından ilk sayfadan başlayıp son sayfaya kadar verilmiştir. Bizim çalışmamızda da bu sayfa numaralarına sadık kalınmıştır. Mecmû‘ada “ 229-238, 245-248, 251-256, 261-282, 305-322, 323-326” sayfa araları eksiktir. Ayrıca “59, 60” ve “221” numaralı sayfalar da boştur. Mecmû‘ayı iki cilt olarak düşünebiliriz. İkinci kısım daha çok mecmû’a özellikleri gösterirken ilk kısım Bâkî Dîvânının bir nüshası mahiyetindedir.

İlk kısım “Dîvân-ı Bâkî” şeklinde başlayıp Bâkî’nin şiirlerini muhtevî kısımdır. Eserin büyük bir çoğunluğunu kapsayan kısım da burasıdır. Bu bölüm Bâkî’nin Dîvânında olmayan kimi şiirleri, beyitleri ihtivâ etmesi bakımından oldukça kıymetlidir. Bu şiirler Sabahattin Küçük’ün Bâkî Dîvânı ile karşılaştırılarak tespit edilmiş olup dipnotlarda belirtilmiştir. Yine aynı şekilde mecmûa‘da silinmiş, okunmayan kelimeler ve Dîvânla mecmû‘a arasındaki farklı kelimeler de dipnotlarda gösterilmiştir.

Bu kısımda Bâkî’ye âit 27 kasîde, 5 musammat, 443 gazel, 6 kıt‘a ve 10 matla olmak üzere 491 adet şiir mevcuttur. Sabahattin Küçük’ün Bâkî Dîvânı’nda ise 27 kasîde, 9 musammat, 548 gazel, 21 kıta ve 31 adet matla ile toplam 636 şiir bulunmaktadır. Dîvân ve mecmû‘a arasında kasîde sayıları eşit olmakla birlikte, mecmû‘ada çoğunluğu gazel olmak üzere toplam 145 şiir eksiktir. Bunların dışında da mecmû‘ada Bâkî Dîvânı’nda olmayan 3 gazel ve 16 beyit tespit edilmiştir. 45, 81 ve 188 numaralı gazeller dîvânda mevcut değildir.

İkinci kısım “Gazel-i İrşâdî” ile başlayıp “Livâtânâme-yi Naîmâ” ile devam eder. Yine bu kısımda otuzdan fazla şâir mevcuttur. Bu şâirlerin isimleri mestap tablosunda sıralanmıştır. Gerek yazının şekli gerekse sayfa

düzeni ikinci kısımla birinci kısmı yazan kişinin farklı kişiler olduğunu düşündürtmektedir. Bâkî Dîvânı'nın olduğu kısım daha tertipli ve okunaklı yazılmış olup ikinci kısmın yazısı ve sayfa düzeni ise yer yer okumayı güçleştirecek derecede bozulmuştur. Aynı zamanda ikinci kısımda vezin sıkıntısı da mevcuttur.

Eserin kim tarafından ve ne zaman yazıldığına dair ise mecmû'ada hemen hiçbir bilgi yoktur. Eserin zahriyeden önceki boş sayfalarından birisinde "*ʿārif zilli Efendinündür*" ibaresi bulunmaktadır. Yine mecmûa'nın son varağı boş olup bir dörtlük mevcuttur. Bu dörtlüğün son mısraında "*Rāġıb úalemüñ münevver itti* ..." denmektedir. Bu iki bilgi bize mecmû'ayı 'Ârif ya da Râgıp isimli birisinin istinsah ettiğini düşündürmektedir. 'Ârif Bey'in başlayıp Râgıb'ın nihayete erdirmiş olması da mümkündür.

Ne zaman yazıldığı konusuna gelecek olursak eserde sadece 303. Sayfada *"Fū'ād Paşanuñ vefātı ḥaḳḳında"* başlıklı şiirin altında *"sene 1285"* tarihi atılmıştır. Onun dışında başka bir tarihe rastlanmamaktadır. Bu tarih ve içindeki diğer şairlerin yaşadığı yıllar bize eserin XIX. yüzyılda yazıldığını göstermektedir. Yine zikredilen şiirde ismi geçen ve bu yüzyılda vefat ettiğini bildiğimiz Keçecizade Fuad Paşa olduğunu düşündüğümüz kişinin ölüm tarihini de göz önünde bulundurursak eserin en erken 1869 yılından sonra tamamlandığını kesin bir dille söyleyebiliriz.

2.1. Metnin Kuruluşunda Dikkat Edilen Hususlar

8- Metinde olmayıp anlam itibariyle olması gereken ifadeler […] işareti içinde gösterilmiştir.

2- Ayetler metin içinde transkribe edilmiş, mealleri dipnotta eğik olarak verilmiştir. Dipnotta meal verildikten sonra parantez içinde sure ismi ve ayet numarası yazılmıştır (Furkân 5), (Âl-i İmrân 15) gibi.

3- Arapça hadis, kelam-ı kibar gibi ifadeler de metin içinde transkribe edilmiş, anlamları dipnotta eğik olarak yazılmıştır.

4- Manzum kısımların vezinleri üstlerine yazılmıştır.

5- Farsça "vav-ı madule" " ħˇ " şeklinde gösterilmiştir.

6- Metinde okunmasından şüphe duyulan ifadelerin yanına (?) işareti konulmuştur..

7- Metinde okunmayan kelimeler tıpkıbasımıyla birlikte dipnotlarda belirtilmiştir.

8- Metnin okunması sırasında eski Anadolu Türkçesi imlası gözetilmiştir.

Çeviriyazı Alfabesi

ا (آ)	a, ā	ص	ṣ
ا (أ)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ż, ḍ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	s̱	غ	ġ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	ḳ
ح	ḥ	ك	k, g, (ñ)
خ	ḫ	ڭ	ñ
د	d	ل	l
ذ	z̲, d̲	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ى	y, ı, i, ī
		ء	’

MESTAP TABLOSU

YER NU:						
Şiir Nu	**Mahlas**	**Matla' beyti / bendi**	**Nazım şekli**	**Nazım türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
1	Bāḳī	Hengām-ı şeb ki küngüre-yi ḳaṣr-ı āsmān Ẕeyn olmış idi şuʿlelenüp şemʿ-i aḫterān	Kasīde	Medhiye	Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	Sultân Süleyman Han medhiyesi
2	Bāḳī	Zer ü gevherle ḳılup ẕiver-i efser ḫātem Zīb ü zīnetde geçer hemser-i Ḳayṣer ḫātem	Kasīde	Medhiye	Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Semiz ʿAli Paşa'ya methiye
3	Bāḳī	Rūḥbaḫş oldı Mesīḥāṣıfat enfās-ı bahār Açdılar dīdelerin ḥˇāb-ı ʿademden ezhār	Kasīde	Bahāriye	Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Semiz ʿAli Paşa adına yazılan bir bahariyye
4	Bāḳī	İtdi şehri şeref-i maḳdem-i Sulṭān-ı cihān Reşk-i bāġ-ı İrem ü ġayret-i gülzār-ı cinān	Kasīde	Medhiye	Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Sultân Süleyman Han'ın doğumunu kutlamak için yazılmış bir Kasīde
5	Bāḳī	Ḫaṭṭ-ı müşgfāmuñla ey ġonca-yı ter Şekerdür o lebler mümessek mükerrer	Kasīde	Medhiye	Faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün	Sultân Süleyman Han medhiyesi
6	Bāḳī	Cihān-ı maʿdelet kān-ı mürüvvet Penāh-ı mülk ü millet nuṣrtü'd-dīn	Kasīde	Medhiye	Mefāʿīlün/mefāʿīlün/faʿūlün	
7	Bāḳī	Biḥamdi'llāh şeref buldı yine mülk-i Süleymānī Cülūs itdi saʿādet taḫtına İskender-i ṣānī	Kasīde	Cülūsiye	Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	Sultân Selîm Hân'ın cülûsu üzerine yazılan bir Kasīde
8	Bāḳī	Aġardı berf ile yir yir çemende cism-i nihāl Niteki penbe-yi dāġ ile sīne-	Kasīde	Şitāʾiyye	Mefāʿilün/feʿilātün/mefāʿilün feʿilün	Ebu's-su'ûd adına

		yi ābdāl				yazılan bir şitâʾiyye
9	Bāḳî	Ne ḫoş yaraşdı sipihre kevākib içre hilāl Ṭaḳındı pāyine gūyā ki cevherî ḫalḫāl	Kasīde	Medhiye	Mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün	Halep Beylerbeyi Kubât Paşa methiyesi
10	Bāḳî	Perde-yi şām olıcaḳ mihre niḳāb-ı ruḫsār Ẓāḫir oldı gözüme heyʾet-i ebrū-yı nigār	Kasīde	Bahāriye	Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Kadızāde Ahmet Şemseddin adına yazılan bir bahāriyye
11	Bāḳî	Ḫūrşîd öñinde şuʿlelenür māh-ı nev müdām Gūyā ki şemʿa ḳarşu görinür kenār-ı cām	Kasīde	Medhiye	Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	Sultân Selim Han'a methiye
12	Bāḳî	Gülşene altun varaḳlar zeyn idüp bād-ı ḫazān Gūyiyā zerkūplar dükkānı oldı gülsitān	Kasīde	Medhiye	Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	Sultân Selim Han'a methiye
13	Bāḳî	Urınup farḳına bir tāc-ı mücevher sünbül Oldı iḳlîm-i çemen taḫtına server sünbül	Kasīde	Medhiye	Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Mehemmed Çelebi'ye methiye
14	Bāḳî	Bāġa reşk itse revā ravża-yı firdevs-i berîn Şol ḳadar zînet ü fer virdi yine Ferverdîn	Kasīde	Medhiye	Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Şam Kadısına methiye
15	Bāḳî	Minnet Cenāb-ı Ḥaḳḳa hezārān hezārbār Faṣl-ı şitāda bāġ-ı cihān buldı nevbahār	Kasīde	Cülūsiye	Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	Mehemmed Çelebi'nin cülûsunu kutlama
16	Bāḳî	Micmer-i zerrîn-i mihri çarḫ gerdān eyledi ʿŪd u ʿanber ḳıymetin būy-ı gül erzen eyledi	Kasīde	Bahāriye	Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	Sultân Murâd Han adına yazılan bir bahâriyye
17	Bāḳî	Cān virürdüm cevher-i cān istese cānān eger Beẕl iderdüm yolına ẕîḳıymet olsa cān eger	Kasīde	Medhiye	Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	Sultân Mehemmed Han'a methiye

18	Bāḳī	Biḥamdi'llāh refīḳ oldı yine tevfīḳ-i Rabbānī Muẓaffer ḳıldı sulṭān-ı cevānbaḫt-ı cihānbānı	Kasīde	Medhiye	Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün	Sultân Mehemmed Han'ın seferden dönüşünü tebrik
19	Bāḳī	Ey pāybend-i dāmgeh-i ḳayd-ı nām u neng Tā key hevā-yı meşġale-yi dehr-i bīdireng	Terkib-i Bend	Mersiye	Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	Sultân Süleyman Han mersiyesi
20	Bāḳī	Ṭāliʿ oldı neyyir-i iḳbāl ü devlet ṣubḥdem Sāye ṣaldı ʿāleme necm-i hidāyet ṣubḥdem	Terci'-i Bend	Cülūsiye	Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	Selim Han oğlu Sultân Murad Han adına yazılmış bir cülûsiyye
21	Bāḳī	Cāy-ı āsāyiş olur ṣanma cihān-ı fānī Eyleme ḳaṣd-ı ʿimāret bu ḫarāb eyvānı	Terkib-i Bend	Mersiye	Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Mihrimâh Sultân'a Mersiye
22	Bāḳī	Ḳadr-i eşküm ol bilür kim ḳıymet-i gevher bile Rūy-ı zerdüm ḫoş görür ol kim ġubār-ı zer bile	Kasīde		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
23	Bāḳī	Dökilmiş zülf-i müşgāsā o ḳadd-i dilsitān üzre Döşenmiş sāye-yi Ṭūbā bihişt-i cāvidān üzre	Kasīde		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
24	Bāḳī	Teʿālaʿllāh ẕehī tāḳ-ı bülend-i āsmānāsā Hezār aḥsenet ey burc-ı felek-ḳadr u semāsīmā	Kasīde		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	Feridun Bey'in evinin vasıflarını anlatan bir Kasīde
25	Bāḳī	Ey şehenşāh-ı keremgüster ü dānişperver Sāye-yi luṭf-i Ḫudā pertev-i envār-ı ezel	Kıtʿa		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/Feʿilün	
26	Bāḳī	Ḫüsnüñ żiyāsı pertev-i nūr-ı ḳıdem gibi Rūşen cemālüñ āyīnesi ṣubḥdem gibi	Kasīde	Medhiye	Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	Sultân Mehemmed Han Mehdiyyesi
27	Bāḳī	Dil-i ṣadçāki ser-i zülf-i	Kas		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/	

		perîşāne çeker Bilür ol mūy ġamın her ne ise şāne çeker	īde		feʿilün	
28	Bāḳî	Rāh-ı çeşmümden dile tāb-ı ruḫ-ı cānān gelür Ḫāne-yi cāna żiyā-yı mihr-i nūrefşān gelür	Kasīde	Medhiye	Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün	Sultân Murad Han methiyesi
29	Bāḳî	Cihān bāġına virdi revnaḳ-ı firdevs-i aʿlāyı Temāşā eyle ṣunʿ-ı Ḥażret-i Bārī Teʿālāyı	Kasīde	Bahāriye	Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefaʿīlün	Sultân Mehemmed Han adına yazılmış bir bahâriyye
30	Bāḳî	Muʿaṭṭār ḳıldı āfāḳı nesîm-i bād-ı nevrūzî Fürūzān oldı ḫurşîdüñ çerāġ-ı ʿālem-efrūzı	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
31	Bāḳî	Leb-i laʿlin ḥayāl it gūşe-yi ʿuzletde pinhān ol Dilā hem kān-ı gevher ḳıl özüñ hem gevher-i kān ol	Kasīde		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
32	Bāḳî	Gül meclisinde lāle yine ḳıldı āşikār Āyîn-i bezm-i ʿişret-i Cemşîd-i kāmkār	Kasīde		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
33	Bāḳî	Çemende servi ḳadd-i dilsitāna beñzetdüm Nihāli dilber-i nāzükmiyāna beñzetdüm	Gazel		Mefāʿilün/feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
34	Bāḳî	Şimdi bildürdi cihāna ġamzeñ āfet neydügin ʿĀleme gösterdi ol ḳāmet ḳıyāmet neydügin	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
35	Bāḳî	Câme-yi sıḥḥat Ḫudādan ḫalḳa bir ḫılʿat gibi Bir libās-ı fāḫir olmaz cisme ol kisvet gibi Var iken baḫt u saʿādet ḳudret u ḳuvvet gibi Ḫalḳ içinde muʿteber bir nesne yoḳ devlet gibi Olmaya devlet cihānda bir	Taḥmis		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	Sultân Süleyman Han'a Taḥmis

		nefes ṣıḥḥat gibi				
36	Bāḳī	Rāyet-i fitne çeküp ol ḳadd-i dilcū begler Uşdılar yanına her şūḫ-ı cefāḫū begler Bir yire geldi nice ġamzesi cāẕū begler Bir ālāy oldı perī şīvelü āhū begler Gözi āhūlaruñ ālāyına yā Hū begler	Taḥmis		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Necâtî Bey'e Taḥmis
37	Bāḳī	Ezelden şāh-ı ʿaşḳuñ bende-yi fermānıyuz cānā Maḥabbet mülkinüñ sulṭān-ı ʿālī-şānıyuz cānā	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
38	Bāḳī	Bilini ḳuçmadadur ol ṣanemüñ derd ü belā Yoḫsa şīrīn lebi ʿāşıḳlara ḥāżır ḫelvā	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
39	Bāḳī	Ḥüsn ile saña öykünemez çün gül-i raʿnā Ḥüzn ile baña beñzeyemez bülbül-i şeydā	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
40	Bāḳī	Ḫurşīd ki feżā-yı felekdür mesīr aña Degmez gedālar içre işigüñde yir aña	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
41	Bāḳī	Cevr ü cefāña ḳāʾil olurdum velī şehā Maḥṣūṣ olaydı ol da cihānda hemān baña	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
42	Bāḳī	Gülsitān bezm-i şarāb u cām-ı mey güldür baña Ḳulḳul-i ḫalḳ-i surāḫī ṣūret-i bülbüldür baña	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
43	Bāḳī	Baña çoḳ cevr itdügüñʿçün ey sipihr-i bīvefā Āhumuñ dūd-ı kebūdı uydı ulaşdı baña	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
44	Bāḳī	ʿĀrıżuñ āb-ı nābdur gūyā Ẕeḳanuñ bir ḥabābdur gūyā	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	

45	Bāḳī	Cevr ile eyledüñ ḳademi yā gibi dütā Bir kez gelince sīneye oḳ gibi dilrübā	Gazel		Mefʿūlü/Fāʿil ātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
46	Bāḳī	Nevbahār irişdi gitdi şitā Keyfe yuḥyi'l-arża baʿde mevtihā	Gazel		Fāʿilātün/fāʿil ātün/fāʿilün	
47	Bāḳī	Nedür bu ḫandeler bu ʿişveler bu nāz u istiġnā Nedür bu cilveler bu şīveler bu ḥabbetü's-sevdā	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
48	Bāḳī	Gün yüzin ʿarż eyledi nevrūzda ol mehliḳā Mihr altun ḳaplu bir āyīne virdi rūnümā	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
49	Bāḳī	Ḫūrşīd-i ruḫuñ kendüyi kim göstere cānā Minnet mi ḳalur mihr-i żiyāgüstere cānā	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
50	Bāḳī	Ayaḳlarda ḳalur sünbül o zülf-i nīmtābāsā Şaçuñla baḫş iderse başa çıḳmaz müşg-i nābāsā	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
51	Bāḳī	Ey bārgāh-ı dilkeş ü eyvān-ı dilgüşā Dāmet leke's-saʿādetü ve'l-ʿızz u ve'l-ʿalī	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
52	Bāḳī	Ayaġuñ Ṭūpraġın özler bulur kūyuñda yir kevkeb İşigüñ cānibin gözler ẕehī ʿālinaẕar kevkeb	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
53	Bāḳī	Şöyle olmış cām-ı ʿaşḳ-ı yārdan mest ü ḫarāb Kendüsin dīvārdan dīvāra urmış āfitāb	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
54	Bāḳī	Ey ṣafā-yı ʿārıżuñdan çeşme-yi ḫurşīde āb Şuʿle-yi şemʿ-i cemālüñ nūrbaḫş-ı āfitāb	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
55	Bāḳī	Olsa zülfi o gül-ʿiẕāra niḳāb Olur āşüfte sünbül-i sīrāb	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	

56	Bāḳī	Gül yüzüñ vaṣfında bülbül ḳılsa elḥānı dürüst Bāġda bir ġoncanuñ ḳalmaz giribānı dürüst	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
57	Bāḳī	Lāleḫaṭler ḳıldılar gülgeşt-i ṣaḥrā semt semt Bāġ u rāġı gezdiler idüp temāşā semt semt	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
58	Bāḳī	Laʿlüñle cām yoḳ yire eyler müdām baḫş İẓhār-ı Ḥaḳ degülse ġaraż ḫod ḥarām baḫş	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
59	Bāḳī	Ġubār-ı ḫaṭṭuñ olmaz çünki ḥayrān olmaġa bāʿiş Nedür laʿl-i lebüñ çaḳ böyle ḫandān olmaġa bāʿiş	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
60	Bāḳī	Yaşumuz dökmege ol dürr-i ʿAdendür bāʿiş Gönlümüz düşmege ol çāh-ı ẕeḳandur bāʿiş	Gazel		*Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün*	
61	Bāḳī	Gözüm yaşına ol laʿl-i leb-i sīrāb olur bāʿiş Demādem ḳana ey sāḳī şarāb-ı nāb olur bāʿiş	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
62	Bāḳī	Gel ey dil ḥalḳa-yı müşgīn-i zülf-i pürşikenden geç Düşersin dām-ı tezvīre reh-i mekr ü fitenden geç	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
63	Bāḳī	Pür olup devr idicek meclis-i mestānı ḳadeh Çarḫ olur ḥalḳa-yı rindān meh-i tābānı ḳadeh	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
64	Bāḳī	Baña ʿarż itmesün mihr-i seḥer ruḫ Degül ḫaddüñ gibi ferḫunde ferruḫ	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/faʿūlün	
65	Bāḳī	Ey dil gerekse vāsıṭa-yı devlet-i ebed Olmaz nigāruñ işigi ṭaşı gibi sened	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
66	Bāḳī	Bulmaḳ isterdi ʿaşḳ içinde murād	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	

		Yār-ı Şīrīn degül midür Ferhād				
67	Bāḳī	Ne devrān muvāfıḳ ne ṭāliʿ müsāʿid Ḳolın boynuma şalmaz ol sīm- sāʿid	Gazel		Faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün	
68	Bāḳī	Leb-i ḫandānuñ ile ḳılduñ yād Eyledüñ mürdelerüñ rūḥını şād	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
69	Bāḳī	Nāle-yi ʿāşıḳa ḳılmazsın dād Hey elā gözlüm elinden feryād	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
70	Bāḳī	Gerdūn-ı dūna ʿāḳil iseñ ḳılma iʿtimād Dönsün piyāle Devr-i Ḳamerden budur murād	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
71	Bāḳī	Kūh-ı ʿaşḳuñda olursam Ferhād Acıyup eyleye şīrīn lebi dād	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
72	Bāḳī	Ḳıldı āfāḳı münevver ṭalʿat-ı raḫşān-ı ʿīd Ḥalḳa dibālar geyürdi māh-ı nūrefşān-ı ʿīd	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
73	Bāḳī	İtdi şikār gönlümi bir şūḫ-ı şehlevend Müjgānı tīr ü ḳaşı kemān ṭurrası kemend	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
74	Bāḳī	Feryāduma irmezse n’ola ol boyı şimşād Kūyında feleklerden aşar nāle vü feryād	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
75	Bāḳī	Eylesün laʿlini dermān dil-i bimāra meded Dostlar işte ben öldüm bana bir çāre meded	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
76	Bāḳī	Riyāż-ı ḥüsnde olmış o laʿl-i nāb leẕīẕ Cihān içinde bilürsin olur şarāb leẕīẕ	Gazel		Mefāʿilün/feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	

77	Bāḳī	Baḳ cām-ı ʿayşa āyine-yi pürṣafā budur Gel gör ḥabāb-ı saġarı necm-i hüdā budur	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
78	Bāḳī	Ne cām-ı bāde-yi gülgūna beñzer yār-i hemdem var Ne ṣadr-ı ṣuffā-i meyḫāne gibi cāy-ı ḫurrem var	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
79	Bāḳī	Ṭurmaz yanumda ḫançerini vaṣf ider nigār Yaʿnī bāña ṭoḳındurur ol ṣūḫ-ı şīvekār	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
80	Bāḳī	Dil milketini yaḳdı ḥayāl-i dehān-ı yār Virdi fenāya gösgötüri şehri bir şirār	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
81	Bāḳī	Cihānuñ niʿmetinden kendü āb u dānemiz yegdür İlüñ kāşānesinden kūşe-yi vīrānemüz yegdür	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
82	Bāḳī	Kühsārda olsa n'ola üftāde ṣanavber Üftāde geçer sen boyı şimşāde ṣanavber	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
83	Bāḳī	Bir ḥüsn daḫı baġladı ḥaṭdan ʿiẕār-ı yār Eṭrāf-ı bāġ ḥūb olur olsa benefşezār	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
84	Bāḳī	Dem-i vaṣluñ irişse çeşm-i ʿāşıḳda bükā artar Şular ṭuġyān ider evvel bahār olduḳça mā artar	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
85	Bāḳī	Farḳ-ı felekde ẓāḫir olup tāc-ı zernigār Üsküflerin menārelerüñ ḳapdı rūzgār	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
86	Bāḳī	Ne dem kim ġamuñ cāna hemrāz olur Yaşum āh u nālemle demsāz olur	Gazel		Faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün/faʿūl	
87	Bāḳī	Mihr-i ruḫuñla dilde kimüñ tāze dāġı var	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿ	

		Tāc-ı çerāġ-ı şems ü ḳamerden ferāġı var			ilün	
88	Bāḳī	Ne laʿl-i kāna māʾil ʿaşḳ eri ne māʾil zerdür Sirişk-i āl ü rūy-ı zerd añа ḫoş zīb ü ziverdür	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
89	Bāḳī	Cūy-ı fenāyı ḫalḳ birer ikişer geçer Baḥr-i belādan ehl-i tecerrüd yüzer geçer	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
90	Bāḳī	Dil-i ḫūninüñ o tīr-i müje demsāzı geçer Nīze-yi ġamzesinüñ ʿāşıḳına nāzı geçer	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿiln	
91	Bāḳī	İderken tīr-i müjgānuñ gibi ḥükmin revān ḫançer Görüp şemşīr-i ġamzeñ kendüden geçdi hemān ḫançer	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
92	Bāḳī	Ṣafā bezminde şol zerrīnḳadeh kim ṭolu ṣaḥbādur Kenār-ı bāġ-ı ʿişretde açılmış verd-i raʿnādur	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
93	Bāḳī	Mürġ-i dil ḳonmaġa bir ḳāmet-i zībā gözedür Serv ü şimşādı begenmez ḳatı aʿlā gözedür	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
94	Bāḳī	Dāġ-ı ġam naḳd-ı dil ü raḫt-ı revānum gözedür Dīdebān oldı meger ḫāne-yi cānum gözedür	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
95	Bāḳī	Temāşāgāh-ı ʿuşşāḳ ol cemāl-i ʿālemārādur Ser-i kūyında ʿālem mest ü şeydā bir temāşādur	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
96	Bāḳī	Hecr-i laʿlüñle demādem dide ḫūnefşān olur Gözlerüm sildükçe destüm pençe-yi mercān olur	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
97	Bāḳī	Yüzüñ şems-i ḍuḥā rūz-ı	Gaz		Mefāʿīlün/mef	

		viṣālüñ ʿīd-i Eḍḥādur Cemālüñden müzeyyen her ṭaraf ʿālem temāşādur	el		āʿīlün/mefāʿīl ün/mefāʿīlün	
98	Bāḳī	ʿĀşıḳlara çün derd ü belā ẕevḳ u şafādur Yā ẕevk u şafā derdine düşmek ne belādur	Gaz el		Mefʿūlü/mefā ʿīlü/mefāʿīlü/f aʿūlün	
99	Bāḳī	Cānāne cefā ḳılsa n'ola cāna şafādur Aġyār elemin çekdügümüz ya ne belādur	Gaz el		Mefʿūlü/mefā ʿīlü/mefāʿīlü/f aʿūlün	
100	Bāḳī	Dil beste-yi kemend-i ser-i zülf-i yārdur Cān ḫaste-yi kirişme-yi çeşm-i nigārdur	Gaz el		Mefʿūlü/fāʿilā tü/mefāʿīlü/fāʿ ilün	
101	Bāḳī	Cürʿadan abdāla gerçi maḫzenü'l-esrārdur Rind-i dürdāşāma sāġar maṭlaʿu'l-envārdur	Gaz el		Fāʿilātün/fāʿil ātün/fāʿilātün/ fāʿilün	
102	Bāḳī	Sāḳi zamān-ı ʿayş-ı mey-i ḫoşgüvārdur Bir ḳaç piyāle nūş idelüm nevbahārdur	Gaz el		Mefʿūlü/fāʿilā tü/mefāʿīlü/fāʿ ilün	
103	Bāḳī	Ruḫuñ āteş ḫaṭ u ḫālüñ baḫūr-ı misk ü ʿanberdür Ḫam-ı zülf-i siyāhuñ ḥalḳa ḥalḳa dūd-ı micmerdür	Gaz el		Mefāʿīlün/mef āʿīlün/mefāʿīl ün/mefāʿīlün	
104	Bāḳī	Lebüñe dirler ise ġonca-yı gülden terdür Şakın incinme begüm ḥaylice rengīn yirdür	Gaz el		Feʿilātün/feʿil ātün/feʿilātün/ feʿilün	
105	Bāḳī	Berg-i gülden ruḫı ol lāleʿiẕāruñ terdür Nükte fehm eyle begüm ḥaylice rengīn yirdür	Gaz el		Feʿilātün/feʿil ātün/feʿilātün/ feʿilün	
106	Bāḳī	Yıllardurur yoluñda senüñ pāymāldur Miskīn zülfüñ ayaġa şalma vebāldur	Gaz el		Mefʿūlü/fāʿilā tü/mefāʿīlü/fāʿ ilün	
107	Bāḳī	Şām-ı firāḳuñ āḫırı şubḥ-ı	Gaz		Mefʿūlü/fāʿilā tü/mefāʿīlü/fāʿ	

		viṣāldür Mihr-i münīri pertev-i nūr-ı cemāldür	el		ilün	
108	Bāḳī	Dil merġzār-ı mihr ü vefā mürġ-i zārıdur Dīdār-ı yār ḥüsn ü bahār nevbahārıdur	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
109	Bāḳī	Göñül tekmīl-i fenn-i ʿaşḳ iden üstād-ı kāmildür Anuñ yanında kimdür Kūhken Mecnūn ne cāhildür	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
110	Bāḳī	Ruḫun ʿaksiyle ṣaḥn-ı dide bāġ-ı gülsitānumdur Nihāl-i serbülendüñ ḥaylīden ḫāṭırnişānumdur	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
111	Bāḳī	Ṣanma iḳlīm-i tene ḥākim olan cānumdur Sīnede tīr-i ġam-ı ġamze-yi cānānumdur	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
112	Bāḳī	Ruhuñ gülberg-i bostān-ı İremdür Dehānuñ ġonca-yı bāġ-ı İremdür	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/faʿūlün	
113	Bāḳī	ʿĀrıżuñ ḫurşīd-i ʿālemtāb māhiyyetlüdür Anuñ içün ḥüsnüñüñ bāzārı germiyyetlüdür	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
114	Bāḳī	Bāġ u bahār-ı gülşen-i ʿālem ḫazānludur Bezm-i ṣafā hemīşe gül ü erġavānludur	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
115	Bāḳī	Ruhuñ ey ġoncadehen berg-i gül-i ḫodrūdur Dir gören zülf-i siyehkāruñ içün şebbūdur	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
116	Bāḳī	Ḥarf-i ġama devāt u ḳalem şekl-i āhdur Aña mürekkeb āhda dūd-ı siyāhdur	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
117	Bāḳī	Dil derd-i ʿaşḳ-ı yār ile bezm-i belādadur Ḳad çeng ü nāle nāy u ciger	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	

		ḫūn-ı bādedür				
118	Bāḳī	Ḥalḳa ḥalḳa zülf kim ol ḫaṭṭ u ḫāl üstindedür Şekl-i ṭuġrādur miṣāl-i bīmiṣāl üstindedür	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
119	Bāḳī	Var iken kūyuñ ki seyr-i bāġ-ı ʿuḳbā bundadur Cennet evṣāfın ḳılur vāʿiẓ temāşā bundadur	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
120	Bāḳī	Tīr-i ġam-ı nigār ile ten yara yaradur Şemşīr-i cevr-i yār ile dil pāre pāredür	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
121	Bāḳī	Gülgūn ḳabāsı ol ṣanemüñ ṣanki lāledür Cism-i laṭīfi lāle-yi ḥamrāda jāledür	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
122	Bāḳī	Ḫūn-ı dil mey kāse-yi ser anda bir peymānedür ʿİşretābād-ı maḥabbet bir ʿaceb meyḫānedür	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
123	Bāḳī	Bir ān içinde ġamzeñ oḳı nice ḳan ider Dil cān evinde ṣaḳlayup anı nihān ider	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
124	Bāḳī	ʿAks-i ʿiẕāruñ dīdede berg-i gül-i ter kendidür Laʿlüñ ḥayāli sīnede rūḥ-ı muṣavver kendidür	Gazel		Müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün	
125	Bāḳī	Cām-ı şarāb laʿl-i lebüñ mübtelāsıdur Şöyle būseler ki andan alur ḳan bahāsıdur	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
126	Bāḳī	Nişāne sūz-ı dile āhumuñ şirāresidür Belī belāyı iden ʻāşıḳa sitāresidür	Gazel		Mefāʿilün/feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
127	Bāḳī	Ṣalınan kūyında ol serv-i semensīmā mıdur Gülşen-i cennetde şāḫ-ı Sidre vü Ṭūbā mıdur	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	

128	Bāḳī	Şāḫ-ı gülde üstine düşmiş ġonca-yı raʿnā mıdur Şāh elinde yā muraṣṣaʿ sāġar-ı ṣaḥbā mıdur	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
129	Bāḳī	Dem-i ṣubḥ irdi getür bādeyi ṣoḥbet demidür Mey-i nāb ile pür it sāġarı ʿişret demidür	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
130	Bāḳī	Piyāle ḫusrev-i mülk-i ġama tāc-ı Keyānīdür Ḫum-ı mey pādişāh-ı ʻaşḳa genc-i ḫusrevānīdür	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
131	Bāḳī	Cennet-i kūyuña meyl eylese Ṭūbā yiridür Āsitānuñ dilese gökde Mesīḥā yiridür	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
132	Bāḳī	Āb-ı ḥayāt-ı laʿlüñe cān teşne cānān teşnedür Ṣun cürʿa-yı cām-ı lebüñ kim āb-ı ḥayvān teşnedür	Gazel		Müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün	
133	Bāḳī	Ḫaber-i hecrüñ ile tende dil ü cān ditrer Esicek bād-ı ḫazān berg-i dıraḫtān ditrer	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
134	Bāḳī	Eser āhum yili kūyuñda cism-i nātevān ditrer Çemen ṣaḥnında gūyā bāddan berg-i ḫazān ditrer	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
135	Bāḳī	Nīzesi cānuma vü nīzesine cān ditrer Yār kim ṭoġru ola üstine yārān ditrer	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
136	Bāḳī	Lāleler bezm-i çemende cām-ı ʿişret gösterür Devletinde ḫusrev-i gül ʿayşa ruḫṣat gösterür	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
137	Bāḳī	Biñ mübtelāyı miḥnet ile ser dem öldürür Dilber mülāyim olmayıcaḳ ādem öldürür	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
138	Bāḳī	Bād şol dem ki ġubār-ı reh-i cānān getürür	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/	

		Naẓar-ı ehl-i dile küḥl-i Ṣıfāhān getürür			feʿilün	
139	Bāḳî	ʿĀşıḳ ki sūz-ı ʿaşḳ ile giryān olup gezer Abdāldur ki ʿālemi ḥayrān olup gezer	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
140	Bāḳî	Leşker-i fitne saña hayl-i ḫaṭṭ u ḫāl yiter Tīġ lāzım degül ol ġamze-yi ḳattāl yiter	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
141	Bāḳî	Her ḳaçan göñlüne fikr-i ʿārıż-ı dilber düşer Gūyiyā mirʾāta ʿaks-i pertev-i ḫāver düşer	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
142	Bāḳî	Ruḫuñ berg-i gül-i sīrāba beñzer Leb-i laʿlüñ şarāb-ı nāba beñzer	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/faʿūlün	
143	Bāḳî	Kūyūñ ġubārı minnetin ehl-i naẓar çeker Küḥl-i cilā żarūretini bībaṣar çeker	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
144	Bāḳî	Ḳaşuñ kemānı kendüyi ḥaylī gerer çeker Ḳorḳum bu sīne tīr-i müjeñden żarar çeker	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
145	Bāḳî	Ḳaşuñ añılsa ġurre-yi ġarrā ḳulaḳ çeker Ḥaḳḳā budur ki ḥüsnüñe dünyā ḳulaḳ çeker	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
146	Bāḳî	Ebrūlaruñ ġamını dil-i nātüvān çeker Şol pehlevāna döndi ki iki kemān çeker	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
147	Bāḳî	Zülf-i pürḫam çün ruḫuñ üzre perişānḥāl olur Kendüsin cemʿ idemez dil nice māh u sāl olur	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
148	Bāḳî	Göñül bir rind-i ʿālemsūz şūḫ-ı şeh-levend ister Ki ʿaşḳ odına yaḳmaġa dil ü	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	

		cāndan sipend ister				
149	Bāḳī	Ḥaremüñ ravża-yı cināne deger İşigüñ ṭāḳ-ı āsmāne deger	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
150	Bāḳī	Aḳar yaşum olıcaḳ dideden nihān ülker Diler ki göstere çeşm-i güherfeşān ülker	Gazel		Mefāʿilün/feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
151	Bāḳī	Ḫār-ı ġamda ʿandelīb eyler fiġān u zārlar Ġoncalarla ṣalınur ṣaḥn-ı çemende ḫārlar	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
152	Bāḳī	Medhūş-ı cām-ı laʿlüñ mestānedür ṣanurlar Mest-i şarāb-ı ʿaşḳı dīvānedür ṣanurlar	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātün/mefʿūlü/fāʿilātün	
153	Bāḳī	İşigüñ ḫākine serçeşme-yi ḥayvān dirler Ḳapuña maṭlaʿ-ı ḫurşīd-i dıraḫşān dirler	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
154	Bāḳī	Çekdi zencīre beni ʿaşḳuñ nitekim şīrler Eşk-i çeşmüm iki yanumda iki zencīrler	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
155	Bāḳī	Gerçi ġāyet mestdür ol nergis-i ḫūnrīzler Ḳatı geçkündür velī ol ġamze-yi sertīzler	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
156	Bāḳī	Açıl bāġuñ gül-i nesrīni ol ruḫsārı görsünler Ṣalın serv ü ṣanavber şīve-yi reftārı görsünler	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
157	Bāḳī	Cāmuñ eṭrāfın ḳaçan kim seyr ider āvāreler Çarḫ-ı mīnāfāmı gūyā devr ider seyyāreler	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
158	Bāḳī	Cünd-i şitāyı ṭaşa ṭutup yine jāleler Ḳaṣd itdiler ki milket-i gülzārı alalar	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
159	Bāḳī	Göñül almaġa gelür şīveye	Gaz		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/	

		āġāz eyler Dil-i bīçāreyi ben ʿarż idicek nāz eyler	el		feʿilün	
160	Bāḳī	Göñül her naġme kim çeng-i ġamuñda iḫtirāʿ eyler Ḳoyup zühre felekde sāzın elinden istimāʿ eyler	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
161	Bāḳī	Göñlin alup ġoncaveş āl ile dilteng itdiler Bülbül-i şürīdeye güller ʿaceb reng itdiler	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
162	Bāḳī	Çarḫ-ı ġaddārda vefā n'eyler Kāse-yi sernigūnda mā n'eyler	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
163	Bāḳī	Rindler cāmuñ ḥabābāsā yüzine baḳdılar Mey gibi sāḳī-yi bezmüñ ayaġına aḳdılar	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
164	Bāḳī	Mirʾāt-ı dilde ḥüsn-i dilefrūz-ı yāri gör Ruḫsāre-yi ḥaḳīḳate āyinedārı gör	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
165	Bāḳī	Kūyuñ gedāsı oldı dil-i mübtelāyı gör Sevdā-yı mülk ü salṭanat eyler gedāyı gör	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
166	Bāḳī	Ḫūnī gözüm ile ol müje vü ebruvānı gör Tīr ü kemān elinde iki Türkmānı gör	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
167	Bāḳī	Dil derdini ġamuñla dilfikār olan bilür Bimāre ḥālini yine bīmār olan bilür	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
168	Bāḳī	Zaḫm-ı sinem ol gözi mekkāre ġāyet ḫoş gelür Yara açarsam revādur yāre ġāyet ḫoş gelür	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
169	Bāḳī	İllere mihr ü vefāsı ḫoş gelür Bendeye cevr ü cefāsı ḫoş	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	

		gelür				
170	Bāḳī	Laʿlüñ ḳatında ḳıymet-i gevher şikest olur Zülfüñ yanında revnaḳ-ı āʿanber şikest olur	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
171	Bāḳī	Ḳaddüñ ḳatında ḳāmet-i şimşād pest olur Zülfüñ yanında revnaḳ-ı ʿanber şikest olur	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
172	Bāḳī	Sūz-ı ʿaşḳuñla ḳaçan kim dilden āh u zār olur Āh dūd u dūd ebr ü ebr āteşbār olur	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
173	Bāḳī	Sāḳıyā cām-ı mey ne ḫoş gül olur Eline kim alursa bülbül olur	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
174	Bāḳī	Hecr-i laʿlüñle demādem göz yaşı meygūn olur Dide dilden dil ḫadeng-i ġuṣṣadan pürḫūn olur	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
175	Bāḳī	Ḥadden efzūn mihrümüz ol nāmihrbān bilmezlenür Hep bilür çoḳ sevdügüm ḳaṣdı hemān bilmezlenür	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
176	Bāḳī	Terk-i dünyī-yi denī ḥalḳa tedennī görinür Çeşm-i ʿuşşāḳa ne dünyī vü ne ʿuḳbī görinür	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
177	Bāḳī	ʿAdl ile faṣl-ı nevbahār Kisrī-yi nāmdārdur Taḫt-ı zümürrüd üzre gül Ḫusrev-i kāmkārdur	Gazel		Müfteʿilün/Mefāʿilün/Müfteʿilün/Mefāʿilün	
178	Bāḳī	Hele ben şöyle ḳıyās eylerim ey ġayret-i ḥūr Kūyuña nisbet ola gülşen-i cennetde ḳuṣūr	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
179	Bāḳī	Zülfüñ ki tār-ı eşk-i firāvāne ṣarmaşur Sünbüldür ol ki rişte-yi bārāne ṣarmaşur	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
180	Bāḳī	Ḳanumı içmege ol āfet-i	Gaz		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/	

		cānum özenür Meyl ider ölmege dil rūḫ-ı revānum özenür	el		feʿilün	
181	Bāḳī	Cemālüñ āfitābından alup nūr Meh-i tābāna döndi cām-ı billūr	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/faʿūlün	
182	Bāḳī	Oldı bir ṭıfluñ kemend-i zülfine cānlar esīr Ġamzesinden ḳan damar aġzında ammā būy-ı şīr	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
183	Bāḳī	Dil ne miḥnetden ḳaçar hergiz ne ġamdan incinür Hecr elinden çekdügi cevr ü sitemden incinür	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
184	Bāḳī	ʿĀşıḳ ki sūz-ı ʿaşḳ ile ʿuryān olup gezer Abdāldur ki ʿālemi ḥayrān olup gezer	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
185	Bāḳī	Kūyuñ yolında nice güzār ey mihr-i binaẓīr Şebrev diyü ṭutıldı giceyle mehī münīr	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
186	Bāḳī	Sīnesin tirüñe ṭutardı siper Göbegin kesdüginde āhenger	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
187	Bāḳī	Dīvān ider vaḳt-i seḥer nevrūz-ı sulṭānī meger Devrān ufuḳdan gösterür taḫt-ı zümürrüd tāc-ı zer	Gazel		Müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün	
188	Bāḳī	Zaḫm-ı dilden ḳan aḳar bu çeşm-i giryān bīḫaber Ġarḳa virdi ʿālemi bir ḳaṭre ʿummān bīḫaber	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
189	Bāḳī	Dil ḳayd-ı ʿaḳlı selb ideli şād olup gider Şan ṭıfldur ki ḫ̆āce āzād olup gider	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
190	Bāḳī	Biz ki ṭabʿ-ı pāk-i ḳalb-i pürṣafāya māliküz Gūyiyā āyīne-yi	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	

		ʿālemnümāya māliküz				
191	Bāḳī	Ḳızarur bādeden ol nergis-i mestāne biraz Mey-i nāb içse gözi māʾil olur ḳana biraz	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
192	Bāḳī	Fermān-ı ʿaşḳa cān ile var inḳıyādumuz Ḥükm-i ḳażāya ẕerre ḳadar yoḳ ʿinādumuz	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
193	Bāḳī	ʿĀlemde ẕerre deñlü degülken vücūdumuz Müşkil budur ki ẕerreden artuḳ ḥasūdumuz	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
194	Bāḳī	Feryāduma ol ḳāmeti şimşād yitişmez Beñzer ki anuñ gūşına feryād yitişmez	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
195	Bāḳī	Dehen-i ġoncada ol laʿl-i şekerbār olmaz Bülbül-i bāġda bu leẕẕet-i guftār olmaz	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
196	Bāḳī	Dilā bezm-i cihānda kimse āḫir pāydār olmaz Müdām elden ḳoma ayaġı furṣat berḳarār olmaz	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
197	Bāḳī	Derd-i ġam bezmine ḳaddüm gibi bir çeng olmaz Nāylar nālelerüm sāzına āheng olmaz	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
198	Bāḳī	Eger biñ zaḫm üzre nīzüñ ten-i ʿuryāne incinmez Ucından tek hemān bir ḥışṣe çıḳsun cāne incinmez	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
199	Bāḳī	Gören dil ān-ı ḥüsnin vaʿde-yi cānāne ḳatlanmaz Belī ʿāşıḳda ṣabr olmaz göñül ol ana ḳatlanmaz	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
200	Bāḳī	Dil teb-i hecr-i yāre ḳatlanmaz Kimse iḥrāḳ-i nāre	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	

		ḳatlanmaz				
201	Bāḳī	Gūş senüñ ḫaberlerüñ almaġa olsa çāremüz Kāş ḳulaġumuz ḳadar eyleyelerdi pāremüz	Gazel		Müfteʿilün/mefāʿilün/Müfteʿilün/ mefāʿilün	
202	Bāḳī	Bisāṭ-ı ʿayşa ḳadem başdı nāz ile nevrūz Şükūfe perdesarāy-ı ʿademden itdi bürūz	Gazel		Mefāʿīlün/Feʿilātün/Mefāʿīlünfeʿilün	
203	Bāḳī	Gel ey sāḳi bulınmaz böyle ʿālī dilgüşā meclis Getür cām-ı muṣāffāyı ki olsun pürṣafā meclis	Gazel		Mefāʿīlünmefāʿīlünmefāʿīlünmefāʿīlün	
204	Bāḳī	Ḫūn-ı kebūter ile pür olup yine küʾūs Devr-i piyāle göstere mi dīde-yi ḫurūs	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
205	Bāḳī	Pürhevādur ney gibi ʿaşḳuñla ṭabʿ-ı pürheves Derd-i dilden Bāḫaber ʿālemde yoḳ bir hemnefes	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
206	Bāḳī	Zülf-i nigāre şāneveş olursa dest-res Miḳrāż gibi rişte-yi peyvend-i ġayrı kes	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
207	Bāḳī	Yazdı naḳḳāş-ı ḳażā levḥ-i bahāristāne naḳş Baġladı nevrūzda bülbül bir üstādāne naḳş	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
208	Bāḳī	Göñül dāġ-ı ġamuñla sīnede bir şemʿ uyandurmış Çerāġ-ı ʿaşḳa bir ġarrā ḳızıl altun yandurmış	Gazel		Mefāʿīlünmefāʿīlünmefāʿīlünmefāʿīlün	
209	Bāḳī	Pākīzedil ṣafādan ruḫsār-ı yāre düşmiş Bir ḳatre şebnem olmış bir lālezāre düşmiş	Gazel		Müstefʿilün/faʿūlün/müstefʿilün/faʿūlün	
210	Bāḳī	Sīne-yi ʿāşıḳda sırr-ı laʿl-i cānān gizlemiş Kān-ı ābdān içre ol kim cevher-i cān gizlemiş	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	

211	Bāḳī	Benem şol laʿl-i meygūnuñ ġamından eşki ol olmış Ḫārābāt ehline göñli şikeste bir sifāl olmış	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
212	Bāḳī	Zülf-i siyāhı sāye-yi perr-i hümā imiş İḳlīm-i ḥüsne anuñ içün pādişā imiş	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
213	Bāḳī	ʿĀrıżuñ firdevs-i aʿlā ḳāmetüñ Ṭūbā imiş Būse-yi laʿlün alan ḫoş mive-yi zibā imiş	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
214	Bāḳī	ʿAvām oḳur señi tesḫīr içün hemişe ḫavāṣ Bu muḫliṣüñ işi dāʾim maḥabbet ü iḫlāṣ	Gazel		Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
215	Bāḳī	Āsitānuñ ḫākīdür firdevs-i aʿlādan ġaraż Ḳāmetüñdür ravża-yı cennetde Ṭūbādan ġaraż	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
216	Bāḳī	Ṣaḥn-ı gülşen mülk-i Baġdād oldı āb-ı hevā ṣaṭ Yāsemenler ṣu yüzinde seyr ider mānend-i baṭ	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
217	Bāḳī	N'ola gelse dil-i mecrūḥa derd-i dilrübādan ḥaẕ İder ḫaste ne deñlü nāümīd olsa devādan ḥaẕ	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
218	Bāḳī	Baḫṣ itmesün ʿiẕāruñ ile encümende şemʿ Ḳanda çerāġ-ı māh-ı şebefrūz ḳanda şemʿ	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
219	Bāḳī	Şemʿ-i ḥüsnüñdür vir dirin ḫalvetsarāy-ı cāna lemʿ Uyanmaz ol meclise ḫurşīd-i ʿālemtāb şemʿ	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
220	Bāḳī	Feryāda geldi bülbül-i destānsarāy-ı bāġ Yaʿnī zamān-ı ʿayşdur eyler ṣalā-yı bāġ	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
221	Bāḳī	Sīnesine yaḳmada şemʿ-i ruḫuñ şevḳ ile dāġ Māh-ı enver mihr-i	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/	

		ʿālemtābdan yaḳar çerāġ			fāʿilün	
222	Bāḳī	Müje ḫaylin dizer ol ġamze-yi fettān ṣaf ṣaf Gūyiyā cenge ṭurur nīze-güzārān ṣaf ṣaf	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
223	Bāḳī	Ey dürr-i pāk aġzuña nisbet senüñ ṣadef Deryā sevāḥilinde yatur pāre-yi ḥaref	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
224	Bāḳī	Sīne mecrūḥ-ı ġam-ı ġurbet ü efkār-ı firāḳ Dil esīr-i elem-i hecr ü giriftār-ı firāḳ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
225	Bāḳī	Şeb-i tārik görinür gözlerime rūz-ı firāḳ Dūd-ı āhumla meger ṭoldı serāser āfāḳ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
226	Bāḳī	Ḳaṣd eyler aġzuñ öpmek içün dāʾimā ḳabaḳ Olur boġazı ipli degüldür şehbā ḳabaḳ	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
227	Bāḳī	Zāhidā ʿibret gözin aç ṣūret-i zībāya baḳ Bir naẓar āyīne-yi ṣunʿ-ı cihānārāya baḳ	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
228	Bāḳī	Baḳmadı bāġa göñül yār ile yār olmayıcaḳ Aḳmadı ṣu gibi gülzāre bahār olmayıcaḳ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
229	Bāḳī	Seyr-i gülşende ne ḥāṣıl bile yār olmayıcaḳ Şerv-i gülden ne biter tāze bahār olmayıcaḳ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
230	Bāḳī	Ḥāl-i ʿālem ezelī böyle perīşān ancaḳ Kimi ḫandān kimi giryān kimi nālān ancaḳ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
231	Bāḳī	Geçdi ʿālem ḫalḳına ḥükm-i revān-ı tīr-i ʿaşḳ Kesdi hep daʿvāların şemşīr-i ʿālemgīr-i ʿaşḳ	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	

232	Bāḳī	Degme naḫcīrin şikār itmez bu deştüñ şīr-i ʿaşḳ Şīrmerdān-ı dilāverdür dilā naḫcīr-i ʿaşḳ	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
233	Bāḳī	Nevbahār açdı cemālüñ muṣḥafından bir varaḳ Ol varaḳdan başladı gülşende bülbüller sebaḳ	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
234	Bāḳī	Kemāl u faẓl ile ʿālemde iftiḫārum yoḳ Melāmet eylese ʿaşḳuñ cihāna ʿārum yoḳ	Gazel		Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
235	Bāḳī	Maḥabbet ḫusrev-i fermāndih-i şāh u gedā ancaḳ Musaḫḫar cümle ʿālem ʿaşḳa bir sırr-ı Ḫudā ancaḳ	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
236	Bāḳī	Yazdı bahār āyet-i ḥüsnüñ varaḳ varaḳ Gül muṣḥafından oḳudı bülbül sebaḳ sebaḳ	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
237	Bāḳī	Devrān ayaġın şöyle şikest itdi şarābuñ Gūyā ki gözi degdi mey-i nāba ḥabābuñ	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
238	Bāḳī	Ey rehrevān-ı ʿaşḳ reh-i rāstān ṭutuñ Mürşid gerekse dāmen-i pīr-i muġān ṭutuñ	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
239	Bāḳī	Ey ṣabā dil raḥtın ol gīsū-yı müşgīntāre çek ʿĀşıḳ-ı dīvāneyi zencīr-i zülf-i yāre çek	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
240	Bāḳī	Bir iki gün çekelüm cevr ü cefāsın ḳadeḥüñ Sürevüz bir dem ola ẕevḳ u ṣafāsın ḳadeḥüñ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
241	Bāḳī	Āyīne-yi cemāl-i ḥaḳīḳatnümā yüzüñ Āb-ı zülāl-i çeşme-yi ṣıdḳ u ṣafā yüzüñ	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
242	Bāḳī	Dilā cihānı şirişk ile pürşarāb itdüñ	Gaz		Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilü	

		Behey ḫarāb olası ʿālemi ḫarāb itdüñ	el		n/feʿilün	
243	Bāḳī	Ġonca-yı dilteng ider laʿl-i dürefşānuñ senüñ Lāleye ḫoş reng ider gülberg-i ḫandānuñ senüñ	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
244	Bāḳī	Ḳaddümi çeng eşkümi rūd eyledüñ Cismüm āteş cānumı ʿūd eyledüñ	Gazel		Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün	
245	Bāḳī	Görüp tāb-ı ʿiẕāruñ ḫāṭırı nerm oldı nāḫidüñ İçüp ʿaşḳuñ şarābın kellesi germ oldı ḫurşidüñ	Gazel		Mefāʿilün/mefāʿilün/mefāʿilün/mefāʿilün	
246	Bāḳī	Giceler kāküli sevdāsı ile dildāruñ Ḥaddi pāyānı mı var ṭavl u dırāz efkāruñ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
247	Bāḳī	Ṣubḥ-ı vaṣl-ı yārdur bezm-i şarāb itmek gerek Sāġar-ı zerrini reşk-i āfitāb itmek gerek	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
248	Bāḳī	Çeşm-i pürḫūnum yoluñda eşkbār itsem gerek Ayaġuñ ṭozına gevherler niṣār itsem gerek	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
249	Bāḳī	ʿĀṣıḳ-ı bidillere cevr-i firāvān eyledüñ Müstedām ol dostum luṭf itdüñ iḥsān eyledüñ	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
250	Bāḳī	Gönder efendi sineme tir-i belālaruñ Olsun siper belāña senüñ mübtelālaruñ	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
251	Bāḳī	Fitneye hemrāz idelden ġamze-yi cādūlaruñ Geh görinür geh görinmez ol hilāl ebrūlaruñ	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
252	Bāḳī	Bahār u bāġ ise maḳṣūd ḫüsn-i yāri görüñ Ġaraż cinān ise kūy-ı nigāra varı görüñ	Gazel		Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
253	Bāḳī	Cām laʿlüñdür senüñ āyine rūy-ı enverüñ	Gaz		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/	

		Adı var Cām-ı Cem ü āyīne-yi İskenderüñ	el		fāʿilün	
254	Bāḳī	Ġoncalar içre nihān eyleme gülberg-i terüñ Yaʿnī seyr eyleyelüm sīneñi çöz dügmelerüñ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
255	Bāḳī	Sāḳī elünde bülbüleyi bülbül eyleseñ İçseñ şarābı ruḫlaruñı gül gül eyleseñ	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
256	Bāḳī	Şikāyet cevr-i dilberden dil-i şeydāyı söyletseñ Günāh andan yine ol şūḫ-ı bīpervāyı söyletseñ	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
257	Bāḳī	Göñüller aldugın inkār ider meger zülfüñ Elini muṣḥafa urmış yemīn ider zülfüñ	Gazel		Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
258	Bāḳī	Devr-i laʿlüñde ümīdüm bu ki Ḥakkāl-i felek Gevherüñ nāmın ide ṣafḥa-yı ʿālemden ḥak	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
259	Bāḳī	Dilrübālarla ʿaceb keşreti var her yoluñ Geçemez ḫūblarından göñül İstanbūluñ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
260	Bāḳī	Servḳāmetler iki yanın alurlar yoluñ Rāh-ı gülzāre döner yolları İstanbūluñ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
261	Bāḳī	Görmez işigi Kaʿbesin ol ḳıble-yi cānuñ Çöp düşdi meger gözlerine ḳıblenümānuñ	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
262	Bāḳī	Reh-i meyḫāneyi ḳaṭʿ itdi tīġ-i ḳahrı sulṭānuñ Ṣu gibi arasın kesdi Sitanbūl u Ġalaṭānuñ	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
263	Bāḳī	Ḫaṭṭ-ı laʿliyle ḳaşı cānānuñ Bir rubāʿīsidür gülistānuñ	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
264	Bāḳī	Elemin Ḳaysa ḳıyās itme dil-i maḥzūnuñ ʿAḳlı yoġ idi ne derdi var idi Mecnūnuñ	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	

265	Bāḳī	Ḫaṭṭ-ı ruḫsāruña teşbīh idüp ey şūḫ senüñ Bāġda ġonca biraz rīşine güldi çemenüñ	Gazel		Feʿ ilātün/feʿ ilātün/feʿ ilātün/feʿ ilün	
266	Bāḳī	Şarāb-ı dilgüşā olmaz o laʿl-i cānfezādan yig Müferriḥ ḥab bulınmaz ḫāl-i rūy-ı dilrübādan yig	Gazel		Mefāʿ īlün/mefāʿ īlün/mefāʿ īlün/mefāʿ īlün	
267	Bāḳī	Bir ṣafābaḫş ḳanı cām-ı muṣaffādan yig Bir ṭarabsāz mı var sāġar-ı ṣahbādan yig	Gazel		Feʿ ilātün/feʿ ilātün/feʿ ilātün/feʿ ilün	
268	Bāḳī	Çerāġ-ı ḥüsni ışıḳdur o mehveşüñ girçek Dehān-ı teng-i dilāvīzi bir güzel kūçek	Gazel		Mefāʿ ilün/Feʿ ilātün/mefāʿ ilün/feʿ ilün	
269	Bāḳī	Umaruz cām-ı laʿlüñi emmek Çoḳ çeḳılmışdür ol ümīde emek	Gazel		Feʿ ilātün/mefāʿ ilün/feʿ ilün	
270	Bāḳī	Āyīne-yi cemāl-i ḥaḳīḳatnümā yüzüñ Āb-ı zülāl-i çeşme-yi ṣıdḳ u ṣafā sözüñ	Gazel		Mefʿ ūlü/fāʿ ilātü/mefāʿ īlü/fāʿ ilün	
271	Bāḳī	Ṣaḥrālara düşerse n'ola nāfe-yi ġazāl Sevdālara ṣalupdur anı dilberā o ḫāl	Gazel		Mefʿ ūlü/fāʿ ilātü/mefāʿ īlü/fāʿ ilün	
272	Bāḳī	Saña teşbīh itmek olmaz ey meh-i ṣāḥibkemāl Āfītāba ger hilāl ebrū vü Nāhīd olsa ḫāl	Gazel		Fāʿ ilātün/fāʿ ilātün/fāʿ ilātün/fāʿ ilün	
273	Bāḳī	Devr-i gül irdi ġoncaṣıfat olma tengdil ʿAzm eyle ṭarf-ı gülşene gül gibi gül açıl	Gazel		Mefʿ ūlü/fāʿ ilātü/mefāʿ īlü/fāʿ ilün	
274	Bāḳī	Her tīr-i belā ḳavs-i ḳażādan k'ola nāzil Ṣahrā-yı dil-i ehl-i vefādur aña menzil	Gazel		Mefʿ ūlü/mefāʿ īlü/mefāʿ īlü/faʿ ūlün	
275	Bāḳī	Fitne-yi ʿālemi ol ḳāmet-i raʿnādan bil Her belā kim yitişür ʿālem-i bālādan bil	Gazel		Feʿ ilātün/feʿ ilātün/feʿ ilātün/feʿ ilün	

276	Bāḳī	Şīrīn yanında olur şermsār laʿl Rengīn sözüñ ḳatında bulur inkisār laʿl	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
277	Bāḳī	Yılda bir açılup ancaḳ şen olur bāġda gül Ḳanı ol ġonca-yı ḫandān gibi şūḫ u şengül	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
278	Bāḳī	ʿAşḳuñla ḳılup ḳāmetini dāl ḳaranfül ʿArż itdi saña mūy-ı sefīd al ḳaranfül	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
279	Bāḳī	Cānlar fedā maḥabbet-i cānāne ser degül Erbāb-ı ʿaşḳa terk-i ser itmek hüner degül	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
280	Bāḳī	Kevn ü mekānı şevḳ-i ruḫuñ şöyle ṭutdı kim Ḫurşīdi kimse ẕerreye ṣaymaz mehi degül	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
281	Bāḳī	Lüʾlüʾ-yı jāleden ṭaḳınur gūşvār gül İtdi çemende nāz ile ʿarż-ı ʿiẕār gül	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
282	Bāḳī	Gülşende itdi nāz ile ʿarż-ı cemāl gül İtdi belālu bülbüli āşüfte-ḥāl gül	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
283	Bāḳī	Yaluñuz bülbül degül mest-i şarāb-ı cām-ı gül Başumuzda ḥālet-i cām-ı sürūrencām-ı gül	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
284	Bāḳī	Ṣubḥdem bülbül niyāz itdükçe geldi nāze gül Rāz-ı ʿaşḳı dermiyān itdi açıldı tāze gül	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
285	Bāḳī	Gül gibi olmaḳ dilerseñ şād u ḫurrem ey göñül Lāleveş elden düşürme cāmı	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	

		bir dem ey göñül				
286	Bāḳī	Raḥm eyle āb-ı dide-yi gevhernişāre gel Emvāc-ı baḥr-i eşkümi seyr it kenāre gel	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
287	Bāḳī	Ebr-i bahār-ı ʿişvedür ebrū degüldür ol Bārān-ı ḥüsn riştesidür mū degüldür ol	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
288	Bāḳī	Her cefā kim eyledüñ geldi vefālar bilmiş ol Rūḥa rāḥatlar virür cāna ṣafālar bilmiş ol	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
289	Bāḳī	Gülzāra gel nesīm-i ṣabā gibi ḫoşdem ol Açıl derūn-ı ġonca gibi şād u ḫurrem ol	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
290	Bāḳī	Gitdi hecr irdi dem-i vaṣl u telāḳī berü gel Olalum bezm-i maḥabbetde mülāḳī berü gel	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
291	Bāḳī	Ehl-i dil cānlara meyl it şeref-i ʿizzet bul Naẓaruñ kānlara ḳıl gevher-i ẕī-ḳıymet bul	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
292	Bāḳī	Zülfüñi görsem ʿiẕāruñ üzre ey ḫūr-ı cemīl Ṣanuram zencīr şeklin bağlamışdur Selsebil	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
293	Bāḳī	Gül gülse bülbül ağlasa dāʾim ʿaceb degül Zīrā kimine ağla dimişler kimine gül	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
294	Bāḳī	Naḳş-ı gül seyr it çemende ṣavt-ı bülbül diñle gel Şimdi naḳş u ṣavtdur ʿayş ehline ṣāliḥ ʿamel	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
295	Bāḳī	Ol iki zülf-i müşg-i ġāliyefām Olmış ebrūlaruñ hilāline lām	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
296	Bāḳī	Cemāl-i ʿālemārāsından ol	Gaz		Mefāʿilün/mefāʿilün/mefāʿil	

		māhuñ niḳāb açdum ʿAceb ferḫunde geldi fāl-i aḥvālüm kitāb açdum	el		ün/mefāʿīlün	
297	Bāḳī	Meclis-i ʿaşḳa girüp ayaġı evvel çekdüm Māsivādan götüri āḫir-ı kār el çekdüm	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
298	Bāḳī	Maḥabbet baḥridür āhum yilinden mevc urur yaşum Melāmet fülkidür ser aña lengerdür iki ḳaşum	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
299	Bāḳī	İrişdüm baḥre cūyāsā basiṭ-i ḫākden geçdüm Bisāṭ-ı ḳurba irdüm çenber-i eflākden geçdüm	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
300	Bāḳī	Rūşen ola tā işigüñe varmaġa rāhum Yil mūmlarını yaḳdı gice şuʿle-yi āhum	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
301	Bāḳī	Ṣafā gülzārıdur sinem gül-i biḫārdur dāġum Maḥabbet gülşeninde açılan gülnārdur dāġum	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
302	Bāḳī	Ṭapuñdur Kaʿbe-yi ʿulyā-yı eṣḥāb-ı ṣafā ḳıblem Ḳapuñdur Mescid-i Aḳṣā-yı erbāb-ı vefā ḳıblem	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
303	Bāḳī	ʿAşḳı bülbül gibi beyān idelüm Ḥālümüz gül gibi ʿayān idelüm	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
304	Bāḳī	Nevbahār oldı gelüñ ʿazm-i gülistān idelüm Açalum ġonca-yı ḳalbi gül-i ḫandān idelüm	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
305	Bāḳī	Zevraḳ-ı ṣahbāyı sāḳī ṣundı çün nūş eyledüm İrdi bir ḥālet ki deryālar gibi cūş eyledüm	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
306	Bāḳī	Beter buldum dil-i dīvāneyi her çend pend itdüm Ṣaçuñla bend idüp āḫir giriftār-ı kemend itdüm	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	

307	Bāḳī	Şebnem gibi şaçılsun ḳoñ eşk-i firāvānum Güller gibi açılsun tek ġonca-yı ḫandānum	Gazel		Mefʿūlü/Mefāʿilün/Mefʿūlü/Mefāʿīlün	
308	Bāḳī	Māsivādan ṭamaʿ-ı nuṣreti az eyleyelüm Luṭf u iḥsānı çoḳ Allāha niyāz eyleyelüm	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
309	Bāḳī	Ḫaste-yi derd-i ʿaşḳ-ı cānānem Mübtelā-yı belā-yı hicrānem	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
310	Bāḳī	Aġyāra ḳıldı hicrr ile ġamzesi hücūm Küffāra çekdi tiġını şan pādişāh-ı Rūm	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
311	Bāḳī	Āşüfte bend-i silsile-yi zülfüñe nesīm Māʾil nihāl-i ḳāmetüñe ṭabʿ-ı müstaḳīm	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
312	Bāḳī	N'ola dehr içre nişānum yoġ ise ʿAnḳāyem Ne ʿaceb seyl gibi çaġlamayam deryāyem	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
313	Bāḳī	ʿĀlem ḥayāt-ı nev bulur cānlar baġışlar dembedem Enfās-ı Rūḥu'llāhdur gūyā nesīm-i ṣubḥdem	Gazel		Müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün	
314	Bāḳī	Laʿlüñ göricek ḳana döner gözden aḳanum Oynar yüregüm derd ile diñmez ḫafeḳānum	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
315	Bāḳī	Eyledi müjde-yi gül bülbüli şād u ḫurrem Ġoncanuñ göñli açıldı güle düşdi şebnem	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
316	Bāḳī	Cānān odur ki meyl ide anı görince cān Esbāb-ı ḥüsn-i ḫūb ola ammā be-şarṭ-ı ān	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
317	Bāḳī	Māhrū lar biʿaded ʿāşıḳ-ı hercāyī ben Yitmeye biñ pāre ḳılsam bu	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	

		dil-i şeydāyı ben				
318	Bāḳī	İrdüm fiġān u zār ile ol āsitāne ben Çıḳdum kemend-i nāle ile āsmāne ben	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
319	Bāḳī	Ruḫsāruña ḫaṭṭ-ı ʿanberefşān ʿAbd-i Ḥabeşīdür adı Reyḥān	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿilün/faʿūlün	
320	Bāḳī	Ḥayāl-i ʿālem-i vuṣlat ḥalāṣ eyler dili ġamdan Ki ʿaşḳ ehline vaṣl-ı yārdur maḳṣūd ʿālemden	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
321	Bāḳī	Çihresinde görinen ṣanmañ o ḫūninüñ dehān ʿĀşıḳın ḳurbān iderken ṣıçramış bir ḳaṭre ḳan	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
322	Bāḳī	Yād ider lebleri yanında nebātuñ adın Var ise bilmez o şīrīndehen aġzı dādın	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
323	Bāḳī	Cānā görinse ṭarf-ı ʿiẕāruñ niḳābdan Ḫalḳ āfitāb ṭoġdı ṣanurlar seḥābdan	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
324	Bāḳī	Nām u nişāne ḳalmadı faṣl-ı bahārdan Düşdi çemende berg-i dıraḫt iʿtibārdan	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
325	Bāḳī	Rūşen gerekse ḫāne-yi dil ʿaks-i yārdan Āyīne gibi sīneñi ṣāf it ġubārdan	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
326	Bāḳī	Ġaraż yār ile ʿişretdür bu nüzhetgāh-ı ḫurremden Mey ü maḥbūbdan ġayrı nedür maḳṣūd bu ʿālemden	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
327	Bāḳī	Pervāne gibi şuʿle-yi şevḳuñle yanmadın ʿĀşıḳ maḥabbet adın añar mı utanmadın	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
328	Bāḳī	Nice ṭūfān oldı peydā dide-	Gaz		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/	

		yi ḡūnpāşdan Nūḥ çeşmüm yanına gelse dem urmaz yaşdan	el		fāʿilün	
329	Bāḳī	Cilā vir çeşme ey sāḳī mey-i ṣāf-ı muravvaḳdan Ḳamaşdı gözlerüm cām-ı hilāl-i ʿīda baḳmaḳdan	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
330	Bāḳī	Başlar kesilür zülf-i perīşānuñ ucından Ḳanlar dökilür ġamze-yi bürrānuñ ucından	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
331	Bāḳī	Çāk oldı yaḳam cevr-i firāvānuñ elinden Ṣadpāre iken dāmen-i dil anuñ elinden	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
332	Bāḳī	Ne belālar çekile zülf-i perīşānuñdan Ne fıten kopsa gerek nergis-i fettānuñdan	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
333	Bāḳī	Nāle-yi dil ol ḡam-ı zülf-i hümāpervāzdan Ṣan fiġān-ı mürġdür ser-pençe-yi şehbāzdan	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
334	Bāḳī	Aḳsa gözden ḳadd-i mevzūnı ġamında iki ʿayn İki mıṣrāʿı döner ḳaşlarumuz zü'l-baḥreyn	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
335	Bāḳī	Olur sebzezār-ı hüner ḡāk olan Nem-i eşk ile ḡāki nemnāk olan	Gazel		Faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün/faʿūl	
336	Bāḳī	Hergiz ne ḳadr-i cāh u ne sīm ü zer isterin Bir serv boylu dilber-i sīmīnber isterin	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
337	Bāḳī	Seyre çıḳsun ne temāşā ola peydā göresin Bir iki gün hele ṣabr eyle temāşā göresin	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
338	Bāḳī	Gün yüzin hem gösterür hem dir göze nem gelmesün Çeşme-yi çeşme nice eşk-i	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	

		demādem gelmesün				
339	Bāḳī	Dil çeker ol tār-ı mūy-ı ʿanberīnüñ minnetin İstemez ʿālemde zülf-i ḥūr u ʿīnüñ minnetin	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
340	Bāḳī	Bildüñ mi sen de kendüñi ey bīvefā nesün Āşūb-ı dehr ü āfet-i devr-i zamānesin	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
341	Bāḳī	Geh cefā ḳılsun niyāz ehline geh nāz eylesün Nāz iderse ʿāşıḳa ol şūḫ-ı ṭannāz eylesün	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
342	Bāḳī	Şeb-i zülfüñ nihān eyle ruḫuñ rūşen nehār olsun Gider ebr-i ḫaṭṭuñ yüzden cemālüñ nevbahār olsun	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
343	Bāḳī	Nice bir mübtelā-yı ʿaşḳa hicrān-ı belā olsun İlāhī kendü gibi bīvefāya mübtelā olsun	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
344	Bāḳī	Ele cām-ı muṣaffā al derūnuñ pürṣafā olsun Ḥarīm-i bezmüñe tāb-ı mey-i rūşen żiyā olsun	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
345	Bāḳī	Tende bir kühne ḳabā elde biraz nān olsun ʿĀşıḳ-ı bīser ü pā başına sulṭān olsun	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
346	Bāḳī	Teselli virmez ey dil derdüñ ol cānāne söylersin Açılmaz saña gūyā ġonca-yı ḫandāne söylersin	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
347	Bāḳī	Bāġ pürnaḳş u nigār oldı bahārı severin Māʾilem naḳşına ġāyetde nigārı severin	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
348	Bāḳī	Ser-i kūyuñ şanemā cennet-i aʿlā bilürin Müntehā ḳāmetüñi Sidre-yi Ṭūbā bilürin	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
349	Bāḳī	Saña kūyuñ içre olana ḳarīn	Gaz		Faʿūlün/faʿūlü	

		Melek hemnişīn ü felek şehnişīn	el		n/faʿūlün/faʿūl	
350	Bāḳī	Ṣaḥrālara döşendi bisāṭ-ı zümürrüdīn Devlet anuñ ki lāle daḫı oldı hemnişīn	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
351	Bāḳī	Gülşende ḳurdılar yine taḫt-ı zümürrüdīn Sulṭān-ı ʿīd güller ile oldı hemnişīn	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
352	Bāḳī	Bir lebi ġonca yüzi gülzār dirseñ işte sen Hār-ı ġamda ʿandelīb-i zār dirseñ işte ben	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
353	Bāḳī	Naġamāt eylemege başladı ṣanma anı sen Ehl-i sūzūñ ṣanemā āteşin üfler neyzen	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
354	Bāḳī	Ġam-ı ḫaṭṭıyla yāruñ nice bir dil pürmelāl olsun Sür ey sāḳī ayaġı mūr-ı ġuṣṣa pāymāl olsun	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
355	Bāḳī	Ṣaçuñ zencīrine bend it dil-i āvāre eglensün Muḳayyed ḳıl biraz ol zülf-i müşgīn-tāze eglensün	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
356	Bāḳī	Ḳıyām itdi çemende yāre ḳarşu Çenār u ʿarʿar u şimşād ḳamu	Gazel		Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/faʿūlün	
357	Bāḳī	İtdürür zühhāda ol miḥrāb-ı ebrū serfürū Ḳıldurur ʿuşşāḳa ol ḫāk-i ser-i gū serfürū	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
358	Bāḳī	Ol āfitābṭalʿata kim dirse māhrū Olsun cihānda meh gibi dāʾim siyāhrū	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
359	Bāḳī	Cihānuñ göñlin aldı evc-i istiġnāda bir mehrū ʿAceb mi çıḳsa her yirden	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	

		sipihre naʿre-yi yā Hū				
360	Bāḳī	Cānā şafaḳda şanma ṭulūʿ itdi māh-ı nev Yaḳdı cihānı ʿaşḳuñ odı çıḳdı bir ʿalev	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
361	Bāḳī	Mübtelā oldı göñül cām-ı şarāb-ı nāba Āh kim zevraḳ-ı dil düşdi yine girdāba	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
362	Bāḳī	Ḳarşu ṭutdum sine-yi şadçāki senden cānibe Gönder ey ḳaşı kemānum tīri benden cānibe	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
363	Bāḳī	Nesīm-i ṣubḥ eser cānbaḫş olup āheste āheste Cihānda böyle cān virmiş degüldür daḫı bir ḫaste	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
364	Bāḳī	Dilā bülbül ṣanurdum ben hemān gülşende Dildāde Belā bu güllerüñ ruḫsārına şebnemde üftāde	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
365	Bāḳī	Cāy itmiş idi Leylā-yı Mecnūn dil içinde Bir ṣūret idi cilve ḳılan mücmil içinde	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
366	Bāḳī	Elüm irmez n'ideyin āh o boyı şimşāda İdeyin minneti yirden göke dek feryāda	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
367	Bāḳī	Yoḳdur şebāt çünki cihān-ı ḫarābda Birdür hezār-sāl ile yekdem ḥisābda	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
368	Bāḳī	Sāḳıyā şevḳ-i ruḫuñ cām-ı şarāb-ı nābda ʿAks-i māh-ı ʿālemārādur miyān-ı ābda	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
369	Bāḳī	Dāne dāne ol ʿaraḳlar ṭurra-yı pürtābda Ḳaṭre ḳaṭre jālelerdür sünbül-i sīrābda	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	

370	Bāḳī	Peykānuñ açdı zaḫmumı cism-i ḫarābda Güller bitürdi ḳaṭre-yi bārān türābda	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
371	Bāḳī	Beñzemiş ʿaks-i ruḫuñ gördi bir içim ṣuya Gürleyüp düşdi ṣabā bāġda āb-ı cūya	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
372	Bāḳī	Ḳalupdur eşk-i çeşmüm gerçi kim ḫāk-i meẕelletde Bi-ḥamdi'llāh hele āh u fiġānum evc-i rifʿatda	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
373	Bāḳī	Devr-i gül eyyām-ı ʿayş u nūş-ı ṣahbādur yine Mevsim-i gül-geşt-i bāġ-ı seyr-i ṣaḥrādur yine	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
374	Bāḳī	Dergāh-ı Ḥaḳḳa derd ile ʿāşıḳ niyāzda Bāṭıl taṣavvur itmede zāhid namāzda	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
375	Bāḳī	Metāʿ-ı bāde-yi gülreng şimdi ayaḳda Ḳumāş-ı zāhid ü riyā ṭurmayup ṣatılmaḳda	Gazel		Mefāʿilün/Feʿilātün mefāʿilün/feʿilün	
376	Bāḳī	Elṭāf-ı ḥüsn-i ḫulḳ-ı melāḥat kemālde Endām u şekl ü ḳāmet ü ḳadd iʿtidālde	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
377	Bāḳī	Ṭıfl iken dāyesi ḳucaġında Gül idi ḳopmaduḳ budaġında	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
378	Bāḳī	Gümişden pāleheng ol naḫl-i bālānuñ miyānında Görinür māh-ı tābāndur nihāl-i serv yanında	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
379	Bāḳī	Ṭaġıdup her yaña zülfin ʿanberefşān itmede Āh kim bīdillerin ḫāṭır-perīşān itmede	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
380	Bāḳī	Ṣabr eyle dilā derdüñi cānāne ṭuyurma	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	

		Cihān içre nihān eyle velī cāna ṭuyurma				
381	Bāḳī	Nergis-i mest bezm-i gülşende Çeşmüñe bende-yi serefgende	Gazel		Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün	
382	Bāḳī	İrdi nesīm nefḥa-yı ʿanberşemīm ile Eṭrāf-ı bāġ u rāġ pür oldı nesīm ile	Gazel		Mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün	
383	Bāḳī	Ḳanāʿat ḳıl göñül pābūs-ı yāre Elinden būse alınmaz ne çāre	Gazel		Mefāʿīlün/Mefāʿilün/Faʿūlün	
384	Bāḳī	Gelüñüz yüz ṭutalum bārgeh-i Ġaffāra Cān u dilden gelelüm tevbe vü istiġfāra	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
385	Bāḳī	Gör ne ḫilʿatdur naẓar ḳıl sünbül-i raʿnāsına ʿĀlem-i bālādan inmiş ḳāmet-i zībāsına	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
386	Bāḳī	Nevā-yı dil hevā-yı vaṣl-ı yār-i dilsitān üzre Ṣadā-yı ṣavt-ı bülbül naḳş-ı bāġ u bostān üzre	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
387	Bāḳī	Geçüp güller serīr-i ʿizz u nāza Seḥerden geldi bülbüller niyāza	Gazel		Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün	
388	Bāḳī	Gül gibi ʿişret olmaz ise berg ü sāz ile Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāz ile	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
389	Bāḳī	Açılsa ġonca mānend-i leb-i laʿl-i nigār olsa Ṣaçılsa ḫurde-yi pīrūze ṣaḥrā sebzezār olsa	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
390	Bāḳī	Nem-i eşkümle göñül dāġı demādem tāze Gül-i ruḫsāruñ ile gülşen-i ʿālem tāze	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	

391	Bāḳī	Ne ʿīda beñzedür rūz-ı viṣālüñ dil ne nevrūza Şeb-i Ḳadre irişenler irer ol rūz-ı fīrūze	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
392	Bāḳī	Tā ḳażā dikdi livā-yı mihr-i çarḫuñ bāmına Sikke-yi şāhī yürür sulṭān-ı ʿaşḳuñ nāmına	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
393	Bāḳī	Sīneye çekmege bir serv-i dilārām olsa Serkeş olmasa iñen ʿāşıḳına rām olsa	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
394	Bāḳī	Devlet el virse yüzin gördügüm eyyām olsa Merḥabā eylesem ol şūḫ ile bayram olsa	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
395	Bāḳī	Ten pāymāl ü serde ġam-ı ʿaşḳ-ı yār ise Ayaḳda ḳaldum elde degül iḫtiyār ise	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
396	Bāḳī	Sāḳī-yi pākmeşreb ü pākīzezāt ile Saʿy it ṣafāya bāde-yi ṣāfīṣıfat ile	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿilü/fāʿilün	
397	Bāḳī	Fürḳatüñde göñlüm eglerdüm gül-i gülzār ile Gül de gitdi yaluñuz ḳaldum ġamuñda zār ile	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
398	Bāḳī	ʿĀrızuñ ḳılmış ḳażā hemreng o ḥadd-i mehveşe Gör ne yüzden imtizāc itdürmiş āb u āteşe	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
399	Bāḳī	Bītekellüf yüz sürer her şeb ruḫ-ı rengīnüñe Böyle n'içün yüz virürsün dostum bālīnüñe	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
400	Bāḳī	Ḳāmeti vaṣfını ʿarż eylediler Ṭūbāya Serfürū eyledi ol serv-i sehībālāya	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
401	Bāḳī	Jālelerden ṭaḳınur tācına gevher lāle	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/	

		Şāh olupdur çemen iklīmine beñzer lāle			feʿilün	
402	Bāḳī	İrdi bahār müjde-yi vaṣl-ı nigār ile ʿĀlem muʿaṭṭar oldı nesīm-i bahār ile	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
403	Bāḳī	Ḫāk-i ḳademüñ küḥli gelürse gözüm üzre Kūyuñ yolınuñ ḫidmeti başum yüzüm üzre	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
404	Bāḳī	Yazmış debīr-i ḥikmet ezel ṣafḥa-yı güle Bülbül demādem aġlaya herbār gül güle	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
405	Bāḳī	Dili al ey büt-i Çīn ḫayruña bir deyr eyle Saña bir būseye ṣatduḳ yüri var ḫayr eyle	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
406	Bāḳī	Ḳorḳum oldur göz dege ḫāk-i der-i cānānuma Yoḫsa küḥlāsā çekerdüm çeşm-i ḫūnefşānuma	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
407	Bāḳī	Açdı gülüñ niḳābın bād irdi gülsitāne Gösterdi rūy-ı baḫtı āyīne-yi zamāne	Gazel		Müstefʿilün/Faʿūlün/müstefʿilün/Faʿūlün	
408	Bāḳī	Meded öldürdi beni derd ü ġam-ı cānāne Ḳā'il olmaz dil-i dīvāne ise dermāne	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
409	Bāḳī	Düşse göñlüm n'ola ol ḫançer-i ḫūnefşāna Müjeñ oḳlarınuñ eylükleri batdı cāna	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
410	Bāḳī	Göñül aḳdı gözüm yaşı gibi ol ḳadd-i dilcūya N'içün meyl itmez ol serv-i ḫırāmānum aḳar ṣuya	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
411	Bāḳī	Āferīn ol rūzgāruñ Ḥayder-i Kerrārına	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/	

		Ẕü'l-fiḳār olmaz muḳābil tīġ-i cevherdārına			fāʿilün	
412	Bāḳī	Lebi āl ile öpmiş ola mı peymāne İçeyin ölmez isem ḳanını ḳana ḳana	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
413	Bāḳī	Düşse zülfinden ʿaraḳ ruḫsār-ı cānān üstine Gūyiyā şebnem düşer gülberg-i ḫandān üstine	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
414	Bāḳī	Mestāne düşmiş bu gice sāġar üstine Sāḳī-yi bezm didi yüzüñ güller üstine	Gazel		Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
415	Bāḳī	Ol perīrū güzelüñ oldı muḳābil yüzine Yine āyīnenüñ ey dil görinür var gözine	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
416	Bāḳī	Ol şeh-i ḫüsnüñ gözi üzre baḳanlar ḳaşına Sāye-yi perr-i hümā düşmiş ṣanurlar başına	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
417	Bāḳī	Var ise geldi ṣarāb-ı laʿl-i nābuñ ʿaynına Kim görinmez bāde-yi gülgūn ḥabābuñ ʿaynına	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
418	Bāḳī	Cāmeḫˇāb ol āfeti alduḳça tenhā ḳoynına Ṣanuram ebrūñ girür māh-ı şebārā koynına	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
419	Bāḳī	Çıḳar eflāke derūnum şereri döne döne Dökilür ḫāke yaşum ḳaṭreleri döne döne	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
420	Bāḳī	Ṭutalum mihri görem ṭalʿat-i dilber yirine Kime dil taʿlīm ol zülf-i muʿanber yirine	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
421	Bāḳī	Şebāngeh māh-ı nev gösterdi cām-ı zernigār elde Ki yaʿnī ṣubḥdem ḫoşdur	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	

		şarāb-ı ḫoşgüvār elde				
422	Bāḳī	Āyineṣıfat ṣāf gerek ṣafḥa-yı sīne Gün gibi żiyāgüster ola rūy-ı zemīne	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
423	Bāḳī	Göster ruḫuñ ki nūr-ı tecellī ẓuhūr ide Ḫurşīd gibi āyīneler feyż-i nūr ide	Gazel		Mefʿūlü/fāʿīlātü/mefāʿīlü/fāʿilün	
424	Bāḳī	Ḫūblar māʾildür elbet ʿāşıḳ-ı şeydāsına Dilber-i ʿālīcenābuñ baḳma istiġnāsına	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
425	Bāḳī	Gör ne ḫilʿatdur naẓar ḳıl sünbül-i raʿnāsına ʿĀlem-i aʿlādan inmiş ḳāmet-i bālāsına	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
426	Bāḳī	Nice demler ṣabr idüp ol tīġ-i bürrān zaḫmına Şimdi ḳatlanmaz göñül şemşīr-i hicrān zaḫmına	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
427	Bāḳī	Dilā meyl itme vaṣl-ı dilrübāya Hevā-yı salṭanat düşmez gedāya	Gazel		Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün	
428	Bāḳī	Müşkil imiş ki dilrübā ṭıfl ola dilsitān ola ʿĀşıḳ-ı zār u mübtelā pīr ola nātevān ola	Gazel		Müfteʿilün/mefāʿilün/müfteʿilün/mefāʿilün	
429	Bāḳī	Bend-i ḳabā çözilmeye tā câme çıḳmaya Naḳd-i viṣāl ʿāşıḳ-ı nākāma çıḳmaya	Gazel		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
430	Bāḳī	Görinmez dāġdan cismüm serāpāy Beni yaḳmaġa cānā ḳalmadı cāy	Gazel		Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün	
431	Bāḳī	Ḳomaz serkeşligi bu nefs-i ḫōdrāy Meded eyleseñ vay itmesen	Gazel		Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün	

		vay				
432	Bāḳī	ʿAşḳuñ hevāsı esdi nesīm-i seḥer gibi Eşküm dökildi pāyüñe gülberg-i ter gibi	Gazel		Mefʿūlü/Fāʿil ātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
433	Bāḳī	Ṭutsa cām-ı bāde-yi gülgūnı verd-i ter gibi Sāʿid-i sāḳī olur şāḫ-ı gül-i aḥmer gibi	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
434	Bāḳī	Ḳıymet gerekse ḳavlüñe dürr-i Necef gibi Bīhūde yire açma dehānuñ ṣadef gibi	Gazel		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
435	Bāḳī	Ḫalḳ-ı ʿālem gül seveydi kāşkī bülbül gibi Ol lebi ġonca baña ḳalurdı tenhā gül gibi	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
436	Bāḳī	Sīne dāġın görüp ol ġoncadehen lāle gibi Bir avuç ḳanuma girmek diledi jāle gibi	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
437	Bāḳī	Ḳanı bir şīrīnsuḫan laʿl-i şekerbār uñ gibi Ḳanda gördi ṭūṭī bir āyīne ruḫsāruñ gibi	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
438	Bāḳī	Kūyında göñül dāmen-i dildāre ṣarıldı Ḥācı gibi kim Kaʿbede estāre ṣarıldı	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
439	Bāḳī	Dil-i pāk ol ʿiẕār-ı āle düşdi Gül-i rengine gūyā jāle düşdi	Gazel		Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün	
440	Bāḳī	Derd ü belā vü ġam baña ʿayş u ṣafā saña didi Şol ki ezelde ʿaşḳuña ḳāʾil olup belā didi	Gazel		Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün	
441	Bāḳī	Oldı dil bir büt-i şīrīndehenüñ Ferhādı Aña lāle geçinür Ḫusrev ü Şīrīn dādı	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
442	Bāḳī	Şarāb-ı bezm-i ġam ẕevḳın	Gaz		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīl	

		ne mīr ü ne vezīr itdi Anuñ keyfiyyetin benden sü'āl eyleñ faḳīr itdi	el		ün/mefāʿīlün	
443	Bāḳī	Sīne gencīnesini ḫançer-i cānān deldi Bu gün ol şūḫ-ı dilārā yine bir kān deldi	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
444	Bāḳī	Derd-i çeşmüñ gördügümce derdnāk eyler beni Gözlerüñ derdi senüñ bir gün helāk eyler beni	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
445	Bāḳī	Sitem ol ḫusrev-i ḫūbāne geldi Kerem sulṭān-ı ʿālī-şāne geldi	Gazel		Mefāʿīlün/Mefāʿilün/Faʿūlün	
446	Bāḳī	Göñül şevḳ-i ruḫuñla yana geldi Cemālüñ şemʿine pervāne geldi	Gazel		Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün	
447	Bāḳī	Çeng çün nāleme demsāz oldı Sāzlar içre serefrāz oldı	Gazel		Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün	
448	Bāḳī	Bu gice leşker-i ḫ̆āb ile ḫayli ceng oldı Feżā-yı dīde sipāh-ı sirişke teng oldı	Gazel		Mefāʿīlün/Feʿilātün/Mefāʿīlün/Feʿilün	
449	Bāḳī	Zülfüñe dil virmeyen ḫāṭırperişān olmadı Pāyüñe yüz sürmeyen ḫāk ile yeksān olmadı	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
450	Bāḳī	Gülşende kūyuñ işideli serv oturmadı Zencīrlerle baġladılar āb ṭurmadı	Gazel		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
451	Bāḳī	Cism-i żaʿīf ü zārı görüp yār bilmedi Geçdi ḫadeng-i ġamze-yi dilrūzı ilmedi	Gazel		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
452	Bāḳī	Eṭrāf-ı çemenzārı yine āb ṭolandı Gülzāra girüp her yaña	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	

		ṣalındı bulandı				
453	Bāḳī	Aşḳuñuñ zaḫmeti ḫod cānuma raḥmetler idi Dostum cevr ü cefālar da ne zaḫmetler idi	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
454	Bāḳī	Yār olup aġyāra ādemler begenmez ol perī Kendüye hemrāz idindi yaʿnī bizden yigleri	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
455	Bāḳī	Esirgemek gerek ʿāşıḳ-ı dilfikārı ʿAle'l-ḥuṣūṣ ki berrī-yi vefā ola yāri	Gazel		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
456	Bāḳī	Beñzetdiler o māha diyü mihr-i enveri Biri birine ḳoydı fıġānum felekleri	Gazel		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
457	Bāḳī	Çeşmümden aḳan ḫūn ile sāġar ṭola yazdı Meclisde geçen gice yine ḳan ola yazdı	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
458	Bāḳī	Müstedām ola fenā kūyınuñ evbāşları Kim olur bir biri yolında fedā başları	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
459	Bāḳī	Riyāż-ı cennetüñ ey reşk-i ḥūrī Bulınur kūyuña nisbet ḳuṣūrı	Gazel		Mefāʿilün/Mefāʿilün/Faʿūlün	
460	Bāḳī	Çerāġ-ı bezm-i vaṣl olmaġa bir şeb ʿārızı nūrı Kefīli boynı ol mehliḳānuñ şemʿ-i kāfūri	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿilün/mefāʿilün/mefāʿīlün	
461	Bāḳī	Belürmez ḥüsnüñe ḳarşu çerāġ-ı ṣubḥdem nūrı Ne deñlü fer vire ḫurşīd öñinde şemʿ-i kafūrī	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿilün/mefāʿilün/mefāʿīlün	
462	Bāḳī	Ḫoş geldi baña meygedenüñ āb u hevāsı Va'llāhi güzel yirde yapılmış yıḳılası	Gazel		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	

463	Bāḳī	ʿĀlemi tāze bahār itdi ruḫ-ı zībāsı Virdi āfāḳa żiyā ṭalʿat-i mehsīmāsı	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
464	Bāḳī	Çemende lāle geydi efser-i Key Alındı taḫt u tāc-ı Behmen ü dey	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
465	Bāḳī	Ḫaṭṭum ḥisābın bil didüñ ġavġālara ṣalduñ beni Zülfüm ḫayālin ḳıl didüñ sevdālara ṣalduñ beni	Gazel		Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün	
466	Bāḳī	ʿĀşıḳ öldürmege ol māhuñ tamām endīşesi Yolına cān virmedür eksüklünüñ kem pīşesi	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
467	Bāḳī	Var iken ḫançerinüñ ʿāşıḳa dildārlıġı Ġam degül eylese peykānı dilāzārlıġı	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
468	Bāḳī	Bahār-ı ʿālem-i vuṣlatda ol sulṭān-ı ḫūbānı Temāşā itdügüm gündür baña nevrūz-ı sulṭānī	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
469	Bāḳī	Baña ebrū-yı rūy-ı cānānī Bülbüle kūşe-yi gülistānī	Gazel		Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün	
470	Bāḳī	Bi-ḥamdi'llāh ki yāri ḳıldı ferr-i baḫt-ı sulṭānī Müyesser eyledi Bārī Teʿālā fetḥ-i Şirvānī	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
471	Bāḳī	Çıḳsa eflāke n'ola āteş-i āhum şereri Çarḫdur encüm-i seyyārenüñ ey māh yiri	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
472	Bāḳī	Cevr ile terk ider mi kişi şehr-i yārını Lāyıḳ mıdur ki terk ide ḳul şehriyārını	Gazel		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
473	Bāḳī	Berfüñ eritdi bād-ı ṣabā baġrı yaġını Yaḳdı çemende nergisüñ	Gazel		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	

		altun çerāgını				
474	Bāḳī	Getürür başuma ferdāları dünyā ġamını Nice ʿāḳildür o kim çekmeye ferdā ġamını	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
475	Bāḳī	Ārzū eyler kemend-i kākül-i cānāneyi Baġlasan zencīrler ṭutmaz dil-i dīvāneyi	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
476	Bāḳī	Sāḳıyā ḳalmaz imiş çünki bu ṣohbet Bāḳī Mey-i gülgūn içelüm bāde-yi cennet Bāḳī	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
477	Bāḳī	Āfāḳı şehā maʿdeletüñ nūrı pür itsün Ḫürşīd gibi encümen-i dehre çerāġ ol	Kıtʿa		Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün	
478	Bāḳī	Ne yaña ʿazm-i hümāyūn iderseñ ola şehā Nesīm-i ṣubḥ-ı saʿādet yoluñda ferrāşuñ	Kıtʿa		Mefāʿilün/Feʿilātün/Mefāʿilün/Feʿilün	
479	Bāḳī	Kūhsāra irse şuʿle-yi şemşīr-i heybeti Deryālara atardı özin ḫavfdan peleng	Kıtʿa		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
480	Bāḳī	Ṭabʿuñ ki genc-i gevher-i naẓm oldı Bāḳiyā İrmez senüñ ḫayālüñe bir iki bengiler	Kıtʿa		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
481	Bāḳī	Ṭabʿ-ı sāḥirpīşeñe Bāḳī göñüller meyl ider Şekker-i şiʿr-i dilāvīzüñ meger efsūnludur	Kıtʿa		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
482	Bāḳī	Şehenşāh-ı deryā dil ü kān-ı yār Süleymān-ı ṣānī şeh Cem vaḳār	Matla‘		Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün	
483	Bāḳī	Ḫudāvend-i fermān-ı devā-yı cihān Şeh-i tācver-i faḫr-i	Matla‘		Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün/	

		ʿOṣmāniyān			Faʿūlün	
484	Bāḳī	Şehefrāz-ı şāhān-ı devlet-i ḳarīn Şeh-i dāduñuz dāver-i pāk-i dīn	Mat la‘		Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün	
485	Bāḳī	Cihān-ı salṭanat Ḫāḳān-ı aʿẓam Selīmü'l-ḳalb sulṭan-ı müsellem	Mat la‘		Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün	
486	Bāḳī	Teñe varanda nāmūs şāhı Penāh-ı ʿālem ʿālem penāhı	Mat la‘		xxxx	
487	Bāḳī	Bagırımın dārında tācbaḫş Resīdeş heme genc dāverinüñ dıraḫş	Mat la‘		xxxx	
488	Bāḳī	Cihāndār geşt u şehenşāh-ı şed Felek ḥaşmet ü āsmān-ı cāh-ı şed	Mat la‘		xxxx	
489	Bāḳī	Sām-ı nehim ḳaṣrınlu ferri Şedāvāze-yi ʿadl u İskenderi	Mat la‘		xxxx	
490	Bāḳī	Gerdūn-ı dūna ʿāḳil iseñ ḳılma iʿtimād Dönsün piyāle devr-i ḳamerden budur murād	Mat laʿ		Mefʿūlü/Fāʿil ātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün	
491	Bāḳī	Dāʾim olmaz devr-i gül devrān ise Bāḳī degül Gel begüm dönsün ḳadeḥ bundan yeg olmaz devr-i gül	Mat laʿ		Fāʿilātün/fāʿil ātün/fāʿilātün/ fāʿilün	
492	İrşādi	Vaḳālar ile ʿuşşāḳa ... sīm-i zersizce Cefālar ḳılma rām ol ṭūṭīveş cānā şeksizce Eger fırṣat bulursan yalñız daḫi bedrsizce Senüñle idelüm ẕevḳ-i ṣafālar bir kedersizce Buyur ḫānemize bir şeb benüm yoşmam ḫabersizce Kerem ḳıl öyle gel git ṭuymasañ kimse fenersizce	Müsed des		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
493	Naʿīmā	Nüktesüḫān maʿānī perver	Mes nevī		Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün	

		Didi bu ḳıṣṣa ṣun şīr ü şeker				
494	Fāżıl Beg	Yüzine şimdi sengler üşmiş Laʿl-i şīrīne ḳarınca düşmiş O güzelüñ didigi bir ḳuş ise Meger anuñ daḫı bāl u peri var	Murabbaʿ		Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün	
495	Fāżıl Beg	Teslīs-i baḫşa dil bir elem-i āh kerīm Luṭfa tebdīl olıcaḳ bu sitem-i āh kerīm	Kasīde		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
496	Ṣaffet Efendi	Ġam mevci beni nice ḳırāntılara ṣoḳdu Bu ḫāriṭada yokdu	Müstezād		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	
497	Ṣaffet Efendi	Kendi gene dīvāne dilüñ ṣabr u ḳarārı ʿAḳl itdi firārı	Müstezād		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	
498	Nihālī	Sevme şehri güzeli girme tābāne isen Virme her cāyiye dil mihr-i dıraḫşāne isen	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
499	Nevʿī	Baḳma nādān olana ḫüsrev-i devrān ise de Naẓar it ehl-i dil-i kākül-i peykān ise de	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Nazire
500	?	Seni ʿazl itmek içün salṭanat-ı ḫüsnünden Yüzüne ḳarşu begüm ḫaṭṭ-ı hümāyūna geliyor	Müfred		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
501	?	Ḥisse-yi ḳalb ʿad u luṭf ile zāʾil olmaz Senüñde ...olan āteşe āb istemez eser	Müfred		xxxxx	
502	Ḫayālī	ʿĀrıżuñ vaṣf eyler iken gülşen içre gül güle Şöyle keşret oldıgım söylemezdi bülbül bülbüle	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
503	Ẕekī	Eyledi ġonca nesim-i ḫande	Gaz		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/	Hayâlî'nin gazeline

		ḳaldı gül güle Aġlar iken ḥārdan gülşende bülbül bülbüle	el		fāʿilün	nazîre
504	Benefşe	Eyledi bülbül-i naẓm-ı ḥande ḳıldı gül güle Gelüp derdini aġlar şimdi bülbül bülbüle	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	Hayâlî'nin gazeline nazîre
505	?	Meclise başdurmam ayaḳ herkese Berçem dök ṣaḳlama dir fese Ẕevḳine baḳ aşma ḳulaḳ herkese Söyle nedür sendeki bu vesvese Ḫāne-yi bezm bāde-yi bezm sāḳiyā	Muḥammmes		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
506	?	Şeb midür bu yā süvārī āh nihān mıdur Şemʿ-i meclis-i şuʿle-yi dāġ nümāyān mıdur, Bilmez oldum sāḳiyā derd-i firāḳ-ı yār ile Mey midür bu yā sirişk-i çeşme-yi giryān mıdur	Şarkı		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
507	Ŝāḳıb	Ġamḫānede yārüñ ġam-ı hicri ile ṭoldum Çün bir kere ḫazān-dīde ṣarardum daḫı ṣoldum Fındıḳlıda ol laʿl-i kirazı hele buldum Dildār ile Begḳoza gidüp ḫayli yoruldum Fındıḳlıda bir dīde-yi bādāma uruldum	Taḫmis		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	Leylâ isimli bir şâʿirin gazeline Taḫmis
508	ʿĀṣım	Cevr-i endişe ile ḥālī degüldür ol şāh Milketi ḥüsnüni almış şeker-i ḫaṭṭ-ı siyāh	Tesdis		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Ülfetî isimli bir şâire nazîre

		Ṭir-i müjgānuñ aṭup şive ider benüm nigāh Bilmedi ʿāşıḳ-ı ṣādıḳlarınuñ ḳadrini āh Yaralı itmiş idi ṣarsa şimşīr yaralı Mürġ-i dil buldı felāḥ ḥaṭṭ-ı siyāhuñ göreli				
509	?	Bülbül bunca belā şanma dilinden geldi Başına geçdi ḳafes hep kendi dilinden geldi	Müfred		Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün	
510		Ey nūr-ı çeşm-i Aḥmed-i muḫtār yā Ḥüseyin Di yādigār-ı Ḥaydar-ı Kerrār yā Ḥüseyin	Meşnevī		Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿilü/Fāʿilün	
511	xxxx	Sevdüm seni ben ey rūy-ı māhum Varsa günāhum ʿafv eyle şāhum Baḳa mı ḳalsun bu benüm āhum Varsa günāhum ʿafv eyle şāhum	Şarkı		Mefʿūlü/Mefāʿilün/Feʿūlün	
512	?	Tevbe-yi meyde ṣebātı ḳademden ṣorma Urasuñ sāḳī gel çehrenüñ ibrāmı bilür	Müfred		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
513	?	Āteşīn aṭlas giyinmiş ol mehī biline mizāc Āh āh āteş ile penbe itmiş imtizāc	Matlaʿ		xxxx	
514	?	Hep yaḳan cāẕibe-yi şevḳ-i ḥüsndür ḫalḳı Şemʿa-yı pervāneyi mūmlarla mı daʿvet itdün	Müfred		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
515	?	Kūze-yi ... ol mehliḳa açdukca āb Kāse-yi ḫūrşīd der “yā leytenī küntü türāb”	Matlaʿ		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
516	?	Şarmaşup çıḳdı der ḥattā ʿömrüme mār-ı ecel	Matlaʿ		xxxx	

		Āşiyān-ı tende yatar bülbül ü cān bīḫaber				
517	?	Dıraḫşān oldı dirlermiş hilāl üstinde bir ḫūrşīd Meger kim pençe-yi sīmīn ol mehpāre yaşlanmış	Müfred		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
518	Nedim	Zülf ü külāhı virdi ḥalel maġrib u fese Çeşm-i kebūdī şaldı aḳan mülk-i çerkese	Gazel		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	
519	Ḥalimā	Olsak daḫı yıllarca işiginde mülāzım Derd-i dilüñi söylemek o şūḫ ne lāzım Raḥm itmiyor ʿāşıḳına ol şuʿbedebāẕum Baḳımaz ne disem ʿāşıḳına ol şeh ḳāẕım Günden güne artar müddedür söz-güdāẕum	Taḫmis		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	
520	?	ʿĀşıḳ olanuñ kārı fiġāndur Bīgāneden hemseri nihāndur	Gazel		Faʿlün/Faʿūlün/Faʿlün/Faʿūlün	
521	Nābī	Dökelüm biz gözümüz yaşını şebnemcesine Ḥandeler itsün o gül-i āfet ḫurremcesine	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
522	ʿUlvī	Ġurūr itme libās-ı faḫr ile ʿömrüm cihāndur bu Ḳabā-yı cismini ḳor bunda herkes cāmekāndur bu	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
523	?	Mūsiḳī fenninde taḫṣīl-i kemāl iden kişi Yā veliyü'n-niʿmet ola yā ola Mecnūn Ḫan	Naẕm		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
524	Yûnus	Luṭfuñı dileriz Mevlām Ḥaḳ Ḥaḳ				

		Bizi maḥzūn eyleme				
525	?	Ḥaḳ teʿālā var eylesün cümlesine İbrāhīmüñ Gice gündüz işini vüzār eylesün İbrāhīmüñ Çoḳ āhūlar geçdi ammā pendini güş eylemez Nār-ı ḥasret nār-ı fürḳatle yanarım zārına İbrāhīmüñ	Dīvān		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
526	?	İrersem Kaʿbe-yi künbede vaṣl-ı ʿömre saʿīm yoḳ Ki laʿlüñ zemzeminde Merve Ṣafā çoḳ ṣafālar var	Müfred		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
527	?	Mey ile māl-ı yetīmi ele almalı degül Ele almalı olursa mey al mālı degül	Matlaʿ		Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün	
528	?	Nedīm bezm ḥāṣiyü'l-ḥāṣı idi eyyām-ı ḫātimde Kerem didükleri bīkes ʿaceb şimdi ne ʿālemde	Matlaʿ		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
529	Yaḥyā	Her ḳatre-yi eşküm ki aḳar ḳan arasında Lü'lüʾ gibidür subḥa-yı mercān arasında	Gazel		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	Şeyhü'l-islâm Yahyâ
530	Fıṭnat	Ey ġonca-yı şüküfte ḳaçar ḥande iderseñ Mürġ-i dil bülbül gibi nālende idersen	Gazel		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	
531	Nāmī	Laʿline sāġar-ı mül mi ʿacabā gül mi disem Tār-ı giysūsına ẕünnār mı sünbül mi disem	Gazel		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	
532	Fennī	Hep ġalaṭ sözle geçürdi gününi ʿāşıḳ-ı zār Ġalaṭa ẕevḳine gitmiş meger aġyār ile yār	Mesnevī		Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Sâhilnâme
533	Ḥaşmet Efendi	Kīsedār-ı ḥaremeyn ey kekezin bīʿārı Be gidi ʿavretini sikdigimüñ mürdārı	Kasīde	Hicviye	Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün	Hayli müstehcen bir şiirdir.

534	Kānī	Ẓāhirā tāzesün mürdār oġlı erdür Zen-i pürsitāne-yi teveffuḳları terdür	Gazel		Feʿ ilātün/feʿ il ātün/feʿ ilātün/ feʿ ilün	
535	Pertev Paşa	Selīm u Aḥmed u ʿOṣmān o ṣabrdur āl-i ʿOṣmānda Muḥammedle Murād u Muṣṭafā dörder olur maʿdūd	Kıtʿa		Mefāʿ īlün/mefāʿ īlün/mefāʿ īlün/mefāʿ īlün	
536	?	Ne belādur bu yıl oldı bu ṣusuzlıḳ peydā Ṣuda yandı ṣu diyü cümle balıḳlar ḥālā	xxxx		Feʿ ilātün/feʿ il ātün/feʿ ilātün/ feʿ ilün	Hüve'l-Kabahat
537	?	Ne evāmir ne nevāhī ne namāz u niyāz ʿAṣrımız sāye-yi şāhānede cennet gibidür	Müfred		Feʿ ilātün/feʿ il ātün/feʿ ilātün/ feʿ ilün	
538	?	Ṣadrın şifāsıyum diyü Pārisli bir ṭabīb O ḫāne deñlü çoḳ zenānı yaġladı	Kıtʿa		Mefʿ ūlü/Fāʿ il ātü/Mefāʿ ilü/Fāʿ ilün	
539	?	Zamānenüñ çü ṭabīb-i reşīdini gör kim Revāc virmek içün kendi kār-ı ṣanʿatına	Kıtʿa		xxxx	
540	?	Çoḳ tefekkür ḳıldum ammā müşkilüm ḥal olmadı Ḳanġı ḫāʾindür sebeb bu inhizāmı devlete	Kıtʿa		Fāʿ ilātün/fāʿ il ātün/fāʿ ilātün/ fāʿ ilün	
541	?	Bir göz ki anuñ olmaya ʿibret naẓarında Ol düşmenidür şaçınuñ başı üzerinde	Matlaʿ		Mefʿ ūlü/Meʿ f āīlü/Mefāʿ ilü/ Faʿ ūlün	
542	?	Bāġbān mey içeli bildi üzüm ḳıymetini Amān āh dikenüñ gözine ṣıḳmaz ḳoruġı	Müfred		Feʿ ilātün/feʿ il ātün/feʿ ilātün/ feʿ ilün	
543	?	Māl-ı mebde al uzatma altun olsa parası Üstüḫ̆ān-ı mārdur gitdikçe artar yarası	Matlaʿ		Fāʿ ilātün/fāʿ il ātün/fāʿ ilātün/ fāʿ ilün	

544	?	Bāġbān mey içeli bildi üzüm ḳıymetini Amān āh dikenüñ gözine ṣıḳmaz ḳoruġı	Mat laʿ		Fāʿilātün/fāʿil ātün/fāʿilātün/ fāʿilün	
545	Kāẓım	İntiẓār ʿāşıḳ-ı nāgāhına fürḳat gibidür Merd-i meʾyūs-ı tesellīde şamāta gibidür	Gaz el		Feʿilātün/feʿil ātün/feʿilātün/ feʿilün	
546	Kāẓım	Ẓālimin ẓulm ile teʾdīb-i ʿadālet gibidür Tā ... tekdīr-i ʿināyet gibidür	Gaz el		Feʿilātün/feʿil ātün/feʿilātün/ feʿilün	
547	Nāʾilī	Felāṭūn-ı Ḥaḳīḳa biline bir ḫumḫānedür ʿālem Mey-i ḥikmetle memlū devr ider peymānedür ʿālem	Gaz el		Mefāʿīlün/mef āʿīlün/mefāʿīl ün/mefāʿīlün	
548	Müftī	Yāre baş egme ulü'l-emre iṭāʿat gibidür ʿĀşıḳ-ı zülfine bend olma riyāset gibidür	Gaz el		Feʿilātün/feʿil ātün/feʿilātün/ feʿilün	
549	Kāẓım	Yārsız ẕevḳ-i cihān ʿāşıḳa miḫnet gibidür Sīm ü zer olmayıcaḳ ʿaḳl-ı belāhat gibidür	Gaz el		Feʿilātün/feʿil ātün/feʿilātün/ feʿilün	
550	?	İsdi ḫoş hengāme-yi şevḳ-ṭāb-ı pür şādumān Gitdi dillerden kudūrāt buldı ʿālem özge cān	Dīv ān		Fāʿilātün/fāʿil ātün/fāʿilātün/ fāʿilün	
551	?	Maḳdem-i pāküñ ile ey şāh-ı cihān Buldı İstānbūl yine bir özge şāne mesʿadet	Dīv ān		Fāʿilātün/fāʿil ātün/fāʿilātün/ fāʿilün	
552	?	Sen ṣafā geldüñ ... ṣāḥib-i luṭf-ı ʿaṣā Ḳıldı teşrīfüñ münevver ʿālemi başdan başa	Dīv ān		Fāʿilātün/fāʿil ātün/fāʿilātün/ fāʿilün	
553	?	Virdi ḫayret Avrupaya salṭanatla ḥaşmetüñ Ḥamd ola oldı müyesser mesʿadetle ʿavdetüñ	Dīv ān		Fāʿilātün/fāʿil ātün/fāʿilātün/ fāʿilün	

554	?	Müjdeler bādā ʿasker ḳıldı teşrīf mülküni hep O şehinşāh-ı cihān kim ḥıfẓ ider çeyş-i silkini	Dīvān		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
555	?	Şanmañuz ancaḳ ḳandīl ile tezyīn oldı ārżın İtdi istiḳbāl içün göge ne yire ḫūrşīd ü māh	Dīvān		xxxxxxx	
556	?	Şarḳ-ı ġarbuñ revnāḳıdur o şāh-ı ʿālī ... Virdi zīnet rūy-ı ārżın Avrupadan ʿavdeti	Dīvān		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
557	Ṣabrī	Pādişāh-ı ʿālempenāh yeme ḳudūmıyla bu dem Şevḳ-i tecrīd oldı endūh ḳılup kāʾināt	Dīvān		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
558	?	Görmemişdür çeşm-i eflāk ... Pādişāhum böyle nehr eyleye...	xxx		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
559	?	Şuʿle yaş olduḳça fānūs-ı ḥaḳīḳī-yi yaġız Taḫt-ı ʿālīsinde dāʾim ola Ḫan ʿAbdulazīz	xxx		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
560	?	Maşrıḳ-ı envār-ı ʿadl u dāddan itdi ṭulūʿ Maġribi baʿde's-seyyāḥa ḥamd ola itdi rücūʿ	Matlaʿ		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
561	?	Çıḳardum bir güzel tārīḫi Ṣabrī baḥr geçmeden Deñizde arḳadı .... maḥv itdi ʿİzzeddīn	Matlaʿ		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
562	?	Keştī-yi hemnām şāhzāde-yi ʿālī tebāreke Arḳadaş ... bir ḥademe ḫırḳa eyledi	Kıtʿa		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
563	Ḥaḳīr-zāde Muḫtār	Yetişmiş gülşen-i ṣadr-ı vücūdı diye devlete Ṭabaḳ-ı dehre ḳonmış mīve idi miṣl-i nādīre	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	

564	ʿĀkif	Ḫākpāy-ı dergāh-ı kamyāba geldüm Mışrī Hū Öyle bir nīm ḳaṭreyim deryāya geldüm Mışrī Hū	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
565	Dertli	Ey sāḳi meyinde nedür bu esrār Bir ḳaṭresi ḳıldı mestāne beni Cām-ı şarābında ne keyfiyet var Söyledür efsāne efsāne beni			11'li hece ölçüsü	
566	Ḥasan	Bil ey güzel ẕāt-ı pākin ḥaḳḳıçün Severim öz cānumdan ziyāde seni İsmi ẕikrüñ levḥ-i dilde günbegün Oḳuyup yazarım imlāda seni			11'li hece ölçüsü	
567	Fedāyī	Rumūz-ı manṭıḳa ʿaşḳ ḥālini Manṣūrdan ögrendim Ḥiṭāb-ı "len terānīde" cevābun Ṭūrdan ögrendim	Semāʿī		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
568	Safā	Devr-i laʿlüñle baş egmem bāde-yi gülfāma ben Sāye-yi pīr-i muġanda minnet itmem cāma ben	Semāʿī		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
569	Fevzī	Pek varma yaḳın gözleri fettān u ʿasūfdur Her ḫançer-i müjgānı nigehbān u ...	xxxx		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	
570	Fedāyī	... gerçi kim dildārdan ḳābildür aġyārı Ve lākin ḳorḳarum ... ider ol māh-ı ruḫsārı	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	
571	Fedāyī	Zāhid benüm ol dilber-i devrānımı görseñ Ṭaʿn itmez idüñ bir daḫı	Gazel		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	

		cānānımı görseñ				
572	?	Tāze femüñde yine ḫayfa derūnum elimi ʿAceb ḥaṭır-ı nāşāda meserret gele mi	Gazel		Feʿ ilātün/feʿ il ātün/feʿ ilātün/ feʿ ilün	
573	Pertev	Noldı e göñül sende bu feryād nedendür Feryād senüñdür baña isnād nedendür	Gazel		Mefʿ ūlü/Meʿ f āīlü/Mefāʿ ilü/ Faʿ ūlün	
574	Hengāmi	Ey nihālā baḳmıyor dilnāme-yi kām olmadan ... vişālinden emīr-i şānın mı ikrām olmadan	Gazel		Fāʿ ilātün/fāʿ il ātün/fāʿ ilātün/ fāʿ ilün	
575	Ḥaşmet	Āḫiri rāḥatı iste ki rāḥat bulasın Vādī-yi ġırre sülūk itme selāmet bulasın	Gazel		Feʿ ilātün/feʿ il ātün/feʿ ilātün/ feʿ ilün	
576	ʿĀlī	Bize luṭf itdi Ḫudā şöyle ki gelmez ḳāle Şükri mümkin mi ola bu keremüñ her ḥāle	Gazel		Mefāʿ īlün/mef āʿ īlün/mefāʿ īl ün/mefāʿ īlün	
577	ʿĀrif	Ḫam itdi ḳāmetim ol çīn-i ebrū gösterişecekler ʿitāb ile yüzinden vech-i iḥsānuñ girişecekler	Gazel		Mefāʿ īlün/mef āʿ īlün/mefāʿ īl ün/mefāʿ īlün	
578	?	N'işlesem bende dil-i ḫasteye bilmem n'itsem Zehrābı kār idemez zaḫmına merhem itsem	Gazel		Feʿ ilātün/feʿ il ātün/feʿ ilātün/ feʿ ilün	
579	Sūzī	Derd-i ḥasretle bu şeb şāh gelür ḫāṭırıma Gāh o yārdan geçerüm gāhi gelür ḫāṭırıma	Gazel		Feʿ ilātün/feʿ il ātün/feʿ ilātün/ feʿ ilün	
580	Ẕekāī	Āfitāba baḳamam ḫāṭırıma yār gelür Māh niḳāḥına irer ol gice ki dildār gelür	Gazel		Feʿ ilātün/feʿ il ātün/feʿ ilātün/ feʿ ilün	
581	?	Hep cānbaḫş ile çalış cānına ṣora mı Ṭāliʿ im ol dem-i fīrūze beni		xxxx	Feʿ ilātün/feʿ il ātün/feʿ ilātün/ feʿ ilün	

		irgöre mi Ayaġına ʿacebā bir daḫı dil yüz süre mi Kāse-yi ʿömrümi sāḳī-yi ḳażā ṭoldıra mı Gün olur mı bu gözüm vuṣlat-ı yāri göre mi Yoḫsa ḥasretimiz tā menzil-i ḥaşre süre mi				
582	Kāmil	Bir ʿāşıḳ-ı dil eylese maʿşūḳına nefret Sevdāsı güzīn yārına aġyārına yoḳ yoḳ	Kıtʿa		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	
583	?	Şad şad Şordum cim cim cennetdeki rıḍvānesin Be be Beñzer didi cānā ġayın ġayın ġılmānesin			xxxxx	
584	Meczi Nāci Efendi	Diyerek sevdāfezā bir ṣūretüñ ḫayrānıdur ... şiddetli bir sevdanuñ āteşdānıdur	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
585	Meczī Nāci Efendi	Baḳsam memdūd-ı ṣavt-ı izhārına rengine Cūybār -ı gülşenün ṣaldum ... āhengine	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	
586	Cemāl Beg	İḳbāle zevāl olsa ne var sende kemāl var Maġrūr-ı kemāl olma ki ardınca zevāl var	Gazel		Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün	
587	Cemāl Beg	Ḫasta olduḳ derd ile dermānı sikdik ṣaġladuḳ Ṣıḥḥata el virdükde doḳtorānı sikdik ṣaġladuḳ	Gazel		Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün	Hayli müstehcen bir şiirdir.
588	Cemāl Beg	Dilenci ... farḳ olmaz ḳadem ey zāhid Elinde ẕü'l-fiḳārum ḫāmeṭabʿım düldül oḫşadur	Gazel		Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün	

MECMÛʿATÜ'L-EŞʿÂR (06 Hk 275/2)

METİN

[1]
Dīvān-ı Bāḳī

1
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Hengām-ı şeb ki küngüre-yi ḳaṣr-ı āsmān
Ẕeyn olmış idi şuʿlelenüp şemʿ-i aḥterān

Ḫayl-i kevākib içre yanup meşʿale-yi ḳamer
Ṣaḥn-ı semāda rūşen idi rāh-ı kehkeşān

Dest urmış idi kilk-i seḥāba debīr-i çarḫ
Ṭuġrānüvīs-i ḥükm-i Ḫudāvend-i ins ü cān

Bezm-i felekde urmış idi Zühre sāza çeng
ʿAyş u ṣafāda ḫurrem ü ḫandān u [şādmān][1]

Bu çarḫ-ı çenberīde ṭutup devr uṣūlini
Deffāf-ı mihr ḳılmış idi çihresin nihān

Bir tīġ-i zernişān ile girmişdiʿarṣaya
Şemşīrbāz-ı maʿreke-yi ṣaḥn-ı āsmān

Tedbīr-i muʿẓamāt-ı umūr-ı cihān içün
Yaḳmışdı şemʿ-i fıkreti Bircīs-i nüktedān

Bālā-yı çarḫ-ı heftüme Keyvān-ı köhnesāl
Oturmış idi niteki Hindū-yı pīlbān

Āyā bu zīb ü zīnet-i ʿālem nedür diyü
ʿİbret göziyle nāẓır iken dehre nāgehān

Eṭrāfa ṣaldı ṣaʿṣaʿasın gūşe gūşe mihr
Oldı ufuḳda mühr-i Süleymān gibi ʿayān

Ḳıldı bu ḥāli dīde-yi ʿibret müşāhade
Ṭuydı bu sırrı ʿāḳıbetü'l-emr gūş-ı cān

Kim bu niẓāmı virmedi ʿālem sarāyına
İllā ki yümn-i devlet-i Şāh-ı cihānsitān

Bālānişīn-i mesned-i şāhān-ı tācdār
Vālānişān-ı maʿreke-yi ʿarṣa-yı Keyān[2]

Cemşīd-i ʿayş u ʿişret ü Dārā-yı dād-ı gīr

[1] Kelime mecmuada eksik olup Bâkî Dîvânı'ndan tedkik edilerek eklenmiştir.

Kisrī-yi ʿadl ü reʿfet ü İskender-i zamān

Sulṭān-ı şarḳ u ġarb u şehinşāh-ı baḥr u ber
Dārā-yı dehr-i şāh-ı Süleymān-ı kāmrān

Ol şehsüvār-ı memleket-i ʿadl ü dād kim
Atı öñince olsa revā ḫüsrevān revān

Serkeşlik itdi emrine beñzer peleng-i çarḫ
Zencīr ile getürdi yine kehkeşān keşān

Ṣāḥibvücūd-ı memleket-i luṭf u cūd kim
Mebzūl-ı ḫūn-ı luṭfına maḥṣūl-i baḥr u kān

Müştāḳ būy-ı luṭfına ʿAttār-ı nevbahār
Muḥtāc dest-i himmetine ḫ̆āce-yi ḫazān

Devrüñde kimse cevr ü sitemgerden iñlemez
Bīşerʿ ider iderse eger çenge ney fıġān

ʿAdlüñ ḳatında cevr ü sitem dād-ı Keyḳubād
Ḫışmuñ yanında luṭf u kerem ḳahr-ı Ḳahramān

Lerzende görse ḫavfuñ ile teb ṭutar ṣanur
Baġlar şihābgerden-i gerdūna rīsmān

Tīġuñ ʿadem diyārına rūşen ṭarīḳdür
Aʿdā-yı dīni ṭurma ḳılıcdan geçür hemān

Deryāmiṣāl ʿaskerüñ içre ʿalemlerüñ
Feṯḥ-i ẓafer sefīnesine açdı bādbān

Minḳārına dilerse alur çarḫı dānevār
ʿAnkā-yı Ḳāf-ı ḳadrüñe bir ṭuʿmedür cihān

Çevgān urupdur aña ezel dest-i himmetüñ
Ol dem bu demdurur ki döner çarḫ-ı-ı āsmān

Bāġ-ı ṣenā vü gülşen-i medḫuñde mürġ-i dil
Bu naẓm-ı rūḥbaḫşı oḳur ṣu gibi revān

Cān olmayaydı ol dehen ey şūḫ-ı dilsitān
N'içün olurdı cān gibi ol dīdeden nihān

Ruḫsāruñ üzre ṭurreler olmış girih girih
Gūyā Ḥicāza baġladılar Şāmiyān miyān

Görsün nihāl-i serv-i ṣanavber ḥırāmuñı
Ayruḳ çemende beslemesün bāġbān bān

Laʿlüñ ḫayāli ḥoḳḳa-yı ḫāṭırda var iken
Yāḳūt-ı nāba olmamış idi mekān kān**[3]**

Ḳıldı sücūd ḳaddüñe ḳarşu gül ü semen
İtdi ḳıyām ḳāmetüñe serv-i būstān

Ṭutdı cihānı pertev-i ḥüsnüñ güneş gibi
Ṣoldı ṣadā-yı ʿaşḳuñ ile kāḫ-ı Kün fe kān

Eflāke çıḳdı velvele-yi ʿarṣa-yı zemīn
İndi zemīne ġulġule-yi āsmāniyān

Bāḳīṣıfat ne bülbül-i rengīnedā gele
Ne ola ṭalʿatüñ gibi ferḫunde gülsitān

Ḥüsnüñ güliyle bāġ-ı cihān gülşen-i İrem
Her sū hezār-ı bülbül-i ṣadgūne dāstān

Dergāh-ı Ḥaḳḳa yüz ṭutalum bermezīd ola
Cāh u celāl-i salṭanat u baḫt-ı cāvidān

Tā şemʿ-i āfitāb-ı cihāntāba ṣubḥdem
Devrān ufuḳda vaż ʿ ide bir sīm-i şemʿ dān

Şemʿ-i beḳāñı bād-ı fenādan nigāh ide
Dāmān-ı ʿavn u ʿişmet-i dārende-yi cihān

Bezmüñde baḫt-ı sāḳī vü iḳbāl hemnişīn
Cām-ı sipihr sāġar-ı pūlād-ı zernişān

2
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Zer ü gevherle ḳılup zīver-i efser ḫātem
Zīb ü zīnetde geçer hemser-i Ḳayṣer ḫātem

Nām ile ṭutdı cihān mülkin olursa tañ mı
Mālik-i Cām u Cem ü tāc-ı Sikender ḫātem

Meşʿal-i māhdur ol gevher-i şebtāb meger
Geçinür çenber-i gerdūn ile hemser ḫātem

Faṣṣ-ı pīrūze ne ḫoş yaraşur anda seyr it
Oldı bir ṭūṭīye gūyā ḳafes-i zer ḫātem

Tā ki bennā-yı ḳader yapdı saʿādet ḳaṣrı
Oldı ol tāḳ-ı felekrifʿatine manẓar ḫātem

Ḥalḳadur devr-i ḳadeḥ laʿl şarāb-ı gülgūn
Rind-i meyḫ̌āreye ḫoşdur ṭolu sāġar ḫātem

Reşk-i laʿl-i leb-i dildār ḳurutmış ḳanın
N’ola ger böyle naḥīf olsa vü lāġar ḫātem

Cismine naʿl kesüp farḳına bir ṭaġ urmış
Var ise sevdi meger yār-ı sitemger ḫātem

Vādī-yi ʿaşḳa düşüp tāze cevān sevdi [meger][2]
Bükdi ḳaddin nitekim pīr-i muʿammer ḫātem**[4]**

Ḥasret-i laʿl-i leb-i yār ile taḥṣīl itmiş
Ten-i lāġar ḳadd-i çenber ruḫ-ı aṣfer ḫātem

Nüsḫa yazdursa ʿaceb olmaya bādām üzre
Teb-i hicrāna ʿilāc eylemek ister ḫātem

Ṭavḳ-ı zerrīn ṭaḳınup yine ḳazıtmış ḳaşın
İḫtiyār eylemiş üslūb-ı ḳalender ḫātem

Bu gülistānda yiter ʿārife bir gül çünkim
Ṭaḳınur farḳına bir dāne gül-i ter ḫātem

Beyża-yı ṭāʾir-i devletdür o dürr-i şehvār
Āşiyān şeklini bağlarsa n’ola ger ḫātem

Göz ḳulaġ oldı seräser gözedür āfāḳı
Bulalı ḳurb-ı vezīr-i şeh-i kişver ḫātem

Gözüñ üstinde ḳaşuñ var dimedi kimse daḫı
İdeli ḫidmet-i Paşa-yı dilāver ḫātem

Kerem-i keff-i güherpāş-ı ʿAlī Paşadan
Buldı zerrīnkemer ü tāc-ı mücevver ḫātem

Eli iḥsān u kerem mevcin urur deryādur
Ne ʿaceb ger ola ġarḳ-ı zer ü zīver ḫātem

Baḥr-i elṭāf-ı keremdür kef-i gevherbaḫşı
N’ola girdābṣıfat olsa müdevver ḫātem

Nice deryā diyemem keff-i güherrīzine kim
Anda ġavvāṣṣıfat buldı güherler ḫātem

Var ise necm-i hidāyetdür o faṣṣ-ı rūşen
K’olur anuñla nice sālike rehber ḫātem

Burc-ı devletdür ālī eylese peymān ʿaceb
Heyʾet-i māh-ı nev ü ṣūret-i aḫter ḫātem

[2] Kelime mecmuada eksik olup Bâkî Dîvânı’ndan tedkik edilerek eklenmiştir.

Dürr-i sīrāb ile gör gülben-i engüştinde
Jāle düşmiş gül ü nesrīne ne beñzer ḫātem

Serverā söyleyüben ism-i şerīfin ṣaḳlar
Kāʾinātı ne ʿaceb ḳılsa musaḥḥar ḫātem

Ṭavḳ-ı fermāna çeküp gerden-i teslīmlerin
Nice āzādeleri eyledi çāker ḫātem

Felek engüşteni-yi ḳadrüñe pīrūzenigīn
Ḳapladı nāmuñ ile ʿālemi yekser ḫātem

Görinür naḳş-ı nigīninde sevādī mührüñ
Devletüñ barmaġına māh-ı münevver ḫātem**[5]**

Yazdı ḫoş Nūn ve'l-Ḳalem engüştüñde
Ne midād istedi ne ḫāme ne mıṣṭar ḫātem

Şeref-i nām-ı şerīfüñden olursa ḫālī
Bulımaz raġbet-i ḫalḫāl-i kebūter ḫātem

Nāmuñ āfāḳa ṣala nefḫa-yı ʿūd u ʿanber
Meclis-i devletüñe olalı micmer ḫātem

Zār u sergeşte-yi ṭās-ı ġam idüp düşmenüñüñ
Pençe-yi baḫtın ider beste-yi şeşder ḫātem

Dest-i mihrüñden eger sille ṭoḳınsa görinür
Dīde-yi düşmenüñe ḥalḳa-yı ejder ḫātem

Görür elṭāfuñ ile maṣlaḥat-ı tīġi ḳalem
Yitürür ḳahruñ ile ḫidmet-i ḫançer ḫātem

Var ise irdi der-i luṭfuña şeyʾ li'llāhe
K'eylemiş kāsesini pürzer-i gevher ḫātem

Feṭḥ-i bāb-ı keremi her ki ḳapuñdan bilmez
İḫtiyācı eline ḥalḳa-yı her der ḫātem

Şol ḳadar irdi hedāyā şeref-i medḥüñle
Ki benān-ı ḳalemüm oldı serāser ḫātem

Tuḥfe-yi bezmüñ içün bu ġazel-i rengīni
Levḥ-i zerrīne yazup eylesün ezber ḫātem

Eyleyüp ʿayş-i ḥayāl-i leb-i dilber ḫātem
Cām-ı zerrīn ile çeksün mey-i aḥmer ḫātem

Şekl-i ḥāl ü dehenüñ ḫātem-i pīrūze nigīn
Dostum görmedüm aġzuñ gibi ḫoşter ḫātem

Gerçi nāzüklik ile aġzuñ arar engüştüñ
Dimez ammā dehenüñ sırrını gizler ḫātem

Ten-i ṣadpāre ki şekl-i ḳafes-i zergerdür
Daġlar dilde olupdur aña yir yir ḫātem

Ḥasret-i laʿl-i lebüñ baġrını pürḫūn itmiş
Dāġ yaḳmaġa ḳomış gögsine aḫker ḫātem

Dehen-i teng-i dilāvīzüñe beñzer bulsa
Ḥāl-i müşgīniñe ger ḫaṭṭ-ı muʿanber ḫātem

Sīnemüñ dāġı ile cism-i dütā-yı zerdüm
Ḳıldı engüşt-i belāda beni bir zer ḫātem

Ṣararup miḥnet ile beñzi ḳızarmış çeşmi
Var ise baḫt-ı siyehkāruma aġlar ḫātem

Laʿl-i dildār gibi ola mı ḫandān yāḳūt
Dehen-i yār gibi ḳanı süḫanver ḫātem**[6]**

Bīʿaded ḫātem ile ṭapuña geldi Bāḳī
Ki nice Rūm ḫarācını deger her ḫātem

Ḳoma ayaḳda bu maṣnūʿ u muraṣṣaʿ naẓmı
Elde ḫoş yaraşur ey Āṣaf-ı ṣaf-der ḫātem

Bulımaz dāʾiresin bu güher-i nāyābuñ
İtmesün bir daḫı bu devrde zerger ḫātem

Ḫātem -i naẓma bu gün kimse bu naẓmı viremez
Nice müfsidler ider gerçi müzevver ḫātem

Bedel olmaz buña zirā ki senüñ nāmuñadur
Ṭutamaz mühr-i Süleymān yirin āḫer ḫātem

Tā bu eyvān-ı muraṣṣaʿ kemer-i ʿālīde
Ṭāḳa engüşt-i hilāle meh-i enver ḫātem

Mesned-i ṣadr-ı vezāretde serefrāz olasın
Ḳıla teslīm şehin-şāh-ı muẓaffer ḫātem

3
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Rūḥbaḫş oldı Mesīḥāṣıfat enfās-ı bahār
Açdılar dīdelerin ḥ̆āb-ı ʿademden ezhār

Tāze cān buldı cihān irdi nebātā ḫayāt
Ellerinde ḫarekāt eyleseler serv ü çenār

Döşedi yine çemen naṭʿ-ı zümürrüdfāmın
Sīm-i ḫām olmış iken ferş-i ḥarīm-i gülzār

Yine ferrāş-ı ṣabā ṣaḥn-ı ribāṭ-ı çemene
Geldi bir ḳāfile ḳondurdı yüki cümle bahār

Leşker-i ebr çemen mülkine aḳın ṣaldı
Ṭurma yaġmada yine niteki yaġı Tātār

Başına bir nice per ṭaḳınur altun tellü
Ḥayl-i ezhāra meger zanbaḳ olupdur serdār

Dikdi leşkergeh-i ezhāra ṣanavber tūġın
Ḥaymeler ḳurdı yine ṣaḥn-ı çemende ezhār

Döşedi mihr-i felek yolları dībālar ile
İtdi teşrīf çemen mülkini sulṭān-ı bahār

Ṣubḥdem velvele-yi nevbet-i şāhi mi degül
Ṣavt-ı mürġān-ı ḫoşelḥān u ṣadā-yı kuhsār

Çemen eṭfālinüñ uyḫuların uçurdı yine
Ṣubḥdem ġulġule-yi fāḫte gülbāng-i hezār

Dāye-yi ebr yine ġoncalaruñ şebnemden
Başına aḳçe dizer niteki eṭfāl-i ṣıġār[7]

Mevsim-i rezm degüldür dem-i bezm irdi diyü
Sūsenüñ ḫançerini ṭutdı serāser ezhār

Semenüñ sīne-yi sīmīnin açup bād-ı seḥer
Çözdi gülşende gülüñ dügmelerin nāḫun-ı ḫār

Pīrehen berg-i semen gūy-ı girībān şebnem
Gülsitān oldı bu gün bir ṣanem-i lāle-ʿizār

Zīb ü fer virmek içün rūy-ı ʿarūs-ı çemene
Yāsemen şāne ṣabā māşıṭa āb āyīnedār

Zerr ü yāḳūt ile bir naḫl-i muraṣṣaʿ ṣandum
Erġavān üzre döḳılmış ḳaṭerāt-ı emṭār

Şīşe-yi çarḫda gör bunca muraṣṣaʿ naḫli
Nice ārāste ḳılmış yine ṣunʿ-ı Cebbār

Berg-i ezhārı hevā şöyle çıḳardı felege
Pürkevākib görinür günbed-i çarḫ-ı devvār

Dem-i ʿĪsā dirilür būy-ı baḫūr-ı Meryem

Açdı zanbaḳ Yed-i Beyżāyı kef-i Mūsāvār

Zanbaḳuñ ġoncasıdur bāġa gümiş bāzūbend
Zaʿferān ile yazılmış aña ḫaṭṭ-ı ṭūmār

Cām-ı zerrīni ṭolu bāde-yi gülreng itmiş
Gül-i raʿnā seḥerī itmek içün defʿ-i ḫumār

Dehen-i ġonca-yı ter dürlü leṭāfet söyler
Gülüp açılsa ʿaceb mi gül-i rengīn-ruḫsār

Güher-i furṣatı aldurma ṣakın devr-i felek
Sīm ü zerle gözüñi boyamasun nergisvār

Cām-ı mey ḳaṭreleri sübḥa-yı mercān olsun
Gelüñüz zerḳ u riyādan idelüm istiġfār

Lāle ṣaḥrāyı bu gün kān-ı Bedaḫşān itdi
Jāāe gülzāra niṣār eyledi dürr-i şehvār

Dāmeni dürr ü cevāḫirle pür itdi gül-i ter
Ki ide ḫāk-i der-i Ḥażret-i Paşaya niṣār

Ṣāḥib-i tīġ u ḳalem mālik-i cām u ḫātem
Āṣāf-ı Cem-ʿaẓāmet dāver-i Cemşīdveḳār

Āsmān-pāye hümāsāye ʿAlī Paşa kim
İremez ṭāḳ-i celāline kemend-i efkār

Şāḫ-ı gül neşv ü nemā bulsa nem-i luṭfından
Ola her ġonca-yı ter bülbül-i şīrīngüftār

Āb u gil müşg ü gülāb ola çemen ṣaḥnında
Būy-ı ḫulḳıyla gülzār itse nesīm-i esḥār[8]

Ṭabʿ-ı veḳārın eger āteş-i raḫşān görse
Ḳızara aḫker-i sūzān nitekim dāne-yi nār

Güneşi keff-i zerefşānına beñzer dir idüm
Almasa māha ʿaṭā eyledügin āḫir-ı kār

Şöyledür keff-i güher-başı yemīn itmek olur
Ki ʿaṭāsından irer baḥre ġınā kāne yesār

Manẓar-ı ḳaṣr-ı saʿādetden anuñ rūyı gibi
Rūy göstermedi bir şāhid-i ḫurrem-dīdār

Bāġ-ı cūdında nihāl-i kereminden derilür
Luṭf-ı bīminnetinüñ mīvelerinden herbār

Manẓar-ı himmetinüñ küngüre-yi himmetine [rifʿatine][3]
İremez ṣarṣar-ı ṭūfān-ı fenā birle ġubār

İşigi ḫāki imiş yüz sürecek ḥayf bu
Ṭaşdan ṭaşa döger başını şimdi enhār

Serverā cānı mı var devletüñ eyyāmında
Sünbülüñ ṭurrasına el uzada şāḫ-ı çenār

Eylemez kimse bu gün kimse elinden nāle
Bezm-i ʿişretde bu gün muṭrib elinden evtār

Şerʿa uymaz n'idelüm nāle vü zār eylese
Gerçi ḳānūna uyar zemzeme-yi mūsīḳār

Geşt iderken çemen-i medḥ ü ṣenāñı ḫāṭır
Lāyıḥ oldı dile nāgāh bu şiʿr-i hemvār

Gül gibi gülşene ḳılsañ n'ola ʿarż-ı dīdār
Ḥayli dökildi ṣaçıldı yoluña ey bahār

Reşk-i dendānuñ ile ḫançere düşdi jāle
Berg-i sūsende gören itdi ṣanur anı ḳarār

Geçemez çenber-i gīsūy-ı girihgīruñden
Gerçi kim żaʿf ile bir ḳılca ḳalupdur dil-i zār

Ṭurralar milket-i Çīn nāfe-yi müşgīn ol ḫāl
Gözüñ āhū-yı Ḫuten ġamzelerüñdür Tātār

Dil-i mecrūḥa ṣafābaḫş ruḫ-ı laʿlüñdür
Gülbeşekkerle bulur ḳuvveti ṭabʿ-ı bīmār

Degme bir gevheri kirpügine ṣalındurmaz
Göreli laʿl üñi dünyāda çeşm-i ḫūnbār

Ḳoma Bāḳī ḳuluñı cürʿaṣıfat ayaḳda
Destgīr ol aña ey dāver-i ʿālīmiḳdār

Bāġ-ı medḥüñde olur cümleye ġālib tenhā
Baḫs içün gelse eger bülbül-i ḫoşnaġme hezār[9]

Puḫtedür ġayr ile eşʿārı velī puḫte niyāz
Ḫām ʿanberdür eger ḫām ise de bu eşʿār

Ḫām var ise eger micmer-i naẓmumda benim
Dāmen-i luṭfuñ anı ister ide ey faḫr-i kibār

[3] Bu kelime mecmuada "*himmetine*" şeklinde yazılmış olup Bâkî Dîvânı'nda "*rifʿatine*" şeklinde yazılmıştır.

Baḥr-i eşʿār yiter urdı süṭūr emvāc
Demidür k’ide duʿā dürlerini zīb-i kenār

Lālelerle bezene niteki deşt ü ṣaḥrā
Nitekim güller ile zeyn ola dest ü destār

Nitekim lālelere şebnem olup üftāde
Güllere ʿāşıḳ u şeydā geçine bülbül-i zār

Gül gibi ḫurrem ü ḫandān ola rūy-ı baḫtuñ
Sāġar-ı ʿayşuñ ola lāleṣıfat cevherdār

4
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
İtdi şehri şeref-i maḳdem-i Sulṭān-ı cihān
Reşk-i bāġ-ı İrem ü ġayret-i gülzār-ı cinān

Şādmān oldı bu gün devr-i kühensāl yine
Vuṣlat-ı Yūsuf ile niteki pīr-i Kenʿān

Rūşen oldı açılup dīde-yi Yaʿḳūb-ı emel
Demidür menzil-i ʿişret ola Beytü’l-aḫzān

Ol zamān irdi ki biñ şevḳ ile ṭāvus-ı neşāṭ
İde ṣaḥn-ı ḥirām-i bāġ-ı cihānda cevlān

Mehçe-yi rāyet-i Manṣūr-ı cihānefrūzı
Matlaʿ-ı ṣubḥ-ı ẓaferden yine oldı tābān

Umaruz kim bulına Kaʿbe-yi maḳṣūda vüṣūl
Geçdi çün devlet ile yirlü yirine erkān

Devlet iḳbāl ḳılup eyledi ṭāliʿ yārī
Ḫāṣılı üstümüze döndi sipihr-i gerdān

Nice demdür dile dembeste ḳalup ġoncaṣıfat
Baġrumuz delmiş idi ġayret-i ḫār-ı hicrān

Ḥamdü li’llāh ki viṣāl-i Şeh-i ferḫundeḫiṣāl
Ḳalbümüz açdı yine niteki derd-i ḫandān

Güher-i kān-ı kerem naḳd-i ḥayāt-ı ʿālem
Rūḥdur cismi cihān milketine ḥükmi revān

Ḥāfız-ı dīn-i kavī cāmiʿ-i şerʿ-i Nebevī
Ṭāniʿyi-i emr-i Ḫudā tābiʿ naṣṣ-ı Ḳurʾān

Ḥüsrev-i Cemʿaẓamet dāver-i Ḫāḳānsatvet
Belki eñ kem ḳulı Cemʿabd-i ḥaḳīri Ḫāḳān[10]

Dāver-i devr-i zamān Şāh Süleymān ol kim
Yüz sürer pāy-i semendine mülūk-i devrān

Şāh-ı Cemşīd-i çeşm Ḫüsrev-i ḥurşīd-ʿālem
Server-i serdār-ı serefrāz-ı selāṭīn-i cihān

Ḫāk-i rāhı güher-i tāc-ı selāṭīn-i cihān
Ayaġı Ṭūpraġıdur sürme-yi ʿayn-ı aʿyān

Tācdārān-ı cihān sāyenişīn-i ʿalemi
Serfirāzān-ı memālik yolına serbāzān

Güher-i tācı żiyāsıyla memālik rūşen
Ḫançer-i ʿadli cilāsıyla cihān pürlemeʿān

Ḥarem-i ḳadrine bir günbed-i zerkār felek
Aña bir tāḳ-ı muraṣṣaʿ kemer-i kāhkeşān

Āteş-i şuʿle-yi şemşīr-i cihāntābından
Küfr ü ilḥād kütübḫānesin itdi sūzān

Tācdārā başına teng ola tāc-ı Dārā
Ḫidmet-i ḫāk-i derün bilmez ise rifʿat-i şān

Felek-i salṭanatuñ sebʿa-yı seyyāresidür
Kāmkārā o yedi serʿālem-i nūrefşān

Eyledi leşker-i manşūruñ o bayraḳlar ile
Vādī-yi nuṣret ü deşt-i ẓafer-i lālenişān

Ġāzīler pāy-i semendin yine ḫınnāladılar
Ḫūn-ı aʿdāyı o dem k'eylediler seyl-i revān

Ṭūp idüp kellelerin ʿarṣada tīġuñ dāyim
Düşmen-i dīni bu üslūba ḳılur sergerdān

Ser-i aʿdāñı bu üslūba demādem ḳılıcuñ
Anlara ḫalk anuñ'çün didiler sürḫserān

Luṭf-ı Ḥaḳḳ ile bu gün oldı eyā kān-ı kerem
Bir niçe fażl senüñ şān-ı şerīfüñde ʿayān

ʿAdl ü dād-ı ʿÖmer ü ṣıdḳ u ṣafā-yı Ṣıddīḳ
ʿİlm ü ʿirfān-ı ʿAlī ḥilm ü ḥayā-yı ʿOṣmān

Saña Kisrīyi ʿadāletde muʿādil ṭutsam
Fażldur sende olan devlet-i dīn ü īmān

Ravża-yı dīn ü çemenzār-ı şerīʿat olalı

Maẕhar-ı luṭfuñ ile milket-i Rūm ābādān

Menzil-i zendeḳa vü mecmaʿ-ı ilḥād olalı
Ṣarṣar-ı ḳahruñ ile ḥıṭṭa-yı Īrān vīrān[11]

Maḥv olupdur şemşīr-i cihāngīrüñ ile
Levḥ-i ʿālemde olan naḳş-ı ṭalāl u tuġyān

Ḫalḳ rāḥatda seḥābgīrüñ feyżinden
Belī uyḫu getürür ṭabʿa hevā-yı bārān

Bārekaʿllāh zehī Pādişeh-i ʿādil kim
Şarḳdan ġarba degin buldı cihān emn ü emān

Levḥaşa'llāh zehī salṭanat-ı ḳāḫire kim
Ḳāfdan Ḳāfa cihān cümle muṭīʿ-i fermān

ʿArṣa-yı medḥ ü ṣenānuñ bulınmaz pāyānın
Peyk-i endīşe eger biñ yıl olursa pūyān

Oldı vaṣf-ı süḫanārāñ ile şiʿr-i Bāḳī
Rifʿat-i pāke hemsāye-yi naẓm-ı Selmān

İrdi Selmāna sözi şiʿri kemālin buldı
Luṭfuña ḳaldı eyā ḫüsrev-i ṣāḥibdīvān

Baḥr-i naẓm içre bu gün dürr-i girānmāye iken
Ḫāk-i zilletde ḳalupdur nitekim gevher-i kān

Ḫākden ḳaldur eyā dāver-i dīnperver kim
Nusḫadur cümle serāpā Ḥadīṣ ü Ḳurʾān

Her seḥer tā ki nücūm üzre niyām-ı şebden
Çıḳara tīġ-i cihāngīrini mihr-i raḫşān

Ḳılıcuñ üstün ola niteki tīġ-i ḫurşīd
Sāye-yi salṭanatuñda ola āsūde cihān

5
Faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün
Ḫaṭṭ-ı müşgfāmuñla ey ġonca-yı ter
Şekerdür o lebler mümessek mükerrer

Ne zībā yaraşmış o leblerle dendān
Ne ḫoş imtizāc eylemiş şīr ü şekker

Göñül naḳdini aldı ʿayyār-ı ġamzeñ
Ġamuñdan virdi cāna dārū-yı hüşber

Egerçi ser-āmed geçer şāḫ-ı sünbül

Muʿanber ṣaçuñla ḳaçan ola hemser

Ṭolar būy-ı müşgīn-i zülfüñle ʿālem
Döner nāfe-yi miske çarḫ-ı müdevver

Meger çīn-i zülfüñde pinhān olupdur
Ġubār-ı der-i şehryār-ı muẓaffer

Cihān-ı kerem Ḫan Süleymān-ı Ġāzī
Şeh-i āsmānbaḫt u hurşīdaḫter[12]

Ḫudāvend-i ʿādil şehenşāh-ı ʿādil
Cihāndār-ı muḳbil şeh-i dādküster

Vücūd-ı şerīfiyle ʿālem müşerref
Żamīr-i münīriyle dünyā münevver

Şāh-ı felekḳadr kim dergehine
Mülūk-i cihān bende ʿālem musaḫḫar

Rikābında kürsī gerek tāc-ı Kisrā
Ola şol zamān kim süvār-ı tekāver

Mülūk-i zamāne öñince revāne
Rikāb-ı hümāyūnda Ḫāḳān u Ḳayṣer

Ne yaña buyursa revādur getürmek
Devātın Aristo silāḥın Sikender

Eger peyk olurlarsa lāyıḳ öñince
İnüp tāc-ı zerrīn ile heft aḫter

Ṣaçar bezme nūrı döker zerḳ nārı
tāc-ı muraṣṣaʿ o tīġ-i mücevher

Ḫaṭṭ-ı naẓm-ı pāki çemenzār-ı cennet
Elinde ḳalem çeşme-yi āb-ı Kevṯer

Buḫār-ı baḫūrıyla ʿālem dimāġın
Ḳılupdur muʿaṭṭar o kilk-i muʿanber

Zamān-ı kitābetde kilk ü mürekkeb
Elinde olur var ise ʿūd u ʿanber

Naẓar ehline mīl-i kuḥlü'l-cevāḫir
Reg-i cān-ı bedhᵕāha nebtīz ü nişter

Nesim-i revānbaḫş-ı ṣubḥ-ı ṣafādan
Süḫan gülşeninde ḫırāmān ṣanav-ber

güftār-ı mevzūn u reftār-ı dilkeş
sīmā-yı maṭbūʿ-ı bālā-yı ḫoşter

Selāṭīne dīvān olur çünki lāzım
N'ola ḳılsa tertīb-i dīvān u defter

Debīr-i felek yazmaġa vāridātın
Aşaġa getürmişdür altun ḳalemler

Yazınmaġa mānend-i naẓm-ı Ŝüreyyā
Varaḳlar zerefşān ider çarḫ-ı aḫḍar

Yanar şemʿ-i Nāḥīd öñinde şihābuñ
Çeker her gice ṣubḥa dek cedvel-i zer

Aña cild-i ġarrā müzehheb muṭallā
Meh-i ʿālemārā vü ḫurşīd-i enver[13]

Süḫan maṭlaʿından güneş gibi ṭoġsun
Ḳosunlar şerīf adını genc-i gevher

Feṣāḥat gülistānı içre demādem
Ṣu gibi revān ide bülbüller ezber

Ŝenāsında Bāḳīṣıfat ola ʿāciz
Hezārān ola ʿandelīb-i süḫan-ver

Duʿā idelüm rūy-ı iḳbāl u baḫtı
Demādem ola gül gibi tāze vü ter

İlāhī beāb-ı ruḫ-ı āl-i Aḥmed
Be-nūr-ı cebīn-i mübīn-i Peyem-ber

Bedīn-i güzīn-i Nebiyy-i mükerrem
Berūḥ-ı revān-ı Rasūl-i muṭahhar

Ümīdin revā eyle ʿömrin ziyāde
Mühimmin müheyyā murādın müyesser

6
mefāʿīlün/mefāʿīlün/faʿūlün
Cihān-ı maʿdelet kān-ı mürüvvet
Penāh-ı mülk ü millet nuṣrtü'd-dīn

Şeh-i ʿālem Süleymān Ḫan-ı Gāzī
Muʿizzü'd-devle sulṭānü's-selāṭīn

Ne ḫoş ḳıldı görüñ āṯār-ı luṭfı
Cihān-ı ṣūret ü maʿnāyı tezyīn

Virüp faż̇l u kemāli ḫüsrevāne
Maʿ ānī mülkine tertīb ü āyīn

Yine naẓ̣m eylemiş bir ʿ ıḳd-ı gevher
İder biñ kerre Ḥassān görse taḥsīn

Miṣāl-i ḫurde-yi pīrūze ḫaṭṭı
Mücellā ṣafḥası bir levḥ-i sīmīn

Ya ḫod zībā ter ü tāze benefşe
Derāġūş eylemiş gülberg-i nesrīn

Beyāżı ġurre-yi ṣubḥ-ı saʿ ādet
Sevādı sürme-yi çeşm-i cihānbīn

Sevād-ı ḫaṭṭ içinde noḳṭalardan
Şeb-i tārīk içinde şekl-i per u ten

Egerçi noḳṭadur ṣūretde anlar
Velī maʿ nā yüzinde ḫāl-i müşgīn

Edāsı Selsebīl-i bāġ-ı Rıḍvān
Ḥurūfı ravżadan gelmiş reyāḥīn[14]

Ne deryādur bu şiʿ rüñ baḥri yā Rab
Ki andan kāʾināt olmış güherçīn

Niçe nāzükdür ol şiʿ r-i şekerbār
Leb-i dilber gibi şīrīn ü rengīn

Pes ol āyīne-yi ṭabʿ ından itdi
Yine ṭūṭīṣıfat Bāḳīye telkīn

Şikār itmek nedür maʿ nā hümāsın
Bulınsa ṭabʿ -ı şāhī gibi şāhīn

Kemālin añlayup bir bir öñinde
Ḳomışlar yüz yire şāhān-ı nişīn

Cihānda geydügince şāh-ı encüm
Zümürrüd taḫtı üzre tāc-ı zerrīn

Ḫudā virsün serīr-i salṭanatda
Saʿ ādet tācı birle ʿ izz ü temkīn

Belālardan emīn olsun cihānda
İlāhī ʿ izzetüñ ḥaḳḳıçün āmīn

7
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün

Biḥamdi’llāh şeref buldı yine mülk-i Süleymānī
Cülūs itdi saʿādet taḫtına İskender-i ṣānī

Ṭoġup gün gibi zerrīn tāc ile burc-ı saʿādetden
Yitişdi şarḳdan ġarba żiyā-yı ʿadl u iḥsānı

Beşāretler zemīne āsmānuñ gözleri aydın
Cihānı rūşen itdi pertev-i envār-ı Yezdānī

Perī gözden nihān olmaḳ ne mümkindür zamānında
Cihānı şöyle nūrānī ḳılupdur rūy-ı raḫşānı

Metāʿ-ı maʿrifet geldi revācın bulduġı demler
Zerefşān eylesün nergisler evrāḳ-ı gülistānı

Biraz uyḫu yüzin görsün felekde dīde-yi encüm
Ki çeşm-i baḫt-ı bīdārı yiter dehrüñ nigehbānı

Ḫudāvend-i cihān sulṭān-ı ʿādil şāh-ı deryādil
Serefrāz u serīrefrūz-ı tāc u taḫt-ı sulṭānī

Penāh-ı dīn ü devlet pādişāh-ı āsmānrifʿat
Cenāb-ı Şeh Selīm ibn-i Süleymān Ḫan-ı ʿOṯmānī

Şehenşāh-ı hümāyūntāliʿ u ferḫundeaḫterdür
Cihān-ı salṭanatda ol saʿādet taḫtınuñ Ḫanı[15]

Elinde Ḥażret-i Dāvūduñ āhendür ki mūm oldı
Żiyābaḫş olsa āfāḳa n’ola şemşīr-i bürrānı

Ṣu gibi nār-ı ḳahrından erir bir demde Rūyīnten
Ṭoḳınsa şuʿle-yi şemşīri nerm eyler Nerīmānı

İner Seyf āyeti gibi ser-i aʿdāya şemşīri
Ḥadīṯ-i tīġ-i pūlādın nice şerḥ ide Kirmānī

ʿAlevlerdür duḫān içre görinür tīġler gūyā
Ne dem gerd-i siyāhı rezmgāhı ḳılsa ẓulmānī

İderler rehnümālıḳlar ʿadem mülkine aʿdāya
Ġarrānuñ ellerinde nīzeler şemʿ-i şebistānī

Müṯelleṯ gösterür dāyim temāşā eyleseñ elde
Meger kim pāre-yi elmāsdur cām-ı dıraḫşānı

Ḫudāvendā sen ol çāpüksüvār-ı mülk-i devletsin
Ki raḫş-ı himmetüñ evvel ḳademde aldı meydānı

Semenderveş semendüñ yanar od içre atar kendin
Ṣu gibi aḳıdur degse şirār-ı naʿli sindānı

Felekler farḳına başdı ḳadem devrüñde faẕl ehli
Nice pāmāl ide dünyā-yı fānī ehl-i ʿirfānı

Kef-i cūduñ keremler kim ḳılupdur ehl-i ʿirfāna
Ol iḥsānı gül ü nesrīne ḳılmaz ebr-i nīsānī

Seḥā resminde ḥaddinden tecāvüz eylemez deryā
Kef-i cūduñ taşır ḳatmaz kerem vaḳtinde ʿummānı

Perīşān itmedi devrüñde hergiz kimseyi kimse
Meger meclisde yārān-ı ṣafā gülberg-i ḫandānı

Ḳafadār oldılar şīr ü peleng āhūya ṣahrāda
İderler şol ḳadar şimdi riʿāyet ḥaḳḳ-ı ḥayrānī

Felek ġırbāl ile zer buldı dirler ḫāk-i rāhuñda
Miyān-ı hālede seyr eyleyenler māh-ı tābānı

Aña her güşeden bir ṭaʿne ṭaşın ḳondururlardı
Nigīnüñle muʿārıż görse mühr-i Süleymānı

Ṣabā gibi güẕār itdüm seḥer gülzār-ı medḥüñde
Bu ebyātı terennüm ḳıldı bir mürġ-i ḫoşelḥānī

Nihāl-i ḫoşḫırāmuñda cihān gülzārınuñ Bāḳī
Müsellemdür saña āyīn ü üslūb-ı cihānbānī

Cünūnın gördiler cūlar nihāl-i sīmsīmā kim
Gümiş zencīr ile bend itdiler serv-i ḫırāmānı

Gedā-yı āsitānuñ āsmānı serfürū ḳılmaz
Begenmez ḥāṣılı kemter kuluñ eyvān-ı Keyvānı[16]

Ŝenāḫ̆ānuñ olurdı māh-ı Kenʿān ṭalʿatuñ görse
Saña Yūsuf diyeydi iller aña hem Yūsuf-ı ṣānī

Getür cām-ı sürūrencāmı ey sāḳī yiter çekdük
Cefā-yı devr-i gerdūnı belā-yı çarḫ-ı gerdānı

Benem olʿāşıḳ-ı şūrīde kim ṭurmaz revān eyler
Dilinde āb-ı ḥayvānı gözinden dürr-i ġalṭānı

Ẓuhūr itdi ẓahīrüñ sırrı ṭabʿ-ı nüktedānumdan
Aḳıtdı kendü ki şiʿrüm revān-ı pāk-i Selmānı

Belāġat kūsın urdum ḫüsrevāne heft kişverde
Süḫan menşūrına çekdüm bu gün ṭuġrā-yı Ḫāḳānī

Egerçi mīr-i dānādur göñül fenn-i belāġatda

Velī olmazdı bostān-ı ṣenāñuñ ṭıfl-ı nādānı

Niṣār-ı şāha lāyıḳ mümkin olsa bir güher bulmaḳ
Ḳazardum tīşe-yi endīşe birle kān-ı imkānı

Duʿā-yı devlet-i şāh-ı cihāna başla ey Bāḳī
Ḫudā pāyende ḳılsun tāc u taḫt-ı ẓıll-ı Yezdānı

Zümürrüd taḫtına çıḳduḳça şāh-ı leşker-i encüm
Cihānı efser-i zerrīn ile ḳılduḳça nūrānī

Serefrāz ol serīr-i salṭanatda gün gibi dāyim
Münevver ḳılsun iḳbālüñ bu ne fīrūze eyvānı

Żiyābaḫş ol rikābuñ şuʿlesinden māh-ı ḫurşīde
Semend-i baḫtuñ itsün ʿarṣa-yı ʿālemde cevlānı

8
Mefāʿīlün/feʿilātün/mefāʿīlün feʿilün
Aġardı berf ile yir yir çemende cism-i nihāl
Niteki penbe-yi dāġ ile sīne-yi ābdāl

Zemīne bād-ı hevādan çoḳ aḳçe düşdi yine
Pür itdi dāmen-i ṣahrāyı ṭoldı ceyb-i cibāl

Meger ki ḫoḳḳa-yı çarḫuñ zamāne ḫarrāṭı
Döker tırāşesini kūh u deşte berfmiṣāl

Zemīne dāmen-i ebr ile şaçdı sīmi felek
Bu ḥāleti göricek māʾil oldı tāze nihāl

Bu faṣl içinde şu kim ḳaldı ṣabrı sermāye
Olur nihāl-i çemen gibi ġarḳ-ı māl u menāl

Cihānı berf ile yaḫ ṭutdı ḳış ḳıyāmetdür
ʿAceb mi yir yüzine çıḳsa hep defāʿin-i māl[17]

Pür oldı şāḫları üstünde yaḫdan āyīneler
Ġarīb ṣūrete girdi bu faṣl içinde ġazāl

Meger ki ʿālem-i ʿulvīde nevbahār oldı
Döker şükūfe-yi bādāmı ṣaḥn-ı bāġa şimāl

Sevāḥil-i çemene çıḳdı genc-i bādāverd
Yöneldi ḫüsrev-i nevrūzda devlet ü iḳbāl

Döşendi berf serāpā ṣaḥn-ı ṣaḥrāya
Aġardı rūy-ı zemīn ṣanki taḫta-yı remmāl

Nişān-ı pāy-ı vuḫūş u ṭuyūr ṣaḥrāda

Çizildi rīk-i sefīd üzre gūyiyā eşkāl

Beyāż düşdi hele şekl-i ṭāliʿ-i eyyām
Miṣāl-i çihre-yi baḫt-ı edīb-i ferruḫfāl

Ser-i efāżıl-ı āfāḳ müftī-yi ʿālem
Sipihr-i faż̧l u kemāl āfitāb-ı cāh u celāl

İmām-ı ṣaff-ı efāżıl emīr-i ḫayl-i ḫirām
Emīn-i dīn ü düvel ḫ̆āce-yi ḫucesteḥiṣāl

Ebū Ḥanīfe-yi ṣānī Ebū's-suʿūd ol kim
Feżāʾil içre efāżıl olupdur aña ʿıyāl

Kim yazılmış ezel ṭāḳ-ı bārgāhında
Melāẕ u melceʾ-i erbāb-ı faż̧l u ehl-i kemāl

Şu deñlü ve ān-ı şerīfinde var anuñ ʿaẓamet
Ki kendüsin yitürür meclisine gelse celāl

Ḍurūb-ı tīġ-i ḥavādiṣden özge bulmadılar
Şular ki kendülerin aña ṭutdılar emṣāl

Nücūm içinde Ŝüreyyā terāzū ile yürür
Ki ṣādır olmaya eyyām-ı devletinde vebāl

Kemīnebende-yi dīrīne kim Ḫudāvendā
Bu bende cānibini luṭfuñ itmesün ihmāl

Maʿārif ehline ḳapuñda irişür maʿrūf
Feżāʾil ehline ṭapuñdan irişür efżāl

Kerīm özüñle mükerrem cihānda luṭf u kerem
Şerīf aduñla müşerref ḳabāle-yi iḳbāl

ʿArūs-ı dehre ṣenāñı benem kılāde ḳılan
Güher edā-yı girānmāye rişte ince ḥayāl

Selāset-i kelimātum ḳażā-yı eşʿārum
Aḳar ṣu gibi ḳılupdur ḳulūbı hep meyyāl

Terāne eylese bülbül çemende güftārum
Gelür öñinde zemīnbūs iderdi āb-ı zülāl[18]

Feżā-yı faḳr u felāketde ṣavlecān-ı ḳażā
Getürdi gūyşıfat döne döne başuma ḥāl

Hemīşe nergis-i iḳbāl u baḫt ḫ̆ābālūd
Hemīşe ṭurra-yı ṭāliʿ müşevveşü'l-aḥvāl

Nigīn-i baḫt u sivār-ı saʿādet elde degül
Ayaḳda ḳodı zamāne niteki zer ḫalḫāl

Hezārbār belā pūtesinde ḳāl oldum
Henūz āteş-i miḥnet de yoḳ ḫülāṣa mecāl

Duʿā-yı devletine ḳıl ʿazīmet ey Bāḳī
Murād n'idügi maʿlūm ẓāḫir oldı māl

Hemīşe tā kıla keff-i diremfeşān-ı ṣabā
Şitāda dāmen-i kuhsār u deşti mālāmāl

Eyādi-i keremüñ berr ü baḥre şāmil ola
Niteki eyleye her cānibe şümūl-i şimāl

Cihān musaḫḫar-ı fermān olup murādātuñ
Müyesser eyleye dāʾim Müyessirü'l-āmāl

9
Mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
Ne ḫoş yaraşdı sipihre kevākib içre hilāl
Ṭaḳındı pāyine gūyā ki cevherī ḫalḫāl

Ṭulūʿ idince ufuḳdan miyān-ı encümde
Ṭaḳıldı gerden-i gerdūna ṣanki ʿıḳd-ı lāl

Çerāġ-ı māha yine bir filori dikdi güneş
Gören kimesne kenārın meh-i nev itdi ḫayāl

Şu sīb şekline girdi şafaḳda cirm-i ḳamer
Güzellenüp ola bir yanı ṣarı bir yanı al

Ṣarındı meh yine bir ḫūb Yūsufī destār
Ṣoḳındı farḳına nāz-kāne sīm-i hilāl

Elinde muṭrib-i çarḫuñ ya ḳurṣ-ı meh defdür
Kenāresi görinür pūlınuñ miṣāl-i hilāl

Ne ḥoḳḳadur bu ki altında çarḫ-ı şuʿbedebāz
Ḳoyınca mühre-yi mihri kim eyledi fı'l-ḥāl

Nedür bu ḳurṣ-ı nuḥāsī ki zerger-i gerdūn
Ṣalup bu pūteye nār-ı şafaḳdan eyler ḳāl

Ya cām-ı ʿişret-i Dārā ya tāc-ı Kisrādur
Ṭolaşdurur bu cihānı sipihr olup dellāl[19]

Ḳanadı gūşesidür āşiyāneden görinür
Ferāġa vardı meger şāhbāz-ı zerrīnbāl

Ya nūndur görinür āḫirinde Şaʿbānuñ
Ya rādur ol Ramażān evveline olmış dāl

Götürdi perde-yi gözden görindi ḥalḳa-yı zer
Bu gice gök ḳapusın açdı Bārī-yi Müteʿāl

Gelüñ bu fikri ḳoyalum tereddüd itmeyelüm
Bu deñlü nesne n'içün ola pāy-ı ʿaḳla ʿıḳāl

Hemān bu ḫançer-i zerrīnġılāf-ı Paşadur
Ki ṭāḳ-ı ʿarşa aşıldı bu şeb melālmiṣāl

Emīr-i şāh-naẓar dāver-i bülend-aḫter
Vezīr-i ḫūb-siyer ḫ̆āce-yi ḫucesteḫiṣāl

Bülendhimmet-i ʿālem Ḳubād Paşa kim
Hilāl-i çarḫa maḥal meclisine ṣaff-ı niʿāl

kim debīr-i ezel çekdi dest-i ḳudretle
Şerīf nāmına tevḳīʿ-i nāme-yi iḳbāl

Revāḳ-ı manẓar-ı dīvānı ṭāḳ-ı eyvānı
Hilāl-i burc-i saʿādet sipihr-i cāh u celāl

Nesebde pāyesi aʿlā ḥasebde bīhemtā
Keremde aña ne aḳrān seḫāda ne emṣāl

Seḫāda Ḫātem-i Ṭay defterini ṭayy itdi
Veġāda Seyyid-i Ġāzī ḥikāyetin baṭṭāl

Kef-i cevād-ı pür eyler seḥāb dāmānın
Seḥāb egerçi virür dāmen ile vaḳt-i nevāl

Dem-i veġāda çü pāy-i semendi deprense
Sipihre lerze düşer arża irişür zilzāl

Nesīm-i ḫulḳına bir dem ḳarīn olursa eger
Ṣuyı gülāb ide Ṭūpraġı müşg bād-ı şimāl

Miṣāl-i cūdına ʿunvān yazar debīr-i felek
Mürebbī-yi fużalā destgīr-i ehl-i kemāl

Eger ki ḥilʿat-i luṭfın ḳılaydı erzānī
Siyāh şālını terk ide geymeyeydi leyāl

Kef ile gerçi terāzū-yı ʿaḳla urmış idüm
Ḫafīf geldi ḳatı keffe-yi seḥāb-ı ṣiḳāl

ʿAṭā-yı kān-ı kef-i zerefşānına nisbet
Nevāl ü feyż-i seḥāb-ı ṣiḳāl bir miṣḳāl**[20]**

Şu cāmı şundı bańa serverā bu sāḳī-yi dehr
Şarāb-ı zehr ile ālūde dārū-yı ḳattāl

Şarāb-ı ḥayret ile şöyle mest ü medhūşam
Ne dest-i ʿaḳla taṣarruf ne pāy-ı fikre mecāl

Hemīşe ṣanʿat u pīşem demādem endīşem
Özümle baḥṣ u cedel yılduzumla ceng-i cidāl

Kemend-i ʿacz ile olmazdı dest ü pābeste
Bu bend geçmese bańa zamāne-yi muḥtāl

Elüñdedür çü bu gün ḫall-i müşkilāt-ı enām
Enāmil-i keremüñ ḳıl bu ʿuḳdeye ḥallāl

Seḥāb-ı mekremet ü menbaʿ-ı mürüvvetsin
Nem-i seḫāñ ile sersebz gülşen-i āmāl

Bu gülşen içre seni serv-i serefrāz görüp
Şu gibi ayaġuña aḳdı ḫāṭır-ı meyyāl

Sezā-yı merḥamet ü müstaḥaḳḳ-ı ʿāṭıfetüm
Nevāl-i fażluñ iderseñ maḥallidür ifżāl

Boyandı ḳanlu yaşum silmedin elüm ile
Ayaḳda ḳaldum eyā maʿden-i kerem elüm al

Ṭapuña yüz süre geldüm şafā-yı ḫāṭır ile
Zülāl gibi beni gülsitān-ı luṭfuña ṣāl

Dilümde şekker-i şükr-i fevāṣıl-ı keremüñ
Ṭapuña ʿarż ide geldüm ne ise mā-fi'l-bāl

Elümde sāġar-ı ʿişret emīr-i meclis idüm
Zamāne olmasa devr-i edānī vü erzāl

Belāġat içre ben ol şehsüvār-ı meydānem
Ki eyledüm şuʿarā-yı zamāne-yi pāmāl

Benem bu ʿarṣada kim raḫş-ı ṭabʿı vü pürtesem
Vücūdı ḫaşm ola pāmāl olursa Rüstem-i Zāl

ʿAceb degüldür eger olsa nükte-yi ḳalemüm
Ser-i ʿadū-yı bedendīşe ḍarbet-i kūpāl

Duʿāya başla dırāz itme ḳıṣṣa-yı Bāḳī
Ki fehm olındı muḥaṣṣal muʿayyen oldı māl

El aç duʿā-yı ḳıyām-ı ḫıyām-ı rifʿatine
Yiter uzandı bu deñlü ṭınāb-ı ḳāl u meḳāl

Hemīşe nāme-yi rūze gelüp bu devr içre
Riyāżet ile ire peyker-i hilāle hezār

Giceñ şerefde şeb-i Ḳadr ü gündüzüñ bayram
Nevāl ü niʿmet ile ḫ̆ān-ı ʿayş mālāmāl[21]

10
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Perde-yi şām olıcaḳ mihre niḳāb-ı ruḫsār
Ẓāḫir oldı gözüme heyʾet-i ebrū-yı nigār

Āfitāb üzre meger ḫāme-yi dest-i ḳudret
Çekdi bir med nitekim ḥācib-i rūy-ı dildār

Ḳamerüñ altına yā ṣafḥa-yı eflāk üzre
Rā yazupdur ḳalem-i ṣunʿ-ı Celīl ü Cebbār

Bir güneş yüzlü firāḳında felek ḥasret ile
Var ise ḫançere düşdi nitekim ʿāşıḳ-ı zār

Mevsim-i ʿayş u ṭarabdur şeb-i ʿīd irdi diyü
Muṭrib-ı çarḫ eline aldı meger mūsiḳār

Gūyiyā ḥāżır olur irte ṣalāt-ı ʿīda
Dāl tācın başına geydi sipihr-i ġaddār

Kehrübā sübḥasın almış ele çarḫ-ı sālūs
Ḫalḳa cevr eyledin yaʿnī ider istiġfār

Dehr bir şāḫ-ı sipend urdı felek micmerine
Meh-i nev ṣanma şafaḳdan görinen derd ü nizār

Māhı ṣayd itmek içün baḥre ṣalup ḳullābın
Meh-i nev ṭutdı meger sāḥil-i deryāda ḳarār

Ḳara yaḳlaşdı şeb irdi diyü keştī-yi hilāl
Bādbān açmış ider sürʿat ile ʿazm-i kenār

Çizmege dāʾire-yi şemse-yi māhı felege
Aldı üstād-ı zamān destine zerrīn pergār

Meh-i nev dām ḳurup dökdi kevākib erzen
Umaruz k'ola yine ʿayş u ṣafā mürġi şikār

Ḳodı bir pāre yaḫı ṭās-ı zerendūda felek
Ṣūretā Ramażān teşnelerin ṣaḳāvār

Eşeridür görinen urdı mihekk-i şāma
Gösterüp ṣayrafī-yi dehre felek bir dīnār

Bāmdan düşdi dilā ṭaşup meh-i nev bu gice
Güft ü gūy ile pür olsa n’ola şehr ü bāzār

Urdı çevgān-ı zeri gūy-ı zümürrüdgūna
Meh-i ʿīd oldı yine tevsen-i gerdūna süvār

Ḳameri yaḳalu bir ḫūb serāser geydi
Ola tā bezm-i ḫudāvende felek ḫidmetkār

Vāriṣ-i ʿilm-i Nebī Ḥażret-i Ḳāḍīzāde
Efẓal-i ehl-i zamān eşref-i eşrāf u kibār[22]

Füṣeḥā vü büleġā bezmine mīr-i meclis
ʿUlemā vü fużalā zümresine şāhsüvār

Bu ʿAlī-ḥikmet ü Ḫātemkef ü Nuʿmān-meẕheb
Muṣṭafā-ḫulḳ u Mesīḥādem ü Yūsuf-dīdār

Māh-ı nev mīl-i zer almış ele keḥḥālṣıfat
İşiginden çeke tā dīde-yi gerdūna ġubār

Eline girmek içün faẓla-yı ḥ̆ān-ı keremüñ
Meh-i nev destin açar niteki şaḥṣ-ı cerrār

Sīne-yi āyīne-sīmāsına beñzerdi eger
Ṣafḥa-yı māh-ı şebefrūzda olmasa ġubār

Ne ʿaceb faẓlına nādān eger inkār itse
İtdi mi Aḥmed-i Muḥtāra Ebū Cehl iḳrār

Güneşüñ ẕerre ḳadar ḳadrine noḳṣān gelmez
Eylese nūr-ı cihāntābını ḫuffāş inkār

Ne şeref cāh ile ger olsa zamānen sābıḳ
Gül-i ter ṣoñra gelür gülşene evvel ḫas u ḫār

Ṣadr-ı ʿālīye geçürse n’ola nādānı felek
Dāʾimā nāḳışı aʿlāya çıḳarur miʿyār

Bir olur mıydı bu gün ḳıymet-i ehl ü nāehl
Nāḳıd-ı çarḫ eger eylese teşḫīs-i ʿayār

Ezeli böyledür āyīn-i sipihr-i ġaddār
Ki gülüñ ḥ̆ābgehi ḫār ola ḫāruñ gülzār

Serverā miḫver-i gerdūn-ı feżāʾil ḳalemüñ
Merkez-i himmetüñ eflāk-ı meʿālīye medār

Ravża-yı ʿilm-i ṭarāvetde nem-i ḫāmeñ ile
Tāzeler gülşen-i bāġı nitekim ebr-i bahār

Noḳṭalar kim dökilür ḫāme-yi müşgīnüñden
Her biri şāhid-i maʿnāya olur ḫāl-i ʿiẕār

Bir güherdür söz aña ṭabʿ-ı şerīfüñdür kān
ʿİlm bir baḥrdurur sen aña dürr-i şehvār

Ḳāḍī-yi maḥkeme-yi ʿālem-i bālā Bircīs
Müşkilin müftī-yi reʾyüñden ider istifār

Bu ḳadar nūrı güneş ḳandan iderdi taḥṣīl
Olmasa rūy-ı cemīlüñ yüzine āyinedār

Bu feżāʾil ki saña Bār-i Teʿālā virmiş
İtmeyüpdür daḫı bir nāḳil-i aḫbār iḫbār[23]

Kelimātum yirine dürr-i güher naẓm itsem
İdemez mertebe-yi faẓluñı eşʿār işʿār

Rifʿatum ḳaṣrı ṣala saṭḥ-ı semāya sāye
Eger olursa aña bānī-yi luṭfuñ miʿmār

İrdi söz ġāyete Bāḳī ne dimek lāzımdur
Ḥāl maʿlūm ḫod ey Ḫˇāce-yi ʿālimiḳdār

Nitekim her ser-i meh ola bir altun ḳandīl
Zīver-i dāʾire-yi çenber-i çarḫ-ı devvār

Māh-ı nev gibi teraḳḳīde demādem ḳadrüñ
Çeşm-i encüm gibi baḫtuñ gözi dāʿim bīdār

11
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ḫūrşīd öñinde şuʿlelenür māh-ı nev müdām
Gūyā ki şemʿa ḳarşu görinür kenār-ı cām

Cām-ı hilāli hep bilece gördiler bu şeb
Ḥalḳ-ı cihāna ḳıldı Ḫudā rūze-yi ḥarām

Kibrītini degürdi şafaḳ nārına hilāl
Tā kim çerāġ-ı māhı yaḳup refʿ ola ẓalām

Çarḫ-ı ʿacūze baġlanup altunlu çenberin
Bir nevʿarūs gibi ider nāz ile ḫırām

Yā nāḫunı görindi felek bir pelengdür
K’olmışdur oña ḳulle-yi kūh-ı cefā maḳām

Yā defter-i sipihrde reʾy-i resīddür
Deyn-i ṣıyāmı ḥalḳ edā itdiler tamām

Zerrīn devāt māh-ı nev altun ḳalem şiḥāb
Erḳāmdur nücūm u felek defter-i ṣıyām

Behrām eline ḫançer alup ḳaṣd ider yā ḫod
Aʿdā-yı dīn-i düşmen-i İslāma intiḳām

Çirm-i ḳamer hilāl ile ʿayn-ı ʿAlī yazar
ʿİd-i şerīfe irmek içün ḳadr ü iḥtirām

Nārencdür ṣarardı güneşden yanı disem
Olurdı bu mülāḥaẓa hem bir ḫayāl-i ḫām

İllā ki māh-ı ʿīda bu sözler baʿīddür
Erbāb-ı ʿaḳl öñinde ḥaḳīḳat budur kelām

Peyk-i zamāne zer teberin dūşına alup
İrgürdi Ḫˇāce ḫidmetine ʿīddan peyām[24]

Ol fāżıl-ı zamāne lebīb-i ḥabīb-i ḫalḳ
Ol ʿārif-i yegāne edīb-i bülendnām

Mihr-i sipihr-i mekremet ol kim cenābına
Gökden hilāl iki bükilüp virür selām

Devrān içinde aña bu gün māh-ı nev gibi
Kimdür ki ḳaddin itmeye vaḳt-i selām lām

Münḳād emr ü nehyine aṣḥāb-ı iʿtibār
Ednā işaretine ẕevi'l-iḥtirām rām

Envār-ı mihri birle münevver cebīn-i ṣubḥ
Enfās-ı ḥulḳı birle muʿaṭṭar meşām-ı şām

Şemşīr-i ihtimāmına nisbet kelīl ü künd
Ger tīġ-i Ḳahramān ola yā ḫod ḥüsām-ı Sām

Bāzū-yı saʿyı gerden-i gerdūna ṣalmadın
Şemşīr-i ʿarżı olmadı hemhˇābe-yi niyām

Fażlı feżāsı içre bu eflāk-i bīḳarār
Evc-i hevāda yidi muʿallaḳ döner ḥamām

Bircīs işigi ḫākine olurdı çihre-sāy
Olmasa ger cibāh-ı efāżıldan izdiḥām

Deryā-yı ʿilmdür gibi ġavvās olanlara
Virdi zamāne ḫidmeti silkinde intiẓām

Keff-i yem-i yemīni nem-i cūdın itse feyż
Bārān yirine dürr-i güher yaġdurur ġamām

Gün gibi başı göklere irdi şu kimsenüñ
Kim ẕerre deñlü eyledi şānında ihtimām

Āyīnedür ki ṣūret-i iḳbāli gösterür
Ṣaḥn-ı sarāy-ı devleti ferşinde her ruḫām

Dehre devām-ı devletidür ġāyetü'l-münā
Çarḫa beḳā-yı ʿizzetidür müntehā'l-merām

Ey Ḫˇāce-yi yegāne senüñ āsitānuña
Bāḳī kemīne bende geçer kemterīn ġulām

Ḫāk-i derüñ sücūdın ider bir fütādedür
Luṭf eyle destgīri ol alsun biraz ḳıyām

Serrişte-yi murādı n'ola elde bilse ol
Ḥabl-i metīn-i ʿahdüñe ḳılmışdur iʿtişām

Gerdūn-ı dūna eylemez ol ʿarż-ı iḫtiyāc
Ṭapuñ ṭururken eyleye mi minnet-i liyām

Ḫātem bu devr içinde geleydi cihāna ger
İtmek dilerdi sofra-yı cūduñdan iġtinām[25]

Luṭfuñ zülālin eyle ʿaṭā teşnedillere
Ey menbaʿ-ı mekārim ü serçeşme-yi kirām

Ḫatm oldı söz duʿā-yı cemīlüñ maḥallidür
K'ola raḥīḳ-i cām-ı ṣenā ʿanberīn ḫıtām

Dürr-i duʿāñı zeyn idelüm tā ki yaraşa
Sāḳ-ı mesāḳ-ı midḥata ḫalḫāl-i iḫtişām

Hemvāre tā ki edhem-i zerrīnsitām-ı çarḫ
Naʿl-i zer ile eyleye bu ʿarşada ḫıyām

Devrān muṭīʿ-i gerdiş-i gerdān bekām-ı dil
İḫrām rām u devlet ü iḳbāl müstedām

12
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Gülşene altun varaḳlar zeyn idüp bād-ı ḫazān
Gūyiyā zerkūplar dükkānı oldı gülsitān

Rişte-yi bārān gümiş tel sīmkeş ebr-i ḫarīf
İki çarḫa döndiler kūy-ı zemīn ü āsmān

Berg-i bīdi bāġda āb-ı revān üzre görüp
Didiler aḳmış ġılāfından bu tīġ-i zerfeşān

Rehgüẕār-ı bāġa sertāser döḳılmış berg-i zer
Ṣandum altun tebsiler ḳonmış simāṭ-ı ḫüsrevān

Bāġ-ı gerdān ider evrāḳı ṣanmañ girdbād
İndiler seyyāreler ḳılmaġa seyr-i būstān

Perr ü bāl açmış yeşil ṭūṭī iken sebzüñ çenār
Zerd olup serpençe-yi şehbāza dönmiş hemān

Rāygān oldum ṣanurdı laʿl u yāḳūtı velī
Şimdi naḳd altun ṣayar ṭurmış nihāl-i erġavān

Ḳanlu yaş dökmiş ruḫ-ı zerd ġubārālūdına
Var ise dehrüñ fenāsın añdı mīr-i ʿāşıḳān

Salṭanat tācın geyen ʿālemde maġrūr olmasun
Nice sulṭān börkin almışdur begüm bād-ı ḫazān

Gerçi merdāne ṣoyındı girdi meydāne dıraḫt
Geldi ḳış baṣdı velīkin virmedi aṣlā zamān

Destbürd-i ṣarṣarı āḫir görüp şāḫ-ı çenār
Didi el arḳası yirde āferīnler pehlevān

Jāle vü berg-i ḫazāndan pürzer ü gevher çemen
Gülşene varın niṣār itdi meger deryā vü kān

Gevher-i sīrāb şebnem gūşvār-ı zer varaḳ
Ṣaḥn-ı büstān oldı gūyā çārsūy-ı zergerān[26]

Şöyle beñzer kim ḫaṭṭ-ı āyāt-ı raḥmetdür çemen
Bād-ı ṣubḥ itmişdür altun ḥall ile yir yir nişān

Bir yeşil ġarrā zerefşān kāġıd olmışdur çemen
Yaraşur yazılsa ger medḥ-i edīb-i nüktedān

Ḫˇāce-yi ʿālī-naẕar serçeşme-yi faẕl u hüner
Dāver-i ferḫunde aḫter kāmbaḫş u kāmrān

Āfitāb-ı ʿālemārā-yı sipihr-i faẕl o kim
Buldı reʾy-i enveri feyẕiyle nūr u fer cihān

Ayaġı Ṭūpraġıdur küḥl-i cevāḫir encüme
Āsitānı ḫākīdür iklīl-i farḳ-ı Farḳdān

Rūzgāruñ şiddetinden gülşen-i baḫtı maṣūn
Nitekim bād-ı ḫazāndan ṣaḥn-ı gülzār-ı cinān

Ṣafḥa-yı āyīne-yi ʿālemnümā-yı ṭabʿına
Cümle dünyā vü māfīhā muṣavverdür ʿayān

Rāh-ı bāġa berg-i zer düşmiş degüldür serverā
Rehgüẕāruñda yüzin ferş itdi māh-ı āsmān

Eyleyüpdür feyż-i ḫurşīd-i kemāl-i ṣunʿ ile
Ẕāt-i pāküñ gevherin perverde kān-ı Kün fe-kān

Meclisinde ḳalbi altun gibi ṣāfī olmayan
Ḳāl ocaġından ḫalāṣ olmaz ḳılursañ imtiḥān

Āfet-i bād-ı ḫazāndan tā ebed maḥfūẕ olur
Bāġ-ı dehre ḥüsn-i tedbīrüñ olursa bāġbān

Ṣarṣar-ı ġam fikrüm evrāḳın perīşān eyledi
Çihre-yi zerdüm belādan buldı reng-i zaʿferān

Cürʿa-yı cām-ı belāencām-ı ġam bīhūş idüp
ʿĀḳıbet ḳıldı ḫumār-ı derd ü miḥnet ser-girān

Cürʿaveş ayaḳda ḳodı sāḳī-yi devrān beni
Destgīr ol ey emīr-i meclis-i devr-i zamān

Himmetüñ şimşādınuñ şāḫ-ı bülendi var iken
Ḳanda yapsun şāhbāz-ı ṭabʿ-ı Bāḳī āşiyān

Destüme alsam ḳalem naẕm-ı bedīʿ ümle benem
Nīzebāz-ı ʿarṣa-yı mülk-i maʿānī vü beyān

Ben kemendendāz-ı meydān-ı belāġat olalı
Ḥalḳa-yı teslīme geçmişdür ser-i gerdenkeşān

Pehlevān-ı ʿarṣa-yı naẕmem diyen ferzāneler
Bir iki zār u zebūnumdur żaʿīf ü nātüvān[27]

Muttaṣıl şiʿrüm yazarken ḫāme ṭurmaz deprenür
Neydür anı gūyiyā lerzān ider āb-ı revān

Bāġ u bustān içre tā ola bisāṭ-ı sebzeye
Ṣubḥdem berg-i ḫazāndan ḳaṭre-yi şebnem çekān

Her seḥer ṣaḥn-ı zümürrüdgūn-ı gerdūn üstine
Āfıtāb altun ṭabaḳdan tā ola gevherfeşān

Mesned-i rifʿatde gencefşān-ı iḥsān ol müdām
ʿÖmr ü devlet pāydār iḳbāl ü ʿizzet cāvidān

13
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Urınup farḳına bir tāc-ı mücevher sünbül
Oldı iḳlīm-i çemen taḫtına server sünbül

Şehlevendāne şikest eyledi ṭarf-ı külehin
Gögsinüñ dügmelerin çözdi serāser sünbül

Oldı gülşen yine bir dilber-i müşgīn berġūl
Şol ḳadar virdi aña zīnet ü zīver sünbül

Çihre gül sīne semen çeşm-i mükeḥḥal nergis
Ḫaṭ çemen ġonca dehen caʿd-ı muʿanber sünbül

Yazdurup müşg ile boynına ḥamāʾil ṭaḳdı
Kendüye itmek içün ḫalḳı musaḥḥar sünbül

Ṣaḥn-ı gülzāra gelüp eyledi ʿarż-ı dīdār
Jālelerden ṭaḳınup gūşına gevher sünbül

Beñzer ol būy-ı dilāvīz ile mūy-ı yāre
Başlar üzre n'ola eyler ise yir sünbül

Yine gömgök dere batmış çıḳa geldi çemene
Nevbahār oldı diyü virdi ḫaberler sünbül

Beden-i pāki neden böyle olurdı ḫoşbū
Olmasa misk ü gülāb ile muḥammer sünbül

Var ise bencileyin ʿāşıḳ-ı zār olmışdur
Gök gök itmiş döginüp cismini yir yir sünbül

ʿAşḳ sevdālarına uġramasa ḳalmaz idi
Mūy-ı jülīde ile bir ten-i lāġar sünbül

Yine Firʿavn-ı şitā ceyşine Mūsāmānend
Eyledi elde ʿaṣāsını bir ejder sünbül

Nevʿarūs-ı çemene māşıṭadur faṣl-ı bahār
Kim anuñ cāme-yi müşgīnine beñzer sünbül

Sāḳiyā zevraḳı sürbād-ı bahār esdi yine
Sebzezār oldı yem-i aḫḍar u lenger sünbül[28]

Ṣaḥn-ı gülşende yatupdur gice var ise meger
Ki ṭaḳınmış seḥeri başına güller sünbül

Bürüdi kendinüñ eṭrāfını bāl ü per ile
Yine ṭāvūssıfat cilveler eyler sünbül

Yine ferrāşşıfat destine cārūb almış
Ki ide ḫidmet-i ḫāk-i der-i dāver sünbül

Fāżıl-ı dehr Meḥemmed Çelebi kim eflāk
Bāġ-ı fażlında ṭoḳuz dānelü bir ter sünbül

Geldi bir Hindū-yı bīçāreṣıfat işigüñe
Ġarażı bu ki ḳapuñda ola çāker sünbül

Bāġ-ı luṭfuñda meh ü mihr iki aḫḳar nergis
Keremüñ gülşenine sünbüle kemter sünbül

Būy-ı luṭfuñla güẕār eylemese bāġa nesīm
İdemez ḫalḳ dimāġını muʿaṭṭar sünbül

Bulsa bārān-ı seḫāñ ile eger neşv ü nemā
Ḳad-i bālā çeke mānend-i ṣanavber sünbül

Ebr-i cūduñdan eger irse nem-i iḥsānuñ
Bitüre ḫāre gül ü lāle vü mermer sünbül

Ger ṭoḳınsa nefes-i luṭf u dem-i iḥsānuñ
Gidere dūd-ı kebūdı vire āzer sünbül

Nūrbaḫş olsa eger bāġa çerāġ-ı luṭfuñ
Şemʿ vār eylese eṭrāfı münevver sünbül

Cürʿ arīz olsa eger gülşene cām-ı keremüñ
Ṭuta nergisṣıfat elde ḳadeh-i zer sünbül

Ḥāline ʿayn-ı ʿināyetle naẕar eyler iseñ
Göz açup ide naẕar niçe ʿanber sünbül

Bezmüñe gelmek ile bu ne kerāmetdür kim
Dimeye ṣayf u şitā bitüre micmer sünbül

Dāne ḫaṭ jāle nuḳaṭ nefḥa-yı müşgīn maʿnā
Yazdı levḥ-i çemene bir ġazel-i ter sünbül

Ġam-ı gīsūñ ile āşüfte degül ger sünbül
Ne içün böyle perīşān olur ekṣer sünbül

Var ise ṭurralaruñ bāġ-ı cinān sünbülidür
Ḳopmadı bāġdan ol resme muʿanber sünbü

Olmaz rehgüzerü ḫākine hempā ʿanber
İdemez kākülüñe[4] kendüyi hemser sünbül

Ġoncanuñ cānı mı var öyküne laʿl-i lebüñe
Zülfüñe ḳaç başı var ola berāber sünbül[29]

Bāde-yi laʿlüñe hemşīre şarāb-ı gülfām
Zülf-i müşgīn-i semen sāña birāder sünbül

[4] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *turrasına* şeklinde geçmektedir.

Ḫ̆āb olur ʿārıżuñ üstinde o ḫaṭṭ-ı müşgīn
Ăb-ı nāb içre ṭurur tāze vü ḫoşter sünbül

Lāle reşk-i ruḫ-ı dendānuñ ile pādergil
Ġam-ı zülfüñle perīşān u mükedder sünbül

Nice teşbīh idem aġzuña bir ebkem ġonca
Nice nisbet ḳılam ol zülfe berāber sünbül

Dūdlar çıḳdı yanup reşk-i ruḫuñ nārına bāġ
Cābecā ṣanma çemende görinenler sünbül

Ruḫlaruñ üzre yatur zülf-i semensā gūyā
Gül-i terden idinür kendüye bister sünbül

Ḫaṭṭ-ı müşgīn-i leb-i laʿlüñe mānend olmaz
Bulsa perveriş-i çeşme-yi Kevṯer sünbül

Yaraşur zülf ü ruḫuñ vaṣfına defter virsem
Kāġıdı berg-i gül ola ḫaṭṭ-ı defter sünbül

Levḥ-i ḥāṭırda ḫaṭṭuñ naḳşını taṣvīr itdüm
Olmadın ṣafḥa-yı gülzāra muṣavver sünbül

Naẓm-ı eşḥāṣa ḳıyās eyleme Bāḳī şiʿri
Ola mı her geh-i ḫuşke berāber sünbül

Gerçi sünbül çoġ olur gülşen-i ʿālemdür bu
Līk rengīn ü muʿaṭṭar olımaz her sünbül

N'ola ḳadr ü şerefüñ sāl sāl olsa mezīd
Her yıl arturmadadur dāne-yi dirler sünbül

Götürüp tā ki şehenşāh-ı bahāruñ tūġın
Getüre cünd-i şitā üstine leşker sünbül

Ser-i aʿdāña ṭaḳa seng-i melāmet güller
Ola düşmenlerüñüñ başına şeşper sünbül

14
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Bāġa reşk itse revā ravża-yı firdevs-i berīn
Şol ḳadar zīnet ü fer virdi yine Ferverdīn

İrişür bād-ı seḥerden nefeḥāt-ı cennāt
Mevsim-i Ürdibihişt irdi bihişt oldı zemīn

Demidür lāle yaḳa bezm-i bahāra meşʿal
Ġonca-yı zanbaḳ ola nergise şemʿ-i bālīn**[30]**

Görinür ṣaḥn-ı çemende yine ṣāḫ-ı nergis
Āsmāndan nitekim heyʾet-i ʿıḳd-ı Pervīn

Bāġuñ evrāḳ-ı bahār u ḳaṭerāt-ı şebnem
Dāmenin eyledi pürsīm ü zer ü dürr-i ṣemīn

Nergis-i bāġa naẓar ḳıl ne dimekdür bu kim
Cām-ı zerrīn ile ʿayş eyleye bir ḫāknişīn

Sāḥil-i baḥr-i ʿAdendür meger eṭrāf-ı çemen
Dest-i mihr anuñ içün oldı bu gün gevherçīn

Ġoncaveş bāġ-ı belāda nice bir ḥāṣıl ola
Girih-i ḫāṭır-ı teşvīş-i dil çīn-i cebīn

Bāġa ʿazm eyle yüri ṭurma ki ṣaḥn-ı gülşen
Cānfeżādur nitekim meclis-i maḥdūm-ı güzīn

Ḥāṣıl-ı ʿömr-i girānmāye-yi Şeyhü'l-islām
Pertev-i luṭf-ı Ḫudā nūr-ı hüdā revnaḳ-ı dīn

Menbaʿ-ı mekremet luṭf Meḥemmed Çelebi
Vāhib-i faż̧l u ʿaṭā ṣāḥib-i ʿizz ü temkīn

Bāġ-ı ḳadrinden anuñ ṣaḥn-ı sipihr-i encüm
Bir çemendür ki dökilmiş aña berg-i nesrīn

Kef-i kān ḫāṣiyetinden görüp iḥsān nice olur
Yirlere geçdi ḥayādan utanup genc-i defīn

Defʿ-i Yeʾcūc-ı ġama işigidür sedd-i sedīd
Menbaʿ-i ceyş ile dergehidür ḥışn-ı ḥaşīn

Nisbet olınsa eger faż̧lına ẓannum bu kim
Menzil-i vehmdedür muʿteḳad-ı ehl-i yaḳīn

Defter-i devletine miḥver-i eflāk ḳalem
Ḫātem-i ḳadrine bu günbed-i fīrūze nigīn

Ḳabża-yı ḳudretine ḳavs kemān-ı Rüstem
Nāvek-i reʾyine per şehper-i Cibrīl-i emīn

Meclis-i ʿişretine bāde şafaḳ bādiye çarḫ
Nuḳl encüm māh ü ḫurşīd iki cām-ı zerrīn

Ġoncaveş ṭabʿ pes-i perde-yi ʿuzletde seḥer
Sākin olmışdı serefgende vü dilteng ü ġamīn

Mülhim-i ġayb āyīnesin ḳarşu ṭutup
Eyledi ṭūṭi-i cāna bu kelāmı telḳīn

Ruḫuña beñzer idi āyine olsa rengīn
Öykünürdi lebüñe laʿl olaydı şirīn[31]

Secde ḳıldı göricek māh ḳaşuñ miḥrābın
Bilmeyen şöyle ḥayāl eyledi kim ola cebīn

Kime kīn itdi yine çīnivār ebrūlarıñuñ
Olmış ol çeşm-i ġazālānelerüñ āhū-yı Çīn

Dil-i āşüfteṣıfat cevr ile pāmāl itme
Hindū-yı ḥalḳa be-gūşuñdur o zülf-i miśkīn

Ḫūn-ı dil şanma görinenleri müjgānumda
Dīde gülzār-ı ʿiẕāruñda olupdur gülçīn

Ebr-i nīsān gibi bu kilk-i güherbārına
Eyledi gūş-ı cihānı ṣadef-i dürr-i śemīn

Gerden-i dehre yine silk-i cevāḫir ṭakdum
Riştedür maʿnā-yı bārīk ü güher lafẓ-ı güzīn

Serverā şiʿr degül nuṭḳ-ı Mesīḥādur bu
Ṭutalum ġayr ile eşʿārı ola siḥr-i mübīn

Neʿaceb ger ola bu naẓm-ı revān rūḥefżā
Ki senüñ midḥat-i cānperverüñe oldı ḳarīn

Ḥāṣıl ey kān-ı kerem irdi bu gün ol dem kim
Eśer-i ʿāṭıfet ü luṭf ẓuhūr ide śemīn[5]

Lāyıḳ-ı devlet ü şāyeste-yi iḳbāl oldur
Ḳalmaya Bāḳī-yi biçāre melūl ü ġamgīn

Söz tamām oldı niyāz eyleyelüm dergāha
İşidüp diye feleklerde melekler āmīn

Nitekim māşıṭa-yı dehr ʿarūs-ı çemenüñ
Çihresin eyleye ārāyiş-i zīb ü tezyīn

Luṭf ṭabʿ ehline ola nitekim ḥāletbaḫş
Çihre-yi dilber ü şiʿr-i terāvāz-ı ḫazīn

Ḫūrsīmālar ile şöyle pür ola[6] ḥaremüñ
Görüp īmāna gele anı ṣanemḫāne-yi Çīn

Şöyle eşʿār-ı güherbār oḳına aduña kim
Cān u dilden ide Ḥassān aña yüz biñ taḥsīn

[5] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *hemīn* şeklindedir.
[6] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *olsun* şeklindedir.

ʿAndelībān-ı ḫoşelḥān-ı gülistān-ı şenā
İdeler medḥüñ ile ḫoş niʿāmāt-ı rengīn

15
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Minnet Cenāb-ı Ḥaḳḳa hezārān[7] hezārbār
Faṣl-ı şitāda bāġ-ı cihān buldı nevbahār[32]

Gün gibi tāc-ı devlet-i şāhī ṭulūʿ idüp
Kevn ü mekāna virdi żiyā āfitābvār

Ḫurşīd gibi pertev-i cūd u sehā ile
Rūy-ı zemīne ṣaçdı zer-i kāmilü'l-ʿayār

Ḳıldı zemīni berf gibi naḳdi sīme ġarḳ
İnʿām-ı ʿām-ı şāh-ı cevān-ı baḫt-ı kāmkār[8]

Deryā-yı keffī mevc-i ʿaṭā urdı şöyle kim
Yekbār sīm-i nāb ile zeyn oldı her kenār

Berg-i gül-i sefīdi yolup bāġbān-ı çarḫ
Mānend-i berf yollarına eyledi nisār

Allāh ki dökdi ṣaçdı felek ḫalḳa mālını[9]
Şükrāne-yi cemāl-i cihāntāb-ı şehryār

Ol āsitānı ḳıble-yi iḳbāl u baḫt olan
Sulṭān Mehemmed aʿẓam-ı şāhān-ı tācdār

Farḳında tāc-ı devlet ü iḳbāl Serfirāz
Taḫtında taḫt-ı ʿizzet ü baḫt eyler iftiḫār

Dārā revā ki ġāşiyesin ala dūşına
Lāyıḳ budur ki ola Sikender-i rikābdār

ʿİlmi yanında[10] baḥre n'içünn dinilür muḥīṭ
Ḥilmi ḳatında[11] kūha neden nisbet-i veḳār

Nuṣret yüzini oldı nümāyende ʿāleme
Āyīneveş elinde o şemşīr-i ābdār

Ṣaff-ı ġazāda rāyet-i iḳbāli pāymerd
Rūz-ı veġāda ḳabża-yı şemşīri destyār

Ḫālī degüldi zelzeleden ʿarṣa-yı zemīn

[7] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *demādem* şeklindedir.
[8] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *cevānmerdi bahtyār* şeklindedir.
[9] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *varını* şeklindedir.
[10] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *katında* şeklindedir.
[11] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *yanında* şeklindedir.

Evvel ḳademde virdi cihān mülkine ḳarār

Eyler hücūmı düşmen-i dīne ʿAlīṣıfat
Şemşīr-i ḫūnfeşānı ḳılur kār-ı Zü'l-feḳār

Şīr-i jeyāna pençe ṣalar gāh-ı ḥışm-ı kīn
Bebr-i yabāna ḳarşu varur vaḳt-i kārzār

ʿAhdi zamānı emn ü emān-ı cihāniyān
Şāh-ı ḥuceste-ṭālīʿ-i ferḫunderūzgār

Devrān basīṭ-i ḫāke n'içünn ṣaldı ferş-i sīm
Devrinde tā ki irmeye bir ḫāṭıra ġubār

Dāġ-ı vefā vü mihri göñülde şiküfte gül
Tīr-i ḫadengi cān-ı ʿadūda şikeste ḫār

Bāḳī duʿācı pīr ḳuluñ geldi ḫusrevā
Eyler cenāb-ı hażretüñe ʿarż-ı iftiḳār**[33]**

Mevrūṣdur cenābuña memlūk ṭapuña
Lāyıḳ degül ki devr-i zamān ide ḫ̆ār u zār

Destinde ḫāme fażl u belāġat nihālidür
Medḥ ü ṣenā-yı şāh-ı cihān aña berg ü bār

Ümmīd o kim duʿāña ola mūcib-i ḳabūl
Sūz-ı derūn-ı derd-i dil ü çeşm-i eşkbār

Her ḳanda ʿazm iderseñ ola rehber ü refīḳ
Tevfīḳ-i Rabb-i ʿizzet ü teʾyīd-i Kird-gār

Eyyām-ı ʿömr ü devlet ü iclāl müstedām
Bünyād-ı baḫt u ʿizzet ü iḳbāl üstüvār

16
Fāʿilātün/ fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Micmer-i zerrīn-i mihri çarḫ gerdān eyledi
ʿŪd u ʿanber ḳıymetin būy-ı gül erzen eyledi

Bülbül-i şūrīdedil ḳıldı niyāz-ı ʿāşıḳān
Ġonca-yı ġannāc nāz-ı nāzenīnān eyledi

Çıḳdı bir yirden ṣadā vü ṣīt-ı mürġān-ı çemen
Güyiyā eṭfāl-i mekteb ḥatm-i Ḳurʾān eyledi

Mehd-i gülzār üzre geldi dāye-yi ebr-i bahār
Ṭıfl-ı ġonca aġzın açdı meyl-i būstān[12] eyledi

[12] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *pistān* şeklindedir.

Ṭaġılup cünd-i şitā feṯḥ oldı mülk-i bāġ u rāġ
Leşker-i ebr-i bahārī tīrbārān eyledi

ʿIrḳını kaṭʿ eyledi cünd-i şitānuñ nevbahār
Berg-i sūsen ḫidmet-i şemşīr-i bürrān eyledi

Nevbet-i sūr u sürūr oldı ṭonandı her nihāl
Naḫlbend-i nevbahār eşkāl u elvān eyledi

Nevʿarūs-ı gül gibi pīrāhen-i al üstine
Lāle dürr-i jāleden kūy-ı girībān eyledi

Her yaña mektūb uçurdı bād-ı nevrūzī yine
Berg-i nesrīni kebūter gibi perrān eyledi

Jāle ḳıldı her kenārı sāḥil-i baḥr-i ʿAden
Lāle ḫāk-i gülşeni kān-ı Bedaḫşān eyledi

Zülf-i dilber bendine düşmiş gibi āşüfteḥāl
Sünbül-i miskīn ʿaceb kendin perīşān eyledi

Lāle çāk-i pīrehen gösterdi gül çīnī ḳaba
Bülbül-i şūride hāy u hūy-ı mestān eyledi

Yaḳdılar nergisleri eṭrāfa ṣaçdılar şirār
Bād āteşbāzlar gibi gülfeşān eyledi**[34]**

Lāle hāven yaḳdı sūsen āsmānīler yine
Şāh-ı gül taḫt-ı zümürrüd üzre seyrān eyledi

Ṭutdı eṭrāfın benefşe mülk-i Mışra döndi bāġ
Ṣandılar seyr eyleyenler Nīl tuġyān eyledi

Devr-i gül sañmañ cihānı böyle tezyīn eyleyen
Yümn-i iḳbāl-i Ḫudāvend-i cihānbān eyledi

Şāh-ı ʿādil Ḫan Murād ol kim nesīm-i ʿadl ile
Luṭfı bāġ-ı ʿālemi reşk-i gülistān eyledi

ʿĀlemi gül gibi ḫandān itdi devr-i devleti
ʿAhd-i ʿadli iʿtidāl-i māh-ı nīsān eyledi

Zūr-ı dest-i devleti gürz-i girān-ı ṣūleti
Düşmen üzre ḥamle-yi Sām u Nerīmān eyledi

Sillesiyle kendüye geldi şecāʿat lācerem
Düşmen-i dīne hücūm-ı şīr-i garrān eyledi

Ṭāʿatinde baġlayup mānend-i Keyḫusrev kemer
Ḥākim-i Īrān ḳabūl-i pend-i pīrān eyledi

ʿAbd-i Memlūkī gibi ḫāk-i cenābı ḫıdmetin
Seyyid-i ṣāḥibvelāyet Ḫan-ı Gīlān eyledi

Ṭurmadı çekdi Ṣıfāhān semtine bād-ı ṣabā
Ḫāk-i pāyın sürme-yi eşrāf u aʿyān eyledi

Bāḳīye eşʿāfın iḥsān itdi elṭāf-ı şāh
Ol kerem kim Şeh Selīm ü Ḫan Süleymān eyledi

Anlar itdi ḫākden eflāke gerçi Serfirāz
Menzilin şāh-ı cihān eyvān-ı Keyvān eyledi

Ḫıdmet-i ḫāk-i cenābından gelen ḳadr ü şeref
Serfirāz-ı ehl-i dil mümtāz-ı aḳrān eyledi

Ḫusrevā sen şāh-ı evvel şāh-ı şāhān eyleyen
Ben ḳuluñ erbāb-ı ṭabʿa mīr-i mīrān eyledi

Şebçerāġ-ı ẓulmet-i ẓulm eyledi şemşīrüñi
Çarḫ-ı gerdān tīġuñ elmāsın dıraḫşān eyledi

Maṭlaʿ-ı ṣubḥ-ı ẓaferden şāhid-i nuṣret yüzin
Gün gibi āyīne-yi tīġuñ nümāyān eyledi

Cümle yekdildür duʿā-yı devletüñde kāʾināt
Ḫalḳ iḳbāl-i cenāb-ı pāk-i Yezdān eyledi

Secdegāh itsün cihāna ḫāk-i dergāhuñ o kim
Āsitānuñ ḳıble-yi iḳbāl-i şāhān eyledi[35]

17
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Cān virürdüm cevher-i cān istese cānān eger
Beẕl iderdüm yolına ẕīḳıymet olsa cān eger

ʿĪd ü gül hemṣohbet oldı cām-ı zer ṣundı hilāl
Göklere çıḳsa yiridür naʿre-yi mestān eger

Aldanurdum gülbin-i ʿömrüñ yüze güldügine
ʿAhdine ṭursa zamāne dönmese devrān eger

Ḫ̆ār-ı zār olmazdı bülbül çāre[13] yār olmazdı gül
ʿAksine devr itmeyeydi günbed-i gerdān eger

Aġlamazdum zaḫm-ı ḫārından bu fānī gülşenüñ
Bir güle baḳsa hele ol ġonca-yı ḫandān eger

[13] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *Ḫāre* şeklindedir.

Cūʿ u zillet derdidür eṭfāli giryān eyleyen
Aglamazdı ṭıfl-ı dil olsa elinde nān eger

Çarḫ[14] kim bīdaḫl ola mevcūd olan nābūd olur
Olsa mālüñ fı'l-meṣel maḥṣūl-i baḥr u kān eger

Lācerem bir gün zemīn-i ḫuşk olur deryā-yı Nīl
Menbaʿında yaġmasa bir nice dem bārān eger

Derd ü miḥnet çekme dergāhında ey Bāḳī yüri
ʿArż ḳıl bilmezse ḥālüñ ḥażret-i Sulṭān eger

Ol ki ḫurşīd-i cihāntāba zekāt-ı zer virür
Kāsegerdān olsa şehrinde meh-i tābān eger

Feyż-i envār-ı kef-i zerbaḫşı besdür ʿāleme
Aḳmaz olsa çeşme-yi ḫurşīd-i nūrefşān eger

Ḳaṣr-ı ḳadrüñ āsmān eyler olursa destgīr
Himmet-i vālā-yı şāhenşāh-ı ʿālīşān eger

Biz gedā mihmāniyüz lāyıḳ görürse ḥükm anuñ
İşiginde nāne muḥtāc olduġın mihmān eger

Gelmeye bir daḫı miṣli dehre biñ saʿy itseler
Heft aḫter nüh felek yanınca çār erkān eger

Nūh ʿömrin virsün Allāhum ḫatādan ṣaḳlasun
Yıḳsa bünyād-ı sarāy-ı ʿālemi ṭūfān eger

18
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Biḥamdi'llāh refīḳ oldı yine tevfīḳ-i Rabbānī
Muẓaffer ḳıldı sulṭān-ı cevānbaḫt-ı cihānbānı

Ḳudūm-ı şāh ile ḫalḳuñ bu gün başına gün ṭoġdı
Yine tāb-ı rikābından cihānı ḳıldı nūrānī[36]

Eşiʿa bāl ü per oldı güneş zeyn itdi eṭrāfı
İrem ṭāvūsı gibi ṣubḥdem gösterdi cevlānı

Yine ol sancaḳ-ı zerrīnser ü sīmīnḳabā ḳıldı
Livā-yı ṣubḥ-ı nūrānī gibi rūşen bu eyvānı

Cihān emn ü emān buldı yine şemşīr-i pūlādın
Belā Yeʾcūcına sedd eyledi İskender-i ṣānī

[14] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *Ḥarc* şeklindedir.

Bisāṭ-ı emni basṭ itdi basīṭ-i ʿarża iḳbāli
Ne deñlü ḳılsa taʿẓīmi felek ol şāha erzānī

Yıḳıldı ḫānmān-ı baḫtı berbād oldı aʿdānuñ
Revān oldı nesīm-i feṭḥ ile taḫt-ı Süleymānī

Dür ü gevher niṣār itsün yolına ebr-i bārānī
Serāser aṭlas u dībā döşensün mihr-i raḫşānī

Güneşdür ṭalʿatı gūyā cihānda defʿ u refʿ itdi
Ẓalām-i ẓulm u ʿudvānı ḍalāl-i küfr ü ʿişyānı[15]

Şeh-i kişversitān Sulṭān Meḥemmed Ḫan-ı Ġāzī kim
ʿAdūnuñ ʿırḳını ḳaṭʿ itdi[16] şemşīr-i bürrānı

Süleymān gibi ḫaşr oldı livāsı ẓıllına ʿālem
Ziyāde leşker-i mūr u melaḫdan ādem oġlanı

ʿAdūyı dilfikār itdi pelengāsā şikār itdi
Muḥaṣṣal āşikār itdi neberd-i Şīr-i Yezdānı

Didi Behrām-ı düşmenkāmı gördi ḍarb-ı şemşīri
Ḳoluña ḳuvvet ey rūz-ı bözörg[17] Şāh-ı Merdānı

Süreyyā ṣanmañ üstinde görince şīr-i gerdūnı
Atıldı āsmāne kūhsār-ı ḳahrı ḳaplanı

Elinden ol ḳadar düşmen yimişdür boz doganı kim
Ḳızılelmadan eyvā ḳopdı nāgeh işidüp anı

Çalındı kūslar ṭabl u neḳāre ṣaldı āvāze
Dügün bayram idi gūyā ġuzāta ceng meydānı

Kimi şemşīrbāz oldı kimi cānbāz bu ḫalḳuñ
Temāşā eyleseñ ol günde görseñ ḥāl-i insānı

Serencām-ı ʿadū[18] āḫir ne ḥāle irişür dirken
Hezārān kelleler ṭūp itdi nāgeh çarḫ çevgānı

Dilāverler oyunlar oynadı küffār ol gün kim
Gören bāzīçe-yi taḳdīrüñ oldı deng ü ḫayrānı

Çıḳup yelkenlüler Rūmī siperden bādbānlarla
Yine gösterdiler ḫūş[19] u ḫurūş-ı baḥr-i ʿummānı[37]

[15] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ṭuġyānı* şeklindedir.
[16] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *eyledi* şeklindedir.
[17] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *veġānun* şeklindedir.
[18] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *cādū* şeklindedir.
[19] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *cūş* şeklindedir.

Nehengāsā dilāverler ʿadūyı yidiler[20] gitdi
ʿAceb deryā imiş Ḥaḳḳā ki leşkergāh-ı ʿOṯmānī

Serʿī bīmaġz-ı düşmenden feżāda kāseler ṭoldı
Sibāʿ-ı kūh u deşte ḳıldılar tertīb-i mihmānī

Meger kim uġramış gerdūn ögün seylāb-ı ḫūn içre
Şafaḳ ṣandı şebāngeh ḫalḳ dāmānındaki ḳanı

Dem-i aʿdā ile deşt-i cihānı lālezār itdi
Sipāh-ı berḳ-reftār-ı Tatāruñ tīrbār ānı

Ḫudāvendā sen ol İskender-i pākīzemeşrebsin
Aḳıtdı ṭabʿ-ı pāküñ ayaġına āb-ı ḥayvānı

Ne cünbiş ḳıldı kim āḫir dil-i düşmende yir itdi
Meger gösterdi ol gün[21] nīze ḫarm-ı ḳadd-i ḫūbānı

Miṯāl-i ḥalḳa-yı zülf-i girihgīr-i ḫamenderḫam
Biri birine ḳoydı tīġ-i ḳahruñ kāfiristānı

Licāmuñda sitām olmaḳ yaraşur çarḫuñ ecrāmı
Semendüñ sīnebendinde gül-i zer māh-ı tābānı

Bilürsin anı mürġ-i beyża-yı pūlād-ı nuṣretdür
ʿAceb mi dāne düşürse[22] elinde tīġ-i bürrānı

Hemān āyīne-yi sırr-ı Ḫudādur ṭabʿ-ı şāhāne
Müberrā ġıll u ġışdan ḳalbi ṣāf u sāde sulṭānī

Mücellā sīnesi āyīnedār-ı şāhid-i ġaybī
Muṣaffā ḫāṭırı ṣūret-pezīr-i zār-ı pinhānī

Hemān oldur niyāzum senden ey Keyḫusrev-i ṣānī
Ki gūş-ı hūşa mengūş eyle dürr-i pend-i pīrānı

Sikendersin ḳarīnüñ feylesof Ḫan-ı cihān alsun
Ḥakīmān-ı zamāne hīçe ṣaymaz şaḥṣ-ı nādānı

Niyāz it Ḫaḳḳa ey Bāḳī vücūdın ḥıfẓ ide Bārī
Ḥaṭālardan nigehdār olsun ol Dārā-yı devrānı

Ḫudāvendā Ḫudā ol ẕāt-ı pāke ḥırz-ı cān itsün
Duʿā-yı müstecāb-ı tāʾifān-ı ʿarş-ı Raḥmānī

Belā girdābına ṣalsun ʿadūñı nābedīd itsün

[20] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *yutdular* şeklindedir.
[21] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda mevcut değildir.
[22] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *divşürse* şeklindedir.

Fenā deryāsına ġarḳ eyleyen Firʿavn u Hāmānı

Hemīşe feṯḥ-i fīrūzı livāña iltivā itsün
Ḳapuña ilticā ḳılsun cihānuñ Ḫanı u ḫāḳānı[38]

19
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
-I-
Ey pāybend-i dāmgeh-i ḳayd-ı nām u neng
Tā key hevā-yı meşġale-yi dehr-i bīdireng

Añ ol güni ki āḫir olup nevbahār-ı ʿömr
Berg-i ḫazāne dönse gerek rūy-ı lālereng

Āḫir mekānuñ olsa gerek cürʿa gibi ḫāk
Devrān elinden irse gerek cām-ı ʿayşa seng

İnsān odur ki āyīneveş ḳalbi ṣāf ola
Sīneñde n'eyler ādem iseñ kīne-yi peleng

ʿİbret gözinde niceye dek ġaflet uyḫusı
Yitmez mi saña vāḳıʿa-yı Şāh-ı şīr-ceng

Ol şehsüvār-ı mülk-i saʿādet ki raḫşına
Cevlān deminde ʿarṣa-yı ʿālem gelürdi teng

Baş egdi tīġına küffār-ı Üngürūs
Şemşīri gevherini pesend eyledi Freng

Yüz yire ḳodı luṭf ile gülberg-i ter gibi
Ṣandūḳa ṣaldı ḫāzin-i devrān güher gibi

-II-
Ḥaḳḳā ki zīb ü zīnet-i iḳbāl ü cāh idi
Şāh-ı Sikenderefser-i Dārāsipāh idi

Gerdūn ayaġı tozına eylerdi serfürū
Dünyāya ḫāk-i bārgehi secdegāh idi

Kemter gedāyı az ʿaṭāsı ḳılurdı bay
Bir luṭfı çok mürüvveti çoḳ pādişāh idi

Ḫāk-i cenāb-ı devleti[23] dergāh-ı ʿizzeti[24]
Faẓl u belāġat ehline ümmīdgāh idi

Ḥükm-i ḳazāya virdi rıżāyı egerçi kim

[23] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *hazreti* şeklindedir.
[24] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *devleti* şeklindedir.

Şāh-ı ḳażātevān-ı ḳaderdestgāh idi

Gerdūn-ı dūna zār-ı zebūn oldı ṣanmañuz
Maḳṣūdı terk-i cāh ile ḳurb-ı İlāh idi

Cān u cihānı gözlerümüz görmese n'ola
Rūşen cemāli ʿāleme ḫurşid ü māh idi

Ḫurşīde baḳsa gözleri ḫalḳuñ ṭola gelür
Zīrā görince ḫāṭıra ol mehliḳā gelür

-III-
Döksün seḥāb ḳaddin añup ḳaṭre ḳaṭre ḳan
İtsün nihāl-i nārveni naḫl-i erġavān[39]

Bu acılarla çeşm-i nücüm olsun eşkbār
Āfāḳı ṭutsun āteş-i dilden çıḳan duḫān

Ḳılsun kebūd cāmelerin āsmān siyāh
Geysün libās-ı mātem-i Şāhı bütün cihān

Yaḳsun derūn-ı sīne-yi ins ü perīde dāġ
Nār-ı firāḳ-ı Şāh Süleymān-ı kāmrān

Ḳıldı fırāz-ı küngüre-yi ʿarşı cilvegāh
Lāyıḳ degüldi şānına Ḥaḳḳā ki ḫākdān

Mürġ-i revānı göklere irdi hümā gibi
Ḳaldı ḥażīż-i ḫākde bir iki üstüḫ̆ān

Çāpüksüvār-ı ʿarṣa-yı kevn ü mekān idi
İḳbāl-i ʿizzet olmış idi yār ü hemʿinān

Serkeşlik itdi tevsen-i baḫt-ı sitīzekār
Düşdi zemīne sāye-yi elṭāf-ı Kirdgār

-IV-
Olsun ġamuñda bencileyin zār u bīḳarār
Āfāḳı gezsün aġlayuraḳ ebr-i nevbahār

Deryālar itse ʿālemi çeşm-i güherfeşān
Gelmez vücūda sencileyin dürr-i şāhvār

Ṭutsun cihānı nāle-yi mürġān ṣubḥdem
Güller yolınsun āh u fiġān eylesün hezār

Sünbüllerini mātem idüp çözsün aġlasun
Dāmāne döksün eşk-i firāvānı kūhsār

Añduḳça būy-ı luṭfuñı[25] derdüñle lāleveş
Olsun derūn-ı nāfe-yi müşg-i Tatār tār

Gül ḥasretüñle yollara ṭutsun ḳulaġını
Nergis gibi ḳıyāmete dek çeksün intiẓār

Ey dil bu demde sensin olan baña hemnefes
Gel nāy gibi iñleyelüm bārī zār zār

Āheng-i āh u nāleleri idelüm bülend
Eṣḥāb-ı derdi cūşa getürsün bu heft bend

-V-
Gün ṭoġdı şāh-ı ʿālem uyanmaz mı ḫ̆ābdan
Ḳılmaz mı cilve ḫayme-yi gerdūncenābdan

Yollarda ḳaldı gözlerümüz gelmedi ḫaber
Ḫāk-i cenāb-ı südde-yi devletmeʿābdan**[40]**

Reng-i ʿiẕārı gitdi yatur gitdi ḫuşkleb
Şol gül gibi ki ayru düşüpdür gülābdan

Gāhī ḥicāb-ı ebre girür ḫusrevā felek
Yād eyleyince luṭfuñı dirler ḥicābdan

Ṭıfl-ı sirişk yirlere girsün duʿām budur
Her kim ġamuñda aġlamaya şeyḫ u şābdan

Yansun yaḳılsun āteş-i hecrüñle āfitāb
Derdüñle ḳara çullara girsün seḥābdan

Yād eylesün hünerlerüñi ḳanlar aġlasun
Tīġuñ boyınca ḳaraya girsün[26] ḳırābdan

Derd ü ġamuñla çāk-i girībān idüp ḳalem
Pīrāhenini pārelesün ġuṣṣadan ʿalem

-VI-
Tīġuñ içürdi düşmene zaḫm-ı zebānları
Baḥṣ itmez oldı kimse kesildi lisānları

Gördi nihāl-i serv-i serefrāz-ı nīzeñi
Serkeşlik adın añmadı bir daḫı bānları

Her ḳanda başşa pāy-ı semendüñ niṣār içün
Ḫānlar yoluñda cümle revān itdi cānları

[25] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫulḳıñı* şeklindedir.
[26] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda batsun şeklindedir.

Deşt-i fenāda mürġ-i hevā ṭurmayup döner[27]
Tīġuñ Ḫudā yolında sebīl itdi ḳanları

Şemşīr gibi rūy-ı zemīne ṭaraf ṭaraf
Ṣaldu demür ḳuşaḳlı cihān pehlevānları

Alduñ hezār bütkede-yi mescid eyledüñ
Nāḳūs yirinde oḳutduñ eẕānları

Āhir çalındı kūs-ı raḥīl itdüñ irtiḥāl
Evvel ḳonaġuñ oldı cinān būstānları

Minnet Ḫudāya iki cihānda ḳılup saʿīd
Nām-ı şerīfüñ eyledi hem ġāzī hem şehīd

-VII-
Bāḳī cenāb[28]-i Pādişeh-i dil-pezīr bi gör
Mirʾāt-i ṣunʿ-ı Ḥażret-i Ḫayy u Ḳadīri gör

Pīr-i ʿAzīz-i Mıṣr-ı vücūd itdi intiḳāl
Mīr-i cevān-ı çāpük-i Yūsuf-naẕīri gör

Gün ṭoġdı şimdi ġāyete irdi sepīdedem
Ruḫsār-ı ḫūb-ı ḫusrev-i rūşenżamīri gör[41]

Behrām-ı vaḳti gūra yitürdi bu ṣaydgāh
Var işigine ḫidmet-i Şāh Erdşīri gör

Berbād ḳıldı taḫt-ı Süleymānı rūzgār
Sulṭān Selīm Ḫan-ı Sikenderserīri gör

Vardı peleng-i küh-ı veġā ḫˇāb-ı rāḥata
Kuhsār-ı kibriyāda ṭuran nerre şīri gör

Cevlāne kendi ravżaya ṭāvūs-ı bāġ-ı ḳuds
Ferr-i hümā-yı evc-i saʿādetmeşīri gör

İḳbāl ü baḫt-ı ḫusrev-i āfāḳ müstedām
Rūḥ-ı revān-ı şāha Taḥiyyāt ve's-selām

20
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
-I-
Ṭāliʿ oldı neyyir-i iḳbāl ü devlet ṣubḥdem
Sāye[29] ṣaldı ʿāleme necm-i hidāyet ṣubḥdem

Kāʾinātı ḳıldı mirʾāt-ı cemāl-i Şāh-ı Rūm

[27] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḳonar* şeklindedir.
[28] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *cinān* şeklindedir.
[29] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *şuʿle* şeklindedir.

Ġarḳ-ı envār-ı hidāyet Rabb-i ʿizzet ṣubḥdem

Çoḳdan eylerdi cemāl-i Bākemālin ārzū
Bermurād oldı hele tāc-ı saʿādet ṣubḥdem

Şeş cihānı rūşen itdi ṭalʿatından gün gibi
Buldı zīnet çār-sūy-ı mülk ü millet ṣubḥdem

Nāgehān bir toz ḳopardı bādpāy-ı devleti
Rūşen oldı dīde-yi aʿyān-ı devlet ṣubḥdem

Nevbet ol Şāh-ı cevānbaḫt-ı cihānuñdur diyü
Çaldılar eflākdan kūs-ı beşāret ṣubḥdem

Āfitāb-ı ʿālemārā gibi zerrīn tāc ile
Taḫt-ı sīmīn üzre ṣaldı ferr-i devlet ṣubḥdem

Sāye-yi Yezdān penāh-ı dīn ü devlet Ḫan Murād
Dāver-i devrān muʿizz-i salṭanat Sulṭān Murād

-II-
Ṭabʿı mirʾāt-i cemāl-i cānfezā-yı salṭanat
Sīnesi āyīne-yi ʿālemnümā-yı salṭanat

Āsitānı Ṭūpraġından ṭūṭiyā-yı çeşm-i baḫt
Ḫākpāy-ı cevherinden kīmyā-yı salṭanat

Çeşmesār-ı sebzezār-ı devletinden reşḥadur
Ābrūy-ı ḫançer-i kişvergüşā-yı salṭanat[42]

Gūşe-yi destārına ṣandum otaġa ṭaḳdılar
Sāye ṣalmış farḳına perr-i hümā-yı salṭanat

Düşmene ṣalınsa tīġ-i ḫūnfeşānı yaraşur
Yiridür olsa ḫırāmān ol livā-yı salṭanat

Kim biri bir dilber-i zerrīnkülāh-ı baḫtdur
Ol biri bir şāhid-i laʿlīn-ḳabā-yı salṭanat

Kilk-i üstād-ı ḳader ḳılmış bu ġarrā maṭlaʿı
Zīnet-i eyvān-ı kaṣr-ı kibriyā-yı salṭanat

Sāye-yi Yezdān penāh-ı dīn ü devlet Ḫan Murād
Dāver-i devrān muʿizz-i salṭanat Sulṭān Murād

-III-
Sensin ey çeşm-i çerāġ-ı dūdmān-ı maʿdelet
Şemʿ-i nürefşān-ı bezm-i ḫānedān-ı maʿdelet

Ḥüsn-i reʿyün āfitāb-ı bīzevāl-i mülk ü dīn

Luṭf-ı ṭabʿuñ nevbahār-ı biḫazān-ı maʿdelet

Ẕāt-ı pāküñ vaṣfı dergāh-ı refīʿüñ ismidür
Āfitāb-ı baḫt u devlet āsmān-ı maʿdelet

Şeb-çerāġ-ı ẓulmet-i ẓulm ol vücüd-ı pākdür
Gevherüñ Ḥaḳḳā ki iẓhār itdi kān-ı maʿdelet

Sidre vü Ṭūbāya baġlandı ṭınāb-ı Kibriyā
Çarḫdan aʿlā ḳurıldı sāyebān-ı maʿdelet

Salṭanat menşūrına ism-i şerīfüñ yazdılar
Daḫı peydā olmadın nām u nişān-ı maʿdelet

Hep bu beyt-i dilkeş üzre baġlanur gūş eyleseñ
Ṣavt u naḳş-ı bülbülān-ı gülsitān-ı maʿdelet

Sāye-yi Yezdān penāh-ı dīn ü devlet Ḫan Murād
Dāver-i devrān muʿizz-i salṭanat Sulṭān Murād

-IV-
Şād olun kim Pādişāh-ı dādgüsterdür gelen
Ḫusrev-i ʿādil şehenşāh-ı muẓafferdür gelen

Dāver-i Dārāḫaşem Dārā-yı İskenderḳadem
Ḫusrev-i fermānrevā-yı heft kişverdür gelen

Nefḫa-yı müşgīnnesīm-i ḫulḳı ṭutdı ʿālemi
Her ṭarafdan şimdi būy-ı ʿūd u ʿanberdür gelen

Ṣāḥib-i faẓl u kemālüñ virdi Ḥaḳḳın rūzgār
Ol kemāl-i faẓl-ı Ḥaḳdan luṭfa maẓhardur gelen[43]

Devletinde miḥnet-i devrāndan ey Bāḳī ne ġam
Ḥamdüli'llāh Pādişāh-ı bendeperverdür gelen

Ṭabʿ-ı pāküñ gevherinden feyż eyler mi dirīġ
Nūrbaḫş-ı çeşme-yi ḫurşīd-i enverdür gelen

Destgīr-i ehl-i dil kimdür diyü fāl eyledüm
İşbu beyt-i rūşen ü pākīze-gevherdür gelen

Sāye-yi Yezdān penāh-ı dīn ü devlet Ḫan Murād
Dāver-i devrān muʿizz-i salṭanat Sulṭān Murād

-V-
Gül gibi ḫalḳı nesīm-i ḫulḳı ḫandān eylesün
Nevbahār-ı ʿadli āfāḳı gülistān eylesün

Āsmānuñ gūşe-yi bām-ı zümürrüdfāmına

Ḳadri ṭāvūsı çıḳup gün gibi cevlān eylesün

Kārgāh-ı dīn ü devletde rūşen düşvār işin
Ḥaḳ Teʿālā ḥażreti luṭfından āsān eylesün

Tār-ı zülf ü ṭurra-yı ḫūbān-ı müşkgīnmū gibi
Sāl u iḳbālin Ḫudā biḥadd ü pāyān eylesün

Ḳarşusında ayaġın ṭursun mülūk el baġlasun
Kendü çıḳsun bārgāh-ı ʿadle dīvān eylesün

Şevket-i İskender ü dārāt-ı Dārā bīḳuşūr
Mesnedin şimden girü taḫt-ı Süleymān eylesün

Mülk-i Mışra nitekim bir bendesin sulṭān ider
Bir ḳulın ṣalsun diyār-ı Çīne ḫāḳān eylesün

Sāye-yi Yezdān penāh-ı dīn ü devlet Ḫan Murād
Dāver-i devrān muʿizz-i salṭanat Sulṭān Murād

21
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
-I-
Cāy-ı āsāyiş olur ṣanma cihān-ı fānī
Eyleme ḳaṣd-ı ʿimāret bu ḫarāb eyvānı

Menzil-i derd ü[30] belā köhne-serādur dünyā
Künc[31]-i rāḥat yiri ẓann eyleme bu vīrānı

Felegüñ ḳasṣ-ı dilāvīzine meftūn olma
Nice mīrāṣa girüpdür bu sarāy-ı fānī

Düşmen-i ehl-i hünerdür[32] felek-i siflenevāz
Görüñüz n'itdi o şehzāde -yi ʿālī-şānı

Āb-ı tābın giderüp teff-i semūm-ı ḳahrı
Berg-i nīlūfere döndürdi gül-i ḫandānı**[44]**

Ḳanı ol küngüre-yi tāc-ı saʿādet güheri
Ḳanı ol bārgeh-i luṭf u kerem sulṭānı

Ḳanı ol dürr-i dilfürūz[33]-ı seḫā deryāsı
Ḳanı ol gevher-i nāyāb-ı mürüvvet kānı

Mihr ü māh-ı felek-i baḫt u saʿādet Sulṭān
Şemʿ-i eyvān-ı serāperde-yi ʿişmet Sulṭān

[30] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *bārı* şeklindedir.
[31] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *küne* şeklindedir.
[32] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *keremdür* şeklindedir.
[33] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dilefrūz* şeklindedir.

-II-
Ebr-i bārān ki yaġar bāġ u gülistān üzre
Ḳaṭrelerdür dökilür sünbül ü reyḥān üzre

Cūylar kim ṭolanur dāmen-i ṣahrālarda
Jāleler kim görinür lāle-yi Nuʿmān üzre

Cümle[34] o göz yaşlarıdur aḳdı bisāṭ-ı arża
Aġlaşur ehl-i semā Ḥażret-i Sulṭān üzre

Mātemin ṭutsa n'ola ʿālem-i ʿulvīde melek
Sāye-yi raḥmet-i Raḥmān idi insān üzre

Bu fenā gülşeninüñ ḫār u ḫasından göçürüp
Ḳurdılar bārgehin ravża-yı Rıḍvān üzre

Cism-i pākin götürüp ḫākden āḫir[35] Rıḍvān
Döşedi ḫ̆ābgehin ġurfe-yi ġufrān üzre

Serbeser ṣalmış idi sāye-yi faż̈l u iḥsān
Şehper-i ʿāṭıfeti ḫayl-i yetīmān üzre

Aġlañ ey ḫayl-i yetīmān u ġarīban aġlañ
Yād idüp niʿmet-i Sulṭānı fırāvān aġlañ

-III-
ʿĪd yaḳlaşdı döşensün yine ḳaṣr-ı eyvān[36]
Çıḳup eyvān-ı saʿādetde buyursun Sulṭān

Der-i dergāhına ʿazm eylesün eşrāf-ı diyār
İşigi ḫākine yüzler süre gelsün aʿyān

Ḫāla Sulṭān diyü şehzāde ler iḳbāl itsün
Gelüp ol luṭf u kerem kānına şād u ḫandān

Āh kim ḫ̆āb u ḫayāl oldı bu maʿnālar[37] hep
Ṭurmadı ʿaksine devr eyledi çarḫ-ı gerdān

Kimse ummazdı bu tārīḫe degin çaḳ bu ḳadar
Bīvefālıḳ yüzini göstere mirʾāt-ı zamān

Gelüp aḥbāb serīdüñde seni görmeyicek
Ḳanı Sulṭān diyü eflāke irişsün efġān**[45]**

[34] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *hep* şeklindedir.
[35] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *aldı* şeklindedir.
[36] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dīvān* şeklindedir.
[37] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *devletler* şeklindedir.

Ne ḥaṭā eyledüñ ey tīr-i kecendāz-ı felek
Merdüm-i dīde-yi devrāna ṭoḳındı peykān

Meded Allāh meded ʿavn ü ʿinayet senden
Bu firāḳ āteşine döymege ṭāḳat senden

-IV-
Bir yire cemʿ olalum ḫāṭırı maḫzūnlar ile
Zār zār aġlaşalum dīde-yi pürḫ ̌ūnlar ile

Gülmenüñ oynamanuñ ʿālemi gitdi şimdi
Ḥālümüz söyleşelüm ḥāli digergūnlar ile

Şöyle medhūş[38] u ḫarāb eyledi efsāne-yi ġam
ʿAḳlumuz başumuza gelmeye efsūnlar ile

Naḳd-i vaḳt oldı bize eşk-i sefīd ü ruḫ-ı zerd
Derd ü ġam ṭālibiyüz aḳçeler altunlar ile

Niʿmet-i raḥmet-i Raḥmāna yitişdi o velī
Biz ciger-ḫūnı yirüz bunda ciger-ḫūnlar ile

Ḳondı ṣaḥn-ı çemene ravża-yı firdevs içre
Sāyebānlar ḳurılup çetr-i hümāyūnlar ile

Ḳapusında işigi ḫidmetin eyler ġılmān
Ḥūrīler ḳarşu ṭurur aṭlas u eksūnlar ile

Minnet Allāha kemāl-i kerem-i Rabbānī
Eyledi iki cihān devletini erzānī

-V-
Lāyıḳ-ı maġfiret-i Ḥażret-i Ġaffār olsun
Devlet-i nāmütenāhiye sezāvār olsun

Ḥilʿat-i fāḫiresi dāmen-i ʿafv-i Settār
Rūḥ-ı pākine ġıdā leẕẕet-i dīdār olsun

Merḳad-i pākin idüp şemʿ-i hidāyet rūşen
Meşhed-i ṭāḫiri müstaġraḳ-ı envār olsun

ʿĀḳıbet yoḳlıḳ imiş kār-ı cihān ey Bāḳī
N'idelüm Şāh-ı cevānbaḫt-ı cihān var olsun

Daḫı ol duḫter-i saʿ daḫter-i pākīzegüher
Çeşm-i Nāhīd gibi rūşen ü bīdār olsun

[38] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *bīhūş* şeklindedir.

Ābrūy-ı vüzerā Ḥażret-i Aḥmed Paşa
Maẓhar-ı luṭf-ı Ḫudāvend-i cihāndār olsun

Aḳ gül ġoncaları gibi güzel körpelerin
Ḫār-ı āzārdan Allāh nigehdār olsun[46]

Ġarḳa-yı raḥmet ola rūḥ-ı revān-ı Sulṭān
Ḥūrīler mūnis ola ravża[39]-i firdevs mekān

22
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Ḳadr-i eşküm ol bilür kim ḳıymet-i gevher bile
Rūy-ı zerdüm ḫoş görür ol kim ġubār[40]-ı zer bile

Nefḫa-yı ʿanber ṭutar zülfi çemenden[41] ʿālemi
Ḳanda gitse iki yanında iki micmer bile

Sāye-yi ḳaddüñde āhum başḳa sancaḳ çekdügin
Ṭuydı hep mīrlivā belki şeh-i kişver bile

Sūz-ı ʿaşḳuñdan dimāġum şöyledür āşüfte kim
Mey degül āsūde ḳılmaz dārū-yı hüşber bile

Küşte-yi şemşīr-i ʿaşḳuñ ḫākden ḳaldursalar
Teng ola ṣahrā-yı ʿālem ʿarṣa-yı maḥşer bile

Cān virür çoḳdur ser-i kūyuñda ḳurbān olmaġa
Ḥāżır it şemşīr-i bürrānuñla bir ḫançer bile

Tāb-ı dilden aḫker-i sūzāna döndi gözlerüm
Bu meṣeldür kim yanar yanınca ḫuşküñ ter bile

İnkisār-ı bāl ile zehr-i ġam itse telḫkām
Şehd şīrīn itmez aġzın ʿāşıḳuñ şekker bile

Bāḳīyā çarḫ-ı sitemkāruñ ne cevr itdükleri
Yekbeyek ʿarż it ki şāh-ı maʿdeletgüster bile

Ḫayli demdür ḫırḳa rehn-i ḫāne-yi ḫammārdur
Ḫavfum oldur ki ola dīvān ile defter bile

Ḳorḳaram çāpüksüvār-ı ʿarṣa-yı ʿirfān iken
Esb nāgeh bir gice bīcev ḳala ester bile

Āsitānı ḫākine muḥtāç muṭlaḳ ḫāṣ u ʿām
Yaluñuz ḳullar degül taḫtında sulṭānlar bile

[39] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *gülşeni* şeklindedir.
[40] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ʿayārı* şeklindedir.
[41] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *hamından* şeklindedir.

Cānına minnet bilür Dārāyı derbān eylese
Ḥaḳ bu kim Dārā degül yanınca İskender bile

Vāṣıl olmaz pāye-yi naʿl-i semendür ḳadrine
Efser-i Ḫāḳān degül tāc-ı ser-i Ḳayṣer bile

Eşheb-i zerrīnsitām-ı baḫtı cevlān eylesün
Nüh felek tā devr ide āfāḳı heft aḫter bile[47]

23
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Dökilmiş zülf-i müşgāsā o ḳadd-i dilsitān üzre
Döşenmiş sāye-yi Ṭūbā bihişt-i cāvidān üzre

Ten-i pāki ʿaraḳrīz olmış ol serv-i gülendāmuñ
Dökilmiş ḳaṭre-yi şebnem nihāl-i erġavān üzre

Gören bezm-i maḥabbetde vücūdum naḫl-i gül ṣandı
Serāpā tāze dāġumdan bu cism-i nātüvān üzre

Ḥamāʾi gibi dāʿim dāġ-ı derdüm ʿāşıḳ-ı bīdil
Ḳosun baş üstine dirse n'ola va'llāhi cān üzre

ʿİẕār-ı nāzenīnin pürġubār-ı müşg-i Çīn itmiş
Yüz urmış ḫāk-i pāy-ı ḫusrev-i ṣāhibḳırān üzre

Cihān-ı maʿdelet kān-ı mürüvvet Ḫan Murād ol kim
Vücūd-ı sāye-yi luṭf-ı İlāhīdür cihān üzre

Nişān-ı baḫt u devlet gevher-i kān-ı saʿādetdür
Ġubār-ı naʿl-i esbi tāc-ı farḳ-ı erġavān[42] üzre

Dili dürr-i maʿārifden kefi beẕl-i ʿavārifden
Demādem eyler iṣbāt-ı faẓīlet baḥr u kān üzre

Memālik ẓıll-ı rifʿatde ḫalā'iḳ ḫˇāb-ı rāḥatde
Cihān āsūde ʿadlinde zamān emn ü emān üzre

Zamāne āteş urdı ḫırāman-i aʿdā-yı bedkīşe
Düşelden şuʿle-yi şemşīri ʿĀzerbāycān üzre

Dilerse aḳıdur āb-ı revānı ḫāk-i Tebrīze
Dilerse ḫāk-i Tebrīzi döker āb-ı revān üzre

Hirāsān oldı aʿyān-ı Ḥorāsān gözlerin açdı
Ṣabā gerd-i siyāhın sürmesiyle İṣfahān üzre

Duʿā-yı devletinden ṣoñra vācib saña ey Bāḳī

[42] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫüsrevān* şeklindedir.

Tevekküldür Ḫudāvend-i zemīn ü āsmān üzre

24
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Teʿālaʿllāh ẕehī tāḳ-ı bülend-i āsmānāsā
Hezār aḥsenet ey burc-ı felek-ḳadr u semāsīmā

ʿAceb beyt-i muṣannaʿdur bulınmaz degme dīvānda
Feraḫbaḫş u ṣafāgüster neşāṭengīz ü rūḥefzā

İki mıṣrāʿ iki yanında ḫoş mevzūn u dilkeşdür
Der-i devletsarāy-ı dilgüşā bir maṭlaʿ-ı ġarrā

Ḫarīm-i ḫāṣa yol virmez açılmaz şaḫṣ-ı nādāna
Nigār-ı pākdāmendür münaḳḳaş perdesi gūyā[48]

Muraṣṣaʿ cāmlarla bir ʿaceb şāhāne meclisdür
Düşinde görmedi Cem böyle ʿişretḫāne-yi zībā

Görüp ol cām-ı gülrengi seḥerden eyler āhengi
Ṣanur güllerle zeyn olmış ḳafesdür bülbül-i şeydā

Nedür ol güşe-yi bāmındaki āvīzeler dirseñ
zībā ṭurraya bir şānedür kim itdiler peydā

Demādem sīm ü zer micmer ḳılur ol ṭurraya hemser
Duḫān-ı ʿūd u ʿanberden kemend-i zülf-i müşgāsā

Libās-ı ḥüsn ile bir ḫūb[43]-ı sīmendāma dönmişdür
Der ü dīvārı zeyn olmış serāser aṭlas u dībā

Leṭāfetde ruḫāmı sīm-i ḫāmı itdi bīraġbet
Mücellā mermeri mevcin görenler ṣandılar ḫārā

İrem bāġı aña nisbet degül bir ṭaşına ḳıymet
Egerçi ḳıymeti ṭaş iledür bünyādı sertāpā

Zülālinden ʿibāretdür nesīminden kināyetdür
Ṣafā-yı çeşme-yi Kevṯer hevā-yı Cennetü'l-meʿvā

Nice maṭbūʿ u mevzūn olmaz ol ḳaṣr-ı muʿallā kim
Aña miʿmār ola tedbīr-i ṣāḥibreʾy-i mülkārā

Cihān-ı himmetüñ baḥr-i firāvānı Ferīdūn Beg
Ki üstine ḥabāb olmış anuñ ol ḳubbe-yi ʿulyā

Süṭūr-ı nāmesinden mülk ü millet sebzesi ḫurrem

[43] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *şūḫ* şeklindedir.

Sütūn-ı ḫāmesinden dīn ü devlet ḥaymesi berpā

Ṣadef gūşın müzeyyen ḳılmaġ içün dürr-i lafẓından
Kelāmın istimāʿ eyler pes-i dīvārdan deryā

Düḫūl-i meclis-i ḫāṣına ruḫṣat mümkin olmazsa
Buḫārīden gelür diñler ḥadīṣin ṭālib-i maʿnā

Hezārān mürdeye bir demde luṭfuñ tāze cān virdi
Mesīḥā resm-i āyīnin muḥaṣṣal eyledüñ iḥyā

Cihānda bir ḳurı adı ḳalupdur çeşme-yi Ḫıżruñ
Sen eylersin bu gün āb-ı ḥayāt aḥkāmını icrā

Kef-i cūduñ vücūd iḳlīmine bir ṭarḥ-ı nev ṣaldı
ʿİmāret buldı luṭfuñla sarāy-ı kühne-yi dünyā

Sipihrüñ nitekim cām-ı zümürrüdfāmı devr eyler
Olur ʿişretsarāy-ı ḫalḳ tā nüh günbed-i ḫaḍrā

Cihānda sāġar-ı ʿişret[44] murāduñ üzre devr itsün
Göñül ḫoşlıḳların ḳılsun müyesser Ḫażret-i Mevlā

Nigehdāruñ Ḫudāvend-i zemīn ü āsmān olsun
Cihān ṭurduḳça ābād olsun ol ṭāḳ-ı felekfersā[49]

25
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/Feʿilün
Ey şehenşāh-ı keremgüster ü dānişperver
Sāye-yi luṭf-i Ḫudā pertev-i envār-ı ezel

Ḫˇāce-yi rūy-ı zemīn pādişeh-i devr-i zamān
Ḫusrev-i Cem-ʿaẓamet dāver-i Cemşīd-maḥal

Kef-i dest-i keremüñ ebr-i bahār-ı iḥsān
Nem-i cūduñla ter ü tāze gülistān-ı emel

Ḫāk-i pāyüñle olur çeşm-i cihānbīn rūşen
Gerd-i rāhuñla bulur āyīne-yi cān ṣayḳal

Eyledi keşf ile iẓhār-ı kerāmet keremüñ
İtdi müşkillerümüz ḫˇāce-yi iḥsānuñ ḥal

Kime kim rehber ola bedraḳa-yı iḥsānuñ
Yolına ḳarşu ṭutar şemʿ-i hidāyet meşʿal

Gerçi kāmillere ʿālemde nihāyet yoḳdur

[44] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *devlet* şeklindedir.

Minnet Allāha seni cümleden itmiş ekmel

Dergeh-i Ḥaḳḳa niyāz eyleyelüm ey Bāḳī
Cümleden dergeh-i sulṭāna duʿādur efḍal

Nitekim levḥ-i zerefşānına çarḫuñ çekile
Ṣubḥdem şaʿşaʿa-yı mihrden altun cedvel

Ola vaṣfuñla müzeyyen ṣafaḥāt-ı eyyām
Ṭola medḥüñle kütübḫāne-yi edyān u milel

Ḥāriṣ-i memleket-i devlet ü iḳbālim ola
Mālikü'l-mülk Ḫudāvend-i cihān ʿazze ve cel

26
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ḥüsnüñ żiyāsı pertev-i nūr-ı ḳıdem gibi
Rūşen cemālüñ āyīnesi ṣubḥdem gibi

ʿĀlem ḫarīm-i ḥürmet-i kūyuñda muḥterem
Vaṣluñ ḥarām ʿāşıḳa ṣayd-ı Ḥarem gibi

Çeşmüm devāt-ı surḫa dönüp ḫūn-ı eşk ile
Cismüm boyandı ḳana serāpā ḳalem gibi

Derdüm ḥisāba gelmedi ḳıldum muḥāsebe
Göz yaşı dāne dāne dökildi raḳam gibi

Sen ṣaġ ol ey viṣāli ḥayāt-ı cihān olan
Ben bu firāḳa döymeyem āḫir ölem gibi[50]

Bāḳī ne ġam penāhuñ ola rūzgārda
Sulṭān Meḥemmed ol şeh-i ṣāḥibkerem gibi

Meşhūr bezm-i devlet-i şāh-ı yegānede
Ṭabʿuñ ṣafā-yı meşreb ile Cām-ı Cem gibi

Ol şehsüvār-ı ʿarṣa-yı iḳbāl ü baḫt kim
Şāhān-ı dehr atı öñince ḫadem gibi

Ḳadr-i bülend ü cāh ile mümtāz u serfirāz
Ḫayl-i mülūk-i ʿālem içinde ʿalem gibi

Ḥaḳdan niyāzum ol ki ʿadūsı zamānede
Rāḥat yirini bulmaya kūy-ı ʿadem gibi

Āsīb-i rüzgār-ı ḫazāndan emīn ola
Gülzār-ı ʿömr-i devleti bāġ-ı İrem gibi

Pāmāl-i esb-i devleti küffār-i ḫāksār

Ḫāḳān-ı Çīn mutīʿ ola şāh-ı ʿAcem gibi

Kesr-i ʿadū-yı feṯḥ-i memālik ʿale'd-devām
Gürz-i girānī gülle-yi düşmende ẓam gibi

27
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Dil-i ṣadçāki ser-i zülf-i perīşāne çeker
Bilür ol mūy ġamın her ne ise şāne çeker

Kim çıḳar başa ser-i zülf-i girihgīrüñ ile
Yine ol silsile çevrin dil-i dīvāne çeker

Ḳaşlaruñ bükdi begin gerçi kemān-ı ʿaşḳı
ʿĀşıḳuñ Rüstem-i Destān ile ḥaşmāne çeker

Yāre ser ḳılsa fidā mūrṣıfat cān-ı żaʿīf
Pīşkeş pāy-ı melaḫdur ki Süleymāna çeker

Ne çeker adını eṣḥāb-ı riyā ikide bir
Ṭutalum rind-i gedā bir iki peymāne çeker

Sīneme nīzelerin ol müjeler ṭoġrıldur
Üstüme ḫançerin ol ġamze-yi mestāne çeker

Mūr-ı endīşe ki peygūle-yi ġamdur vaṭanı
Ṭurmayup ḫāli ḫayālin getürür dāne çeker

Ayaġı Ṭūpraġı tāc-ı ser-i eşrāf-ı cihān
Sürme-yi ḫāk-i rehin dīde-yi aʿyāne çeker

Ḫūblar ṭutsa rikābın yiridür cümle ḳaçan
Esb-i nāzı felek ol ḫusrev-i ḫūbāne çeker**[51]**

Ābrū yın gören ol ḫançer-i āteştābı
Sāderū ḫūb ṣanur sīne-yi ʿuryāne çeker

Dāmen-i şāhid-i maʿnāya biri dest uramaz
Çoġ olur gerçi ser-i fikri girībāne çeker

Ehl-i dil gūşe-yi bītūşe-yi miḥnet de yatur
Ḫ̆ān-ı iḥsānı felek merdüm-i nādāne çeker

Ṭāliʿuñla nice bir ceng ü cidāl ey Bāḳī
ʿĀḳıbet kevkeb-i baḫtuñ seni dīvāne çeker

Devlet-i şāh-ı cevānbaḫta duʿā ḳıl ki seni
Kimse çekmez ilerü himmet-i şāhāne çeke

28

Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün
Rāh-ı çeşmümden dile tāb-ı ruḫ-ı cānān gelür
Ḫāne-yi cāna żiyā-yı mihr-i nūrefşān gelür

Vaṣl-ı yāre cān ile oldur ḫarīdār olduġum
Gelse biñ naḳd-i revāne bir demi erzān gelür

Bāġbān-ı gülşen-i ʿaşḳuñ olan ʿāşıḳlara
Dāġı gül dūd-ı kebūdı sünbül ü reyḫān gelür

Nūş-ı cām eyler göñül cemʿiyyet-i ḫāṭır bulur
Tārumār eyler yine ol gözleri mestān gelür

Cām-ı gülgūn nūş ider ḫūnābe-yi eşkin döker
Beñzine bir pāre ʿāşıḳ derdmendüñ ḳan gelür

Senden ayrılmaḳ ḳaṭı müşkil belādur dostum
Yoluña ölmek egerçi ʿāşıḳa āsān gelür

Bulsa cām-ı laʿl-i cānbaḫş-ı lebüñden cürʿa ḫāk
Ḫāk içinde mürde-yi ṣadsāle cisme cān gelür

Ṣādıḳam cāndan baña ʿaşḳuñ ʿazīz oldı disem
Ṣanma girçek ʿāşıḳuñdan dostum yalan gelür

Cānuma cānlar ḳatar gelse peyām-ı vaṣl-ı yār
Ṣan nesīm-i luṭf-ı şāhenşāh-ı ʿālīşān gelür

Ḫan Murād ol Kāʾinātuñ ḳıble-yi iḳbāli kim
Kaʿbe-yi dergāhına şāhān u dervīşān gelür

Şehr-i dārü'l-mülk-i ʿadlin seyr iden ʿāriflere
Ḫıṭṭa-yı maʿmūre-yi ʿālem dih-i vīrān gelür

ʿĀleme çekdi simāṭ-ı niʿmet-i bīminnetin
Şāhlar şehzāde ler dergāhına mihmān gelür**[52]**

Āsitānı ḫākini ḳıldı Ḳırım Ḫanı ḳonaḳ
İrte bir gün seyr idüñ ḫāḳān-ı Türkistān gelür

Bir ḥaṭā ẓann eyleyüp ebrūların çīn eylese
Cān atar dergāhına Faġfūr ile Ḫāḳān gelür

Perçem-i tūġından irdükçe Frengistāna tāb
Sāye-yi serv-i bülend-i ḳaddin özler bān gelür

Şādmān olsun ʿAcemler gözleri aydın yine
Mīr Ḥaydar nūr-ı çeşm-i ḫusrev-i Īrān gelür

Ḳanı ol gelmez diyü baḫṣ eyleyen cāhilceler

Ḥaḳ budur kim ʿāḳıle anlar ḳatı nādān gelür

El süvār oldı kümeyt-i ḥāmeye şimden girü
Ṣanma Bāḳī gibi şāhā fāris-i meydān gelür

Şimdi güş-ı cān ile diñler cihān eşʿ ārumı
Medḥüñ itsem bir yire mecmūʿ -ı ins ü cān gelür

Oḳuduḳça naʿ tuñı her güşeden güş itmege
Cān-ı Selmān rūḥ-ı pāk-i Ḥażret-i Ḥassān gelür

Bīnihāyet luṭfuña lāyıḳ edā mümkin degül
Gerçi maʿ nā ḫāṭıra bīḥadd ü bīpāyān gelür

ʿ Arṣa-yı sīmīn-i ṣubḥ üstinde dāʿ im gūy-ı zerʿ
Tā ḫam-ı çevgān-ı gerdūn içre sergerdān gelür

Ḫaşm-ı gerdenkeş izüñ tozına ḳılsun serfürū
Serfürū ḳılmazsa bir gün kellesi ġalṭān gelür

29
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefaʿīlün
Cihān bāġına virdi revnaḳ-ı firdevs-i aʿ lāyı
Temāşā eyle ṣunʿ -ı Ḥażret-i Bārī Teʿ ālāyı

Uyandur çeşm-i cānı ḫ ̆āb-ı ġafletden[45] seḥerḫīz ol
Çemen bülbülleriyle ṣubḥdem ẕikr eyle Mevlāyı

Cihāna zīb ü fer virdi yine meşşāṭa-yı ḳudret
ʿ Arūs-ı nev gibi ārāyiş itdi köhne dünyāyı

Zamāne ḫāl-i Hindū-yı benefşe zīnetin görsün
Niṣār itsün Sitānbūla Semerḳand ü Buḥārāyı

Gülüñ pīrāhen-i Yūsuf gibi dāmānı çāk olmış
Nesīm-i perde-der ḳıldı meger mekr-i Zelīḫāyı

İrişdi ḫākden būy-ı buḫūr-ı Meryem eflāke
Muʿ aṭṭar eyledi göñüllerde dāmān-ı Mesīḫāyı**[53]**

Ne mümkin destres dāmān-ı vaṣl-ı yāre ey Bāḳī
Felek nāmihrbān [aġyār]-ı[46] düşmen yār-i her-cāyī

Ṭalup ġavvāṣ-ı dil ḳaldı derūn-ı baḥr-i ḥayretde
Ṣanur arayı arayı bulam ol dürr-i yektāyı

Sözin lüʾ lüʾ -yı lālādan zamāne ṭuydı zīḳıymet

[45] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *rāḥatdan* şeklindedir.
[46] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda mevcut değildir.

Neden şāh-ı cihān bīḳıymet itmek böyle lālāyı

Meḥemmed Ḫan-ı Ġāzī āl-i ʿOṯmānuñ serferāzı
Cihānuñ kārsāzı ol sezā-yı kārfermāyı

Żiyābaḫş olsun āfāḳa cemāl-i ʿālemefrūzı
Fürūzān eyledükçe ṭalʿat-i nevrūz dünyāyı

30
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Muʿaṭṭār ḳıldı āfāḳı nesīm-i bād-ı nevrūzī
Fürūzān oldı ḫurşīdüñ çerāġ-ı ʿālem-efrūzı

Dil-i mecnūna şimdi yig gelür leyli nehārından
Olaldan āsitānbūsuñ şeb-i tārīkde rūzī

Gözümün ḳaṭresinden şīşeler ṭoldı derūnumda
Maḥabbet tākini tā kim diküpdür tīr-i dildūzı

Şu ʿāşıḳ kim viṣālüñ mīvesinden ārzū eyler
Nihāl-i ḳāmet-i nīzüñ gerek ẕihninde merkūzi

Ḥakīm-i feylesof oldı velī pīr-i ḫıred olmaz
Muʿallimḫāne-yi ʿaşḳuñ daḫı ṭıfl-ı nevāmūzı

Bize esrārını açmaz meye ṭaʿn itmeden geçmez
Gel ey sāḳī geçür bundan bu ʿaḳl-ı dānişendūzı

Ṣabā ḫāk-i rehin būs itdi muġber olduñ ey ʿāşıḳ
Ġubār-ı ḫaṭṭ-ı müşgīni belürsin göresin tozı

Derūna şuʿle ṣaldı tīġ-i āteştābı gūyā kim
Ḫudāvend-i cihānuñ berḳ-i şemşīr-i cihānsūzı

Diler Bāḳī Ḫudādan ol Ḫudāvend-i cihāndāra
Beḳā-yı baḫt-ı bihrūzı devām-ı feṯḥ-i fīrūzı

Niẓām-ı devletüñ dāʾim ḫıyām-ı rifʿatüñ ḳāʾim
Cihāna sāye ṣalduḳça bu ʿālī çetr-i zerdūzī**[54]**

31
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Leb-i laʿlin ḥayāl it gūşe-yi ʿuzletde pinhān ol
Dilā hem kān-ı gevher ḳıl özüñ hem gevher-i kān ol

Eger taḥṣīl-i derd itdüñse düş kūy-ı ḫarābāta
Seni genc itdiler çünkim muḳīm-i künc-i vīrān ol

Ṭoḳınsa tīr-i miḥnet ger mübāhāt ile gögsüñ ger

Ṣoyınduñ ʿarṣa-yı rindāne girdüñ merd-i meydān ol

Ḳo emvāc-ı belā gelsün naṣībin rüzgār alsun
Derūnuñ derdini keşf itme sen deryā-yı ʿummān ol

Düşer bir ʿuḳdeye ṭāliʿ küdūret kesb ider gāhī
Gerekse māh-ı tābān ol gerek mihr-i dıraḫşān ol

Zamāne eylemez ḥürmet amān virmez dem-i furṣat
Gerek dervīş-i dilrīş ol gerek şāh-ı cihānbān ol

Yüzüñ ey ġoncaleb dürme bize cevr eyleyüp ṭurma
Açıl gül gibi ḫandān ol ṣalın serv-i ḫırāmān ol

N'ola ḫurşīdveş başuñ göge irdiyse ḥüsn içre
Serefrāz-ı cihān ol çāresāz-ı derdmenden ol

Şeref virmez dürr ü gevher kemāl olmaz zer ü zīver
Hüner kesb it hüner baḥr-i faẓīlet kān-ı ʿirfān ol

Ḳabā-yı cāh ile ādem geçinsün her ḳabā cāhil
Güher göster güher meydāna gir sen tīġ-i ʿuryān ol

Yine rūz-ı viṣālinden dem urdı bād-ı ṣubḥ ey dil
Ḳul olduñ nice yıllardur bu gün ʿīd irdi ḳurbān ol

İrişdükçe seḥergāha münācāt eyle dergāha
Devām-ı devlet-i şāha duʿā-gūy u ṣenāḫ̆ān ol

Degülsin medḥine ḳādir ne deñlü ṭutsalar māḫir
Gerekse o Rūmda Bāḳī ʿAcem mülkinde Selmān ol

32
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Gül meclisinde lāle yine ḳıldı āşikār
Āyīn-i bezm-i ʿişret-i Cemşīd-i kāmkār

Gülzāre gel ki bāġ-ı[47] cihāndan nümūnedür
Ṣaḥn-ı çemende ḥāṣıl olur seyr-i her diyār

Döndi diyār-ı Rūma semenlerle ṣaḥn-ı bāġ
Gūyā sevād-ı mülk-i Ḥabeşdür benefşezār

Ṣahrāyı ḳıldı lāle Bedaḫşāñ vilāyeti
Gülzārı itdi tāze çemen mülk-i sebzezār[55]

Dūlāb ḳurdı ḳavs-i ḳuzaḥ bāġ-ı ʿāleme

[47] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *cümle* şeklindedir.

Mīzāb gibi her yañadan aḳdı cūybār

Çarḫ oḳlarını atdı yine gülşene seḥāb
Altun göbeklü bir siper-i laʿl ṭutdı ḥār

Gösterdi āb ʿaks-i gül-i bāġı nitekim
Nuṣret yüzini āyīne-yi tīġ-i şehryār

Ol kim ġubār-ı dergehine intisāb ile
Eflāke irdi küngüre-yi tāc-ı iftiḫār

Mülk-i süḫanda nevbetümüz çaldı rūzgār
Āfāḳı ṭutdı velvele-yi kūs-ı iştihār

Bāḳī ne deñlü sözlerüñ āb-ı revān ise
Aḳar şu gibi yirde gerek rūy-ı iʿtiẕār

Ḳandan gedā-yı bīser ü pālar senüñ gibi
Ḳandan edā-yı medḥ-i şehenşāh-ı tācdār

Yüz sür Cenāb-ı Ḥaḳḳa niyāz u tażarruʿ it
Olsun mezīd ʿömr-i Ḫudāvend-i rūzgār

Ḳadr ü şerefde her gicesi Leyletüʿl-berāt
Eyyām-ı ʿömr-i devleti nevrūz u nevbahār

33
Mefāʿilün/feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Çemende servi ḳadd-i dilsitāna beñzetdüm
Nihāli dilber-i nāzükmiyāna beñzetdüm

Nihāl-i ẕāt[48] ile her yanı şöyle zeyn olmış
Çemen vilāyetini şehr-i bāna beñzetdüm

Diyār-ı Rūma gülistānuñ eyledüm teşbīh
Benefşezārını Hindūsitāna beñzetdüm

Gül ü şaḳāyıḳuñ ol reng u rūların gördüm
Ḥicābı ġālib iki dilsitāna beñzetdüm

Ṣabā ile ḥarekātın görüp nihāllerüñ
Tevāżuʿ ehli birer nevcevāna beñzetdüm

Tedārük eyle bu çaġlar geçer gider ḳalmaz
Zamān-ı furṣatı seyl-i revāna beñzetdüm

Cilā-yı āyīne-yi āb-ı cūyı seyr itdüm

[48] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *bān* şeklindedir.

Ṣafā-yı meşreb-i şāh-ı cihāna beñzetdüm

Güli çemende serīr-i zümürrüdīn üzre
Selīm Ḫan-ı sipihr-āsitāna beñzetdüm[56]

Ḳolında şāhid-i baḫtı görince ol şāhı
Şikāra pençe uran arslana beñzetdüm

Cemāl-i devleti gül gibi ḫurrem ü ḫandān
Bisāṭ-ı ʿişretini gülsitāna beñzetdüm

Edā-yı Bāḳīyi vaṣfında Selsebīl ṣanup
Riyāż-ı baḫtını bāġ-ı cināna benzetdüm

34
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Şimdi bildürdi cihāna ġamzeñ āfet neydügin
ʿĀleme gösterdi ol ḳāmet ḳıyāmet neydügin

Baña derdüñ evvelā bildürmedi dünyā nedür
Gerçi ʿāḳil bilmedi dünyāda rāḥat neydügin

Cān niṣār itmekdür evvel şarṭ bezm-i ʿaşḳına
Maḥrem olmaz bilmeyen ādāb-ı ṣoḥbet neydügin

Ḥasret-i cām-ı lebi çeşmüm ṭolu ḳan eyledi
Yār bilmez mi ṭolu üstinde ʿādet neydügin

Zāhidā olmaz riyā māniʿ nihānī ʿişrete
Gülsin ġāyetde bilmezsin ẓarāfet neydügin

Ġark ider ʿālemleri bir ḳaṭre āb-ı maġfiret
Var ḳıyās it vüsʿat-i deryā-yı raḥmet neydügin

Ḥaḳdan isterseñ naʿīm-i cāvidānı iste kim
Gördüñ işitdüñ beḳā-yı ʿömr ü devlet neydügin

Öldürür ḳattāl-i ġamzeñ dirgürür laʿl-i lebüñ
ʿĀşıḳ-ı bīmārı bilmez kimse ḥikmet neydügin

Māverā-yı perde-yi esrāra bulmaz kimse rāh
Ḥażret-i Ḥaḳdur bilen ancaḳ ḥaḳīḳat neydügin

Şāh işiginden ḳıl istimdād-ı himmet Bāḳıyā
Çarḫ dūnhimmetdür[49] ol bilmez mürüvvet neydügin

Āsitānı ḫākini mesken ḳılan kemter gedā
Gösterür dārālara dārāt u şevket neydügin

[49] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *perverdür* şeklindedir.

35
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
-I-
Câme-yi sıḥḥat Ḫudādan ḫalḳa bir ḫılʿat gibi
Bir libās-ı fāḫir olmaz cisme ol kisvet gibi[57]
Var iken baḫt u saʿādet ḳudret u ḳuvvet gibi
Ḫalḳ içinde muʿteber bir nesne yoḳ devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi

-II-
Ehl-i vaḥdet kāʾinātuñ ʿāḳil ü dānāsıdur
Merd-i fāriġ ʿālemüñ mümtāz ü müsteṯnāsıdur
Gör ne dir ol kim sözi gūyā Mesīḥ enfāsıdur
Salṭanat didükleri ancaḳ cihān ġavġāsıdur
Olmaya baḫt u saʿādet dünyede vaḥdet gibi

-III-
Ṭāʿat-i Ḥaḳ mūnis-i bezm-i beḳādur ʿāḳıbet
Ṣıḥḥat-i cān u beden senden cüdādur ʿāḳıbet
Bād-ı ṣarṣardur fenā ʿālem hebādur ʿāḳıbet
Ḳo bu ʿayş u ʿişreti çünkim fenādur ʿāḳıbet
Yār-i bāḳī ister iseñ olmaya ṭāʿat gibi

-IV-
ʿĀlemi gözden geçürseñ eyleseñ biñ yıl raṣad
Devr içinde ṭurmasañ görseñ hezārān nīk ü bed
Her ṭarafdan aḳsa dünyā mālı gelse lāyuʿad
Olsa ḳumlar saġışınca ʿömrüñe ḥadd ü ʿaded
Gelmeye bu şīşe-yi çarḫ içre bir sāʿat gibi

-V-
Menzil-i āsāyiş-i ʿuḳbāya isterseñ vüṣūl
Ḥubb-i dünyādan ferāġat gibi olmaz ṭoġrı yol
Şādmān erbāb-ı ʿuzletdür hemān Bāḳī melūl
Ger ḫużūr itmek dilerseñ ey Muḥibbī fāriġ ol
Olmaya vaḥdet maḳāmı kūşe-yi ʿuzlet gibi

36
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
-I-
Rāyet-i fitne çeküp ol ḳadd-i dilcū begler
Uşdılar yanına her şūḫ-ı cefāḫū begler
Bir yire geldi nice ġamzesi cāẕū begler
Bir ālāy oldı perī şivelü āhū begler
Gözi āhūlaruñ ālāyına yā Hū begler

-II-
Ḳaynadup nār-ı ġam-ı ʿaşḳ ile ḫūn-ı cigeri
Gözlerümden aḳıdur kendü görinmez o perī[58]

Ṣanmañuz nevʿ-i beşerden gele bu şīveleri
Bir perī içün aḳar iki gözüm çeşmeleri
Ṣaḳınuñ bilmiş oluñ ılıdur ol ṣu begler

-III-
Cān yidürseñ eger ol ḫusrev-i şīrīndehene
Ġālib olsañ reh-i ʿaşḳında bu gün Kūhkene
Ne ḳadar naḳd-i revānuñda niṣār olsa yine
Bīvefālıḳlar ider yolına cānlar virene
ʿAcebā böyle m'olur dünyede hep bu begler

-IV-
Pākrū tāzecevāndur baña cānumdan eʿaz
Gelmedi yanuma zen ḳısmı meger duḫter-i rez
Baḳmadum aṭlas u dībāsına dehrüñ bir kez
Raḫt u baḫtum götüri oda ursañ dütmez
Bir iki gün beni bu dünyede maḥbūb egler

-V-
Boynuña ḥile kemendin biri baġlar nāgāh
Çıḳarur ṭoġru yoluñdan biri eyler gümrāh
Bu belāya bulımaz çāre ne derviş ü ne şāh
Kimseye uymasun ulaşmasun Allāh Allāh
Zülf-i bīdīn ile ol ġamze-yi cāẕū begler

-VI-
Bāḳiyā gel olalum Kaʿbe-yi dil yolına peyk
Diyelüm semʿa nidā iricek āḫir Lebbeyk
Girelüm rāh-ı Ḫudāya diyüp e's-saʿy ileyk
Ne Necātī ne güzeller ne selām ne ʿaleyk
Fāriġuz eylemezüz kimseye ṭapur begler**[59boş],[60 boş]**

[61]

37
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Ezelden şāh-ı ʿaşḳuñ bende-yi fermānıyuz cānā
Maḥabbet mülkinüñ sulṭān-ı ʿālī-şānıyuz cānā

Seḥāb-ı luṭfuñ ābın teşnedillerden dirīġ itme
Bu deştüñ baġrı yanmış Lāle-yi Nuʿmānıyuz cānā

Zamāne bizde gevher sezdügiçün dil-ḫırāş eyler
Anuñ'çün baġrumuz ḫūndur maʿārif kānıyuz cānā
Mükedder ḳılmasun gerd-i küdūret çeşme-yi cānı
Bilürsin ābrūy-ı milket-i ʿOṣmānīyüz cānā

Cihānı cām-ı naẓmum şiʿr-i Bāḳī gibi devr eyler
Bu bezmüñ şimdi biz de Cāmī-yi devrānıyuz cānā

38
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Bilini ḳuçmadadur ol ṣanemüñ derd ü belā
Yoḫsa şīrīn lebi ʿāşıḳlara ḥāżır ḫelvā

Ser-i zülfiyle ḫaṭṭın örter imiş dirler o şūḫ
Açmadı kimseye ammā orayı bād-ı ṣabā

Āteş urmış yüzi gül ḫırmenine ol māhuñ
Devr-i sāġarda daḫı ʿaksini ḳılmış peydā

Ḳızarup ruḫları gülgüne-yi tāb-ı mülden
Şuʿle-yi sāġar-ı mey destine yaḳmış ḥınnā

Meclis-i meyde leb-i yāre ṭolaşur dirler
Elüme girmeye mi bir daḫı cām-ı ṣahbā

Öykünürdi lebüñe cām-ı mey ammā dönmiş
Bu gün almışlar ele bir yire gelmiş ẓurafā

Lūle-yi ḫāme ile çeşme-yi dilden Bāḳī
Eyledi ḳāʾide-yi āb-ı ḥayātı icrā[62]

39
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Ḥüsn ile saña öykünemez çün gül-i raʿnā
Ḥüzn ile baña beñzeyemez bülbül-i şeydā

Cān almada nāzüklik ile laʿlüñe söz yoḳ
Ḫālüñ daḫı bir dānedur fitnede ammā

Ṭuġrası berātuñ yazılur ekṣeri altun
Rūyuñda ḳaşuñ zerd olur ise nʾola şāhā

Bezm içre sürāḫi gibi ḳan aġladuġum bu
Sāḳī lebüñe ḳan yaġı oldı mey-i ḥamrā

İller yiye şeftālūsını bāġ-ı cemālüñ
Ey sībẕeḳan Bāḳī nice bir diye eyvā

40
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ḫurşīd ki feżā-yı felekdür mesīr añā
Degmez gedālar içre işigüñde yir añā

Ṭaḳdı hilāl ḥalḳasını gūş-ı ḫidmete
Oldı sipihr bende-yi fermānpeẕīr añā

Yüz sürmez idi südde-yi devlet-meʾābına
Ḳul olmayaydı ḫusrev-i gerdūnserīr añā

Görmez miṣāl-i ḳāmetüñi çeşm-i rāstbīn
Aḥvel baḳa meger ki görenler naẓīr aña

Bāḳī suḫanda farḳ-ı sipihre ḳadem baṣar
Luṭf-ı Ḫudā olursa eger destgīr aña

41
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Cevr ü cefāña ḳāʾil olurdum velī şehā
Maḥṣūṣ olaydı ol da cihānda hemān baña

Ṣabr u ḳarār u ʿaḳl alıcı bir perī imiş
Ādem ṣanurdum ol ṣanemi gerçi ṣūretā

Bir kez ṭavāfın itmegi biñ ʿömre virmezim
Ey hāc saña Kaʿbe baña kūy-i dilrübā

Evvel vefāya vaʿdeler itmişken ey ṣanem
Cevr itdüñ āḫir eylemedüñ vaʿdeye vefā

Vaṣṣāfısın o serv-ḳaddüñ rāstı bu kim
Ṭabʿ-ı bülendṭarzuña aḥsent Bāḳiyā

42
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Gülsitān bezm-i şarāb u cām-ı mey güldür baña
Ḳulḳul-i ḫalḳ-i surāḫī ṣūret-i[50] bülbüldür baña[63]

ʿĀrıżuñda ol iki zülf-i girihgīrüñ senüñ
Ṣuya ḳonmış iki ġarrā tāze sünbüldür baña

Seng-i bīdāduñla serde zaḫm-ı ḫūnīnüm ki var
Güşe-yi destārda rengīn ḳaranfüldür baña

Mest ü medhūşam velī ḫāli mey-i engūrdan
Laʿl-i nābuñ ḥāleti keyfiyyet-i müldür baña

Ḥayder-i Kerrārıyam meydān-ı naẓmuñ Bāḳiyā
Nevk-i ḫāme Zülfeḳār u ṭabʿ Düldüldür baña

43
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Baña çoḳ cevr itdügüñʿçün ey sipihr-i bīvefā
Āhumuñ dūd-ı kebūdı uydı ulaşdı baña

Eşkümüñ gevherlerin dizdüm işigi ṭaşına
Yāre ʿarż idem diyü silmiş raḳīb-i bedliḳā

[50] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ṣavt* şeklindedir.

Gömgök itdi sille-yi āhum sipihrüñ ṣūretin
Gök yüzine baḳ inanmazsañ eger ey mehliḳā

Gözüme ʿālem görinmez görmesem ruḫṣāruñı
ʿĀrıżuñ mirʾātıdur āyīne-yi ʿālemnümā

ʿAks-i ḫāl-i ʿārıżından sāḳī-yi gülçihrenüñ
Lāle-yi sīrāb olup cām-ı şarāb-ı dilüñ[51]

Ruḫlaruñ bezminde[52] Bāḳī bir ġazel naẓm itdi kim
Ehl-i diller ḳodılar adını mirʾātü's-ṣafā

44
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
ʿĀrıżuñ āb-ı nābdur gūyā
Ẕeḳanuñ bir ḥabābdur gūyā

Dilde envār-ı mihr-i ruḫsāruñ
Ābda māhtābdur gūyā

Naḳş-ı ḥüsn-i ḫaṭṭuñla ṣafḥa-yı dil
Bir muṣavver kitābdur gūyā

Bezm-i ġamda dü çeşm-i giryānum[53]
İki şīşe şarābdur gūyā

Bāḳiyā ḫāl-i ʿanberīni anuñ
Nāfe-yi misk[54]-i nābdur gūyā

45
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün[55]
[Cevriyle eyledüñ ḳademi yā gibi dütā
Bir kez gelince sīneye oḳ gibi dilrübā**[64]**

Cānā bedendeki görünen tāze tāze dāġ
Ṭoplardurur ki ḳalʿeye ṭoḳundı gūyiyā

Sen şehriyār-ı şehr-i melāḥatsin āfitāb
Bir bendedür ḳapuñdaki destindedür ʿaṣā

Az eyle cevrüñi beni aġlatma dembedem
Kim ara yirde çoġ olur ey sır u mācerā

[51] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dilgüşā* şeklindedir.
[52] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *vaṣfında* şeklindedir.
[53] *Divanda* pürḫūnum şeklindedir.
[54] *Divanda* müşg şeklindedir.
[55] Bu gazel Bâkî Dîvânı'nda yoktur.

Nergis gibi ṣararsa n'ola beñzi Bāḳinüñ
Bir gözleri ala güzele oldı mübtelā]

46
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Nevbahār irişdi gitdi şitā
Keyfe yuḥyi'l-arża baʿde mevtihā

Leblerüñde ḫaṭṭuñ ey şīrīndehen
Mürlar cüllāba düşmiş gūyiyā

Yār aġyārı ṣavar düşnām ile
Defʿ olur ṣankim duʿā ile belā

Dest-i miḥnet den alınmaya yaḳam
Ger olursa iki ʿālem bir yaña

Eşk-i çeşmüm yāre ʿarż itdüm didi
Bāḳiyā maʿlūm oldı mācerā

47
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Nedür bu ḫandeler bu ʿişveler bu nāz u istiġnā
Nedür bu cilveler bu şīveler bu ḥabbetü's-sevdā[56]

Nedür bu ʿārıż u ḫaṭṭ yā nedür bu çeşm ebrūlar
Nedür bu ḫāl-i ʿanber[57] nedür bu nedür bu ḳāmet-i bālā

Nedür bu pīç pīç ü çīn ü çīn u ḫambeḫam kākül
Nedür bu ḥalḳa ḥalḳa ṭurralar bu zülf-i müşgāsā

Miyānuñ rişte-yi cān mı gümiş āyīne mi sīneñ
Bünāgūşuñla mengūşuñ gül ile jāledür gūyā

Vefā ummaz cefādan yüz çevürmez Bāḳī ʿāşıḳdur
Niyāz itmek aña cānā yaraşur saña istiġnā

48
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Gün yüzin ʿarż eyledi nevrūzda ol mehliḳā
Mihr altun ḳaplu bir āyīne virdi rūnümā
Nevbahārun naḳşına bir ṣavt-ı rengīn baġladı
Başladı sāz u nevāya bülbül-i destānserā**[65]**

Göklere irdi yine gülbāng-i mürġ-i ḫoşnevā
Ṣaḥn-ı gülşen gördi bir aʿlā maḳām-ı dilgüşā

[56] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḳāmeti bālā* şeklindedür.
[57] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *Hindūlar* şeklindedir.

Micmer-i gülde nesīm-i ṣubḥgāhī ʿūdsuz
Ṣafḥa-yı gülzārda bād-ı bahār-ı ʿıṭr-sā

Leblerin yād eylese yāruñ lisān-ı ḥāluʿllāh
Naḳl ider şīrīn ḥikāyet ġonca-yı rengīnedā

Güş ṭutsa şāh-ı gül çıḳsa libās-ı al ile
Ḳıssa-yı rengīne başlar lāle-yi laʿlīnḳabā

Ġoncaveş cām-ı dil-i Bāḳī-yi pürḫūn eylemişler
Dembedem zārī ḳılur gülzār-ı bezmüñden cüdā

49
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Ḫūrşīd-i ruḫuñ kendüyi kim göstere cānā
Minnet mi ḳalur mihr-i żiyāgüstere cānā

Şol[58] yirde ki pertev ṣala envār-ı tecellī
Ḥācet mi ḳalur mihr ü meh-i envere cānā

Ḥaşr ide mi bir yirde senüñle beni devrān
Ḥasret ḳala mı yoḫsa dem-i maḥşere cānā

[Ṣūret mi bulur bir daḫı devr-i ruḫuñda[59]
Yüz virmedüñ āyīne-yi Sikender-i cānā]

Sen sengdilüñ şol ki derūnında yir eyler
ʿĀlemde hemān sikke ḳazar mermere cānā

Zer ṣaḳlamaya ġoncaṣıfat ʿāḳil odur kim
Gül gibi olan naḳdi ḳoya sāġar-ı cānā

Ben şāhnaẓar rind-i gedā[60] aña direm kim
Nergis gibi göz ṭutmaya[61] sīm ü zere cānā

Ṭūṭī gibi ḫoş nükteler ögretdi zebānuñ[62]
Bāḳī gibi üstād-ı suḫanpervere cānā

Redd olmaz o leblerden olan ṭurma duʿā ḳıl
Dārā-yı cihān Şāh-ı Ferīdūnfere cānā

50
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Ayaḳlarda ḳalur sünbül o zülf-i nīmtābāsā

[58] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *bir* şeklindedir.
[59] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
[60] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *cihan* şeklindedir.
[61] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dikmeye* şeklindedir.
[62] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dehānuñ* şekindedir.

Ṣaçuñla baḥṣ iderse başa çıḳmaz müşg-i nābāsā

Hevāñ içre ezel bir ṣadme urdı ṣarṣar-ı āhum
Döner dūlāb-ı çarḫ ol dem bu demdür āsiyābāsā

Derūnuñ pürmaʿārif mehnişīnüñ merd-i ʿārif ḳıl
Açılma ey nūrı gül şaḫṣ-ı nādāna kitābāsā[66]

Kemānçe şekline girdüm elinde muṭrib-i ʿaşḳuñ
Keşākeşden ḫalāṣ olmaz daḫı sīnem rebābāsā

Zerefşān ol kef-i iḥsān ile seyr eyle ʿālemde
Cihāngerd ü cevān-merd-i cihān ol āfitābāsā

Yüzüm üzre ḳadem başmaz cefā vü cevrden geçmez
Yolında ḳılduġumdan n'oldı ben cismüm türābāsā

Ṭutarken cāmı aġyār irse tāc ü günbed altında
Mey-i gülrengi pinhān eyle ey ṣūfī ḥabābāsā

Ḥasūduñ dürd-i derdin çekme ey Bāḳī bu bezm içre
Nedīmüñ yār-ı ḫoşmeşreb gerek cām-ı şarābāsā

51
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ey bārgāh-ı dilkeş ü eyvān-ı dilgüşā
Dāmet leke's-saʿādetü ve'l-ʿızz u ve'l-ʿalī

Cām-ı sarāyuñ olmadan el-Ḥaḳ ṣafā budur
Āyīne-yi Sikender ü Cām-ı cihānnümā

Ümmīd-i ḫākbūs-ı cenābuñla āsmān
Yıllardurur ki ḳāmetini eyledi dütā

Ḫalḳ-ı cihāna melceʾ olaldan penāhına
Ḫurşīd-i çarḫ sāye gibi eyler ilticā

Rifʿatde āsmāna deger āsmānesi[63]
Ḳıymetde naḳd-i encüm irişmez aña bahā

Her gūşesinde micmerveş Bāḳiyā nesīm
Her ṣuffesinde bāda seḥergāh ʿıṭr-sā
Ḥarfü'l-Bā
52
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Ayaġuñ Ṭūpraġın özler bulur kūyuñda yir kevkeb
İşigüñ cānibin gözler ẕehī ʿālīnaẓar kevkeb

[63] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *āsitānesi* şeklindedir.

Egerçi gök yüzinde aḫter-i ferḫundefer çoḳdur
Ḳanı ḫāl-i ruḫuñ mānendi bir rūşen güher kevkeb

Ne bilsünler ḳarañuda anuñ göz ḳıpduġın iller
Gice ḫāl-i ruḫuñla baḫş içün gelmiş meger kevkeb

Ne ṭaşlar başdı sengendāz-ı āhum deyr-i gerdūna
Düşen altun ḳayalardur degül vaḳt-i seḥer kevkeb

Maḥabbet dāġı yaḳ sīneñde ferr-i devlet isterseñ
Bilürsin olmaz ey Bāḳī saʿādetbaḫş her kevkeb[67]

53
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Şöyle olmış cām-ı ʿaşḳ-ı yārdan mest ü ḫarāb
Kendüsin dīvārdan dīvāra urmış āfitāb

Nāfe ḳıldı zülf-i müşgīnüñ görüp serberzemīn
Ayaġuñ Ṭūpraġına miskīnlik itdi müşg-i bāb

Ṭoḳınupdur bāde-yi gülgūna çeşm-i rūzgār
Sāġar üzre ṣanmañuz peydā olur yir yir ḥabāb

Şaḥne-yi devrān n'ola çekse çevürse dembedem
İki ḳanludur añılmış bāde-yi nāb u kebāb

Derd-i ʿaşḳuñ ʿāşıḳ-ı miskīni dāʾim[64] öldürür
Mestlik pāyāne yitse irişür elbette ḫ̆āb

Bāḳīye senden ferāġat virdi ey gerdūn-ı dūn
Südde-yi devlet-meʾāb-ı pādişāh-ı kāmyāb

54
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Ey ṣafā-yı ʿārıżuñdan çeşme-yi ḫurşīde āb
Şuʿle-yi şemʿ-i cemālüñ nūrbaḫş-ı āfitāb

Gice ḥüsnüñ şevḳıne encüm sürūr u sūrda
Çarḫ āteşbāzdur gūyā elinde māhtāb

Ṣanma şebnemdür düşen hecr-i ruḫuñda ṣubḥdem
Ḳubbe-yi gerdūn çıḳardı tāb-ı āhumla gülāb
Ḥasret-i cām-ı lebüñ şol deñlü teʾşīr itdi kim
Ḳıpḳızıl dīvāne mey baş açuḳ abdāluñ ḥabāb

Bāde nūş itseñ kenār-ı cāma gelse leblerüñ
Duḫter-i rez başına[65] gūyā ṭaḳarlar laʿl-i nāb

[64] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *āḫir* şeklindedir.
[65] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *gūşına* şeklindedir.

Dehri enfāsuñ muʿaṭṭar ḳıldı ey Bāḳī yine
Ṭīb-i ḫāṭır virdi beñzer ol ḥıṭāb-ı müsteṭāb

55
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Olsa zülfi o gül-ʿiẕāra niḳāb
Olur āşüfte sünbül-i sīrāb

Dūd-ı āhum ruḫuñ hevāsıyla
Ebr olur yaġdurur cihāna gülāb

Kān-ı mihr ü maḥabbetüñdendür
Güher-i āfitāb-ı ʿālemtāb

Ḳaddüm ey şehsüvār-ı ḥüsn itdi
Künbed-i çarḫ-ı nīl-i reng ḥabāb[66]

Ġam-ı devrān-ı dūnı çekme yüri
Bāḳiyā ol hemīşe mest ü ḫarāb**[68]**

56
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Gül yüzüñ vaṣfında bülbül ḳılsa elḥānı dürüst
Bāġda bir ġoncanuñ ḳalmaz girībānı dürüst

Olsa ʿirfān ehline cānān olınca şöyle kim
Zülf-i miskini şikeste ʿahd ü peymānı dürüst

Cevşen-i pūlād-ı çarḫı çāk çāk itdüm velī[67]
Āh-ı āteşbārumuñ şemşīr-i bürrānı dürüst

Āteş-i sūz-ı firāḳuñ bir ḥarāret virdi kim
Nūş ider bir demde dil deryā-yı ʿummānı dürüst

Bāḳiyā fennüñde ṭutmaz kimse noḳṣānuñ senüñ
Ḥamdüli'llāh ṭabʿ mevzūn ʿaḳl mīzānı dürüst

57
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Lāleḫaṭler ḳıldılar gülgeşt-i ṣaḥrā semt semt
Bāġ u rāġı gezdiler idüp temāşā semt semt

ʿĀşıḳ-ı dīdār-ı pāküñdür meger kim cūylar
Cüst ü cū eyler seni ey serv-i bālā semt semt

Leşker-i ġam geldi dil şehrine ḳondı cavḳ cavḳ

[66] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *pāybūsuñ hayāli şekl-i rikāb* şeklindedir.
[67] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *daḫı* şeklindedir.

Ḳopdı yir yir fitne vü āşūb u ġavġā semt semt

Giryeden cūy-ı şirişküm sūbesū oldı revān
Yine ḳulzüm gibi cūş itdi bu deryā semt semt

Şiʿr-i Bāḳī sebʿa-yı iḳlīme olduḳça revān
Oḳınursa yiridür bu naẓm-ı ġarrā semt semt

58
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Laʿlüñle cām yoḳ yire eyler müdām baḥş
İẓhār-ı Ḥaḳ degülse ġaraż ḫod ḥarām baḥş

Üstād eline girmedi nāpuḫtedür henüz
Nāzük tenüñle eylemesün sim-i ḥām baḥş

Gül ġoncasınuñ olmadı mesmūʿ sözleri
Laʿlüñle gerçi eyledi mālākelām baḥş

Bülbül nevā-yı nāleme ḳılmaz muʿāraża
Zīrā götürmez ey yüzi gül her maḳām baḥş

Ḥüsnüñ ḳatında doġmaduġa döndi her biri
Ḫurşīd-i māh eyler iken ṣubḥ u şām baḥş

Erbāb-ı ʿaşḳ ceng ider eṣḥāb-ı zühd ile
Maḳṣūd sensin eyleseler ḥāṣ u ʿām baḥş[69]

Bāḳī ferīd-i fenn-i suḫandur nizāʿı ḳo
İlzām iderler itme ṣaḳın iltizām baḥş

59
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Ġubār-ı ḫaṭṭuñ olmaz çünki ḥayrān olmaġa bāʿiş
Nedür laʿl-i lebüñ çaḳ böyle ḫandān olmaġa bāʿiş

Hevā-yı zülfi ḳılmışdur seni ey ebr āvāre
Gözüñ yaşı budur seyl-i fırāvān olmaġa bāʿiş

Olurken rūz u şeb hemsāye ol ruḫsār-ı zībāya
Nedür zülf-i dilāvīzüñ perīşān olmaġa bāʿiş

Yaḳarlar hep fetīl-i dāġ olur destār ile câme
Budur abdāllar ʿaşḳuñda ʿuryān olmaġa bāʿiş
Meger başuñ ser-i kūyında ṭūp olmak hevāsıdur
Demādem Bāḳiyā ḳoluñda çevgān olmaġa bāʿiş

60
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Yaşumuz dökmege ol dürr-i ʿAdendür bāʿiş

Gönlümüz düşmege ol çāh-ı ẕeḳandur bāʿiş

Ṭurra-yı ṭāliʿumüñ böyle perīşānlıġına
Yine ol zülf-i pürāşūb u fitendür bāʿiş

Sünbülüñ niyyetidür başuma sevdā getüren
Çekdügüm miḥnet e gönlümde bu fenndür bāʿiş

Rūḥ-ı pāk ol yirüñ eflāk ola mānend-i Mesīḥ
Ḳalmaġa ḫāk-i meẕelletde bu tendür bāʿiş

Ḳafes-i ġamda yatur ṭūṭī-yi ṭabʿ-ı Bāḳī
Çekdügi ḳahra anuñ luṭf-ı suḫandur bāʿiş

61
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Gözüm yaşına ol laʿl-i leb-i sīrāb olur bāʿiş
Demādem ḳana ey sāḳī şarāb-ı nāb olur bāʿiş

Semāʿa girse n'ola cām-ı meyden zāhid-i hüşyār
Ki raḳs-ı ẕerreye ḫurşīd-i ʿālemtāb olur bāʿiş

Ṣürāḫī nālesin artursa n'ola cāmdan ṣaḥbā
Fiġān-ı ʿandelībe çün gül-i sīrāb olur bāʿiş

Firāḳ-ı dürr-i dendānuñla cārī gözlerüm yaşı
Bu baḥr-i bīkerāna ol dürr-i nāyāb olur bāʿiş

Vücūdum ḫānesin sile virür Bāḳī gözüm yaşı
Fenā-yı dār-ı bībünyāduma bu āb olur bāʿiş[70]

62
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Gel ey dil ḥalḳa-yı müşgīn-i zülf-i pürşikenden geç
Düşersin dām-ı tezvīre reh-i mekr ü fitenden geç

Saña cāy-ı ḫırām ey naḫl-i bālā gülşen-i cāndur
Nesīm-i nevbahārī gibi gel ṣaḥn-ı çemenden geç

Neden bu menzil-i ḫākīde ārām iḫtiyār itmek
Senüñ cāndur yirüñ ey tīr-i dilber sen bedenden geç

Bu bāzār içre düşmez dāne-yi eşküm gibi gevher
Gel ey cān riştesi şimden girü dürr-i ʿAdenden geç
Kemend-i zülfı ey Bāḳī saña çoḳ bende geçmişdür
Velī sen ġamze-yi ḫūnrīzi derdin[68] gör geçenden geç

63

[68] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *cevrin* şeklindedir.

Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Pür olup devr idicek meclis-i mestānı ḳadeh
Çarḫ olur ḥalḳa-yı rindān meh-i tābānı ḳadeh

Felek-i ʿişrete bir aḫter-i ferḫunde iken
Yine Mirrīḥṣıfat ṭurma döker ḳanı ḳadeh

Meclis-i mey ki bedenlerle ḥişār olmışdur
Şehr-i ʿişretdür anuñ āfet-i devrānı ḳadeh

Devr-i meclis ki ṣafā mecmuʿunuñ[69] çenberidür
Āb-ı rengīn ile ḳandīl-i fürūzānı ḳadeh

Yaraşur ḥalḳa-yı rindāna disem ey Bāḳī
Ḥātem-i Cemdür anuñ laʿl-i Bedaḫşānı ḳadeh

64
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/faʿūlün
Baña ʿarż itmesün mihr-i seḥer ruḫ
Degül ḫaddüñ gibi ferḫunde ferruḫ

Ḳatı açılmasun devrüñde ġonca
İñen göstermesün[70] gülberg-i ter ruḫ

Alınmazdı göñül yār olmasaydı
Ser-i zülfüñ gibi kecbāze ger ruḫ

Ṭarāvet kesb ider olsañ ʿaraḳnāk
Olur berg-i semenden tāzeter ruḫ

Dil-i Bāḳī nice ābād olur kim
Yıḳar ol ġamze-yi fettān yaḳar ruḫ

Ḥarfü'd-dāl
65
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ey dil gerekse vāsıṭa-yı devlet-i ebed
Olmaz nigāruñ işigi ṭaşı gibi sened[71]

Nādān elinden irse eger alma destüñe
Şehbāz-ı āşiyāne-yi devlet yeden biyed

Gösterdi gāh zülfi ḳarasın gehī ḳaşın
Deryā-yı ḥüsn-i dost ʿayān itdi cezr ü med

Der-i maḥabbet eylese cismim ʿaceb mi zerd
İksīr-i ʿaşḳ-ı pāk ile altun olur cesed

[69] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *camiʿinüñ* şeklindedir.
[70] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ʿār itmesün* şeklindedir.

Āyīne gibi ḫalḳa mürāʾīlik eylemez
Bāḳī ṣafā-yı ḫāṭır ile geydi bir nemed

66
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Bulmaḳ isterdi ʿaşḳ içinde murād
Yār-ı Şīrīn degül midür Ferhād

Defter-i fażl u dāniş evrāḳın
Ṣarṣar-ı āhum eyledi berbād

Günbed-i çarḫ u şuʿle-yi āhum
Tīġ-i elmās u miġfer-i pūlād

Şeşder-i ġamda zār ḳaldı göñül
Olmadı vuṣlatuñ ḳapusı güşād

Bāḳī hecrüñ ġamıyla cān virdi
Dād ey pādişāh-ı ʿālem dād

67
Faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün
Ne devrān muvāfiḳ ne ṭāliʿ müsāʿid
Ḳolın boynuma ṣalmaz ol sīm- sāʿid

Żamīrüñ şikest itme erbāb-ı ʿaşḳuñ
Yine saña rāciʿ yine saña ʿāʾid

Yiter kirpügüm kūy-ı ʿaşḳuñda cārūb
Üzilsün kesilsün hemān rīş-i zāhid

Ferāġat güzel sevmeden tevbe meyden
Ẕehī reʾy-i bāṭıl ẕehī fıkr-i fāsid

Sözinden ne ġam Bāḳiyā müddeʿīnüñ
Saña māʾil olınca ʿālemde şāhid

68
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Leb-i ḫandānuñ ile ḳılduñ yād
Eyledüñ mürdelerüñ rūḥını şād

Beni yād eyledüñ iḥyā itdüñ
Öldiler gitdiler ammā ḫussād[72]
Tīġ-i hecrüñle berāber ḳıldı
Nāvek-i ġamzelerüñ zaḫmı ziyād

Yüri ey serv-i serefrāz yüri
Ḳad-i bālāña irişmez şimşād

Ḳāmetüñ ḳulluġına düşmeyicek
Olmadı serv-i ḫırāmān āzād

Bāḳīye emr nedür sulṭānum
Saña ḳul oldı muṭīʿ ü münḳād

69
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Nāle-yi[71] ʿāşıḳa ḳılmazsın dād
Hey elā gözlüm elinden feryād

Var ise çekmege her bār-ı ġamuñ
Ḫar gibi oldı raḳībüñ muʿtād

Yüri ey tāze nihāl nūrı
Ḳaddimüzünki yitmez şimşād

Bulmasun kimse ḳuṣūrum dir iseñ
Eyleme ḳaṣr-ı cefāyı bünyād

Şiʿr-i Bāḳīye naẓīr olmaz hiç
Fenn-i ʿaşḳ içre olupdur üstād

70
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Gerdūn-ı dūna ʿāḳil iseñ ḳılma iʿtimād
Dönsün piyāle Devr-i Ḳamerden budur murād

Sāḳī şarāb rūşen imiş çün revān-ı Cem
Cām-ı ṣabūḥı güldürelüm k'ola rūḥı şād

Ṣūfī ṣafā-yı cām ile ḳalmaz[72] keder gider
Rindān-ı sīne-ṣāf ile gel eyleme ʿinād

Fikr-i meʾāl ü ẕikr-i meʿād eylemez belki
Ol ṣūret-i ṣalāḥa giren mebde-yi fesād

Bāḳī kifāyet eyler işāret efendüñe
Maḫlaṣ yerine yazdurasın aḥlaṣu'l-ʿibād

71
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Kūh-ı ʿaşḳuñda olursam Ferhād
Acıyup eyleye şīrīn lebi dād

Bāġlar Sünbülede ey mehrū

[71] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *Nāz ile* şeklindedir.
[72] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dilden* şeklindedir.

Vaṣf-ı zülfüñdeki şiʿrüm üstād**[73]**

Dil ceres gibi Ḥicāz-ı kūyuñ
Yād idüp ṭurmadın eyler feryād

Oñmasun bitmesün ey serv-i revān
Göreyin bāġ-ı cihānda şimşād

Dāne-yi ḫāl-i siyāh ey Bāḳī
Ḫirmen-i ʿömrümi itdi berbād

72
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Ḳıldı āfāḳı münevver ṭalʿat-ı raḫşān-ı ʿīd
Ḥalḳa dībālar geyürdi māh-ı nūrefşān-ı ʿīd

Gülleler Ṭūp itmede cevgān-ı zülf-i serkeşi
ʿĀşıḳ-ı biçāreler serkeşte-yi meydān-ı ʿīd

Ayaġuñ tozıyla vezn itmez birin ehl-i naẓar
Ṭūpṭolu Yūsufliḳālarla bu gün mīzān-ı ʿīd

Câme-yi dībā ile ṭāvūs-ı zerrīnbāldür
Dilrübā kim eyler ol reftār ile cevlān-ı ʿīd

Ṣalınur her şāḫ-ı gül nāzük nihāl-i erġavān
Bāġ-ı cennetden nişān virdi bahāristān-ı ʿīd

Ḥāṣılı[73] rıṭl-ı girān eksük gerekmez aradan
Yaḫşı aġırlanmaḳ ister lācerem[74] mihmān-ı ʿīd

Şimdi tīġ-i cevr ile öldürme ḳurbān olduġum
ʿĪd-ı Eḍḥā geldüginde idesin ḳurbān-ı ʿīd

ʿĀşıḳa iḥsān ise maḳṣūd elüñde dostum
Destbūsuñdur muḥaṣṣal Bāḳīye iḥsān-ı ʿīd

73
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
İtdi şikār göñlümi bir şūḫ-ı şehlevend
Müjgānı tīr ü ḳaşı kemān ṭurrası kemend

Bāzārlarda başladı naḫli ṭonatmaġa
Dil baġlayalı ḳāmet-i bālāña[75] naḫlbend

Bu cism-i zerd u nizār ile nice bir
Yanam firāḳuñ āteşine nitekim sipend

[73] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *sāḳıyā* şeklindedir.
[74] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *hāṣılı* şeklindedir.
[75] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *zibāña* şeklindedir.

Her dūna şāḫ-ı gül gibi meyl itme dostum
Düşmez giyāha hemser ola serv-i serbülend

Aʿdā yanuñda ḫurrem u ḫandān u şādmān
Bāḳī ġamuñda zār u dil-fikār u derdmend[74]

74
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Feryāduma irmezse n'ola ol boyı şimşād
Kūyında feleklerden aşar nāle vü feryād

Devrüñde güle n'içünn olur bende benefşe
Üstine ḳılıçlar mı ṭutar sūsen-i āzād

Bir ġonca benefşe ḳoparup başına[76] şoḳmış
Ṭaġlarda külüng atduġı dem başına Ferhād

Eşkāl-i vefā resmi ḳabūl itmede ḳalbüñ
Āyīnedür ammā begüm āyīne-yi pūlād

ʿAhdüñde eger ʿāleme bir daḫı gelürse
Ḳullıḳlar idersin yüzi ḫurşīde Feraḥşād

İbrāmı gel ey sāḳī-yi gülçihre ḳo sen de
Almışdur olan ʿaḳlumuz ol şūḫ-ı perīẕād

Rengīn ider evṣāf-ı ruḫuñ ḥāme-yi Bāḳī
Ol ṣūreti virmez ṣanemā naḳşına Bihzād

75
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Eylesün laʿlini dermān dil-i bīmāra meded
Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded

Zaḫm-ı sīnemde oḳuñ pārelerin hep alma
Ṭursun Allāhı severseñ hele bir pāre meded

Güher-i cāmı yitürdük bizi ġam öldüriyor
Sāḳıyā gel bulı vir ḳanda ise ara meded

Ḥaḳlıyu ṭutmadıñuz[77] aldılar elden cāmı
Vāḳıf itmeñ ṣaḳınuñ kimseyi esrāra meded

Gice tenhā işigi ḫākine yüzler süreyin
Ṣaḳınuñ kimse ḥaber virmesün aġyāre meded

[76] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *tācına* şeklindedir.
[77] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *İhtirāz itmedüñüz* şeklindedir.

Mededüñ ḳalmadı feryād u fiġān eylemege
Saña kimden ire ey Bāḳī-yi biçāre meded

Ḥarfü'z̲-z̲ā
76
Mefāʿilün/feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Riyāż-ı ḫüsnde olmış o laʿl-i nāb leẕīẕ
Cihān içinde bilürsin olur şarāb leẕīẕ

Dem-i viṣālde ḫoşdur yüzüñ görüp ögmek
Bahār günleri olur seḥerde ḫ̲āb leẕīẕ

Cefā-yı yār ile muʿtād olıncadur müşkil
ʿAz̲āb ʿazb olur āḫir gelür ʿitāb leẕīẕ[75]

Ne deñlü şerbet ile yaraşursa her ḥikmet[78]
Şarāb-ı telḫ̲ ile olur begüm kebāb leẕīẕ

Ġazelleriñde lebi vaṣfın eyle ey Bāḳī
Şekerle olsa beġāyet[79] olur ḫoşāb leẕīẕ

Ḥarfüʿr-rā
77
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Baḳ cām-ı ʿayşa āyine-yi pürṣafā budur
Gel gör ḥabāb-ı saġarı necm-i hüdā budur

Laʿl-i nigāra mey[80] disem iṣbāta ḳādirin
Erbāb-ı ʿaşḳ içinde[81] bu gün müddeʿā budur

Göñlüm aḳıtdı şimdi beni ṭurmaz aġladur
Ol şūḫ̲-ı dilsitān ile hep mācerā budur

Dil mūy-ı yāri memleket-i Çīne beñzedür
İller sevād-ı mülk-i Ḫ̲uten dir ḫaṭā budur

Aġyār diñler oldı pes-i perdeden bizi
ʿĀlemde ehl-i ʿaşḳa görinmez belā budur

Āheng-i āhı ṭurma hemān eyle ey göñül
Sāz-ı nevā-yı ʿaşḳa münāsib hevā budur

Bāḳī kelāmı cümleden aʿlā edā ider
Ḥaḳḳ-ı suḫ̲anda ḫāṣıl efendi edā budur

78

[78] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *niʿmet* şeklindedir.
[79] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *bilürsin* şeklindedir.
[80] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *cān* şeklindedir.
[81] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *öñinde* şeklindedir.

Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Ne cām-ı bāde-yi gülgūna beñzer yār-i hemdem var
Ne ṣadr-ı ṣuffā-i meyḫāne gibi cāy-ı ḫurrem var

Beni ʿayb eylemeñ dāʿim olursam mest-i lā-yaʿḳil
Ki bīhūş olmasam āsūde ḳılmaz bende bir ġam var

Ġam-ı hicrānda ḥālet var dimişler ehl-i derd ammā
Mülāyim dilber-i şūḫuñ dem-i vaṣlında ʿālem var

Ruḫuñ bāġın raḳīb-i dīv-sīret seyr ider her gün
Yüzüñi göremez yıllarca ammā bunda ādem var

Ṣafā-yı ṣafvet-i[82] ṭabʿuñ yiter eglence ey Bāḳī
Bi-ḥamdi'llāh ne ġam yirsin elüñde sāġar-ı Cem var

79
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ṭurmaz yanumda ḫançerini vaṣf ider nigār
Yaʿnī baña ṭoḳındurur ol şūḫ-ı şīvekār[76]

Ġāyetde teşne idi göñül āb-ı vaṣluña
Ṣusızlığını kesdi o şemşīr-i ābdār

Zülfi elinden almaġa cān-ı belākeşi
Boynın ḳulaġın öpdi girībān u gūşvār

Yāḳūt u laʿli bir birine urdı lebleri
İdüp neṣār sözde nice dürr-i şāhvār

Ḥaylī dimāġ baġladı ʿālemde Bāḳiyā
Ḥāl-i nigāra beñzeyeli nāfe-yi Tatār

80
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Dil milketini yaḳdı ḫayāl-i dehān-ı yār
Virdi fenāya gösgötüri şehri bir şirār

Çāk itmeyeydi sīnemi şemşīr-i cevr-i yār
Derd-i derūnum olmaz idi ḫalḳa āşikār

Ḳılsun hemīşe anı emān-ı Ḫudā nigāh
İtmez nigāh ḥālüme gerçi o ġamzekār

Ḥaḳḳā budur ki şimdiye dek rāst gelmedüm
Ḳaddüñ gibi nihāle eyā serv-i gül-ʿizār

Bāḳī yanardı tāb-ı teb-i hecr-i yār ile

[82] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḥālet* şeklindedir.

Ṣu sepmeyeydi yüregine şiʿr-i ābdār

81
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün[83]
[Cihānuñ niʿmetinden kendü āb u dānemiz yegdür
İlüñ kāşānesinden kūşe-yi vīrānemüz yegdür

Serīr-i salṭanat üzre dilā nāpuḫte server-i dil
Fenā bezminde ḫ̆ābālūd alan mestānemüz yegdir

Teġaffül vechine ġaflet ḥicābın cekdi cevr zāhid
Bizüm andan teġāfül gösteren dīvānemüz yegdür

Hezārān zaḥmet ile ḥāṣıl olmış bir gül-i terden
Lebāleb bāde-yi gülrenk olan peymānemüz yegdür

Hümā-yı evc-i rıfʿat gibi ġayriyüzdür ey Bāḳī
Muḥabbet şemʿine şehper yaḳan pervānemüz yegdür]

82
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Kühsārda olsa n'ola üftāde ṣanavber
Üftāde geçer sen boyı şimşāde ṣanavber

Dīvāneṣıfat böyle n'içünn ṭaġlara düşdi
Olmadı ise ḳaddüñe üftāde ṣanavber[77]

Ṭurmaz ayaġın almaġa ḳaṣd eyler anuñ āb
Serkeşlik ider var ise tenhāda ṣanavber

Reftār yolın göster eyā naḫl-i ḫırāmān
Varsun o sehī ḳaddüñe üstāde ṣanavber

Bāḳī o boyı serve hevādār geçermiş
Allāh nice beñzer dil-i nāşāde ṣanavber

83
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Bir ḥüsn daḫı baġladı ḥaṭdan ʿiẕār-ı yār
Eṭrāf-ı bāġ ḥūb olur olsa benefşezār
Ebr-i bahār-ı ḥüsndür ol zülf-i müşgbār
Yaġdı ʿiẕārı bāġına ḥaṭ ṣanma zinhār

Gülzār-ı ḥüsni olmaz idi böyle sebzezār
Aḳıtmayaydı yaşumı çoḳ çoḳ o gülʿiẕār

Esdürmeyeydi ṣarṣar-ı āhum cefā-yı yār

[83] Bu gazel Bâkî Dîvânı'nda yoktur.

Mirʾāt-ı ḥüsni olmaz idi böyle pürġubār

Bāḳī ʿiẕār-ı yārda ḥaṭ ṣanma görinen
Zerrātdur ki mihr-i münīr itdi aşikār

84
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Dem-i vaṣluñ irişse çeşm-i ʿāşıḳda bükā artar
Ṣular ṭuġyān ider evvel bahār olduḳça mā artar

Ḳıyās eylerse Nīl-i Mıṣra ol Yūsufliḳā yaşum
Anuñ miḳyāsı yoḳdur ṭurmaz ol mā dāʾimā artar

Bu ne ṭolanı gerdān eyleyen seylāb-ı eşkümdür
Yaşum serçeşmesinden idersem mācerā artar

Ṣular çaġlar ṭuyūr āvāzesinden kūhsār iñler
Bahār eyyāmıdur şimden girü şīt u ṣadā artar

Dil-i dervīş-i dilrīşüñ duʿā-yı ṣubḥgāhından
Belālar eksilür cāh u celāl u kibriyā artar

Ṭoyılmaz ḫ̆ān-ı iḥsāna ḳanāʿat gelmez insāna
Kerem gördükçe ey Bāḳī gedālardan recā artar

85
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Farḳ-ı felekde ẓāḫ̆ir olup tāc-ı zernigār
Üsküflerin menārelerüñ ḳapdı rūzgār

Meydān-ı ʿīdgehde perīçihreler gibi
Fāḫ̆ir libāslar ile ḫ̆ırām itdi nevbahār[78]

Cām-ı şarāb-ı nāb ile rindān-ı meykede
Öz ʿāleminde her biri bir şāh-ı tācdār

Ṣun bezm-i ʿayşa destüñi kim cām-ı mey gibi
Girmez elüñe bir gül-i ter bīcefā-yı ḫār

Gülgūn olurdı çihre-yi Bāḳī şafaḳ gibi
Devrān ṣunaydı destine bir cām-ı zernigār

86
Faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün/faʿūl
Ne dem kim ġamuñ cāna hemrāz olur
Yaşum āh u nālemle demsāz olur

Ser-i nīzeñe irgüren başını
Cihān ḫalḳı içre serefrāz olur

ʿAyān itdi bir bir nihān rāzumı
Dilā eşk-i çeşmüm ne ġammāz olur

Nihāl-i cefā şāḫıdur ḳadd-i yār
Anuñ mīvesi şīve vü nāz olur

Çoġ olmaz bu ṭarza ġazel Bāḳiyā
Güzel söz güherdür güher az olur

87
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Mihr-i ruḫuñla dilde kimüñ tāze dāġı var
Tāc-ı çerāġ-ı şems ü ḳamerden ferāġı var

Zülfüñ ḫamında ḥaddüñi ḫurşīde virmezin
Şemʿi n'ider şu kimse k'anuñ şebçerāġı var

Āh itme naʿl-i esbi nişānın görüp dilā
Şāyed kimesne işide yirüñ ḳulaġı var

Lāle çemende başı açuḳ ḳıpḳızıl deli
Sevdā-yı ḫāl-i yār ile muḫtel dimāġı var

Cām-ı şarāb-ı nāb gibi dilrübā ḳanı
Laʿlīn ṭuṭaġı dür dişi gülgūn yañaġı var

Bāḳī gözinden eyle ḫaẕer ṣorma leblerin
Zīnhār ġāfıl olma şarābuñ yaṣaġı var

88
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Ne laʿl-i kāna māʾil ʿaşḳ eri ne māʾil[84] zerdür
Sirişk-i āl ü rūy-ı zerd aña ḫoş zīb ü zīverdür

Ġamuñdan nevbet-i āh u fiġān u zāra ḳudret yoḳ
Çemende bülbül-i şūrīde şimdi başḳa mehterdür[79]

Raḳīb āzār ider yār işiginde eylesem secde
Yüzüme yapışur gūyā ġubār-ı kūy-ı dilberdür

İzüñ tozına urmış rūy-ı zerdin ʿāşıḳ-ı şeydā
Fenā ehli ḳatında ḫāk ü zer yaʿnī berāberdür

Şikest eylerse nādān sözlerüñ ġam çekme ey Bāḳī
Yine ehl-i baṣīret ṭūṭiyā eyler bu cevherdür

89
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün

[84] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ṭālib* şeklindedir.

Cūy-ı fenāyı ḫalḳ birer ikişer geçer
Baḥr-i belādan ehl-i tecerrüd yüzer geçer

Reşk-i zülāl-i ḫançeri ḫalḳuñ bilin büker
Şehr-i dile gelince hezārān kemer geçer

Cām-ı şarāb-ı nābdan gözin irmez ḥabāb
Her rūzgār-ı dīde vü ṣāḥibnaẓar geçer

Yollarda görse aġladuġum ṭaş atar bāña
Gāhī bu çeşm-i eşkfeşānı siler geçer

Ḫalḳ-ı cihānı naḳşına eyler firīfte
Naḳḳāş-ı rūzgār ʿaceb rengler geçer

Geçmez tenaʿumından o kim bezm-i ʿālemüñ
Cām-ı fenāyı ʿāḳıbetü'l-emr içer geçer

Gülzār-ı cāna ṣu aḳıdur ṣanki Bāḳiyā
Dilden sinān-ı ġamzeleri şöyle ter geçer

90
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Dil-i ḫūnīnüñ o tīr-i müje demsāzı geçer
Nīze-yi ġamzesinüñ ʿāşıḳına nāzı geçer

Kimse pervāz uramaz ʿaşḳı hevāsında anuñ
Gördügüñ şūḫ-ı cihān Rūm ili şehbāzı geçer

Lebler ile nice zībā dirilür mürdeleri
Gerçi üftādeleri ġamze-yi ġammāzı geçer

Başına mürġ-i çemen gibi üşer nālelerü
Derd[85]-ı dil bāġ-ı ġamuñ serv-i serefrāzı geçer

Nice aġyār gibi aġzı ḳara var gerçi
İtlerinüñ seg-i tāzī gibi mümtāzı geçer

Yār Bāḳīyle ne hemḫāne ne hemrāh-ı sefer
Derdmendüñ bu recālarla ḳışı yazı geçer**[80]**

91
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
İderken tīr-i müjgānuñ gibi ḥükmin revān ḫançer
Görüp şemşīr-i ġamzeñ kendüden geçdi hemān ḫançer

ʿAdūñuñ tīġ-i kāfir gibi lerzān itdi endāmın
Miyānına ṭaḳındı ḫusrev-i ṣāḥibḳırān ḫançer

[85] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dūd* şeklindedir.

Çemende berg-i sūsen gökde māh-ı nev degül peydā
Çeker aʿdā-yı dīn üzre zemīn ü āsmān ḫançer

Şehā bir dem ney-i ḫāmeñ cihān bezminde diñlensün
İçürsün düşmene cām-ı fenāyı bir zamān ḫançer

ʿAdūnuñ ḳılsun endāmın serāpā ḳana müstaġraḳ
Bitürsün bāġ-ı nuṣretde nihāl-i erġavān ḫançer

Niṯār itdi ġazā yolına dergāh-ı şehenşāha
Muraṣṣaʿ bir kemer gerdūn meh-i nev zernişān ḫançer

Tażarruʿ demleri geldi Cenāb-ı Ḥaḳḳa ey Bāḳī
İdüp Fetḥ āyetin ezber dilin ḳılsun revān ḫançer

92
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Ṣafā bezminde şol zerrīnḳadeh kim ṭolu ṣaḥbādur
Kenār-ı bāġ-ı ʿişretde açılmış verd-i raʿnādur

Nihāl-i nārven ṣaḥn-ı çemende ṣalınur gūyā
Miyān-ı ʿīdgehde bir nigār-ı serv-i bālādur

Miṯāl-i ḫ̆ān-ı ḳurbāndur şeḳāʾiḳ ṣaḥn-ı gülşende
Cihān pürşūr u ġavġā şöyle beñzer ʿīd-i eḍḥādur

Dizilmiş lāleler ṣaḥn-ı ḥarīm-i bāġa zeyn olmış
Sarāy-ı şāhda ṣan kāse kāse ḫ̆ān-ı yaġmādur

Ne reng ü būya meftūn ol ne hāy u hūya ey Bāḳī
Bu fānīden beḳā itmez temannā ol ki dānādur

93
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Mürġ-i dil ḳonmaġa bir ḳāmet-i zībā[86] gözedür
Serv ü şimşādı begenmez ḳatı aʿlā gözedür

Menzilin bāġ-ı İrem itseler[87] itmez ārām
Ehl-i dil cennet-i kūyuñ gibi meʾvā gözedür
Ġamze aṣlā gözine kimseleri ildürmez
Yine dil ḫüsnsin[88] ol nergis-i şehlā gözedür

Ḫam-ı ebrūña baḳar vaṣluñ ümīdiyle cihān
Ḥasret-i ʿīd ile māh-ı nevī dünyā gözedür

Bībaṣar farḳ idemez ḳanda baṣar ol āhū

[86] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *Tubā* şeklindedir.
[87] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḳılsalar* şeklindedir.
[88] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫastesin* şeklindedir.

Yine izi tozını dīde-yi bīnā gözedür[81]

ʿĀşıḳuñ düşmeni çoḳ baḥre dönüpdür yaşı
İki zevraḳdur iki gözleri[89] deryā gözedür

ʿĀrıżuñ ḥasreti bir ʿārıżadur Bāḳīye kim
Teşnedil ḥaste yatur iki gözi mā gözedür

94
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Dāġ-ı ġam naḳd-ı dil ü raḫt-ı revānum gözedür
Dīdebān oldı meger ḫāne-yi cānum gözedür

Ġamzeler tīġzen olmışdur ol ebrū ḳavvās
Rāh-ı ʿaşḳı bu gün ol ḳaşı kemānum gözedür

Ḫirmen-i cān u dile āteş urup giñ yirden
Şerār-i āh ile ālūde duḥānum gözedür

Gözeden ʿālemi müjgānuñ ile ġamzeñdür
Dime ey şāh-ı cihān tīġ u sinānum gözedür

Çeşmzaḫm-ı felegi nʿeyledi gör ey Bāḳī
Dime bir daḫı beni şāh-ı cihānum gözedür

95
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Temāşāgāh-ı ʿuşşāḳ ol cemāl-i ʿālemārādur
Ser-i kūyında ʿālem mest ü şeydā bir temāşādur

Ḥarīf-i sādedür sāġar velī mey ḫūb hemdemdür
Nedīm-i şūḫdur bülbül gül ammā meclisārādur

Tekellüfsüz gelür bād-ı ṣabā tārāc ider bir gün
Çemen bezminde gūyā süfre-yi gül ḫ̆ān-ı yaġmadur

Ḫaṭṭ-ı menşūr-ı devletdür benefşe rind-i meyḫ̆āra
Çemende şāh-ı sünbül aña bir ṭuġrā-yı ġarrādur

Edāsı ḫūbdur maʿnāsı ġarrā[90] şiʿr-i Bāḳīnüñ
Aña reşk itdüren erbāb-ı naẓmı hep bu maʿnādur

Nihāl-i ḳāmetüñ Ḥaḳḳa ʿaceb naḫl-i dilārādur
Egerçi ḳaddüñ aʿlā kākülüñ aʿlādan aʿlādur

Çerāġ-ı ḥüsnüñüñ nūrı fürūġ-ı şemʿ-i kāfūrī
Nigār-ı ʿanberīngīsū nihāl-i sīmsīmādur

[89] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dīdesi* şeklindedir.
[90] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *raʿnā* şeklindedir.

Beyāż-ı ṣafḥa-yı ruḥsāruñ üzre zülf-i pürçīnüñ
Miṣālin görmemişdür kimse bir ṭuġrā-yı ġarrādur

Gedā-yı bīser ü pāyı semende nāza çignetme
İñende ḥüsne maġrūr olma sulṭānum bu dünyādur[82]

Kenār-ı baḥr-i naẓma yine dürler dizdüñ ey Bāḳī
Süṭūr-ı defter-i şiʿrüñ meger emvāc-ı deryādur

96
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Hecr-i laʿlüñle demādem dīde ḫūnefşān olur
Gözlerüm sildükçe destüm pençe-yi mercān olur

Şol göñül kim devr ider pīrāmen-i bāġ-ı ruḫuñ
Zülf-i müşgīnüñ gibi yıllarca sergerdān olur

Aġzumuz şīrīn ider bir nükte-yi rengīn ile
Laʿl-i nābuñ ey yüzi gülşen ne nāzük cān olur

Dökme yaşuñ ḳaṭresin hercāyī dilber yolına
Yüzi açılmış güzel gül gibi terdāmān olur

Cām-ı ʿişret nūş iden bir ḳaṭresin dökmez yire
Ehl-i dil bir cürʿaya degmez ʿaceb devrān olur

Pertevin bir gün ṣalar mihr-i ʿināyet Bāḳiyā
Ẕerre-yi nāçīzler ḫurşīd-i nūrefşān olur

97
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Yüzüñ şems-i ḍuḥā rūz-ı viṣālüñ ʿīd-i Eḍḥādur
Cemālüñden müzeyyen her ṭaraf ʿālem temāşādur

Ḥaremden naʿre-yi Lebbeyke çıḳdı[91] eflāke
Ser-i kūyuñda gūyā nāle-yi ʿuşşāḳ-ı şeydādur

Göñül ḫāk-i ḫarīm-i āsitānuñ ārzū eyler
Derūn-ı dilde niyyet āb-ı Zemzemden muṣaffādur

Cenāb-ı Ḥażrete yüz ṭut kim oldur ḳıble-yi ʿārif
Sücūduñdan ġaraż zīrā rıżā-yı Rabb-i aʿlādur

İrişsün Kaʿbe-yi kūy-ı rıżāña tek dil-i Bāḳī
Ḥarīm-i ḥürmetüñ ḳurbında ḳurbān ile irżādur

[91] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *irdi* şeklindedir.

98
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
ʿĀşıḳlara çün derd ü belā ẕevḳ u ṣafādur
Yā ẕevk u ṣafā derdine düşmek ne belādur

Abdāllaruz n'eyleyelüm tāc u ḳabāyı
Dervīşlerüñ tācı fenā başı ḳabādur

Dünyāda çeker miḥnet i erbāb-ı maḥabbet
Ey ṣūfī bu gün baña ise irte sanādur

Bāġ-ı ṭarab u ʿayşa mey-i nāb u dem-i nāy
Ḥaḳḳa bu ʿaceb ḫūb u laṭīf āb u hevādur[83]

Geh ḳulḳul-i mey göñlüm açar gāhī dem-i ney
Maḳṣūd benüm pādişehüm ḥüsn-i edādur

ʿUşşāḳ iñiler güm güm öter günbed-i gerdūn
Ḥaḳḳā bu güzel ḥūb u ṣafābaḫş ṣadādur

Bāḳī n'ola pervāz-ı bülend itse ġazelde
Bāl ü per aña himmet-i yārān-ı ṣafādur

99
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Cānāne cefā ḳılsa n'ola cāna ṣafādur
Aġyār elemin çekdügümüz ya ne belādur

Her tāc olamaz faḳr u fenā şāhına ser-tāc
Terk ehlinüñ ey ḫ̆āce biraz başı ḳabadur

ʿAşḳ ehline şol cāmı ṣunar sāḳī-yi laʿlüñ
Kim ʿaḳla cilā ḳalbe ṣafā rūḥa ġıdādur

Hep derd ü belādur güzelüm ʿaşḳ u maḥabbet
ʿĀlemde hemān mihr ü vefā ḥüsn-i edādur

İzüñ tozına sürdi yüzin āyineveş dil
Maḳṣūd benüm pādişehüm kesb-i ṣafādur

Va'llāhi ġazel söylemeden çoḳdan uṣanduḳ
Maḳṣūd hemān ḥāside bir pāre ezādur

Sāḳī mey-i Bāḳīyi getür bezme ṣafā vir
Çün kār-ı cihān ʿāḳıbetü'l-emr fenādur

100
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Dil beste-yi kemend-i ser-i zülf-i yārdur

Cān ḫaste-yi kirişme-yi çeşm-i nigārdur

Bir ġamze ile laḥẓada biñ ādem öldürür
Ḫūnī gözüñ ki āhū-yı merdüm-şikārdur

Ḳucmaḳ degül ġaraż seni dīdārdur murād
Deryā-yı iştiyāḳ begüm bīkenārdur

Girdāb-ı ġamda ṣarṣar-ı āhumla fülk-i dil
Elbette bir kenāra çıḳar rūzgārdur

Dil çeşme-yi belāġat aña lūledür ḳalem
Āb-ı zülāli şiʿr-i selāset-şiʿārdur

Bāḳī sürūd-i bezm-i ṭarabḫāne-yi ḥayāl
Ṣavt u ṣarīr-i ḥāme-yi gevhernişārdur[84]

101
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Cürʿadan abdāla gerçi maḥzenü'l-esrārdur
Rind-i dürdāşāma sāġar maṭlaʿu'l-envārdur

Gülsitān-ı bezme sāġar ġonca-yı sīrāb ise
Āteşīn ruḫsārı sāḳīnüñ de bir gülnārdur

Her gedāṭabʿ añlamaz āyīn-i Cemdür bezm-i mey
Bunda bir şāhāne ṭavr u özge ʿālem vardur

ʿAşḳ ile ḳaddüñ büküp zevālinūn vaḳt olsañ yine
Kāmrān ol kimsedür kim Mālik-i Dīnārdur

Mihr-i ʿālemtāb olupdur ol büt-i mehveş bu gün
Aña nisbet māh-ı enver ṣūret-i dīvārdur

Ol ṣanemden Bāḳiyā bir būse daʿvā ḳıl yüri
Söylemezse öp hemān aġzın sükūt iḳrārdur

102
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Sākī zamān-ı ʿayş-ı mey-i ḫoşgüvārdur
Bir ḳaç piyāle nūş idelüm nevbahārdur
Būy-ı nesīm ü reng-i gül ü revnaḳ-ı bahār
Āṯār-ı fażl u raḥmet-i Perverdigārdur

Żāyiʿ geçürme ʿömri bu dem künc-i ġamda kim
Menzil kenār-ı bāġ u leb-i cūybār dur

Dil ẕevḳini lücce-yi ġamdan hevā-yı ʿaşḳ

Elbette bir kenāra çeker[92] rūzgārdur

Bāḳī nihāl-i maʿrifetün mīve-yi teri
ʿĀrif ḳatında bir ġazel-i ābdārdur

103
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Ruḥuñ āteş ḫaṭ u ḫālüñ baḫūr-ı misk ü ʿanberdür
Ḫam-ı zülf-i siyāhuñ ḥalḳa ḥalḳa dūd-ı micmerdür

Benüm dūd-ı kebūdum nār-ı āhum başdan aşmışdur
Senüñ zülf-i siyāhuñ ayaġuñla baş berāberdür

Düşüp ol ḳadd-i bālādan döşenmiş ḫāk-i rāh üzre
Muʿanber zülfi gūyā sāye-yi serv ü ṣanavberdür

Göñül tīġ-i müjeñden yüz çevürmez ey gözi āhū
bir şemşīr-i bürrāna varur şīr-i dilāverdür

Zer-i ḫāliṣ gibi rengīn olup gitmekde eşʿāruñ
Elüñde ḫāme ey Bāḳī meger kibrīt-i aḫmerdür[85]

104
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Lebüñe dirler ise ġonca-yı gülden terdür
Ṣakın incinme begüm ḥaylice rengīn yirdür

Dehenüñ ṭūṭī-yi şekkerşiken olsa neʿaceb
Leb-i şīrīn ü ḫaṭṭ-ı sebz aña bāl ü perdür

Zülfine gerçi hemān sünbül-i ter hemserdür
İkisinden de siyeh kāküli bālāterdür

Ḫalḳa-yı zülfi ḥayāli gözümüzden gitmez
Gūyiyā çeşm-i ʿalīl üzre siyeh çenberdür

Dökilen ḳanlara baḳ dīde-yi giryānıudan
Dostum Bāḳīye raḥm eyleyecek demlerdür

105
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Berg-i gülden ruḫı ol lāle-ʿiẕāruñ terdür
Nükte fehm eyle begüm ḥaylice rengīn yirdür

Mürġ-i dil naġmeleri şevḳıne gül ruḫlarınuñ
Ne ṣafābaḫş edālar ne güzel yirlerdür

ʿAynına ṣanma ġubārı ala erbāb-ı naẓar

[92] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *atar* şeklindedir.

Bizi ḫayrān iden esrār-ı leb-i dilberdür

Mīve-yi vaṣlına bir ḳāmeti Ṭūbā güzelüñ
Zāhidā her kim irişdiyse yetişmiş erdür

Cūy-ı ḥüsn ābı ṭaşup çıḳmış o servüñ biline
Bāḳiyā şanma miyānında ṭuran ḫançerdür

106
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Yıllardurur yoluñda senüñ pāymāldur
Miskīn zülfüñ ayaġa şalma vebāldur

Maġrūr olma pādişehüm ḥüsn-i şūrete
Bir āfītābdur ki serīʿu'z-zevāldur

Ḳadd-i bülend ü ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı yār
Gülzār-ı iʿtidālde bitmiş nihāldür

Mevzūn ḳaddi şiʿr-i bülendüm miṣālidür
Nāzük miyānı anda bir ince ḫayāldür

Bār-ı belā-yı ʿaşḳa heves ḳılma Bāḳiyā
Zīrā taḥammül itmeyesin iḥtimāldur

107
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Şām-ı firāḳuñ āḫırı ṣubḥ-ı viṣāldür
Mihr-i münīri pertev-i nūr-ı cemāldür[86]

ʿĀr itse ṭañ mı içmege bezm-i Cem içre cām
Her kim segān-ı kūyuñ ile hemsifāldür

Bār-ı ġam-ı maḥabbeti yüklenme ey göñül
Āḫir taḥammül etmeyesin iḥtimāldür

Ādāb-ı bezm-i vuṣlatı pervāneden görüñ
Bülbül gibi degüldurur ol ehl-i ḥāldür

Reşk itme ʿömr ü devlet-i dünyāya Bāḳiyā
Kim ḫˇāb-ı ġaflet içre hemān bir ḫayāldür

108
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Dil merġzār-ı mihr ü vefā mürġ-i zārıdur
Dīdār-ı yār ḥüsn ü bahār nevbahārıdur

Bir ābdur ki aḳduġı yir lālezār olur
Tīġuñ ki gülsitān-ı şafā cūybār ıdur

Zülfüñ duḫān-ı meşʿale-yi bezm-i ḥüsndür
Aġzuñ çerāg-ı luṭf u melāḥat şirārıdur

ʿUşşāḳı zīr-i ḫāke iletse n’ola ġamuñ
Derd-i maḥabbet ehl-i dilüñ yār-ı ġārıdur

Cām-ı zer ile buldı żiyā bezm-i devleti
Nergis ki taḫtgāh-ı çemen tācdārıdur

Çeşm ü çerāġ-ı merdüm-i şāḥibnaẓar yiter
Cām-ı şarāb-ı nāb ki Cem yādgārıdur

Bāḳī hümā-yı evc-i saʿādet zamānede
Şāhīn baḳışlu Şāh Selīmüñ şikārıdur

109
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Göñül tekmīl-i fenn-i ʿaşḳ iden üstād-ı kāmildür
Anuñ yanında kimdür Kūhken Mecnūn ne cāhildür

ʿİẕār-ı yāre ay ile yanaşdı zülf-i Hindūsı
Velī ayrılmadı yanında anuñ bir nice yıldur

Ṣürāḫī şütür-i sermestdür gerdūnfirāz olmış
Lebüñ şevḳi ile cām-ı şarāb-ı nāb ḳāndildür

Degül dāġ-ı siyehler nüsḫalardur ḥırz-ı cān içün
Nişān-ı ḍarb-ı tīġuñ sīnede bend-i ḥamāʾildür

N’ola raḥm eylemezse Bāḳiyā aḥvāl-i ʿuşşāḳa
Dil-i sengīni cānānuñ raḳībe ḳatı māʾildür[87]

110
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Ruḫun ʿaksiyle ṣaḥn-ı dīde bāġ-ı gülsitānumdur
Nihāl-i serbülendüñ ḥaylīden ḫāṭırnişānumdur

Göñül iñler ġamuñdan dembedem rūḥ-ı revān aġlar
Bu bāġuñ çeşmesārı hep benüm eşk-i revānumdur

Temāşā-yı gül-i gülşende ārām eylemez cānum
Ser-i kūyında cānānuñ ġaraż ārām-ı cānumdur

Şirār-ı nār-ı āhumla sipihrüñ ṭās-ı pūlādı
Döner her şeb belā bezminde cām-ı zernişānumdur

Yaşum deryādur ey Bāḳī içinde şāḫ-ı mercānı
Ḥayāl-i naḫl-i bālā-yı nihāl-i erġavānumdur

111

Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Ṣanma iḳlīm-i tene ḥākim olan cānumdur
Sīnede tīr-i ġam-ı ġamze-yi cānānumdur

Ḫˇāb-ı ġafletde yatur baḫt-ı siyāhum ammā
Giceler ʿālemi bīdār iden efġānumdur

Görinen encüm-i eflāk degüldür ey meh
Dūd-ı āh-ı şererālūd u dil ü cānumdur

Neyşeker vaṣf-ı lebüñ yazduġum işitdi meger
Ki kemerbeste-yi kilk-i şekerefşānumdur

Zāḫirā gerçi gedā-ṣūretem ammā Bāḳī
Maḫzen-i genc-i maʿānī dil-i vīrānumdur

112
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/faʿūlün
Ruhuñ gülberg-i bostān-ı İremdür
Dehānuñ ġonca-yı bāġ-ı İremdür[93]

Ayaġ elde ṭolu ḫūn-ı kebūter
Bi-ḥamdi'llah yine dem derḳademdür

laʿl-i nāb içün ḫūnāb aḳıtma
Mey-i gülgūnı ḫoş gördüm bu demdür

Semendüñ naʿlī mirʾāt-ı Sikender
Seng-i kūyuñ sifali Cām-ı Cemdür

Meh-i ḥüsnüñ olupdur şöhre-yi şehr
Bütün ʿālemde ḳaddüñ ḫodʿalemdür

Meger ḫurrem ṭutan gülzār-ı ḥüsnüñ
Nesīm-i luṭf-ı sulṭān-ı keremdür

ḫūrşīd-i sipihr-i salṭanat kim
Öñinde ḳāmet-i eflāk ḫamdur[88]

Dem-i taḥrīr-i elṭāfında ʿālem
Ṭufeyl-i ḫāme-yi müşgīnraḳamdur
Beyāż-ı ṣubḥdem bir levḥ-i sīmīn
Şuʿāʿ-i āfītāb altun ḳalemdür

Ḳo şiʿri Bāḳiyā dāʾim niyāz it
Duʿā-yı devlet-i sulṭān ehemdür

113

[93] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ʿādemdür* şeklindedir.

Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
ʿĀrıżuñ ḫurşīd-i ʿālemtāb māhiyyetlüdür
Anuñ içün ḥüsnüñüñ bāzārı germiyyetlüdür

Câme-yi dībā ile ḫurşīd zībālanmasun
Şimdi andan ḫilʿat-i ḥüsnüñ senüñ şöhretlüdür

Sen ṭarāvet bāġınuñ bir ġonca-yı ḫandānısın
Jāle düşmiş berg-i[94] gül bir aġlamış ṣūretlüdür

Ḫançer-i cānān ecel cāmına ṭurmaz ṣu ḳatar
Yolına cān virmek anuñ şol ḳadar leẕẕetlüdür

Yeñmez āb-ı çeşme-yi çeşm dökinse leẕẕetin
Şehd-i şīrīn-i maḥabbet şol ḳadar leẕẕetlüdür[95]

Kimyādur Bāḳiyā ḫāk-i cenāb-ı meyfürūş
Āsitānı ḫidmetinden ḳaçma bir devletlüdür

114
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Bāġ u bahār-ı gülşen-i ʿālem ḫazānludur
Bezm-i ṣafā hemīşe gül ü erġavānludur

Derbend-i ġamda beñzedi Ḥaḳḳā o ġamzeler
Rehzenlere ki elleri tīr ü kemānludur

Ālūdedür hemīşe dem-i zaḫm-ı sīneden
Bilmezin o ġamze-yi ḫūnī ne ḳanludur

Devr-i ruhuñda ḳaldı ḳamer künc-i hānede
Nāmı egerçi ḫaylī zamāndur nişānludur

Ol lebler ile āteş[96] serer belki ḳanuma
İmrenmesün dehānı meded iki cānludur

Bāḳī sözini vaṣf-ı lebüñ şehd-i nāb ider
Şīrīn kelāmı anuñ içün böyle şānludur

115
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Ruhuñ ey ġoncadehen berg-i gül-i ḫodrūdur
Dir gören zülf-i siyehkāruñ içün şebbūdur

Ruḫlaruñdan ne ʿaceb būse temennā ḳılsam
Ey lebi ġonca ʿiẕāruñ gül-i şeftālūdur[89]

[94] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *tāze* şeklindedir.
[95] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḳuvvetlüdür* şeklindedir.
[96] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *aş* şeklindedir.

Gerçi ḫāl u ḫaṭṭuñ āşüftesi çoḳdur ammā
Beni dīvāne ḳılan silsile-yi gīsūdur

ʿĀşıḳuñ ḳaʿr-ı yem-i ġussa-yı hicrānuñda
Ṣadef-i dīde-yi ġamdīdesi pürlüʾlüʾdur

Şol ḳadar cevr ider oldı baña çarḫ-ı bedmihr
Ṣanki bir dilber-i mehrū y-ı hilālebrūdur

N'ola meyl itseler eşʿāruña erbāb-ı ṣafā
Bāḳiyā şiʿr degüldür bu bir aḳar ṣudur

116
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ḥarf-i ġama devāt u ḳalem şekl-i āhdur
Aña mürekkeb āhda dūd-ı siyāhdur

Naḳş-ı ḫaṭṭuñla yazıludur ṣafḥa-yı derūn
Odlara yaḳma yazıḳ efendi günāhdur

Ḥaddüñ ḳatında mihr-i felek bir zavalludur
Alnuñ yanında bedr ise bir sīr-i māhdur

Ḫum gibi sen de taṣfiye-yi bāṭın it yüri
Dergāh-ı mey-fürūş ulu bārkāhdur[97]

Naʿl u elifler ile göñülde nişān-ı ʿaşḳ
Ṭuġrā-yı ḥükm-i ḫusrev-i ʿālempenāhdur

Sulṭān-ı ʿaşḳa bende ṣatar şimdi kendüyi
Bāḳī de ḥaḳ budur ki ʿaceb pādişāhdur

117
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Dil derd-i ʿaşḳ-ı yār ile bezm-i belādadur
Ḳad çeng ü nāle nāy u ciger ḫūn-ı bādedür

Ten ḫāk-i rehde dīde zülāl ü vişālde
Cān āteş-i fırāḳda ḫāṭır hevādadur

Ḳuçmaḳ naṣīb olur mı miyānuñ kemer gibi
Cānā niteki ḫançer-i hicrān aradadur

Ferzāne-yi cihānsın o ruḫlarla sen bu gün
Şāhān-ı ḥüsn atuñ öñince piyādedür

Menʿ eyleme yanuñca sürinsün ḳo sāyevār
Bāḳī ḳuluñ da pādişehüm bir fütādedür

[97] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dergāhdur* şeklindedir.

118
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Ḥalḳa ḥalḳa zülf kim ol ḫaṭṭ u ḫāl üstindedür
Şekl-i ṭuġrādur miṣāl-i bīmiṣāl üstindedür[90]

ʿĀrıż-ı gülgūnuñ üzre ḫāl-i fettānuñ senüñ
Fitneden ḫālī degül her laḥẓa al üstindedür

Sāʿid-i sāḳī ile cām-ı mey-i gülgūna baḳ
Bir gül-i sīrābdur gū nihāl üstindedür

Naḳş-ı ḥadd-i lālereng ol ʿārıż-ı pākīzede
Berg-i güldür gūyiyā āb-ı zülāl üstindedür

ʿĀşıḳ-ı biçāreler bār-ı belā altındadur
Derdmend üftādeler görseñ ne ḫāl üstindedür

Mīmdür gūya dehānuñ ṣafḥa-yı māh üzredür
Sīne beñzer şāne-yi zülfüñ ki şāl üstindedür

Çarḫ yüz döndürmedin gülşende ʿayş it Bāḳiyā
Sebzeler zībā hevālar iʿtidāl üstindedür

119
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Var iken kūyuñ ki seyr-i bāġ-ı ʿuḳbā bundadur
Cennet evṣāfın ḳılur vāʿiẓ temāşā bundadur

Ḥūr u Kevṣerden mey ü maḥbūb ise maḳṣūd eger
ʿAyş u nūş esbābı hep ḥāẓır müheyyā bundadur

Mürdeye cānlar virür bīmāra ṣıḥḥat lebleri
Ḥikmet-i Loḳmān u iʿcāz-ı Mesīḥā bundadur

Zülfüñ el bir eyleyüp ṭurrañla pinhān itdiler
Ḥātem-i dil ḫāṣılı ya andadur ya bundadur

Hāy u hūy-ı ḥānḳāh-ı naʿre-yi mestāneden
Hep viṣālüñ küncidür maḳṣūd ġavġā bundadur

İctināb it ṣoḥbet-i ehl-i riyādan Bāḳiyā
Kim rıżā-yı Ḥażret-i Bārī Teʿālā bundadur

120
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Tīr-i ġam-ı nigār ile ten yara yaradur
Şemşīr-i cevr-i yār ile dil pāre pāredür

Öykünse ḥaddüñe ne ġam ey āfıtāb-ı ḥüsn

Māh-ı sipihr kemdür o ne yüzi ḳaradur

Ḫālüñ ḥayāli ḫāṭır-ı aġyārı ḳıldı cāy
Gūyā ḳarañu gicede rūşen sitāredür

Eşʿārum içre vaṣf-ı leb-i yār gūyiyā
Āb-ı zülāl içinde yatur laʿlpāredür

Çeşm-i ḥaḳāret ile naẓar ḳılma dostum
ʿUşşāḳ-ı ḫaste-ḥāli de Allāh yaradur[91]

Bāḳī derūnum āteşinüñ dūdıdur felek
Mihr-i sipihr āhum odından şirāredür

121
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Gülgūn ḳabāsı ol ṣanemüñ ṣanki lāledür
Cism-i laṭīfi lāle-yi ḥamrāda jāledür

Ḳarşumda allar geyüp ol lāle-ruḫ yine
Gülgūnīlerle ʿaḳlum alur ṣan piyāledür

Ṭāḳ-ı cefāda manẓara-yı çeşm-i dilrübā
Kūy-i belāda ḫāne-yi cāna ḥavāledür

Sünbül ṭaḳınmış alnına ṣanmāñ o gülʿiẕār
Çıḳmış külāh-gūşeye tār-ı külāledür

Kūyuñda itse ʿazm-i sefer cān-ı mübtelā
Zād-ı reh aña ġuṣṣa vü nāle nevāledür

Bir bezme mīr-i meclis olupdur göñül aña
Baḥr-i muḥīṭ cürʿa vü gerdūn piyāledür

Bāḳī sipihr āhum oḳına siper ṭutar
Farḳ-ı felekde ẓāḫir olan ṣanma hāledür

122
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Ḫūn-ı dil mey kāse-yi ser anda bir peymānedür
ʿİşretābād-ı maḥabbet bir ʿaceb meyḫānedür

Yanar od içine girür şemʿ-i ruḫuñ şevḳıyla dil
Yanmadan pervāsı yoḳ her ḫidmete pervānedür

Çarḫuñ ey Zāl umma bu ṣırça sarāyından iṣbāt
Kim nice mīrāṣa girmiş ḫāne-yi vīrānedür

Muʿannid[98] bir dūd peydā ḳılmış āteşdür cihān
Ṣūretā bir ḫūb kāşī ḳubbelü kāşānedür

Bāḳiyā baş egme dehr-i dūna ki ḫūn rūy-ı niyāz
Āsitān-i Ḥażret-i Sulṭan Süleymān Ḫanadur

123
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Bir ān içinde ġamzeñ oḳı nice ḳan ider
Dil cān evinde ṣaḳlayup anı nihān ider

Kühsār-ı ġamda göz yaşı hecrüñle dembedem
Ḥāşākı u ḫārı şāḫ-ı gül-i erġavān ider

Ḥüsnüñ ḥayāli vaṣluñ ümīdiyle ʿāşıḳa
Nār-ı cāḥimi gülşen-i bāġ-ı cinān ider[92]

Rāh-ı vefāda yitüre diyü ġamuñ beni
Ḫūnāb-ı dīde yollara yir yir nişān ider

Ṣanmañ göñülde ṣaḳlana rāz-ı maḥabbeti
Āṣār-ı mihr gün gibi kendin ʿayān ider

Sen urduġuñca tīrüñi sīnemden özgeye
Ṭaʿn-ı ḥasūd derd ile ḳaddüm kemān ider

Vaṣlına cān dilerse dirīġ itme Bāḳī
Zīnhār ġāfil olma seni imtiḥān ider

124
Müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün
ʿAks-i ʿiẕāruñ dīdede berg-i gül-i ter kendidür
Laʿlüñ ḥayāli sīnede rūḥ-ı muṣavver kendidür

Şām-ı ġamuñda sākin-i ẓulmetsarāy-ı miḥnete
Cām-ı ṣabūḥī ṣubḥdem ḫurşīd-i enver kendidür

İbrīḳ-i zerden sāḳıyā laʿl-i müdābı ḳıl revān
Altun olur işüñ hemān kibrīt-i aḥmer kendidür

Ḫūbān-ı şehrüñ ḫoşteri şīrīn zebānuñ[99] her yiri
Ḫūn-ı viṣāle sükkerī pālūde-yi ter kendidür

Bīderd iken dil gūyiyā bir miġfer-i pūlād idi
Şimdi ḫadeng-i cevr ile tāc-ı ḳalender kendidür

[98] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *Maʿnīde* şeklindedir.
[99] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *nazük* şeklindedir.

Geh bīdil ü bīhūş ider geh mest ü geh medhūş ider
ʿAyyāre-yi ġamzeñ ġamı var[100]rūy-ı hūşber kendidür

Ḳahr-ı zamānuñ zehrini defʿ itmez ey Bāḳī ne ġam[101]
İllā şarāb-ı dilgūşā tiryāḳ-i ekber kendidür

125
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Cām-ı şarāb laʿl-i lebüñ mübtelāsıdur
Şöyle[102] būseler ki andan alur ḳan bahāsıdur

Rişteyle bağlayup lebin ol şūḫ didi kim
Mihmān-ı ḫ̇ān-ı vaṣluma bu diş kirāsıdur

Ḫaṭṭ-ı ruḫuñ ki daḫı ḥicāb-ı ḫafādadur
ʿAşḳ ehlinüñ efendi görinmez belāsıdur

Bālā-yı sernişīmen-i şehbāz-ı ʿaşḳdur
Farḳumda naʿl ṣūreti şāhīn yuvasıdur

Bāḳī suḫanda saña bu gün hemcenāḥ yoḳ
Ṭabʿ-ı bülendüñ evc-i belāġat hümāsıdur**[93]**
126
Mefāʿilün/feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Nişāne sūz-ı dile āhumuñ şirāresidür
Belī belāyı iden ʻāşıḳa sitāresidür

Şihāb şanma felekde giceyle ẓāḫir olan
Maḥabbet ehlinüñ ol tīġ-i āh yarasıdur

Sevād-ı sübḥa-yı şaddāne şeyḫ-i sālūsuñ
Ḥaḳīḳate naẓar olınsa yüzi ḳarasıdur

ʿİẕār-ı sādesi üzre şan ol rūḥ-ı rengīn
Görinür āyīneden laʿl-i gūşvāresidür

Ḥayāt bulsa n'ola vaṣl-ı yār ile Bāḳī
Dehānı cānı leb-i laʿli cānı pāresidür
127
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Ṣalınan kūyında ol serv-i semensīmā mıdur
Gülşen-i cennetde şāḫ-ı Sidre vü Ṭūbā mıdur

Zaḫm-ı sīnem içre cānā ḳanlu peygānuñ senüñ
Ġoncada pinhān olan berg-i gül-i raʿnā mıdur

[100] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dārū* şeklindedir.
[101] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *devā* şeklindedir.
[102] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *şol* şeklindedir.

Mürde-yi derd-i ġama cānlar bağışlar cürʿası
Sāḳıyā bi’llāh mey-i ḥamrā dem-i ʿİsā mıdur

Aġzuñ içre diş midür ya ġonca içre jāle mi
Kevkeb-i dürrī midür ya lüʾlüʾ-yı lālā mıdur

Bāḳī-yi dil-ḫasteye cevr-i firāvān itmeden
Ḳaṣduñ öldürmek mi yoġsa nāz u istiġnā mıdur

128
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Şāḫ-ı gülde üstine düşmiş ġonca-yı raʿnā mıdur
Şāh elinde yā muraṣṣaʿ sāġar-ı ṣaḥbā mıdur

Zīnet-i bāġ-ı bahār olmış nihāl-i erġavān
ʿĪdgehde ṣalınur maḥbūb-ı müsteṣnā mıdur

Mevc urur bād-ı seḥerden sebze-yi ter mi ʿaceb
Yā bisāṭ-ı bezm-i ʿayş olmış yeşil ḫārā mıdur

Ṣu gibi zencīrler ṭutmaz dil-i dīvāneyi
Ḥāṣılı āvāralıḳ vaḳti bahār eyyāmıdur

Dehre meftūn olma ey Bāḳī felek rām oldı ṭut
Bīvefā dünyā hele ben bildügüm dünyā mıdur

129
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Dem-i ṣubḥ irdi getür bādeyi ṣoḥbet demidür
Mey-i nāb ile pür it sāġarı ʿişret demidür**[94]**

Yār ise maḥrem-i aġyār göñül hemdem-i zār
Gözlerüm ḳan aḳıdursa n’ola ġayret demidür

Çok belā çekdi senüñ çeng-i ġamunda dil-i zār
Nāyveş nāleler eylerse şikāyet demidür

‘Aşḳuñı ṣaklar idüm sīnede ammā şimdi
Āh idersem beni ‘ayb eyleme fürṣat demidür

Miḥneti dil ser-i zülfinde çeker ey Bāḳī
Kāfiristānda olan[103] kimsede miḥnet demidür

130
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Piyāle ḫusrev-i mülk-i ġama tāc-ı Keyānīdür

[103] Bu kelime Bâkî Dîvânı’nda *düşen* şeklindedir.

Ḫum-ı mey pādişāh-ı ʻaşḳa genc-i ḫusrevānīdür

Daḫı Cemşīdi yād eyler gözinden döker meclis
Mey-i gülgūn serʿaşḳı[104] cām çeşm-i ḫūnfeşānīdur

Leb-āleb cām-ı dil ḫūn olsa ṭañ mı bezm-i fürḳatde
Güzeller ʻaşḳına nūş itmek içün dost-gānīdür

İşigüñde beni ey meh bulur bir gün ʿadū nāgeh
Ḳażā-yı āsmānīdür belā-yı nāgehānīdür

Baḫūr-ı micmer-i ḥüsn ü bahādur ḥāl u ruḫsāruñ
Anuñ ol ḥalḳa ḥalḳa ṭurra-yı müşgīn duḫānīdür

Çerāġı māh-ı enverden yaḳar ḫurşīd-i[105] ʿālem gerd
Girībānuñ senüñ bezm-i leṭāfet şemʿdānīdur

Ṣafā-yı şiʿr-i Bāḳī bāʿiş-i mihr ü maḥabbetdür
Bu āb-ı zindegānī ol ḥayāt-ı cāvidānīdür

131
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Cennet-i kūyuña meyl eylese Ṭūbā yiridür
Āsitānuñ dilese gökde Mesīḥā yiridür

Ḳaddüñüñ cilvegehi sīne-yi pürdāġumdur
Ṣaḥn-ı gülşen nitekim serv-i dilārā yiridür

Tāze dāġumla ser ü sīne n'ola zeyn olsa
Kūh u dest ey yüzi gül lāle-yi ḫamrā yiridür

Ābı ḫoş ḫāki hevā ehline gāyet dilkeş
ʻĀlemüñ kūy-ı ḫārābāt bir aʿlā yiridür

Vaṣf-ı laʿlin oḳı ey ḥüsn kitābın oḳuyan
Meded Allāhı severseñ ḳatı zībā yiridür

Nām u neng ehli ne bilsün reviş-i rindānı
Meygede bencileyin ʿāşıḳ-ı şeydā yiridür**[95]**

Bāḳiyā tāc-ı Sikender yaraşur farḳında
Ol ki zīr-i ḳademi būse-yi Dārā yiridür

132
Müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün
Āb-ı ḥayāt-ı laʿlüñe cān teşne cānān[106] teşnedür
Ṣun cürʿa-yı cām-ı lebüñ kim āb-ı ḥayvān teşnedür

[104] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *şirişk* şeklindedir.
[105] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ʿārıż* şeklindedir.
[106] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *serçeşmeyi* şeklindedir.

Cān laʿlin eyler ārzū yār içmek ister ḳanumı
Yā Rab ne vādīdür bu kim cān teşne cānān teşnedür

Āb-ı zülāl-i vaṣluña muḥtāc tenhā dil degül
Ḫāk üzre ḳalmış ḫuşkleb deryā-yı ʿummān teşnedür

Bezm-i ġamda cān u dil yandı yaḳıldı sāḳıyā
Depret elüñ sür ayaġı meclisde yārān teşnedür

Cānā zülāl-i vaṣluñı aġyār umar ʿuşşāḳ umar
Āb-ı zülāl-i vaṣluña[107] kāfir müselmān teşnedür

Giryān o Leylīveş n'ola ṣaḥrāya ṣalsa Bāḳīyi
Mecnūnuñ āb-ı çeşmine rīk-i[108] beyābān teşnedür

133
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Ḫaber-i hecrüñ ile tende dil ü cān ditrer
Esicek bād-ı ḫazān berg-i dıraḫtān ditrer

Gözlerüm segridügi bu ki ḫayālüñ üzre
Göricek lerze ṭutar dīde-yi giryān ditrer

Kūyuña ḳarşu ṭurup ḳıblenümā mīli gibi
Ser-i peykān-ı ġamuñda ten-i ʿuryān ditrer

Teşnedildür şu ḳadar ḫūn-ı müselmān üzre
Tīġ-i kāfir gibi ol ġamze-yi bürrān ditrer

Var ise būseñe ṣarḳar senüñ ol zer mengūş
Ruḫlarun üzre ṭurup ey gül-i ḫandān ditrer

Şāh u dervīşe berāber yitişür cürʿa-yı[109] ʿaşḳ
Ḫāṣılı teb ṭutıcak her kişi yeksān ditrer

Bāḳiyā pīrehenin ṣanma o māhuñ lerzān
Üstine pertev-i ḫurşīd-i dıraḫşān ditrer
134
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Eser āhum yili kūyuñda cism-i nātevān ditrer
Çemen ṣaḥnında gūyā bāddan berg-i ḫazān ditrer

Göñül her nāzükendāmuñ viṣāli ḫūnın[110] özler kim
Teni pālūde-yi ter gibi degseñ bir zamān ditrer**[96]**

[107] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *seḥābı raḥmete* şeklindedir.
[108] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫāki* şeklindedir.
[109] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *cezbe* şeklindedir.
[110] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫ ʿānın* şeklindedir.

Ḳamer cāmı bu eyvān üzre dāʾim şınduġı bu kim
Ṣadā-yı ṭūp-ı āhumdan zemīn ü āsmān ditrer

Şu māhī gibi kim ḫāk üzre düşmiş şudan ayrılmış
Zülāl-i tīġ-i dilberden cüdā cismümde cān ditrer

Mey-i dūşīneden Bāḳī yine maḫmūra beñzersin
Elüñde ṭurmayup cām-ı şarāb-ı erġavān ditrer

135
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Nīzesi cānuma vü nīzesine cān ditrer
Yār kim ṭoġru ola üstine yārān ditrer

Şöyle ṣarṣar felegi ṣadme-yi bād-ı āhum
ʿĀleme lerze düşer günbed-i eyvān[111] ditrer

Güẕer-i eşk-i revānum ḳomadı dilde ḳarār
Cūybār içre biten ney gibi her ān ditrer

Şöyle ḳıldı ten-i efsürdeyi āh-ı serdüm
Ṭoḳınup turduġı dem nāvek-i cānān ditrer

Bāḳiyā var ise dil bülbül-i ḫoşḫ̆ānuñdur
Şevḳ ile ḳılsa ḳaçan nāle vü efġān ditrer

136
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Lāleler bezm-i çemende cām-ı ʿişret gösterür
Devletinde ḫusrev-i gül ʿayşa ruḫṣat gösterür

Mevsim-i gül ʿīd ile yār u muṣāḥib oldılar[112]
Bir birine iki dilberdür maḥabbet gösterür
ʿİdgāha varalum ṭūlāba dilber seyrine
Görelüm āyīne-yi devrān ne ṣūret gösterür

Ḳaddüñe ḳul olmaġa gelmiş dizilmiş ḳarşuña
Servler ṭurmış çemen ṣaḥnında ḳāmet gösterür
Bāḳī bīṣabr u ārām eyleyüp seyyāḥ ider
Memleket seyr itdürür ʿaşḳuñ vilāyet gösterür

137
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Biñ mübtelāyı miḥnet ile ser dem öldürür
Dilber mülāyim olmayıcaḳ ādem öldürür

Genc-i viṣāl ṭālibini ejdehā-ṣıfat

[111] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *keyvān* şeklindedir.
[112] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *düşdiler* şeklindedir.

Ol ḥalḳa ḥalḳa zülf-i ḫamenderḫam öldürür

Çeşmüñ şu resme ʿāşıḳı ġamzeñle ḳatl ider
Bir nātüvānı tīġ ile ṣan Rüstem öldürür[97]

Ṭursun yirinde ġamze-yi fettān[113]-i ḫūnfeşān
Başdan belālu ʿāşıḳı ol perçem öldürür

Bāḳī peleng-i kūh-ı ġamuñ pençesindedür
Luṭfuñ meded yitişmez ise bir dem öldürür

138
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Bād şol dem ki ġubār-ı reh-i cānān getürür
Naẓar-ı ehl-i dile küḥl-i Ṣıfāhān getürür

Göricek muʿcize-yi naḳşını ṣūretger-i Çīn
Götürüp ḫāmeṣıfat barmaġın īmān getürür

Çihresinden lebi yādıyla gelür dil gūyā
Şarḳdan ḫ̆āce gelür laʿl-i Bedaḫşān getürür

Eşk-i ḥasret yüzümüz al ider añduḳça seni[114]
Mey-i gülgūn içerüz beñzümüze ḳan getürür

Zülfi endīşesine varma ṣaḳın ey Bāḳī
Anda mecmuʿ ileden ʿaḳlı perīşān getürür

139
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
ʿĀşıḳ ki sūz-ı ʿaşḳ ile giryān[115] olup gezer
Abdāldur ki ʿālemi ḥayrān olup gezer

Eşküm döker sitāre gibi cevr ile o māh
Ḫurşīd gibi ḫurrem ü ḫandān olup gezer

Dün ṭoġdı māh-ı nev gibi ol şūḫ-ı mehliḳā
Şehr içre şimdi şöhre-yi devrān olup gezer

Dilber beşikden ögrenür oldı ṣalınmaġı
Her ṭıfl-ı nāresīde ḫırāmān olup gezer

Sulṭāna ḳayd-ı salṭanat-ı dehr pāybend
Dervīş kendü başına sulṭān olup gezer

Faṣl-ı ḫazānı gör ki gelür ayaġına zer

[113] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḳattāl* şeklindedir.
[114] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *lebin* şeklindedir.
[115] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ʿuryān* şeklindedir.

Ebr-i bahār ʿālemi giryān olup gezer

Evrāḳ-ı bāġa n’eyledi bād-ı ḫazānı gör
Bāḳī ġamuñda şöyle perīşān olup gezer

140
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Leşker-i fitne saña hayl-i ḫaṭṭ u ḫāl yiter
Tīġ lāzım degül ol ġamze-yi ḳattāl yiter

Fitneler ḳaynadup ey dost n’ider ḫāl u ḫaṭṭuñ
Göñül almaġa ruḫuñ eyledügi al yiter**[98]**

Ayaġuñ altına baḳ eyle naẓar ben ḫāke
Şehsüvārum yiter itdüñ beni pāmāl yiter

Ġarażuñ ṣayd ise ey dil o hümāpervāzı
Şāhbāz-ı naẓar-ı himmetüñi ṣal yiter

Ehl-i dil câme-yi dībā ile zībālanmaz
Bāḳiyā ʿārif olan kimseye bir şāl yiter
141
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Her ḳaçan göñlüne fikr-i ʿārıż-ı dilber düşer
Gūyiyā mirʾāta ʿaks-i pertev-i ḫāver düşer

Ger ölürsem ḥasret-i ḳaddiyle ol servüñ beni
Bir yire defn eyleñüz kim sāye-yi ʿarʿar düşer

Ṭañ mı ġam öldürse meydān-ı melāmetde beni
Bu neberd-i ʿaşḳdur anca dilāver düşer

Anuñ içün varmazam ben kūyuña giryān olup
Ḫāk-i rahuñ ḳorḳaram cānā gözümden ter düşer

ʿĀrıż u ruḫsāruñı vaṣf itse Bāḳī her ḳaçan
Şiʿri ey gülçihre anuñ böyle rengīn-ter düşer

142
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/faʿūlün
Ruḫuñ berg-i gül-i sīrāba beñzer
Leb-i laʿlüñ şarāb-ı nāba beñzer

Fürūġ-ı dāġ-ı ʿaşḳuñ sīnem üzre
Şuʿāʿ-i mihr-i ʿālemtāba beñzer

İşigüñ Mescid-i Aḳṣāya mānend
Yüzüñ ḳıble ḳaşuñ miḥrāba beñzer

Ser-i zülf-i siyehgāruñ şeb-i tār

ʿİẕāruñ pertevi mehtāba beñzer

Cihān efsānedür aldanma Bāḳī
Ġam u şādī ḥayāl-i ḫ̃āba beñzer

143
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Kūyūñ ġubārı minnetin ehl-i naẓar çeker
Küḥl-i cilā żarūretini bībaṣar çeker

Nergis çemende ġonca-yı laʿlüñ ṣafāsına
Taḫt-ı zümürrüd üzre çıḳar cām-ı zer çeker

Dil kişverini ol yürüyişler ḫarāb ider
Ḳaddüñ nihāli rāyet-i fetḥ ü ẓafer çeker[99]

Ḫuşk u ter ile ḳāniʿ olan ʿayş u nūşda
Dünyā ġamını pādişeh-i baḥr u ber çeker

Seyf-i belā vü sehm-i ḳażāya siper gerek
Her kim ki tīġ-i fażl u kemān-ı hüner çeker

Her kim keşīde ṭutmaya destin o ṭurradan
Zīnhār ġaflet eylemesün çoḳ żarar çeker

Bāḳī-yi ḫaste-ḫāṭırı dūr itme dīdeden
Ġamzeñden ayru kimsesi yoḳdur iler çeker

Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ḳaşuñ kemānı kendüyi ḥaylī gerer çeker
Ḳorḳum bu sīne tīr-i müjeñden żarar çeker

Ḫurşīd esīr-i ʿaşḳuñ olupdur eşiʿadan
Boynında ṭavḳ-ı şevḳ ile zencīr-i zer çeker

Miḥnetsarāy-ı dehre gelüp ʿayş u nūş iden
Bir dem ḫoş olsa bir nice gün derd-i ser çeker

Açılma cām-ı bāde-yi gülgūna ġoncavār
Nāzüklük ile laʿl-i lebüñden ḫaber çeker
Bāḳī hemīşe gör bu ḫum-ı nīlgūnı kim
Derd-i belā vü derdini merd-i hüner çeker

145
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ḳaşuñ añılsa ġurre-yi ġarrā ḳulaḳ çeker
Ḥaḳḳā budur ki ḥüsnüñe dünyā ḳulaḳ çeker

Māh-ı ʿālem ki menzil-i evc-i hevādadur
Reftāra gelse ol ḳadd-i bālā ḳulaḳ çeker

Ṣaḥn-ı çemende ṣubḥdem açılduġı bu kim
Ḥüsnüñ güline ġonca-yı raʿnā ḳulaḳ çeker

Ṭāḳ-ı felekde hāle degüldür o mehveşüñ
Mihr-i ruḫına çarḫ-ı muʿallā ḳulaḳ çeker

Şemşīr-i dest-i ḳahruña Cemşīd baş eger

Naʿl-i semend-i ʿazmüñe Dārā ḳulaḳ çeker

Keştīde bādbān ṣu içre ṣadef degül
Emvāc-ı baḥr-i eşküme deryā ḳulaḳ çeker

Bāḳī ḳayırmaz olsalar aʿdā zebāndırāz
Aduñ añılsa cümle eḥibbā ḳulaḳ çeker**[100]**

146
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ebrūlaruñ ġamını dil-i nātüvān çeker
Şol pehlevāna döndi ki iki kemān çeker

Çeksün livā-yı salṭanat-ı cebini tā ḳaddüñ [116]
Ol ḳāmeti ne serv ü ṣanavber ne bān çeker

Gelmez vücūda naḳd-i viṣālün taṣavvurı
ʿAşḳuñ metāʿı ḫ̆āceleri ziyān çeker

Ḥaḳḳā bu kim berāt-ı hümāyūn-ı ḥüsnine
Ebrū-yı dilfirībi ne ġarrā nişān çeker

Sürdükçe nīzelerle yanuñdan müjeñ dili
Ḳullāblar ṭurra-yı ʿanberfeşān çeker

Bār-ı girān-ı ġuṣṣayı çekmez şu kimse kim
Ṣaḥn-ı çemende gül gibi rıṭl-ı girān çeker

Bāḳī ġamuñda ḫ̆ūn-ı ciger yutsa gūyiyā
Bezm-i ṣafāda cām-ı mey-i erġavān çeker

147
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Zülf-i pürḫam çün ruḫuñ üzre perīşānḥāl olur
Kendüsin cemʿ idemez dil nice māh u sāl olur

Tāb-ı zülfüñle göñül ḳılduḳça āh-ı āteşīn
Dūd-ı dil cevlān ider ṭāvūs-ı zerrīnbāl olur

[116] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *kaddi yār* şeklindedir.

Farḳ-ı serde şekl-i şemşīrüñ yiter perr-i küleng
Bāvücūd ol dem ki ḫūn-ı zaḫmum içre al olur

Añma ʿaşḳ abdālınuñ rāzın helāk eyler seni
Bunlaruñ esrārı ey zāhid ḳatı ḳattāl olur

Serde ey Bāḳī ġam-ı zülf-i hümāyūnfāl yār[117]
Sāye-yi baḫt-ı saʿādet māye-yi iḳbāl olur

148
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Göñül bir rind-i ʿālemsūz şūḫ-ı şeh-levend ister
Ki ʿaşḳ odına yaḳmaġa dil ü cāndan sipend ister

Belā-yı bend-i zülfüñden ḫalāṣ it cān-ı miskīni
Esīr-i miḥnet-i ʿaşḳuñ ne bend ü ne kemend ister

Ḳarār itmez göñül mürġi bu bāġuñ degme şāḫında
Nihāl-i ḳadd-i dilber gibi bir serv-i bülend ister

Meẕāḳın zehr-i ḳahr-ı miḥnet-i eyyām telḫ itmiş
Lebüñden ʿāşıḳ-ı bīṣabr u dil bir pāre ḳand ister

Murādı sīneye ol serv-i sīmendāmı çekmekdür
Semend-i ṭabʿ-ı Bāḳī bir gümişden sīnebend ister**[101]**

149
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Ḥaremüñ ravża-yı cināne deger
İşigüñ ṭāḳ-ı āsmāne deger

Ḫançerüñ sīnemi delerse eger
Şöyle bir ḫayr ider ki cāna deger

Oḳlaruñ zaḫmı sīneye iricek
Ser-i peykānuñ üstüḫ̆āne deger

Laʿl-i nāb oldı göz yaşı āḫir
Bu ḫaber gūş-ı dilsitāne deger

Bilüñe yoḳ bedeli velī ṣaçuñuñ
Girihin çözseñ ol miyāne deger

Elüñ ol zülfe degmek ey Bāḳī
Ḥāṣılı ʿömr-i cāvidāne deger

150

[117] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *var* şeklindedir.

Mefāʿilün/feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Aḳar yaşum olıcaḳ dīdeden nihān ülker
Diler ki göstere çeşm-i güherfeşān ülker

Fetīli şuʿle virür tāze dāġlar yaḳdum
Murādum ol ki ide sīnede mekān ülker

Çü zülfi ḥalḳalarından görine ruḫsārı
Şeb-i siyāhda gūyā olur ʿāyān ülker

Metāʿ-ı ḥüsni bilürlerdi ne ḳumāş idügin
Sen olmañ aña ey şūḫ-ı dilsitān ülker

ʿİẕār-ı yār ʿaraknāk olınca ey Bāḳī
Görenler itdi ṣanur māh ile ḳırān Ülker

151
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Ḫār-ı ġamda ʿandelīb eyler fiġān u zārlar
Ġoncalarla ṣalınur ṣaḥn-ı çemende ḫārlar

Bende-yi fermān olup gīsū-yı kāfirkīşüñe
Ḫidmete bil baġlayupdur ey ṣanem zünnārlar

Ġoncaāsā ḳan ile ṭolmış göñüller açmaġı
Leblerüñden ögrenür var ise şīrīnkārlar

Sünbül-i ter zülfüñüñ Hindī ġulāmıdur senüñ
Ḫāksārıdur gül-i ruḫsāruñuñ gülzārlar

Fürḳatüñde ṭañ mı şeftālu dilerse cān u dil
Mīve-yi bīvaḳt iderler ārzū bīmārlar

Ḫāl-i yāruñ müşg bir ḫūnin kefen maḳtūlidür
Al vālāya ṣarupdur ṣanmañuz ʿaṭṭārlar[102]

Ḥaḳ budur Bāḳī naẓar olmaz bu muʿciz naẓmuña
Şiʿre āġāz itseler şimden girü seḫḥārlar

152
Mefʿūlü/fāʿilātün/mefʿūlü/fāʿilātün
Medhūş-ı cām-ı laʿlüñ mestānedür ṣanurlar
Mest-i şarāb-ı ʿaşḳı dīvānedür ṣanurlar

Cān u cenān-ı şeydā birle ten-i ḫarābı
Dīvāneler yataġı vīrānedür ṣanurlar

Şöyle fütāde mestem ḫāk-i der-i muġānda
Görenler āsitān-ı meyḫānedür ṣanurlar

Dāġ-ı siyehler ile cism-i nizār-ı zerdi
Bir bālı perri yanmış pervānedür ṣanurlar

Zülfüñden ayru Bāḳī bir ḥāl ile yürür kim
Zencīrden boşanmış dīvānedür ṣanurlar

153
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
İşigüñ ḫākine serçeşme-yi ḥayvān dirler
Ḳapuña maṭlaʿ-ı ḫurşīd-i dıraḫşān dirler

Zülfüñüñ destresin ṭuydı meger ruḫlaruña
Bāġda sünbülüñ aḥvāli perīşān dirler

Ḫançer-i ġamze-yi ḫūnrīzüñe tīġ-i Ḥayder
Ṣafḥa-yı ʿārıżuña muṣḥaf-ı ʿOṯmān dirler

Kimlerüñ rūşen ider menzilin āyā bilsem
Giceler seyre çıḳar ol meh-i tābān dirler

Laʿlgūn [ḳaṭreler][118] aḳıtduġı demler çeşmüm
Ayaġuñ Ṭūpraġına laʿl[119]-i Bedaḫşān dirler

Gözlerüm yaşı fenā virdi dile ey Bāḳī
ʿĀlemi ġarḳ ider ol baḥr-i firāvān dirler

154
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Çekdi zencīre beni ʿaşḳuñ nitekim şīrler
Eşk-i çeşmüm iki yanumda iki zencīrler

Naʿl kesmiş farḳına her biri olmış sīnerīş
Nāvek-i müjgānuñuñ efgendesidür tīrler

Yanına alsun diyü kāfir gözüñ ġamzeñ gibi
Girdiler şimdi çelīpā şekline şemşīrler
Şuʿle-yi şemʿ-i cemāli şevḳine cemʿ oldılar
Bir çerāġ idindiler ol nevcevānı pīrler**[103]**

İrmege ṣubḥ-ı viṣāl-i yāre hergiz çāre yoḳ
Bāḳiyā āfāḳı ṭutdı nāle-yi şebgīrler

155
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Gerçi ġāyet mestdür ol nergis-i ḫūnrīzler
Ḳatı geçkündür velī ol ġamze-yi sertīzler

[118] Kelime mecmuada mevcut olmayıp Bâkî Dîvânı'ndan tedkik edilerek eklenmiştir.
[119] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *kanı* şeklindedir.

Sen yatursın mesned-i ḥüsn üzre ḫ̆āb-ı nāzda
Ḫalḳı uyutmaz fiġān u nāle-yi şebḫīzler

Yaḳdılar dil kişverin cevr ile tālān itdiler
Dilberān-ı şūḫ-ı şehrāşūb-ı şūrengīzler

Meclis-i ʿaşḳuñda çengī Zühre deffāf āfıtāb
N'eylesün raḳs itmesün mi ẕerre-yi nāçīzler

Ġam degül Bāḳī iñen açılmasa ol gülʿ iẕār
Sergirān olurlar ekṣer ġonca-yı nevḥīzler

156
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Açıl bāġuñ gül-i nesrīni ol ruḫsārı görsünler
Ṣalın serv ü ṣanavber şīve-yi reftārı görsünler

Ḳapuñda ḥāṣıl itdi bu devāsuz derdi hep göñlüm
Ne derde mübtelā oldı dil-i hümārı[120] görsünler

Açıldı dāġlar sīnemde çāk itdüm girībānum
Maḥabbet gülşeninde açılan gül-nārı görsünler

Ten-i zārumda pehlūm üstüḫ̆ānı ṣayılur bir bir
Beni seyr itmeyen aḥbāb mūsīḳārı görsünler

Güzeller mihribān olmaz dimek yañlışdur ey Bāḳī
Olur va'llāhi bi'llāhi hemān yalvarı görsünler

157
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Cāmuñ eṭrāfın ḳaçan kim seyr ider āvāreler
Çarḫ-ı mīnāfāmı gūyā devr ider seyyāreler

Yazamaz ebrūlaruñ rāsına beñzer bir hilāl
Māh-ı tābān bunca yıllardur miṣālin ḳaralar

Sen meh-i bedrüñ żiyāsın virmek olmaz ʿāleme
İttifāḳī bir yire cemʿ olsalar mehpāreler

Bir Ḳul oġlı āfetüñ kūyında ḳaldı cān u dil
Ḳapuya çıḳmaz görinmez n'eylesün bīçāreler

Derdine dil zaḫmınuñ ʿaşḳuñla dermān eyledüñ
Şimdi ʿaşḳuñ derdine düşdüm bulınmaz çāreler[104]

Şāhbāz-ı ṭabʿumuñ pervāzın urmaz kimseler

[120] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *bīmārı* şeklindedir.

Çāre ey Bāḳī hemān oldur öñince varalar

158
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Cünd-i şitāyı ṭaşa ṭutup yine jāleler
Ḳaṣd itdiler ki milket-i gülzārı alalar

Ṣaḥn-ı çemende şöyle ḳırıldı zücāc-ı yaḫ
Seng-i felāḫan urdı meger aña lāleler

Çözdi çemende ṭurraların sünbül-i ṭurrā
Ġūyā ṭaġıtdı būyını müşgīn külāleler

Oldı çemende bāliş-i ġonca kenār-ı ḫār
Mürġ-i seḥer iderse n'ola āh u nāleler

Gülşende başdı lāleleri ḳara baġrına
İrdi ṣafāya lāle-yi ḫūnīn piyāleler

Ṣāḫ-ı gül ü nihāl-i çemen biri birinüñ
İrdi o dem ki ḳolını boynına ṣalalar

Bāḳī bu demde ḥayf ola ehl-i mezāḳ eger
Künc-i belā vü gūşe-yi miḥnetde ḳalalar

159
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Göñül almaġa gelür şīveye āġāz eyler
Dil-i bīçāreyi ben ʿarż idicek nāz eyler

Ne hümā ḳaydı ser-i zülfi hevāsında baña
Göñül o mertebelerden yüce pervāz eyler

Ḳāmet-i naḫle göre şīve-yi[121] reftār olsa
Yine bu şīveyi ol serv-i serefrāz eyler

Göreyin ṭur seni bir laḫẓa disem yollarda
Baña ol şūḫ-ı cihān şīveyi ṭurmaz eyler
Bend-i zülfinde elem çekme iñen ey Bāḳī
Seni aġyardan ol ḳayd ile mümtāz eyler

160
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Göñül her naġme kim çeng-i ġamuñda iḫtirāʿ eyler
Ḳoyup zühre felekde sāzın elinden istimāʿ eyler

Güzeller şevḳıne ṣoḥbetde ṣūfī çalġusuz oyna
Velī her bilmeyen eyle ṣanur anı semāʿ eyler

[121] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḥālet* şeklindedir.

Yola ʿazm itmiş ol serkeş bañа yā Hū dimez bir kez
Çeküp atı başın ṭurmış raḳīb ile vedāʿ eyler[105]

Beni daʿvā-yı ḳatlüñden murāduñ baş u cān ise
Yoluña hey benüm ʿömrüm senüñle kim nizāʿ eyler

Ṣaçuñ tārına peyveste ḳılursa rişte-yi cānı
ʿAlāʾiḳden geçüp Bāḳī cihāndan inḳıṭāʿ eyler

161
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Gönlin alup ġoncaveş āl ile dilteng itdiler
Bülbül-i şürīdeye güller ʿaceb reng itdiler

Ḳıldı mürġān-ı çemen ḳadd-i nihāl-i servi ḫam
Muṭrib-i bezm-i bahāra güyiyā çeng itdiler

Cān u dil baḥṣ-i kitāb-ı ʿaşḳda bülbülleri
Ġoncaveş söyletmeyüp dembeste vü deng itdiler

Dil derūn-ı sīnede laʿlüñle ḳıldı baḥṣ-i ʿaşḳ
Bir biriyle iki bülbül güyiyā ceng itdiler

Ruḫlaruñ medḥin serāġāz itdi Bāḳī bāġda
Düşdiler hep yanına bülbüller āheng itdiler

162
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Çarḫ-ı ġaddārda vefā n'eyler
Kāse-yi sernigūnda mā n'eyler

Cevr-i aġyārdur belāyı iden
Yoġsa yār itdügi cefa n'eyler

Gelemez bezm-i ʿayşa vāʿiẓ ü şeyḫ
Bunda nāsāz u nāsezā n'eyler

Bīriyādur bisāṭ-ı ʿayş u ṣafā
Ṣaḥn-ı cennetde būriyā n'eyler
Seni hüşyār yazdılar Bāḳī
Ḳalem-i ṣunʿda ḫaṭā n'eyler

163
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Rindler cāmuñ ḥabābāsā yüzine baḳdılar
Mey gibi sāḳī-yi bezmüñ ayaġına aḳdılar

Keştī-yi ṣaḥbā keşākeşden ḫalāṣ olmaz
Daḫı ṭutdılar ḳanlu gibi muḥkem resenler ṭaḳdılar

Raḫt u baḫtın zevraḳuñ ḫışm āteşine yaḳmaġa
Vardılar ġammāzeler şāh-ı cihāna çaḳdılar

Bir iki mismārına var ise göz dikdüñ diyü
Başına ġammāzuñ erbāb-ı ẕarāfet ḳaḳdılar

Bāḳiyā ḳılsun muʿaṭṭar bezm-i āfāḳı nesīm
Pādişāhuñ micmer-i ʿadlinde şandal yaḳdılar[106]

164
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Mirʾāt-ı dilde ḥüsn-i dilefrūz-ı yāri gör
Ruḫsāre-yi ḥaḳīḳate āyīnedārı gör

Her naḳş-ı dehr-i nigār ki ḳılsañ müşāhade
Elṭāf-ı ṣunʿ-ı Ḫāliḳ u Perverdigārı gör

Dilbeste olma terligine tāze ġoncanuñ
Ol pīrehende cilve ḳılan gülʿiẕārı gör

Ḫāmūş yatma bister-i ġafletde ṣubḥdem
Gel merġzāra ġulġule-yi mürġ-i zārı gör

Dīvānelik zamānıdur āvāre göñlimi
Zencīrlerle żabṭ idemez cūybārı gör

Dāġ-ı derūn-ı sīne nice tāzelenmesün
Gül ḫırmenine āteş uran nevbahārı gör

Baḳ sāġar-ı şikeste-yi pürḫūn-ı lāleye
Cemşīdden nişāne ḳalan yād-gārı gör

Seyr ü ṣafā-yı bāġ u gülistan ise ġaraż
Gülzār-ı ḥüsn-i pādişeh-i kāmkārı gör

Āsūde ẓıll-ı rāyet-i ʿadlinde kāʾināt
Kevn ü mekāna sāye ṣalan şāḫsārı gör

Bāḳī nesīm gibi sebükḫīz olup seḥer
Ġaflet gözini ḫˇāb-ı girāndan uyarı gör

165
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Kūyuñ gedāsı oldı dil-i mübtelāyı gör
Sevdā-yı mülk ü salṭanat eyler gedāyı gör

Var ey Ḫutende ḫāli gibi misk olur diyen
Ṣaḥrā-yı Çīni geşt ü güẕār it Ḫıṭāyı gör

Peşmīne geydi egnine zülfüñden aldı el
Göklerde uçdı āḫir efendi hümāyı gör

Āyīnenüñ ṣafāsı nedür ṣūreti nedür
Mirʾāt-ı ḥüsn-i yāre naẓar ḳıl ṣafāyı gör

Ey mübtelā-yı şīve-yi bālā-yı yār olan
Sevdā-yı zülfi başuña düşsün belāyı gör

Maġrūr idüñ vefāsına bir şūḫuñ ey göñül
Rüsvā-yı ʿālem eyledi şimdi cefāyı gör

Gögsin gererdi zühd ile Bāḳī bu ʿarṣada
Nāgeh ṭoḳındı tīr-i maḥabbet ḳażāyı gör[107]

166
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ḫūnī gözüm ile ol müje vü ebruvānı gör
Tīr ü kemān elinde iki Türkmānı gör

Ḫaṭṭ-ı siyāh u ṭurra-yı ʿanberfeşāna gör[122]
Evvel ẓuhūr-ı fıtne-yi āḫir-i zamānı gör

Çekdi ḳapuñ gedālıġına ʿāḳıbet ṣaçuñ
ʿÖmr-i dırāz u salṭanat-ı cāvidānı gör

Aldanma cāh u baḫtına ḳalmaz bu rūzgār
Bāġ u bahāra n'eyledi bād-ı ḫazānı gör

Pīrāneser elüñde ʿaṣāveş piyā ṭut
Nāgeh ṭoḳınsa bād-ı ḥavādiṯ ṭayanı gör

Devrüñde kimse görmedi emn ü selāmeti
Uydı zamāne ṭavrına ol bīemānı gör

Bāḳī cemāl-i şāha nigāh eyle aç gözüñ
Çeşm ü çerāg-ı dūde-yi ʿOṯmāniyānı gör
Şāh-i bülendkevkebe māh-ı felekcenāb
Sulṭān Murād Ḫan-ı sipihrāsitānı gör

Tīr-i cefā-yı çarḫ-ı sitemgerden iñleme
Şemşīr-i ʿadl-i ḫusrev-i ṣāḥibḳırānı gör

167
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Dil derdini ġamuñla dilfikār olan bilür
Bimāre ḥālini yine bīmār olan bilür

[122] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *bak* şeklindedir.

ʿAşḳuñ ġamıyla sırrını eşk-i revānumuñ
Cūyā-yı yār u ʿāşıḳ-ı dīdār olan bilür

Āsīb-i rūzgārı gülsitān-ı dehrde
Sen serv-i gülʿiẕāra hevādār olan bilür

Cān acısını ḫaste-yi derd-i firāḳ olup
Dildāde-yi nigār-ı sitemkār olan bilür

Sevdā-yı zülf-i yār ile Bāḳī ne çekdügin
Bend-i kemend-i ʿaşḳa giriftār olan bilür

168
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Zaḫm-ı sīnem ol gözi mekkāre ġāyet ḫoş gelür
Yara açarsam revādur yāre ġāyet ḫoş gelür

Ṭūṭiyānuñ minnetin keḥḥāl ḳahrın çekmezin
Ḫākpāyuñ dīde-yi ḫūnbār a ġāyet ḫoş gelür

Eylese cevr ü cefā mihr ü vefādur ġāyeti
Ḥaḳ budur kim ʿāşıḳ-ı ġamḫ̆āra ġāyet ḫoş gelür[108]

Bir ʿaceb dārü'ş-şifādur kūyı derd ehline kim
Anda hep nāḫoş varan bīçāre ġāyet ḫoş gelür

Cāna rāḥatdur ser-i kūyuñda āh itdükleri
Ol hevālar Bāḳī-yi bīmāra ġāyet ḫoş gelür

169
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
İllere mihr ü vefāsı ḫoş gelür
Bendeye cevr ü cefāsı ḫoş gelür

Almazın küḥl-i cilāyı ʿaynuma
Ḫākpāyuñ ṭūṭīyāsı ḫoş gelür

Ḥūr u ġılmān añma kim her ʿāşıḳa
Kendünüñ yār u bīvefāsı ḫoş gelür
Mülk-i ġamda eşk ü āh egler beni
Ol yirüñ āb u hevāsı ḫoş gelür

Bir ʿaceb dārü'ş-şifādur kūy-i yār
Ḫaste varan mübtelāsı ḫoş gelür

Ġayrı dermān istemez Bāḳī ḳuluñ
Zaḫmına derdüñ devāsı ḫoş gelür

170

Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Laʿlüñ ḳatında ḳıymet-i gevher şikest olur
Zülfüñ yanında revnaḳ-ı āʿanber şikest olur

Başlar yitürse meclis-i ʿaşḳuñda ġam degül
Bezm-i şarābda nice sāġar şikest olur

Meclisde laʿl-i yāre iñende ezilmesün
Va'llāhi yoḳsa kelle-yi şekker şikest olur

Bi'llāh seng-i cevr ile mirʾāt-ı dil degül
Cām-ı cihānnümān-ı Sikender şikest olur

Seng-i felāhan ursa eger dest-i rūzgār
Kandil-i āfıtāb-ı münevver şikest olur

Şimşād-ı ḫoşḫırāmına ol servüñ öykünüp
Reftāre gelse pāy-ı ṣanavber şikest olur

Bāḳī şikenc-i zülfi ġamın yazmaḳ istesem
Ṭāḳat getürmez elde ḳalemler şikest olur

171
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ḳaddüñ ḳatında ḳāmet-i şimşād pest olur
Zülfüñ yanında revnaḳ-ı ʿanber şikest olur

Tāb-ı ruhuñla laʿlün añan ʿaḳlın aldurur
Şevḳ ile içse kişi meyi ḳatı mest olur[109]

Reftāra gelse ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām ile
Bālā-yı yāre serv-i çemen zīrdest olur

Zinhār eline āyine virmeñ o kāfirüñ
Zīrā görince ṣūretini büt-perest olur

Bāḳī çeker mi bāde-yi engūr minnetin
Her kim ki mest-i cürʿa-yı cām-ı Elest olur

172
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Sūz-ı ʿaşḳuñla ḳaçan kim dilden āh u zār olur
Āh dūd u dūd ebr ü ebr āteşbār olur

Aḳsa eşküm dīdeden ol gevher-i nāyāb içün
Eşk seyl ü seyl yem yem pürdür-i şehvār olur

Yansa dāġ-ı sīnem üzre ḥasret-i ḫaddüñle nār
Nār nūr-ı nūr ḥūr-ı ḥūr pürenvār olur

Kūhdan geçse ġam-ı zülfüñle āhum ṣarṣarı
Kūh deşt ü deşt bāġ u bāġ sünbülzār olur

Ġoncaya baḳsa lebüñsüz çeşm-i Bāḳī bir naẓar
Ġonca berg ü berg ḫār u ḫār ḫançerdār olur

173
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Sāḳıyā cām-ı mey ne ḫoş gül olur
Eline kim alursa bülbül olur

Dir gören tāze dāġı başumda
Ne güzel ḳırmızı ḳaranfül olur

Ġam-ı zülfüñle dūd-ı āh-ı kebūd
Lāciverdī laṭīf sünbül olur

Rişte-yi mūy-ı dilbere ṭolaşan
Beste-yi bend-i zülf ü kākül olur

Bāḳiye āb-ı vaṣluñ irmez ise
Āteş-i hecr ile yanar kül olur

174
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Hecr-i laʿlüñle demādem göz yaşı meygūn olur
Dīde dilden dil ḫadeng-i ġuṣṣadan pürḫūn olur

Ol melāḥat Mıṣrınuñ Yūsuf-cemāli şevḳıne
Seyl-i eşküm Nīlveş günden güne efzūn olur

Āb-ı çeşmüm baḥr ider hāmūnı ṭuġyān eylese
Ṣarṣar-ı āhum ṭoḳınsa ṭaġlar hāmūn olur

Pūte-yi hicrān içinde sīm-tenler şevḳıne[123]
Gerçi yanur yaḳılur ʿāşıḳ velī altun olur[110]

Ehl-i ʿaşḳuñ nālesin ney ḳāmetin çeng eyledüñ
Pādişehsin itdügüñ şimden girü ḳānūn olur

Gāh gāhī gūşe-yi çeşmüñle ḳılmazsañ nigāh
Bāḳī-yi biçārenüñ aḥvāli dīgergūn olur

175
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Ḥadden efzūn mihrümüz ol nāmihrbān bilmezlenür
Hep bilür çoḳ sevdügüm ḳaṣdı[124] hemān bilmezlenür

[123] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *aşkına* şeklindedir.
[124] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ammā* şeklindedir.

[Geçdigi maʿlūmdur yiter teġāfül cānuña[125]
Ṣanma kim itmez seni ḫāṭurnişān bilmezlenür]

Āşinālıḳ virmeyüp bīgāne resmin ḳullanur
Nāz ider her gördügince bir zamān bilmezlenür

Ġamzesi zaḫm urduġınca laʿli dermān itmede
Gerçi kim dil derdin ol āşūb-ı cān bilmezlenür

[Hep bilür maʿlūmıdur yolında ḳurbān olduġum
Ṣorsalar ammā ki ol ebrū kemān bilmezlenür[126]]

[Ben helāk oldum meded şemşīr-i istiġnā ile[127]
Nice demlerdür beni ol bīemān bilmezlenür]

İltifāt-ı ḥāl-i dervīşe ʿulüvv-i şān ḳomaz
Hep bilür aḥvāli şāh-ı Kāmrān bilmezlenür

Nāz u istiġnā ile Bāḳīye ṭoḳınmaz geçer
Rāst gelse yolda ol serv-i revān bilmezlenür

176
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Terk-i dünyī-yi denī ḥalḳa tedennī görinür
Çeşm-i ʿuşşāḳa ne dünyī vü ne ʿuḳbī görinür

Sīnesin itse ḳaçan kān-ı maʿārif ʿārif
Ḳılsa her ḥarfe naẓar bir nice maʿnā görinür

Pürḥayāl-i ruḫ-ı maʿşūḳa iken dīde-yi Ḳays
Nitekim ḳılsa naẓar ṣūret-i Leylī görinür

Sīne pürşuʿle-yi şevḳ olsa dil-i Mūsīvār
Nār ẓann eyledügüñ nür-ı tecellī göriür

ʿĀlem-i ʿulve ʿurūc it melā-yı aʿlā gör
Ḳalma şol pāyede kim anda edānī görinür

Olamazsın ḥarem-i vaṣlına maḥrem dervīş
Sende mādem ki taḳṣīr ü tevānī görinür

İdeli ḫāl-i cenānuñ ruḫ-ı Bāḳīde eṣer
Baḳsa āyīne-yi idrāke tesellī görinür**[111]**

177
Müfteʿilün/Mefāʿilün/Müfteʿilün/Mefāʿilün

[125] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
[126] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
[127] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.

ʿAdl ile faṣl-ı nevbahār Kisrī-yi nāmdārdur
Taḫt-ı zümürrüd üzre gül Ḫusrev-i kāmkārdur

Cām-ı ġurūr ʿāḳıbet ʿālemi görmez eyledi
Nergis-i bāġ gūyiyā Hürmüz-i tācdārdur

Pertev-i āfitābı gör yollaruña düşüp yatur
Yaʿnī ruḫuñ fütādesi bende-yi ḫāksārdur

Ḫāk-i rehüñ ṣabā yili ʿāşıḳa armaġan ider
Ḥaḳ bu ki ayaġuñ tozı tuḥfe-yi rūzgārdur

Mevsim-i gülde Bāḳiyā gülşene varduġum bu ki
Naġme-yi āhı bülbülüñ nāleme sāzkārdur

178
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün feʿilün
Hele ben şöyle ḳıyās eylerim ey ġayret-i ḥūr
Kūyuña nisbet ola gülşen-i cennetde ḳuṣūr

Bezm-i ḥüsnüñde[128] müjeñ nişteri mıżrābından
Reg-i cān nāle ḳılur niteki tār-ı ṭanbūr

Leblerüñ māʾili ḳaçmaz ḫaṭṭ-ı nevḫāsteden
Ġam degül ṭālib-i nūş olana nīş-i zenbūr

Ser-i kūyuñda benüm āh-ı seḥergāhlarum
Ne bilür ʿaşḳ elemin çekmedi ol daḫı uyur

Ruḫlaruñ medḥini eflāke çıḳardı Bāḳī
Şevḳden ṭoldı bu gün nūr ile Beytü'l-Maʿmūr

179
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Zülfüñ ki tār-ı eşk-i firāvāne ṣarmaşur
Sünbüldür ol ki rişte-yi bārāne ṣarmaşur

Ḫoş geldüñ ey nesīm-i ṣabā merḥabā diyü
Bād-ı bahāra ṭurra-yı cānāne ṣarmaşur

Göñlin o zülfe beste ḳılan cān-ı nātüvān
Ol rişte dür ki deste-yi reyḥāne ṣarmaşur

Zülfüñ ġamını vaṣf idemez menhiyāt-ı[129] ʿaşḳ
Mānend-i şāne dilleri mestāne ṣarmaşur

Meydān-ı ʿaşḳ içinde ölümden ḳaçan ḳaçar

[128] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *hecründe* şeklindedir.
[129] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *bihüşyār* şeklindedir.

Dīvāne dil ki merg ile ḥaşmāne şarmaşur

Ol ḳāmet üzre zülf-i semenbūya beñzedi
Şol yāsemen ki serv-i ḫırāmāne şarmaşur

Pehlūya çekse tīġuñi Bāḳī şafā bulur
Şan sāderūy dilber-i ʿuryāne şarmaşur[112]

180
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Ḳanumı içmege ol āfet-i cānum özenür
Meyl ider ölmege dil rūḫ-ı revānum özenür

Ṭıfldur pend-i peder gūşına irmez yāruñ
Şīr-i māder yirine içmege ḳanum özenür

Ārzū eyler imiş bār-ı belā çekdügümi
Çekeyin bārī çün ol rūḥ-ı revānum özenür

Pīrlikde bu dü-tā ḳaddümi çeng eylemege
N'eydügin bilmeyüp ol tāze cevānum özenür

Tīr-i āh-ı seḥerī çekdügüm ister dildār
Çekeyin n'olsa gerek ḳaşı kemānum özenür

Dimez ol ḫusrev-i ḫūbān-ı cihān ey Bāḳī
Laʿl-i şīrīnüme Ferhād-ı zamānum özenür

181
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/faʿūlün
Cemālüñ āfitābından alup nūr
Meh-i tābāna döndi cām-ı billūr

Sürāḫī hemnişīnüñ hemdemüñ cām
N'içün ben cürʿa gibi atılmam dūr

Cemālüñ şevḳıne döymez göñüller
Tecellī tābına ṣabr eylemez ṭūr
Gehī vuṣlatda ʿāşıḳ gāh mehcūr
Bu dünyādur gehī mātem gehī sūr

Ṣaçuñ zencīri sevdāsında Bāḳī
Begüm dīvānedür dīvāne maʿzūr

182
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Oldı bir ṭıfluñ kemend-i zülfine cānlar esīr
Ġamzesinden ḳan damar aġzında ammā būy-ı şīr

Hey nice ṭıfl-ı belāengīz olur kim nicesin

Miḥnet-i ʿaşḳı cevān olmazdan evvel itdi pīr

Zülf-i müşgefşānı vaṣfın yazduġum bildi devāt
Ḥāmenüñ ṣaldı ayaġı altına miskī ḥarīr

ʿĀrıżuñ mir'ātına āb-ı zülāl olmaz şebīh
Dostum āyīneye baḳ görmek isterseñ naẓīr

Ḫusrevā Bāḳī ḳuluñ naẓm içre Selmān olmada
Hep senüñ luṭfuñ muʿīn olmışdur iḥsānuñ ẓahīr

183
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Dil ne miḥnetden ḳaçar hergiz ne ġamdan incinür
Hecr elinden çekdügi cevr ü sitemden incinür**[113]**

Olsa ḳahruñla muḳayyed luṭf ider iḥsān ider
Yār eger incinse de maḥż-ı keremden incinür

Ḳatlüme engüşt-i yār itsün işāret ġam degül
Ḳanḳı nādāndur o kim ḥükm-i ḳalemden incinür

Ḳāmeti servin nem-i eşküm serefrāz eyledi
N'oldı ol nāzük-nihālim şimdi nemden incinür

Gözlerüm yaşını ṣūfī istemez yem ḳıldugum
Görmedüm bir böyle ḥār ʿālemde yemden incinür

Cūy-ı eşküm bir zamān ālūde ḳıldı işigin
Baña dilber Bāḳiyā daḫı o demden incinür

184
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
ʿĀşıḳ ki sūz-ı ʿaşḳ ile ʿuryān olup gezer
Abdāldur ki ʿālemi ḥayrān olup gezer

Eşküm döker sitāre gibi cevr ile o māh
Ḫurşīd gibi ḫurrem ü ḥandān olup gezer
Dün ṭoġdı māh-ı nev gibi ol ṣūḫ-ı mehliḳā
Şehr içre şimdi āfet[130]-i devrān olup gezer

Dilber beşikden ögrenür oldı şalınmaġı
Her ṭıfl-ı nāresīde ḫırāmān olup gezer

Sulṭāna ḳayd-ı salṭanat-ı dehr pāybend
Dervīş kendü başına sulṭān olup gezer

[130] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *şöhre* şeklindedir

Faṣl-ı ḫazānı gör ki gelür ayaġına zer
Ebr-i bahar ʿālemi giryān olup gezer

Evraḳ-ı bāġa n'eyledi bād-ı ḫazānı gör
Bāḳī ġamuñda şöyle perīşān olup gezer

185
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Kūyuñ yolında nice güzār[131] ey mihr-i bīnaẓīr
Şebrev diyü ṭutıldı giceyle mehī münīr

Ḥüsnüñ zekātınuñ eger ey ḫˇāce-yi cemāl
Bir müsteḥaḳḳın ister iseñ işte ben faḳīr

Fi'l-cümle öykünürdi senüñ ġamzeñ oḳına
İller ḳanadı ile uçar olmayaydı tīr

Ḫaṭdan żarar ne ḥüsnine yāruñ ki mūrdan
Olmaz niẓām-ı mülk-i Süleymān ḫalelpeẕīr

Bir pādişāh-ı ḥüsne ḳul oldum ki Bāḳiyā
Anuñ esīr-i ʿaşḳı olupdur cevān u pīr**[114]**

186
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Sīnesin tirüñe ṭutardı siper
Göbegin kesdüginde āhenger

Başumuñ yazusını hep gördüm
Benem erbāb-ı ʿaşḳa serdefter

Yazdı sevdañı başumuzda ḳażā
Ḳayd olındı rūʾesa ḥükm-i ḳader

Tābı gitmez o zülf-i pürşikenüñ[132]
Oldı hemsāye-yi meh-i enver
Gice sāḳī delīl-i rāh oldı
Ol fānūs elindeki sāġar

Bāḳiyā hemdem ü hevādāruñ
Cām-ı gülreng ile ḥabāb yiter

Biri ḫurşīd gibi rūşendil
Biri Nāhīd gibi pāknaẓar

187
Müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün

[131] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *kez* şeklindedir.
[132] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *şebrengüñ* şeklindedir.

Dīvān ider vaḳt-i seḥer nevrūz-ı sulṭānī meger
Devrān ufuḳdan gösterür taḫt-ı zümürrüd tāc-ı zer

ʿĀlem müzeyyen pertev-i ḫurşīd-i ʿālemtāb ile
Ḳaṭʿ-ı serāser ṣaldılar rūy-ı zemīne serteser

Faṣl-ı şitāda beyża-yı sīmīn idi gūy-ı zemīn
Aldı ḳanadı altına ṭāvus-ı[133] zerrīnbāl ü per

Ḫˇāb-ı ʿademden dīde-yi ezhārı bīdār eyledi
Taḥrīk-i bād-ı ṣubḥdem āvāze-yi mürġ-i seḥer

Sulṭān Murād-ı tācver fermānrevā-yı baḥr u ber
Ṣāhibḳırān-ı dād-ger şāhenşeh-i ʿālī-naẓar

Bāḳī niṣār-ı maḳdem-i sulṭān-ı ʿālīşān içün
Ṭutmış elinde şāḫlar laʿlīn ṭabaḳ lüʾlüʾ yeter

188
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün[134]
[Zaḫm-ı dilden ḳan aḳar bu çeşm-i giryān bīḫaber
Ġarḳa virdi ʿālemi bir ḳaṭre ʿummān bīḫaber

Yār-ı bīpervā cilālı gibi ḫaṭṭ ḳaldurdı baş
Memleketden fitne peydā oldı sulṭān bīḫaber

Muttaṣıl dilber atar peyveste müjgān oḳların
Cāna geçdi zaḫm-ı tīr ġamze-i cānān bīḫaber**[115]**

Mest olup uyurken öpmiş laʿl-i cānānı raḳīb
Ehrimenler aldılar mühri Süleymān bīḫaber

Atlaruñla her gice ġavġāda Bāḳī çākerüñ
Ḫˇāb-ı ġafletde yatur aġyār-ı nādān bīḫaber]

189
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Dil ḳayd-ı ʿaḳlı selb ideli şād olup gider
Ṣan ṭıfldur ki ḫˇāce āzād olup gider

Maʿmūre-yi derūnı ḫarāb itdi ġam velī
Maḥrūsa-yı maḥabbetüñ ābād olup gider

Kūyuñ yolında döne döne aḳdı göz yaşı
Seylāb-ı dīde Dicle-yi Baġdād olup gider

Erbāb-ı ʿaşḳa ṣabr u tesellī ṭarīḳi yoḳ

[133] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *sīmurg* şeklindedir.
[134] Bu gazel divanda yoktur

Varan ḥarīm-i kūyuña nāşād olup gider

Biz ṭālib-i teveccüh-i iḳbāl-i rūzgār
Gülberg-i bāġ-ı ʿömr ise berbād olup gider

Bīhūde yire cevri güzeller çoḳ itmesün
Bāḳī cefā vü miḥnete muʿtād olup gider

Ḫarfü'z-zā
190
Fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilātün/fāʿilün
Biz ki ṭabʿ-ı pāk-i ḳalb-i pürṣafāya māliküz
Gūyiyā āyīne-yi ʿālemnümāya māliküz

Ḫānmānı n'eylerüz bu günbed-i mīnāda biz
ʿĀlemüñ sulṭānıyuz ṣırça sarāya māliküz

Cismümüz şekl-i muraḳḳaʿ dur serāser sādeyüz[135]
Şimdilik ʿālemde bir köhne ḳabāya māliküz

Yaşumuz deryālara döndürdi cevr-i rüzgār
Ḫāliyā ey māhrū baḥr-i belāya māliküz

Yaḳdı yandurdı ġamuñda dostum düşmen beni
Didi kim biz dūzaḫ-ı cevr-i cefāya māliküz

Tīredildür lāle-yi Nuʿmānı ʿarż itmeñ bize
Gül gibi cām-ı şarāb-ı dilgüşāya māliküz

Serfirāz olsaḳ bu devr içre ʿaceb mi Bāḳiyā
Biz ṣurāḥīveş bu gün rengīn edāya māliküz[116]

191
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Ḳızarur bādeden ol nergis-i mestāne biraz
Mey-i nāb içse gözi māʾil olur ḳana biraz

Çekemez kimse ayaġum diyü lāf urma iñen
Sāḳıyā elleşelüm gel berü meydāne biraz

Cāna kār eylemesün dārū-yı ḳattāl-i ġamı
Mey-i gülgūn içelüm bār-i ḥakīmān biraz

Behremend eyler idi būs-ı lebüñden cānı
Dönmese ṭursa eger ʿahdine hemān[136] biraz
Nice bir ṭaġdaġa-yı baḫş u cidāl ey Bāḳī
Varalum ʿayş idelüm meclis-i rindāne biraz

[135] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dāġ* şeklindedir.
[136] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *peymāne* şeklindedir.

192
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Fermān-ı ʿaşḳa cān ile var inḳıyādumuz
Ḥükm-i ḳażāya ẕerre ḳadar yoḳ ʿinādumuz

Baş egmezüz edānīye dünyā-yı dūn içün
Allāhadur tevekkülümüz iʿtimādumuz

Meyden ṣafā-yı bāṭın-ı ḥumdur ġaraż hemān
Erbāb-ı ẓāḫir añlayamazlar murādumuz

Biz müttekā-yı zerkeş-i cāha ṭayanmazuz
Ḥaḳḳuñ kemāl-i luṭfınadur istinādumuz

Zühd u ṣalāḥa eylemezüz ilticā hele
Ṭutdı egerçi kevn-i mekānı fesādumuz

Minnet Ḫudāya devlet-i dünyā fenā bulur
Bāḳī ḳalur ṣaḥīfe-yi ʿālemde adumuz

193
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
ʿĀlemde ẕerre deñlü degülken vücūdumuz
Müşkil budur ki ẕerreden artuḳ ḥasūdumuz

Evtār-ı çeng-i bezm-i ṣafādur ṣanur gören
Künc-i belāda gözden aḳan iki rūdumuz

Tāc-ı zümürrüdī görinür var ise meger
Bālā-yı serde illere dūd u kebūdumuz

Zerbāft câme geydi serāser ṣanur gören
İtse iḥāta cismümüzi yanar odumuz

Bāḳī metāʿ-ı naẓm ile bāzār-ı dehrde
Cevr-i liʾām u miḥnet-i eyyām sūdumuz[117]

194
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Feryāduma ol ḳāmeti şimşād yitişmez
Beñzer ki anuñ gūşına feryād yitişmez

Āhumdan öñürdi yitişür ḳapuña eşküm
Germiyyet ile şöyle gider bād yitişmez

Ser-menzile ʿuşşāḳ irişür cümleden evvel
Ol mertebeye saʿy ile zühhād yitişmez

Yollarda ḳalur rāhrev-i Kaʿbe-yi vaṣluñ

ʿÖmr āḫir olur mevt irişür zād yitişmez
Bu ʿarṣada Bāḳī nice üstāda yitişdi
ʿĀlemde bu gün aña bir üstād yitişmez

195
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Dehen-i ġoncada ol laʿl-i şekerbār olmaz
Bülbül-i bāġda bu leẕẕet-i guftār olmaz

Bulmadum cāna ġamuñ gibi muvāfıḳ maḥrem
Çoḳ olur yār velī yār-ı vefādār olmaz

Nice pinhān ideyin sīnede dāġ-ı ʿaşḳuñ
Gül gibi ẓāḫir olan nesneye inkār olmaz

İde gör var ise luṭfuñ beni söyler ṣanma
Gencdür naḳd-i viṣālüñ aña iḳrār olmaz

Şöyle nāz uyḫusına varmış o yār ey Bāḳī
Ki cihān ḫalḳı fiġān eylese bīdār olmaz

196
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Dilā bezm-i cihānda kimse āḫir pāydār olmaz
Müdām elden ḳoma ayaġı furṣat berḳarār olmaz

Ṣaḳın Mecnūnı ṣanmañ ehl-i ʿaşḳuñ iḥtiyārıdur
Güzel sevmekde zīrā kimseye hīç iḥtiyār olmaz

Kenār itsem diyen ol gevheri kaʿr-ı yem-i ġamdan
Kenāra çıḳmasun hergiz ki gevher derkenār olmaz

Ne ḳanlar aġların hecrinde yāruñ derd-i fürḳatle
ʿAceb bir dem mi vardur çeşm-i pürḫūn eşkbār olmaz

Ol āhūyı saña ṣayd ola ṣanma iltiyāmından
Öñünce ḳaçar ammā Bāḳiyā āḫir şikār olmaz

197
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Derd-i ġam bezmine ḳaddüm gibi bir çeng olmaz
Nāylar nālelerüm sāzına āheng olmaz[118]

Ḳanḳı gündür ki senüñ seng-i ġamuñ zaḫmından
Günbed-i çarḫ-ı felek başumuza teng olmaz

Olamaz meşreb-i rindāna muvāfıḳ şol kim
Cāmveş bāde-yi gülgūn ile hemreng olmaz

İçeyin ʿāleme rüsvāy olayın n'olsa gerek

ʿĀşıḳam ʿāşıḳ-ı bednāma ġam-ı neng olmaz

Al ile ruḥlaruñ alsun dil-i Bāḳīyi hemān
Aña ey şūḫ-ı cihān böyle güzel reng olmaz

198
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Eger biñ zaḫm üzre nīzüñ ten-i ʿuryāne incinmez
Ucından tek hemān bir ḥışşe çıḳsun cāne incinmez

Ġam u ġuṣṣa dil-i ʿuşşāḳa yārān-ı ṣafādandur
Göñül ḥaẕẕ eyler anlardan kişi yārāne incinmez

Dil-i ʿuşşāḳ[137]o mūy-ı müşgbūnuñ bendine ḳalmaz
Çeker zülf-i dilāvīzüñ cefāsın şāne incinmez

Döker ʿāşıḳ yoluñda dāne dāne gevher-i eşki
Yatur ḫāk-i meẕelletde yine bir dāne incinmez

Zebān-ı ṭaʿn-ı aʿdādan perīşān olma ey Bāḳī
Hezārān tīşe-yi bīdād ururlar kāne incinmez

199
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Gören dil ān-ı ḥüsnin vaʿde-yi cānāne ḳatlanmaz
Belī ʿāşıḳda ṣabr olmaz göñül ol ana ḳatlanmaz

Hevādan menʿ-i bendüñ muḥkem ṣanma ey nāṣuḥ[138]
Ḳırar zencīr-i pūlādı dil-i dīvāne ḳatlanmaz

Naṣīḥat diñlemez ṭālib olınca şevḳ-i dil ġālib
Vücūdın şuʿle-yi şemʿa yaḳar[139] pervāne ḳatlanmaz

Göñül çeng-i maḥabbetde yine şabr itse mümkindür
Reg-i cān līk zaḫm-i nāḫun-ı hicrāne ḳatlanmaz

Yiter ḫaṭṭ u ruḫ-ı sāḳī bu bezme zīnet ey Bāḳī
Ḳadeḥ nūş it ki dil vaḳt-i gül ü reyḥāne ḳatlanmaz

200
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Dil teb-i hecr-i yāre ḳatlanmaz
Kimse iḥrāḳ-i nāre ḳatlanmaz

Rind olan cām alur eline müdām
Lāleveş nevbahāre ḳatlanmaz[119]

[137] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ṣad çāk* şeklindedir.
[138] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *zāhid* şeklindedir.
[139] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ṣalar* şeklindedir.

Gül-i maḳṣūd ele getürmez o kim
Zaḥmet-i zaḫm-ı ḫāre ḳatlanmaz

Ḳullanur zevraḳ-ı meyi sāḳī
Çekdürür rūzgāre ḳatlanmaz

Tevbe āsān idi velī ʿāşıḳ
Bāde-yi ḫoşgüvāre ḳatlanmaz
Sözi vāʿiẓ dırāz ider ʿārif
Ol aşıl yādgāra ḳatlanmaz

Neye dirlerse ḳatlanur Bāḳī
Miḥnet-i intiẓāre ḳatlanmaz

201
Müfteʿilün/mefāʿilün/Müfteʿilün/ mefāʿilün
Gūş senüñ ḫaberlerüñ almaġa olsa çāremüz
Kāş ḳulaġumuz ḳadar eyleyelerdi pāremüz

Çeşm-i sitāre gibi biz alçaġa nāẓır olmazuz
Himmetümüz bülenddür ḳaddüñedür neẓāremüz

Dilde ḫırāş-ı ḫār-ı ġam dīdede eşk dembedem
ʿArż olınur cenābuña gizlümüz āşikāremüz

Nevbet-i iştihārumuz bām-ı felekde çalınur
Ġulġule şaldı ʿāleme velvele-yi neḳāremüz

Dāġ-ı siyāh-ı sinemüz örtile mevc-i eşk ile
Bir gün ola ki Bāḳiyā görmeye kimse ḳaramuz

202
Mefāʿīlün/Feʿilātün/Mefāʿīlün/feʿilün
Bisāṭ-ı ʿayşa ḳadem başdı nāz ile nevrūz
Şükūfe perdesarāy-ı ʿademden itdi bürūz
Ne ḫūbdem ne ḳıyāmetzamān olur bu kim
Nücūm indi yire yir yüzine çıḳdı künüz

Hemīşe ḫurrem ü ḫandān elinde sāġar-ı zer
Zehī sitāre-yi ferḫunde ṭāliʿ-i fīrüz

Ṭoġarsa maṭlaʿ-ı ṣubḥ-ı ṣafādan ol mehrū
Felekde olmaya gün gibi rind-i ʿālemsūz

Derūna tāb-ı ruḫi düşmeyince ey Bāḳī
Ne cām-ı meyde[140] ṣafā bulınur ne sāzda sūz

[140] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ṣafda* şeklindedir.

Ḥarfü’s-sīn[120]
203
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Gel ey sāḳī bulınmaz böyle ʿālī dilgüşā meclis
Getür cām-ı muṣāffāyı ki olsun pürṣafā meclis

Piyāle ʿaksi mirʾāt-ı felekde āfitāb olsun
Fürūġ-ı sāġar-ı ṣahbādan olsun pürżiyā meclis

Şarāb āb-ı ḥayāt u cām-ı zerrīn āfitāb olsun
Cinān içre gerekmez cāna[141] cānān olmasa meclis
Ḳadeḥ ḳan aġlayup def sīne dögüp ney fiġān eyler
Meger derd-i ġam-ı ʿaşḳa olupdur mübtelā meclis

Ḳadeḥ fısḳıyye mey ṣu ḥalḳa-yı rindān anuñ ḥavżı
Sarāy-ı ʿayşa şādırvān olupdur Bāḳiyā meclis

204
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ḫūn-ı kebūter ile pür olup yine küʾūs
Devr-i piyāle göstere mi dīde-yi ḫurūs

Meclisde cām-ı laʿl-i lebüñ vaṣfın eyledüm
Taḥsīnler itdi cürʿa baña ḳıldı ḫākbūs

Ruḫsār-ı ṣāf u pāki ḫam-ı zülf-i yārda
Āyīnedür ki deste vü pervāzı ābnūs

Cām-ı cihānnümā-yı cemālin göreydi ger
İtmezdi vażʿ-ı āyīne ferzend-i Fīleḳūs

Evṣāf-ı laʿlüñ ile pürefsūndur sözüm
K’eyler oḳınsa çihre-yi aʿdāyı senderūs

Bāḳī suḫanda nevbet-i şāhī saña degüp
Dehlūda gūş-ı Ḫusreve irdi ṣadā-yı kūs

205
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Pürhevādur ney gibi ʿaşḳuñla ṭabʿ-ı pürheves
Derd-i dilden Bāḫaber ʿālemde yoḳ bir hemnefes

Çāk çāk itsün beni şemşīr-i ʿaşḳuñ[142] şāneveş
Zülfüñe tek ʿāḳıbet olsun müyesser dest-res

[141] Bu kelime Bâkî Dîvânı’nda *bana* şeklindedir.
[142] Bu kelime Bâkî Dîvânı’nda *ġamzeñ* şeklindedir.

ʿAşḳuñuñ deryāsına nisbet vücūd-ı kāʾinât
Mevc-i baḥr-i bīkerān üzre bir avuç ḫār u ḫaş

ʿĀḳil oldur gelmeye dünyā metāʿıyla ġurūr
Müddet-i devr-i felek bir demdür ādem bir nefes

Devr elinden Bāḳiyā ġam çekme ʿālem böyledür
Gül naṣīb-i ḫār u ḫaş bülbül giriftār-ı ḳafes[121]

206
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Zülf-i nigāre şāneveş olursa dest-res
Miḳrāż gibi rişte-yi peyvend-i ġayrı kes

Kim gūş ururdı ḳavline meclisde def gibi
Nāy olmayaydı nāle-yi ʿuşşāḳa hemnefes

Guftāra ḳādir olsa eger çalmasa velī
Taḳrīr iderdi derd-i derūnum saña ceres

Bāzār-ı dehr içinde gözüme ṭoḳınmadı
Ḫāl-i ʿizār-ı yār gibi ʿanberīn meges

Bāḳī hevā-yı ʿaşḳ ne müşkil belā imiş
Benden naṣīḥat ister iseñ eyleme heves

Ḥarfü'ş-şın
207
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Yazdı naḳḳāş-ı ḳażā levḥ-i bahāristāne naḳş
Bağladı nevrūzda bülbül bir üstādāne naḳş

Bulmaya ol ḥadd-i gülgūn üzre ḥaddüñ ḥāletin
Müşg-i terden yazsalar berg-i gül-i ḫandāne naḳş

Ābrū yuñdan irer āyīne-yi ḫurşīde tāb
Tāb-ı zülfüñden düşer levḥ-i żamīr-i kāne naḳş
İşigüñ ḫūnābe-yi eşkümle reng-āmīz idi
Yazmadın naḳḳāş-ı ḳudret bu bülend eyvāne naḳş

Peyker-i zerd ü nizārum var iken ʿāḳil midür
Heyʾet-i Mecnūn yazan ṣūretger-i dīvāne naḳş

Rūy-ı zerd ü eşk-i ḫūnīn ile ey Bāḳī yüri
Yaza gör ḫāk-i cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭāne naḳş

Şeh Selīm ol kim ġubār-ı naʿl-i şebrengi yazar
Ṣafḥa-yı ruḫsāre-yi ḫurşīd-i nūrefşāne naḳş

208

Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Göñül dāġ-ı ġamuñla sīnede bir şemʿ uyandurmış
Çerāġ-ı ʿaşḳa bir ġarrā ḳızıl altun yandurmış

Göñüller naḳdin almış yār girmiş ḥalḳa-yı ẕikre
Bir iki derdmend āvāreyi varmış ṭolandurmış

Bulup saḳḳā-yı hicrān teşnedil ṣaḥrāda Mecnūnı
Ecel peymānesin ṣunmış ḥayāt ābına ḳandurmış

Dimeñ Mecnūna gelmiş ʿaḳıbet Leylādan istiġnā
Belā-yı ʿaşḳ o sergerdānı cānından uṣandurmış[122]

Bu gün Bāḳīye ol āfet viṣālin vaʿderler ḳılmış
Yalanlar söylemiş miskīni gerçekden inandurmış

209
Müstefʿilün/faʿūlün/müstefʿilün/faʿūlün
Pākīzedil ṣafādan ruḫsār-ı yāre düşmiş
Bir ḳatre şebnem olmış bir lālezāre düşmiş

Eşküm getürdi gitdi kūyına cism-i zerdi
Berg-i ḫazāne beñzer bir cūybār e düşmiş

Būs u kenāruñ özler ʿaşḳuñ ġamında diller
Zevraḳları bu baḥruñ hep ol kenāre düşmiş

Ḫāk-i ḥarīm-i kūyuñ bir lālezāre dönmiş
Ḫūn itdügüñ cigerler hep pāre pāre düşmiş

Bundan ziyāde ʿāşıḳ ferḫundefāl olur mı
Rūz-ı ezelde ḳurʿa naḳş-ı nigāre düşmiş

Ḳısmetde tīr-i ʿaşḳun Bāḳīye oldı rūzī
Sehm-i saʿādet ol gün ol dil-fikāre düşmiş

Reşk eylesün zamāne Sulṭān Murād Ḫana
Hep pertev-i saʿādet ol kāmkāre düşmiş

Farḳında ol siyeh per ẓıll-ı hümāya beñzer
Ḫaḳḳā bu kim yaraşmış ol tācdāre düşmiş

210
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Sīne-yi ʿāşıḳda sırr-ı laʿl-i cānān gizlemiş
Kān-ı ābdān içre ol kim cevher-i cān gizlemiş

Dilde şol ʿāşıḳ ki sırr-ı ʿaşḳuñ itmişdür nihān
Güşe-yi vīrānede genc-i firāvān gizlemiş

Dilde mihr-i ḫātem-i laʿlüñ nihān itmiş raḳīb
Dīv işitdük bir zamān mühr-i Süleymān gizlemiş

Sīne çoḳ seyr itdük ey dil var ise ol sīmber
Siḥr ile ḳoynında ḳurṣ-ı māh-ı tābān gizlemiş

Bir ṣadefdür dürr-i evṣāfuñla dīvānum benüm
ʿĀrif almış ḳoynına mānend-i ʿummān gizlemiş

Ḫaṭṭınuñ pīrūzesin buldı çıḳardı bād-ı ṣubḥ
Zīr-i dāmānında ol zülf-i perīşān gizlemiş

Biñ ḥicāb-ı kibriyā ardında göstermez yüzin
Kendüyi gözlerden ol sulṭān-ı ḫūbān gizlemiş
Hep meẓāḫir üzre ẓāḫir çeşm-i nāẓırdan nihān
Kendü envārında kendin mihr-i raḫşān gizlemiş[123]

Nükte-yi laʿl-i revānbaḫş ile ey Bāḳī yine
Ẓulmetābād-ı midāduñ āb-ı ḥayvān gizlemiş

211
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Benem şol laʿl-i meygūnuñ ġamından eşki ol olmış
Ḫārābāt ehline göñli şikeste bir sifāl olmış

Temāşā ḳılmaġa gülzār-ı ḥüsn-i yāri bīhürmet
Sevād-ı dīde-yi Mecnūn ruḫ-ı Leylāya ḫāl olmış

Teʿālaʿllāh ne ebrūlardur ol ḥüsn āfitābdan
Ġamından ḳāmeti māh-ı şebefrūzuñ hilāl olmış

Yine ol ġoncaleb bülbüllerüñ ḳanına girmişdür
Güzellik var bu gün ġāyet ḳızarmış al al olmış

Temennā ḳılsa Bāḳī sen şehüñ vaṣlın n'ola Ḫaḳdan
Ne deñlüyse umar cāndur ṭutalum kim muḥāl olmış

212
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Zülf-i siyāhı sāye-yi perr-i hümā imiş
İḳlīm-i ḥüsne anuñ içün pādişā imiş

Bir secde ile ḳıldı ruḫ-ı āfıtābı zer
Ḫāk-i cenāb-ı dost ʿaceb kīmyā imiş

Āvāzeyi bu ʿāleme Dāvūd gibi ṣal
Bāḳī ḳalan bu ḳubbede bir ḫoş ṣadā imiş

Görmez cihānı gözlerimüz yāri görmese

Mirʾāt-ı ḥüsni var ise ʿālemnümā imiş

Zülfüñ esīri Bāḳī-yi bīçāre dostum
Bir mübtelā-yı bend-i kemend-i belā imiş

213
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
ʿĀrıżuñ firdevs-i aʿlā ḳāmetüñ Ṭūbā imiş
Būse-yi laʿlün alan ḫoş mīve-yi zībā imiş

Ruḫların teşbīh idersem n'ola cennet bāġına
Eksük olmaz tāze şeftālūsi anda yaz u ḳış

Teşnediller vādī-yi hicrānda sensüz yandılar
Ḫıżrveş ey laʿl-i nābı āb-ı ḥayvānum yetiş

Geçdi sen serv-i semensīmā ṭururken Serfirāz
Gördi ʿarʿar Lācerem bād-ı ṣabādan serzeniş

Kār-ı düşvār olsa ḳıl ʿazm-i cenāb-ı meyfürūş
Himmet-i merdān ile āsān olur her müşkil iş[124]

Göz yaşın çoḳ çoḳ revān it cürm ü ʿiṣyān üzre kim
Aḳduġı yerde ḳomaz āb-ı firāvān ġıll u ġış

Bir güherdür ṭabʿ-ı Bāḳī kān-ı imkān içre kim
Āfitāb-ı luṭf-ı sulṭān ile bulmış perveriş

Ḥarfü'ṣ-ṣād
214
Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
ʿAvām oḳur señi tesḫīr içün hemīşe ḫavāṣ
Bu muḫliṣüñ işi dāʾim maḥabbet ü iḫlāṣ

Olurdı pūte-yi ʿaşḳuñda yanmaġa rāżī
Bulaydı şaṣt-ı ġamuñdan dil-i fikende ḫalāṣ

Alındı ʿaşḳuña dil ḳaldı fikr-i bīḥāṣıl
Sipāhī gibi ki tīmārını iderler ḫāṣ

O dürr-i vaṣf iderin ḳarşu baḥr-i naẓmumda
Sözüm güherlerine serfürū ider ġavvāṣ

Elüñde ḫātem-i faẓl u belāġat ey Bāḳī
Yüri ʿadū eger inkār iderse gözine baṣ

Ḥarfü'ḍ-ḍāḍ
215
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Āsitānuñ ḫākīdür firdevs-i aʿlādan ġaraż

Ḳāmetüñdür ravża-yı cennetde Ṭūbādan ġaraż

Mürdeler iḥyā ider enfās-ı müşgīnüñ senüñ
Nuṭḳ-ı cānbaḫşuñdur iʿcāz-ı Mesīḥādan ġaraż

Sīm-i eşküñ yolına çarḫ eylemekden aġlama
Yā nedür ey ʿāşıḳ-ı şürīde dünyādan ġaraż

Ārzū-yı cilve-yi naḫl-i revānuñdur senüñ
Bāġda seyr-i ḫırām-ı serv-i bālādan ġaraż

Bāḳiyā dil mülkini dilber n'içün tārāc ider
Pādişāh olan nedür şehrini yagmādan ġaraż

216
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ṣaḥn-ı gülşen mülk-i Baġdād oldı āb-ı hevā[143] şaṭ
Yāsemenler ṣu yüzinde seyr ider mānend-i baṭ

Ṣaḥn-ı bāġı ṭutdı encüm gibi nergis şöyle kim
Mestler farḳ eylemez yirden gögi eyler ġalaṭ[125]

Bir Gülistān yazdı bir ay içre faṣl-ı nevbahār
Lāle yir yir sürḫ olupdur sebze ḫaṭṭ şebnem nuḳaṭ

Aldılar ol şemʿ-i bezmārāyı aġyār ortaya
Ẓāḫir oldı nükte-yi lāḫayre illā fi'l-vasaṭ

Ḫaṭṭ-ı laʿlin Bāḳiyā ol ġonca-yı nevrüstenüñ
Seyr idenler didiler ḫandānuñ olmaḳdur bu ḫaṭṭ

217
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
N'ola gelse dil-i mecrūḥa derd-i dilrübādan ḥaẕ
İder ḫaste ne deñlü nāümīd olsa devādan ḥaẕ

Ġam-ı ʿaşḳuñ cihān mülkinde buldum şādmān oldum
Kişi ġurbet diyārında idermiş āşinādan ḥaẕ

Ṣafā-yı cām-ı laʿlüñden ne ḥālet kesb ider ṣūfī
Ki ṭabʿ-ı bīmezāḳ itmez şarāb-ı dilgüşādan ḥaẕ

Beher taḳdīr olur māʾil güzeller ʿāşıḳ-ı zāra
Ṭabīb olanlar elbette iderler mübtelādan ḥaẕ

Çerāġ-ı māh-ı ḥüsnüñ ḳarşu ṭutma çeşm-i nādāna[144]
Gözüm nūrı ne deñlü eyle aʿmā-yı żiyādan ḥaẕ

[143] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *cūy* şeklindedir.
[144] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *aġyāra* şeklindedir.

İlāhī ṭabʿ-ı Bāḳīden rüsūm-ı ġayrı maḥv eyle
Ki hergiz ḳalmaya ḳalbinde naḳş-ı māsivādan ḥaẕ

218
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Baḥs itmesün ʿiẕāruñ ile encümende şemʿ
Ḳanda çerāġ-ı māh-ı şebefrūz ḳanda şemʿ

Çün ṣubḥ olınca bellü olur yüzi ḳarası
Germ olmasun o ḥüsn ile ey māh iñende şemʿ

Bād-ı ḫaẕān irişmedin ir ṣaḥn-ı bāġa kim
Bezm-i bahāra nergis olupdur çemende şemʿ

Olsun çerāġı ruḫlarıñuñ rūşen ey ṣanem
Yaḳduḳça mihr ü māh bu deyr-i kühende şemʿ

Bāḳī ʿaceb mi şiʿr-i dilfürūzuñ itseler
Erbāb-ı ʿaşḳ cemʿ olıcaḳ encümende şemʿ

219
Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün fāʿilün
Şemʿ-i ḥüsnüñdür vir dirin ḫalvetsarāy-ı cāna lemʿ
Uyanmaz[145] ol meclise ḫurşīd-i ʿālemtāb şemʿ

Yaḳdı nār-ı fürḳat-i şehd-i lebüñ cān riştesin
Aḳıdursam ġam[146] degül şemʿ-i şebārā gibi demʿ [126]

Almaġa āvāze-yi pāy-i semendüñ gūş-i cān
Ḳaldı yollarda nişān-ı naʿl-i esbüñ gibi semʿ

Ṭūp-ı āhumla ider ḫayl-i sirişküm ʿāḳıbet
Ḳalʿa-yı hicrānı ḳalʿa u leşker-i endūḥı ḳāmʿ

Ġam şebinde Bāḳiyā besdür perīşāndillere
Ḫānḳāh-ı ʿaşḳ ara dāġum fetīli şemʿ-i cemʿ

220
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Feryāda geldi bülbül-i destānsarāy-ı bāġ
Yaʿnī zamān-ı ʿayşdur eyler ṣalā-yı bāġ

ʿAyş u ṣafāya ḫāṭırumuz ṭurmayup çeker
Sünbüller oldı silsile-yi müşgsā-yı bāġ

[145] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *olamaz* şeklindedir.
[146] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *tañ* şeklindedir.

Gerd-i kederden āyīne-yi ḳalbi ṣāfī pāk
Gūyā derūn-ı ehl-i ṣafādur feżā-yı bāġ

Ṣaçıldı ṣaḫn-ı sebzeye nesrīn varaḳları
Saḳf-ı sipihre beñzedi ferş-i sarāy-ı bāġ

Bāḳī zamān-ı ʿişret ü hengām-ı ʿayşdur
Virmek gerek ne ḫālet ise muḳteżā-yı bāġ

221
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Sīnesine yaḳmada şemʿ-i ruḫuñ şevḳ ile dāġ
Māh-ı enver mihr-i ʿālemtābdan yaḳar çerāġ

Bīsütūnı gülşen itmiş ḫūn-ı çeşm-i kūhken
ʿĀşıḳa sevdā-yı vaṣl-ı yār ile daġ üsti bāġ

Gül gibi terdāmene teşbīh iden kimdür seni
Yāsemen gibi cihānda alnuñ açuḳ yüzün aġ

Māh-ı çarḫ üzre nedür bilmek dilerseñ ol sevād
Yaḳdı yāre sunmaġa devrān ṭurunç üstine dāġ

Şemʿ veş sūz-ı derūnın ʿarż ider Bāḳī saña
Yana yana ḳalmadı bīçārenüñ baġrında dāġ

222
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Müje ḫaylin dizer ol ġamze-yi fettān ṣaf ṣaf
Gūyiyā cenge ṭurur nīze-güzārān ṣaf ṣaf

Seni seyr itmek içün rehgüzer-i gülşende
İki cānibde ṭurur serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf

Leşker-i eşk-i firāvān ile ceng itmek içün
Gönderür mevclerin lücce-yi ʿummān ṣaf ṣaf[127]

Gökde efġān iderek ṣanma geçer ḫayl-i küleng
Çekilür kūyuna mürġān-ı dil ü cān ṣaf ṣaf

Ehl-i dil derd ü ġamuñ niʿmetine müstaġraḳ
Dizilürler keremüñ ḫūnına mihmān ṣaf ṣaf

Vaṣf-ı ḳaddüñle ḫırām itse ʿalem gibi ḳalem
Leşker-i saṭrı çeker defter ü dīvān ṣaf ṣaf

Cāmiʿ içre göre tā kimlere hemzānūsın
Şekl-i ṣakkāda gezer dīde-yi giryān ṣaf ṣaf

Kūyuñ eṭrāfına ʿuşşāḳ dizilmiş gūyā

Ḥarem-i Kaʿbede her cānibe erkān ṣaf ṣaf

Ḳadrüñi seng-i muṣallāda bilüp ey Bāḳī
Ṭurup el bağlayalar ḳarşuña yārān ṣaf ṣaf

223
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ey dürr-i pāk aġzuña nisbet senüñ ṣadef
Deryā sevāḥilinde yatur pāre-yi ḥaref

Baḥr-i muḥīṭ-i eşküme ger dil uzatmasa
Deryā yüzine urmaz idi bāde-yi ṣubḥ kef

Ḫāk-i rehüñde irdi meger ṣubḥdem nesīm
Būy-ı ʿabīr ü ʿanber ile ṭoldı bu ṭaraf

Zaḫm-ı ḫadeng-i yār saʿādet nişānıdur
Sīnem olaydı[147] ey ḳaşı ya kāşkī hedef

Bir māhdur ki çevresin almış sitāreler
Bezm-i şarāba gice ʿaceb şevḳ virdi def

Eşküm gibi ġamuñla ḳılup terk-i ḫānmān
İtdüm yoluñda varumı çeşmüm gibi telef

Esrār keşfin itmek içün ṣūfī Bāḳiyā
Başın muraḳḳaʿına çeker nitekim keşef

224
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Sīne mecrūḥ-ı ġam-ı ġurbet ü efkār-ı firāḳ
Dil esīr-i elem-i hecr ü giriftār-ı firāḳ

Dīdeden ḳanlu yaşum aḳsa demādem neʿaceb
Cigerüm pāreledi ḫançer-i āzār-ı firāḳ
Gitdi mülk-i ʿademe ḳāfile-yi ṣabr u sükūn
Ḳarşu ṭutdum yolına meşʿale-yi yār-ı firāḳ

Şöyle bīḳıymet olur ʿāşıḳ-ı miḥnetzede kim
ʿĀḳıbet hīçe ṣatar ḫˇāce-yi bāzār-ı firāḳ[128]

Teşneleb iki gözi āb-ı viṣālüñ gözedür
Pister-i ġamda yatur Bāḳī-yi bīmāre firāḳ

225
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Şeb-i tārik görinür gözlerime rūz-ı firāḳ
Dūd-ı āhumla meger ṭoldı serāser āfāḳ

[147] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ideydi* şeklindedir.

Yine bir ḳaşı hilālüñ sitemi çarḫ gibi
Ḳaddümi ḳıldı kemer ṭāḳatümi eyledi ṭāḳ

Ṭutdı ebruña yüzin mihr-i ʿiẕāruñla göñül
Ḳıbleye ḳarşu ḳılur ṣanki ṣalāt-ı işrāḳ

Merd iseñ dehr-i denī mekrine meftūn olma
Er odur kim vire bu pīrezen-i dehre ṭalāḳ

Ṭutdı āfāḳı bugün nāleleri Bāḳīnüñ[148]
Yine var ise ʿadū eyledi yārine nifāḳ

226
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ḳaṣd eyler aġzuñ öpmek içün dāʾimā ḳabaḳ
Olur boġazı ipli degüldür şehbā ḳabaḳ

Bezm-i ġamuñda ṣanma ḳabaḳ minnetin çekem
Eşküm şarāb u dīdelerümdür bana ḳabaḳ

Ḫoş şevḳ virdi meclise mihr-i münīrvār
Ṣan ḳurṣ-ı āfītābdur ey mehliḳā ḳabaḳ

Bezmüñde gerçi sāġar-ı ṣaḥbāya baş eger
Bedr-i münire dil uzadur dilberā ḳabaḳ

ʿĀşıḳ ḥadīṣ-i cām-ı lebüñ alsa aġzına
Meclisde çoḳ laḳırdamasun sāḳıyā ḳabaḳ

Ol vāsıṭayla laʿl-i leb-i dilberi öper
Cāmuñ yüzine gülse n'ola Bāḳiyā ḳabaḳ

227
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Zāhidā ʿibret gözin aç ṣūret-i zībāya baḳ
Bir naẓar āyīne-yi ṣunʿ-ı cihānārāya baḳ

Dildür ol baḥr-i ḥaḳīḳatden vücūdun mülkine
Şol derūnuñ ʿāleminde mevc uran deryāya baḳ
Baḥt-ı bībünyād içün renc-i ṭalebden fāriġ ol
Bāri bir ḳaç gün ḥużūr-ı ḳalb ile dünyāya baḳ

Cāmveş kimdür bu bezm içre cigerḫūn olmaya
Ġonca-yı gülzārı seyr it lāle-yi ṣaḥrāya[149] baḳ[129]

Ḥāl-i zār-ı Bāḳī-yi bīdilden isterseñ nişān

[148] Bu mısra Bâkî Dîvânı'nda;
"Bâkinüñ nâle vü zâriyle cihân ṭoldı bu gün" şeklindedir.
[149] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫamrā* şeklindedir.

Ḳāmet-i çeng-i dütāya rūy-ı zerd-i nāya baḳ

228
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Baḳmadı bāġa göñül yār ile yār olmayıcaḳ
Aḳmadı şu gibi gülzāre bahār olmayıcaḳ

Ey ki deryā-yı ġam-ı ʿaşḳuña yoḳ hīç kenār
Būse luṭf eyle hele bārī kenār olmayıcaḳ

Bīḥisāb itdi ḫaṭṭuñ ʿāşıḳa cevri ammā
Kimse daʿvā idemez rūz-ı şimāl olmayıcaḳ

Gülşen-i kūyuña varmaġa göñül yüz gerege
Gül-i ruḫsāruña āşüfte hezār olmayıcaḳ

Bulmadı saʿy ile sermenzil-i maḳṣūda vüṣūl
Himmet-i merd-i Ḫudā sālike yār olmayıcaḳ

Ṭalʿat-i şāhid-i iḳbāl nümāyān olmaz
Sīne-yi ehl-i ṣafā āyinedār olmayıcaḳ

Olmaz ey Bāḳī-yi bīdil ser-i aʿdā pāmāl
Yine sen ṭabʿ semendine süvār olmayıcaḳ

229
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Seyr-i gülşende ne ḥāṣıl bile yār olmayıcaḳ
Şerv-i gülden ne biter tāze bahār olmayıcaḳ

Ṣūret-i mürġān-ı çemen ʿālemi ṭutdı gerçi
Muṭribā n'eyleyelüm naḳş-ı nigār olmayıcaḳ

Menzilin bāġ-ı bihişt eyleseñ ārām itmez
Cānda ṣabr u dil-i şeydāda ḳarār olmayıcaḳ
Her ġazāluñ tek ü pū itmede ardınca göñül
Şāhlar eglenemez ṣayd-ı şikār olmayıcaḳ

Bāḳiyā şāhid-i maḳṣūd olur çihrenümā
Ṣāf u pāk āyīne-yi dilde ġubār olmayıcaḳ

230
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Ḥāl-i ʿālem ezelī böyle perīşān ancaḳ
Kimi ḫandān kimi giryān kimi nālān ancaḳ

Kimisi bülbül-i nālān-ı gül-i ʿārıż-ı yār
Kimi pervāne-yi şemʿ-i ruḫ-ı cānān ancaḳ

Bu cihān kimine ḳaṣr-ı ṭarāb u ʿayş u ṣafā

Kiminüñ miḥnet ile başına zindān ancaḳ[130]

Pāymāl olmada āḫir şütür-i gerdūna
Pādişāh ile gedāsı hele yeksān ancaḳ

Bāḳiyā ḫānḳah-ı ʿālem-i ḥayretde hemān
Her gelen kimse bu esrār ile ḫayrān ancaḳ

231
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Geçdi ʿālem ḫalḳına ḥükm-i revān-ı tīr-i ʿaşḳ
Kesdi hep daʿvāların şemşīr-i ʿālemgīr-i ʿaşḳ

Pend ile dīvāne-yi ʿaşḳa selāsil baġlama
Bend ü zencīr istemez zīrā bilürsin şīr-i ʿaşḳ

Ḳıble-yi iḳbāl-i ʿālemdür cemālüñ Kaʿbesi
İrişelden ʿāleme āvāze-yi tekbīr-i ʿaşḳ

Şāh-ı kişverden dilā gel çekme sancaḳ minnetin
Kendü dūd-ı āhıdur zīrā livā-yı mīr-i ʿaşḳ

Dilrübā dilber severmiş ben helāk oldum meded
Cānuma kār eyledi şimden girü teʾşīr-i ʿaşḳ

Bāḳīyi zār u zebūn itdüñ iyilik bu mıdur
Sen tüvānā nevcevān ol nātüvān pīr-i ʿaşḳ

232
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Degme naḫcīrin şikār itmez bu deştüñ şīr-i ʿaşḳ
Şīrmerdān-ı dilāverdür dilā naḫcīr-i ʿaşḳ

Nār-ı maḥabbet bezm ider ʿāşıḳ mülāyimṭabʿ olur
Āhen-i pūlād ise altun ider iksīr-i ʿaşḳ

Ḫusrevāne penc nevbet çaldı heft iḳlīmde
Nüh ḳıbābın yanḳulandurdı sipihrüñ mīr-i ʿaşḳ

Lerze virdi ʿāleme şaldı zemīne zelzele
Ġulġul-i kūs u nefīr-i şīt-i ʿālemgīr-i ʿaşḳ

Gerden-i dehre eşiʿa ṭaḳdı zerrīn[150] silsile
Sīmtenler ideli dīvāne-yi zencīr-i ʿaşḳ

Zaḫmımuz ḫūnı mey-i gülgündur giceler

[150] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *altun* şeklindedir.

Bezmümüzden şemʿ-i rūşen şuʿle-yi şemşīr-i ʿaşḳ

Ḫānḳahdan ṭoġrı ʿazm itse n’ola meyḫāneye
Bāḳīyi çün böyle irşād eylemişdür pīr-i ʿaşḳ

233
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Nevbahār açdı cemālüñ muṣḥafından bir varaḳ
Ol varaḳdan başladı gülşende bülbüller sebaḳ[131]

Gül gül oldı bāde-yi ʿaşḳuñla rūy-ı gülsitān
Tāb-ı meydendür cebīn-i ġonca-yı terde ʿaraḳ

Bezm-i şevḳuñ içre devr eyler felek bir cāmdur
Cāmda bir cürʿadur ʿaşḳuñ şarābından şafaḳ

Nükte-yi sırr-ı vücūdı şerḥ ider her berg-i ter
ʿĀrif-i āgāha bu gülşende bedr[151] bir varaḳ

Ḫūbdur ḥüsn-i ʿamel taḳvā vü ṭāʿat gerçi kim
Mānīʿ olmaz nesne ey Bāḳī olınca fażl[152]-ı Ḥaḳ

234
Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Kemāl u fażl ile ʿālemde iftiḫārum yoḳ
Melāmet eylese ʿaşḳuñ cihāna ʿārum yoḳ

Ḥużūr-ı pīre yitişdüm egerçi her fende
Velī güzelleri sevmekde iḫtiyārum yoḳ

Hezār mertebe ʿaşḳuñda ġālibem Ḳaysa
Nihāyet ey ṣanem ol deñlü iştihārum yoḳ

Çemende ġonca-yı dil neyle gülsün açılsun
Yanumda sencileyin şūḫ-ı gülʿiẕārum yoḳ

ʿAdem diyārına çoḳdan giderdüm ey Bāḳī
Ṣarāb-ı ʿaşḳ ile reftāra iḳtidārum yoḳ

235
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Maḥabbet ḫusrev-i fermāndih-i şāh u gedā ancaḳ
Musaḫḫar cümle ʿālem ʿaşḳa bir sırr-ı Ḫudā ancaḳ

Şikāyet cevr-i dilberden ḳadīmī resmdür ammā
Ḥaḳīḳatde cefā ehl-i vefāya bir ṣafā ancaḳ

[151] Bu kelime Bâkî Dîvânı’nda *bes* şeklindedir.
[152] Bu kelime Bâkî Dîvânı’nda *feyż* şeklindedir.

Naẓarda merḥametden yoḳ eser ey şūḫ-ı sengīndil
Ḳıya bakışlaruñdan añlanur ḳalbüñ ḳıya ancaḳ

Gözüme özge ʿālemler temāşā itdürür senüñ[153]
Nice sīne bu ḫod āyīne-yi ʿālemnümā ancaḳ

Ḳażā-yı āsmānīden saḳınmaḳ sūdmend olmaz
Rıżādur çāresi ʿaşḳuñ görinmez bir belā ancaḳ

Cihān rūşen żiyāsından muḥaḳḳaḳ[154] ol Ḫudā Ḥaḳḳı
Çerāġefrūz-ı ʿālem nūr-ı pāk-i Muṣṭafā ancaḳ

Żarūrī serfürū ḳıldı edāña düşmen ey Bāḳī
Senüñ şemşir-i ṭabʿuñ Ẕü'l-fikār-ı Murtażā ancaḳ[132]

236
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Yazdı bahār āyet-i ḥüsnüñ varaḳ varaḳ
Gül muṣḥafından oḳudı bülbül sebaḳ sebaḳ

Rāh-ı ġamuñda[155] bulmadı dil emn ü rāḥatı
Tātār-ı ġamzeñ eyledi yaġma ḳonaḳ ḳonaḳ

Yād-ı lebüñle ʿişret içün būstānlar
Allāh çekildi bāde-yi gülgūn ḳabaḳ ḳabaḳ

Dün gice ol ġazāli ḳaçurmış raḳīb-i seg
İtler gibi aradı bulınca yataḳ yataḳ

Ḳadd-i nihāli ruḫları alı gerek bize
Gül deste deste tāze fidanlar ḳucaḳ ḳucaḳ

Mesken bulalı[156] küşe-yi[157] ebrūda çeşm-i yār
Āşūb-ı fitne ṣaḳlanur oldı bucaḳ bucaḳ

Bāḳī işigi ḫākine düşmiş niyāz ider
Miskīn fütāde ʿāşıḳ-ı bīdil babaḳ babaḳ

237
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Devrān ayaġın şöyle şikest itdi şarābuñ
Gūyā ki gözi degdi mey-i nāba ḥabābuñ

Keyfiyyet-i esrāra döşendi ẓurafā hep

[153] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *sīnen* şeklindedir.
[154] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *maḥabbet* şeklindedir.
[155] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ʿaşḳun yolında* şeklindedir.
[156] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *tutalı* şeklindedir.
[157] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫamı* şeklindedir.

Yārān ayaġın almada ḥayrān mey-i nābuñ

Esbāb-ı ṭarab seyl-i mey-i nāb ile gitdi
Āvāzı boġıldı giderek çeng ü rebābuñ

Peymāne şikest oldı yatur ḫaylī zamāndur
Yanup yaḳılur ḫāṭır-ı mecrūḥ kebābuñ

Bāḳī yine ṣaçıldı nemek bāde-yi nāba
Bilsek ʿacebā aṣlı nedür bu şekerābuñ

238
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ey rehrevān-ı ʿaşḳ reh-i rāstān ṭutuñ
Mürşid gerekse dāmen-i pīr-i muġān ṭutuñ

Ey sākinān-ı meykede ṭutmañ göñülde ġam
Bezm-i ṣafāda cām-ı mey-i erġavān ṭutuñ

Ey ʿāşıḳān-ı ġamzede ʿayş u ṣafāyı ḳoñ
Kūy-ı belāda her biriñüz bir mekān ṭutuñ

Dünyā evinde olmayıcaḳ bir ḥużūr-ı ḳalb
Fānī cihānı n'eyleyelüm cāvidān ṭutuñ

Bāḳī şarāb-ı ʿaşḳ ile rüsvāy olup gezer
Anı gerekse yaḫşı gerekse yaman ṭutuñ[133]

239
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ey ṣabā dil raḥtın ol gīsū-yı müşgīntāre çek
ʿĀşıḳ-ı dīvāneyi zencīr-i zülf-i yāre çek

Ola kim bir pāre yaşın dögdürüp ḳanın kese
Ḫākpāyuñ ṭūtīyāsuñ dīde-yi ḫūnbāre çek

Cām-ı gülgūn al ele nūş eyle bīpervā bu gün
Ḳuvvet-i pāzūñ ile bir dilber-i mehpāre çek

Dür dişi vaṣfında ey dil baġla bir ʿahd-ı güher ,
Lüʾlüʾ-yı lālā-yı naẓmuñ rişte-yi efkāre çek

Sīne bir eglenceden ḫālī gerekmez Bāḳiyā
Yāre sen ḳādir degülsin bārī mesken-i yāre çek

240
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Bir iki gün çekelüm cevr ü cefāsın ḳadeḥüñ
Sürevüz bir dem ola ẕevḳ u ṣafāsın ḳadeḥüñ

Lāleveş bāġ-ı ṣafāda iken açılduġı yoḳ
Ḫaylī demdür göremez kimse ḳarasın ḳadeḥüñ

Cām-ı mey böyle şikest olacaġı bellü idi
Ḫalḳ çoḳdan oḳumışlardı duʿāsın ḳadeḥüñ

Ḥaymeler ḳurduġı dem ḳanı ḥabābuñ ʿayşa
İʿtidāl üzre görüp āb u hevāsın ḳadeḥüñ

Bāḳiyā dün gice meclisde gülefşānlar ile
Māhtāb itmiş idük bezme żiyāsın ḳadeḥüñ

241
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Āyīne-yi cemāl-i ḥaḳīḳatnümā yüzüñ
Āb-ı zülāl-i çeşme-yi ṣıdḳ u ṣafā yüzüñ

Sen yüz virelden āyīne buldı bu şöhreti[158]
Ḥasret degüldi ṣūretine ḫalḳ o yüzsüzüñ

Bāʿiṣ cemālüñ oldı cihānuñ ẓuhūrına
Ḫürşīddür bahāne vücūdına gündüzüñ

Şāhīn eline düşmişe döndi tezerv-i dil
İndi süzildi üstine iki ḳara gözüñ

Kimi ayaġuñ öpmege ṣarḳar kimi elüñ
Bāḳīye besdür ey gül-i ḫandān güler yüzüñ

242
Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Dilā cihānı şirişk ile pürşarāb itdüñ
Behey ḫarāb olası ʿālemi ḫarāb itdüñ**[134]**

Şarāb ṣoḥbetin illerle eyledüñ varduñ
Firāḳuñ āteşine baġrumı kebāb itdüñ

Ne sende mihr ü vefā var ne ben de ṣabr u ḳarār
O yoḳ bu yoḳ ne ʿaceb benden ictināb itdüñ

Şemīm-i nāfe-yi ḥālinden ey nesīm-i seḥer
Dimāġ-ı ʿālemi pürbūy-ı müşg-i nāb itdüñ

Ṣaçı kelāmın o deñlü uzatduñ ey Bāḳī
İki ṣaḥīfe yiri başḳa bir kitāb itdüñ

243

[158] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *raġbeti* şeklindedir.

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ġonca-yı dilteng ider laʿl-i dürefşānuñ senüñ
Lāleye ḫoş reng ider gülberg-i ḫandānuñ senüñ

Serv ü şimşādı yürütmez ṭaʿn-ı bülbül bāġda
Seyr idelden cilve-yi naḫl-i ḫırāmānuñ senüñ

Sādepehlū olmadum nāzükbeden bir şūḫ ile
Başmayınca bağruma şemşīr-i bürrānuñ senüñ

Sāġar-ı laʿl-i leb-i cānbaḫş-ı dilber devridür
Döndi ey cām-ı mey-i gülreng devrānuñ senüñ

Nükte-yi rengīn ile elfāẓuñ ey Bāḳī revān
Laʿl-i dilberdür meger serçeşme-yi cānuñ senüñ

244
Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ḳaddümi çeng eşkümi rūd eyledüñ
Cismüm āteş cānumı ʿūd eyledüñ

Ḫāli sevdāsıyla āh itdüñ dilā
Cān meşāmın ʿanberālūd eyledüñ

Diñmese yaşum ʿaceb mi ey göñül
Cānumı āh ile pürdūd eyledüñ

Her şeb ey dil āh-ı āteşnākden
Çarḫ-ı bedmihrüñ yirin od eyledüñ

Küḥl-i ḫāk-i pāy-i yāri çeşmüñe
Sürmeden Bāḳī ʿaceb sūd eyledüñ

245
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Görüp tāb-ı ʿiẕāruñ ḫāṭırı nerm oldı nāḫīdüñ
İçüp ʿaşḳuñ şarābın kellesi germ oldı ḫurşīdüñ

Şikest olduġına rāżı degüldür revnaḳ-ı ʿişret
Anuñ'çün düşmedi bir dem elinden cām Cemşīdüñ

Peyām-ı ḫançer-i ser-tīzin ol māhuñ degürmişdür
Anuñ'çün ditrer endāmı çemende bāddan bīdüñ[135]

ʿAlāʾiḳdan mücerred ol ser-i kūyında mesken bul
Mesīḥāveş mekānı āsmāndur ehl-i tecrīdüñ

Gedā-yı kūy-ı cānāne ṣaḳın öykünme ey Bāḳī
Sefāhatdür bilürsin muḳteżā-yı şāha taḳlīdüñ

246
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Giceler kāküli sevdāsı ile dildāruñ
Ḥaddi pāyānı mı var ṭavl[159] u dırāz efkāruñ

ʿĀşıḳuñ āh u enīn olsa ʿaceb mi kārı
Nāle vü zār olur eglenceleri bīmāruñ

Nevbahār oldı yine geldi cünūn eyyāmı
Ṭaḳdı zencīrlerin bād-ı bahār enhāruñ

Gülşene nergis ü gül ḫayl-i leṭāfet virdi
Şimdi açıldı daḫı yüzi gözi gülzāruñ

Māʾil olmaz gül ü şimşād u çemen seyrine dil
Göreli gülşen-i ḥüsnüñde ḳadd u ruḫsāruñ

Jāleler tamlamaḳ ister gül-i terden gūyā
Görinen dürr-i bünāgūşı degüldür yāruñ

Bāḳiyā söyle lebi yādına rengīn ġazeli
Demidür nūş-ı meyüñ mevsimidür eşʿāruñ

247
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ṣubḥ-ı vaṣl-ı yārdur bezm-i şarāb itmek gerek
Sāġar-ı zerrīni reşk-i āfītāb itmek gerek

Çoḳ direng itmez bize bu şīşe-yi pīrūzereng
Sāḳıyā laʿl-i müẕābı ṣun şitāb itmek gerek

Devlet-i dünyā ḥayāl-i ḫˇāba beñzer nesnedür
Baḫt-ı bīdār isteyenler terk-i ḫˇāb itmek gerek

Gün gibi rifʿatde olmaḳ isteyen gerdūnṣıfat
Bir muʿallā bārgāha intisāb itmek gerek

Bāḳiyā maḥṣūl-i ʿömri vaḳtidür şimden girü
Aḳça döküp dīdeden bir bir ḥisāb itmek gerek

248
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Çeşm-i pürḫūnum yoluñda eşkbār itsem gerek
Ayaġuñ ṭozına gevherler nisār itsem gerek**[136]**

Gül gibi pīrāhen-i nāmūsı ṣad-çāk eyleyüp
Lāleveş dāġ-ı nihānum āşikār itsem gerek

[159] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dūr* şeklindedir.

Ḳırma yazıyla ʿadūnuñ[160] dişleri vaṣfın yazup
Nusḫa-yı çeşmi sevādın pürġubār itsem gerek

Eyleyüp zühdüñ binā-yı süstbünyādın ḫarāb
Ḫāne-yi ʿaşḳuñ esāsın üstüvār itsem gerek

Bezm-i keṣretden çekildi cāmveş Bāḳī göñül
Tekke-yi ʿuzletde vaḥdet iḫtiyār itsem gerek

249
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
ʿĀşıḳ-ı bīdillere cevr-i firāvān eyledüñ
Müstedām ol dostum luṭf itdüñ iḥsān eyledüñ

Ġamzeñ oḳın çeşm-i fettānuñ yine almış ele
Şöyle beñzer dostum kāfir müselmān eyledüñ

Çıḳmaz aġzuñdan ḫaber sırr-ı nihān-ı vaṣluña
ʿĀşıḳuñ rāzın derūn-ı cānda pinhān eyledüñ

Baġrumı ḫūn eyledüñ şemşīr-i istiġnā ile
N'eyledüñ hey āfet-i devrān yine ḳan eyledüñ

Bāḳīyi gül gibi ḫandan itdüñ evvel luṭf ile
Ṣoñra döndüñ mübtelā-yı ḫār-ı hicrān eyledüñ

250
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Gönder efendi sīneme tīr-i belālaruñ
Olsun siper belāña senüñ mübtelālaruñ

Mihr-i vefālar itmez iseñ dostum n'ola
Minnet degül mi cānuma cevr ü cefālaruñ

Rez duḫterini sīneye çeksem ʿaceb midür
Cevrinden özge nesnesi yoḳ bīvefālaruñ

Şehr içre ḫalḳ bir birine gösterür beni
Mihr-i hilāle beñzedeli mehliḳālaruñ

Baş egmez oldı gūşe-yi miḥrāba ṭapmaġa[161]
Ebrūlarına secde ḳılan dilrübālaruñ

Bāḳī-yi ḫasteḫāṭırı iñletme dostum
Maḳbūl olur duʿāsı ṣaḳın mübtelālaruñ

[160] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *raḳībüñ* şeklindedir.
[161] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ṭāʿate* şeklindedir.

251
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Fitneye hemrāz[162] idelden ġamze-yi cādūlaruñ
Geh görinür geh görinmez ol hilāl ebrūlaruñ[137]

Baḳmasa yıllarca Nāhīdüñ yüzine ġam yimez
Ayda bir kez ḫāl-i ruḫsārın gören mehrū laruñ

Yüzleri böyle ḳararmazdı eger ey māhrū
Āfitāba ṭapmayaydı ṭurra-yı hindūlaruñ

Ḫurrem olsa ġam degül eşk-i revānum görse yār
ʿĀdeti tefrīḥ-i rūḥ itmekdür aḳar ṣularuñ

Ḫurdeler geçmişdurur dendānuñ evṣāfında kim
Ḫāme-yi Bāḳī delüpdür baġrını lüʾlüʾlaruñ

252
Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Bahār u bāġ ise maḳṣūd ḥüsn-i yāri görüñ
Ġaraż cinān ise kūy-ı nigāra varı görüñ

Metāʿ-ı zühd ü riyā varmasun mı yaġmāya
Çemen diyārına leşker çeken bahārı görüñ

Mey içdügüm lebi yādına bildi beñzümden
Ne reng virdi baña cām-ı zer-i nigārı[163] görüñ

Güler bu güfte-yi rengīni gūşvār idinüp
Ruḫına şevḳ viren laʿl-i ābdārı görüñ

Piyāle devrini devrāndan ögrenür Bāḳī
Felekde gerdiş iden cām-ı zernigārı görüñ

253
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Cām laʿlüñdür senüñ āyīne rūy-ı enverüñ
Adı var Cām-ı Cem ü āyīne-yi İskenderüñ

Kāḫ-ı ḥüsn-i yāre baḳ seyr it ḫam-ı ebrūsını
Adın añma ṭāḳ-ı Kisrā ile ḳaṣr-ı Ḳayṣerüñ

Nūş iden cām-ı lebüñ ölmekden aṣla ġam yimez
Kim ḫumārı olmaz ey sāḳī şarāb-ı Kevṯerüñ

Nār-ı āhumdan ḥaẕer ḳıl ey sipihr-i pīrezen
Ṭutışur bir gün ṣaḳın ol āsmānī çenberüñ

[162] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *āgāz* şeklindedir.
[163] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫoşgüvār* şeklindedir.

Bir içim şu istedi hecrüñde Bāḳī ḫastedil
Virmedi ḳaṭʿā cevāb aña ṭayandı ḫançerüñ

254
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Ġoncalar içre nihān eyleme gülberg-i terüñ
Yaʿnī seyr eyleyelüm sīneñi çöz dügmelerüñ

Revnāḳ-ı ḥüsne ḫalel virmez o ḫaṭṭ-ı müşgīn
Arturur belki şeb-i tār şuʿāʿın ḳamerüñ**[138]**

Ḳandasın bezme gel ey āfet-i devrān görelüm
Nice bir öpe ḳuca görişe ṭavḳ u kemerüñ

ʿĀşıḳa küḥl-i cilā yāruñ ayaġı tozıdur
Ḥāṣılı bendesiyüz ʿārif-i ṣāḥibnaẓaruñ

Zāhidā rind-i ḫarābāta ineñ ṭaʿn itme
Var ise ẕerre ḳadar sırr-ı ḳażādan ḫaberüñ

Şiʿr-i Bāḳīye ḳulaḳ ṭutmasa zāhid ne ʿaceb
Söz güherdür ne bilür ḳadrini nādān güherüñ

255
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Sāḳī elünde bülbüleyi bülbül eyleseñ
İçseñ şarābı ruḫlaruñı gül gül eyleseñ

Gül devri ʿayş mevsimidür muṭribā bu gün
Bülbülṣıfat çemende biraz ġulġul eyleseñ

Söyletseñ ey ṣurāḥī sen erbāb-ı meclisi
Muṭrib ferāġat eyleyicek ḳulḳul eyleseñ

Sevdā-yı ḥāl-i yār ile ey dil ʿaceb degül
Meyl-i ḳaranfül ārzū-yı fülfül eyleseñ

Destüñde Ẕü'l-fiḳār-ı ʿAlī nevk-i ḫāmedür
Bāḳī semend-i ṭabʿuñ olur Düldül eyleseñ

256
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Şikāyet cevr-i dilberden dil-i şeydāyı söyletseñ
Günāh andan yine ol şūḫ-ı bīpervāyı söyletseñ

Firāḳ-ı cām-ı laʿlüñle ne çekdi sāġar-ı ġamdan
Ne ḳanlar yuṭdı görseñ ġonca-yı raʿnāyı söyletseñ

Ḥadīṯ-i ʿaşḳı ḥarf-i lafẓ ile ḳılmaz edā ammā
Ne raʿnā söyler ol maʿnāyı çeng-i nāyı söyletseñ

Nebāt-ı ḫaṭṭ u ḳand-i laʿl-i nābuñ düşmez aġzından
Biraz gūş eyleseñ ṭūṭī-yi şekkerḫāyı söyletseñ

Leb-i laʿlüñle mey baḥşinde ġavġā ḥadden aşmışdur
İşitseñ ḳīl ü ḳāli şīşe-yi şahbāyı söyletseñ

Kelām-ı ʿaşḳ ey Bāḳī serāser sırr-ı vaḥdetdür
Murādı cümlenüñ birdür bütün dünyāyı söyletseñ

257
Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Göñüller alduġın inkār ider meger zülfüñ
Elini muṣḥafa urmış yemīn ider zülfüñ[139]

ʿAraḳlar eyler ise bāġ-ı ʿārıżuñ gülgeşt
İñende olmasun andan efendi ter zülfüñ

Ayaġuñ öpmeden el çekmez ol virür başın
Ḳoyupdur ey boyı şimşād o yolda ser zülfüñ

Miṣāl-i ḥüsnüñe ṭāvūs ḳuyruġı çekeli
Cihānı çekmege rām itdi serbeser zülfüñ

Ḳapuñda ḳanlar idüp oldı muʿteber ġamzeñ
Yanuñda yollara indi idindi yir zülfüñ

Yoluñda nāfeṣıfat ḳıldı terk-i ser Bāḳī
Teraḫḫum itmedi miskīne ḳıl ḳadar zülfüñ

258
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Devr-i laʿlüñde ümīdüm bu ki Ḥakkāl-i felek
Gevherüñ nāmın ide ṣafḥa-yı ʿālemden ḥak

Dehenüñ var ise bir būse ḳıl iḳrār didüm
Nāz ile yoḳ didi ol ġonca-yı ḫandān gülerek

Telḫkām itme beni dostum acı sözler ile
Lebüñ emdürmez iseñ ṭatlu dilüñ bārī gerek

Kimse ḥall eylemedi müşkil-i rāz-ı felegi
Var ise Süreyyādur aña noḳṭa-yı şek

İltifāt itme bu alçaḳlara sen ey Bāḳī
Himmetüñ mürġ-i hümāyūnı hemān yüksek

Destgīrüñ yine şāhenşeh-i devrān yaraşur
Sāḳī-yi devr-i felek cām ṣunarsa el çek

Yaʿnī sulṭān-ı cevānbaḫt Meḥemmed Ḫan kim
Yirde meddāḥı beşer gökde ṣenāḫᵕānı melek

259
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Dilrübālarla ʿaceb keṣreti var her yoluñ
Geçemez ḫūblarından göñül İstanbūluñ

Nic'olur dāġlaruñ işler ise ey ābdāl
Çürimiş rāh-ı maḥabbetde bir iki pūluñ

Dökilür ḳaṭreleri ʿāşıḳ-ı mehcūr aġlar
Yılduzı düşkün olur pādişehüm maʿzūlüñ

Bend-i fürḳatde ḳoma bendeñi āzād eyle
Öldürürseñ de eger ḳaçmaz efendi ḳuluñ

Yoluña Bāḳī-yi dilḫaste revān eyler idi
Tuḫfe-yi cān-ı haḳīr olsa eger maḳbūlüñ**[140]**

260
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Servḳāmetler iki yanın alurlar yoluñ
Rāh-ı gülzāre döner yolları İstanbūluñ

Ne ʿaceb dāġlaruñ işler ise ey dil-i zār
Çürimiş nerd-i maḥabbetde bir iki pūluñ

Devr-i ġamzeñde senüñ kimseye ḫançer çekmez
Boynuma alurın ey serv-i dilārā ḳoluñ
Ḳadd-i bālāya göre şīve-yi reftār gerek
Ey ṣanavber bize ʿarż itme iñende ṭūluñ

Añlamaz dehr-i denī merdüm-i dānā ḳadrin
Bāḳiyā çekmeyelüm minnetini her dütuñ

261
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Görmez işigi Kaʿbesin ol ḳıble-yi cānuñ
Çöp düşdi meger gözlerine ḳıblenümānuñ

Rez duḫterini virmediler kimseye ḳaldı
Aġırlıġını almadılar rıṭl-ı girānuñ

Dildādelerüñ Ḥaḳḳına söz geçmedi bir kez
İnṣāfʿaceb teng imiş ey ġonca dehānüñ

Şol jāle düşen sūsen-i āzādeveş ey dil
Dür dişlerinüñ vaşfı gerek vird-i zebānuñ

Bāḳī çemen-i cānda meger perveriş itdüñ
Bir ʿālemi var rūḥ ile ol serv-i revānuñ

262
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Reh-i meyḫāneyi ḳaṭʿ itdi tīġ-i ḳahrı sulṭānuñ
Şu gibi arasın kesdi Sitanbūl u Ġalaṭānuñ

Miyān-ı āb u āteş oldı cāy-ı keştī-yi ṣahbā
Baturur rūzgār āyīn-i ʿayşın bezm-i rindānuñ

Yanan āb üzre āteş ṣanmañuz keştī-yi ṣahbā
Şuʿāʿ-i tīġ-i ḳahrından ṭutışdı Şeh Süleymānuñ

Semāʿ-ı çeng ü nāy u devr-i sāġar devleti döndi
Ṣafāsın süre gör ey ṣūfī-yi sālūs devrānuñ

Şarāb-ı nābdan ḫumlar tehī ḫumḫāneler tenhā
ʿAceb ḥālīliġin buldı riyā ehli bu meydānuñ

Şu meclis içre kim dāʾim ṭoḳuz peymāne devr eyler
Ne deñlü ola ey Bāḳī zamān-ı ʿayşı insānuñ[141]

263
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Ḫaṭṭ-ı laʿliyle ḳaşı cānānuñ
Bir rubāʿīsidür gülistānuñ

Bāde-yi nābdur leb-i laʿlüñ
Sāġar-ı sīmdür zenaḫdānuñ

Bir belādur ṣalındı ʿuşşāḳa
Dostum ḳāmet-i ḫıramānuñ

Sünbülüñ zülfünü[164]şikest itdi
Şiken-i ṭurra-yı perīşānuñ

Degenek lāzım oldı aġyāre
Olmaḳ ister ḳapuñda derbānuñ

Göricek sīn-i miske beñzetdüm
Şāne-yi zülf-i ʿanberefşānuñ

[164] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *revnak* şeklindedir.

Bāḳī senden cefā vü cevr ummaz
Eger olursa luṭfuñ iḥsānuñ

264
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Elemin Ḳaysa ḳıyās itme dil-i maḥzūnuñ
ʿAḳlı yoġ idi ne derdi var idi Mecnūnuñ

Ey serefrāz geçen kimse ne ġaddār idügin
Başuña ṭoḳunıcaḳ añlayasın gerdūnuñ

Zīr-i ḫāk olsa gerek menzilüñ āḫir n'idelüm
Mālına mālik imişsin ṭutalum Ḳārūnuñ

Mey-i rāḥat dileyüp çekme ġam-ı devrānı
Cām-ı gülreng yiter saña dil-i pürḫūnuñ

Yāre ʿarż eyleyemez çihre-yi zerdin Bāḳī
Virdügi rengi görüñ aña mey-i gülgūnuñ

265
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Ḫaṭṭ-ı ruḫsāruña teşbīh idüp ey şūḫ senüñ
Bāġda ġonca biraz rīşine güldi çemenüñ

Ḫaṭṭ-ı nevḫāste kim ʿārıżuñ üzre görinür
Döndi dendāneleri şekline sīn-i semenüñ

Bāġda dürr-i ʿAden gibi yine yāsemenüñ
Cigerin deldi bu gün şīve-yi çāh-ı ẕeḳanuñ

Hele ey lāle-yi sīrāb-ı çemenzār-ı cefā
Baġrumuz yaḳdı senüñ ḥasret-i ḫāl-i dehenüñ
Elüñ irişmedi ol serve diyü ey Bāḳī
Ṭaʿn-ı teşnīʿī belāsın çekerüz irişenüñ**[142]**

266
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Şarāb-ı dilgüşā olmaz o laʿl-i cānfezādan yig
Müferriḥ ḥab bulınmaz ḫāl-i rūy-ı dilrübādan yig

Muṣaffā laʿli ol şūḫuñ ṣafāda Cām-ı Cemden ḫoş
Mücellā sīnesi āyīne-yi ʿālemnümādan yig

Seni cāndan seven bīdillere cevr itme[165] sulṭānum
Bulınmaz bende-yi muḳbil muḥibb-i bīriyādan yig

[165] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *luṭf eyle ḳadrini bil* şeklindedir.

Bülendāvāz ḳıl sāz u nevā-yı ʿaşḳı ey muṭrib
Ki ḳalmaz ḳubbe-yi gerdūnda hergiz ol ṣadādan yig

Umūruñ Ḥaḳḳa tevfīż u tevekkül eyle ey Bāḳī
Ki cāy-ı ilticāʾ olmaz cenāb-ı Kibriyādan yig

267
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Bir ṣafābaḫş ḳanı cām-ı muṣaffādan yig
Bir ṭarabsāz mı var sāġar-ı ṣahbādan yig

Ḳanı bir cām-ı muṣaffā gibi ṣāfīmeşreb
Ṣafḥa-yı sīnesi mirʾāt-ı mücellādan yig

Cām-ı mey bezmde bir dilber-i raʿnādur kim
Çihre-yi nāzüki gülberg-i muṭarrādan yig

Bir nefes hemdem olup defʿ-i helāl eyleyecek
Bulmadum dünyede cām-ı mey-i ḫamrādan yig

Bāḳiyā meygedenüñ ehl-i ḫarābāt içre
Ḫıdmet-i ḫāk-i derī devlet-i Dārādan yig

268
Mefāʿilün/Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Çerāġ-ı ḥüsni ışıḳdur o mehveşüñ girçek
Dehān-ı teng-i dilāvīzi bir güzel kūçek

Ḫadeng-i āhumuñ eflāke seyr ider güzerin
Ḥicābı şöyle çeker geçer her nāvek

Piyāle düşmez elümden hemīşe lāleṣıfat
Şirār-i nār-ı ġamuñdan ṭutışdı yandı yürek

Raḳīb yanını tenhā ḳomaz ol āḫūnuñ
Geçer hemān oturur ḳarşusında āh o köpek

Ṣebāt-ı dehre ṭayanmaḳ olurdı ey Bāḳī
Ṭuraydı ʿahdine ʿālemde dönmeyeydi felek

269
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Umaruz cām-ı laʿlüñi emmek
Çoḳ çeḳılmışdür ol ümīde emek[143]

Ḳatı eller dili ser-i zülfüñ
Dilek ey şūḫ-ı şīvekār dilek

Naġre-yi mest-i ʿaşḳa beñzedemez
Lāf çatlatmasun iñende tüfek

[Çıḳışur anuñ ile āhum odı[166]
Aña cānlar hep ey nigār-ı fişek]

Baḫş idüp bir daḳīḳa ḥüsnüñden
Hāle māh-ı sipihre aşdı elek

Cūy-ı eşküm yeñilmez ey Bāḳī
Çoḳ döner daḫı āsiyāb-ı felek

270
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Āyīne-yi cemāl-i ḥaḳīḳatnümā yüzüñ
Āb-ı zülāl-i çeşme-yi ṣıdḳ u ṣafā sözüñ

Sen yüz virelden āyīne buldı bu raġbeti
Ḥasret degüldi ṣūretine ḫalḳ o yüzsüzüñ

Bāʿiş cemāl oldı cihānuñ ẓuhūrına
Ḫurşīddür bahāne vücūdına gündüzüñ
Şāhin eline düşmişe döndi tezerv-i dil
İndi süzildi üstine iki ḳara gözüñ

Kimi ayaġuñ öpmege ṣarḳar kimi elüñ
Bāḳīye besdür ey gül-i ḫandān güler yüzüñ

271
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ṣaḥrālara düşerse n'ola nāfe-yi ġazāl
Sevdālara ṣalupdur anı dilberā o ḫāl

Naʿl-i semend-i sīmüñe beñzetdiler diyü
Saḳf-ı sipihre degdi külehgūşe-yi hilāl

Şekl-i ʿiẕār gibi naḳş-ı dil-firīb
Levḥ-i żamīre yazmadı ṣūretger-i ḫayāl

Yazıldı ḫaddüñ üzre ḫaṭṭuñ ẓāhir olmadı
Dirsem ʿaceb mi zülfüñe ṭuġrā-yı bīmiṣāl

Ṣāḥibcemālüñ ehl-i kemālüñ muḥibbiyüz
Bāḳī ḳul eyledi bizi ol ḥüsn-i berkemāl

272
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Saña teşbīh itmek olmaz ey meh-i ṣāḥibkemāl
Āfitāba ger hilāl ebrū vü Nāhīd olsa ḫāl

[166] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.

Rūy-ı mūy-ı yāre beñzer nesne daḫı görmedüm
Gerçi gördüm bīvefā dünyāda nice māh u sāl[144]

Diḳḳat itdüm şol ḳadar vaṣf-ı miyānuñ itmege
Bulmadum aña münāsib hīç bir nāzük ḫayāl

Gördüm ol çeşm-i çerāġ-ı cānı şevḳum var yine
Şemʿ-i ʿaşḳa yaḳmaġa pervāneāsā perr ü bāl

Bāḳiyā ʿişretdedür ʿaşḳıyla yāruñ kāʾināt
Nuḳl encüm mey şafaḳ sāḳī felek sāġar hilāl

273
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Devr-i gül irdi ġoncaṣıfat olma tengdil
ʿAzm eyle ṭarf-ı gülşene gül gibi gül açıl

İtdi niṣār ʿāleme kef-i nesīm sīm
Gülşende şāḫ-ı gül gibi sen de dökil ṣaçıl

Deryā-yı aḫḍar oldı çemen mevc urup yatur
Rūy-ı zemīni faṣl-ı bahār itdi yem yeşil

Baḫṣ eyleme ʿiẕār-ı ʿaraḳrīz-i yār ile
Yüzüñ suyıyla ey gül-i ter yüri var açıl

Ṣaḥn-ı çemende nefḥa-yı bād-ı bahār ile
Bāḳī gülāb-ı ġāliye misk oldı āb u gil

274
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Her tīr-i belā ḳavs-i ḳażādan kʾola nāzil
Ṣahrā-yı dil-i ehl-i vefādur aña menzil

Ḳaddüm gibi ḫāk-i ḳademüñ öpdi naʿlçeñ
Meşhūrdur eʾd-dālü ʿaleʾl-ḫayri ke-fāʿil

Aġız bir idüp söylemek āsān idi yāre
Zaḫm ile gelüp olsa eger ḫançeri yekdil

Cān cāna olurduḳ dem-i vuṣlatda senüñle
Sīnem eger ey rūḥ-ı revān olmasa ḥāʾil

Bāḳīyi ḳalem eyledi şemşīr-i fırāḳuñ
Bir kerre naṣīb olmadı taḳbīl-i enāmil

Esb-i nāz ile beni yār ḳılupdur pāmāl
Naʿller şekli aña sīnede olmışdur dāl

Ḥasret-i ḳaddüñ ile seyl-i sirişküm bāġda
Ṭaḳdı serv-i çemenüñ başına sīmīn ḫalḫāl

Nic'olur gördi ṣafā āyine-yi ḥüsnüñde
Yirlere geçdi ḥayādan utanup āb-ı zülāl[145]

Ārzū eylemezin salṭanat-ı dünyāyı
Ḫıdmet-i ḫāk-i der-i yār yiter cāh u celāl

Bāḳiyā bana gedā-yı der-i yār olmaḳdur
Māye-yi ʿizz u şeref pāye-yi baḫt u iḳbāl

275
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Fitne-yi ʿālemi ol ḳāmet-i raʿnādan bil
Her belā kim yitişür ʿālem-i bālādan bil

Ḥālet-i ʿaşḳ iledür ādeme nūrāniyyet
Reng-i rūy-ı ḳadeḥi bāde-yi ḫamrādan bil

ʿİşve-yi dehre göñül virmez o kim ʿāḳildür
Almadı behre begüm kimse bu dünyādan bil

Dil-i dānāya şeref pertev-i ʿirfān iledür
Ḥüsn-i āyineyi ʿaks-i ruḫ-ı zībādan bil

Dostlar[167]-i dār-ı cihān devr-i zamān ey Bāḳī
Pāydār olmaduġın ḳıṣṣa-yı dārādan bil

276
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Şīrīn yanında olur şermsār laʿl
Rengīn sözüñ ḳatında bulur inkisār laʿl

Ḫāl-i ruḫuñ gedāsı bir āvāre müşg-i Çīn
Ḫaṭṭ-ı[168] lebüñ fütādesi bir ḫāksār laʿl

Dürc-i dehānı var ise billūr ḥoḳḳadur
Bir şāḫādur ki olmış aña berg ü bār laʿl

Nāzük nihāli ol leb ü ruḫsār-ı al ki
Andan görinür iki laṭīf ābdār laʿl

Degdi nihāli[169] söyledi bir gün ḳulaġına
Gūyā ṭaḳıldı gūşuma bir gūşvār laʿl

[167] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *devlet* şeklindedir.
[168] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *Laʿli* şeklindedir.
[169] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dehānı* şeklindedir.

Dirsem ʿaceb mi ḫātem-i Cem devr-i meclise
Elmās cām-ı sāde mey-i ḫoşgüvār laʿl

Nūş itmeyince cürʿa-yı şāh-ı cihānı kān[170]
Kān içre ḥāṣıl olmadı kāmil-i ʿayyār laʿl

Ḫurşīd-i āsmān-ı saʿādet Selīm Ḫan
Kim feyż-i cāmı kāne baġışlar hezār laʿl

Bāġ içre dökse cürʿasın altun piyālesi
Zer ḥoḳḳalarla buyura şāḫ-ı enār laʿl

Hemvāre pāy-i taḫt-ı şehenşāha Bāḳiyā
Rengīn sözüñden eyle firāvān niṣār laʿl[146]

277
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Yılda bir açılup ancaḳ şen olur bāġda gül
Ḳanı ol ġonca-yı ḫandān gibi şūḫ u şengül

Naḳşlar baġladı nevrūz hevāsında çemen
Eylesün ḫ̆āb edālarla terennüm bülbül

Ruḫlaruñdur gül-i ter ġonca leb-i meygūnuñ
Saña meyl itdi göñül baña gerekmez gül-i mül

Kendü başında degül mi n'içün ol meh bilmez
Dil-i miskīne ne bend eyledügin ol kākül

Dūd-ı āhın yine Bāḳī şererālūd itdi
Yāre ʿarż eyledi bir dāne zerefşān sünbül
278
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
ʿAşḳuñla ḳılup ḳāmetini dāl ḳaranfül
ʿArż itdi saña mūy-ı sefīd al ḳaranfül

Farḳında ḳılup yāsemeni dāġına penbe
ʿAşḳuñda geçer baş açuḳ ābdāl ḳaranfül

Ḳad serv-i çemen yāre dehen ġonca-yı gülzār
Ḫaṭṭ müşg-i Ḫuten çihre semen ḫāl ḳaranfül

Maḳṣūdı bu kim lāleṣıfat göstere pervāz
Ruḫsārı hevāsında açar bāl ḳaranfül

Geh şīşe gehī köhnesifāl ile ḳılur ʿayş
Bāḳī gibi bir ʿişrete meyyāl ḳaranfül

[170] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫāk* şeklindedir.

279
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Cānlar fedā maḥabbet-i cānāne ser degül
Erbāb-ı ʿaşḳa terk-i ser itmek hüner degül

Bāġ-ı ümīd içinde dilā mīve-yi viṣāl
Bir mīve-yi ġarībdür olur biter degül

Pervānedür ki yaḳdı perin şemʿ-i āhuma
Farḳ-ı felekde münḫasif olmış ḳamer degül

Şemşīr-i hecri yaralarıdur elem viren
Zaḫm-ı ḫadeng-i ḳavs-ı ḳażā ol ḳadar degül

İki cihāna virmedi bir yāre sādeyi
Bāḳī esīr-i ḳayd-ı nuḳūş u ṣuver degül[147]

280
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Kevn ü mekānı şevḳ-i ruḫuñ şöyle ṭutdı kim
Ḫurşīdi kimse ẕerreye ṣaymaz mehi degül

Sulṭān-ı çārbāliş-i iḳlīm-i dehre dil
Cāmun efendi bir ġarażı var tehī degül

Bāḳī peleng-i ḳaʿle-yi[171] kühsār-ı ʿaşḳdur
Sālūs u zerḳ bīşesinüñ rübehī degül

281
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Lüʾlüʾ-yı jāleden ṭaḳınur gūşvār gül
İtdi çemende nāz ile ʿarż-ı ʿiẕār gül

Gün ṭoġdı ṣanma penbe-yi ṣubḥ ile nevbahār
Urdı sipihr saḳfına bir yādgār gül

Bir destāne döndi bu gün ṣaḥn-ı gülsitān
Ḳad serv-i çeşm nergis-i şehlā ʿiẕār gül

Dürme yüzüñi ġoncaṣıfat baña
Aç vird-i bāġ-ı gülşeni ey gülʿiẕār gül

Çekmezdi nār ḫārını gülzār-ı ʿālemüñ
İñletmeyeydi bülbül zār zār gül

Bāḳī birinde görmedi ḥüsnüñ leṭāfetin
Gülzār-ı dehre gerçi gelüpdür hezār gül

[171] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḳulle* şeklindedir.

282
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Gülşende itdi nāz ile ʿarż-ı cemāl gül
İtdi belālu bülbüli āşüfte-ḥāl gül

Geldi ẓuhūra çāh-ı ʿademden çıḳup yine
Mi̇zāne girdi Yūsuf-ı Kenʿānmiṣāl gül

Döndi ṣafāda encümen-i Muṣṭafāya bāġ
Ḫayl-i şükūfe zümre-yi aṣḥāb-ı al gül

Cām-ı şarābı içmez elinde ṭutar ṭurur
ʿAşḳuñ meyinden oldı meger bi̇mecāl gül

Maḳbūl-i ṭabʿ-ı ḫalḳ-ı cihān oldı nitekim
Evraḳ-ı[172] naẓm-ı Ḫusrev-i ṣāḥibkemāl gül

Bezm-i ġam içre olmış iken bāde göz yaşı
Bāġ-ı belāda dāġ-ı dil-i pürmelāl gül

Luṭfuñdan irdi Bāḳi̇ye rengi̇n filoriler
Gūyā ṣaçıldı meclise bir destmāl gül

Açduḳça ġonca beççe-yi bülbül gibi dehān
Ḳılduḳca jāle beyżaların zi̇r-i bāl gül[148]

Bāġ-ı cihānda gül gibi ḫandān u ḫurrem ol
Bezm-i ṣafāda ey şeh-i ferḫundefāl gül

Döndi bezm-i bāġda bir dilber-i ṭannāze gül
Cilve-yi ḥüsn eyledi girdi libās-ı nāze gül
Yir yir evraḳın ṣalup elden uçurdı göklere
Beñzedi bir dilber-i şūḫ-ı kebūterbāze gül

Si̇nesin çāk eyledi mest-i ṣabūḥi̇ler gibi
Ṣubḥdem mürġ-i çemenden gūş idüp āvāze gül

Vaṣf-ı ḥüsn-i yār ile bir tāze di̇vān baġlasun
Tār-ı zülf-i yārdan bend eylesün şi̇rāze gül

Bāġ-ı ḥüsn-i yāre baḳ görmek dilerseñ Bāḳiyā
Baḫt u devlet nevbahārında açılmış tāze gül

283
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Yaluñuz bülbül degül mest-i şarāb-ı cām-ı gül
Başumuzda ḥālet-i cām-ı sürūrencām-ı gül

[172] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *dîvân* şeklindedir.

Sāḳıyā sür cām-ı gülrengi degül vaḳt-i direng
Ġāyet-i evvelbahār u āḫir-ı eyyām-ı gül

Buldı zīnet lüʾlüʾ-yı şehvār-ı sīminden yine
Tāc-ı laʿl-i ġonca vü taḫt-ı zümürrüdfām-ı gül

Ṣūret-i mürġ u naġre-yi mestāne ṭutdı ʿālemi
Ḥāṣılı hengāmeden ḫālī degül hengām-ı gül

Ẕikr-i ḥüsn-i vaṣf-ı ruḫsāruñla herkes āşinā
Yāda gelmez ruḫlaruñ devrinde ammā nām-ı gül

Bezme gelse bir dem eglenmez gider ol ġoncaleb
Az olur gülşende ġāyet müddet-i ārām-ı gül

Bāḳiyā devrān sitemger çarḫ bīmihr[173] olmasa
Pister-i ḫār üzre n'eyler nāzenīn endām-ı gül

284
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ṣubḥdem bülbül niyāz itdükçe geldi nāze gül
Rāz-ı ʿaşḳı dermiyān itdi açıldı tāze gül

Oldı ṣaḥn-ı bāġda peydā gülfeşānlar yine
Ḥāṣılı döndi çemen bezminde āteşbāze gül

Uymadı bir gün hevā-yı bülbül-i şūrīdeye
Meyl ider dāʾim nesīm-i ṣubḥ ile pervāze gül[149]

Bir yire cemʿ eylemiş evrāḳ-ı nāz u şīveyi
Rişte-yi cānından itmiş bülbülüñ şīrāze gül
Göklere irgürdi Bāḳī ġulġul-i ʿaşḳuñ senüñ
Ṣalmadın rūy-ı zemīne ḥüsn ile āvāze gül

285
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Gül gibi olmaḳ dilerseñ şād u ḫurrem ey göñül
Lāleveş elden düşürme cāmı bir dem ey göñül

Devr elinden kāse kāse yuṭduġum ḳanlardur ol
Ḳaṭre ḳaṭre ṭamlayan gözden demādem ey göñül

Devlet-i dünyā içün hergiz ne ġamgīn ol ne şād
Berḳarār olmaz bilürsin ḥāl-i ʿālem ey göñül

Gülşen-i kūyında meʾvā bulsa ol ḥūrīveşüñ
İḫtiyār eyler mi bāġ-ı ḫuldi ādem ey göñül

[173] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *raḥm* şeklindedir.

Devr ider Bāḳīṣıfat gerdūn[174] o māhuñ menzilin
ʿAşḳ sergerdānıdur Allāhu aʿlem ey göñül

286
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Raḥm eyle āb-ı dīde-yi gevherniṣāre gel
Emvāc-ı baḥr-i eşkümi seyr it kenāre gel

Zāhid ne lāzım ehl-i dile kīne-yi şütür
Gir bezm-i ʿayş u ʿişrete sen de ḳıṭāre gel

Meydür miḥekk-i tecrübe-yi pīr-i mey-fürūş
ʿArż eyle naḳd-i ḳalbüñi ṣāḥibʿayyāre gel

Gördüñ ḳabā-yı ʿömre beḳā yoḳ bu bāġda
Gül gibi sen de pīreheni pāre pāre gel

Bāḳī dem urma seyr-i maḳāmāt-ı ʿaşḳdan
Geç āh u nāle naġmelerinden ḳarāre gel

287
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ebr-i bahār-ı ʿişvedür ebrū degüldür ol
Bārān-ı ḥüsn riştesidür mū degüldür ol

Ṭāvūsdur ki ravżada cevlāna başlamış
Ruḫsāruñ üzre zülf-i semenbū degüldür ol

Jengār ṣanduñ āyinede naḳş-ı ḫaṭṭuñı
Yañlış görişdüñ ey yüzi gül o degüldür ol

Zencīr-i bend-i zülfine dīvāne olmayan
Baġlamaludur ey göñül uṣlu degüldür ol**[150]**

Geşt itme deşt-i ḥasreti āhuñla Bāḳiyā
Ṣayd-ı kemend-i āh olur āhū degüldür ol

288
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Her cefā kim eyledüñ geldi vefālar bilmiş ol
Rūḥa rāḥatlar virür cāna ṣafālar bilmiş ol

Yanuña ḳalur ne ḳılsañ pādişehsin dostum
Şānuna lāyıḳ degül ammā cefālar bilmiş ol

Cūy-ı eşküm şöyle ṭuġyān eyledi bir gün hemān
Āsmānuñ āsiyā-sengīn yuvalar bilmiş ol

[174] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫurşīd* şeklindedir.

Çoḳ ṭolaşdı sünbül-i müşgīnüñe āşüftedil
Ṭurra-yı perçīn diyü bir gün ḫaṭālar bilmiş ol

Rişte-yi cānumda zülfüñ bir girih bend itdi kim
Ḥalline ḳādir degül müşkilgüşālar bilmiş ol

Pister-i hicrānda dā'im zār u bīmār olmadın
Ölmege cānlar virürler mübtelālar bilmiş ol

İltifātuñ Bāḳīyi dünyāya maḥsūd eyledi
Hep senüñdür çekdügi derd ü belālar bilmiş ol

289
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Gülzāra gel nesīm-i ṣabā gibi ḫoşdem ol
Açıl derūn-ı ġonca gibi şād u ḫurrem ol

Ṣaḥn-ı riyāż vaşlına irmek murād ise
Evvel ṣafā-yı ṭabʿ ile mānend-i şebnem ol

Kesb-i leṭāfet eyle nesīm-i seḥer gibi
Andan derūn-ı perde-yi esrāra maḥrem ol

Başuñ gerekse göklere irsün güneş gibi
Dervīşlik dilerseñ eger ẕerreden kem ol

Aḳar ṣu gibi irmege bir baḥr-i kāmile
Seyrān-ı basṭ-i ḫākde seyyāh-ı ʿālem ol

Ḫāk-i ḥarīm-i ḥürmet-i kūyın maḳam idin
Erkān-ı Kaʿbe gibi muʿazzez mükerrem ol

Bāḳī ḥışāl-i merdüm-i nāḳışvücūdı ḳo
İnsān-ı kāmil olmaġa saʿy eyle ārām[175] ol

290
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Gitdi hecr irdi dem-i vaṣl u telāḳī berü gel
Olalum bezm-i maḥabbetde mülāḳī berü gel[151]

Sāḳıyā sāġarı ṣun hecr ḫumārın yazalum
Nāmeden ḫak idelüm nām-ı firāḳı berü gel

Ẕevḳ u şevḳuñ demidür raḳṣ uralum destefşān
Virelüm zelzeleye ṭāḳ u revāḳı berü gel

Ṣunma laʿl-i şekerefşānuñı bīẕevḳlere

[175] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ādem* şeklindedir.

Eyle şīrīn dehen-i ehl-i mezāḳı berü gel

Ḥıṭṭa-yı Rūmdadur ʿırḳ-ı nihāl-i iḳbāl
Özleme ḫāk-i Ḫorāsān u ʿIrāḳı berü gel

Çoḳ tehī devr ide bu sāġar-ı mīnā bizden
Var iken şīşede Bāḳī hele sāḳī berü gel

Umaruz himmet-i pīrān-ı ṭarīḳat yitişe
Nāgehān bir gün efendüm diye Bāḳī berü gel

291
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Ehl-i dil cānlara meyl it şeref-i ʿizzet bul
Naẓaruñ kānlara ḳıl gevher-i ẕī-ḳıymet bul

Gelme bīnām u nişān ehl-i ḫārābat içre
Yüri var şehr-i melāmetde biraz şöhret bul

Varalum bezmüñe zāhid saña hemreng olalum
Bize keyfıyyet-i ṣahbā gibi bir ḥālet bul

Meclis-i vaʿẓa oturmaḳ ḳatı alçaḳlıḳdur
Berü gel meygede ṣadrında biraz rifʿat bul

Zāhid ol ṣıḳlet ile uçmaġa ḥāżırlanma
Çıḳar ol cübbe vü destārı biraz ḫıffet bul

Bīriyā merd-i Ḫudāsın bilürüz ey zāhid
Ġarażuñ raḥmet-i Ḥaḳdur o ḳadar raḥmet bul

Kendüden geçse müdām içse ʿaceb mi Bāḳī
Derd-i ġamsuz güzerān eyleye bir sāʿat bul
292
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Zülfüñi görsem ʿiẕāruñ üzre ey ḥūr-ı cemīl
Ṣanuram zencīr şeklin bağlamışdur Selsebil

Secde-yi ḫāk-i ser-i kūyuñla māh-ı çārdeh
Çihre-yi zerdin ġubārālūd ḳılmış bir zelīl

Cāmiʿ-i ʿaşḳında yāruñ çarḫ bir ḳandīldür
Āfitāb-ı ʿālemārā aña bir rūşen fetīl

Yollar itdi çihre-yi zerdümde seyl-i eşk ile
Çeşm-i giryān beñzer ol saḳḳāya kim eyler sebīl[152]

Muntaẓır olsa n'ola nergis ġubār-ı kūyına
Ṭūṭīyāya Bāḳiyā muḥtāc olur çeşm-i ʿalīl

293
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Gül gülse bülbül aġlasa dāʾim ʿaceb degül
Zīrā kimine aġla dimişler kimine gül

Pākizeṭabʿ u ṣāfdil ü pākmeşrebüz
Ḥüsnüñ güline düşse n'ola jāleveş göñül

Luṭf-ı ruḫuñla laʿl-i lebüñden ḫaber virür
Hep āb-ı tāb u cevher-i cām u ṣafā-yı mül

Bezm-i ṣafā vü ʿayşa ṣalādur bilenlere
Ṣīt u ṣadā-yı bülbül ü berg-i nevā-yı gül

Bāḳī ʿacūz-ı dehre er olmaz zebūn olan
Merdān-ı rāh-ı ʿaşḳ dimezler aña racül

294
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Naḳş-ı gül seyr it çemende ṣavt-ı bülbül diñle gel
Şimdi naḳş u ṣavtdur ʿayş ehline ṣāliḥ ʿamel

Başladı gülşende mürġ-i ḫoşnevā nevrūzda
Ruḫları vaṣfında taḳsīm itdi bir ġarrā ġazel

Nāzenīn ebrūlaruñ Ḥaḳkā ki ḳılmış ḳıl ḳalem
Ḥüsnüñi şol dem ki taṣvīr itmiş üstād-ı ezel

Nāfe-yi müşgīn-i zülfinden ḫaber ṣor Çīne var
Ey ṣabā geşt ü güzār it kāʾinātı ṭurma yil

Üstümüzden yil gibi geçsün ṣabānuñ himmeti
İstemezse irdügin ol serv-i sīmendāma el
Bāḳiyā serlevḥa-yı eşʿārı tertīb eyle kim
Müşkilüñ luṭf-ı şehenşāh itdi altun gibi ḥal

295
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Ol iki zülf-i müşg-i ġāliyefām
Olmış ebrūlaruñ hilāline lām

Ḳaş rā ḳad elif dehān ise mīm
Ḳılduñ ey māh ḫalḳı emrüñe rām

Sīme beñzer diyenlerüñ tenüñi
Hele ey dost sözleri ḳatı ḫām[153]

Ābgīne içinde mey gibidür
Leb-i laʿlüñ ḥayāli dilde müdām

Olmasañ ger cihānda bir dāne
Zülfüñ olmazdı cān mürġına dām

Vuṣlatuñ ʿīd irersem eger
Bāde-yi laʿlüñ ile ṣavmı ṣıyām

Kime vaṣf eylesem şehā seni dir
Bāḳiyā oldum aña ben de ġulām

296
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Cemāl-i ʿālemārāsından ol māhuñ niḳāb açdum
ʿAceb ferḫunde geldi fāl-i aḥvālüm kitāb açdum

Yaḳam çāk eyledüm ʿaşḳuñ bülendi dāġ-ı sīnemde
İçinde genc peydā oldı bir künc-i ḫarāb açdum

Leṭāʾif söyledüm güldi açıldı ḥoḳḳa-yı laʿli
Yine seyr eylesün yārān ne dürc-i dürr-i nāb açdum

Hevā-yı ʿaşḳuñ içre ben ḳaçurdum Ḳāfa sīmurġı
Cenāḥ-ı himmeti ol dem ki mānend-i ʿuḳāb açdum

Ṣalup şemşīr-i naẓm-ı ābdārı dehre Bāḳīveş
Belāġat kişverin ey pādişāh-ı kāmyāb açdum

297
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Meclis-i ʿaşḳa girüp ayaġı evvel çekdüm
Māsivādan götüri āḫir-ı kār el çekdüm

Sīnem üzre görinen ḳanlu elifler ṣanmañ
Ṣafḥa-yı derd ü ġama sürḫ ile cedvel çekdüm

ʿAlev-i āteş-i āhum degül eflāke çıḳan
Aḫter-i baḫtuma bir tīġ-i muṣayḳal çekdüm

Nuḳra-yı eşküm ile sīmkeş oldu şimdi
Müjemüñ aralarından bir iki tel çekdüm

Dāġlar naʿl-i eliflerle degül peyveste
Ṣafḥa-yı sīneye bir ḫaṭṭ-ı müselsel çekdüm

Beden-i zerd ü nizār ile degül çihre-yi zerd
ʿAşḳ sernāmesine levḥa yazup ḥal çekdüm

Bāḳiyā ḫūn-ı dili dīde düketdi gördüm
Mey-i nābı bedel-i māyeteḥallel çekdüm

298

Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Maḥabbet baḥridür āhum yilinden mevc urur yaşum
Melāmet fülkidür ser aña lengerdür iki ḳaşum[154]

Peleng-i ʿaşḳ-ı yāruñ bīşesidür mūy-ı jülīdem
Diyār-ı derd ü muḥabbet kūhsārıdur benüm başum

Ne meclis içre nūş-ı cām idersem yād-ı laʿlüñle
O bezm ehlinde ḳalmaz cürʿadan ġayrı ayaḳdaşum

Bilürsin nūr-ı dīdem ṭūṭiyāya ḳatılur cevher
N'ola aġlarsa ḫāk-i pāyüñe çeşm-i güherbaşum

Ayırdı siḥr idüp yāri sipihr-i pīrezen benden
Ne luʿb itdi baña gör Bāḳiyā bi'llāhi oynaşum
299
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
İrişdüm baḥre cūyāsā basīṭ-i ḫākden geçdüm
Bisāṭ-ı ḳurba irdüm çenber-i eflākden geçdüm

Şarāb-ı laʿlfām u zevrāḳ-ı zerrīni terk itdüm
Ben ol keşṭī ile ol āb-ı āteşnākden geçdüm

Ġamuñ afyūnını tiryāk diyü baña ʿarż itme
Yüri ṣaġ ol benüm ʿömrüm ben ol tiryākden geçdüm

Beni ālūdedāmen ṣanma vāʿiẓ mest gördüñse
Senüñ bezmüñ gibi bir nice cām-ı pākden geçdüm

Metāʿ-ı dehr bir puldur aḳar ṣu ʿömr-i müstaʿcel
Anuñ'çün Bāḳiyā esbābdan ihlākden geçdüm

300
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Rūşen ola tā işigüñe varmaġa rāhum
Yil mūmlarını yaḳdı gice şuʿle-yi āhum

Hemreng-i peleng itdi beni kūh-ı belāda
Cismümde serāpā görinen dāġ-ı siyāhum

Luṭf eyle iñen ḳullarıña cevri çoġ itme
Āh eylemesün kimseye ẓulm eyleme şāhum

Dildür saña ʿarż itmege aḥvālümi gūyā
Ḳabrümdeki ḫāk üzre biten tāze giyāhum

Bāḳī dilemez dehr-i denī salṭanatın dil
Yār işiginüñ ḫidmetidür devlet ü cāhum

301

Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Ṣafā gülzārıdur sīnem gül-i bīḫārdur dāġum
Maḥabbet gülşeninde açılan gülnārdur dāġum

Der-i ümmīdi ḳıldum beste ḫūbānuñ vefāsından
Görinür sīnede yir yir ser-i mismārdur dāġum[155]

Beni müflis ṣanur gerçi görenler rūy-ı zerdümden
Velī aġ aḳçadur eşküm ḳızıl dīnārdur dāġum

Şirār-ı nār-ı ḫırmensūz-ı ġamdan sīne yanmışdur
Nişān-ı āteş-i endūh-ı ʿaşḳ-ı yārdur dāġum

Ḳızardı göz gibi nār-ı ġam-ı fürḳatden ey Bāḳī
Derūnum ḥālin aġlar dide-yi ḫūnbār dur dāġum

302
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Ṭapuñdur Kaʿbe-yi ʿulyā-yı eṣḥāb-ı ṣafā ḳıblem
Ḳapuñdur Mescid-i Aḳṣā-yı erbāb-ı vefā ḳıblem

Ḥarīm-i Beyt-i Maʿmūruñdan aʿlā olmaya Kaʿbe
Degüldür ṣāḫ-ı Sidre ḳāmetüñden müntehā ḳıblem

Ḥayāl-i ḫāl-i ruḫsāruñ yoġ anuñ çünki göñlinde
Ne başdı baġrına seng-i siyāhı Kaʿbe yā ḳıblem

Dil-i pürişţiyāḳı tek viṣālüñ ʿīdına irgür
Eger ḳurbān dilerseñ yoluña cānlar fedā ḳıblem

Eger kūy-ı ḥabībe secde ḳılmaḳ cāʾiz olmasa
Cihānda secdegāh olmazdı kūy-ı Muṣṭafā ḳıblem

Bilürsin yüz sürerler āsitān-ı Kaʿbeye sen de
İşigüñe yüzüm sürsem n'ola a Kaʿbem a ḳıblem

Yüzüñ görüp n'ola vaṣluñ temennā eylese Bāḳī
Görinse Kaʿbe dirler müstecāb olur duʿā ḳıblem

303
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
ʿAşḳı bülbül gibi beyān idelüm
Ḥālümüz gül gibi ʿayān idelüm

Jāleveş bezme varumuz saçalum
Zeri gül gibi dermiyān idelüm

Çekelüm ḥükm-i ʿaşḳa ṭuġrāyı
ʿAḳlı bīnām u bīnişān idelüm

Gül gibi cām-ı ʿayşı güldürelüm
Rūḥ-ı Cemşīdi şādmān idelüm

Zer gibi ḳalbi ṣāf olan gelsün
Āteş-i meyde imtiḥān idelüm

Gelmesün bezm-i ʿayşa nāmaḥrem
Nergis-i bāġı dīdebān idelüm

Hīç teʾḫīre yir yoḳ ey Bāḳī
Niyyet-i ḫayrdur hemān idelüm**[156]**

304
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Nevbahār oldı gelüñ ʿazm-i gülistān idelüm
Açalum ġonca-yı ḳalbi gül-i ḫandān idelüm

Ḳomayup lāle gibi elden ayaġı bir dem
Mest olup ġonca gibi çāk-ı girībān idelüm

İçelüm laʿl-i müẕābı ṣaçalum cürʿaları
Ḫāk-i gülzārı bu gün kān-ı Bedaḫşān idelüm

Menzil-i ʿayş u ṭarāb ḫurrem ü ābād olsun
Yıḳalum zerḳ u riyā deyrini vīrān idelüm

Oḳusun vaṣf-ı ruḫ-ı yār ile Bāḳī şiʿrüñ
Bülbül-i gülşen-i meclisde ġazelḫᵛān idelüm

305
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Zevraḳ-ı ṣahbāyı sāḳī şundı çün nūş eyledüm
İrdi bir ḥālet ki deryālar gibi cūş eyledüm
ʿİşret-i bezm-i viṣāl-i yār geldi yāduma
Ġuṣṣa-yı dehri ġam devri ferāmūş eyledüm

Terk idüp tāc u ḳabāyı şevḳ-i şemʿ-i ḫüsnüñe
Kendümi pervāneāsā bir nemed-pūş eyledüm

Fürḳatüñde bāġa vardum ḥasret-i bālāñ ile
Ḳalmadı ṣabrum görüp servi derāġūş eyledüm

Nāleler ḳıldum ser-i kūyında yāruñ Bāḳiyā
Bülbülān-ı gülsitān-ı dehri ḫāmūş eyledüm

Levḥ-i ḫāṭırda ḫaṭuñ naḳşını yazmaḳ ʿamelüm
Künc-i ḫalvetde senüñ fikr-i lebüñdür emelüm

Yitişinceydi hemān derdine ben bīmāruñ
Mīve-yi vaṣlına yāruñ n'ideyin irmez elüm

Bülbülüñ medḥ idüp ol şāḫ-ı gül-i ter didügi
Bir ʿömür dörpüsidür ḳaddüñe nisbet güzelüm

Benem ol şāḫ-ı nihāl-i çemen-i miḫnet kim
Mīve-yi maʿrifet-i faż̈l u hüner bükdi bilüm

Ādemüñ ehl-i riyā sözleri ḳanın ḳurıdur
Sāḳıyā ṭoldura şol olacaġı içelüm

Bāde-yi mihr-i vefā sāġarıdur ey Bāḳī
N'ola devr eyler ise bezm-i cihānı ġazelüm[157]

306
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Beter buldum dil-i dīvāneyi her çend pend itdüm
Ṣaçuñla bend idüp āḫir giriftār-ı kemend itdüm

Ḥadīṯ-i tār-ı zülfüñden faḳīhe bir suʾāl itdüm
Cevāba ḳādir olmadı ḥarīfi endbend itdüm

Fürūġ-ı şuʿle-yi dāġum güneşden tābnāk oldı
Duḫān-ı āteş-i āhum felekde serbülend itdüm

Gice şemʿ-i ruḫuñ şevḳinde bir ḳaç beyti yandurdum
ʿAceb ḫūb u dilfürūz eyledüm ḫoş dil-pesend itdüm

Sözüm Bāḳī kemālin buldı vaṣf-ı nevcevānumla
Özüm luṭf-ı suḫanda hemser-i pīr-i Ḫocend itdüm

307
Mefʿūlü/Mefāʿilün/Mefʿūlü/Mefāʿīlün
Şebnem gibi ṣaçılsun ḳoñ eşk-i firāvānum
Güller gibi açılsun tek ġonca-yı ḫandānum

Ben āb-ı revān itmek cān üzre gözüm yaşın
Tek meyl-i kenār itsün ol serv-i ḫırāmānum

Yād-ı ser-i zülfüñle gülzār-ı dil ü cānda
Sünbüller ider peydā nigār-ı perīşānum

Sen gül gibi gülşende gülmekde açılmaḳda
İñler ḳafes-i tende mürġ-i dil-i nālānum

Cām-ı mey-i ʿişretde ʿaşḳuñda dil-i pürḫūn
Şemʿ-i şeb-i vuṣlatdur dāġ-ı dil-i sūzānum

Nāz uyḫusına varmış ʿālemden olup fāriġ
Ādem mi görür şimdi ol gözleri mestānum

Döksün güher-i eşki Bāḳī reh-i ʿaşḳuñda
Maḥṣūl-i dil ü dīde hep yoluña sulṭānum

308
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Māsivādan ṭamaʿ-ı nuṣreti az eyleyelüm
Luṭf u iḥsānı çoḳ Allāha niyāz eyleyelüm

Biñ günāh eylese bir ḳul yine rızḳın kesmez
Şükr-i inʿām-ı şeh-i bendenevāz eyleyelüm

Her tezervüñ nice bir ṣaydı hevāsında yilüp
Dāʾimā ḥırṣ u ṭamaʿ çeşmini az eyleyelüm

Māhdan māhiye dek ṣaldı cefā ḳullābın
Ḳıṣṣa-yı ġuṣṣa-yı zülfüñ ne dırāz eyleyelüm

Ṭutalum şīve-yi rindān-ı ḳanāʿatpīşe
Tābgūn ḫāṭıra-yı niʿmeti nāz eyleyelüm[158]

Ḥarem-i vaṣla reh-i rāst maḥabbet yolıdur
Rāh-ı ʿuşşāḳda āheng-i ḥicāz eyleyelüm

Cān u dil ṭuymasun esrār-ı ġamın ey Bāḳī
Dime bīgāneleri maḥrem-i rāz eyleyelüm

309
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Ḫaste-yi derd-i ʿaşḳ-ı cānānem
Mübtelā-yı belā-yı hicrānem

Çeşm-i bīmārı gibi ḫastedilem
Ser-i zülfi gibi perīşānem
Şemʿ veş ṣubḥ olınca şevḳumdan
Gāh ḫandān u gāh giryānem

Bunca cevr ü cefā baña nice bir
Hāy kāfir hele müselmānem

Bāḳiyā ḫūn-ı vaṣla irmez isem
Ġam tenūrında nice bir yanam

310
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Aġyāra ḳıldı hicrr ile ġamzesi hücūm
Küffāra çekdi tīġını ṣan pādişāh-ı Rūm

Ol kim livā-yı fetḥ ü ẓafer rehberin çeker
Ṣaḥn-ı feżā-yı çarḫda serʿasker-i nücūm

Şemşīr-i tābnāk u żiyābaḫşı gūyiyā
Āhendür oldı Ḥażret-i Dāvūd elinde mūm

Gelmez senüñle maʿrekeye ḥaşm-ı kūrbaḫt
Olmaz hümā-yı devlete hemsāye būm-ı şūm

Bāḳī niṣār-ı ḫāk-i ḳadem ḳıl vücūduñı
Şol günde kim irişe gele müjde-yi ḳudūm

311
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Āşüfte bend-i silsile-yi zülfüñe nesīm
Māʾil nihāl-i ḳāmetüñe ṭabʿ-ı müstaḳīm

Ayrıldı dil ṣadef gibi sen dürr-i pākden
Şemşīr-i fürḳat eyledi biçāreyi dünīm

Ḳadr-i şerefde sen güher-i kān-ı maʿrifet
Baḥr içre dürr-i nāb gözi yaşlu bir yetīm

Sensüz cināne ḳalmadı meylüm cihān degül
Kūyuñ riyāż-ı ḫuld viṣālüñ yiter naʿīm

Bāḳiye virdi müjde-yi vaṣluñ ḥayāt-ı nev
ʿÖmrüñ mezīd pādişehüm yarıcuñ Ḳadīm[159]

312
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
N'ola dehr içre nişānum yoġ ise ʿAnḳāyem
Ne ʿaceb seyl gibi çaġlamayam deryāyem

Göze göstermez ise ṭañ mı beni her ednā
Ki naẓar farḳ idecek mertebeden aʿlāyem
İltifāt eylemezem ẕerre ḳadar nādāne
Āsmān-ı hünere mihr-i cihānārāyem

Ṣūretā gerçi gedā şeklin urındum ammā
Mesned-i memleket-i maʿrifete Darāyem

Bāḳiyā dīn-i Muḥammed Ḥaḳ içün ʿālemde
Dem-i cānbaḫş ile naẓm içre bu gün ʿıyānem

313
Müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün/müstefʿilün
ʿĀlem ḥayāt-ı nev bulur cānlar baġışlar dembedem
Enfās-ı Rūḥu'llāhdur gūyā nesīm-i ṣubḥdem

Ṣaḥn-ı felekde cilveger ṭāvus-ı zerrīnbāl ü per
Bāġ-ı cihān pürzīb u fer ʿālem gülistān-ı İrem

Bezm-i ṣafā vü reşḫ-i cām bu zemzem olmış ol maḳām
Meyḫānedür Beytü’l-Ḥarām pīr-i muġān şeyḫü’l-ḥarem

Müşgīn-nesīm oldı hevā ʿanberşemīm oldı ṣabā
Gülzāra gelse ġālibā urmaz Ḫutenden nāfe dem

Bād-ı seḥerden ḫoşnesīm ḫulḳ-ı Ḫudāvend-i kerīm
Sulṭān-ı ʿādil şeh Selīm şāhenşeh-i ṣāḥibkerem

Keyḫusrev-i Cemşīd-fer Cemşīd-i Keyḫusrevgüher
Dārā vü İskenderẓafer İskender-i Dārāḥaşem

Şāhā muraṣṣaʿ cāmdur sāḳī-yi sīmendāmdur
ʿAyş-ı mey-i gülfāmdur rāḥatresān-ı cām u Cem

ʿAyş u tanaʿum vaḳtidür sāz u terennüm vaḳtidür
Bāḳī tekellüm vaḳtidür güftāre saʿy it lācerem

Ḫāmūşlıḳ senden ʿaceb ṭabʿuñ müsellem ṭutdı hep
Siḥrāferīnān-ı ʿArab pākīzegūyān-ı ʿAcem

314
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Laʿlüñ göricek ḳana döner gözden aḳanum
Oynar yüregüm derd ile diñmez ḫafeḳānum

Zerd oldı yüzüm derd ile ṣanduñ yer ḳandur
Luṭf eyle begüm dökme benüm yoḳ yire ḳanum

Āhum ṭolanur ṣubḥa degin gökleri ḳat ḳat
Kūyuñ yörenür döne döne eşk-i revānum[160]

Cānāne giden nāmedeki mühr degüldür
Ardınca ḳalur reşk ile çeşm-i nigerānum

Cānum özenür kim ḳomaya şīşede Bāḳī
Meclisde didüm ben de görince ḳoma cānum

315
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Eyledi müjde-yi gül bülbüli şād u ḫurrem
Ġoncanuñ göñli açıldı güle düşdi şebnem

ʿĀlemüñ n’eyleyeyim bāġ-ı bahārın sensüz
Baña sen ruḥları gülzār ile ḫoşdur ʿālem

Dāne-yi ḫāline baḳ cennet-i ruḫsārında
Nice ṣabr eylesün Allāhı severseñ ādem

Dil-i şürideye ḳıl pend-i naṣīhat geh geh
Nefesüñ gelsün eyā ṣūfī-yi sālūs dembedem

Ābdār olsa n'ola mīve-yi şiʿr-i Bāḳī
Urmadı kimse bu bāġ içre daḫı böyle ḳalem

316
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Cānān odur ki meyl ide anı görince cān
Esbāb-ı ḥüsn-i ḫūb ola ammā be-şarṭ-ı ān

Cānā metāʿ-ı mihrüñe dil müşterī iken
Almamış idi ʿaşḳ iline kārbān revān

Mihmān olınca derd-i ġamuñ dilde māḥażar
İki enār dāneleri çeşm-i ḫūnfeşān

Ceng itmege sitāre-yi baḫtumla eyledüm
Bu āh-ı pürşirārumı bir tīġ-i zernişān

Aʿdāya baş egdüremez kimse Bāḳiyā
Şemşīr gibi olmayıcaḳ serbeser zebān

317
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Māhrū lar bīʿaded ʿāşıḳ-ı hercāyī ben
Yitmeye biñ pāre ḳılsam bu dil-i şeydāyı ben

ʿAşḳınuñ sevdāsına düşdüm yitürdüm kendümi
Ḳanda buldum bilmezüm ol şūḫ-ı bīpervāyı ben

Bir ḫarāret baġladum tāb-ı teb-i ʿaşḳuñla kim
Sūzumı defʿ eylemez nūş eylesem deryāyı ben
Hep senüñ'çündür benüm dünyā cefāsın çekdügüm
Yoḳsa ʿömrüm varı sensüz n'eyleri dünyāyı ben[161]

Laʿl-i şīrīnüñ ümīdin ḳılsa göñlüm ʿāḳıbet
Pārelerdüm kūhken gibi nice ḫārāyı ben

Āsitān-ı yārda mesken bulurdum Bāḳiyā
Ḳāfda seyr itdürem ʿAnkāya istiġnāyı ben

318
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
İrdüm fiġān u zār ile ol āsitāne ben
Çıḳdum kemend-i nāle ile āsmāne ben

Lüʾlūʾ dişüñ ġamıyla şirişküm güherlerin
Dizdüm ümīd riştesine dāne dāne ben

Yād-ı lebüñle cām-ı mey-i laʿlfām içün
Kūy-ı muġānı geşt iderim ḫānāne ben

Ṣubḥ-ı viṣālüñ irmedi pāyāne yitdi ʿömr
Şām-ı ġamuñda şemʿ gibi yana yana ben

Cevr ü cefāñı çekmege sevdi göñül seni
Derd ü belāya geldüm efendi cihāne ben

Bāḳī müsellem[176] oldı baña kişver-i suḫan
Geçdüm serīr-i naẓma bu gün ḫusrevāne ben

319
Mefʿūlü/mefāʿilün/faʿūlün
Ruḫsāruña ḫaṭṭ-ı ʿanberefşān
ʿAbd-i Ḥabeşīdür adı Reyḫān

Ol ḫāl-i siyeh Bilāl ü lebler
Yāḳūt biri birisi mercān

Zülf-i siyehüñ mübārek olsun
Ẕī-ḫilʿat-i ʿanberīngirībān

İrüp şerefe saʿīd olurdı
Ḳul olsa eger o māha Keyvān

Bāḳī sözi gibi cevher itsün
Perverde iderse kān-ı imkān

320
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Ḥayāl-i ʿālem-i vuṣlat ḥalāṣ eyler dili ġamdan
Ki ʿaşḳ ehline vaṣl-ı yārdur maḳṣūd ʿālemden

Ḫaṭṭ-ı laʿlüñde bulmaz cāy-ı engüşt iʿtirāz ehli
ʿAceb ẓāhirdür ey ġonca dehānuñ farḳı ḫātemden

Nihānī iʿşrete mānīʿ degüldür kisve ey zāhid
İçerler bunda ʿārifler ṭoluyı tāc-ı āhumdan

Metāʿ-ı dehr-i fānīden bu gün peymānedür varlıḳ
Ne ḳaldı cāmdan ġayrı nişān-ı devlet-i Cemden[162]

Cemāli şemʿine pervānedür Bāḳī o māhuñ kim
Yaḳar ḥüsn-i dilfürūzı çerāġı nūr-ı aʿẓamdan

321
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün

[176] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *musahhar* şeklindedir.

Çihresinde görinen ṣanmañ o ḫūnīnüñ dehān
ʿĀṣıḳın ḳurbān iderken ṣıçramış bir ḳaṭre ḳan

Bāġa sen serv-i revānı bir ḳadem baṣsun diyü
Ḫayli dökildi ṣaçıldı yoluña bād-i ḫazān

Görinen encüm degül gūyā ḫazān yapraġınuñ
ʿAksidür āyīne-yi eflāke düşmişdür ʿayān

Al ele cām-ı şarābı laʿlfāmı lālevār
Eylesün derd-i ḫased rūy-ı ʿadūyı erġavān

Gelmeye sen gülʿizārı vaṣf ider bülbülṣıfat
Gülsitān-ı ʿāleme Bāḳī gibi bir nüktedān

322
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Yād ider lebleri yanında nebātuñ adın
Var ise bilmez o şīrīndehen aġzı dādın

Zülfüñüñ ḳaldı göñül mürġi ḳara bāġında
Ruḫuñ görmege ʿazm itmiş iken Baġdādın

Beni öldürmedügin merḥametinden ṣanmañ
Ḫoş olur gūş idicek ḫastalaruñ feryādın

Cürʿa-yı cāmın eger ṣunsa yitişdürmek olur
Pīr-i deyrüñ nice terk eyleyelüm irşādın

Kesilüp ṣoḥbet-i eṣḥāb-ı riyādan Bāḳī
Kesmedi pīr-i ḫarābātdan istimdādın

323
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Cānā görinse ṭarf-ı ʿizāruñ niḳābdan
Ḫalḳ āfitāb ṭoġdı ṣanurlar seḥābdan

Laʿlüñden itme tīġ-i müjeñ birle cānı menʿ
Mümkin degüldür aña kesilmek şarābdan

Ḳanmaz şarāb-ı nāba lebüñ ārzū iden
Sīrāb olur mı teşne-yi Kevṯer serābdan

Sāḳī-yi devr minnet ile ṣunsa içmezin
Āb-ı ḥayātı cām-ı zer-i āfitābdan

Bezm-i belāda nāle vü āhuñla Bāḳiyā
Müstaġnīyüz terāne-yi çeng ü rebābdan[163]

324

Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Nām u nişāne ḳalmadı faṣl-ı bahārdan
Düşdi çemende berg-i dıraḫt iʿtibārdan

Eşcār-ı bāġ ḫırḳa-yı tecrīde girdiler
Bād-ı ḫazān çemende el aldı çenārdan

Her yañadan ayaġına altun aḳup gelür
Eşcār-ı bāġ himmet umar cūybār dan

Ṣaḥn-ı çemende ṭurma ṣalınsun ṣabā ile
Āzādedür nihāl bu gün berg ü bārdan

Bāḳī çemende ḫayli perīşan imiş varaḳ
Beñzer ki bir şikāyeti var rūzgārdan

325
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Rūşen gerekse ḫāne-yi dil ʿaks-i yārdan
Āyīne gibi sīneñi ṣāf it ġubārdan

Devr-i piyāle devlet-i Cemden ḫaber virür
Her bir ḥabābı remz ile bir tācdārdan

ʿAyş u ṣafā-yı ʿahd-i Cem ü devr-i cāmı gör
Baḥs itme rezm-i Rüstem ü İsfendiyārdan

Şol ḫoş ḫaber ki andan ire būy-ı vaṣl-ı yār
Yigdür dimāġ-ı ʿāşıḳa bād-ı bahārdan

Bāḳī yitişdi gözlerüñ aydın nesīm-i ṣubḥ
Ḫāk-i cenāb-ı sāye-yi Perverdgārdan

326
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Ġaraż yār ile ʿişretdür bu nüzhetgāh-ı ḫurremden
Mey ü maḥbūbdan ġayrı nedür maḳṣūd bu ʿālemden

Bulınmaz cāy-ı engüşt ol leb-i şekkerfeşān üzre
Meẕāḳ ehli bilürler şehd-i nābuñ farḳın ol femden

Maḥabbet bezm ü āyīn bir ṣūfī ben mi vażʿ itdüm
Muʿayyen ḳıṣṣadur sevmek sevilmek māteḳaddemden

Fürūġ-ı cām-ı ʿişretden ḫarīm-i cānı rūşen ḳıl
Ki envār-ı saʿādetdür çerāġ-ı devlet-i Cemden

İşāret besdür ey Bāḳī saña ser-māye-yi devlet
Ḫudāvend-i ḳaderḳudret şehenşāh-ı muʿaẓẓamdan

327
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Pervāne gibi şuʿle-yi şevḳuñle yanmadın
ʿĀşıḳ maḥabbet adın añar mı utanmadın**[164]**

Pertev ṣalardı dīdede dāġ-ı maḥabbetüñ
Ṣaḥn-ı felekde meşʿale-yi mihr yanmadın

Cānā ḫayālüñ egler idi ḫasta göñlümi
Ṣubḥ-ı ezelde ḫ̆āb-ı ʿademden uyanmadın

Ḫoş ʿādil idi sāḳī-yi bezm-i cihān eger
Cām-ı şarāb-ı vuṣlatı almasa ḳanmadın
Kesb-i hevā-yı ʿaşḳ ide gör Bāḳiyā hemān
Dil ḫānesine revzen-i dīdeñ ḳapanmadın

328
Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün fāʿilün
Nice ṭūfān oldı peydā dīde-yi ḫūnpāşdan
Nūḥ çeşmüm yanına gelse dem urmaz yaşdan

Tīr-i ġamzeñ nice ġarrā rāstlar ḥayretdeyem
Ḳana müstaġrāḳ ciger ḳaṭʿā görinmez başdan

Jāle düşmiş berg-i sūsendür muraṣṣaʿ ḫançerüñ
Berkdür ey sengdil ammā demürden ṭaşdan

Ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñuñ mihmānlarıdur cān u dil
Tekyedür ḫālī degül evbāşdan ḳallāşdan

Bāḳīyi ġam öldürür ʿaşḳuñ yolında ḳorḳarın
Şimdi mi çekdi belāyı rāhrev yoldaşdan
329
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Cilā vir çeşme ey sāḳī mey-i ṣāf-ı muravvaḳdan
Ḳamaşdı gözlerüm cām-ı hilāl-i ʿīda baḳmaḳdan

Ne zībādur ol engüşt-i muḥannā pāy-ı sāġarda
Saḳın dūr itme ey sāḳī o zer ḫalḫāli ayaḳdan

Çıḳarsun lücce-yi ġamdan kenāre keştī-yi bāde
Necāt ümmīdin eylerseñ bir iki çek bu zevraḳdan

Ṣaḳın mey dirsem ey zāhid mey-i engūrı fehm itme
Hezār[177] esrār-ı maʿnā anlamaḳdur lafẓ-ı muġlaḳdan

[177] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *hüner* şeklindedir.

Güzeller ṭıfl iken eyler ḳuculmaġa heves şimdi
Ṣarılmaḳ resm ü āyīnin bilürler daḫı ḳundaḳdan

Muḳayyed olma ey Bāḳī kemend-i keyd-i aʿdāya
ʿİnāyet Ḥażret-i Ḥaḳdan kerem Feyyāż-ı Muṭlaḳdan

330
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Başlar kesilür zülf-i perīşānuñ ucından
Ḳanlar dökilür ġamze-yi bürrānuñ ucından[165]

Peykān-ı belā cānuma işler geçer oldı
Ey ḳaşları yā nāvek-i müjgānuñ ucından

Dil ḍarbın urur ḳalbe firāḳ ile demādem
Ḳan aġlasa zaḫmum n'ola peykānuñ ucından

Yüz sürmek umar pāyüñe üftādeler ammā
Nevbet mi deger kimseye dāmānuñ ucından

Mürġ-i dil-i Bāḳīyi görüñ fāḫteāsā
Efġān ider ol serv-i ḫırāmānuñ ucından

331
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Çāk oldı yaḳam cevr-i firāvānuñ elinden
Ṣadpāre iken dāmen-i dil anuñ elinden

Ḳaddüm bükilüp derdüñ ile döndi kemāne
Ḳullāb-ı ser-i zülf-i perīşānuñ elinden

İl bezm-i vefālarda ṣafā içre velī ben
Ḳanlar yudarın sāḳī-yi hicrānuñ elinden
Fāş itmez idi rāz-ı dili Yūsuf-ı Kenʿān
Çāk olmasa dāmānı Züleyḫānuñ elinden

Laʿl-i leb-i dildāra özin nisbet idelden
Āzürdedilem pençe-yi mercānuñ elinden

Ey nice serefrāzlaruñ kellesi ṭūpı
Ġalṭān ola bu ʿarṣada çevgānuñ elinden

Bāḳī nice bir fāḫteveş bāġ-ı belāda
Nālān olam ol serv-i ḫırāmānuñ elinden
332
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Ne belālar çekile zülf-i perīşānuñdan
Ne fıten kopsa gerek nergis-i fettānuñdan

Bilmezin sīne midür sīmden āyīne midür

Yine yüz gösterür ol çāk-ı girībānuñdan

Görüp ol sāʿid-i sīmīni gümişden bilüñi
İştihā keskün olur ġançer-i bürrānuñdan

Ḳāmetüñ nice ḳıyāmet ḳoparup eṭrāfa
Ne ġaberler ṣalına serv-i ġırāmānuñdan

ʿĀşıḳ-ı teşne-ciger şerbet-i laʿlüñ bulımaz
Hele aġzı ṣulanur çāh-ı zenaġdānuñdan

Ser-i şemşīrüñ ile ṭoġrasalar ġāme-ṣıfat
Baş ḳaldurmaya ʿāşıḳ ġaṭṭ-ı fermānuñdan[166]

Dür-i faż̇l ile muraṣṣaʿ ḳılıcuñdur Bāḳī
Anı dūr itme benüm pādişehüm yanuñdan

333
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Nāle-yi dil ol ġam-ı zülf-i hümāpervāzdan
Ṣan fiġān-ı mürġdür ser-pençe-yi şehbāzdan

Beydaḳ-ı ġāl-i ruġuñ zülfüñle mestūr eyleme
Almaġa şāhum göñül ferzānesin açmazdan

Aġlayu aġlayu gözden çıḳdum āġir ḳaṭrevār
Ayru düşdüm çeşm-i ġūnbār um gibi demsāzdan

Muttaṣıl ġamzeñ geçer bir laḥẓa baḳsañ ḥālüme
ʿĀciz olduḳ dostum ve'l-ḥāṣıl ol ġammāzdan

Vaṣf-ı nāz-ı nāzenīnümdür bu şiʿrim Bāḳiyā
Muṭrib-ı meclis serāġāz eylesün şehnāzdan
334
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Aḳsa gözden ḳadd-i mevzūnı ġamında iki ʿayn
İki mıṣrāʿı döner ḳaşlarumuz zü'l-baḥreyn

İltifāt eylese üftādelere yāre ne ʿār
Ḫākden pertev-i ġurşīd-i cihāntāba ne şeyn

Şererālūde görüp dūd-ı kebūd-ı āhum
Ṣandılar gök yüzidür encūm ile olmış zeyn

Şöyle raʿnālıgı var nergis-i şehlānuñ kim
Çeşmüñe nisbet iderlerse ne ġayr ola ne ʿayn

İrmedin rūz-ı firāḳ eyleyelüm cānı revān
Bāḳiyā çün dinilür ey güne ḳatlanmaz deyn

335
Faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün/faʿūl
Olur sebzezār-ı hüner ḫāk olan
Nem-i eşk ile ḫāki nemnāk olan

Olur ḳābil-i feyż-i nūr-ı Ḳıdem
Güneş gibi āyīnesi pāk olan

Nedür cāna mirʾāt-ı ḥüsn-i ezel
Güzel fehm ider ṣāḥibidrāk olan

Ḳaçan rāh-ı vaṣluñdan eyler güzer
Bu seylāb-ı eşk üzre ḥāşāk olan

Bu rāh-ı ḫaṭarnākdan Bāḳiyā
Güzār itmez illā ki bībāk olan

336
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Hergiz ne ḳadr-i cāh u ne sīm ü zer isterin
Bir serv boylu dilber-i sīmīnber isterin[167]

Bāġ-ı bihişt-i kūyına yāruñ irem diyü
Ḥaḳdan hemīşe uçmaġa bāl ü per isterin

Ṣaḥrā vü kūhı geşt ü güzār itdügüm bu kim
Dīvāne göñlüm egleyecek bir yir isterin

Rūz-ı ġamuñda ġamzeñe meyl itdügüm bu kim
Kendüm helāke ḳaṣd iderin ḫançer isterin

Sīm-i sirişki ḫarc iderin ḫāk-i pāyüñe
İksīr-i ʿaşḳ ṭālibiyim gevher isterin

Meylüm cihānda bāde-yi gülgūnādur benüm
Maʿcūn olursa bārī leb-i dilber isterin

Bāḳī gedā-yı meygede-yi ʿaşḳ olup yine
Bezm-i ġamından ol ṣanemüñ sāġar isterin

337
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Seyre çıḳsun ne temāşā ola peydā göresin
Bir iki gün hele ṣabr eyle temāşā göresin

Leb-i cānbaḫşı ile mürdeler iḥyā itsün
Nic'olur muʿcize-yi Ḥażret-i ʿİsā göresin

Çekinür silsile-yi zülf-i siyehkāruña dil
Beni dīvāne ḳılur bir gün o sevdā göresin

O mehüñ şevḳına yir yir yaḳayın nice fetīl
Sīnenüñ dāġlarını şekl-i Şüreyyā göresin

Ṣūret-i mihrine ey dil ḳatı maġrūr olma
Bīvefādur felek-i āyīnesīmā göresin

Seni bir ṣūret-i zībā ile aldar ammā
ʿĀḳıbet saña ne yüz göstere dünyā göresin

Bāḳiyā cilve ḳılur çihre-yi maḳṣūd ammā
Ki göñül āyīnesin pāk ü mücellā göresin

338
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Gün yüzin hem gösterür hem dir göze nem gelmesün
Çeşme-yi çeşme nice eşk-i demādem gelmesün

Sāz-ı āhum baña bes bülbül gerekmez hemnefes
Nāy-i nālem var iken bir daḫı hemdem gelmesün

Ṭālib-i dīdār iseñ mirʾāt-ı ḳalbüñ ṣāf ṭut
Ḫāṭır endīşe-yi cennet cehennem gelmesün

Eşk-i sīm ü çihre-yi zerdden yiter vech-i maʿāş
Bir cihetden ʿāşıḳa dīnār u dirhem gelmesün[168]

Ġuṣṣamuz yād eyleyüp yanında bārī dostlar
Adumuz añmañ mübārek ḫāṭıra ġam gelmesün

Naʿre-yi mestānemi gūş eyleyüp dilber dimiş
Kūyuma bir daḫı ol rüsvāy-ı ʿālem gelmesün

Cām zehrālūd ise gelsün kef-i dildārdan
Bāḳiyā aġyār elinden sāġar-ı Cem gelmesün

339
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Dil çeker ol tār-ı mūy-ı ʿanberīnüñ minnetin
İstemez ʿālemde zülf-i ḥūr u ʿīnüñ minnetin

Gerd-i rāhın çihre-yi aġyāra ḳondurmış ṣabā
Yükledük ol gāve hep rūy-ı zemīnüñ minnetin

Dostum her sengdil bilmez dehānuñ ḳıymetin
Cāna baṣ ol ḫātem-i gevhernigīnüñ minnetin

Ḫançer-i elmās-ı ġamzeñ var iken ḫūnī gözüñ
Çekmesün ʿālemde tīġ-i āhenīnüñ minnetin

Ārzū-yı ḫāl-i müşgīnüñ alurduḳ nāfeden
Dil getürmez ḥāṣılı āhū-yı Çīnüñ minnetin

Cām-ı laʿlüñ cürʿasın luṭf eyle dürdīkeşlere
Çekmesün erbāb-ı himmet her denīnüñ minnetin

Silk-i gevher maʿnī-yi bārīk ü naẓm-ı ter yiter
Bāḳiyā çekmez göñül dürr-i şemīnüñ minnetin

340
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Bildüñ mi sen de kendüñi ey bivefā nesün
Āşūb-ı dehr ü āfet-i devr-i zamānesin

Saña bahā ne idi cefāpīşe olmasañ
Ḥaḳkā budur ki bībedel ü bībahānesin

Ḳandīl gibi dīde pürāb u dilümde tāb
Eflāke çekeydüm āteş-i āhum zebānesin

Ey çarḫ egerçi cānuma geçdi cefāsın oḳı
Ammā ḫadeng-i āhuma sen de nişānesin

Müşkil belā degül mi vefāsuz güzel sevüp
Ġuṣṣayla yanına derd ü ġam ile uyanasın

Kelāmı cenāb-ı Leylīye mektūb uçurmaġa
Urındı Ḳays başına mürġ āşiyānesin

Bāḳī yolında döke ṣaça ḫarç idüp gözüm
Āḫir düketdi naḳd-i şirişküm ḫazānesin[169]

341
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Geh cefā ḳılsun niyāz ehline geh nāz eylesün
Nāz iderse ʿāşıḳa ol şūḫ-ı ṭannāz eylesün

Nāle ḳılsun ḳāmetüñ yādına mürġ-i ḫoşnevā
Rāstdan bir naġme-yi dilkeş serāġāz eylesün

Būs-ı laʿlin isteyen ol muṭrib-ı ʿİsādemüñ
Nāyveş kendin belā bezmine demsāz eylesün

Pāybūsın fikr iden ol sāḳī-yi gülçihrenüñ
Kendüyi nergis gibi mest-i serendāz eylesün

Mā'il ol Bāḳīṣıfat dā'im hümālar ṣaydına
Şāhbāz-ı himmetüñ göklerde pervāz eylesün

342
Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün
Şeb-i zülfüñ nihān eyle ruḫuñ rūşen nehār olsun
Gider ebr-i ḫaṭṭuñ yüzden cemālüñ nevbahār olsun

Der-i dergāhına sulṭān-ı 'aşḳuñ serfürū eyler
Gedā-yı ḫāksār olsun esīr-i tācdār olsun

Ne deñlü telḫkām eylerse nūş it zehr-i eyyāmı
Ḥayāl-i la'l-i nābı tek şarāb-ı ḫoşgüvār olsun

Bıraḳdı yoḳ ḥisābına felek ben zār u bimārı
Hele gāhī gelür yoklar ġam-ı dildār var olsun

Çıḳarsun keştī-yi bāde kenār-ı 'işretābāde
Dilā ṣabr eyle bir ḳaç gün muvāfıḳ rūzgār olsun

Cenāb-ı şāha ey Bāḳī niṣār it lü'lū'-yı naẓmuñ
Bu ṣandūḳ-ı ṣadefkārīde dürr-i şāhvār olsun

343
Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün
Nice bir mübtelā-yı 'aşḳa hicrān-ı belā olsun
İlāhī kendü gibi bīvefāya mübtelā olsun

Hemān ol Yūsuf-ı ṣānī iner ancaḳ terāzūdan
'Adīl olmaz gerekse iki 'ālem bir yaña olsun

Çemende bülbül āvāzı naṣīḥat diñledür mi gör
Bahār irsün yine āfāḳ pürṣīt u ṣadā olsun
Tehī-dest olsañ ey rind-i gedā ġam çekme kim elde
Zer-i sürḫ olmasun gülgūn şarāb-ı dilgüşā olsun

Yine Bāḳī viṣālüñ günlerin görsün gözüm nūrı
Ġubār-ı āsitānuñ çeşm-i cāna ṭūṭīyā olsun[170]

344
Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün
Ele cām-ı muṣaffā al derūnuñ pürṣafā olsun
Ḥarīm-i bezmüñe tāb-ı mey-i rūşen żiyā olsun

Ne yād eyle geçen cevrin ne yaşuñdan dem ur hergiz
Ne fikr-i māmeżā olsun ne ẕikr-i mācerā olsun

Gedā gūş itse düşnāmuñ du'ālar eyler alḳışlar
Bir iki sen de sözüñ bārī du'ā olsun ṣenā olsun

Keşākeşden elüñde câme-yi cism ey dil-i şeydā
Çeker çāk eylerin bir gün ne baña ne saña olsun

Niṣār itdümse ḫāk-i dergehinden ġayra ey Bāḳī
Cihānda lüʾlüʾ-yı menşūr-ı naẓmum hep hebā olsun

345
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Tende bir kühne ḳabā elde biraz nān olsun
ʿĀşıḳ-ı bīser ü pā başına sulṭān olsun

Yüri ey bād elüñ kendüñe çek zülfinden
Nice bir ḫāṭır-ı ʿuşşāḳ perīşān olsun

Ruḫlaruñ şevḳine maṭlaʿ diyem ḳāfiyeler
Māh-ı tābān ile ḫurşīd-i dıraḫşān olsun

Ḳāmetüñ yādına bir āh ideyin ki dūdı
Gülşen-i ʿaşḳuña bir serv-i ḫırāmān olsun

Bāḳiyā söyle biraz lebleri esrārından
Ehl-i dil naẓm-ı dilāvīzüñe ḫayrān olsun

346
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Tesellī virmez ey dil derdüñ ol cānāne söylersin
Açılmaz saña gūyā ġonca-yı ḫandāne söylersin

Varup Mecnūn gibi āhuñ kemendin ṣalma ṣaḥrāya
Ol āhū saña ṣayd olmaz ʿabeṣ yābāne söylersin

Ḳoyup tesbīḥ-i mercānı seni kim diñler ey vāʿiẓ
Mufaṣṣal ḳıṣṣa başlarsın ġarīb efsāne söylersin
Anuñ'çün ġonca-yı gül saña rāzın açmaz ey bülbül
Hezārān hemzebānuñ var çıḳar yārāne söylersin

Yanup yaḳılmaḳ ister kimse yoḳ yanuñca ey Bāḳī
Ḥadīṣ-i ʿaşḳ-ı ʿālemsūz-ı yāri ya ne söylersin
347
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Bāġ pürnaḳş u nigār oldı bahārı severin
Māʾilem naḳşına ġāyetde nigārı severin[171]

Dāġlarla bedenüm bulsa n'ola naḳş-ı peleng
Ben ol āhūbeçe-yi şīr-şikārı severin

Yaḳma dāġum göricek sen de beni ey ṣūfī
Severin n'eyleyin ol lāleʿ iẓārı severin

Bāde-yi ṣāf-ı ṣafābaḫşda ḫayrānem ben

Ne küdūret götürür dil ne ġubārı severin

ʿĀşıḳuñ raḳṣda hempālarıdur destefşān
Bāḳiyā anuñ içün serv ü çenārı severin

348
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Ser-i kūyuñ ṣanemā cennet-i aʿlā bilürin
Müntehā ḳāmetüñi Sidre-yi Ṭūbā bilürin

Seni Yūsufla güzellikde ṣorarlarsa baña
Yūsufı görmedim ammā seni aʿlā bilürin
Zāʾil olmaz heves-i zülf-i siyāhuñ dilden
Ḥāṣıl olmayacaġın gerçi bu sevdā bilürin

Bilmezin n'eyleye derd ü ġam-ı cānāne baña
Ne müdārāya meded var ne müdavā bilürin

Bāḳiyā gülşen-i fırdevsi baña ʿarż itme
Āsitānın ben anuñ menzil ü meʾvā bilürin

349
Faʿūlün/faʿūlün/faʿūlün/faʿūl
Saña kūyuñ içre olana ḳarīn
Melek hemnişīn ü felek şehnişīn

Görüp çīn-i ebrū-yı müşgīnüñi
Siyeh çeşmüñi ṣandum āhū-yı Çīn

Sücüd itdi miḥrāb-ı ebruña māh
Anı bilmeyenler ṣanurlar cebīn

İzüñ tozına sözlerin sürmege
Dökildi ṣaçıldı gül ü sīmīn

Ṣorarsañ ḳapuñda şehā Bāḳīyi
Ġulām-ı kemin bende-yi kemterīn

350
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ṣaḥrālara döşendi bisāṭ-ı zümürrüdīn
Devlet anuñ ki lāle daḫı oldı hemnişīn

Cārūkeş oldı sünbül-i ter bāġa nitekim
Ṣaḥn-ı bihişte ṭurra-yı miskīn-i ḥūr-ı ʿayn

Çīn içre yoḳ ṣaçuñ gibi bir müşk-i ter velī
Müşgīn ṣaçuñda bulmaḳ olur ṣadhezār çīn

Āb-ı revān-ı gülşen-i emn ü emān yiter
Tīġ-i cihāngüşā-yı şehenşāh-ı pākdīn[172]

Bāḳī işigi ḫākine ṭutsun kimüñ ki var
Aḫter gibi bülendnaẓar çeşm-i dūrbīn

351
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Gülşende ḳurdılar yine taḫt-ı zümürrüdīn
Sulṭān-ı ʿīd güller ile oldı hemnişīn

Bir zīnet itdi ʿālemi naḳḳāş-ı ṣunʿ kim
Ḫayretde ḳaldı naḳşına ṣūretnigār-ı Çīn

Bir ṭarḫ ṣaldı ṣafḥa-yı dehr-i dürenge kim
Eşkāl-i Cemle naḳş görindi zamān zemīn

Şükr-i Ḫudāya başın açar lāle-yi çemen
Rūy-ı niyāzı ḫāke sürer berg-i yāsemīn

Uyḫu gözine girmez ider sūz-ı derd ile
Vaḳt-i seḥerde mürġ-i çemen nāle-yi ḥazīn

Bir ḫ̆āb-ı ġaflet içre ḥayāl-i muḥalde
Geçdi nesīm-i ṣubḥ gibi ʿömr-i nazenīn

Bülbül edā-yı medḥ-i gülsitān ider
Bāḳī duʿā-yı devlet-i sulṭān-ı pākdīn

352
Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün
Bir lebi ġonca yüzi gülzār dirseñ işte sen
Hār-ı ġamda ʿandelīb-i zār dirseñ işte ben
Lebleri mül ṣaçları sünbül yañaġı berg-i gül
Bir semenber serv-i ḫoşreftār dirseñ işte sen

Pāyine yüzler sürer her serv-i dil-cūnuñ revān
Ṣu gibi bir ʿāşıḳ-ı dīdār dirseñ işte ben

Zülfi sāḥir ṭurrāsı şūḫ-ı şīvekār
Çeşmi cādū ġamzesi mekkār dirseñ işte sen

Fürḳatüñde teşneleb ḫāṭır-perīşān ḫastedil
Künc-i ġamda bīkes ü bīmār dirseñ işte ben

Gözleri ṣabr u melāmet mülkini tārāc ider
Bir amānsuz ġamzesi mekkār dirseñ işte sen

Bāḳiyā Mecnūn ile Ferhād-ı şeydādan bedel
ʿĀşıḳ-ı bīṣabr u dil kim var dirseñ işte ben

353
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Naġamāt eylemege başladı ṣanma anı sen
Ehl-i sūzūñ ṣanemā āteşin üfler neyzen[173]

Meclis-i ʿaşḳda neyzen ne çalar yanumda
Ġam-ı hecrüñle serāġāz ideli nāleye ben

Şemʿ lāzım degül ey sāḳī yiter meclisde
Şuʿle-yi cām-ı şebefrūz çerāġ-ı rūşen

Ṣaḥn-ı gülzāra düşersek demidür jāleşıfat
Nevbahār oldı gül açıldı güzellendi çemen

Ġoncalar dügmelerin çözdi bahār oldı diyü
Sīnesin açdı girībānını çāk itdi semen

Bāḳiye ʿişret ü ʿayş itmege bezmüñde yiter
Nāle ney göz yaşı mey fikr-i viṣālün gülşen

354
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Ġam-ı ḫaṭṭıyla yāruñ nice bir dil pürmelāl olsun
Sür ey sāḳī ayaġı mūr-ı ġuṣṣa pāymāl olsun

Viṣālüñ bezmine tek maḥrem eyle cān-ı maḥrūmı
İçerlerse ḥarāmī gözlerüñ ḳanum ḥelāl olsun

Yiter ṣīt u ṣadā-yı cān-ı nālānum bu gülzāra
Çemen bülbülleri şimden girü ḫāmūş u lāl olsun

Ser-i kūyuñda ger ġavġā-yı ʿuşşāḳ olmasun dirseñ
Raḳīb-i kāfiri öldür ne ceng ü ne cidāl olsun

Dirīġ eyler mi Bāḳī cānı ḳurbān olduġum senden
Fedā yoluña varı tek hemān ʿīd-ı viṣāl olsun

355
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Ṣaçuñ zencīrine bend it dil-i āvāre eglensün
Muḳayyed ḳıl biraz ol zülf-i müşgīn-tāze eglensün

Dil-i cān nāleler ḳılsun reg ü pey virsün āvāze
Tek olsun yār māʾil naġme-yi evtāre eglensün

Dehānuñ teng-i şekker iki sükkerpāredür laʿlüñ
Ṣun ey cān ʿāşıḳ-ı zāra hele bir pāre eglensün

Ruḫuñ seyr itdür ey rūy-ı zemīnüñ māh-ı tābānı
Biraz baḳsun felekden sebʿa-yı seyyāre eglensün

Leb-i şīrīni vaṣfında ʿaceb rengīn ġazel düşdi
Okuñ bu şiʿri ṭūṭī-yi şekergüftāre eglensün

Şarāb-ı dilgüşā egler dil-i mehcūrı ey Bāḳī
İlet ol derdmendi ḫāne-yi ḫammāre eglensün

356
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/faʿūlün
Ḳıyām itdi çemende yāre ḳarşu
Çenār u ʿarʿar u şimşād ḳamu[174]

Görüp zülfüñ ʿiẕāruñ üzre bildüm
Muḳarrer batmaz imiş ṣuya cādū
Degül mi bezm-i vaṣf-ı yār fırdevs
Belā-yı ṣoḥbet-i aġyār ṭamu

İdermiş zülfüñe perrini teşbīh
Ḳatı alçaḳ ḳaçar geh geh peristū

Ṭaḳılur saña ḫançer gibi egri
Atılur oḳ gibi yābāne ṭoġru

Yaḳardı tāb-ı ruḫsārı cihānı
Güneşde olsa ger ol çeşm ü ebrū

Gelüp miskīnüñ itdi ḫāl-i yāre
Ḫaṭādan nāfe-yi miskīn-i āhū

Yā ḫod bir nevḫaṭ aʿlā dilrübādur
İki mışrāʿ olupdur aña ebrū
Cihān enfās-ı miskīnüñle ṭoldı
Saña Ḥaḳdan ʿaṭādur Bāḳiyā bu

357
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
İtdürür zühhāda ol miḥrāb-ı ebrū serfürū
Ḳıldurur ʿuşşāḳa ol ḫāk-i ser-i gū serfürū

ʿĀrıż-ı gülgūnuñuñ dāʾim ḫaṭṭ-ı fermānına
Ḫ̆āh u nāḫ̆āh eyler ol zülf-i semenbū serfürū

Būy-ı zülfüñden muʿaṭṭar olmasa ṣaḥrā-yı[178] Çīne bād
Eylemezdi sünbül-i miskīne āhū serfürū

Bāġa gel āyīne-yi āb içre gāhī cilve ḳıl

[178] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *şemmeye irgürse deşt* şeklindedir.

Eylesün ol ḳāmete her serv-i dilcū serfürū

Dürr-i naẓmuñ Bāḳiyā baş egdürür ṭāliblere
Kim żarūrī itdürür ġavvāṣa lüʾlūʾ serfürū

358
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ol āfitābṭalʿata kim dirse māhrū
Olsun cihānda meh gibi dāʾim siyāhrū

Ṣandum kenār-ı bāmda ol māh-ı tābdur
Ḫurşīd ufuḳda göstericek ṣubḥgāh rū

Ruḫsār-ı zerdi ḫāke bulaşmış benüm gibi
Beñzer ayaġı ṭopragına sürdi māh rū
Burc-i şerefde aḫter-i baḫtum ṭulūʿ ider
Gösterdiyse yār manẓaradan gāhī gāhī rū

Kūyuñ yolında Bāḳī-yi üftāde var iken
Ḥayfā o keff-i pāye süre ḫākrāh rū[175]

359
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Cihānuñ göñlin aldı evc-i istiġnāda bir mehrū
ʿAceb mi çıḳsa her yirden sipihre naʿre-yi yā Hū

Muʿaṭṭar zülf ü ḫālüñ seyr idenler ey gözi āhū
Dimişlerdür ḥaḳīḳat müşg odur ʿālemde ʿanber bu

Ġarīb aḫşama ḳarşu zār-ı sergerdān olur bāʿiş
Perīşān olduġı oldur göñül hep zülfüñe ḳarşu

Ḳapuñda çoḳ revān oldı daḫı çoḳ seyl olur yaşum
Meşeldür aḳduġı yirde dimişler yine aḳar ṣu

Ḥayāli her dem ey Bāḳī gezer nice ser ü sīne
Hezārān kūh u deşti geşt ider bir demde bir āhū

360
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Cānā şafaḳda ṣanma ṭulūʿ itdi māh-ı nev
Yaḳdı cihānı ʿaşḳuñ odı çıḳdı bir ʿalev

Destār-ı ḫ̆āce ḫırḳa-yı ṣūfī ridā-yı şeyḫ
Devr-i lebüñde meygedelerde yatur girev

Ṭutdı çemende nāle-yi bülbül cihānı līk
Gülde ne çāre olmasa gūş-ı suḫan-şinev

Öyküdügi'çün işigüñe ey şeh-i cihān

Daḫı ne ḳulplar daḳa eflāke māh-ı nev

Bāḳī çek imdi cām-ı ġam-ı bezm-i fürḳati
Kim didi saña yār gibi bīvefāyı sev

361
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Mübtelā oldı göñül cām-ı şarāb-ı nāba
Āh kim zevraḳ-ı dil düşdi yine girdāba

Ser-i zülfüñde iken çeşmüñe meyl itse göñül
Beñzer ol ṭıfla varur evvel-i şebden ḫ̆āba

Ser-i zülfiyle çeker kendüye serkeşleri yār
Ne ḳadar saḫt kemān olsa urur ḳullāba

Kūyuña ġayrıları çekse raḳīb-i ḫarṭabʿ
Seyl-i eşkümle döner ḳadd-i dütā ṭūlāba

Ṭāḳ-ı ebrū-yı nigārı göreli ey Bāḳī
Serfürū ḳılmadı ʿaşḳ ehli daḫı miḥrāba

362
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ḳarşu ṭutdum sīne-yi ṣadçāki senden cānibe
Gönder ey ḳaşı kemānum tīri benden cānibe

Defterin bād-ı ṣabā lüʾlüʾ-yı lālānuñ dürer
İlter olsa dişlerüñ vaṣfın ʿAdenden cānibe[176]

Görmesün kimse ṣaḳın diyü lebin dişler baña
Baḳduġumca ol büt-i şekkerşikenden cānibe

Seyr idelden gülşen-i ḥüsnüñde ḳadd ü ḫaddüñi
Çekmez oldı ḫāṭırum serv ü semenden cānibe

Ḫusrevā yıllar durur yoluñda Ferhāduñ geçer
Māʾil ol gel Bāḳī-yi şīrīnsuḫandan cānibe

Sözüñden ḳıymet-i gevher şikeste
Lebüñden leẕẕet-i şekker şikeste

O çeşm-i nātüvān u zülf elinden
Göñüller ḫasta ḫāṭırlar şikeste

Ruḫ-ı rengīni bir genc-i güşāde
Kemend-i zülfi mār-ı serşikeste

Ġamuñdan ṣūret-i Erjeng bīhūş
Firāḳuñdan büt-i āẕer şikeste

Olur ʿaşḳ içre ḫūn-ı dīde rindān
Dil-i ʿuşşāḳ-ı ġamperver şikeste

Belī bezm ehli bīhūş olsa Bāḳī
Olur mey rīḫte sāġar şikeste

363
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Nesīm-i ṣubḥ eser cānbaḫş olup āheste āheste
Cihānda böyle cān virmiş degüldür daḫı bir ḫaste

Ayaġı elde ʿayş eyler çemende baş ḳaldurmaz
Ṣunılmış sāġar-ı ʿişret ezelden nergis-i meste

Ṭolaşmaḳdan degül ḫālī[179] kemendi kāküli dāʾim
Ulaşmaḳdan degül fāriġ[180] kemān ebrūsı peyveste

Temāşāgāh-ı ḥüsnüñde cihānı ḫayret almışdur
Ġanīnüñ gözleri ḥayrān faḳīrüñ çeşmi dembeste

Bir elde Bāḳiyā gül gibi sāġar var iken geldi
Ḥayāl-i kākül-i miskīni sünbül ṣundı bir deste

364
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Dilā bülbül ṣanurdum ben hemān gülşende Dildāde
Belā bu güllerüñ ruḫsārına şebnemde üftāde

Nümūne ġonca-yı gülşen leb-i rengīn-i Şīrīne
Nişāne lāle-yi ṣaḥrā dil-i ḫūnīn-i Ferhāda

Disem bir būse vir cānā dir iḥsān itdi Leylā
Cemāli bāġınuñ şeftālūsından Ḳays-ı nāşāda[177]

İşitdük āḫiretde ḥūr-ı Kevṯer var imiş ammā
Naẓīr olur mı hey ṣūfī mey-i maḥbūba dünyāda

Sözüm diñle muġannī naġmesin gūş eyle ey Bāḳī
Ġaraż saña naṣīḥatdur ḳulaḳ ṭut ḳavl-i üstāda

365
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Cāy itmiş idi Leylā-yı Mecnūn dil içinde
Bir ṣūret idi cilve ḳılan mücmil içinde

Derdüñle ölüp ḫˇāb-ı ʿadem içre yatandur

[179] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *fārig̱* şeklindedir.
[180] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *ḫālī* şeklindedir.

Āsāyiş ider var ise bu menzil içinde

Meydān-ı ġama çıḳmaġa Mecnūna berāber
Bir merd bulınmaz bu ḳadar ʿāḳil içinde

Bu ceşm-i dü-tā içre fiġānı reg-i cānuñ
Şol çengdeki nāleye beñzer ḳıl içinde

Göz yaşını şol deñlü revān eyledi Bāḳī
Ḳaldı reh-i ʿaşḳuñda ayaġı gil içinde

366
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Elüm irmez n'ideyin āh o boyı şimşāda
İdeyin minneti yirden göke dek feryāda

Yazmada naḳş-ı ʿiẕāruñ müje-yi ḫ̬ānālūd
Ḳatı çoḳ renk virüpdür ḳalem-i Bihzāda

Nāle beñzer tenümüñ didi gören taṣvīrin
Āferīn anı ḳalemden çıḳaran üstāda

Rūz-ı şek irdi yaḳīn geldi meh-i rūze yine
Bādeden reng-pezīr olsa gerek seccāde

Mey-i nāb ile şarāb ola iki ḳāfiyesi
Bir ġazel söyleyeyin laʿlüñe ḥarf-i bāda

Sāḳıyā cām-ı şarāb u felek-i bīencām
Şīşelerdür biri pürbāde biri pürbāde

Mey içün mest-i ḫ̬arāb olmayıcaḳ ey Bāḳī
Ne göñül baġlasun ādem bu ḫ̬arābābāda

367
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Yoḳdur ṣebāt çünki cihān-ı ḫ̬arābda
Birdür hezār-sāl ile yekdem ḥisābda

Devr-i gül irdi tāze cevāndur cihān yine
Saʿy eyle ʿayş u ʿişrete ʿahd-i şebābda[178]

İnkār itme ṣūfī şarābuñ menāfiʿin
Üstād-ı ḥikmet ile buyurmış kitābda

Rūyında laʿli üzre ḫ̬aṭṭ-ı müşgbār -ı yār
Şīrīnlik yazar şeref-i āfıtābda

Ḳapuñda nāle ḳılmaġa iḫ̬tiyār yoḳ
Va'llāhi bīgünāhım efendi bu bābda

Bāḳī şafaḳda mihr-i münevver ṣanur göreñ
ʿAks-i ʿiẕār-i sāḳī-yi cām-ı şarābda

368
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Sāḳıyā şevḳ-i ruḫuñ cām-ı şarāb-ı nābda
ʿAks-i māh-ı ʿālemārādur miyān-ı ābda

Aġzuñ içre ey leṭāfet gülsitānı ol zebān
Ḳırmızı gül yapraġıdur ġonca-yı sīrābda

Ḳaşuñ üzre tār-ı mūyuñla cebīnüñ gördiler
Nūrdan ḳandīl aṣılmış ṣandılar miḥrābda

Berḳ-i āh-ı sūznāk içre şirār-ı nār-ı dil
Zernişān ḫaṭṭdur görinür tīġ-i āteştābda

İḫtiyārı yoḳ ḳapuñda āh u efġān itmege
Pādişahum Bāḳī-yi maʿẕūr ṭut ol bābda

369
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Dāne dāne ol ʿaraḳlar ṭurra-yı pürtābda
Ḳaṭre ḳaṭre jālelerdür sünbül-i sīrābda

Rūy-ı zerdi ṣāf ider gerd-i riyādan göz yaşı
Zer bilürsin ġıll u ġışdan pāk olur tīzābda

Gör viṣālüñ gicesi göñlinde şevḳ-ı ʿāşıḳuñ
Seyr-i deryā ḫūb olur cānā şeb-i mehtābda

Jālelerdür lāle-yi sīrāba düşmiş gūyiyā
Dürr-i dendānuñ ḫayāli çeşm-i pürḫūnābda

Çün teb-i ʿaşḳıyla yāruñ Bāḳiyā sūzān degül
Bu ḥarāretler nedür ḫürşīd-i ʿālemtābda

370
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Peykānuñ açdı zaḫmumı cism-i ḫarābda
Güller bitürdi ḳaṭre-yi bārān türābda

Dürd-i bisāṭ-ı ʿayşı ḳodı yādgār gül
Rengīn şarāb-ı nābda būyın gülābda[179]

Ḳan içmek ola bāde-yi gülgūn içilmeye
Mollā-yı ʿaṣr böyle mi görmiş kitābda
Cism-i ḥaḳīr ḫāk-i meẕelletde pāymāl
Ḫāṭır hevā-yı dilber-i ʿālīcenābda

Bāḳī kim ola dirse o şāh-ı felekcenāb
Kemter kemīne südde-yi devletme'ābda

371
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
Beñzemiş ʿaks-i ruḫuñ gördi bir içim ṣuya
Gürleyüp düşdi ṣabā bāġda āb-ı cūya

Ne ḫaṭā gördi ʿaceb bād-ı suḫançīn ki geçer
Dil-i āşüfteyi ol ṭurra-yı müşgīnbūya

Aṣdı Ḥallācṣıfat ʿaşḳ u maḥabbet yayın
Atılup penbe gibi dil o kemānebrūya

Ne ʿaceb meyl-i kenār eylemez ol serv-i revān
Cūy-ı dil ṭurmaz aḳar ḫod o ḳadd-i dilçün

Bir devā ṣor dil-i bīmāra lebinden Bāḳī
Hele ṣabr eyle biraz varsun o yār uyḫuya

372
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Ḳalupdur eşk-i çeşmüm gerçi kim ḫāk-i meẕelletde
Bi-ḥamdi'llāh hele āh u fiġānum evc-i rifʿatda

Kesildüm sīḥ-i miḫnetden çekildüm cām-ı ʿişretden
Kebābum dil şarābum eşk-i çeşmüm künc-i ʿuzletde

Der-i dildārdan dūram diyār-ı ġamda mehcūram
Müselmānlar esirgeñ ḫasta ḳaldum dār-ı ġurbetde

Ḫayāl-i ḫāl u hattuñdan beni ḫālī olur ṣanma
Göñülden çıḳmaz ol endīşeler vaḥdetde keẕretde

Eger Bāḳīnüñ aḥvālinden istifsār iderlerse
Ġam-ı dildāra hemdem vaḳti ḫoş devletde ʿizzetde

373
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Devr-i gül eyyām-ı ʿayş u nūş-ı ṣahbādur yine
Mevsim-i gül-geşt-i bāġ-ı seyr-i ṣaḥrādur yine

Ṭurra-yı müşgīni sünbül ʿārıż-ı rengīni gül
Ṣubḥdem ruḫsār-ı ʿālem şöyle zībādur yine

Künbed-i eflāke çıḳdı ġulġul-i mürġān-ı bāġ
Dembedem başında servüñ şūr u ġavġādur yine[180]

Ḳayd-ı ʿālemden ḫalāṣ ol cām-ı mey nūş eyle kim
Niceler nābūd olur dünyā bu dünyādur yine

Leblerüñ vaṣfında şekkerrīz olup güftār ider
Bāḳī-yi şīrīnsuḫan ṭūṭī-yi gūyādur yine

374
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Dergāh-ı Ḥaḳḳa derd ile ʿāşıḳ niyāzda
Bāṭıl taṣavvur itmede zāhid namāzda

ʿUşşāḳvār şevḳ ile ḫuccāc raḳṣ ider
Āheng-i āh u nālelerümden Ḥicāzda

ʿAşḳuñla Zühre çarḫda gerdūn semāʿda
Ḫurşīd ü māh şevḳ ile sūz u güdāzda

Üftādeler şikeste vü mecrūḥ u pāymāl
Ḫūbān semend-i nāza binüp türktāzda

Bāḳī ḳarīn-i fürḳatüñ olmaḳ revā mıdur
Aḳrān içinde böyle iken imtiyāzda

375
Mefāʿilün/Feʿilātün mefāʿilün/feʿilün
Metāʿ-ı bāde-yi gülreng şimdi ayaḳda
Ḳumāş-ı zāhid ü riyā ṭurmayup ṣatılmaḳda

Kenār-ı ʿayş u ṣafā çekilse ṭolmışlar
Yine pür olsa mey-i ḫoşgüvār zevraḳda

Şarābı zevraḳ ile içmenüñ zamānı degül
Efendi keştīyi kāġıdda ṣuyı bardaḳda
Bihişt şevḳına şādiliḳ eyleyüp vāʿiẓ
Miyān-ı meclise atıldı yek muʿallāḳda

Semend-i ṭabʿa süvār oldı seyr ider Bāḳī
Belāġat ehline yā Hū güller alçaḳda

376
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Elṭāf-ı ḥüsn-i ḫulḳ-ı melāḥat kemālde
Endām u şekl ü ḳāmet ü ḳadd iʿtidālde

Muẓmer ḫayāl-i laʿl-i lebüñ her laṭīfede
Müdġam miyān-ı bībedelüñ her ḥayālde

Biñ meşḳ iderse ṣafḥa-yı çarḫ üzre māh-ı nev
Ebrū-yı yāre öyküneبilmez miṣālde

Dil mübtelā-yı künc-i ġam-ı fürḳatüñ henüz
Ḫāṭır ḫayāl-i ʿişret-i bezm-i viṣālde

Eṣḥāb-ı zühd bezm-i füsūn u fesāneden
Erbāb-ı ʿaşḳ ʿarṣa-yı ceng ü cidālde**[181]**

Bāḳī leṭāfet-i ġazel-i ābdāruñı
Ḥaḳkā budur ki görmedük āb-ı zülālde

377
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Ṭıfl iken dāyesi ḳucaġında
Gül idi ḳopmaduḳ budaġında

Leb-i cānāne gibi ġonca-yı ter
Ḳopmadı daḫı dehr bāġında

Ruḫuñuñ lāle baş açuḳ delüsi
Ḫālī sevdāsı var dimāġında

Ṣadaḳāt u zekāt-ı çeşmüñdür
Sīm ü zer nergisüñ çerāġında

Bāde ḫaylī alındı meclisde
Öpdiler sāḳīyi dudaġında

Sāḳī rez duḫterinüñ ol engüşt
Sīm ḫalḫālıdur ayaġında

İki ḫançer ṭaḳınmış ey Bāḳī
Ḫasta çeşmi ṣolında ṣaġında

378
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Gümişden pāleheng ol naḫl-i bālānuñ miyānında
Görinür māh-ı tābāndur nihāl-i serv yanında

Ṭaḳınsun pāleheng-i şehsüvārum aylandursın
Cihāna nūr u fer virsün güzellik āsmānında

Meger ḫūn-ı melāḥatde gümişden bir ṭabaḳdur ol
Açılmış aḳ güldür yā leṭāfet gülsitānında

Düşer fülk-i dil-i ehl-i maḥabbet aña ḳurtılmaz
Cemāli baḥrınuñ girdāba dönmişdür miyānında

Görenler ol kemerde Bāḳiyā ṭāḳ-ı melāḥatde
Yazılmış şemsedür dirler güzellik ḫānmānında

379

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ṭaġıdup her yaña zülfin ʿanberefşān itmede
Āh kim bīdillerin ḫāṭır-perīşān itmede

Ṭurralar boynın burup ḥüsnin temāşālanmada
Zülfi ṭāvus-ı İrem bāġında cevlān itmede

Kendü güller gibi ḫandān līk çeşm-i ʿāşıḳı
Dembedem ebr-i bahārī gibi giryān itmede

Baḳmaz ol sulṭān-ı Mıṣr-ı ḥüsn hergiz ḥālüme
Nīlveş cūy-ı sirişküm ṭurma ṭuġyān itmede[182]

Derd-i ʿaşḳ artar ilāç itdükçe Bāḳī şöyle bil
ʿĀciz olmışdur eṭibbā aña dermān itmede

380
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Ṣabr eyle dilā derdüñi cānāne ṭuyurma
Cihān içre nihān eyle velī cāna ṭuyurma

Zinhār ṣaḳın mey yirine ḳanuñ içerler
Keyfiyyetüñ ol gözleri mestāne ṭuyurma

Esrāruñı keşf eyleme taḥṣīl-i mizāc it
Nūş eyle mey-i nābı ḥaḳīmāne ṭuyurma

Ṣūfī gelicek açma ṣaḳın ʿaşḳ ḥadīṣin
Dānādil iseñ sırruñı nādāne ṭuyurma

Yaʿḳūbṣıfat Bāḳī ol Yūsuf-ı ṣānī
Ḫüzn içre ḳomaz ḳıṣṣayı iḫvāne ṭuyurma

381
Feʿilātün/mefāʿilün/feʿilün
Nergis-i mest bezm-i gülşende
Çeşmüñe bende-yi serefgende

Zülfüñüñ boynı baġlu ḳulları çoḳ
Geçmedük kimse ḳalmadı bende

Hüner ehli zamānede gülmez
ʿĀḳil itmez ʿabeṣ yire ḫande

Terkin urdum ʿaṣā ile tācuñ
Geyeli pīr-i ʿaşḳdan jende

Bulamaz destres bu dāʾireye
Bāḳiyā şimdi degme gūyende

382
Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
İrdi nesīm nefḥa-yı ʿanberşemīm ile
Eṭrāf-ı bāġ u rāġ pür oldı nesīm ile

Yaḳlaşdı ol ki bād ola enfās-ı ʿĪsevī
Şāḫ-ı gül ide baḥş dıraḫt-ı Kelīm ile

ʿĀḳil odur ki şimdi ḳoyup bend-i nāṣiḥi
ʿAyş u tanaġum eyleye ḳavl-i ḥaḳīm ile

Evreng-i gedā-yı kūy-ı ḫarābāta seng-i ṭaʿn
Ḳoñ anı kendü ḥāline Rabb-i Raḥīm ile

Devrān nihāl-i servi saña beñzedem diyü
Besler kenār-ı cūyda nāz u naʿīm ile
Ḥüsnüñ kemāle irdügin iṣbāt ider ḫaṭṭuñ
Āyāt-ı beyyināt-ı kelām-ı ḳadīm ile

Ṭoldurdı gerçi cūd u seḫā gösterüp felek
Ceyb-i cibāl ü dāmen-i ṣaḥrāyı sīm ile[183]

Bāḳī hemīşe bir felek-i dūnnevāzdan
Müstaġnīyüz mürüvvet-i şāh-ı kerīm ile

Minnet Ḫudāya baḫt müsāʿid sitāre yār
İḳbāl-i Ḫān Murād-ı saʿādetnedīm ile

383
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün
Ḳanāʿat ḳıl göñül pābūs-ı yāre
Elinden būse alınmaz ne çāre

Saña taṣvīr-i māhı beñzedince
Ne gözler nūrını dökdi sitāre

Miyān-ı baḥr-i istiġnādan āḫir
Gelürsin rūzgār ile kenāra

Yıḳar bünyād-ı çarḫı bād-ı āhum
Efendi nesne döymez rūzgāra

Belādur gel bu sevdādan geç ey dil
Dolaşma ḥalḳa-yı zülf-i nigāra

Ḳıyāmı ḳāmet-i bālāña eyler
Anuñ'çün mescide girmez menāre

Saña açmaz efendi gerçi Bāḳī

Ġamuñdan gögsin itdi pāre pāre

384
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Gelüñüz yüz ṭutalum bārgeh-i Ġaffāra
Cān u dilden gelelüm tevbe vü istiġfāra

Ṭutalum Kaʿbe-yi tevfīḳ-i İlāhī yolını
Bu beyābānda ʿabeş gezmeyelüm āvāre

Mülk-i Bāḳī dir iken bāġ-ı İremden çıḳdı
Yine maġrūr olur ādem bu fenā gülzāra

Çarḫ-ı kecrevde ḳalur ʿaḳl-ı mühendis ḥayrān
Bir yirin uyduramaz cedvele vü pergāra

ʿAceb ol ṭāʿat u taḳvā diyü zuʿm itdügümüz
Varıcaḳ n'olsa gerekdür naẓar-ı Cebbāra

Ẓulmet-i cehlde cevher diyü cemʿ itdügümüz
Ḳorḳum oldur çıḳa ol rīze seng-i ḫāra

Bu taṣavvurlar eger bāṭıl olursa nic'olur
Ḳatı ġayret yiridür bir gel gözüñ aç biçāre

Ḳatı el virdi hevā ġāyet açıldu ġāyet
İşümüz ḳaldı kemāl-i kerem-i Settāra

Bāḳīyi leẕẕet-i vaṣluñ ṭamaʿı söyletdi
Ṭūtīyi şevḳ-i şekerdür getüren güftāra[184]

385
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Gör ne ḫilʿatdur naẓar ḳıl sünbül-i raʿnāsına
ʿĀlem-i bālādan inmiş ḳāmet-i zībāsına

Ḥaṣlet ü ḫūy-ı melāʾik yaraşur merdümlere
Uymasun dīv-i raḳībüñi ol perī āġūsına

Gerçi ʿālemden ġanīdür ḥüsn-i bīhemtā ile
Ṣad hezārān āferīn ammā ki istiġnāsına

Şemʿ-i ruḫsāruñ ḳomaz raġbet sipihrüñ ẕerrece
Mihr-i ʿālemtābına māh-ı cihānārāsına

Bāḳiyā tīġ-i cefādan sīne kim ṣadpāredür
Ḳādir olmaz ʿaşḳ eri derd-i dilüñ iḫfāsına

386
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün

Nevā-yı dil hevā-yı vaṣl-ı yār-i dilsitān üzre
Ṣadā-yı ṣavt-ı bülbül naḳş-ı bāġ u bostān üzre

Serāġāz itdi nevrūz-ı ʿAcemden bülbül-i şeydā
Ḳılup bu ṣavt peydā naḳş-i Āzerbāycān üzre

Ḥarīm-i gülsitān reşk-i Nigāristān-ı Çīn oldı
Zemīn naḳşın gören tercīḥ ider şimdi zamān üzre

Basīṭ-i ḫāke bir ġarrā bisāṭ-ı nev ṣalup āẕer
Girihler baġladı bād-ı ṣabā āb-ı revān üzre

Gül ü ġonca yine Rūmī ḫaṭāyı resm idüp sūsen
Serāpā çekdi ḫançer berg-i levḥ-i gülsitān üzre

Muraṣṣaʿ sāyebānından dökildi ebr-i nīsānuñ
Dürr ü yāḳūt-ı rummānī nihāli erġavān üzre

Bahār oldı yine yüzler süre geldi gül ü lāle
Ġubār-ı āsitān-ı ḫusrev-i kişversitān üzre

Göñül bāġ-ı cihānda ārzū-yı berg-i ʿayş eyler
Felek maḥż-ı ḥayāt-ı bīṣebāta imtinān üzre

Duʿā-yı devlet-i sulṭān-ı ʿādil biz di ey Bāḳī
Ḥimāyet ol nigehdāruñ zemīn ü āsmān üzre

387
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün
Geçüp güller serīr-i ʿizz u nāza
Seḥerden geldi bülbüller niyāza

Maḳāmın āsitān-ı yār idenler
Ḳoyup gitmez Ṣıfāhān u Ḥicāza

Ṭururlar ḳıble-yi kūyına ḳarşu
Çemende servler ṣaf ṣaf namāza

Ḥaḳīḳat sırrına vāḳıf degülsin
ʿAlāḳañ var ise ʿaşḳ-ı mecāza[185]

Yaḳarlar Bāḳī-yi nālān iderler
Güzeller māʾil olur sūz ü sāza

388
Mefʿūlü/fāʿīlātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Gül gibi ʿişret olmaz ise berg ü sāz ile
Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāz ile

Ṣaf ṣaf çemend-i serv dizilsün selāmuña

Sen bāġ-ı gülşen içre ṣalın ʿizz ü nāz ile

Ġamzeñ ġamuñda dil varaḳın şöyle ṭoġradı
Efşānper olsa gül kesemez böyle kāz ile

ʿAşḳ ehline ḫādeng-i belā nāgehān irer
Tīr-i ḳażādan umma ḫalāṣ iḫtirāz ile

Bāḳī ṣafā-yı Kaʿbe-yi vuṣlat murād ise
Saʿy it hemīşe saʿy iden irdi menāzile

389
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Açılsa ġonca mānend-i leb-i laʿl-i nigār olsa
Ṣaçılsa ḫurde-yi pīrūze ṣaḥrā sebzezār olsa

Getürsem bendini bir bir yirine vāʿiẓ-i şehrüñ
Bahār olsa nigār olsa şarāb-ı ḫoşgüvār olsa

Elinden sāḳī-yi dehrüñ ne ḳanlar yuṭduġum görseñ
Açılsam lāleveş dāġ-ı nihānum āşikār olsa

N'olur bīraḥm-ı sengīndil cefāḫū tünd ü serkeşden
Göñüller iñlese şūḫ olsa dilber şīvekār olsa

Piyāle dönse ey Bāḳī yine gül devrini görsek
Kenār-ı cūdā ʿayş itdükçe dilber derkenār olsa

390
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Nem-i eşkümle göñül dāġı demādem tāze
Gül-i ruḫsāruñ ile gülşen-i ʿālem tāze

Tāzeler derd-i dili miḫnet-i eyyām-ı firaḳ
Dāġın ābdāluñ ider māh-ı Muḥarrem tāze

Rūz-ı hecrinde güler dāne-yi eşküm göricek
Berg-i güldür ki ṭutar ḳaṭre-yi şebnem tāze

Sīneden ḳan bulaşıḳ penbe-yi dāġum ḳopıcaḳ
Şimdi ḳopmış gül-i rengīne döner tam tāze

Olıcaḳ ḫūb göñül virmege ʿirfān ehli
Şiʿr-i Bāḳī gibi hem şūḫ gerek hem tāze[186]

391
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Ne ʿīda beñzedür rūz-ı viṣālüñ dil ne nevrūza
Şeb-i Ḳadre irişenler irer ol rūz-ı fīrūze

Temāşā bunda kim faṣl-ı bahār eyyām-ı ʿīd oldı
Daḫı künc-i riyāżetde ṭutarlar ehl-i dil rūze

Bihişt-i cāvidānīdür cemālüñ ol dehen gūyā
Leb-āleb āb-ı Kevṣerle ṭolu bir laʿlden kūze

Ne ḫālet ḥāṣıl itmişdür kim oldı böyle ḳan ḫayrān
Gözini dikdi ḳaldı zaḫmum ol tīr-i cigerdūze

Cihāna tā ebed zīnet vire bir gevher ey Bāḳī
Aña ḳıymet olur mı devlet-i dünyā-yı dehrū ze

N'içün maḥrūm ola sāʾiller ey şāh-ı Sikenderder
Revādur kāhuña Dārā gelüp eylerse deryūze

Olur anuñ öñince āsmān peyk-i cihānpeymā
Aña ḫurşīd tāc-ı zer hilāl-i çarḫ sermūze

Cihānda ʿarṣa-yı iḳbāl ü baḫtuñ şehsüvārısıñ
Virür naʿl-i semendüñ şuʿle mihr-i ʿālemefrūze

Muʿallā bārgāhuñda güneş bir şemse-yi zerrīn
Muraṣṣaʿ pāy-i taḫtuñda felek bir dāne pīrūze

392
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Tā ḳażā dikdi livā-yı mihr-i çarḫuñ bāmına
Sikke-yi şāhī yürür sulṭān-ı ʿaşḳuñ nāmına

Emrine rām oldılar sulṭān-ı ʿaşḳuñ kāʾināt
Ḳaşlaruñ tevḳīʿ u ṭuġrā çekdiler aḥkāmına

Öykünür men sen semen sīmāya beñzer serv-i bāġ
Yāsemenler dikdiler ṭolaşdılar endāmına

ʿĀḳıbet bīhūş olur ṭāḳat getürmez ādemī
Sāḳī-yi devrüñ ṭoḳuz cām-ı zümürrüdfāmına

Tevbe meyden Bāḳiyā āsāndur ammā ḳorḳarum
Döymeyem sāḳī-yi sīmīnsāʿidüñ ibrāmına

393
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Sīneye çekmege bir serv-i dilārām olsa
Serkeş olmasa iñen ʿāşıḳına rām olsa

Biz daḫı ḳāʾilüz inṣāfa dilā būse kenār
Her gün olmasa hele bārī her aḫşam olsa

Mevsim-i gülde n'olur medrese vü mescidden

Leb-i cūy-ı leb-i cānān u leb-i cām olsa[187]

Künc-i meyḫāne ile kūşe-yi gülşen birdür
Sāḳī-yi lāle-ʿ iẕār u mey-i gülfām olsa

Terk iderdi mey ü maḥbūb hevāsın Bāḳī
Cānda ṣabr u dil-i āvārede ārām olsa

394
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Devlet el virse yüzin gördügüm eyyām olsa
Merḥabā eylesem ol şūḫ ile bayram olsa

Olıcaḳ yār gibi dilber-i şīrīnḥarekāt
Teni pālūde-yi ter gözleri bādām olsa

Gül gibi bāde-yi rengīne ne ibrām gerek
Zāhidüñ ḳanın içerdüm eger ibrām olsa

Ḥasret-i ḳaddüñ ile ḳanlu elifler çeksem
Sīnede her biri bir serv-i gülendām olsa

Bāḳiyā ʿ ayş u bahār eyler idük meclisde
Sāḳī-yi lāleruḫ u bāde-yi gülfām olsa

395
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Ten pāymāl ü serde ġam-ı ʿ aşḳ-ı yār ise
Ayaḳda ḳaldum elde degül iḫtiyār ise

Maḥbūb u mey mülāzemetinden ḳaçardı dil
Geldi yitişdi bir yañadan nevbahār ise

Ḫāṭır kenāre mā ʾil iken baḥr-i ʿ aşḳda
Girdāba ṣaldı fülk-i dili rūzgār ise

Cevr ü cefālar itmede ḫod başdan aşdı çarḫ
Ṭurmaz ʿ itāb u nāz ider ol şīvekār ise

Bāḳī cihānda resm-i vefādan nişāne yoḳ
Yār adın añma ʿ aḳluñ eger saña yār ise

396
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Sāḳī-yi pākmeşreb ü pākīzezāt ile
Saʿ y it ṣafāya bāde-yi ṣāfīṣıfat ile

Şekker dökerdi bāġa mükerrer şitāda berf
Ebr-i bahār geldi pür itdi nebāt ile

Ḳılma ʿalāḳa ʿāleme rūḥ-ı mücerred ol
Yaʿnī muḳayyed olma ḳuyūd-ı cihāt ile

Şeşḫānedür zamāne degül çünki sāzkār
Bezm-i cihāna ḳılma naẓar iltifāt ile[188]

Laʿlüñden alsa leẕẕeti milḥ-i ücāc-i baḥr
Baḥş eyler idi çeşme-yi ʿazb-i furāt ile

Bāḳī edā-yı ḫūb ile vaṣf itse leblerüñ
Ḳand-i nebātı ḫall ider āb-ı ḥayāt ile

397
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Fürḳatüñde göñlüm eglerdüm gül-i gülzār ile
Gül de gitdi yaluñuz ḳaldum ġamuñda zār ile

Devlet anuñ kim ḫayāl-i yār ola eglencesi
Ḫurrem ol dem kim geçer endīşe-yi dildār ile

Ḫˇān-ı iḥsān-ı firāvān çekdi şīrīn sözlerüñ
Niʿmetu'llāhī göre ol laʿl-i şekkerbār ile

Rūşen itdi gün gibi envār-ı ḥüsn-i ṭalʿatuñ
Nūrbaḫşīler çerāġın pertev-i ruḫsār ile

Ḳılmaz ey Bāḳī hevā-yı bāġ-ı meyl-i bostān
Gülşen-i firdevs olan ḫāṭır ḫayāl-i yār ile

398
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
ʿĀrıżuñ ḳılmış ḳażā hemreng o ḥadd-i mehveşe
Gör ne yüzden imtizāc itdürmiş āb u āteşe

Gūşına ṭaḳmış iki laʿl-i muṣaffā leblerüñ
Hep budur revnaḳ viren cām-ı şarāb-ı bīġışa

Sen güzellik taḫtınuñ sulṭān-ı ʿālīşānısın
Mihr ü māh iki ḳuluñ girmiş ḳabā-yı zerkeşe

Üstüñe düşmez ne deñlü mest olursa zāhidā
Böyle istiġnā virilmiş ʿāşıḳ-ı dürdīkeşe

Maʿnī-yi pākīze ey Bāḳī edā-yı ḫˇāb ile
Sīmten dildāra beñzer kim libāsı yaraşa

399
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Bītekellüf yüz sürer her şeb ruḫ-ı rengīnüñe

Böyle n’içün yüz virürsün dostum bālīnüñe

ʿĀşıḳ-ı bīdil ruḫ-ı zerd ile yaṣdansun ḳoluñ
Yaraşur zerrīn ḥamāʾil sāʿid-i sīmīnüñe

ʿĀrıżuñ ṭurmaz öper zülf-i siyehrū göz göre
Hīç yüz virmezsin ammā ʿāşıḳ-ı miskīnüñe

Ey nihāl-i bāġ-ı ḥüsn andan ne dādı dalı var
Laʿl-i nābı beñzedürlermiş leb-i şīrīnüñe[189]

Ey felek ol gözleri şehlā ġamından ḫāk olan
Nergis-i ḳurbın degişmez ḫūşe-yi Pervīnüñe

Cilvegāh-ı maʿnā olaldan Bāḳıyā
Reşk ider āyīneler ṭabʿ-ı ṣafā-āyīnüñe

400
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Ḳāmeti vaṣfını ʿarż eylediler Ṭūbāya
Serfürū eyledi ol serv-i sehībālāya

Var ise ṭurra-yı miskīnüñüñ āşüftesidür
Bīsebeb düşmedi āhū-yı Ḫuten ṣaḥrāya

ʿAnberīn ḫaṭṭuñ anuñ sāyesidür ḫaddüñde
Kim göñül baġlamaz ol ṭurra-yı ʿanbersāya

Nāzenīnā daḫı sen ṭıfl iken Allāh bilür
Seni emzürmege ne cānlar eritdi dāye

Pençe-yi mihri burarsa n’ola ḥüsniyle o māh
Beñzer engüşti hilāle kef-i desti aya
Ḫāk-i pāyın ṣaḳın ey bād-ı ṣabā nergisden
Ḫayfdur küḥl-i cilā dīde-yi nābīnāya

Kemer eylerdi ḳolın ince bilüñe Bāḳī
Girmese ḫançer-i ḫūnrīzüñ eger araya

401
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Jālelerden ṭaḳınur tācına gevher lāle
Şāh olupdur çemen iklīmine beñzer lāle

Salṭanat bārgehin ḳurdı yine faṣl-ı bahār
Taḫt-ı Cemşīd çemen tāc-ı Sikender lāle

Būy-ı müşgīn-i bahār irdi dimāġ-ı dehre
Yaḳalı dāmen-i kühsārda micmer lāle

Al fānūs ile geldi giceden gülzāra
Virmege ṣaḥn-ı çemen yollarına fer lāle

Erġavānlar ṭutışup ḫırmen-i gül yanmaḳ içün
Gülsitān milkine āteş ḳodı yir yir lāle

Dāġ-ı hicrān elemin ḳılmaġa dilden bīrūn
Ṣaḥn-ı gülşende ṭutar gül gibi sāġar lāle

Jāle naḳdin ḳadeḥe ḳoydı çemen bezminde
Cemʿ idüp ṣaḳlamadı ġonca gibi zer lāle

Şol ḳadar ṭoġradı şemşīr-i firāḳuñ ki gören
Dil-i ḫūnini ḫayāl eyledi ḳatmer lāle[190]

Zīnet-i gülşen-i iḳbāle yiter ey Bāḳī
Çihre-yi baḫt-ı şehenşāh-ı muẓaffer lāle

402
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
İrdi bahār müjde-yi vaṣl-ı nigār ile
ʿĀlem muʿaṭṭar oldı nesīm-i bahār ile

Çeşm-i ümīdi eyledi rūşen nesīm-i ṣubḥ
Ḫāk-i cenāb-ı sāye-yi Perverdgār ile

Āḫir peyām-ı vaṣl ile gülberg-i ter gibi
İrişdi ḥuceste nāmeleri rūzgār ile

Biñ mübtelāyı ʿaşḳuñ ider her birini zār
Gül gibi kim muʿāmele eyler hezār ile

Eṭvār-ı ʿaşḳı itmedi çün iḫtiyār ʿaḳl
Andan ferāġat eyleyelüm iḫtiyār ile

Pābūsuñ özler oldı görzleri izüñ tozın
Bāḳī ʿaceb ḫayāle döşendi ġubār ile

403
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Ḫāk-i ḳademüñ küḥli gelürse gözüm üzre
Kūyuñ yolınuñ ḫidmeti başum yüzüm üzre

Rūşen ḳılalı meşʿale-yi āh-ı derūnum
Ġālib görinür gicelerüm gündüzüm üzre

Güller bitüre gülşen ola ḫāk-i mezārum
Peykānuñ eger ṣu sepelerse tozum üzre

Gözden şaḳınur ḫāk-i derin beñzer o māhuñ
Āhum tütüni perde çeker yılduzum üzre

Bāḳī gibi vaṣf eyler iken dür dişi vaṣfın
Dāmān-ı müjem dökdi cevāhir sözüm üzre

404
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Yazmış debīr-i ḥikmet ezel ṣafḥa-yı güle
Bülbül demādem aġlaya herbār gül güle

Şol deñlü itdi güllere bülbül şeṭāreti
Düşdi çemende ḳaṭre-yi şebnem güle güle

Miskīn ṣaçuñda ey yüzi gül cān-ı nātüvān
Ol rişte dür ki baġlana bir deste sünbüle

Sīnemde zaḫmuñ içre olan penbe-yi fetīl
Ol yasemīne döndi ki ḳorlar ḳaranfüle[191]

[Bir ḫande ile alur ise cān metāʿ ını[181]
Ḫayr eylesün o ġonca-yı ḫandān güle güle]

Bāḳī çemende şīşe-yi mey ḳulḳul eylese
Bülbül terāne başlayıcaḳ uysa bülbüle

405
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Dili al ey büt-i Çīn ḫayruña bir deyr eyle
Saña bir būseye ṣatduḳ yüri var ḫayr eyle

Baḥr-i sīmāb yaşum zevraḳ-ı laʿlīn çeşmüm
Gel deñiz yüzlerin ol zevraḳ ile seyr eyle

Nefesüñ rūḥ virüp tā ola mürġ-i bāmuñ
Ey Mesīḥādem ölürsem gilümi ṭayr eyle

Cānı refʿ eyle dilā gelse ḫayāl-i cānān
Ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm ḫāne-yi bīġayr eyle

Ḫayra gir dilde yir it diñle sözin Bāḳīnüñ
[Dili al ey büt-i Çin hayrıma bir deyr eyle[182]]

Diller revāne oldılar ol mehliḳāyıla
Eṭfāl-i şehr ṣanki segirdürler ay ile

Ey kāş ṭavf-ı Kaʿbe-yi kūy-ı nigār içün

[181] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
[182] Bu mısra mecmuada mevcut olmayıp Bâkî Dîvânı'ndan tedkik edilerek eklenmiştir.

Hemrāh olaydı ḫāk-i vücūdum ṣabāyıla

Hecrüñ ġamıyla dīde ne demler geçürdügin
Fürḳat şebinde ben bilürin bir Ḫudāyıla

Ey çarḫ nice cevr idüp aġladasın beni
İller yüzine gülüci bir bīvefāyıla

Bana ʿadū yanında cefalar ider o serv
Nāgāh yolda rāst gelürse ḳażāyıla

Şekl-i dehānuñ eyledi levḥ-i ḳamerde mīm
Cānā ol iki ʿaynı yazan iki yāyıla

Bir kerre būseñ alımaduḳ ḫaṭṭuñ irmedin
Āḫir müyesser oldı hele biñ belāyıla

Dāġ üzre dāġ urındı felek ʿaşḳ-ı yār ile
Mihr-i sipihre ṣanma küsūf irdi ayıla

Ümmīd-i vaṣl-ı yārdan el çekme Bāḳiyā
Şāyed ki destgīr ola bir merḥabāyıla[192]

406
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ḳorḳum oldur göz dege ḫāk-i der-i cānānuma
Yoḫsa küḥlāsā çekerdüm çeşm-i ḫūnefşānuma

Bāġda ṭūlābı çoḳ çekdi çevürdi bāġbān
Öykünür diyü ġamuñdan nāle vü efġānuma

Çeşm ü ebrū ḥāl-i Hindū zülf-i cādū bulsa ger
Öykünürdi āfıtāb ol āfet-i devrānuma

Düşmese aġzumdan ol şīrīndehānuñ lebleri
Vaṣf-ı laʿlin ṭurmasam ẕikr eylesem yārānuma

Yār defterden yine Bāḳī ḳazınmaḳ var dimiş
Yañlış añlatmış ʿadūlar ben ḳulın sulṭānuma

Geyer gülşende laʿlīn tāc lāle
Elinde nergisüñ altun piyāle

Çemende ʿayşa gelmiş ġonca-yı ter
Biraz gül bağlamış bir destmāle

Felek cevlān ider bāġ-ı cihānda
Düm-i ṭāvus naḳşın virdi hāle

Cihān pürbūy-ı müşg-i nāfe-yi Çīn

Ḥamel burcında seyr eyler ġazāle

Çemen pürmevc bir deryā ṣadef gül
İçinde lüʾlüʾ-yı şehvār jāle

Ḳıl ey Bāḳī seḥer bülbülleriyle
Hezārān ḥamd-i pāk ol Lāyezāle

407
Müstefʿilün/Faʿūlün/müstefʿilün/Faʿūlün
Açdı gülüñ niḳābın bād irdi gülsitāne
Gösterdi rūy-ı baḫtı āyīne-yi zamāne

Şāḫ-ı şükūfe döndi bir sīmten nigāra
Her bir nihāl-i mevzūn bir servḳad cevāna

Bülbülde ṣavt-ı rengīn güllerde ṣūret-i Çīn
Faṣl-ı bahār Mānī gülşen Nigārḫāne

Fāḫir libāsa ḳoydı eşcār-ı bāġ-ı devrān
Bādāmı naḳşī kemḫā geydürdi erġavāna

Mektūbın elde ṭutmış zanbaḳ reh-i çemende
ʿArż ide tā ki ḥālin sulṭān-ı kāmrāna

Yaʿnī o şāh-ı muḳbil ol nüktedān-ı kāmil
Ṣāḥibḳırān-ı ʿādil Sulṭān Selīm Ḫāna

Zāt-ı kerīmi vaṣfın Bāḳī ne gūne ḳılsun
Melḥūẓ olan maʿānī mümkin degül beyāna[193]

Gülşen isterseñ işte meyḫāne
Gül-i ḫandān gerekse peymāne

Ṭālib-i şemʿ-i vaṣl olınca kişi
Oda yanmaḳdan aña pervāne

Kīşden çoḳ çıḳarduñ ey ḳaşı ya
Oḳ gibi bārī atma yābāna

Ḫāk-i rāh olduġun görüp ayaġın
Yirlere başmaz oldı cānāne

Süm-i esbīne yüz süren o şehüñ
ʿArṣa-yı dehre oldı ferzāne

Sūz-ı ʿaşḳuñla bir şeb āh idirek
Ḳorḳaram yanar oda kāşāne

Bāḳiyā ṭarz-ı şiʿr böyle gerek
Hem ẓarīfāne hem levendāne

408
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Meded öldürdi beni derd ü ġam-ı cānāne
Ḳā'il olmaz dil-i dīvāne ise dermāne

Ḳaldum ayaḳda ser-i zülf-i perīşānı gibi
Dil viren böyle m'olur dilber-i ʿālīşāne

Rūzgāruñ sitemin gör düşürüp gīsūña
Yine dil zevraḳını ṣaldı Firengistāne

Düşmesün silsile-yi zülf-i perīşānuña dil
ʿAḳlını başına cemʿ eylesün ol dīvāne

ʿĪd yaḳlaşdı ṣalıncaġa binüp ṣalına mı
Yine ol Yūsuf-ı ṣānī gire mi mīzāne

Yazmadı defterine ʿāşıḳ-ı Mecnūn-ṣıfatı
Ḥāṣılı ṣıġmadı bir deftere bir dīvāne

Bāḳiyā çün ezelī başuña yazu bu imiş
Serfürū eyle ḳalem gibi ḫaṭṭ-ı fermāne

409
Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün feʿilün
Düşse göñlüm n'ola ol ḫançer-i ḫūnefşāna
Müjeñ oḳlarınuñ eylükleri batdı cāna

Zülfi zencīrine āşüfte göñüldür bende
Kendüsin lāyıḳ-ı ḫıdmet ṣanur ol dīvāne

Bir Ḳul oġlınuñ esīr oldı ḳapusında göñül
İntisāb itdi gedā bārgeh-i sulṭāna

Zer devātın ṭaḳınup çıḳsa evinden seḥerī
Āfitāb aña berāber gelimez meydāna[194]

Cān niṣār eyledi Bāḳī bilini ḳuçmaḳ içün
Dermiyān itdi bu gün varını dervişāne

410
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Göñül aḳdı gözüm yaşı gibi ol ḳadd-i dilcūya
N'içün meyl itmez ol serv-i ḫırāmānum aḳar ṣuya

Baña devlet yüzin göstermeyen baḫt-ı siyāhumdur

Ḳara zülfüñ ki çekmiş perde ol ruḫsār-ı nīkūya

Şu ʿāşıḳ kim senüñ ʿaşḳuñ belāsından helāk oldı
Ṣan ol bīmārdur ṣıḥḥat yitişdi vardı uyḫuya

Felekde ay u gün sen şehr-yāruñ şehr-i ʿaşḳında
Kesilmiş başlardur kim dikildi burc u bārūya

Yine cisminde Bāḳī ḫançerüñle yaralar çizdi
Ṣanasın sāderū bir dilrübāyı çekdi pehlūya

411
Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün fāʿilün
Āferīn ol rūzgāruñ Ḥayder-i Kerrārına
Ẕü'l-fiḳār olmaz muḳābil tīġ-i cevherdārına

Laʿl-i yāḳūt eyledi elmās tīġından revān
Ḫalḳ taḥsīn itdiler şemşīr-i gevherbārına

Ḫūn-ı düşmenden mi rengīn oldı ol yalıñ ḳılıç
ʿAks-i āteş düşdi ya āyīne-yi ruḫsārına

Āteş-i rezm içre ya āhendür oldı al reng
Ceng al ister gibi kār-ı ẓaferkirdārına

Ceng meydānında yā ḫod ḳırmızı dībā gerek
Rezmgāhuñ tā mehābet göstere güftārına

Dāʾim ey Bāḳī budur şāhuñ yüzi aġ olduġı
Aḳ güldür ṭalʿat-ı ḫūbı cihān gülzārına

412
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün
Lebi āl ile öpmiş ola mı peymāne
İçeyin ölmez isem ḳanını ḳana ḳana

Nūş-ı cām eyler iken meclis-i mestān içre
Lebüñ ol ḥālet ile girmemek olmaz ḳana

Bezm-i meydür güzelüm ḳan ola şāyed arada
Çekmesün ḫançerini ġamzelerüñ mestāne[195]

Rāzumı nāle ile ʿāleme fāş eyledi dil
Bizi rüsvāy-ı cihān eyledi bir dīvāne

ʿAyş u ʿişret demidür çekme ġam-ı devrānı
Bāḳiyā gel berü sāġar çekelüm rindāne

413
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

Düşse zülfinden ʿaraḳ ruḫsār-ı cānān üstine
Gūyiyā şebnem düşer gülberg-i ḫandān üstine

Bulmaz ol ruḫsār ile ol ḳadd-i zībā ḥāletin
Baġlasañ bir deste gül serv-i ḫırāmān üstine

Kāküli şanmañ görinen ṭāʾir-i devlet hümā
Sāye ṣalmışdur o şāhenşāh-ı ḫūbān üstine

N'içün ol ḫurşīd-i ʿālemtāba öyküdüñ diyü
Māh-ı nev ḫançer çeker mihr-i dıraḫşān üstine

Zīr-i zülfüñde görenler ḫaṭṭuñı ebr-i bahār
Sāye ṣalmış ṣandılar ṣaḥn-ı gülistān üstine

Ġam degül gelse dile Bāḳī peyāpey derd ü ġam
Eksük olmaz tekyedür mihmān mihmān üstine

414
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Mestāne düşmiş bu gice sāġar üstine
Sāḳī-yi bezm didi yüzüñ güller üstine

Peykān-ı dost ḳala diyü zaḫm-ı sīnede
Görseñ nihāl-i tīri nice ditrer üstine

Ṭurrañdan indi ġamzeñe cānbāz-ı dil yine
Çenberden atdı kendüsini ḫançer üstine

Lāyıḳ budur ki vaṣf-ı ruḫuñ mihr-i āsmān
Altun ḳalemle yaza meh-i envār üstine

Nūşīn lebinde ḫaṭṭını kim görse Bāḳiyā
Şīrīnüñ yazıldı ṣanur şekker üstine

415
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Ol perīrū güzelüñ oldı muḳābil yüzine
Yine āyīnenüñ ey dil görinür var gözine

Ḫaṭṭ degüldür görinen āb-ı ʿiẕārında velī
Bīvefālıḳ o mehüñ kir getürüpdür yüzine

Naġme-yi tāb ile demsāz geçinmezdi benüm
Muṭribā ʿoduñ eger uymasa iller sözine[196]

Naḫl-i ḫırāmānuña öykünmez idi
Himmeti ḫaylī bülend olmasa servüñ özine

Göremez külḫan-ı sīnemde olan āteşümi

Bāḳiyā girsem eger menḳal-i nāzuñ gözine

416
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ol şeh-i ḥüsnüñ gözi üzre baḳanlar ḳaşına
Sāye-yi perr-i hümā düşmiş ṣanurlar başına

Şöyle aġlar merdüm-i çeşmüm ki ġarḳ itdi özin
Gūyiyā bir ṭıfldur ol şimdi girdi yaşına

Ġayrıdan ḫālī anuñ'çün eyledüm dil ḫānesin
Tā senüñ raḫt-ı ġam-ı ʿaşḳuñ içine ṭaşına

Ṣūret-i zībāya meyl itsem baña ṭaʿn eyleme
Var süʾāl it böyle dilkeş naḳş iden naḳḳāşına

Bāde-yi ʿaşḳa vücūdı cāmesin rehn itdi
Āferīnler ol melāmet bezminüñ ḳallāşına

Meclis-i cānāneye sāḳī çoġ alsun bādeyi
Başḳa bir desti gerek zīrā raḳībüñ başına

Naḳş-ı ḥüsnüñ kimse Bāḳī gibi taṣvīr itmeye
Ṣafḥa-yı eşʿārda anca ḳalemler āşina

417
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Var ise geldi şarāb-ı laʿl-i nābuñ ʿaynına
Kim görinmez bāde-yi gülgūn ḥabābuñ ʿaynına

Ḫāk-i rāh-ı yāre çekmiş mīl-i zerrīnin şihāb
Küḥl içün her aḫter-i gerdūncenābuñ ʿaynına
Ḳanlu yaşlar dökdügi meyden cüdālıḳ derdidür
Yoġsa gelmez āteş-i sūzān kebābuñ ʿaynına

Ḳaṭre-yi bārān degül dürler dökerdi çekseler
Ḫāk-i pāyuñ ṭūṭiyāsından seḥābuñ ʿaynına

Devr-i laʿlüñde ne ẕevḳin buldı bilsem şekkerün
Var ise şīrīn görinmişdür ẕübābuñ ʿaynına

Nevbahār eyyāmıdur yaz uyḫusından Bāḳiyā
Döndi nergis merdüm-i maḥmūr-ı ḫ̆ābuñ ʿaynına

418
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Cāmeḫ̆āb ol āfeti alduḳça tenhā ḳoynına
Ṣanuram ebrūñ girür māh-ı şebārā koynına[197]

Ṣubḥdem ey fāḫte bīhūde efġān eyleme

Çün girürsin her gice bir serv-i bālā ḳoynına

N’içün aġlarsın felekden bilsem ey şebnem seni
Çün girürsin her zamān bir verd-i raʿnā ḳoynına

Dür dişüñ vaṣfında şiʿrüm defterin gördi meger
Kim ṣadef mecmūʿasını ṣaldı deryā ḳoynına

Ruḫlaruñ şevḳıyla pürdāġ itdi Bāḳī sīnesin
Bir avuç berg-i gül-i ter ḳoydı gūya ḳoynına

419

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

Çıḳar eflāke derūnum şereri döne döne
Dökilür ḫāke yaşum ḳaṭreleri döne döne

ʿĀşıḳ-ı ḫastedilüñ niteki fānūs-ı ḫayāl
Nār-ı ʿaşḳuñla yanupdur cigeri döne döne

Pister-i ġamda gözüm giceler uyḫu görmez
İderin ṣubḥa degin nāleleri döne döne

Zevraḳāsā ġam-ı ʿaşḳuñla yaşum girdābı
Ġarḳ idüpdür ṣanemā çeşm-i teri döne döne

ʿĪdgāhuñ göreyin iñlesün ol ṭūlābı
İle seyr itdürür ol sīmberi döne döne

Dīde-yi encüme küḫl olmaḳ içün eflāke
Girdbād ile çıḳar ḫāk-i deri döne döne

Dolaşaldan ruḫ-ı şemʿine dil-i sergeşte
Yaḳdı pervāneṣıfat bāl u peri döne döne
Ḳatre-yi eşkine öykündi diyü Bāḳīnüñ
Çarḫ-i ḥakkākı yonupdur güheri döne döne

420

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/feʿilün

Ṭutalum mihri görem ṭalʿat-i dilber yirine
Kime dil taʿlīm ol zülf-i muʿanber yirine

Giceler ṣanma sipihr üzre ḳamerdür görinen
Cānumuz ʿaksi geçer mihr-i münevver yirine

Görmese yār ġażabnāk olıcaḳ aġyārı
Ḫışm idüp ʿāşıḳ āzārlar itler yirine

Yār işiginde raḳībüñ yirin umma ṣūfī
Bağlamaz kimse seni ol ḳapuda ḫar yirine

Işınurdum yirüme nār-ı firāḳa nisbet

Ben olaydum eger āteşde semender yirine[198]

Ḳafes-i ġamda n’ola ḳaldum ise ṭūṭīvār
Vaṣf-ı laʿlüñ hele aġzumda ya şekker yirine

İşigüñ ṭaşı ile ḫāk-i ḥarīmüñ besdür
Bāḳī-yi ḫastedile bāliş ü bister yirine

421
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün
Şebāngeh māh-ı nev gösterdi cām-ı zernigār elde
Ki yaʿnī ṣubḥdem ḫoşdur şarāb-ı ḫoşgüvār elde

Ṣalındı ʿīdgehde servḳadler mest-i nāz olmış
İderdük biz de ayaḳ seyrin olsa dest-i yār elde

Ne mümkin mürġ-i dil vaṣluñ hevāsından güzār itmek
Ṭutar ṣayyād-ı ġamzeñ şāhbāz-ı cānşikār elde

Ḳoyup ol zülf-i şebdīzi göñül geçmek diler gāhī
Velī görsem yine ḳalmaz ʿinān-ı iḫtiyār elde

Niṣār it bezmine Bāḳī bu dürr-i pāki seyr itsün
Muraṣṣaʿ cāmı ṭutduḳça o şāh-ı tācdār elde

422
Mefʿūlü/mefāʿīlü/mefāʿīlü/faʿūlün
Āyīneṣıfat ṣāf gerek ṣafḥa-yı sīne
Gün gibi żiyāgüster ola rūy-ı zemīne

ʿUşşāḳ idemez ol ḳadd-i mevzūnı derāġūş
Açılmayıcaḳ ḫame gibi nice ḫazīne
İnṣāf budur kim çıḳarup misk-i ḫıṭāyı
İzüñ tozını ṭolduralar nāfe-yi Çīne

Āyīne gibi her kese yüz virmesün ol māh
Bir baġrı yanuḳ ʿāşıḳuñ uġrar nefesine

Pürdür güher-i pāk ile mecmūʿa-yı Bāḳī
Deryā dil-i dānādur aña sīne sefīne

423
Mefʿūlü/fāʿilātü/mefāʿīlü/fāʿilün
Göster ruḫuñ ki nūr-ı tecellī ẓuhūr ide
Ḫurşīd gibi āyīneler feyż-i nūr ide

Ol gün ṭogar mı başına ki ṣubḥ-ı viṣāl irüp
Ḥüsnüñ żiyāsı ẓulmet-i hicrānı dūr ide

Ṭāvus gibi cilve ḳılup bāġ-ı ʿayşumuz

Reşk-i cinān u ravżā-i Rıḍvān-ı ḥūr ide

Rāḥat yüzini ḫ̆ābda görmez şu kimse kim
Meyl-i ḥużūr-ı menzil-i dārü'l-ġurūr ide[199]

Devr-i zamāne cünbişi nādānlıḳ üzredür
Nādān ḳomaz ki merdüm-i dānā ḥużūr ide

Bāṭıl hemīşe bāṭıl u bīhūdedür velī
Müşkil budur ki ṣūret-i Ḥaḳdan ẓuhūr ide

Bāḳī ʿaceb mi seng-i belā irse pāyine
Her kim bu rehgüzār-ı fenādan mürūr ide

Hemvāre tā ki zevraḳ-ı zerrīn-i māh-ı nev
Deryā-yı nīlgūn-ı felekden ʿubūr ide

Deryā-yı ṭabʿ-ı pāk-i güherrīz-i şāhdan
Lüʾlüʾ-yi fażl u dürr-i kerāmet ẓuhūr ide

424
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Ḫūblar māʾildür elbet ʿāşıḳ-ı şeydāsına
Dilber-i ʿālīcenābuñ baḳma istiġnāsına

Baḳmaz ammā sendedür gül gibi gūşı n'eylesün
Küḥl-i istiġnā çekilmiş nergis-i şehlāsına

Pertev-i mihr-i melāḥat ṣandılar ṣubḥ-ı ezel
Ṣafḥa-yı āyīne-yi ruḫsār-ı mehsīmāsına

Vaḳtine mālik olan dervīşdür sulṭān-ı vaḳt
ʿİzz u cāh-ı salṭanat degmez cihān ġavġāsına

Ḳul olursañ Bāḳiyā ol şāh-ı ʿālīşāne ol
Kim virilmiş ʿizz u devlet dīnine dünyāsına

425
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Gör ne ḫilʿatdur naẓar ḳıl sünbül-i raʿnāsına
ʿĀlem-i aʿlādan inmiş ḳāmet-i bālāsına

Ḥaṣlet ü ḫūy-ı melāʾik yaraşur merdümlere
Uymasun dīv-i raḳībüñi ol perī iġvāsına

Gerçi ʿālemden ġanīdür ḥüsn-i bīhemtā-yı dost
Ṣad hezārān āferīn ammā ki istiġnāsına

Şemʿ-i ruḫsāruñ ḳomaz raġbet sipihrüñ ẕerrece

Māh-ı ʿālemtābına mihr-i cihānārāste

Bāḳiyā tīġ-i cefādan sīne kim ṣadçāk ola
Ḳādir olmaz ʿaşḳ eri derd-i dilüñ iḫfāsına

426
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/fāʿilün
Nice demler ṣabr idüp ol tīġ-i bürrān zaḫmına
Şimdi ḳatlanmaz göñül şemşīr-i hicrān zaḫmına[200]

Bīgünāh öldürmede ġamzeñ ne kāfir nesnedür
Nice maẓlūm uġradı ol nāmüselmān zaḫmına

Kimse rāh-ı Kaʿbe-yi vaṣluñda cān ḳurtarmadı
Zaḫm-ı ġamzeñ beñzemez ḫār-ı muġaylān zaḫmına

Sīne-yi mecrūḥ-ı mehcūrun oñulmaz yarası
Merhem-i vaṣluñ olur olursa dermān zaḫmına

Bāḳī-yi söyletmez olduñ laʿlüñ alsa aġzına
Döymez ol nāzüklebüñ beñzer ki dendān zaḫmına

427
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün
Dilā meyl itme vaṣl-ı dilrübāya
Hevā-yı salṭanat düşmez gedāya

Hevā-yı evc-i istiġnādur ol māh
Anuñ'çün böyle māʾildür hevāya

ʿİẕāruñ yādı bir rengīn laṭīfe
Dehānuñ ẕikri bir şīrīn ḥikāye
Olur laʿl-i muṣaffā dilkeş ammā
Naẓīr olmaz şarāb-ı dilgüşāya

Ferāmūş it ġam-ı ferdāyı Bāḳī
Bu gün ṣıḥḥatdeyüz minnet Ḫudāya

428
Müfteʿilün/mefāʿilün/müfteʿilün/mefāʿilün
Müşkil imiş ki dilrübā ṭıfl ola dilsitān ola
ʿĀşıḳ-ı zār u mübtelā pīr ola nātevān ola

Yaşuma baḳmaz ol perī bilmedi ḳadr-i gevheri
Ṭālib ola bu demleri bulmaya bir zamān ola

Güş ṭutup münāfıḳa cevri ḳo yār-ı ṣādıḳa
Dilber odur ki ʿāşıḳa müşfiḳ ü mihrbān ola

Ḫayl-i şirār-ı nār-ı dil encüm oldı muttaṣıl

Böyle ḳalursa şöyle bil gökde nice ḳıran ola

Bāḳīye sāḳıyā ferāḫ vir ki fenā bula şerḫ
Şol meyi ṣun ki bir ḳadeh pir ola nevcevān ola

429
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Bend-i ḳabā çözilmeye tā cāme çıḳmaya
Naḳd-i viṣāl ʿāşıḳ-ı nākāma çıḳmaya

Vāʿiẓ çıḳarsa kürsīye her cumʿa ġam degül
Ammā bolayki luṭf ide bayrama çıḳmaya

Berr-i Ḥicāza şemme-yi zülfüñ yitürse bād
Ḥuccāc ḳala bādiyede Şāma çıḳmaya

Bāyuñda pāsbānlıḳ itmezse māh
Şāma irişmeye dilerin bāma çıḳmaya[201]

Ḳaldı ḫayāl-i ḫançeri sadpāre sīnede
Māhīye beñzer ol ki düşse dāma çıḳmaya

Dāʾim revā mı ġayra çıḳa tīġ-i ḫançerüñ
Bir ḥişşe daḫı ʿāşıḳ-i ne nāma çıḳmaya

Bāḳī ḫarīr-i zülfı gibi şöyle añların
Sāʾir ḳumāş o serv-i gülendāma çıḳmaya

430
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/Faʿūlün
Görinmez dāġdan cismüm serāpāy
Beni yaḳmaġa cānā ḳalmadı cāy
Göñül şāfī cevāb ister lebinden
Dilin çeyner o ṭūṭī-yi şekerḫāy

Ḫazān beñzüm zemistān āh-ı serdüm
Yüzüñ evvel bahār olmış ḳaşuñ yay

Virür ẕevḳ ehline şevḳi demādem
Şeb-i fürḳatde bir yil mūmıdur nāy

Nişān itsün dil-i Bāḳīyi ġamzeñ
Öñine hep müjeñ oḳlarını yay

431
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün
Ḳomaz serkeşligi bu nefs-i ḫōdrāy
Meded eyleseñ vay itmesen vay

Felek bir ejdehā-yı heft-serdür

Ṭolanmış genc-i dünyāyı serāpāy

Ḫalāṣ eyler mi cānı şol kimesne
Ki aña ḥalḳa-yı ejder ola cāy

Gedāya ḳısmet-i rūz-ı ezelden
Leked-kūb-ı melāmetdür degen pāy

ʿAṭā ḳıl Bāḳīye luṭfuñ İlāhī
Saña muḥtāc eger yoḫsul eger pāy

Aġlayup iñlemeden derd ile ṭōlāb gibi
Oldı çihremde yaşum yolları mīzāb gibi

Aġlamaḳdan ġam-ı hicrān ile bīhūş oldum
ʿAḳlumı ḳanlu yaşum aldı mey-i nāb gibi

Gönlümi rūşen ider şuʿle-yi dāġ-ı ʿaşḳuñ
Pertev-i meşʿale-yi mihr-i cihāntāb gibi

Bād gīsūların açduḳça görinür ruḫ-ı yār
Bāġ-ı cennetde açılmış gül-i sīrāb gibi

Şāyed ol servi kenāre getürem ey Bāḳī
Varayın yüz süreyin ayaġına āb gibi[202]

432
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
ʿAşḳuñ hevāsı esdi nesīm-i seḥer gibi
Eşküm dökildi pāyüñe gülberg-i ter gibi

Bend-i belā-yı zülfüñ ile künc-i ġamda dil
Zencīrlerle baġlu yatur şīr-i ner gibi

Ḫaṭṭ-ı ʿiẕārı geh görinür gāh nihān
Çıḳmaz beyāża baḫş-i ḳażā vü ḳader gibi

Serrişte-yi viṣāl daḫı girmedi ele
Baġrum delindi derd ile dürr ü güher gibi

Bāḳī ʿacūz-ı dehre zebūn olma key ṣaḳın
Merdāne baṣ ayaġuñı meydāne er gibi

433
Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Ṭutsa cām-ı bāde-yi gülgūnı verd-i ter gibi
Sāʿid-i sāḳī olur şāḫ-ı gül-i aḥmer gibi

Sāḳıyā ʿaks-i ʿiẕāruñdan fürūġ-ı cām-ı mey

Rūşen eyler bezmi ḫurşīd-i żiyāgüster gibi

Mürġ-i cānı şöyle beñzer itmek isterler şikār
Ol ḳara gözler süzildi iki şahinler gibi

Cūybār -ı eşküm içre çihre-yi zerdüm benüm
Görinür āb-ı revān içinde nīlüfer gibi

Ṣad hezārān nevbahār olsa bu fānī bāġda
Bir gül-i bīḫār açılmaz Bāḳiyā sāġar gibi

434
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Ḳıymet gerekse ḳavlüñe dürr-i Necef gibi
Bīhūde yire açma dehānuñ ṣadef gibi

Güş eyle rāzı perde-yi sāz u terāneden
Her yaña ṭut ḳulaġunı meclisde def gibi

Şol dil ki cām gibi el üzre ṭutardı Cem
Dest-i zamāne yirlere çaldı ḫazef gibi

Dilde ḫayāl-i ḫāl-i ruḫ-ı yār dermiyān
Sevdā-yı ḫaṭṭı gerçi biraz berṭaraf gibi

Vaṣf-ı cemāl-i yār ile Bāḳī ġazellerin
Biri birine ṣundı güzeller tuḥaf gibi

Allar geymiş ḫırām eyler nihāl-i gül gibi
Günde ʿuşşāḳuñ hezārān öldürür bülbül gibi[203]

Kākül-i miskīni sevdāsıyla dilden dūd-ı āh
Güşe-yi destārda peydā olur sünbül gibi

Āteşīn ruḫsārı üzre ḫāli vaṣfında sözüm
Lāleveş bīdillerüñ aġzın yaḳar fülfül gibi

Vaṣf-ı ḥüsnüñden serāġāz itdi dil nevrūzda
Bülbül-i şūride peydā itdügi ġulġul gibi

Ṭabʿ-ı Bāḳī ol şeh-i Ḥayderşecaʿāt şevḳine
ʿArṣa-yı kevn ü mekān geşt ider Düldül gibi

435
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Ḫalḳ-ı ʿālem gül seveydi kāşkī bülbül gibi
Ol lebi ġonca baña ḳalurdı tenhā gül gibi

Zülf-i ʿanberbūyuñuñ sevdālarıdur dostum

ʿĀşıḳuñ ḥālin perīşān eyleyen sünbül gibi

Eksük olmaz sīnede gül gibi tāze dāġlar
Nāleler ḳılsa ʿaceb mi mürġ-i dil bülbül gibi

Kākülüñ sevdālarından düşdi göñlüm zülfüñe
Bir belā daḫı ol oldı başuma kākül gibi

Çeşmüm üzre görinen ḫūnāb şanma Bāḳiyā
Gözüme geldi şarāb-ı ʿaşḳ-ı dilber mül gibi

436
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Sīne dāġın görüp ol ġoncadehen lāle gibi
Bir avuç ḳanuma girmek diledi jāle gibi

Żaʿfdan şöyle ġam-ı ʿaşḳ ile nāpeydāyem
Ki hemān ṣīt u ṣadām işidilür nāle gibi

Umarım kevkeb-i baḫtum ire burc-i şerefe
Sīneye ol meh-i tābānı çekem hāle gibi

Seg raḳībe nic'olur gösterim ölmez isem
Dehen-i yāre uyuzlanmaḳ tebḫāle gibi

Dil-i Bāḳīyi ser-i zülfüñ elinden cānā
Çeküben ḫışm ile çeşm-i siyehüñ āla gibi

437
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Ḳanı bir şīrīnsuḫan laʿl-i şekerbār uñ gibi
Ḳanda gördi ṭūṭi bir āyīne ruḫsāruñ gibi
Göñlümüz alur ele zülf-i dilāvīzüñ hele
Vechden ḫāric degül ḫaṭṭ-ı siyehkāruñ gibi[204]

Sīmsīmā servbālā mehliḳālar çoḳ velī
Kimsede yoḳdur senüñ evżāʿ u eṭvāruñ gibi

Sen semenber serv-i sīmendāma bir kez ṣarılañ
Başa iletdi işin ʿālemde destāruñ gibi

Ögmesün ʿāşıḳlara vāʿiẓ riyāż-ı cenneti
Bāġ-ı ḫurrem olmaz ehl-i ʿaşḳa dīdāruñ gibi

Ḳarşu ṭut şemʿ-i ruḫuñ bi'llāhi ben dilḫasteye
Künc-i tārik içre ḳaldum çeşm-i bīmāruñ gibi

Nükte-yi mihr ü maḥabbetdür serāser Bāḳiyā
Böyle ʿaşḳ ehli bir eglence eşʿāruñ gibi

438
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Kūyında göñül dāmen-i dildāre ṣarıldı
Ḥācı gibi kim Kaʿbede estāre ṣarıldı

ʿArż itdüm aña nāme ile lüʾlüʾ-yı eşküm
Cān riştesi mektūb-ı dürerbār e ṣarıldı

Zaḫm urdı velī yaralarum ṣarmadı ol yār
Aġyār işidüp tā dimeye yāre ṣarıldı

Göklerde gören gice ṣanur kehkeşāndur
Āhum dūtüni günbed-i devvāre ṣarıldı

Bāḳī görüp ol pīrehen-i yāre ṣarılmış
Ṣandum ki semen ḳadd-i sefīdāre ṣarıldı

439
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün
Dil-i pāk ol ʿiẕār-ı āle düşdi
Gül-i rengine gūyā jāle düşdi

Ruḫ-ı renginüñ āb-ı ʿarıżuñda
Gören dir ṣuya ʿaks-i lāle düşdi

Siyāh aṭlas gibi zülfüñ yaraşdı
ʿİẕār-ı al miskīnḫāle düşdi

Hümāyünbāl açup şehbāz-ı zülfüñ
Tezerv-i ʿaḳlı nāgeh ala düşdi

Ṣaçuñ bendinde dil derdin ṣorarsañ
Ġarīb üftāde müşkil ḫāle düşdi

Ezelde ḳurʿa-yı mihr ü maḥabbet
Dil-i fīrūz-ı ferruḫfāle düşdi

Kemāle māʾil oldı ṭabʿ-ı Bāḳī
Maḥabbet ḫalḳ içinde māle düşdi[205]

440
Müstefʿilün/ Müstefʿilün/ Müstefʿilün/ Müstefʿilün
Derd ü belā vü ġam baña ʿayş u ṣafā saña didi
Şol ki ezelde ʿaşḳuña ḳāʾil olup belā didi

Derd ü maḥabbet ehlini ʿaşḳuña daʿvet eyleyen
Gel berü maʿşer-i belā ḫūn-ı ġama ṣalā didi

Dil bir içim ṣu istedi çeşme-yi laʿl-i yārdan

Āb-ı zülāl-i ḫançerin gösterüp işte mā didi

Laʿl-i lebüñle ṭalʿatuñ ravża-yı Cennetü'n-naʿīm
Ḳaddüñe Cebreʾīl-i ʿaḳl Sidre-yi müntehā didi

Nüktelerüñde Bāḳiyā ʿālem-i ʿaşḳı seyr iden
Meşreb-i ṣāf ü pāküñe Cām-ı cihānnümā didi

441
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Oldı dil bir büt-i şīrīndehenüñ Ferhādı
Aña lāle geçinür Ḫusrev ü Şīrīn dādı

Bi'llāh ey naḫl-i ter ol şīve-yi reftār nedür
Serv-i āzāduña ḳul eyledün'a şimşādı

Ey ṣabā zülf-i dilāvīzini taḥrīk itdüñ
Bu ḳadar fitne vü āşūba sen olduñ bādī

Hemdemümdür şeb-i fürḳatde diyü ḫaste göñül
Ögerek göge çıḳardı bu gice feryādı

Çevre ḳatlanmaḳ olurdı n'idelüm ey Bāḳī
ʿAhd-i ḥūbān gibi yoḳ ṣabrumuzuñ bünyādı

442
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Şarāb-ı bezm-i ġam ẕevḳın ne mīr ü ne vezīr itdi
Anuñ keyfiyyetin benden süʾāl eyleñ faḳīr itdi

Ṣaçıldı cürʿa-yı cām-ı maḥabbet bāġ-ı Rıḍvāna
Ṣuyın Kevṯer nebātın neyşeker ḫākin ʿabīr itdi
Cevānlıḳ ʿālemi gitdi ne vaḳtin ṭoġrılam yā Rab
Egildüm bār-ı ʿaşḳ-ı yār ḳaddüm bükdi pīr itdi

Binā-yı ʿaşḳa ṭūfān-ı ḥavādiṯ kār-ger olmaz
Esāsın gūyiyā bennā-yı Ḳudret kārgir itdi

Ne ġam endīşe-yi zilletden ey Bāḳī bu menzilde
Hidāyet reh-beri luṭfın aña kim destgīr itdi

443
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Sīne gencīnesini ḫançer-i cānān deldi
Bu gün ol şūḫ-ı dilārā yine bir kān deldi**[206]**

Müje-yi dīde-yi pürnem gibi terdest olmaz
Yine bir demde nice laʿl-i Bedaḫşān deldi

Ḫān ġam-ı ġamzeñ ile maḥbes-i tenden çıḳdı

Ṣanki bir merdüm-i maḥbūs idi zindān deldi

Tīrüñüñ ey ḳaşı ya manḳıra geçmez saʿyı
Sīnenüñ dāġını ol ḫançer-i bürrān deldi

Bāḳiyā bezm-i belāda neye döndük görseñ
Nāyveş baġrumuzı nāle vü efġān deldi

444
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Derd-i çeşmüñ gördügümce derdnāk eyler beni
Gözlerüñ derdi senüñ bir gün helāk eyler beni

Ḳanlu bāġlar gibi dilber baġlamış ḫūnī gözin
Ġarḳ-ı ḫ̆ān āḫir o çeşm-i ḥışmnāk eyler beni

Dehre-yi dehr-i denī bāġ-ı belāda yaşumı
Ḳaṭre ḳaṭre aḳıdur mānend-i tāk eyler beni

Ẕikrüñi dilden düşürmez sebze-yi ḫāküm ḳaçan
Dāneveş dihḳān-ı devrān zīr-i ḫāk eyler beni

Pertev-i mihriyle rūşen mülk-i ʿālem Bāḳiyā
Rāh-ı ʿaşḳa mühtedī ol nūr-ı pāk eyler beni

445
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün
Sitem ol ḫusrev-i ḫūbāne geldi
Kerem sulṭān-ı ʿālī-şāne geldi

Ḳaçup dil tāb-ı ḫürşīd-i sitemden
Penāh-ı sāye-yi Yezdāne geldi
Ḳapuñda dād umar ey şāh-ı ʿādil
Dil-i mecnūnı gör dīvāne geldi

Cihānda ʿadl u dād u faẓl u dāniş
Şeh-i ʿādil Süleymān Ḫāne geldi

Diler kim dād ola Bāḳī felekden
Cenāb-ı Ḫażret-i Sulṭāne geldi

446
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün
Göñül şevḳ-i ruḫuñla yana geldi
Cemālüñ şemʿine pervāne geldi

Ḫam-ı zülfüñle devr eyler yañaġuñ
İrem ṭāvūsıdur cevlāne geldi[207]

Gelüp kāfir ṣaçuñ ruḫsāruñ üzre

Yüzüñ nūrın görüp īmāne geldi

Dil-i pürḫūn baña bezm-i ġamuñda
Lebāleb bir ṭolu peymāne geldi

Zebūn olmaz ʿacūz-ı dehre Bāḳī
Bu meydāne begüm merdāne geldi

447
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Çeng çün nāleme demsāz oldı
Sāzlar içre serefrāz oldı

Māhdan çihre-yi zībā-yı nigār
Çeşm ü ebrū ile mümtāz oldı

Kimse bilmezdi derūnum rāzın
Āh kim göz yaşı ġammāz oldı

Dil giriftār-ı ser-i zülfüñ olup
Ṣayd-ı ser-pençe-yi şehbāz oldı

Bāḳiyā mihr-i vefāsın o mehüñ
Çoḳ ṭamaʿ eyler idüm az oldı

448
Mefāʿīlün/ Feʿilātün/ Mefāʿīlün/ Feʿilün
Bu gice leşker-i ḫ̆āb ile ḫayli ceng oldı
Feżā-yı dīde sipāh-ı sirişke teng oldı

Ġamuñla farḳuma bir tāze naʿl kesmiş idüm
Başumda ala boyanmış per-i küleng oldı
Ḳarardı mührelerüm ḳızardı şerḫalarum
Bu cism-i zerd baña cāme-yi sereng oldı

Yüzin eline alup geldi meclise ṣūfi
Bu gice rişte-yi tesbīḥi tār-ı çeng oldı

Ṣarardı beñzi ḥasedden benümle yāri görüp
Raḳībe-yi rūsiyehe bir ġarīb reng oldı

Maḥabbet içre giriftār-ı hecr olan ʿāşıḳ
Deñizlere düşüben ṭuʿme-yi neheng oldı

Fiġānum ile felek çıñ çıñ ötdi ey Bāḳī
Berīd-i āhuma gūy-ı sipihr reng oldı
449
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Zülfüñe dil virmeyen ḫāṭırperīşān olmadı
Pāyüñe yüz sürmeyen ḫāk ile yeksān olmadı

Ġonca-yı ümmīd-i bāġ-ı ʿömri ḫandān görmedi
Dīde kim ebr-i bahārī gibi giryān olmadı[208]

Ṭoġmadı ḫurşīd-i ʿālemtāb-ı devlet ʿāşıḳa
Dilrübā kim ʿālem-i vuṣlatda ʿuryān olmadı

Bir cevāb itdüm temennā ol dehān-ı tengden
Ḥāṣılı söz geçmedi güftāra imkān olmadı

Derdine dil zaḫmınuñ luṭf eyle dermān ol didüm
Şol ḳadar minnetler itdüm yāre dermān olmadı

Bāḳiyā germ oldı gerçi mihr-i ʿālemsūz-ı ʿaşḳ
Mīve-yi bāġ-ı ümīd-i vaṣl-ı cānān olmadı

450
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Gülşende kūyuñ işideli serv oturmadı
Zencīrlerle bağladılar āb ṭurmadı

Öykündi gerçi çeşmüme çoḳ çeşme lūlesi
Ammā ḳulaġın iller anuñ az burmadı

Cemʿ oldı eşḳiyā ile bir gün raḳībe-yi ḫar
Ehl-i şeḳādan üstine kimse oturmadı

Bir dil mi var ki zülfüñe dīvāne ḳılmayup
Dārü'ş-şifā-yı ʿaşḳda zencīre urmadı

Bāḳī lebinden oldı bize ḫayf o ẓālimüñ
Ammā ne çāre n'eyleyelüm kimse ṣormadı
451
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Cism-i żaʿīf ü zārı görüp yār bilmedi
Geçdi ḫadeng-i ġamze-yi dilrūzı ilmedi

Zülfüñ gibi yanuñca ṣalınmaḳ diler göñül
Tīġ-i cefā vü cevr ile senden kesilmedi

Naḳd-i revānı almada bīiḫtiyār iken
Eşküm güherlerini o ʿayyār silmedi

Meydān-ı ʿaşḳa derd ile ḫaṣmāne girdi dil
Anı şu deñlü menʿ ide gördüm yeñilmedi

Ebrūlaruñ ġamıyla kemān oldı ḳāmeti
Baḳī cefā vü cevrüñ elinden çekilmedi

452

Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Eṭrāf-ı çemenzārı yine āb ṭolandı
Gülzāra girüp her yaña ṣalındı bulandı

Beñzetdi dehānuñda olan ḥabb-i nebāta
Şebnem göricek ġonca hemān aġzı ṣulandı[209]

Bağlarsañ eger deste-yi reyḥān ile ṭurmaz
Tā rişte-yi cān ṭurrası tārına ulandı

Ārāmgeh-i mürġ idi dirler ser-i Mecnūn
Meydān-ı maḥabbetde ne başlar yuvalandı

Bāḳīyi mey-i nāba yemīn itdi dimişler
Gül gibi ele sāġar alup içmez olandı

Reftāre gelüp nāz ile mestāne ṣalındı
Āyā ne belādur ki yine cāne ṣalındı

Eglendi biraz ḳaddi hevāsiyle çemende
Dil mürġi ḳonup serv-i ḫırāmāne ṣalındı

Kūyında revān eyledügüm eşk-i maḥabbet
Kevṣer ṣuyıdur ravża-yı Rıḍvāne ṣalındı

Allāh o gürūh düşmeye girdāb-ı belāya
ʿAşḳunda göñül zevraḳı ʿummāne ṣalındı

Bāḳī görelüm n'olsa gerek dest-i ḳażādan
Şehbāz-ı dil ol kebk-i ḫırāmāne ṣalındı

453
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Aşḳuñuñ zaḫmeti ḫod cānuma raḥmetler idi
Dostum cevr ü cefālar da ne zaḫmetler idi

Kāşkī cānı ṣaçuñ dārına berdār itseñ
Ḫākden refʿ idi bīçāreye rifʿatler idi

Āşinā olmasun aġyār ile dirdüm olduñ
Çekdügüm derd ü belālar hep o ġayretler idi

Gelse ol şūḫ-ı cefāpīşe dil-i vīrānı
Tīşe-yi cevr ile bir pāre meremmetler idi

Ten-i Bāḳīyi serāpā ḳılıcuñ pārelese
Şöyle va'llāhi begüm cānına minnetler idi

454
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

Yār olup aġyāra ādemler begenmez ol perī
Kendüye hemrāz idindi yaʿnī bizden yigleri

İtlerüñden ġayriyi görmez raḳībüñ gözleri
Böyle ḫōdbīn eyleyen hep sensin anı ey perī

Şām-ı ġamda meskenüm bir künc-i ẓulmetdür velī
Şūʿle-yi āhum yaḳar her ṣubḥ şemʿ-i ḫāveri[210]

Bezm-i meyde būse-yi laʿl-i nigāra kaṣd ider
Gögsine ursa n'ola cāmuñ surāḫī ḫançeri

Almaz oldum Bāḳiyā küḥl-i cilāyı ʿaynuma
Ṭūṭiyā-yı çeşm idelden Ḫākpāy-ı dilberi

455
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Esirgemek gerek ʿāşıḳ-ı dilfikārı
ʿAle'l-ḥuṣūṣ ki berrī-yi vefā ola yāri

Göñüllerini cihān ḫalḳınuñ senüñ ʿaşḳuñ
Aḳıtdı kendüye deryā niteki enhārı

Ne derd-i ʿaşḳı bilürsin ne miḫnet-i hecri
Hey āfet-i dil ü cān ḳadr-i ḥüsni bil bārī

Çemende jāle durur ṣanma bülbül-i şeydā
Ṣuladı eşk ile ṣaḥn-ı sarāy-ı gülzārı

Hemīşe ḳāmet-i bālāñı vaṣf ider Bāḳī
Bülendmertebe olsa ʿaceb mi eşʿārı

456
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Beñzetdiler o māha diyü mihr-i enveri
Biri birine ḳoydı fıġānum felekleri

Çekdi çevürdi sāḳī-yi meclis piyāleyi
Āl ile öpdi diyü leb-i laʿl-i dilberi

ʿĀşıḳ güşādemeşreb olur cām-ı mey gibi
Hemdem idinse kendüsine ṭañ mı sāġarı

Yaruñ raḳībī gibi iti görmedüm daḫı
Olmaya gerçi eşk-i revānum gibi çeri

Bāḳī ṣarīr-i kilk-i bedāyiʿ-nigārdur
Şehbāz-ı dest-i fikretümüñ ṣīt-i şehri

457

Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Çeşmümden aḳan ḫūn ile sāġar ṭola yazdı
Meclisde geçen gice yine ḳan ola yazdı

Pend eylemiş ol sāderuḫa zāhid-i nādān
ʿAşḳ ehli hücūm eyledi rīş bula yazdı

Bir pāre yaşum tāzeledi vādī-yi derdi
Mecnūn gideli vādī-yi fürḳat ṣola yazdı

Yoluñda delīl oldı dütā ḳılmaġa ḳaddüm
Her dāl ki laʿl-i süm-i esbüñ yola yazdı[211]

Ḫāṣiyyet ile yāre yaḳīn itmek içündür
Bāḳī ki biraz ḳanlı elifler ḳola yazdı

458
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Müstedām ola fenā kūyınuñ evbāşları
Kim olur bir biri yolında fedā başları

ʿArṣa-yı ʿaşḳda gör Ḫażret-i Mevlānāyı
Ṭurmayup daḫı döner üstine yoldaşları

Dehri bir āh-ı sehergehleri berbād eyler
ʿĀlemi seyle virür gözlerinüñ yaşları

Ṣanma şebdīz ile bir āh-ı şebāngāhların[183]
Mey-i gülgūn olur olursa ayaḳdaşları

Gözüme ḫāk ile yeksān görinür dürr ü güher
Ḫāke yaş dökse ḳaçan çeşm-i güherbaşları

Cürʿa ṣaçdıḳları yir kān-ı Bedaḫşāna deger
Laʿl ü yāḳūtı n'ider meygede ḳallāşları

Ġarażı bu ki fenā meygedesinde Bāḳī
Ḳıla müjgānını cārūb ola ferrāşları

459
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün
Riyāż-ı cennetüñ ey reşk-i ḥūrī
Bulınur kūyuña nisbet ḳuṣūrı

Deger bir kez yüzin görmek o māhuñ
Güneş ḳurṣı gibi yüz biñ filori

Düşürdi efser-i iḳbāli serden

[183] Bu kelime Bâkî Dîvânı'nda *sehergāh* şeklindedir.

İçüp bīhūş olan cām-ı ġurūrı

Cihān mülkinde ey Bāḳī ne ḥaṣıl
Bilürsin behre-yi Behrām-ı Gūrı

460
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Çerāġ-ı bezm-i vaṣl olmaġa bir şeb ʿārıżı nūrı
Kefīli boynı ol mehliḳānuñ şemʿ-i kāfūri

Daḳılup yanına her gün bile ṣalınduġı yitmez
Ayaġın öpmege ṣarḳar nigāruñ şāh destūrı

Güvāhī zūr-ı bāzūsın getürmiş Kūhken ʿaşḳa
Bu devr içre ḳabūl itmezler ammā şāhid-i zūrı

Fenāsın bildi dünyānuñ çekildi dār-ı ʿuḳbāya
Saʿādet mülkine Bārī muẓaffer ḳıldı Manṣūrı[212]

Virildi cāna ey Bāḳī nigāruñ manṣıb-ı ʿaşḳı
Elifler naʿllerdür sīnede ṭuġrā-yı menşūrı

461
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Belürmez ḥüsnüñe ḳarşu çerāġ-ı ṣubḥdem nūrı
Ne deñlü fer vire ḫurşīd öñinde şemʿ-i kafūrī

Raḥīḳ-i cām-ı laʿlüñden alur bir cürʿa cemşīdi
Şarāb-ı bezm-i ʿaşḳuñdan yıḳar bir kāse Faġfūrı

Gice ḳan oldı meclisde bulındı diyü muṭrıb
Bir iki tāziyāneyle bu gün söyletdi ṭanbūrı

Hezārān ʿözr-i leng eyler ḳaçar meydāna gelmezdi
Eger Tātār-ı ġamzeñ daʿvet itse cenge Tīmūrı

Kemendendāz-ı dehrüñ kimse bendinden ḫalāṣ olmaz
Zamāne gösterür Behrām olursañ ʿāḳıbet gūrı

Añarlar devlet-i şāh-ı cihānda nāmuñ ey Bāḳī
Süleymān yād olınduḳça bile meẕkūr olur mūrı

Ḫudāvende ʿaṭābaḫş u keremgüster ki devrinde
Gedā-yı bīser ü pālar geyer sincāb-ı semmūra

462
Mefʿūlü/Mefāʿilü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Ḫoş geldi baña meygedenüñ āb u hevāsı

Va’llāhi güzel yirde yapılmış yıḳılası

Menʿ eyler imiş mesʾele-yi ʿaşḳı müderris
Ey ḫˇāce anuñ var ise yaḳlaşdı ḳażāsı
Gitmez o mehüñ rā gibi ḫançer kemerinden
Üftādelerüñ öldürür āh işte burası

Zībā yaraşur ḫilʿat-i nāz ol boyı serve
İki ḳolumı ḳılsam aña bil ṭolaması

Diḳḳatler ile seyr iderüz yāri serāpā
Görmez mi idük biz de eger olsa vefāsı

Dünyā deger ol māhliḳā şūḫ-ı dilārā
Yūsufda daḫı yoḳdur anuñ ḥüsn-i bahāsı

Meddāḥ olalı çeşm-i ġazālāneñe Bāḳī
Ögrendi ġazel ṭarzını Rūmuñ şuʿarāsı

463
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
ʿĀlemi tāze bahār itdi ruḫ-ı zībāsı
Virdi āfāḳa żiyā ṭalʿat-i mehsīmāsı[213]

Batdı sāl-ı kühenüñ şīt u şadāsı şimdi
Çıḳdı mürġ-i çemenüñ naġme-yi nevpeydāsı

Yine āyīne-yi nevrūzda peydā oldı
Nevbahāruñ seḥeri ḥüsn-i cihānārāsı

Açdı ol ġonca-yı raʿnāyı libās-ı gülgūn
Düşdi ruḫsārına zülfi başuma sevdāsı
İltifāt ile bulur mürdeleri gerçi ḥayāt
ʿĀşıḳ-ı ḫastedili öldürür istiġnāsı

ʿĪdden rūz-ı viṣāli bilürüz aʿlādur
Ḳutlu gündür o gün ammā ḳatı çoḳ ferdāsı

Bāḳiyā şāh-ı cevānbaḫt-ı cihān ṣaġ olsun
Ġayra minnet ḳomadı himmet-i bīhemtāsı

Cām-ı ḫürşīd-i cihāntāba żiyā feyż eyler
Ḫātem-i devletinüñ şaʿşaʿa-yı elmāsı

464
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Çemende lāle geydi efser-i Key
Alındı taḫt u tāc-ı Behmen ü dey

ʿAceb mi şekl-i ṭūmār olsa ġonca

İder ḥüsn-i ruḫuñ gül defterin ṭay

Ḥarāretden dilinde lālenüñ dāġ
Ḫacāletden yüzinde güllerüñ ḫūy

Gülsitān-ı ġamuñda ṣaḥn-ı sīne
Açılmış aḳ güldür penbe-yi key

Göñül virdük bu fānī mülke Bāḳī
ʿAceb ġafletde ḳalduḳ hey meded hey

465
Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün
Ḫaṭṭum ḥisābın bil didüñ ġavġālara ṣalduñ beni
Zülfüm ḫayālin ḳıl didüñ sevdālara ṣalduñ beni

Geh ābveş giryān idüp geh bādveş pūyān idüp
Mecnūn-ı sergerdān idüp ṣaḥrālara ṣalduñ beni

Yūsuf gibi ʿizzetde sen Yaʿḳūbveş miḥnetde ben
Dil sākin-i Beytü'l-ḥazen tenhālara ṣalduñ beni

Vaṣlum dilersin çün didüñ luṭf idüben olsun didüñ
Yarın didüñ bir gün didüñ ferdālara ṣalduñ beni

Bāḳīṣıfat virdüñ elem itdüñ gözüm yaşını yem
Ḳılduñ ġarīk-i baḥr-i ġam deryālara ṣalduñ beni[214]

466
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
ʿĀşıḳ öldürmege ol māhuñ tamām endīşesi
Yolına cān virmedür eksüklünüñ kem pīşesi
Ben şarābuñ incesin cāmuñ ṭolusın gözlerüm
Fikr-i laʿlüñle lebāleb olalı dil şīşesi

Her şirārın aḫter-i devlet bilürdi Kūhken
Sīne-yi ḫārādan āteşler çıḳarsa tīşesi

Ceşm-i pürdāġ u ten-i derd ile merd-i ʿaşḳdan
Serteser şīr ü peleng olmış maḥabbet pīşesi

Tāze dilber sevdi Bāḳī şimdi fikr-i vaṣl ider
Bir güzel eglencesi var bir laṭīf endīşesi

467
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Var iken ḫançerinüñ ʿāşıḳa dildārlıġı
Ġam degül eylese peykānı dilāzārlıġı

Dili dilber yapar aġyār yıḳılsun gitsün

Gelmesün görmeyelüm kendüye miʿmārlıġı

ʿAşḳa Manṣūr eger olmasa fermānberdār
İḫtiyār itmez idi kendüye berdārlıġı

Ḥāl u ḫat milket-i Rūm üstine ḫançer çekdi
Virdiler kākül-i miskīnüñe serdārlıġı

Virelüm cānı dilā būs-ı dehān-ı yāre
ʿĀḳıbet yoḳlıġa tebdīl iderüz varlıġı

Kāseler ṣun bize meclisde ġınā virmez ayaḳ
Sāḳıyā ḫātırı teng eyledi el ṭarlıġı

Zerger-i kāmilidür ṣanʿat-ı ṣiʿrüñ Bāḳī
Nic'olur gel berü seyr eyle ḳalemkārlıġı

468
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Bahār-ı ʿālem-i vuṣlatda ol sulṭān-ı ḫūbānı
Temāşā itdügüm gündür baña nevrūz-ı sulṭānī

Bahār oldı dem-i seyr ü temāşādur Ḫudāvendā
Semend-i ʿazmüñ itsün ʿarṣa-yı ʿālemde cevlānı

Yüri Rūm illerin seyr it ḫırāmān eyle yanuñca
ʿĀlem gibi sehīḳāmet nigār-ı pākdāmānı

Nihāl-i serv-i bāġāsā nesīm-i fetḥ ü nuṣretden
Ṣalınsun nāz ile nīzeñ ḫırāmānī ḫırāmānī

Cihānuñ ḫār u ḫāşākın getürsün āb-ı şemşīrüñ
Gülistān eylesün rūy-ı zemīni düşmenüñ ḳanı[215]

Felekden seyr idüp rezmin disün Behrām-ı ḫaşmefgen
Hezār aḥsent ey rūz-ı veġānuñ merd-i meydānı

Duʿāmuz oldur ey Bāḳī ḫaṭādan ṣaḳlasun Bārī
Ḫudāvend-i cihān sulṭān-ı ʿādil Şeh Süleymānı

469
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Baña ebrū-yı rūy-ı cānānī
Bülbüle kūşe-yi gülistānī

Menzil-i māhdur-ı ḫam-ı zülfi
Maṭlaʿ-ı mihrdür girībānı :

Sībdür ġabġabı ruḫı nārenc

Leb-i rengīni laʿl-i rummānī

Āh kim düşdi nāgehān göñlüm
Göricek o çeh-i zenaḫdānı

Sākinān-ı ḥarīm-i kūy-ı ḥabīb
İstemezler riyāż-ı Rıḍvānı
Göz ḳarardur düşerdi ḫāk-i rehin
Görse ger sürme-yi Şıfāhānī

Māʾil olʿayş u nūşa ey Bāḳī
Bīvefādur çüʿālem-i fānī

470
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Bi-ḥamdi'llāh ki yāri ḳıldı ferr-i baḫt-ı sulṭānī
Müyesser eyledi Bārī Teʿālā feṭḥ-i Şirvānī

İrişdi nevbenev nuṣret o manṣūr oldı her nevbet
Muẓaffer eyledi şāh-ı cihānı faż̈l-ı Rabbānī

Şehenşāh-ı felekmesned şeh-i şehzāde cedberced
Murād bin Selīm bin Süleymān Ḫān-ıʿ Oṯmānī

Buyur kem-ter ḳulun şāhum irişsün Çīn ü Māçīne
Açup iḳlīm-i Türkistānı ilsün taḫt-ı Ḫāḳānī

Tırāş itdi ser-i aʿdāyı bir bir tīġ-i bürrānı
Atañ feṭḥ itdi kürsiyy-i bilād-ı Berberistānı

Ġubār-ı naʿl-i esbin dīde-yi aġyāre küḥl itdi
Ne Tebrīzin ḳodı ceddüñ ne Ḳazvīn ü Ṣıfāhānī
Esās-ı mülki muḥkem ḳıl ḳıbāb-ı ḳadri müstaḥkem
Binā-yı baḫtuña lāyıḳdur alsun Ḫorāsanı

Duʿāsı Bāḳī-yi üftādenüñ ol kim ḳıyām itsün
Felekler saḳfı ṭurduḳça binā-yıʿömrüñ eyvānı

Çerāġ-ı kevkeb-i baḫtuñ güneşden tābnāk olmış
Felekde Serfirāz olsun sarāy-ı ḳadrüñ eyvānı[216]

471
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Çıḳsa eflāke n'ola āteş-i āhum şereri
Çarḫdur encüm-i seyyārenüñ ey māh yiri

Şemʿdān süfresidür hāle degüldür görinen
Ḳodılar encümen-iʿaşḳa çerāġ-ı ḳameri

Gerçi şevḳ ehli geçer şemʿ-i şebefrūz ammā

Şevḳ pervānedür k’oda yaḳar bāl ü perī

Gözüme ʿālemi göstermez idüm nergisvār
Ṣaḥn-ı gülşende alaydum elüme cām-ı zeri

Lebine öykünür ol ḫusrev-i şīrīndehenüñ
Bāḳiyā ḫalḳ ʿaceb mi mezelense şekeri

472
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Cevr ile terk ider mi kişi şehr-i yārını
Lāyıḳ mıdur ki terk ide ḳul şehriyārını

Şāyed teraḫḫüm ide görüp ḫāksārını
ʿÖmrüm geçince bekleyeyin rehgüzārını

Ṣarf idi dīde sīm-i şirişküm vefañ içün
Bilmezlik ile yoḳ yire ḫarc itdi varını

Ḫāric vecihden ey ṣanem-i dilrübā ḫaṭṭuñ
Yazmış kitāb-ı ḥüsnüñ egerçi kenārını

Cān virdi şevḳ-i ḥüsnüñe Bāḳī-yi ḫastedil
[Pürnūr][184] ide Ḫudā-yı Teʿālā mezārını

473
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Berfüñ eritdi bād-ı ṣabā baġrı yaġını
Yaḳdı çemende nergisüñ altun çerāgını

Gülşende lāle ṣanma ʿaraknāk olup çemen
Bir al destmāl ile sildi yañaġını

Bāġ-ı ruḫuñda ḫaṭṭuñ irişse benefşenüñ
ʿĀlemde kimse manḳıra almazdı bāġını

Odlar yaḳardı başına mürġuñ çemende gül
Şebnem ṣu mayaydı seḥerden ḳulaġını

Yıllardur ki şemʿ-i ruḫuñ reşkine mehüñ
Ḫakkāk-i dehr çarḫa ṭutar şebçerāġını

Rez duḫterinüñ adı çekilse ʿaceb degül
Ḫınnālar oldı illere ḳarşu ayaġını

Mestāne soydı o mehi Bāḳī geçen gice
Nāzüklik ile çözdi muḳaddem ḳuşaġını[217]

[184] Bu kelime mecmuada yo Bâkî Dîvânı tedkik edilerek eklenmiştir.

Ḫālüñ ḫaberleriyle muʿaṭṭar ḳılur nesīm
Deşt-i Ḫutende nāfe-yi misküñ dimāġını

474
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Getürür başuma ferdāları dünyā ġamını
Nice ʿāḳildür o kim çekmeye ferdā ġamını

Sāḳıyā cürʿa-yı cām-i leb-i cānbaḫşuñı ṣun
Çekmesün ehl-i ṣafā bāde-yi ḫamrā ġamını

Alayın başuma ol kākül-i miskīn elemin
Çekeyin her ne belā ise o bālā ġamını

Dil olup derd-i derūnum sana taḳrīr itse
Ḫançerüñ söylese görseñ dil-i şeydā ġamını

Kākülüñ bend-i belādan beni āzād itsün
Alayın boynuma ol zülf-i semensā ġamını

Bu şikāyet nedür inṣāf idelüm ey Bāḳī
Sen ṣafāsın süresin il mi çeker yā ġamını

[Olmayaydum ʿāleme][185] ʿaşḳuñla rüsvā kāşkī
Gülmeyeydi ḫālüme hecrüñde aʿdā kāşkī

Zāhide ʿaşḳuñ ġamın hemḫāl ṣandum söyledüm
Ḳılmayaydum derdüñi bīderde ifşā kāşkī

Bend-i zülfüñde ne miḥnet çekdügin bilseñ göñül
Başuña kākül gibi düşse bu sevdā kāşkī

Ġam çeken māl ü metāʿ-ı dehr-i bībünyād içün
N'eydügin bilse meʾāl-i māl-i dünyā kāşkī

ʿAşḳ ile ser-mest olan bilmez dü ʿālemden ḫaber
Aña hergiz olmaya dünyā vü ʿuḳbā kāşkī

Cām-ı ʿaşḳuñ cürʿasın ḳılsañ bu bezm ehline feyż
Ṣulḥa müncer olsa bu bīhūde ġavġā kāşkī

Vāḳıf-ı esrār-ı maʿnā-yı ʿārif hemḫāl yoḳ
ʿAşḳ sırrın ḳılmasañ Bāḳī hüveydā kāşkī

475
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Ārzū eyler kemend-i kākül-i cānāneyi

[185] Bu kısım mecmuada silinmiş olup Bâkî Dîvânı tedkik edilerek eklenmiştir.

Bağlasan zencīrler ṭutmaz dil-i dīvāneyi

Gerdiş-i cām-ı meyi görsün sürāḫī üstine
Şemʿ-i bezmi devr iderken görmeyen pervāneyi[218]

Medḥ iderdüñ lebleri devrinde ey pīr-i muġān
ʿAḳıbet īmānuña döndürdiler peymāneyi

Tāzeler ol sünbül-i miskīni beñzer yāsemin
Eylemiş peydā gümiş dendānelü bir şāneyi

Ḫˇāb-ı ġaflet nice bir ey ṭālib-i dünyā-yı dün
Var ise rāḥat yiri ṣanduñ bu miḥnetḫāneyi

Zāhidā ʿaşḳ içre teʾṣīr eylemez Bāḳīye pend
Mest-i lā-yaʿḳil bilürsin diñlemez efsāneyi

476
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Sāḳıyā ḳalmaz imiş çünki bu ṣohbet Bāḳī
Mey-i gülgūn içelüm bāde-yi cennet Bāḳī

Ḫˇābda almış idüm būs-ı leb-i cānānı
Cān dimāġında daḫı şimdi o leẕẕet Bāḳī

Beni öldürdi fırāḳuñ meded ey dost yitiş
Hele bir pāre daḫı tende ḥarāret Bāḳī

Aġlamazdum bu ḳadar zār u zebūn olduġuma
Ḳalsa bir pāre ġamuñ çekmege ṭāḳat Bāḳī

Bāḳī ölsün yoluña pādişehüm sen ṣaġ ol
Baḫt pāyende Ḫudā yār u saʿādet Bāḳī

477
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Āfāḳı şehā maʿdeletüñ nūrı pür itsün
Ḫürşīd gibi encümen-i dehre çerāġ ol

Geh nāfe gibi eyle der ü deşti muʿaṭṭar
Geh ġonca gibi gel zīnet-i bāġ ol

Dārā-yı cihān eylemesün ʿālemi sensüz
Her ḳanda iseñ pādişehüm dünyede ṣaġ ol

478
Mefāʿilün/Feʿilātün/Mefāʿilün/Feʿilün
Ne yaña ʿazm-i hümāyūn iderseñ ola şehā
Nesīm-i ṣubḥ-ı saʿādet yoluñda ferrāşuñ

Öñüñce peyk-i hidāyet delīl ü rehber ola
Yanuñca Ḫıżr ʿaleyhi’s-selām yoldaşuñ

479
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Kūhsāra irse şuʿle-yi şemşīr-i heybeti
Deryālara atardı özin ḫavfdan peleng[219]

Deryāya düşse sāye-yi tīġ-i mehābeti
Pertāb iderdi kendüyi ṣaḥrālara neheng

480
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Ṭabʿuñ ki genc-i gevher-i naẓm oldı Bāḳiyā
İrmez senüñ ḫayālüñe bir iki bengiler

Başdan bu faḫr saña yiter kim şeh-i cihān
Ḫilʿat geyürdi naẓmuña ġarrā fırengīler

481
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Ṭabʿ-ı sāḥirpīşeñe Bāḳī göñüller meyl ider
Şekker-i şiʿr-i dilāvīzüñ meger efsūnludur

Derme çatma geydürür iller libāsı şiʿrine
Ḫilʿat-i naẓm-ı cihāngīrüñ senüñ altunludur

482
Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün
[Şehenşāh-ı deryā-yı dil ü kān-ı yār[186]
Süleymān-ı ṣānī-yi şeh-i Cemvaḳār]

483
Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün
[Ḫudāvend-i fermān-ı devā-yı cihān[187]
Şeh-i tācver-i faḫr-i ʿOṣmāniyān]

484
Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün/ Faʿūlün
[Şehefrāz-ı şāhān-ı devlet-i ḳarīn[188]
Şeh-i dāduñuz dāver-i pāk-i dīn]

485
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Faʿūlün
[Cihān-ı salṭanat Ḫāḳān-ı aʿẓam[189]

[186] Bu beyit Bâkî Dîvânı’nda yoktur.
[187] Bu beyit Bâkî Dîvânı’nda yoktur.
[188] Bu beyit Bâkî Dîvânı’nda yoktur.
[189] Bu beyit Bâkî Dîvânı’nda yoktur.

Selīmü'l-ḳalb sulṭan-ı müsellem]

486
[Teñe varanda nāmūs şāhı[190]
Penāh-ı ʿālem ʿālem penāhı]

487
[Baġırımın dārında tācbaḫş[191]
Resīdeş heme genc dāverinüñ dıraḫş]

488
[Cihāndār geşt u şehenşāh-ı şed[192]
Felek ḥaşmet ü āsmān-ı cāh-ı şed]

489
[Sām-ı nehim ḳaşrınlu ferri[193]
Şedāvāze-yi ʿadl u İskenderi][220]

490
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
[Gerdūn-ı dūna ʿāḳil iseñ ḳılma iʿtimād [194]
Dönsün piyāle devr-i ḳamerden budur murād]

491
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
[Dāʾim olmaz devr-i gül devrān ise Bāḳī degül[195]
Gel begüm dönsün ḳadeḥ bundan yeg olmaz devr-i gül][221boş] [222]

492
Ġazel-i İrşādī[196]
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
-I-
Vefālar eyle ʿuşşāḳa ḥabīlim sīm ü zersizce
Cefālar ḳılma rām ol ṭūṭīveş cānā şekersizce
Eger fırşat bulursak yalñız daḫi pedersizce
Senüñle idelüm ẕevḳ ü ṣafālar bir kedersizce
Buyur ḫānemize bir şeb benüm yoşmam ḫabersizce
Kerem ḳıl öyle gel git ṭuymasuñ kimse fenersizce

-II-
Düşürüp bu göñül Yūsufını çāh-ı zenaḫdāne
Baḳasañ yaḳmaġa ben ʿāşıḳı bu nār-ı hicrāne
Ḥalāvet baḫş idüp bu bezm-i ʿaşḳa şimdi rindāne

[190] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
[191] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
[192] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
[193] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
[194] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
[195] Bu beyit Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
[196] Gazel olarak isimlendirilmiş de olsa şiir bir müseddestir.

Duʿā-yı ʿāşıḳı almaḳ isterseñ ḥulūşāne
Buyur ḫānemize bir şeb benüm yoşmam ḫabersizce
Kerem ḳıl öyle git gel ṭuymasuñ kimse fenersizce

-III-
Şarābı çoḳca içmişsüñ yine mestānesüñ dilber
Ḳızarmış ruḫlaruñ vechüñ şanasuñ yanaklaruñ ʿanber
Mürüvvetgāhda bir mehrū beġāyetde güzel dirler
Kerem ḳıl olalum bārī cihānda luṭfuña maẓhar
Buyur ḫānemize bir şeb benüm yoşmam ḫabersizce
Kerem ḳıl öyle git gel ṭuymasuñ kimse fenersizce

-IV-
Beyāżī fes üzre Baġdādī pūşesin ḫoşça yaḳışdur da
Bu irşādī gibi ʿāşıḳlaruñ ol baḳışdur da
Levendāne edā çifte dabancacıḳ ṭaḳışdur da
Hezār ʿişve ile bir iki filcancıḳ çaḳışdur da
Buyur ḫānemize bir şeb benüm yoşmam ḫabersizce
Kerem ḳıl öyle git gel ṭuymasuñ kimse fenersizce[223]

493
Livāṭanāme-yi Naʿīmā
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Nüktesencān u maʿānīperver
Didi bu ḳıṣṣa-ı cūn şīr ü şeker

Var idi Ermenī bir nevreste
Zülfüne olmışıdı dilbeste

Bezm-i ʿişretde olurdı sāḳī
Meze virirdi meye sīmīn sāḳı

Rūḫları ġonca lebi laʿl-i zülāl
Alnı ḫurşīd u ebrūsı hilāl

Yürise servi otursa büt-i çīn
Ġamze-yi mirrīḫ felek zührecebīn

Düşicek perçem vech-i ḫüsne
Gūyiyā gül şarılur yāsemene

Henüz ol büt milel-i tersāye
Servtek şalmışıdı ter sāye

Şarınup başına māʾī yemenī
Şanki bağlardı fes üzre yemenī

Dāne-yi ḫālleri müşk-i ḫıṭā
Niceler ben şanup eylerdi ḫaṭā

Dehen-i ġonca vü çeşm-i bādām
Zülfi bir sāḥir kākülleri dām

Nāgehān ol büt-i şīrīn gūyā
Ġamzesi fitene ger cādūya

Ehl-i dilden biri meftūn oldı
Leylī-yi zülfüne Mecnūn oldı

Oldı şemʿ-i ruḫına pervāne
Yanmadan bilmez idi pervāne

Fikr-i vaṣlın iderek rūz u leyāl
Yandı āteşlere fānūs-ı ḫayāl

Nerde görse iñiler ḫisārı
Bülbülāsā ider idi zārı[224]

Lebüñ o ġonca dehen gūş itmez
Bir ġażab olsa daḫı incitmez

Gerçi ol şūḫ mülāyimce güzel
Dem-i vaṣla gelicek virmez el

Gördi bir vech ile kim bitmez işi
Artdı gitdikce anuñ teşvīşi

Didi eylerise bu şūḫ tesḫīr
Eyler ancaḳ bize ḫˇāce tedbīr
Meger ol sūḫtedile bir ṭalebse
Oḳumış bu feni almış kütbse

Var idi bir ḫˇācesi adı Bekr
Mūcid-i ḫīle vü münşī-yi mekr

Ne ḳadar gīrde itmezse ḳıyām
Olmış idi peçe bāẕ baġla benām

Görse bir tāze güzel oġlanı
Ḳurı aġaca sürerdi ḳanı

Oḳumış vaḳti ile Vaḳvāḳı
Şöhreti ṭutmış idi āfāḳı

Ḳıldı ġurbetde bu ʿilmi taḥṣīl
İtdi iġvā-yı recimi taʿṭīl

Görse bu ẕāt uzaḳdan pinhān
İstiʿāẕ ile geçerdi şeyṭān

Başına çoḳ ṭaleb cemʿ itdi
Baḥr ḳıldım ṭarafına gitdi

Yapdı oḳutmaya bir cullı ḳo ṭuz
Ṣacdı ṣanʿat ile yenecek ete ṭuz

Acdı bir laʿb ile bāb-ı kevni
Ṣādmān itdi nice maḫzūnı

Didi zenbāreye ruḫṣat yoḳdur
Lūṭiyān üzre kefāret yoḳdur

Geldi bir muġlim-i āşüfte-yi ḥāl
İtdi bu mesʾele-yi aña suʾāl

Ramażān içre bir oġlan yapdım
Cürre şāhīn gibi ādem ḳapdım

İʿtāl-i bedene yoḳdur ṣu
Benüm aḥvālüm ise her gün bu[225]

Çün āvāremden işitdi bu sözi
Aldı o dem ala cullı ḳoṭuzı

Bāb-ı ifʿāle baḳup diḳḳatle
Buldı ol mādde bu ṣūret ile

Didi tenhāda yaparsañ cānā
İşte lāġusl ʿaleyhim fetvāyı
Degmez ise göte fāʿil ṭaşaġı
Ṣavmı bozulmaz anuñ baş bayaġı

Ḥīn-i vuṣlatda ḳaddin ile kemer
Çekmesin zaḥmet o biçāre ẕeker

Gecdigüñ vaḳt anuñ eñsesine
Hele muḥkemce ṣarıl dünbesine

Diyerek ḫayru’l-umūr o saṭhā
Bil virir ekṣerī şimdi safhā

Anlaruñ ḳavline sen aldanma
Rūz-ı şeb yā bir iseñde ḳanma

Dirinüñ aġzına eyüce tükür
Nūr didüm sen o dem leẕẕeti gör

Men vaż‘ ...[197] ‘ālī dir maḥbūba
Betekemmül el-mezak ‘alī maṭlūba

Dime gününde bunuñ bāḳılı var
Söyler ‘aybuñ daḫı ferecüñ dili var

Ḳāle’lleẕī yetekellüm bi’l-lisāne
Ba‘d ü ‘intihā yā eyyühe’l-iḫvān

Her kim alırsa cihānda düzeni
Günde bir kerre iderler düzeni

‘Āḳil iseñ sen eyā nūru’l-‘ayn
Ḫaẕer it virme ṣaḳın şānuña şeyn

Ḥāṣılı bir güzel oġlana mübāḫ
Ara yol kendiñe eyle nikāḫ

Ḳāle Ebūbekr min tenāküḥü’l-ġulām
Feḳad daḫl ālā dārü’s-selām

‘Āridet olursa eger ḫūru’l-‘ayn
Ceẕb idüp erligüñ eyler ‘innīn

Ḳocasında göricek bu ḥāli
Eyler elbetde ḳapu mandalı

İẕā cā’e’ẕ-ẕānī daḫlü’ddār
Zevce be-ḳa‘d bāb bālebel ü intihāne [226]
Didi meyl itme zene bade’l-yevm
Olma şeyṭān ile cānım bir ḳavm

Eṭlibū e’d-debre velev kāne yemn
Fā ḫaẕer u fā çeşbū ez kes zen

Dā’imā ‘ādeti söz düzmek idi
Gözlerin süzmek aġız bozmak idi

Rūz-ı şeb dīdeleri sürmelidür
Vardıġı yerden anı sürmelidür

Ḳıldı oġlanla dünyāyı ‘aḳīm
Ersela’llāhu ālā nār-ı caḥīm

İşte bu ḫ̆āce-yi tedbīr andan
İẕin almış oḳuyup her fenden

197 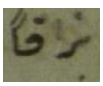

Ẓurefā rind-i ġulāmīmeşreb
ʿAcem aḫūndi ḥulūlī-meẕheb

ʿArṣa-yı maʿrifetüñ Fārsīdür
Nabż-ı ḫūbānuñ Aristālisīdür

Ṣayd içün eylese bir şūḫa nefes
Avlar elbetde anı o özges

Ārīdür ṭaş ise de itse murād
Böyle bir ʿāḳil u kāmil üstād

Neẕr-i ḫūbānda ʿömrüñ vāvı
Gelir ayaġına her gün avı

Vardı ol ḫˇāceye feryād iderek
Yanarak āteş-i ʿaşḳ ile yürek

Didi ey cānum efendim söyle
Bu benüm derdime dermān eyle

Beni bir muġbeçe-yi mihr-i münīr
Şiken-i berçemine ḳıldı esīr

Gül-i ruḫsārına ʿāşıḳ oldum
Derd-i miḥnetle ṣarardum ṣoldum

Görse de yolda beni sāye miṣāl
Eşheb-i nāz ile eyler pāmāl

Baña Allāh içün imdād eyle
Dil-i vīrānemi ābād eyle
ʿÖmrüm olduḳça duʿā eyleyeyim
Ṣāḥibü'l-ḫayr bir ādem diyeyim[227]

Cünki bu sözden evzāt oldı ḫabīr
Didi ġam çekme bu bir emr-i yesīr

Bilürüm ben o büt-i māʾil zen
Bulayım bir zen ile aña düzen

Eger olursa zenāne vāṣıl
Olamaḳ ṣoñra anı beñ ḳābil

Gel berāberce senüñle varalum
Ḥākim-i şerr-i fesādı görelüm

Açalım biz aña işbu suḫanı
Diyelüm ol şīrīn deheni

Derkenār itmek içün ol ṣadefi
Eylesin bu gice biten maḥfi

Ḳoyalum bir kişi zen ṣūretine
Öpenüñ bāʿiṣ ola vuṣlatına

Ṣoñra o ṣūḫı da daʿvet idelüm
Bāb-ı meftūḥasını berkidelüm

Gitdiler ḥākim-i şerre nāgāh
İtdiler aña daḫı eyva'llāh

Bir dir yüzüme baḳ sulṭānum
O biri ḥālüme baḳ dir cānum

Didiler Ermenīden bir gül-i ter
Eyledi almaḳ içün cāna sefer

El irişmez aña ḫurşīdmiṣāl
Ṣanki ebrūları çarḫ üzre hilāl

Yücelikde ḳara baş ḳavuġıdur
Günde ṭavl-i ḳarīnüñ ṭavuġıdur

Deyr-i ḥüsnünde birāzca nāmūs
Ḳabūsın dögmeye olmış cāmgūs

Būda varmış aña ʿāşıḳ olmış
Müsteḥaḳ gerçi belāsın bulmış

Bize bu bābda himmet senden
Ḥāṣılı luṭf-ı mürüvvet senden
Cünki bu nükteleri eyledi güş
Bam-ı zaḫm itdi derūnında cūş

Didi ey ḫˇāce-yi tedbīr saña
Dimezem her ne ki işlerseñ lā

Rūḥuñ rūḥı vü laḥmı laḥmuñ
Sen hemān şeyṭanatuñ taḥmīn añ[228]

Saña mālum da vü cānum da fedā
Tek bunuñ derdine bul bārī devā

Gördüm kim ṭabʿına uyġundur bu
Didi ben gitdüm unutmak yā Hū

Ṣoḳdı ḳarṭal gibi koynına yilek
Gitdi ol Ermenī maḥbūbına dek

Vardı ol şūḫ cefā-yı muʿtāda
Nice biñ ḫīle idüp āmāde

Didi ey lebleri mül ġoncadehen
Hīç biliñ mi niye geldüm saña ben

ʿĀşıḳ olmış saña bir bint-i ʿineb
Daʿvet eyler evine gizli bu şeb

Var o gül üstine düşen jāle gibi
Saña ṣarılsın o da hāle gibi

Sen çatallardan acınca yelken
Keştī-yi kibre bulursın mesken

Bezm-i ʿālemde sen ey māhliḳā
İtme bu ʿömriñi bīhūde hebā

Ẓurefā bunda şekerler yidiler
Bir güne beñligi beñlik didiler

Ne ḳadar zaḫmet ise teşrīf it
O nigāruñ dilini talṭīf it

Öpti ḫˇāce-yi tedbīr encām
Ḳıldı biñ ḫīle ile kendine rām

Uydırup yanına aldı gitdi
Ḥākim-i şerrüñ evine yitdi

Girdiler içerüye ʿizzet ile
İtdiler ḫāne-yi pürnükhet ile
Gördi ne bint-i ʿineb varına mı
Ṣanki mūm cānibe beñzer berşemi

Didi yā Hū nerde duḫter-i rez
Git getür eglenelüm bārī berz

Didi ṣabr eyle gelir şimdi hemān
ʿAcem ile itme sen ey rūḥ-ı revān[229]

Böyle ol muġbece-yi aldar iken
Gör ne laʿb eyledi o çarḫ-ı gühen

Ḥākim-i şerr ile ol ʿāşıḳ-ı zār
Girdiler içerüye efʿīvār

Göricek anları ol serv-i ḫırām
Bıraḳup gitmek içün itdi ḳıyām

Didiler ey gül-i bāġ-ı ʿĪsā
Senüñ ʿirfānuña düşmez ḥāşā

Biñ yılıñ başı gelüp ḫānemize
Ṣalasın āteş-i kāşānemize

Gel otur caldıralum sāz ile def
Boşına itmeyelüm ʿömri telef

Gördi kim çāresi yoḳ o rūḥ-ı şemʿ
Aldılar hep dādeler başına cemʿ

Düşdigin bildi o āhū dāme
N'eylesün ḳalmış idi aḫşama

Eyledi gitmek içün iẕn-i recā
Ḥākim-i şerr aña göster didi ḳama

Ḫˇāce-yi tedbīr eline aldı nacaḳ
Ṣanḳi cellād gibi boynın uracaḳ

ʿĀḳıbet başına çökdi ʿāşıḳ
Çaḳdı peynir-i ṭuluma ḳaẕıḳ

Ayaġından çıḳarup fettānı
Eñsesi oldı ḫıyar bostānı

İtdiler o ṣanemüñ ḳaddini ḫam
Ḥaḳ ḥüsn ḳalʿesini aldı ʿAcem

Oldılar ġavṭa-yı baḥr-i ḳulzüm
Gireler ṣanki ḥurūf-ı müdġam
Kāle-yi vaṣlına buldı revāc
Virdi küffār-ı ḳızıl başa ḫarāc

Kürsī-yi güne ḳabup alta pā
Ḥişşeler bāb-ı kenīsāda derā

Cekdiler bezm ehli o şeb ṭaye ir
Ṭurmayup biri iner biri biner

Neşter aldı ele gir hüccām
Ṭoldı güyā mey-i gülgün ile cām

Ḳoydılar balıḳı sīmīn legene
Sünbüli aşladılar feslegene[230][198] [238] ...[199]

[198] Bu sayfadan sonra sekiz sayfa eksiktir. 238 den devam ediyor.

[199] 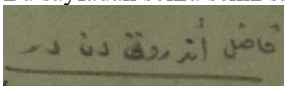

494
Feʿilātün/feʿilātün/feʿilün
-I-
Yüzine şimdi sengler üşmiş
Laʿl-i şīrīne ḳarınca düşmiş
O güzelüñ didigi bir ḳuş imiş
Meger anuñ daḫı bāl u peri var

-II-
Yāsemen şimdi dikitlenmişdür
Nergis-i çeşmi kefenlemişdür
Belī her şeyʾün ḳanlanmışdur
Aña ḥālā daḫı çoḳ müşterī var

-III-
Saña maḥṣūlı olan rabʿiye
Ne aġyār ile ider ḳaḥriye
Vaṣlı degmez baña bir nışfiye
Ne teni yak ne ḥeves manẓarı var

-IV-
Ḥüsni nāḳış teni nāmevzūndur
Ḳalbe zenlerāne hep meftūndur
Bozılur herkese bir altundur
Ne dürer iki biñ ẕerkeri var

-V-
Beni yaġmaladı ḳāfir yana yuṭ
Ḳomadı ḫāne-yi dilde baña yurṭ

O daḫı tilki gibi bir deli ḳurt
Nāsezā çoḳ ...[200] bedteri var

-VI-
Tilki ammā ki birāz nādāndur
Bostı elden gide yir ḥayvāndur
Belī insāne yaḳın bir cāndur
Anda bir cāẕībe-yi esmeri var

-VII-
Cenkler şāhı Mışırlı güzeli
O tenāsüb o ḳad-i belīdli
Raḳṣa girdükce ider ḫalḳı deli
Ḳatı çoḳ ʿāşıḳ-ı ḥür Teñri var

-VIII-

200

Ḫoşcadur çihresi hem reftārı
Aña çözdürme amān şalvarı
Ḳaṭı çirkin o teri merdārı
O Yahūdiye yanaşma kiri var

-IX-
Boşa Mışırı bir seyyide şevḳī
Böyle sālislere her dem ẕevḳī
İnse yā seyyidi taḫtı fevḳī
Bu tekellümde feṣāḥatleri var

-X-
O daḫı cins-i bīhūddan dönme
Ten tabaġına hīç el ṣanma[239]
Cīfeye çünki Hümāsın ḳonma
Ḥġcı Manṣūr gibi çoḳ ebterī var

-XI-
Beñ leṭāfetlü degil ḥüsn-i laṭīf
Dūll-i Yahūdīyi ne ḥācı taʿrīf
Ne cemālīde ne reftārı ẕarīf
Belī āvāz-ı cünūn āverī var

-XII-
Sözümüz yoḳ o civānuñ sesine
Başı keldür el uzatma fesine
Nesine māʾil olurlar nesine
Meger anuñ daḫı bir ḳaç ḥarī var

-XII-
O kimse tenli olana altun ṭop
Kevn-i ʿuşşāḳa olur ḥāẕır lop
Ḳalʿesinde bulınur dāʾim ṭop
Āh ile ʿaşḳ içre duʿācıları var

-XIV-
Hele ʿindimde benüm raʿnādur
Ermenī olmasa müsteşnādur
Cümlesinden dir idüm aʿlādur
Ḳatī ḥoş ḳaṭʿa-yı nāẕükterī var

-XV-
Nedür ol ḳıṭʿa-yı bāk-ı mevzūn
Ermenīyle de bu ḥilāf-ı ḳānūn
Nedür ol penbe gibi ḳūbe-yi gün
Arḳasında şanasuñ minderi var

-XVI-
ʿAşḳ ile itme hilāl ḳaş nigāh
Bir ṭuṭulmış aya beñzer ol māh

İsmini cismi müḥālif ider āh
Daḫı andan nice aʿlā teri var

-XVII-
Belī dār-ı çīn güli...[201] ü sehī
O ḳaranfil gibi ḥāl-i sīhī
Ṣacı sünbül daḫı nergis negehī
Ḳoḳladum bercemini ʿanberi var

-XVIII-
Ne çicekdür bilürüz tāze fidān
Çoḳ fendler işlediler aña cihān
Ḳurı aġaca bulaşdırma ḳan
İşte başında ḳavaḳ yilleri var

-XIX-
Tenezzümüñ rāyiḥası cāne firīb
Bütün eczā-yı ten bākī ḳarīb
Nedür ol ṭurra-yı ʿanber-i terkīb
Ġālibā ḳurṣ gibi benleri var[240]

-XX-
Ẕernişān ismi güzel oġlandur
Biri iki ʿāşıḳı var ḥayvāndur
ʿAşḳa bilmem ki neden şāyāndur
Belī isminde faḳaṭ bir zeri var

-XXI-
O reh-i zībā gibi bir ismi güzeli
Ermenīlikde bu legen eṣḳali
Beddür aʿżāya vücūdı muḥmeli
Ne edāverine daḫı zīveri var

-XXII-
Belī yıldız gibi yoḳdur bir māh
Āh ḳuyruḳlı eger olmasa āh
Bir felekmeşreb ü bīġāne nigāh
Ḳanı çoḳ cāẕibe-yi enveri var

-XXIII-
Bir ḳamer çihre degüldür mehtāb
Çihresi ḫāne gibi ḫāne ḫarāb
Anı tā göge çıḳarsa aḥbāb
Ṣanma rūyında anuñ feri var

-XXIV-

201

Ola meftūn fenāriyeye cānuñ
O da bir bülbülidür ḥūbānuñ
Ḳaldururmış ḳuşını insānuñ
Bize mūm ṭutdurır çoḳ peykeri var

-XXV-
Ḳafes-i ʿaşḳa atup bīpervā
Anı dilāb ile erbāb-ı hevā
Ḥayli ötdürdi anı şubḥmesā
Nice bir ḳıṣṣa-yı cānperveri var

-XXVI-
Ḳız Muḥammed o da bir āşüfte
Yaʿnī ...[202] gezer ālüfte
Mālını çünki virürmiş mefte
Ḳaḥbenüñ ḥāṣılı yüz biñ eri var

-XXVII-
Ḳafes içre ṭurmaz bir ṭūṭī
Olmış ārāzelerün meşrūṭī
Dāʾim almaḳda duʿā-yı Lūṭī
Didiler ʿilme müşkilteri var

-XXVIII-
Yeñi dünyā o da bir külḥanīdür
Şekl-i cengānede bir Ermenīdür
Teni aṣḥāb-ı ḳabirden tenīdür
Āsmāñ üzre hemān perveri var

-XXIX-
Gerci olmış yeñi dünyā ismi
Anı ẓan itme mediḥ ü resmi[241]
Çünki dünyāya meşābih cismi
Cīfe vir cīfeye beñzer biri var

-XXX-
Ḍabde gelmez o mebde āhū
demşīr ṭabʿ o çeşm-i cādū
Kerden üstünde o müşgīn gīsu
Sünbül-i çīn u ḫoten ḳaṭmeri var

-XXXI-
Binā būtüñ kücügü masḥaradür
Ṭurresi hem ḳaşı gözi ḳaradur
Def-i dünyāsı güler ferferedür
Kāfirüñ ṭatlu ʿaceb dilleri var

---

202 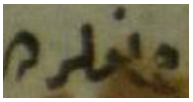

-XXXII-
Yüregi lākin ḳurı bir oġlandur
Ṣanki ḥamāʾile bīdermāndur
Merddür şekli teni bīcāndur
Sīnede ṣanki mezār mermeri var

-XXXIII-
Fetḳüñ cismi belī fetaḳdür
Ṭabʿı fındıḳcı gözi açuḳdur
Çeşm-i bādāmı belī ḳancıḳdur
Ḳoz ḳırar ġamze-yi çābükteri var

-XXXIV-
Ḳaṭʿan bākī-yi cihānda mefḳūr
Ḳanḳı dilberi o fāmın mevcūd
ʿAybın ancaḳ buña az ḳavm-i Yehūd
Kāfirüñ ṭabʿ-ı ṣıyān Tañrı var

-XXXV-
Ṣāḥib-i ceẕbe degül düḳākī
Ṣarılıḳda o ten-i nāpākī
Şöyle kim ẓan idesin tūnbākı
Bir ṣararmış ruḫ-ı benlü meri var

-XXXVI-
Ḫoş fidānuñ o çubıkçı güzeli
Geçme ol dilberüñ ince bilini
Yāsemen ḳāmetini söylemeli
O kiris lebler ile zīveri var

-XXXVII-
Ṭurışı hep ʿilm ile olmış sergāh
Gire İlāhına evvel nāgāh
Fecībe düşmiş o ʿafrīb nigāh
Gözi ḳanlı ṣanasın pençeri var

-XXXVIII-
ṣor seniñ muḥibbī olmış mudḫil
Ekşidür çihresi dāʾim eṣḳal
Sofra vaṣlını ḥelvā-yı ʿasel
Ḳıçına biñ de ṣoḳılma arı var[242]

-XXXIX-
Bende-yi ʿaṣī ile bende delī
Ḳaṭʿan ceẕbede yoḳdur bedeni
Var imiş cengīlerüñ bir güzeli
Melek-i ḥüsnüñ meger İskenderi var

-XL-

N’eyleyüm ol daḫı bir ṣūfī edā
ʿĀşıḳ-ı zāra söylemez aṣlā
Ḳaṭre-yi bāde içemez ḥattā
Münʿaṣif-i düş-i bedteri var

-XLI-
Ḥayf ol ḥüsn ile ol dildāre
Yaẕuḳ ol ceẕbeye ol üftāde
Āh ol ḳaṭʿan elmās-ı pāre
Nāşīnede ne ʿaceb cevheri var

-XLII-
Ṣūfīdür çünki mizācı o ṣaḳīl
Raḳṣı bilmem n’içün itdi taḥṣīl
Nākelīsāda oḳutsun incīl
Her maḥalüñ düş-i dīgerī var

-XLIII-
Çengīnüñ birisi işkeste gerek
ʿUḳdesi ʿahdī gibi şiste gerek
Ḥāle-yi vaṣla āleste gerek
Daḫı cebīnde anuñ singeri var

-XLIV-
Daḫı ger medḥe sezā üsṭūrı
Dilrübālıḳda müsellim ṭūrı
Varayım ehl-i belāya cevri
Şekl-i berçemde ʿaceb özri var

-XLV-
Küçük andun didigüñ merdārı
Budur ol Ermenīnüñ iḫbārı
Nābecā cihre vü hem reftārı
Belī ẕānḳoç olacaḳ biñleri var

-XLVI-
O benefşe ne ʿaceb zār oldı
Burc-ı ʿāşıḳları mosmor oldı
Çeşm-i nergis o gözi kör oldı
Ġoncanuñ ġıbṭa ile ḳanteri gör

-XLVII-
Ḳoç olup şimdi ḳıvırcıḳ oġlan
Ḳara manda gibi olmış el-ān
Ḳuzı virmiş aña baʿżı ḥayvān
Aña ḳoyun bir iki serseri var

-XLVIII-
İki boynuzlısı var cīlānuñ
Ṭabʿı vaḥşī degül ol ḥayvānuñ[243]

Ġammaz ider çeşm-i ġaẕālı anuñ
Ḥalḳa bir nāfe-yi nāẕükteri var

-XLIX-
Oduna beñzedi ol eski fidān
Mīve-yi vaṣlı cevirükdür el-ān
Diyemem aña fidān bir orman
Çınar olmış nice ʿāşıḳları var

-L-
Āfitāb ile ʿaceb kim şıvaşur
Yüzine baḳmaġa gözler ḳamaşur
Ẕātına bir derece nāz yaraşur
Felek-i dilde anuñ ḫārı var

-LI-
Ḳarġa heyʾeti ḳanarya şākir
Ne ḳanarya bu ki bāyḳuş kāfir
Anı uçurma berāy-ı ḫāṭır
Belī yüzinde iki şehri var

-LII-
Ruḥṣat-ı vaṣl-ı ruḫa virdi ġażab
Nedür ol zāt-ı ḥalīm bu laḳab
Ḳāmet-i ṭabʿı mülāyimdür hep
Egilir herkese bir ʿarʿarı var

-LIII-
Nāle-yi ʿaşḳa sezā velveledür
Raḳṣ-ı bāẕice degül zelzeledür
Ehl-i ʿaşḳa bu da bir ġāiledür
ʿAceb ardında anuñ lengeri var

-LIV-
Nāzikāne nedür bu eṭvārpesend
Nedür ol ḳāmet ezḫoş serv-i bülend
Ḥüsnine ʿālem olursa dülbend
Cān alur ceẕbe-yi cānperveri var

-LV-
O beyāż tenli civānum pamuḳ
Yumuşaḳ penbe gibi bir maʿşūḳ
Ana indürdi nice ehl-i fevḳ
Ḳavs-i ḥallāc gibi ḳaşları var

-LVI-
Küçük āfet belī bir āfet-i cān
Niçe āfet bu ki dilsūz cihāñ
İsmine ḥüsn-i muṭābıḳ cānān
Cenkler içre hemān ol biri var

-LVII-
Bir zamān işte bu cānum idi
Mesned-i ʿaşḳda sulṭānum idi
Mālik-i taḫt-ı dil ü cānum idi
Nice bir bencileyin leşkeri var[244]

-LVIII-
Nedür ol çeşmi siyāh ḳaşı siyāh
Nedür ol bāraḳa-yı çihre-yi māh
Ermenī olmasa eyvāh eyvāh
Hücneti düşene bu kim ...[203] var

-LIX-
Ermenī olmasa ammā o faḳīr
Beni tā ḥaşre dek eylerdi esīr
Belki hep iderdi ḫalḳı teshīr
Öyle bir ceẕbe-yi ...[204] var

Nükte-yi ḫātime-yi manẓūme
-LX-
Süḫanımda nefes-i ḥaydarı var
Ṭabʿımuñ ḫāme gibi defteri var
Ẕü'l-fiḳārına bu ḥamām mıdur
Ḥaṣṣ-ı maʿnīde anuñ Ḥayberi var

-LXI-
İşte bu nāme-yi itmām itdi
Mā-hüve'l-vāḳīʿ iʿlām itdi
Ḥaḳ ile cümleyi endām itdi
Cānib-i Ḥaḳdan anuñ yāveri var

-LXII-
Nāḫaḳ oldı bu niẕāʿa ḫāme
Ṣulḥa yārānı yaturdı nāme
Ḥarf ẕāʾid ḳomadı iʿlāma
Bu ne ḳavl başılaruñ maḫżarı var

-LXII-
Cümle yārān ne güzeldür didiler
Ḥırz-ı cān olsa maḥaldür didiler
Bize destūr-ı ʿameldür didiler

---

203 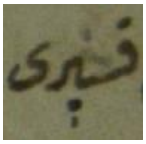

204 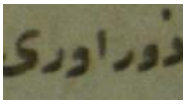

Siḥre beñzerniçe maʿnīleri var

-LXIV-
İrdi pāyāna ḳalem āhengi
Berṭaraf eyledi yārān cengi
Oldı manẓūmesi bir ḳavl cengi
İşte ḳırḳ üç ṣayılur dilberi var

-LXV-
Raḳṣa girdi ḳalem nükteşināş
Aña yoġurtcılıḳ itdi ḳırṭās
Seyrine çıḳdı anuñ benc ḥavāṣ
Yine meclisde tarlaları var

-LXVI-
Oldı meʾẕūn ḳalemüñ zurnası
Başladı raḳṣ-ı süḫan maʿnāsı
Bu kāġıdḫāne dügün saḥrāsı
Bir ʿaceb ʿarṣa-yı behnāveri var[245]

-LXVII-
Ṣarılup ḥāmeye hep maʿnīler
Ġayṭān oyunını taḳlīd eyler
O ṭutar deşte-yi naẓmı o çeker
Her birinüñ düş-i ḫoşteri var

-LXVIII-
Heẕl ile kilk-i siyāh-ı rüsvā
ʿĀlemi kırdı geçirdi ḥālā
ʿArab oyunına çıḳmış gūyā
Tāze mażmūn gibi bir ḳaşmeri var
-LXIX-
İşte hep çengīler oldı mesṭūr
Baʿd iẕīn eylemesün kimse ġurūr
Dest-i ʿuşşāḳa bu ḳaçan ...[205]
Fāżıluñ işte ḳavī defteri var

495
Merḥūm Fāżıl Begüñ cennetmekān Sulṭān Selīm ḥażretlerine yapdığı
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Teslīs-i baḫşa dil bir elem-i āh kerīm
Luṭfa tebdīl olıcaḳ bu sitem-i āh kerīm

Müjeler ey dil-i zārum ki bu işnān
Didi bir ẕāt-ı meʿālī-yi himem āh kerīm

Yaʿnī yaḳlaşmış vaḳt-i kerem-i Rabbānī

205 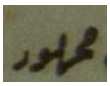

Söylemezdi o sütūde-i şīm-i āh-ı kerīm

Ḫayr-i ḫāl eylemişüm nuṭḳını ümīd iderüm
Ẓamm üzre o veliyü'n-naʿme āh kerīm

Ey tehī deşt-i belādīde fesāda çekme
İrişür ġam yime vaḳt-i kerem āh kerīm

Ḥażret-i sulṭān Selīm o şehinşāh-ı ʿālem
Ki odur nuṭḳına ṣāḥib-i ḳadem āh kerīm

K'müteżavvirüm idi bu süḫan ḫayāl efzūn
Şimdi ammā didi ol muḥterem āh kerīm

Fāżıluñ ʿuḳdesi gök ḫal olınur Dımışkī
Kime yandımsa didi çekme ġam āh kerīm

Āh devletlü efendüm bir alay bīhemen
Eylemiş māye-yi defʿī himem āh kerīm

Diye emān ʿivaż her nefes āh yapar
Hemen luṭf-ı bedel dembedem āh kerīm

Bu tesellī mi nüvāziş mi yā ʿādet mi ʿaceb
Yoḫsa olmış binā-yı ism-i ʿīlm āh kerīm

Vaḳt-i nevzaʿde tā rūz-ı ezelden gūyā
Yazdı ḳısmen binā levḥ-i ḳalem āh kerīm**[248] İki sayfa yok**

496
Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün
Mefʿūlü/Faʿūlün
Ġam mevci beni nice ḳırāntılara ṣoḳdu
Bu ḫāriṭada yokdu

Ursa yüce eyler idüm ol şūḫ ile ülfet
Göz itdi işābet

Āh açdı sofra-yı laʿnet ola ol Rūm-ı belīde
Deryā-yı sefīde

Çeşmi ḳararup ol yüzi aḳ itdi ʿazīmet
Allāha emānet

Her aġza aldanma yanaşur ṣanma piyāde
Lāf itme ziyāde

Līmān-ı recāya anagör lenger-i raḳīb
feryādını diñle

Dirler ḳapudandur gemisüñ ḳurtaran ʿāḳil
Eski meṣel ey dil

Sancaġ emān altına gir eyle şefāʿat
Belki ola şefāʿat

Taḥlīṣe çatardum o civānı baña ḳansa
Paşa dümen alsa

Çekdirse ben zāde bu cevr-ġār-ı felāket
Manṣūr olur elbet

Kūḫ-ı ʿömrini āṣān ide saña āh paşa
Sen biñ sene yaşa

Aʿdānı ide ġarḳa-yı girdāba heẕīmet
Ṭūfāna muṣībet

Sen Ḫüsrev-i deryā kerem ḫānum ʿaṭāsı
Şeyḫü'l-vüzerāsı

...[206] gāh-ı eẕ-ẓafere eyle riʿāyet
Vir yārime ruḫṣat

ecdādına elbās-ı muḳaddes olsun
Ḫıżr arḳadaş olsun

Ẕātuñ ile işte budur daʿvāt Ṣaffet
Naṣrın ile ʿavdet

Dīger müsteẕād-ı Ṣaffet Efendi
Mefʿūlü/Meʿfāīlü/Mefāʿilü/Faʿūlün
Kendi gene dīvāne dilüñ ṣabr u ḳarārı
ʿAḳl itdi firārı

Bercem ṣalıvirmiş o ṣanem Avrupagārī
Fes giymese bārī[249]

İtdüm o mehüñ ṣacına başdan başa diḳḳat
Ṣandum şibh-i ẓulmet

Sevdā bu duyup ḳapladı bu çeşm-i nizārı
Çün ʿillet sārī

Ol zülf-i fernigāneye ʿaşḳ ile eyleşdüm
Ẓann itme sevişdüm

206

Bildüm var imiş başına Ḥaḳḳa ki medārı
Sevdüm o nigārı

...[207] setri ile muġbece ṣandum
Müʾmin imiş inandum

Īmāne getürmiş niçe biñ ḥāsid ḥārı
iʿcāz-ı ġaddārı

beñzediler içre işi vardur diyü el-ān
Mānende-yi rehbān

Cāy oldı nice zāhid beg oġlu ḥavārī
Var aġla o yārī

Çoḳdur güzel İngilterelü nice Fırānsız
Yoḳ cezbesi ansız

Gezsem bulamam miṣlini Rūs ile Macārı
Hem cümle diyārı

Bir āfet-i ġaddār ḫūnıdur ammā ḳader
Kāfirce ḳıyandur

Ṭaḳmasa biline sīmmec İngilterevārī
Urdı dil āzārı

Ṣahbā-yı lebi imiş cünūn itdi dili āh
āgāh olun āgāh

Çaldum göricek yirlere ben şīşe-yi ʿārı
Ol çeşme ḥumārı

Yanında ruḫ cebhesinüñ ol iki kemter
Bir zerreden aḥfer

Her ṣubḥ u mesā görmedeyim şems-i nehārı
māh-ı şeb kārı
Serʿasker ḥūbān-ı cihān olsa sezādur
Biñ yoṣma edādur

Biñbaşılaruñ olsun aña bende-hezārı
Aʿlā ide mebārı

Zor nāl-ı vefādan nefer-i ʿaşḳını ṣorsa
Luṭf itmegi ḳorsa**[250]**

---

207 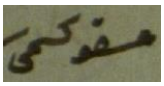

Bir çoḳ alay olur idi ʿuşşāḳī ḳaṭārı
Rācil u süvārī

Üçi bölügünde ʿaceb ol ʿArabda sāzum
Olmış mülāzım

Şehbā-yı dil-i ʿāşıḳ endūḥ kesārı
İtmekde şikārı

Baş açup eylerdi duʿā-y ṣafvet-i şīd
Görseydi ser-ā-pā

Bercem ṣalıyormış o ṣanem Avrupakārī
Fes giymese bārī

498
Ġazel
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Sevme şehri güzeli girme tābāne isen
Virme her cāyiye dil mihr-i dıraḫşāne isen

Saña serkeşlik idüp ġayriye māʾil olanuñ
Geç hevāsından eger serv-i ḫıramāne isen

Ḥār ile hemdem olup baġruñı pürḫūn idemeñ
Gele baḳam yüzüne bir gül-i ḫandāne isen

Seni bīmār idüp il derdine tımār iden
Mübtelā olma ṣaḳın āfet-i devrāne iseñ

Ey Nihālī daḫı her cemʿi münevver idenüñ
Olma pervānesi ger şemʿ-i şebiştāne isen

499
Naẓīre
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Baḳma nādān olana ḫüsrev-i devrān ise de
Naẓar it ehl-i dil-i kākül-i peykān ise de

Bezm-i rindāne gelüp laʿlüñi iḥsān ide gör
N’ dirler ise dirīġ itme eger cān ise de

Ursa rindāne ṭamʿ-ı leblerüñe cām-ı şarāb
O günāhı bize bağışla eger ḳan ise de

Ḫāne-yi ḳalbini bāb-ı naẓımuñla Nevʿīnüñ
Maḫzene serḫudādur ne ola vīrān ise de

500

Beyt
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Seni ʿazl itmek içün salṭanat-ı ḥüsnünden
Yüzüne ḳarşu begüm ḥaṭṭ-ı hümāyūna geliyor

Germ olup meclisde oġlun būse-yi iḳrār eyledi
...[208] çekindi ey pīr-i meyi ol şākiri **[251] (251-256 arası eksik)**

501
Beyt
Ḥisse-yi ḳalb ʿad u luṭf ile zāʾil olmaz
Senüñde ...[209] olan āteşe āb istemez eser

502
Ḫayālī(21?)
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
ʿĀrıżuñ vaṣf eyler iken gülşen içre gül güle
Şöyle keşret oldıgım söylemezdi bülbül bülbüle

Kākülüñden bāġda bilmem ne rāz açdı bütā
Yaṣdanup ḳıldı ḳırılmış gibi sünbül sünbüle

Ṣanuram genc üzre ṭolaşmış yatur mārlar
Gerdenüñde her ḳaçan ṣarmışsa kākül kāküle

Bezm-i mey bir gülistāndur anda sāḳī-yi bāġbāne
Cām-ı mey güldü ṣürāḥī serv bülbül bülbüle

Şöyle naẓm itdüm Ḫayālī o ṣanemi rūy-ı yārın kim
Düşdi gülzār-ı cihāna bülbüllerine ġulġule

503
Naẓīre
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Eyledi ġonca nesim-i ḥande ḳaldı gül güle
Aġlar iken ḥārdan gülşende bülbül bülbüle

Būy-ı zülf-i miskbāruñ iletmek bād-ı ṣabā
Bāġda medhūş olup ...[210] sünbül sünbüle

Mārlar idüp iḥāṭa-yı genc-i ḥüsnini bütün

---

208 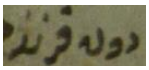

209

210 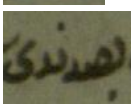

Gerdende ṣanmañuz ṭolaşdı kākül kāküle

Ne ḳabā-yı vaʿd ṣanmañ geçilsün gümgüm müdām
Naḳaz-ı āhumdan irdi āsmāne-yi ġulġule

Asitān-ı āsmāne mānendüñe idüp Ẕekī
Eylesün ey āfitābum bir ḥayy sünbüle

504
Naẓīre
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Eyledi bülbül-i naẓm-ı ḥande ḳıldı gül güle
Gelüp derdini aġlar şimdi bülbül bülbüle

Bāġda zülfe baḳarsuñ ḳıl ḳālī olmasa
Böyle pīçāpīç olup girmezdi sünbül sünbüle

Her ḳaçan ol zülfi müşkefşān-ı şāne ṭolaşur
Gösterür sac bölmesi ṭarzında kākül kāküle

Diḳḳat gül-i zerrīn ḳadeḥümle gel Benefşe içelüm
Remizin eyler sāḳiyā mānend-i bülbül bülbüle**[256]**

505
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
-I-
Ḫāne-yi bezm bāde-yi bezm sāḳiyā[211]

-II-
Meclise başdurmam ayaḳ herkese
Berçem dök şaḳlama dir fese
Ẕevḳine baḳ aşma ḳulaḳ herkese
Söyle nedür sendeki bu vesvese
Ḫāne-yi bezm bāde-yi bezm sāḳiyā

-III-
Ẕevḳ idelüm muṭrib-i demsāz ile
Güş idelüm naġme-yi aġāẕ ile
Rakṣa çıḳup ol perī bin nāz ile
Vir içelüm dilber-i mümtāz ile
Ḫāne-yi bezm bāde-yi bezm sāḳiyā

-IV-
Bende olup perīnüñ iḳrārına
Aşma ḳulaḳ hāherüñ esrārına
Baḳ güzelüñ şīve-yi reftārına
Yāre getür ṭıfl-ı dilüñ yanına
Ḫāne-yi bezm bāde-yi bezm sāḳiyā

[211] Önceki varaklarda eksik olduğu için ilk mısra fazlalık duruyor.

506
Şarḳı
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
-I-
Şeb midür bu yā süvārī āh nihān mıdur
Şemʿ-i meclis-i şuʿle-yi dāġ nümāyān mıdur,
Bilmez oldum sāḳiyā derd-i firāḳ-ı yār ile
Mey midür bu yā sirişk-i çeşme-yi giryān mıdur

-II-
āh serdem girye-yi keremüm meydür bilmem sebeb
Ḳaldı gitdi ġonca-yı maʿṣūr böyle beste leb
Diñle ẓālim degül baḳ bazm-i muḥabbetde ʿaceb
Nāy-ı meydür efġān iden yā ḳalb-i sūzān mıdur

-III-
Dil-i zaḫmdārunuña ḫayrān u dīde-i eşkbār
Sīne borısuz çeker pürḫūn u ten zār u nizār
Ḥāṣılı ol dem ḫarāb ammā ki bilmem āşikār
Eyleyen böyle beni cān mı cānān mıdur

507
Taḫmis-i Ṣāḳıb ġazel-i Leylā
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
-I-
Ġamḫānede yārüñ ġam-ı hicri ile ṭoldum
Çün bir kere ḫazān-dīde ṣarardum daḫı ṣoldum
Fındıḳlıda ol laʿl-i kirazı hele buldum
Dildār ile Begḳoza gidüp ḥaylī yoruldum
Fındıḳlıda bir dīde-yi bādāma uruldum
-II-
Gördüm ki bemeḥāl daḫı dāne-yi fülfül[257]
Mürġ-i dil-i āzādemi bend eyledi ol gül
Başdı faḳa bīçāre göñlü beste-yi kākül
Żabṭ itmez iken āh beni ẕikr-i teselsül
Bağlandum o giysū-yı siyeh rāma ṭutuldum

-III-
Söz yoḳ o şehüñ bendesine luṭf-ı ʿaṭāda
Biñ ḳanı sıcaḳ yoḳdur aşı böyle irāde
Yaḳdı o perī nārına itdi fütāde
İstemez germ olıcaḳ vaḳt-i şitāde
O şūḫ-ı cefā ...[212] istekle ṣoḳuldum

-IV-
Sevdüm o gül-i nāzı hemān ḫār u ḫasıyla

212 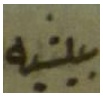

Beñzetdüm anı bülbül-i Dāvūdī sesiyle
Mānend-i gül ibrīşimi bir cümle fesiyle
Ol ḳanca femüñ bende-yi hevā ḥevesiyle
Ṣular gibi cūş itdüm idi şimdi ṭuruldum

-V-
Āġūş-ı ḫayālimde ḥaḳḳı mūy-ı miyānı
Cānum gibi setr eyler idüm ʿaşḳa civānı
Göz yaşı āhum idüp belli beyānı
dildār ile beynümdeki esrār-ı nihānı
Ketm eyledüm ammā yine aġyāre ṭuyuldum

-VI-
Ol serv-i ḫırāmanla olup gizlice hempā
Yüz sürdi bütün bābına kuhsār ile ṣaḥrā
Ṣāḳıb beni Mecnūn ideli ol ḳad-i bālā
ʿArż itmege yoḳ ṭāḳatüm aḥvālümi Leylā
Dildār ile Begḳozda gezüp ḥaylī yoruldum

508
Ez-güfte-yi Ülfetī naẓīre-yi ʿĀṣım
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
-I-
Cevr-i endīşe ile ḥālī degüldür ol şāh
Milketi ḥüsnüni almış şeker-i ḥaṭṭ-ı siyāh
Tīr-i müjgānuñ aṭup şive ider benüm nigāh
Bilmedi ʿāşıḳ-ı ṣādıḳlarınuñ ḳadrini āh
Yaralı itmiş idi ṣarsa şimşīr yaralı
Mürġ-i dil buldı felāḥ ḥaṭṭ-ı siyāhuñ göreli

-II-
Yetiş imdādına ey cember-i mercān müddede
Ḳaplamış muṣḥab-ı ḥüsnüñ mūyı gelmez ʿaddede
Daḫı nevreste iken itmez iken ʿArab dede
Laʿl-i lebüñden çaba ṣunar idüñ meygedede
İdemem inkārı ben niʿmet-i vaṣluñ göreli
Mürġ-i dil buldı felāḥ ḥaṭṭ-ı siyāhuñ göreli[258]

-III-
Nice demdür dil-i maḥzūnumı şād itdi
Āḫiri būse-yi luṭf ile yine şād itdi
Nisbet-i ülfet ile şānını berbād itdi
Ḥaṭṭ-ı perverde gelüp ʿāşıḳa firār itdi
Yaralı itmiş idi ṣarsa şimşīr yaralı
Mürġ-i dil buldı felāḥ ḥaṭṭ-ı siyāhuñ göreli

-IV-
Defter-i ḫūbān-ı hicrāna resīde virdüm
Ṣarsa āh fiġān ile büküldi ḳaddüm
Bu kemān çekdük mi çekmedi aṣlā ceddüm

ʿĀşıma naẕmını degildür ḥaddüm
Yaralı itmiş idi ṣarsa şimşīr yaralı
Mürġ-i dil buldı felāḥ ḥaṭṭ-ı siyāhuñ göreli

-V-
ʿĀşıḳa ḫaste-yi dilüñ āhıda efzūn olur ammā
Ger üftādesinüñ göz yaşı içün ölür āmmā
Bu gidişle ṣafā günide pürḫūn olur ammā
...[213] şūḫ-ı cihān bu söze maḥzūn olur ammā
Yaralı itmiş idi ṣarsa şimşīr yaralı
Mürġ-i dil buldı felāḥ ḥaṭṭ-ı siyāhuñ göreli

509
Beyt
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Bülbül bunca belā ṣanma dilinden geldi
Başına geçdi ḳafes hep kendi dilinden geldi

510
Rūḥ-ı ...[214] ṣalavāt
Mefʿlü/Fāʿilātü/Mefāʿīlü/Fāʿilün
Ey nūr-ı çeşm-i Aḥmed-i muḫtār yā Ḥüseyin
Di yādigār-ı Ḥaydar-ı Kerrār yā Ḥüseyin
Ey cān u dil şehrine sulṭān yā Ḥüseyin
Ey Kerbelāda şehīdān yā Ḥüseyin

Çeşm-i çerāġ-ı ʿālem-i nūr-ı cemāl-i Ḥaḳ
Cāna cihāna raḥmet-i Ḥaḳ yā Ḥüseyin

Rūşen yüzüñde sūre-yi ve'ş-şemsi ve'ḍ-ḍuḥā
Şānuña nāzil āyet-i Ḳurʾān yā Ḥüseyin

Ḫāk-i rehüñ ḳatında şehā sengrīzedür
Derʿ addin ile laʿl-i bedaḫşān yā Ḥüseyin

Ḥüsnüñ gülşende olmıya birbirüñ sebzce
Bāġ-ı behīşt ravża-yı raḥvān yā Ḥüseyin

Ceddüñ Resūl-i Kevneyn atañ şāh-ı Murtażā
ʿAmmüñ dürer-i Caʿfer-i Ṭayyār yā Ḥüseyin[259]

Māh-ı muḥarrem irdi dem-i mātem oldı āh vāh
Olduñ bu ayda gün gibi nihān yā Ḥüseyin

213 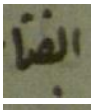

214 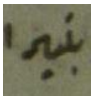

Ḳan aġladı şafaḳda şehā şafaḳuñdan āh āh
Ol dem ki itdiler seni ḳurbān yā Ḥüseyin

Devr-i zamānı dutdı ʿālem yıḳıldı ḥān
Ṭutdı cihān-ı nāle-yi efġān yā Ḥüseyin

Gökler boyandı göge gün geydi ḳaralar
Maḥv oldı arada meh yā Ḥüseyin

Mātem ṭutun geydi bulutlar bölük bölük
Yārān ġamuñdan ḳopdı çü ṭūfān yā Ḥüseyin

Bertdi yüzün ḥüsn-i muḥabbetle mihr ü māh
Aġladı yer ü gök saña yeksān yā Ḥüseyin

Çarḫuñ büküldi beli şındı vü sitāresi
Encüm ṣaçıldı yere çü yārān yā Ḥüseyin

Deryālar açdı aña aḳan ṣular daḫı
Ṭaşlar alup dögündi merdān yā Ḥüseyin

Ḳanlar döküp firāḳ ile her kişi der ki āh
Ḳanı ṭoldı sevgili cānān yā Ḥüseyin

Göl gibi çehre ḳana boyandı firāḳla
Çāk itse cismini ġonca germiyān yā Ḥüseyin

Sünbül ṣaçını çözdi gül gitdi kendüden
Süsen altda ṣancır bir ān yā Ḥüseyin
Īşer ʿaceb ne ḥāldadır şimdi biline
Ḥaşre dek laʿnet degse Mervāna yā Ḥüseyin

Al Resūle ḳanġı yüzi ḳara böyle ider
Olsun yerinde laʿnet Yezādāye yā Ḥüseyin

Her kim seni vü elini cānı gibi sevmeye
İtden beterdür ol niçe insān yā Ḥüseyin

Bezm-i ġamuñda āteşine ṣarsa eyle yanmayan
Olsun hemişe nāy gibi nālān yā Ḥüseyin

Sen deşt-i Kerbelāda ṣusuz bunda āh vāh
Yire mi geçdi ʿaceb çeşme-yi ḥayvān yā Ḥüseyin

Dervīşüm āsitānuña yüz süre gelmişem
şāh-ı keremsin eylegil āṣān yā Ḥüseyin

Maḥşer güninde şehā al benüm anuñ senüñ
Ḳavm-i ġıl anda sīne-yi ʿuryān yā Ḥüseyin

Ḳar vir şarāb-ı kevs̱ere sāḳī ḳullısın
Geydür libās ḥulle rıḍvāna yā Ḥüseyin[260]

511
Şarḳı
Mefʿūlü/Mefāʿīlün/Feʿūlün
-I-
Sevdüm seni ben ey rūy-ı māhum
Varsa günāhum ʿafv eyle şāhum
Baḳa mı ḳalsun bu benüm āhum
Varsa günāhum ʿafv eyle şāhum

-II-
Ḥüsnüñ güzeldür ey şāh-ı cihān
ʿAşḳınla efġān eylerüm her ān
gel benüm çeşmüm eyleme giryān
Varsa günāhum ʿafv eyle şāhum

-III-
Yoḳ naẓaruñ ey dil-pesendüm
Ördüm seni ben ġāyet begendüm
Cürmüm ne bildür cānum efendüm
Varsa günāhum ʿafv eyle şāhum

-IV-
Dāʾim raḳīb raʿyet idersin
Ger nice her dem ʿişret idersin
Sen ʿāşıḳına nisbet idersin
Varsa günāhum ʿafv eyle şāhum
512
Beyitler
Feʿilātün/Feʿilātün/ Feʿilātün /Feʿilün
Tevbe-yi meyde s̱ebātı ḳademden ṣorma
Urasuñ sāḳī gel çehrenüñ ibrāmı bilür

513
xxxxx
Āteş̱īn aṭlas giyinmiş ol mehī biline mizāc
Āh āh āteş ile penbe itmiş imtizāc

514
Feʿilātün/Feʿilātün/ Feʿilātün /Feʿilün
Hep yaḳan cāẕibe-yi şevḳ-i ḥüsndür ḫalḳı
Şemʿa-yı pervāneyi mūmlarla mı daʿvet itdün

515
Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

Kūze-yi ...[215] ol mehliḳa açdukca āb
Kāse-yi ḫūrşīd der “yā leytenī küntü türāb”[216]

516
xxx
Şarmaşup çıḳdı der ḥattā ʿ ömrüme mār-ı ecel
Āşiyān-ı tende yatar bülbül ü cān bīḫaber

517
Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün
Dıraḫşān oldı dirlermiş hilāl üstinde bir ḫūrşīd
Meger kim pençe-yi sīmīn ol mehpāre yaşlanmış

518
Ġazel
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/mefāʿīlü/Faʿūlün
Zülf ü külāhı virdi ḥalel maġrib u fese
Çeşm-i kebūdī şaldı aḳan mülk-i çerkese

Çāk itmesün mi câme-yi ḫayrına görince cān
Baḳ ol yeşil muḳaddime ol ḳırmızı fese**[261] (261-282 arası eksik)**

Muṭrib bezmde nīzine hemvāre lecc baḳar
Bilmem aralarında nedür bu münāfese

Geldi ḥaṭṭ-ı siyeh ruḫına āh ey göñül
Süre ḫoş yaraşmış o gülpenbe aṭlasa
Ebrūlar üstine dökülüp kākül ey Nedīm
Taṣvīr-i çīn yazılmış o ṭāḳ-ı maḳarasına

519
ʿAn Fehīm-i taḫmis-i Ḥalīmā Efendi
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/mefāʿīlü/Faʿūlün
-I-
Olsak daḫı yıllarca işiginde mülāzım
Derd-i dilüñi söylemek o şūḫ ne lāzım
Raḥm itmiyor ʿ āşıḳına ol şuʿ bedebāẕum
Baḳımaz ne disem ʿ āşıḳına ol şeh ḳāẕım
Günden güne artar müddedür söz-güdāẕum

-II-
Bilmez mi benüm ḥālümi hīç hemdem-i hemrāh
O şūḫ-ı sitemgāra daḫı olmadı āgāh
Esrār-ı dilzārumı ancaḳ bilür āḥ
Sīnemde nihān ḳaldı ġamuñ yaraları āh
Yā Rab kime keşf eyleyeyim şimdi bu rāzum

---

215 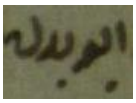

216 “Keşke toprak olsaydım”. Nebe/40.

-III-
Ben ṭortılı cemālinde ṭururdum
Gāhī ṭutuşup ʿaşḳı ile āteş olurdum
Endīşe idüp ḥālümi tedbīr ḳılurdum
Dildāre niyāz itmege çāre bulurdum
Āḫirini yaḳmasa idi şemʿ-i niyāzım

-IV-
Ey çarḫ yeter kūşe-yi ġurbetde kül oldum
Közsüz şems-i külḫan-ı fürḳatde kül oldum
Ṣadpāre yanup nār-ı muḥabetde kül oldum
Ben āteş-i ʿaşḳ ile ḥaḳīḳatde kül oldum
Ḳaldı beşeriyetde hemān şekl-i mecāzum

-V-
Ġam ṣanma gelseydi ʿibādet içün ammā
Dil-ḫastesine eylese bir kerecik īmā
Cān virmek anuñ bir şeyʾ mi Ḥalīmā
Ölmek ne idi derd-i muḥabetle Fehīmā
Gelseydi eger ḳılmaġa o şūḫ namāzum[282]

520
Faʿlün/Faʿūlün/Faʿlün/Faʿūlün
ʿĀşıḳ olanuñ kārı fiġāndur
Bīgāneden hemseri nihāndur

Raḥm eyle ẓālım ḥālüm yamandur
Mecnūn-ı ʿaşḳum dağlar mekānum

Bīperde oldum cünūn nevāda
Ol māh-ı mesken ṭutmış semāda

Ne yārda göñlüm ne ḥod hevāda
Mecnūn-ı ʿaşḳum dağlar mekānum

521
Ġazel-i Nābī Efendi
Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/Feʿilün
Dökelüm biz gözümüz yaşını şebnemcesine
Ḥandeler itsün o gül-i āfet ḫurremcesine

Girelüm bāġ-ı viṣāline o serv-i nāzuñ
Ṣaḥn-ı Firdevs idelüm meskeni Ādemcesine

Zaḫm-ı hicrānını çoḳ çekdük o şūḫuñ
Bir zamānda ṣaralum sīneye merhemcesine

ʿAzmimüz Kaʿbedür devlet şāhen-şehde

Şimdiden nūş idelüm şuları zemzemcesine

Nābiyā ḥażret-i Ḥaḳ pādişeh-i devrānuñ
İde ʿömrini füzūn Īsī-yi Meryemcesine

522
Ġazel-i ʿUlvī
Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün
Ġurūr itme libās-ı faḫr ile ʿömrüm cihāndur bu
Ḳabā-yı cismini ḳor bunda herkes cāmekāndur bu

Meh-i ruḥsārı ki cānā iḥāṭa eyler āḫir ḥaṭṭı
Güzellik bāḳī ḳalmaz kimseye devr-i zamāndur bu

Bir adı şanı nāpeydā ġarīb olmaḳ diler göñlüm
Ṭutalum baña dimişler ġamı ʿaşḳı fülāndur bu

Görüp seng-i mezārum ehl-i diller ey kemān ebrū
Diyeler tīr-i ḥasret irdigi yerde nişāndur bu

Dimişler nāfe-yi ḥüsnüñ ḫoş būya teşbīh eyledi Ḫālıḳ
Ṣaḳın gerçek ṣanup ʿUlvīye cevr itme yalandur bu

523
Naẓm
Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün
Mūsiḳī fenninde taḥṣīl-i kemāl iden kişi
Yā veliyü'n-niʿmet ola yā ola Mecnūn Ḫan

İkisinden biri olmaz ise ṭālibde eger
Eyler üstādı aña her niʿmet biñ imtinān[283]
524
İlāhī-yi Yūnus
Luṭfuñı dileriz Mevlām Ḥaḳ Ḥaḳ
Bizi maḥzūn eyleme

Ey aʿlālardan aʿlā Ḥaḳ hū hū
Bizi maḥzūn eyleme hū hū

Hey bezm-i İlāhiyyet Ḥaḳ Ḥaḳ
...[217] şāhız

ʿAfv eyle günāhım Ḥaḳ Hū Hū
Bizi maḥzūn eyleme

Fāḫr-i enbiyā içün Ḥaḳ Hū Hū
Ṣadr-ı eṣfiyā içün

---

217 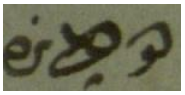

Faḫr-i enbiyā içün Ḥaḳ Hū
Bizi maḥzūn eyleme
Yüzim ḳarā ṣaḳal aḳ Ḥaḳ Ḥaḳ
Merḫamet nazmıyla baḳ Hū transkripsiyon

Cennet cemālinde Ḥak Hū
Bizi maḥzūn eyleme Hū

Yūnus gibi ...[218] Ḥaḳ Ḥaḳ
ʿAḳl gitmiş şaşḳınım Hū

Her şeyʾ muḥabbet ʿaşḳına Ḥaḳ Hū
Biz maḥzūn eyleme Hū[284]

525
Dīvān
Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün
-I-
Ḥaḳ teʿālā var eylesün cümlesine İbrāhīmüñ
Gice gündüz işini vüzār eylesün İbrāhīmüñ
Çoḳ āhūlar geçdi ammā pendini gūş eylemez
Nār-ı ḥasret nār-ı fürḳatle yanarım zārına İbrāhīmüñ

-II-
Yāruñ en çoġ yaratmuş senüñ içün yellerüñ
Yel esdükçe āhı iner ol zülfinüñ tellerüñ
Ḥaḳ teʿālā tīz eylesün elini perīrlerüñ
Her kim ustıra çekerse yüzine İbrāhīmüñ

-III-
Serv-i ḳaddim yayında laʿl ise cānum benüm
Oḳunıyor ʿarż-ı ḥālim diñlese ḫānım benüm
Bermüşerref olmaz çün çekinir cānum benüm
Ḳulucı yine irelüm biline İbrāhīmüñ

-IV-
Ey çalış ḳıl mürüvvet yāre yüzüne çoḳ selām
Yine senüñ ednā ḳulınam hem ger yanında ḳulam
Virseler Baġdādı Mışrı yine masnūʿ istemem
Değişmem bir ḳılına cümlesine İbrāhīmüñ[285]

526
Beyt
Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün
İrersem Kaʿbe-yi künbede vaṣl-ı ʿömre saʿīm yoḳ

218 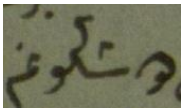

Ki laʿlüñ zemzeminde Merve Ṣafā çoḳ ṣafālar var

527
Beyt
Feʿilātün/ Feʿilātün/Feʿilün
Mey ile māl-ı yetīmi ele almalı degül
Ele almalı olursa mey al mālı degül

528
Beyt
Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün
Nedīm bezm ḥāṣiyü'l-ḥāṣı idi eyyām-ı ḫātimde
Kerem didükleri bīkes ʿaceb şimdi ne ʿālemde

529
Ġazel-i Yaḥyā(Şeyḫü'l-islām devrān-ı sulṭān Murād-ı rābiʿ)
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Her ḳatre-yi eşküm ki aḳar ḳan arasında
Lüʾlüʾ gibidür subḥa-yı mercān arasında

Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı ṣānī
Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḥvān arasında

Faṣl itmese aralarını ḥānçer-i hicrān
Ġavġā uzanurdı ten ile cān arasında

Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
Bend eyleyecek bunca müselmān arasında
530
Ġazel-i Fıṭnat
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Ey ġonca-yı şüküfte ḳaçar ḥande iderseñ
Mürġ-i dil bülbül gibi nālende idersen

Luṭf eyle ṣabā kākül-i cānāne ṭoḳunma
Cemʿiyyet-i ʿuşşāḳı perākende iderseñ

Gāh cevr idermiş aġyāra gehī eyleyüp āzār
Erbāb-ı delī luṭfıyla şerminde iderseñ

Daḫl eyleme ʿāşıḳların efġānını Fıṭnat
Dildāre cefā eyleyücek sen de iderseñ

531
Ġazel-i Nāmī
Feʿilātün/ Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Laʿline sāġar-ı mül mi ʿacabā gül mi disem

Tār-ı giysūsına ẕünnār mı sünbül mi disem[286]

Dil-i dīvāne yine bestesidür pürnāruñ
...[219] ġıl mı disem rişte-yi kākül mi disem

Açılur āyīnemiz gülşen-i dīdārından
Dil-i şeydāya o dem ṭūṭi mi disem bülbül mi disem

Ḥayl-i müjgānı gelür mülk-i dille tārāca
Ẓülme māʾil mi disem yoḫsa teġāfül mü disem

Görse Nāmī o beni bīcāna döner
Aña ṣabret mi disem tāb-ı taḥammül mi disem

532
Sāḫilnāme-yi Fennī
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Hep ġalaṭ sözle geçürdi gününi ʿāşıḳ-ı zār
Ġalaṭa ẕevḳine gitmiş meger aġyār ile yār

Keşret-i keyf ile dendükce fitīl almış
Der-i mümḫānede varmış siḥiri mūm olmış

Hele sekdirme süḫanlarla bugün ṭur ġarīb
Ḳalıvirmiş gibi ṭopḫānede yār ile raḳīb

Baġlanup ḳalmışken zülf-i siyāhkārında
Ṣavdı başından beni āḫir ṣalı bāzārında

Ṭutsa ʿuşşāḳa maḥaldür ḳırılur gibi ṭaraf
Buldı ol gözleri bādām ile Fındıḳlı şeref

Seng-i dil āfet-i nerm eylemiş meyle her ān
Hīç teh mi ṭayanurdı Ḳabaṭaşa dendān

Ḳalmadı hīç kimsede bir nān alacaḳ aḳçe
Servḳadler ile bir olalı Ṭolmabāġce

Ṭıfl iken saña ḫirāmberi ögretdigiçün
Dilerüm Ḥaḳdan anı kim Beşikṭaş olsun

Oldı dil olmış iken ḳayd-ı cihāndan reste
Orṭaköyde yine bir mūy-ı miyāne beste

Eylemekden o mehüñ şaḥṣ-ı firāḳ ile ṣavaş
Gözlerümde Ḳurıçeşme gibi hīç ḳalmadı yaş

---

219 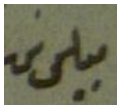

Ṭaḳılub ardına āl ile raḳīb-i nāpāk
Arnavud ḳaryesine şūḫ-i dellāk

Yaralı bir güzelüñ ʿaşḳı ile dīde-yi ter
Arnavudkūyı aḳındısı gibi durmaz aḳar

Hū çeker rūḥ-ı Ḥasan Ḳalfa nevā-yı meste
Pīşgāhında oḳunduḳca Ḥüseynī beste

Old muḥtāc göñül ṭıfl-ı civān-ı ġayre
Gitmeyince Bebeke merdüm-i dīdem seyre[287]

Fiske ṭaşıyla eger ururlar ise gülşende
Bülbül-i zāre ḳayalar ḳadar olmaz mesken

Yāri aġyār ideyim ṣandı çü zevrāḳde kenār
Ṭoba ṭutulmışa döndürdü ahālī-yi Ḥiṣār

Eşk-i aġyārdur meygedede oldı revān
Düşdi şeyṭān aḳındısına gūyā rindān

Gel senüñle bulalum ṣāfiline maḥfī mekān
Balṭa limānı bugün ṭalġalıḳ ey serv-i revān

Bizi beglik-i ġam ile itdi felek şīvende
Mīr güne varalum ẕevḳ idelüm gülşende

Rūzgāruñ siteminden kim olur āzāde
İçe dildār ile İstinyede tenhā bāde

Gelicek bāde-yi dilüñ ṭoġrısı derdin yeñiler
Tāzeler ile yeñi kūydeki eski demler

Yā unutdur ölür pīr-i muġān deyri
O ṣanem ile olan maḥfī Ṭarabya seyri

Gözümüñ yaşına raḥm itmedügiçün cānāne
Bir büyük dere gibi itmede her dem cereyān

Zāhidā gezme zūḳāḳlarda sīne sīne
Çamuruñ çünki ḳurı git Kefeli ḳaryesine

Teb-i ʿaşḳuñla tenüm itse daḫı zār-ı nizār
Yine itmez dil-i bīçāreye meyl ol Ṣarıyār

Ḳalmadı görmedigüñ seyresiz ecā-yı ṣafā

Rūm ile ...[220] var seyri temām it cānā

Oldı rindānede mey ṣuyı ile vāḳıʿ-i mey
Ḳara ṭaş altına gitdi mi ʿaceb ẕevraḳ-ı mey

Meyl idüp şemʿ-i ʿizārı içün ol sīmbere
Düşdi pervāne-yi dil şimdi fenerden fenere

Oldı germeiyyetüñ ol şūḫ ile zāhid çü hevā
Bu burūdetle çoḳ ṣu saña cāy olsa sezā

Āh idüp ḳāmeti sevdāsı ile cānānuñ
Şimdi başında ḳavaḳ yili eser yārānuñ

ʿAyş-ı nūş eyle de terk it birāz paf pufı
Ṣad-meyḫāne-yi umūr yiri degildür ṣūfī

Yār buldum diyü kendüme ḳatī şenlikde
Ögütür ʿāşıḳ-ı şūride degirmenlikde

Defʿ-i ġam itmege ey şūḫ idersen çāre
Var mülūkāne yansa İskele-yi ḫangāre[288]

Ḥüsnde ol dil-i ālūde bulalum diyü kemāl
Yalı köyünde ḳoşı itmede her dem eṭfāl

Bercemin kāra ṣatdırdı bizi devr-i zamān
Oldı Begkozlı bir āfet ile çeşmüm giryān

İstemem kim ki dilerse gide olsun ḳarye
Salṭanatdur baña ol şūḫla Sulṭāniye

Cekdiler sīneye alır lebde bintü'l-ʿaynı
Darısı başına ey sürmeli zen-i düş çelebi

Ṣav yanından bugün ey şūḫ-ı emān aġyārı
Gel Paşabāgcesine ẕevḳ idelüm ḥünkārı

Ḥūb-ı ġam ḳurı mey idi dilde ṣafā-yı ḥāṭır
Olma ẕevḳ-i nihāniye Cubuḳlı ḥāẕır

Acdı tīġ sitem ile cigerimde yare
Ḳanlıcıḳlıya bir ġamzeleri ḫūnḫāre

İẕn-i ʿāmdür diyü günāhuñ degme pere
Ẓurefā Körfezi baḫş eyledi zenbār elere

220

Ne devā seyr-i ḥişārda ola yārüm maḥzūn
Sāḳiyā baña yarumca virüp ana ṭolı şun

Kevn-i ḳandil gücle irdi göñül maḳṣūda
Bir siyāh cemreye mālik olıcaḳ Gökşuda

Firḳatüñle şevḳdür giryeler itdüm cānā
Bir büyük şu görinür eşküme nisbet-i deryā

Baġrımuñ yaġan artdı belī her eṭvārı
Hele Ḳandillide bir cām ile yaḳdum yārı

Anı zīrā ki mürāyī olına dermāndur
Ḳaḍī-zādeliye ve anı köyi Beg-i cesbāndur

Leb-i deryādaki eyüye mi oldı meftūn
Ḳuleli bāġceye raḳībüñ ḥırşı efzūn

İşte buldum saña şalınmaġa bir özge maḥal
Söz mi degül raḳībā yalıñuz cengle gel

Mesd ol rindegī ḫoş ide ḳana ḳana
O şeh-i ḥüsn ile Beglerbegide mīrāne

Ġıbṭa ol şaḥşa olur irdigi dem nevrūzda
O ṣanemle gide ẕevḳ itmege üstūrūza

Ṣandılar dehemrize geldi ʿArablarla yanıḳ
Sūḫtekān zümresine cāy olalı ḳuzġuncıḳ

Ḳo ṣaġīrler gibi yatsun uyusun pinhānī
Oldı aġyāra mażar çünki Öküz Līmānı[289]

Kaʿbe ṭopraġı diyü olsa daḫı tāmāver
Üsküdardan daḫı yegdür baña kūy-ı dilber

Şems nāmında bir āfet mi ẓuhūr itdi ʿaceb
Şemsi paşayı mekān itdiler yārān hep

Bir şerīfüñ ne ki luṭfı ile dünyāda
Ḳaṣr-ı dil ʿaynı ile döndi şerefābāda

Baḳaraḳ ruḫlarına eşk-i raḳībüñ ekmiş
Ṣandılar baḳma Ḥasan iyice ayazıma çıḳmış

Vaṣlınuñ gürzi ḳıyās eyleme ey alıḳ
Ḥūmem oldur seni ferdālara yarın ṣalacaḳ

Ḳaṣd-ı ʿālemde teferrüc it ger bir derece

Duḫter-i rez ile ḳız ḳulesine bul fırça

Ḳāmet-i fikr-i ḫayālī arḫ eliyle yine
Deşt-i dil ʿaynı ile döndi ḳavaḳ baġçesine

Dil-i dilnāza süvār olsa o şūḫ-ı yektā
Atı oynaġı olur sāḥa-yı Ḥaydarpaşa

Ey göñül daʿvāyı hemān ġamla sūriş
Ḳāḍiḳūyında āyā baḳ ...[221] pāyına düş

Fikr-i ruḫsārı ile yandı tenüm bilmez mi
ʿAceb ol māh Fenerbaġcesine gelmez mi

Ġālibā Fennī temām eyleyücekdür ẕevḳī
Aṭalar seyrine düşmiş o perīnüñ şevḳī

533
Hicviye-yi Ḥaşmet Efendi
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Kīsedār-ı ḥaremeyn ey kekezin bīʿārı
Be gidi ʿavretini sikdigimüñ mürdārı

Be kekez-i ḳahbe be meʿbūn yüzünüñ be be puşt
Be ḳatır-ı puşt nedür o ḳahḳaha-yı ḫarvārī

Bire densiz bire kāfir bire ḥınzır oġlan
Kimden āḫẕ eyledüñ ey cīfe bu boḳ reftārı

Sen nesin ḳaḥbe bu ʿālemde ne oldum dirsin
Ey cünüb puşt saña ben bildireyim miḳdārı

Ḳalmadı varmadıġuñ külḫan-ı aḫur āḫīr
İbtidā ḫayr nice dem ḳāʿide mesk ḫar izārı

Ermenīlerle olup biñe ṭırāz-ı külhan
Saña giydirmediler ḥaylī zamān şalvarı

Sofra gününi basṭ eyler idüñ her yirde
Ṭoyururduḳ nice ḫānlarda nebāt-ı bīkārı

Ḳanda bir kīr-i muʿallaḳ seri görseñ nāgāh
Ṣarşıla aġlar idüñ üstine zārı zārı[290]

Sūḫtekān zümresine cılḳı unutdururduñ sen
Neler itdi çü mizāne götünüñ idmārı

---

221 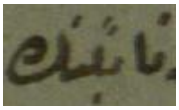

Kehkeşānīde olup Tarẖ-ı ʿAlī Paşaya
Derḳażā itmiş idüñ ḳāʾile-yi ġāʾile bāzārı

Ḳalmamış sikmedik ʿālemde seni çoḳ aradum
Hind u Sind u ʿArab ile ʿAcem u Bulġārı

ʿĀlemüñ mübeddel-i erzel bir puşt iken
Çoḳ degül mi saña bu dīde benek iẕhārı

Sen n'içün ḥaddini bilmezsin ...[222] meniş
N'içün alduñ yanına bir Segādīn mürdārı

Cānını yaḳmaz idüm āteş olup bu rütbe
Bilmeseñ nuṭḳ-ı şerernāk dilime sen bārī

Dimediler mi saña gel bu hevādan vazgec
Şuʿarānuñ yaramaz kimseye ḫiẕmetkārı

Ādemüñ elemine yoḫ yime der ehl-i süḫanuñ
Ḳullanılmaz o gürūhuñ köpegi nāçārı

Bāḥuşūş Ḥaşmet-i muʿciz dime kemler ṭayanur
Saña ḳanlar ṣıçırar nīşterī güftārı

Bu vaḳtlerde getürmiş mi felek kim görmiş
Böyle şāʿir zordur siḥr-i aṣārı

Ṣad şükür Ḥaḳḳa ki bir şāʿir-i ḳudsī menişim
Meded eyler dilime ʿavn-i Cenāb-ı Bārī
Benüm ol sāʿir-i ilhām-ı seyir-i iʿcār
Feyż-i selsāl-i Ḫudā ṣaḫn-ı dilimden cārī

Ben seni hicve tenezzül mi iderdüm böyle
N'işleyim terk idemem ḳāʿide-yi eşʿārı

Nuṭḳ-ı şīrīn mi telḫ eylemedüm bunca zamān
Açmadum nīşe-yi hicvüñle de efkārı

Dimesünler saña ṣarf-ı süḫan itdügüm içün
Ḥaşmetā atdı boḳ bunca der-i şehvārı

İḳtiżā eyledi şimdi saña kāfir ḳaḥbe
Gelüñ azdur menişim ṭandıra zehr-i mārı

Ḥad bigi bildireyim baʿd-ı ẕeyn inşāʾallāh

222 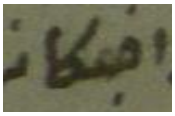

Bir dem ilhām ile gelüñ ter-i sünḥārı

Diñle ey ḳaḥbe-yi bīʿār u orusbızāde
şebt-i aḥvālüñ içün basṭ idemem ṭomarı

Bedrin ʿavretini sikdirici bir yüzünüñ
Vālideñ fāḥişe bir fışḳıcı ḳaḥbe ḳarı[291]

Ḥāṣıl idince seni vālidenüñ olmışdur
Bunca ...[223] meni raḥmine ṣür ṣür cārī

Dürlü dürlü nizesi nuṭfesinüñ ḥāṣılı seni
Cehrüñ anuñçün olur geh ṣarı geh cengārī

Çıḳdı meydāne senüñ gibi mez ṣırf bir boḳ
Felegin boḳ işini çoḳ yer daḫı sen mürdārı

Ḫalḳa taḳdīr ideyim ḥālini icmāline
Ṭavl-i ıṭnāba düşüp itmeyeyim ikṣārı

ʿAyn-ı rüsvā-yı cihān bu ḳıl vāh-ı ḳaẕveh-i dilān
Beste-yi fışḳıcıbān ḳıbṭī-yi eser bāzārı

Ḫīz-i mār baḫṭālına başur belā
Ẕībkārız ḥalā ḥeyūla-yı bīmārı

Yaʿnī serdār-ı ḳodoş şaḥṣuma sehkār-ı ḳodoş
Kelb-i mürdārı ḳodoş fısḳ-ı fesād anbārı

Ẕātı mecmūʿ-i envāʿ-ı cīfe olmışken
Yine seyr it o ḳodoş terk idemez bündārı

Kebbe zümresinüñ ʿarżını telvīṣ itdi
Ḳaleme gelmez anuñ melʿanet-i o żarārı

Kīsedār-ı ḥaremeynüm diyü faḫr ise baña
Mekkede olmasa Bābül laʿnuñ istiḳrārı

Ḥikmet-i kāmile-yi Ḫaḳḳa ʿaḳllar irmez
Luṭf-ı iḥsān-ı ʿumūm üzre cihāna sārī

İftirā eylemezüm kiẕb ü yalan söylemezüm
Ḫaḳḳına söyledigüm ifk-i ġurūrdan ʿārī

Iṭṭılā ḥāṣıl idüp ṣaḫn-ı keyfiyetine

223 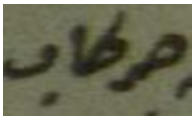

Ṣiḳadan eylemişüm ṣıddıḳla istiḥbārı

Derdgīr ile yilersen diyü dünyāyı gezer
Ḳızıl aġac ile ʿArabgīre ider ilḳārı

Beyt-i manḥūs ʿuömūrı sikeş-i mebnīdür
Ḳandegīr fevrvār ise ḫānesinüñ miʿmārı
Sikdirür kendüsini ʿavretini ḥarāma
Böyle şarṭ ile alur aldıġı ḫiẕmetkārı

Kefere ʿavretine daḫı bu isnād olmaz
Ölmesem söylemezüm muṭṭaliʿ esrārı

Bir ferāşe yaturur ehlini oġlan ile
Kendü ortaya girüp eyler imiş bāzārı

Kendü oġlana oġlan ḥarīmine ṣarılur
Var ḫayāl it o zamān ġızġıza-yı zerkārı[292]

Luṭf-ı ġızġızına revā cümlesi fereṣenderfereṣ
Boġmış vüsʿat-ı bolluḳlarınuñ miḳdārı

Posṭala döndi ḳadıncıḳlarınuñ amları
Cizme ḳoncı gibi oġlanlarınuñ idbārı

Bir sikiş bir ḳırılış ḫāne-yi idyārında
Baṣdır biraz şaḳ şaḳ şaḳırdısı mūsīḳārı

Gāh sik eller o ḳodoş gāh o ...[224] fereṣüñ
Derkef-i ḫ̆āhiş şırdan ile mumbārı

Āşikāre ider ol işini ḳızılbāş itmez
Yüregim yanmaz idi şemʿe yoḳ olsa bārī

Birden ʿarż ṭomanı gibi ṣadçāk olmış
Köpegiñ ne ṭonı var ne yüzinüñ astārı

Gör palayı o riyāsetle o şehvāne ḳodoş
Maṭlab itmiş diline mesned-i defterdārı

Dalḳavuḳ diyü ayaḳ yolına beñzer arada
Cemʿ idüp başına boḳ gibi birāz cerrārī

Am gün āmāde mi ortada sikişler ḳat ḳat
Bozdurur böyle maḥal dalḳavuġa destārı

224 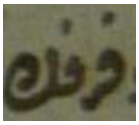

Ola dalḳavuġuñ biri emīn-i maṭbaḥ
Ṣafravī cihre-yi bīḫūr ile ṣarı bārī

Ḳalb ḫınzīr o kāfir ṣarı cingāne ḳodoş
Eylemiş kendüni ol dāʾirenüñ pergārı

Yaʿnī birbirlerinüñ ʿavretlerine işler
Oldılar bir ḳuṭunuñ ikisi gūyā mārı

Bize denligüñ ne dimek maṭbaḥ emīni ne dimek
Amanuñ telef oldı hele nenüñ ʿārı

Mīr bu yanuḳ iken o ḳıcına ṣūret buldı
Yine gösterdi felek şīve-yi nāhemvārı

Anlaruñ lāf u güzāfıyla o ḳaṭır pūzevenk
Geh vezīr olmada geh mültefit-i ḫünkārı

İḳtiżā eylese serkāra getürmek anı
Gühene güher āblaruñ olsa sezā serdārı

Ne Yahūdī ider itdigi işi ne kāfir
İrişür bir gün aña ṣāʿiḳa-yı ḳahhārı

Bunı şevketlü kerāmetlü efendüm duysa
Ḳatl iderdi anı ve hemden olan işrārı

Eyle tertīb-i cezā pādişehüm melʿūna
Baʿd-ı zeyn eylemesün kimse bu ṭarz eṭvārı[293]

Ḳılıcuñ ʿarşa aşılsun saña ġāzī dinsün
Ey şehinşāh-ı cihān ẓıll-ı Celīl-i Bārī

Dāʾimā öldüresin böyle küfrkārları
İttikā eylesün bāliş-i istiḳrārı

Ey gidi beste-yi bārān ẕerre-yi rüsvāyı
Pāk ider mi seni bu ʿarşa gehüñ inhārı

İtdigüñ işleri Ermenī-yi seg-i ḫaṣlet
Eylemez şimdi miyānbeste iden ẕünnārı

Ḫarf-ı hicve dilemez olmış iken bīgāne
Nuṭḳumuz itmiş iken ülfet-i istiġfārı

Ḫaḳ teʿālā seni ḳahr eylesün ey kāfir puşt
Eyledüñ zebelinde derd-i bevārī

Gül-i raʿnā eyleyelüm sürc-i lisān itmeyelüm
Girmeyen nuṭḳumuza şāʾibe-yi ġaddārı

Aña ʿālem yanına oġlan alup ḳor ḳıca
Tā ki her kim ḳaçırup küsdire ḫizmetkārı

ʿÖmrüñ eksük ḳılup idbāruñ ide Ḥaḳ efzūn
Genc-i külḫandan ayırmaya seni bārī

Girmeye destine bir süri ḳazıḳ señ ṭursun
Böyle señ götüñe ṣoḳmaġa bir mismārı

Bāzgīr-i ġam olup menziline irmeyesin
Olasın señ birine ḳamçı ḫūr-ı Tātārı

Kelle boş bulmazdık ḳavuġına muḫtāc ol
Giyesüñ başına ḫoroz-ı Yahūdikārī

Ey cenūb puşt āb u ecdādıña yüz biñ laʿnet
Ḫānedārıña köpekler işesün şari şari

534
Ġazel-i Kānī
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Ẓāhirā tāzesün mürdār oġlı erdür
Zen-i pürsitāne-yi teveffuḳları terdür

Ben delīl istemezüm daʿvā-yı ʿaşḳ-ı püsere
Çünki el-cinsü ile'l-cinsi yemīl[225] ezberdür

Hele ben bildigüm ise sevmem nisvānı
Naḳy-i ḳāṭiʿ ile ricālüñ şeref-i ezherdur

Vāʿize kürsī-yi ʿaşḳum severüm maḥbūbı
Zene meyl eyler isem nām-ı şerīfüm ḫardur [294]

Niʿam-ı perveriş gühene ferāmūş olamam
Muḥarricümden bu tedāḫül baña ġāyet şerdür

Kāniyā nevʿ-i beşer cümle ünās olsa daḫı
Cılḳazenliḳ baña zen secmeden aʿlā terdür

535
Ḳıṭʿa-yı Pertev Paşa
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Selīm u Aḥmed u ʿOṣmān o ṣabrdur āl-i ʿOṣmānda
Muḥammedle Murād u Muṣṭafā dörder olur maʿdūd

Birer ʿAbdu'l-ḥamīd ʿAbdu'l-mecīd Orḥan u İbrāhīm
İkişerdür Süleymān Bāyezīd u ḥaşret-i Maḥmūd

[225] *"Cins cinsine meyl eder."*

536
Hüve'l-ḳabāḥat
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Ne belādur bu yıl oldı bu ṣusuzlıḳ peydā
Ṣuda yandı ṣu diyü cümle balıḳlar ḥālā

Düşmedi ḳaṭre-yi bārān eṣeri yir yüzine
Görmedi ṣu yüzini illā meger kim deryā

Fuḳarā her birisi destine bir desti alup
Başladı eylemee birbirisiyle ġavġā

Ḳanı bekçi ḳanı muḥtār müʾezzinle imām
Ne olur çeşmelerüñ faẕlını bir kez aça

...[226] eylemede kūcebekūce ʿālem
Ṣu diyü başladı feryāda ḳamu bāy gedā

Ḳurb-ı Ṭopḫānede var idi meger ol demde
İki meʿmūr birāder evi taḥta ṭuluma

Seh ʿaded serinci var ṣu ile hep mālāmāl
İki cādū gibi ṣu üzre ṭurdılar gūyā[295]

Ṣu içün çeşme-yi çeşminden aḳıtsañ ṣular
bu Yezīdler bir içim ṣu saña virmez aṣlā

Büyükde eṣer mihr-i muḥabbet yoḳdur
Ṭutalum ḥācı imiş Kaʿbeye gitmiş farżā

Kücügi ṣorma ne heyʾetde ḳopar ʿuḳbāda
Ṣu gibi ḥarcadı īmānını ol ḫar zīrā

Var idi ḳahvesinüñ sevgili bir aḥbābı
Ṭopcı rūznāmecisi kitābı idi ḥoş imlā

Yüregi tāb-ı ḥarāretden olaydı muḥtel
Didi bir dostuna bu desti alsañ eyā

Varuben benden içün ṣu dilersen anlardan
N'ola bu teşnedili bu gice ḳılsañ iḥyā

Cānına minnet idüp ḫiẕmetüñ ol cānānuñ
Varup tā ḫalefe itdi ʿaṭaşdan şekvā

---

226 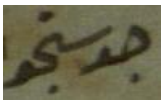

Göre bāde o evlād-ı ʿalī düşmānı
Didiler şarnıcımızda şu bulınmaz ḳaṭrā

Bu ḳıṣṣa niçe eṭrāfa ṭuyuldı fi'l-ḥāl
İcecek şularını eyledi herkes aʿṭā

Şuya ġarḳ eyle āh o cenābetleri hep
Nice ġarḳ eyledi Firʿavnı duʿā-yı Mūsā

Gerçi kim gitdi ʿaṭaş ḫāṭır-ı ḥoş-ḥāl oldı
Līk dilden bu ḥarāret nice cıḳsun cānā

Şuyuñ ammā ki hemān al Yezide yaraşur
ne revā ümmet-i Aḥmed ḳıla bu resm-i ḥaṭā

Bu Yezīdler bunı bilmez mi ki ferdā olıcaḳ
...[227] irişse anları anda dost

ʿĀrif ol pend-i laṭīfi ḳulaḳ ṭut ʿāşıḳ
Şuyı menʿ eyleme kāfirde olursa ḥāşā

Kerbelā teşnelerüñ şu ile yād it herdem
Ki şefāʿat ḳıla maḥşerde Ḥüseyin şehdā

537
Raḍiya'llāhu teʿālā ʿanhü
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Ne evāmir ne nevāhī ne namāz u niyāz
ʿAşrımız sāye-yi şāhānede cennet gibidür[296]
538
Ḳıṭʿa
Mefʿūlü/Fāʿilātü/Mefāʿilü/Fāʿilün
Ṣadrın şifāsıyum diyü Pārisli bir ṭabīb
O ḫāne deñlü çoḳ zenānı yaġladı

Ṣādīnüñ oruspu oġlı imiş ḳaḥbe çarçabuḳ
Çoḳ ricālin ʿavretini sikdi ṣaġladı

539
Velehu
Zamānenüñ çü ṭabīb-i reşīdini gör kim
Revāc virmek içün kendi kār-ı ṣanʿatına

Mizāc-ı nāzük devlet ḳurbın ṣaḥnına iken
Düşürdi reʾy ...[228] frengī ʿilleti

---

227 آل طه

540
Velehu
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Çoḳ tefekkür ḳıldum ammā müşkilüm ḥal olmadı
Ḳanġı ḥāʾindür sebeb bu inhizāmı devlete

Ḳavli uymaz birbirine ʿālemüñ īmā ider
Kimisi nādān-ı reşīde kimi ʿārif-i ḥikmet

541
Beyt
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Bir göz ki anuñ olmaya ʿibret naẓarında
Ol düşmenidür ṣaçınuñ başı üzerinde

542
Beyt
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Bāġbān mey içeli bildi üzüm ḳıymetini
Amān āh dikenüñ gözine ṣıḳmaz ḳoruġı

543
Beyt
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Māl-ı mebde al uzatma altun olsa parası
Üstüḫ̆ān-ı mārdur gitdikçe artar yarası

544
Beyt
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Bāġbān mey içeli bildi üzüm ḳıymetini
Amān āh dikenüñ gözine ṣıḳmaz ḳoruġı**[297]**

545
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
İntiẓār ʿāṣıḳ-ı nāgāhına fürḳat gibidür
Merd-i meʾyūs-ı tesellīde ṣamāta gibidür

Mütekebbirler kibriyāta ṭaṣaddūḳ ṣayılur
Ẓālime cevr ü ezā ḳılma ʿibādet gibidür

Çeşm-i imʿān ile baḳsañ işine dünyānuñ
istiḳāmet şu ʿaṣırlarda ihānet gibidür

Oldı muʿtād-ı durūġ ol ḳadar enbā-yı zamān

---

228 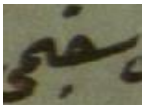

Ṭoġrı söz söylemek izhārı ḳabāḥat gibidür

Kerem-i tā-be-maḥal cevrden olmaz maʿdūd
Zemm ü medḥ olmada tīz ü denāʾet gibidür

Görilür ḥaddı tecāvüz iden emrüñ ṣatdı
Farṭ-ı tevḳīr ü tekāpūda ḥaḳāret gibidür

Ḫalḳı teʾvīle alışdırdı aḥvāl-i taḥlīḳ
Şimdi her ...[229] gibidür

Gecdüñ iḥsānlarından kübrā-yı ʿaṣruñ
Bir mażarratları degmezse ʿināyet gibidür

Kāẓım ʿālemde Frānsızcayı taʿlīm itmek
Naẓar ḳadar aña bir de diyānet gibidür

546
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Ẓālimin ẓulm ile teʾdīb-i ʿadālet gibidür
Tā ...[230] tekdīr-i ʿināyet gibidür

Müsrifüñ mālını żabṭ itme keremden ṣayılur
Eylesen māniʿ ḳıyāṣ olma ḥimāyet gibidür

Ḥaddini bilmeyene bildirür elbete felek
Kibr ü taḥḳīr ü sitem görmege ālet gibidür
Ḫayr u şerre yaramaz çünki kibārī ʿaṣruñ
Tek dīvānlara iḥtimām-ı ʿibādet gibidür

Yaramazlıkda müsāvāt-ı bedīdār oldı
Şimdi ʿālemde gedālar daḫı ...[231] gibidür

...[232] ḳaldı bir işkenbeci ...[233]
Şimdi ʿār eylemek bāʿiṣ-i niʿmet gibidür

---

229 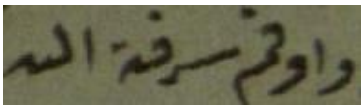

230 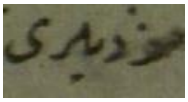

231 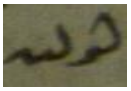

232 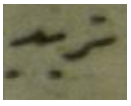

233 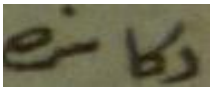

Luṭf-ı nāmümkin-i ümīd dendānlar āzād
Ehl-i cāhuñ ġażab u ḳahr-ı mürüvvet gibidür

Ehl-i ṣıdḳ olmada mey-i ḫāmı emelinden ṣaydṣınıf
Ṣabrsızlık şu zamān içre ḳıyāṣet gibidür

...[234] ile beyvāye istemez diyerek
Feyż virmekde ḥümāfende ḳabāḥat gibidür[298]

Kübrā sevdigi eşḥaṣ ider hep irsāl
Nezd-i Ḥaḳ meger o rüʾya cennet gibidür

Nāmımı söylememiş n'ola naẓmuñ
ʿAṣrda ʿādeti terk eylemek ʿādet gibidür

Bebr ü Kāzım-ı dānā-yı deḳāyıḳbīniz
Ḫoşca baḳ her sözümüz ʿĪsā-yı Ḥaḳīḳa gibidür

Ṣadr-ı dehr-i ʿālemi ıṣlāḥ ider İnşāallah
Ẕātı bu ümmet-i merḥūmeye raḥmet gibidür

547
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün /Mefāʿīlün
Felāṭūn-ı Ḥaḳīḳa biline bir ḫumḫānedür ʿālem
Mey-i ḥikmetle memlū devr ider peymānedür ʿālem

Kimine kūşesi gencīnesiz maʿārifdür
ḫarġb olmış dil-i iʿmār ider vīrānedür ʿālem

Cünūn u ʿaḳlı temīz eylemek müşkil delālet ʿāḳl
ʿAceb Mecnūn imiş ẓann eylemiş dīvānedür ʿālem

Degül bāzīce kim ḫayret ferā-yı çeşm-i ʿibretdür
Şu ẕātı her kim bir tiyatroḫānedür ʿālem

Per u bālı ṭutmış keşret-i renk-i teʿallüḳden
Fürūġ-ı şemʿ bezm-i vaḥdete pervānedür ʿālem

Serāser naḳş-ı Müftī-yi kemāli ṣanʿ-ı bārīdür
Ṣanur küstāḫ-ı sermed ġurūr-ı insāndur ʿālem

ʿAcebdür bir debīrī ʿāṣr-ı ḫarfendāz-ı dehr olmış
Bāz ḳılar Nāʾilī kimse bilmemiş ḥālā nedür ʿālem

548
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

234 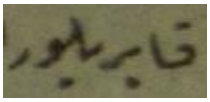

Yāre baş egme ulü'l-emre iṭāʿat gibidür
ʿĀşıḳ-ı zülfine bend olma riyāset gibidür

Nākesüñ ülfetine meyl ḫıyānet gibidür
Merd-i mekrūha mülāḳāt şeʾāmet gibidür

Merdüm-i āzārı nüvāziş-i semte raġbetdür
Ẓālime merḥamet efʿīye ṣıyānet gibidür

Ḳaldı cidāl miyānında ġarīb ehl-i kemāl
Dest-i tersādaki engüşt-i şehādet gibidür

Kāfirüñ nāmına ʿünvān-ı saʿādet beyzā
Ṭavḳ-ı zerrīn ṭaḳup gelen reʿāya gibidür

Ecnebī milletine ...[235] ḥaḳāretle nigāh
Naẓar ḳadar ekābirde cināyet gibidür[299]

Baʿde izīn ʿālemüñ ıṣlāḥını meʾmūl itmek
Ḥālet-i nezʿden ümīd ifākat gibidür

Ḥaḳ ile bāṭıl şimdi ne arar var ne ṣorar
Rūşen-i ḥāl-i cihān vaḳt-i cehālet gibidür

Nāʾilī ṣabr idemem gerçi beḳavl-i Kāẓım
Ṭoġrı söz söyleme iẓhār-ı ḳabāḥat gibidür

ʿÖmrüñ efzūn ide Müftī atamun Mevlā
Niyyet-i ḫālişesi dīne iʿānet gibidir

549
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Yārsız ẕevḳ-i cihān ʿāşıḳa miḫnet gibidür
Sīm ü zer olmayıcaḳ ʿaḳl-ı belāhat gibidür

Ehl olur ṣanır ṣaḳın cāhile ṭanīn olan
Nākesüñ servet-i sāmānı mezellet gibidür

ʿAṣrımızda oḳudur oldı ṣadāḳat-i ...[236]
Şimdiki ṣadūḳ-ı benān eski ṣıyānet gibidür

Mösyö Perdūn ile etler imiş feṭḥ-i kelām
Denilür her sözine ʿĪsā-i kerāmet gibidür

235

236

Bıraḳ eski gidişi bilse otur bīʿār ol
Terk-i nāmūs-ı ḥayā şimdi ẓarāfet gibidür

Ġayret-i millet ü dīn ḥaṣlet ü āṣān u kerem
Şerer-i vālā-yı ekābirde ḥamāḳat gibidür

ālet ucı büt gele ...[237]
Kāruñ encāmı bu ḥāl ile mezellet gibidür

Nice naẓīr olınur naẓm-ı cenāb-ı Kāẓım
Yaʿnī her mıṣraʿı bir genc-i belāġat gibidür

Görse işʿārını ḫayretde ḳalurdı ḥabāb
Rāyet-i evvel nādire-gū ḥāṣıl-ı şevket gibidür

Kāẓımā ṭoġrı söze böyle iderseñ iḥtizām
Saña dāʾim ḳara ṭaġa cāy-ı iḳāmet gibidür

İbtidā-yı ʿamelüñ āḫiri biribirisin gerek kār-ı evvelde kişi ʿāfir-i endīşekerlerüñ[300] ḳudūm ...[238] Şehriyārīde mekteb-i fünūn ḥarbiye-yi şāhāne şākirdānından ...[239] İnşād iderek donanma gicesi mekteb-i mezkūruñ münāsib maḥallerine taʿlīḳ olınan ebyātları

550
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
İsdi ḫoş hengāme-yi şevḳ-ṭāb-ı pür şādumān
Gitdi dillerden kudūrāt buldı ʿālem özge cān

Maḳdem-i şāhānenüñ tebeşirine olmış çerāġ
Ṣanma ḳandīl şeṭāret ile donanmışdur cihān

551
Dīgeri
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Maḳdem-i pāküñ ile ey şāh-ı cihān
Buldı İstānbūl yine bir özge şāne mesʿadet

Ṣanma ḳandīl-i furūzan ile rūşendür cihān

237 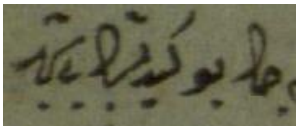
238 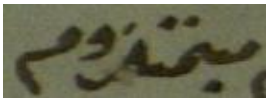
239 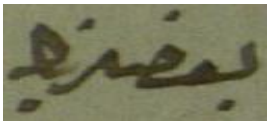

İtdi istiḳbāle gökden iḫtirāne mefḫaret

552
Dīgeri
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Sen ṣafā geldüñ ...[240] ṣāḥib-i luṭf-ı ʿaṣā
Ḳıldı teşrifüñ münevver ʿālemi başdan başa

Çaġrışurlar beş vāḳit taḥte'ş-şerʿa fevḳe'l-ʿalā
Ey şāh-ı ʿālempenāhum devletüñle biñ yaşa

553
Dīgeri
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Virdi ḫayret Avrupaya salṭanatla ḥaşmetüñ
Ḥamd ola oldı müyesser mesʿadetle ʿavdetüñ

Çoḳ yaşa müzdād olsun meymenetle devletüñ
Tā ir şāhum söylesüñ noḳtayla marażun [**301**]

554
Dīgeri
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Müjdeler bādā ʿasker ḳıldı teşrīf mülküni hep
O şehinşāh-ı cihān kim ḥıfẓ ider çeyş-i silkini
Sāye-yi ʿadlünde ḫatem oldı ḳudūmıyla ...[241]
Çünki mātem kişi idi gürānī seyāḥat-i ilkini

555
Dīgeri
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Ṣanmañuz ancaḳ ḳandīl ile tezyīn oldı ārżın
İtdi istiḳbāl içün göge ne yire ḫūrşīd ü māh

Tā ebr geldükce ʿaḳla oḳu tārīḫi bu devr
Ḳıldı pāk-ı kāmil seyāḥat-ı Avrupayı Pādişāh

556
Dīgeri
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Şarḳ-ı ġarbuñ revnāḳıdur o şāh-ı ...[242]

240

241 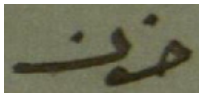

242 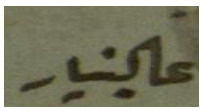

Virdi zīnet rūy-ı ārżın Avrupadan ʿavdeti

Nūra ġarḳ itdi cihānı māh-ı ʿadli şöyle kim
Maḳdem-i şāhānesi şād itdi mülk ü milleti

557
Dīgeri
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Pādişāh-ı ʿālempenāh yeme ḳudūmıyla bu dem
Şevḳ-i tecrīd oldı endūh ḳılup kāʾināt

Bize dir bendesi Ṣabrī didi tārīḫini
Rūm-ı ʿālem ʿavdetiyle buldı İstānbūl ḥayāt**[302]**

558
Dīgeri
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Görmemişdür çeşm-i eflāk ...[243]
Pādişāhum böyle nehr eyleye ...[244]

559
Dīgeri
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Şuʿle yaş olduḳça fānūs-ı ḥaḳīḳī-yi yaġız
Taḫt-ı ʿālīsinde dāʾim ola Ḫan ʿAbdulʿazīz

560
Dīgeri
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Maşrıḳ-ı envār-ı ʿadl u dāddan itdi ṭulūʿ
Maġribi baʿde's-seyyāḥa ḥamd ola itdi rücūʿ

561
Dīgeri
Mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün/mefāʿīlün

Çıḳardum bir güzel tārīḫi Ṣabrī baḥr geçmeden

Deñizde arḳadı ...[245] maḥv itdi ʿİzzeddīn

Girīdde vuḳūʿ bulan muẓafferin hicreti ḥaḳḳında inşā olunan

243 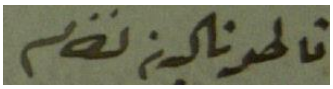
244 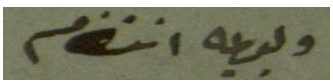
245 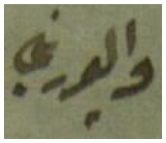

562
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Keşṭī-yi hemnām şāhzāde-yi ʿālī tebāreke
Arḳadaş ...[246] bir ḥademe ḫırḳa eyledi

Ġarḳa-yı ḫūnı ile olduḳda çüzī eşḳıyā
Çoşmış deryāyı baṭmış hūnī farḳ eyledi

Āteşmāl-ı ṭop-ı sergūya ġazātü'l-mislīne
Rezmgāh-ı düşmen hem revnaḳ-ı berḳ eyledi

iltihāb-ı āteş-ı nuṣret olınca revnümā her
Veyl dūzeḥ u seh ḳılup ḥāsedi ḫırḳa eyledi

Ṣabriyā bīġam oḳur ʿasker evvelā tārīḫimi
Ġamsız ʿİzzeddīn ile arḳadıyı ġarḳ eyledi**[303]**

Fūʾād Paşanuñ vefātı ḥaḳḳında
563
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün /Mefāʿīlün
Yetişmiş gülşen-i ṣadr-ı vücūdı diye devlete
Ṭabaḳ-ı dehre ḳonmış mīve idi miṣl-i nādīre

Fuʾād-ı bīmiṣāl-ı pürkemāl-i maḫzen-i ʿirfān
Zihī dānişver-i ḥikmet-şinās idi maʿānīde

Żaʿīfdārı olup cisminde oldı ʿārife pīrā
Hevā tebdīlini reʾy itdiler ihyā terāvīde

Nefes maʿdūd ecel vārid ḥarādīn-i dāʾim bāḳī
Degildür mümkin olmaḳ reʾy ile mergden emānīde

Bulınmaz miṣli gelmez bir ...[247] dāver-i devrān
Beḳāya gitdi rūḥınuñ nāmı ḳaldı fānīde

Ṣadāretle neẓāret hem riyāset rifʿatin buldı
Sīhālarlıḳ ẕem olmış idi ṣadr-ı ṣānīde

Ḫudā ʿaṭf-ı nigāh-ı raḥmet ide rūḥına her dem
Enīs-i ser-i mevlānā ola ḳaṣr-ı cenānīde

246 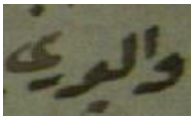
247 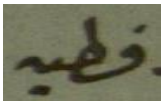

Ḥaḳīr-zāde Muḫtār eyledi tārīḫi ḳabrin ferş
Fuʾād paşa muʿazzez-i ser-i ṣadr mülk-i bāḳīde
1285
Sene 1285
Fevnī **[304]**

Destūr
564
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Ḫākpāy-ı dergāh-ı kamyāba geldüm Mıṣrī Hū
Öyle bir nīm ḳaṭreyim deryāya geldüm Mıṣrī Hū

Ḫāb-ı ġafletden benīyü'l-ḳıyāṣ iderse himmetüñ
Sen ġubār merḳad-ı ṭūṭīyāya geldüm Mıṣrī Hū

Zīr-i dest-i nefs-i şūḥumdan beni eyle ḫalāṣ
Asitān-ı senge sehr-i ʿulyāya geldüm Mıṣrī Hū

Dāʿīm hem min ʿömr-i maḳar feyyim hem daḫı
Biñ saña benden bugün şekvāya geldüm Mıṣrī Hū

Bir ġarīb bülbülüm vir baña gülden ḫaber
Āşinā olmaḳ içün hūn bāba geldüm Mıṣrī Hū

...[248] saʿdīdāt aldum hūşyāyı naẓarı
Çünbiş-i Ḥaḳḳı görüp sevdāya geldüm Mıṣrī Hū

Öyle Ḥaḳdan bīḫaber bīgāne ṭutma ʿĀkif
Sen delīl ol inşāya Mevlāya geldüm Mıṣrī Hū
Temmet

[305] (305-322 arası eksik)
Destūr
565
11'li Hece ölçüsü
Ey sāḳi meyinde nedür bu esrār
Bir ḳaṭresi ḳıldı mestāne beni
Cām-ı şarābında ne keyfiyet var
Söyledür efsāne efsāne beni

Refʿ it zülflerüñ ey vech-i enver
Ẓülūmāt göñlimiz olsun münevver
Şarāb-ı laʿlinüñ leẕẕeti dilber
Gezdirür meyḫāne meyḫāne beni

248

ʿĀşıḳuñ biñ belā gelür başına
Taḥammül gerekdür ʿadu taşına
Şemʿ-i ruḫsārına ʿaşḳ āteşine
Yanmaḳda seyr itsün pervāne beni

Baḳmazlar Dertliye maḥzūndur diyü
Muḥabbet baḥrına dalġındur diyü
Bir ṣaçı Leylāya Mecnūndur diyü
Yazdılar deftere dīvāne beni

566
11'li hece ölçüsü
Bil ey güzel ẕāt-ı pākin ḥaḳḳıçün
Severim öz cānumdan ziyāde seni
İsmi ẕikrüñ levḥ-i dilde günbegün
Oḳuyup yazarım imlāda seni

Ey nūr-ı vech kapıldıġım ḫastem
Gül yüzine ḥasretā çekmekde ʿālem
Olur ehl-i cennet vāy kāfī kerem
Her kim görse birkez rūyāda seni

Ṣıdḳ-ı cāndan severüm seni sulṭānum
Yoḳdur iḳrārumda şek ü gümānum
Evvel āḫirsin señ dilde mihmānum
Severüm yār dünyā vü ʿuḳbāda seni

Aġlar yoḫsa dil ḥabībüm diyü
Derdüñle bir mücrim ġarībüm diyü
Ṭut elimden ḳaldır ḥabībüm diyü
Çaġırır bu Ḥasan üftāde seni
Temmet
[322]

567
Semāʿī
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün /Mefāʿīlün
Rumūz-ı manṭıḳa ʿaşḳ ḥālini Manṣūrdan ögrendim
Ḥiṭāb-ı "len terānīde"[249] cevābun Ṭūrdan ögrendim

Nedür māhiyeti ṣīt-i ṣadāyı salṭanat bildim
Ṣadā-yı gūş sulṭānı görüp Zīnnūrdan ögrendim

Serīr-i ʿuzlete geçdim oturdum taḫt-ı tecrīde
Bu Vaḳḳaṣ bin Süleymānveş zebān-ı mūrdan ögrendim

[249] "sen beni göremezsin" El-Kasas/ 28,29,30

Ne söylersin baña zāhid kelāmuñ gūşıma girmez
Ḥadīṣ-i ḫālet-i ʿaşḳı dil-i maḥzūndan ögrendim

Niye reng-i derūnīdür görinen rūy-ı ẓāhirde
Ṣafā-yı sīne-yi meygīneyi billūrdan ögrendim

Fenā-yı ʿālemgūn fesādı ḫalḳa remz eyler
Ṣadā-yı rıḥlet-i ʿāşıḳ Fedāyī ḥūrdan ögrendim

568
Destūr
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Devr-i laʿlüñle baş egmem bāde-yi gülfāma ben
Sāye-yi pīr-i muġanda minnet itmem cāma ben

ʿAnber-i zülfüñ getürdi başıma sevdāları
Yoḫsa nerden hūş olurdum bu ḫayāl-i ḫāme ben

Ḫalḳa lāzımdur olduḳça muḥāşāt eylemek
Ger baña uymazsa eyyām uyarım eyyāma ben**[323] (323-326 arası eksik)**
Kūy-ı ġurbetde be bir bildik ne bir ġamḫ̆ār var
Ki yazarsam kim getürsüñ yāre bilmem nāme ben

Gāh esīr-i ġurbet eyler gāh enīs-i ġam beni
Bilmezem n'itdüm ne yapdum baḫṭ-ı nāfercāma ben

Ḫālini gördüm oldum kemnd-i zülfüne
Dāne içün kendimi atdum düşürdüm dāme ben

Eyledüm dārü's-selāmı kendime beytü'l-ḥazen
Ḫasretā ḥāl-i siyāhuñla gidersem Şāma ben

Telḫgāh itmez senüñ şīrīn kelāmuñ ey Safā
Sen hemān eyle tekellüm rāżıyım düşnāma ben

569
Yā Hū
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Pek varma yaḳın gözleri fettān u ʿasūfdur
Her ḫançer-i müjgānı nigehbān u ḳofdur

Aldanma görüp cilve-yi raʿnāsına aşlā
ʿUşşāḳa ḳıyar ḳaşları cellād-ı suyūfdur

Çoḳ mürġ-i dili aşdı anun zülf-i duzaġı

Ol dāne-yi Hindūları ḫaddāʿ-ı ʿalūfdur

Bulamam bendeyim leşker-i gīsūya ḳabāḥat
Yaġmaya viren mülk-i dili şāh-ı ḥuḳūkdur

Naẓar idecek yoḳ dime işʿārını Fevzī
Var ise yine şāʿir Ḥilmī-yi ʿarūfdur

Temmet
[326]

570
Ġazel-i Fedāyī
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün /Mefāʿīlün
...[250] gerçi kim dildārdan ḳābildür aġyārı
Ve lākin ḳorḳarum iẓlāl ider ol māh-ı ruḫsārı

Raḳībüñ kārıdur her dem beni ġammaz ider yāre
Cihānda dilerüm güldürmesin Bārī o bir ḫārı

Yaparlar ḫaṭırsa aġyārı dāʾim ḫoş edālarla
N'içün şādān ider yoḳ luṭf ile biz ʿāşıḳ-ı zārı

Gider ol serv-i ḳāmet dāʾimā ellerle seyrāna
Ṣalınmaz görmedüm aġyārsız bir kere dildārı

Ṭutarsa dāmen-i yāri ʿaceb mi bu Fedāyī zār
Helesin dūr olur gördük mi dal-ı ġoncadan ḫārı

571
Fedāyī
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Zāhid benüm ol dilber-i devrānımı görseñ
Ṭaʿn itmez idüñ bir daḫı cānānımı görseñ

Benüm nigehi itdi nice dilleri yaġma
Ol zülf-i siyāh dīdesi fettānımı görseñ[327]

Bülbül gibi cāk eyler idüñ sende yaḳalar
Bir kere benüm ġonca-yı ḫandānımı görseñ

Daḫı itmez idüñ bir daḫı ʿaşḳ ehline ṣūfī
Bu raḫne ile sīne-yi ʿuryānımı görseñ

250 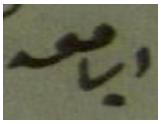

Bābında Fedāyī ḳuluveş ḫizmet iderek
Şol ʿayn-ı baṣīret ile sulṭan mı görseñ

572
Ġazel
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Tāze femüñde yine ḫayfa derūnum elimi
ʿAceb ḥaṭır-ı nāşāda meserret gele mi

Elim irmez ki ṭutalum dāmenin iḳbālüñ
Ḳaṣr-ı bünyād-ı dilüñ münhedim olmış sile mi

Māl-ı cürm yine ġam leşkeri tārāc itdi
Çarḫ-ı dūnuñ baña vallah bu oldı keremi

Küsdüm artıḳ felegüñ tābetā seyyāresine
Yoḳ gözümde baña baḫş eylese bāġ-ı İremi

Bir meserret-i ḫarab yoḳ bu felāketzedeye
Niye tasdīʿ ideyim ṣāḥib-i kāmil hümemi**[328]**

Ben ḥayā eyledim aḥvālimi iʿlāma ...[251]
Anı bir ʿibret ile yazdı felāket ḳalemi

ʿArż-ı kālā-yı ʿubūdiyet içün bu tuḥfem
Yoḫsa izʿāc degül ẕāt-ı ...[252]

Raḫm idüp bize nācīze müdāvā ile
Ḥālet-i nizʿā getürdi bizi çāhda sen mi

Mekeş zārı āzād eyle dilerseñ oldur
dāmen-i luṭdın ṭutdum girü çekmem elimi

573
Ġazel
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Noldı e göñül sende bu feryād nedendür
Feryād senüñdür baña isnād nedendür

Başdan çıḳarır perçemüñ āh şūḫ-ı cihānı

251

252 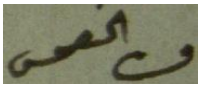

Sevdāzedeler ṣorma ki berbād nedendür

Oldum saña efgende günahım bu mı bilmem
Cevrüñ baña āh günāhım bīdād nedendür

Çeşm-i mehüñ sāḥir-i muʿciz mi nedür bu
Her ġamzede biñ nāz bu īcād nedendür[329]

Ṭaġlar devirür ṣadme-yi āh dil-i ʿāşıḳ
Bilmem denilen nīşe-yi Ferhād nedendür

Şāhınşeh-i devrāna ḳul oldıḳ yeter artar
Nālişlerüñ ey ḫaṭr-ı nāşād nedendür

Her şeb alur eṭrāfın yıldız ḳadar ʿāşıḳ
Ey māh faḳaṭ bizdeki ...[253] nedendür

Pertev iderem nevḫaṭı o dildār arama
Bu nevġazeli ṣorsalar inşād nedendür

574
Ġazel
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Ey nihālā baḳmıyor dilnāme-yi kām olmadan
...[254] viṣālinden emīr-i şānın mı ikrām olmadan

Ben senüñ ...[255] rūz şeb ḥaḳḳa niyāz itdüm hemen
Gönlümüñ eglencesi yār gibi ārām olmadan

...[256] vaṣla gele ʿīd-i şerīf
İrmedüm maḳṣadıma ṣaġlıḳla bīrām olmadan

Sen köhne ḥüsnüne bir kemter ḳadar gelmez saña
Var mıdur bir kemter ṭoġup görinmiş aḳşām olmadan

Sen benüm bir derdimi niye yitürdüñ bīvefā

253
254
255 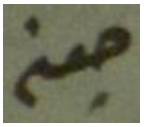
256 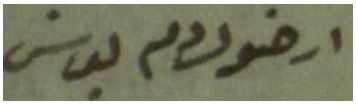

Yā nice Hengāmīnüñ hengāmı hengām olmadan[330]

575
Destūr
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Āḫiri rāḥatı iste ki rāḥat bulasın
Vādī-yi ġırre sülūk itme selāmet bulasın

Derde dermen umagör nabża göre şerbet vir
Ṭavr-ı üslūb-ı ḥakīm üzre ḫilāfet bulasın

Eyle ḫafī dilüñi bezm-i mükāfāta şarāb
Teşne-yi vaṣla dimāġında liyāḳat bulasın

Ekdigüñ biçmede saña resm-i reh-i ḫāk budur
Bize mādūnuña raḥm eyle ki raḥmet bulasın

Āşinā eyle bir hemtā nīkūkāra
Bir iş eyleme ki hanekde nedāmet bulasın
Cüstcū eyleme şehrāh-ı seyyāḥunda ...[257]
Nice ʿirfānuñ ara der-i ḥaḳīḳat bulasın

Nevbenev ʿārıż olur perteve ...[258] gümān
Mihr-i iḳbāli güzname gibi şöhret bulasın

Ḥaşmetā māl-ı münācere-i merātib ire ārāma
Ādemīde çalış pāye-yi rıfʿat bulasın[331]

576
Ġazel
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Bize luṭf itdi Ḫudā şöyle ki gelmez ḳāle
Şükri mümkin mi ola bu keremüñ her ḥāle

Ol ḳadar virdi ġınā pāk-i Cenāb-ı Mevlā
Aġyār eylemezüm cevhere cemʿ-i māle

Sevdi yoḳ ḥırş u ṭamaʿ eylemenüñ dünyāda
Virmeyince saña Bārī ne iderseñ nāle

Bīvefā dünyāya hergīz ṣaḳın itme raġbet

257 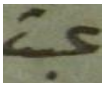
258 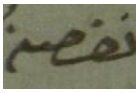

Bildi ʿirfānı olan anı hemīn muḥtāle

İştiyāḳım o ḳadardur ki cemāl-i perde
Gāh olur ṣafvet-i dilden görinür bīhāle

Baña rabṭ eyledi sevdā-yı derūnuñ zinhār
Mürġ-i dil żabṭ olana ḳonma daldan dala

Uyma vesvāse hele ḫāṭırayı cemʿ ile
Saña renk olmasın uġurma ʿĀlī ele

577
Ġazel
Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün
Ḫam itdi ḳāmetim ol çīn-i ebrū gösterişecekler
ʿitāb ile yüzinden vech-i iḥsānuñ girişecekler

Yüzin göstermemek yüz virmemekdür mihre maḳṣūdı
İdüp destin niḳāb ol nāz u ...[259] gülüşecekler [332]

Ne bülbülden ne ṭūṭīden işitdüm bezm-i gülşende
...[260] o şeker ḫande ile söyleşecekler

Revāc ḳadar ḥüsnüñ ḳaṣd ider ʿuşşāḳ-ı nālāna
Tecāhül eyleşecekler bilişler bilmeşecekler

Helāk itdi beni bāzīce-yi ṭıflānesi ʿĀrif
...[261] niyāz-ı vaṣla geldikce çalışacaklar

578
Ġazel
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
N'işlesem bende dil-i ḫasteye bilmem n'itsem
Zehrābı kār idemez zaḫmına merhem itsem

Beni ...[262] ġam-ı miḫnet ...[263] incitdi

259 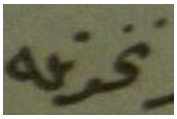
260 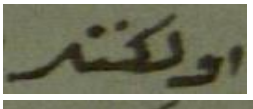
261 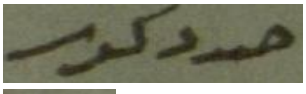
262 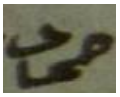

Bulsam ol şūḫı birāz örselesem incitsem

Tābı ḥavużda durmış varup ol serv-i revānı
Varsam ardınca ...[264] itsem

Önüme yatma dir iken ...[265] āteş-i āh
Dāne-yi eşküm ʿaceb dir mi ki ölsem bitsem

Bu ḫarābātda ṣābit olamam Sulṭānum
Dil-i vīrānemi yapsan da yıḳılsam gitsem[333]
579
Ġazel
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Derd-i ḥasretle bu şeb şāh gelür ḫāṭırıma
Gāh o yārdan geçerüm gāhi gelür ḫāṭırıma

Giderüm kūy-ı yāre varmaġa ...[266]
Elim irmez n'ideyim rāh gelür ḫāṭırıma

Ola çün her şübhe ...[267] şu hilāl ebrūn
Çün olur bir ḳameri māh gelür ḫāṭırıma

Bu göñülden diyecek yāre tesellī bulsa mı
Faẓl-ı efkār ise bir āh gelür ḫāṭırıma

Yāri aġyār ile gördüm ben Sūzī bu gice
İnkisār eyleyemem Allah gelür ḫāṭırıma[334]

580
Ġazel
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
Āfitāba baḳamam ḫāṭırıma yār gelür
Māh niḳāḥına irer ol gice ki dildār gelür

263

264 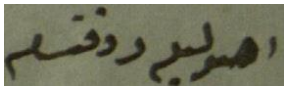

265 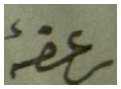

266 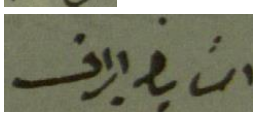

267

Ḫarfe berdūş olalı tekke-yi hicr ü ġamda
Tācına ḳubbe-yi kerdene başıma kār gelür

ʿAvn-i Ḥaḳ yāver olup ire Ḫudādan tevfīḳ
Müjde-yi nuṣret ile görince Tātār gelür

Deşt-i ...[268] ferāġatde yüri āzāde
Bu ḫarābāta ne mestāne ne huşyār gelür

Elem-i hicrüñ ile kūşe-yi vaḥdet yegdür
Baña aġyāra müdārā ḳatī bir ʿār gelür

Sen bir niḥāle ferāmūş idemem sulṭānum
Göñüle daġdaġa-yı keşret-i efkār gelür

Olur a bize Ẕekāī bize Allah-ı mübīn
Bu tesellī dil-i maḥzūnuma her bār gelür[335]

581
Destūr
Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
-I-
Hep cānbaḫş ile çalış cānına ṣora mı
Ṭāliʿim ol dem-i fīrūze beni irgöre mi
Ayaġına ʿacebā bir daḫı dil yüz süre mi
Kāse-yi ʿömrümi sāḳī-yi ḳażā ṭoldıra mı
Gün olur mı bu gözüm vuṣlat-ı yāri göre mi
Yoḫsa ḥasretimiz tā menzil-i ḥaşre süre mi

-II-
Yaḳdı ḳaṣr-ı emelim vaḳt-i dildār felek
Ḥāli düş degül aġlasana aġyār felek
Bir ṭarafdan da sen itmekdesin azār felek
Bir tesellī ile şād it ben nāçār-ı felek
Gün olur mı bu gözüm vuṣlat-ı yāri göre mi
Yoḫsa ḥasretimiz tā menzil-i ḥaşre süre mi

-III-
Bıraḳup gitdi ben ʿāḳıbet ol ʿişvekerem
Yād ider mi ʿacebā bize ney ...[269]

---

268 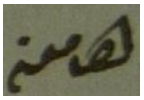

Gözlerimde uçuyor uçmaġa yoḳ bāl u perim
Giceler āh iderek tābeseḥer böyler dirim
Gün olur mı bu gözüm vuṣlat-ı yāri göre mi
Yoḫsa ḥasretimiz tā menzil-i ḥaşre süre mi[336]

-IV-
Baḫt-ı dūnum ser-i kūyından idelden mehcūr
Baña cāndan bile biñ kere gelür fütūr
Olamaz ülfet ġayr ile derūnum mesrūr
Cāre ne gördügüm ṣormaz oldum mecbūr
Gün olur mı bu gözüm vuṣlat-ı yāri göre mi
Yoḫsa ḥasretimiz tā menzil-i ḥaşre süre mi

-V-
Hemçū bīreh Şeref-i zār-ı ālī yevm-i tenād
İştiyāḳ u ġam-ı ḥasret ile olursa nāşād
Onları daḫı mezārımda iderler feryād
Şeb-i fürḳatde bu maṭlaʿ baña besdür evrād
Gün olur mı bu gözüm vuṣlat-ı yāri göre mi
Yoḫsa ḥasretimiz tā menzil-i ḥaşre süre mi

582
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
Bir ʿāşıḳ-ı dil eylese maʿşūḳına nefret
Sevdāsı güzīn yārına aġyārına yoḳ yoḳ

Daʿvā-yı Ḫudā felegin diñlemem ḥaşā
Merdāne degül şānına ʿirfānına yoḳ yoḳ

Ṣādıḳ olamaz ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳatde bulınmaz
Aḫlāḳ-ı zemīmḳāne efġāne yoḳ yoḳ

Bir resm-i muḥabbet her nefsānīdür ancaḳ
Hemrāh olanuñ ḥāline aḥvāline yoḳ yoḳ

ṣābitḳadem ol benüm derdüme elemime Kāmil
Rāhında şaşırır söylenür ...[270] yoḳ yoḳ[337]

583

269 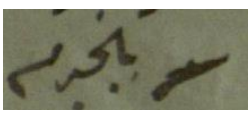

270 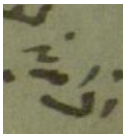

Ṣad ṣad Ṣordum cim cim cennetdeki rıḍvānesin
Be be Beñzer didi cānā ġayın ġayın ġılmānesin

Dad dad dünyā ṭuralıdan mim mim mülk gibi hīç
Ṭı ṭı Ṭoġurmamış aṣla be be bürrānesin

Elif Elif Aġyār ile mey mi elif elif içerek niye sen
Sin Sin sen cim cim çeşmi mim mim mestānesin

Sin sin sevsem elif elif öpsem te te tenhāda görüp
Gef gef gezerler içinde be be bir dānesin

Ḳaf ḳaf ḳaçmaz ṣaḳın gel ṣad ṣad ṣaḳınmaz güzel
Sin sin sevmiş nu nun Nān dal dal dīvānesin**[398]**

584
Şāʿir-i meşhūr
Cezāyir baḥr-i sefīd vilāyeti mektūb ḳalemi Meczī Nāci Efendinüñ bir ġazelidür
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Diyerek sevdāfezā bir ṣūretüñ ḫayrānıdur
...[271] şiddetli bir sevdanuñ āteşdānıdur

Ḥaḳḳıdır cāna vedāʿından iderse imtināʿ
Vehm ide anuñ revānımdan belā bārānıdur

Ḫūn u hicrānuñla mātemdār gördüm ʿĀlī
Şimdi her ṣaḥrā baña Kerbelā meydānıdur

Urma dem-i keşf-i ḫaḳāyıḳdan belā-yı vehm ile
Ḳaṭre-yi taḫmīn idenüñ dil-i melāmet ʿummānıdur

Varsa āṣāruñ bıraḳ erbāb-ı taḳdīr eyleye
Ādemüñ daʿvā-yı ʿirfān ṣaçan ḫüsrānıdur

Ẕevḳ mi bir ...[272] ehl-i derd-i ...[273]
Ser-ḫoşuñ her nefreti bir secde-yi şükrānīdür

---

271 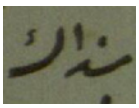

272 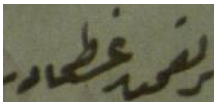

273 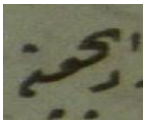

Kārvān-ı ġamdan Nāciya geçmez bīṭavāf
ʿĀlem-i ʿaşḳuñ ḳaṣdı kaʿbe-yi vīrānıdur

585
Bu daḫı müşārü'n-ileyh Nāci Efendinündür
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün
Baḳsam memdūd-ı ṣavt-ı izhārına rengine
Cūybār -ı gülşenün ṣaldum ḥazīn āhengine

Yārı ṣaḥn-ı ṣofa-yı gülzāra iclās eyledüm
Şerm varsa ḥaḳḳımçün benden gül o rengine

Ḳıldı maḳlūb-ı esāret ṭabʿımdan ḥürriyetüñ
Bād-ı nigāh şūḫuñuñ muʿciznnümāferhengine

Dil-i faṣl çeşm āşinā olsun da meshūr o ḥüsūn
Kāfirüñ ...[274] ḫayrān olur pirengine

Yemsiz olmam ḳırmasunlar da elimdeki şīşeyi
Kim ehemmiyet virür Nācī melāmet sengine**[399]**

586
Cemāl Begden ...[275]
Mefʿūlü/Mefāʿīlü/Mefāʿīlü/Faʿūlün
İḳbāle zevāl olsa ne var sende kemāl var
Maġrūr-ı kemāl olma ki ardınca zevāl var

Çoḳ kişinüñ ṭāliʿ dünde bir olmaz
Bir loḳmasın yoḳ yidirecek bunca ricāl var

Bir nefes ḳalsam şedd-i sulṭana minnet itmem
Vīrān ḳaldı ḫānem evlād u ʿıyāl var

Aḥvālüm perīşāne baḳmazsın efendim
Vāh begüm boynına iş ne vebāl var**[400]**

587
Bu da Cemāl Begden yazıldı
Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

---

274 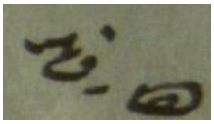

275 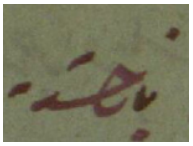

Ḫasta olduḳ derd ile dermānı sikdik ṣaġladuḳ
Ṣıḥḥata el virdükde doḳtorānı sikdik ṣaġladuḳ

Siki ḳalḳıḳ ḫāba varduḳ onı gice Bāiltizām
İḫtilām olduḳ hele şeyṭānı sikdik ṣaġladuḳ

Gitdi cebr ile maḳdem ḳuruca bir oġlan düzüp
Göt degildi ʿādetā ormanı sikdik ṣaġladuḳ

Baʿżı ...[276] dolandırmaḳda ṣanʿatcıdur
Biz ...[277] gibi bezirgānı sikdik ṣaġladuḳ

Niyyet-i ṣabr ile Kaʿbede ḥac itdük
Ṣoñra çölde ẕevḳ içün ʿuryānı sikdik ṣaġladuḳ

Meşhūr Kāzım Paşanuñdur **[401]**

588
Bu da Cemāl Begden yazıldı
Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün
Dilenci ...[278] farḳ olmaz ḳadem ey zāhid
Elinde ẕü'l-fiḳārum ḫāmeṭabʿım düldül oḫşadur

Heyūlā-yı kemālim baġlayup her yirde bir ṣoran
Benüm başımda sevdā ol ...[279] göñül oḫşadur

.....
Derūnum şerḥadan ṣanmam ṣabā-yı Ḥaḳla sünbül oḫşadur

Muḳarrid
Göñül ḳuşun begüm bula ḳalmasun dirler meẕeldür bu

276 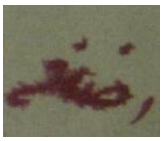
277 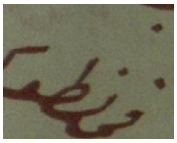
278 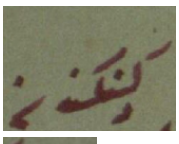
279

Mürüvvet-i mekremet luṭf u kerem sende cebelīdür
Baña meyl-i derūnuñ şübhe yoḳ feyż-i tecellīdür
Temmet

589
Dilteşnede ḳalmadan ...[280] feyżā
Serçeşme-yi iḥsānını aġyār ḳurutdı
...[281] oldı zemīn ...[282] defʿ itmiş münāsib
Rāġıb ḳalemüñ münevver itti ...[283]

280 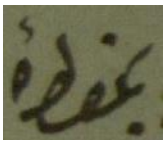

281 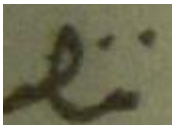

282 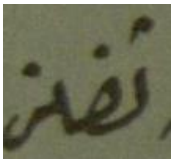

283 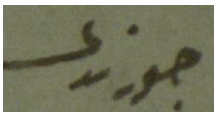

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, C. (2012). Mecmû'a-i Eş'ar, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

AĞARI, Ş. (2018). Tasavvufi Metinleri İhtiva Eden Bir Mecmua Üzerine, *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi,* 594,613.

AĞDAŞ, Z. (2014). Nuruosmaniye Kütüphanesi 4968 No'lu Şiir Mecmuası, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

AKDAĞ, E. (2012). Sevimli Mecmua Adlı Çocuk Dergisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

AKGÜL, A. ve Çetin, K. (2013). Milli Kütüphanede Kayıtlı Bulunan Bir Şiir Mecmuası. *Turkish Studies*, 8(1), 99-12

AKGÜN, A. (1987). Ebüzziya Tevfik'in Mecmua-i Ebüzziya'daki Hatıraları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ALPER, F. (1981). Münif Paşa'nın Mecmua-i Fünun'da Neşredilen Yazıları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Erzurum.

ASIMGİL, A. (2009). *Şifalı Bitkiler* (19. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları.

ATEŞOĞLU, L. (2003). Mecmu'a-i Kasa'id-i Türkiyye, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

AVŞAR, Ziya (2008), "Tenkitli Metin Neşrinde İmlâ Sorunu Üzerine Yeni Düşünce ve Öneriler", *Turkish Studies*, Volume 3/6, s. 75-111. http://www.turkıshstudies.net. (25. 05. 2015)

AYDEMİR, Yaşar, "Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler", *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları*, Volume 2/3 Summer 2007, s. 122-
137. http://www.turkishstudies.net/Makaleler (E.T. 22. 04. 2015)

AYKANAT, T. (2013). Bir Mecmûʿa Ekseninde Bazı Tespît ve Değerlendirmeler.

BAKA, Ş. (2014). Mecmû'a-i Eş'âr, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.

BARAN, E. (2009). Yeni Mecmua Üzerine Bir İnceleme, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

BEYAZ, Y. (2009). Fikir ve Sanat Hayatımızdaki Yeri Bakımından Yeni Mecmua Üzerine Bir İnceleme, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

BOYSAK, N. (2007). Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki 1479, 1591.2752.3005 Numaralı Şiir Mecmualarının Tanıtımı ve 2752,3005 Numaralı Mecmuaların Metni, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

BOZKURT, F. (2007). XV. Yüzyıla Ait Bir Şair Mecmuası, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

BOZKURT, Z. (1991). Mecmu'a-i Ebyat, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

CAN, R. (2011). Seyyid Ali Hemedani Doğu Türkçesiyle Bir Mecmua, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

DİLÇİN, C. (2009). Yeni Tarama Sözlüğü, TDK Yay., Ankara.

DİLÇİN, C. (2010*).* Fuzûlî'nin Şiiri Üzerine İncelemeler, İstanbul: Kabalcı Yay.

DOPDOĞRU, İ. (2011). Mecmu'a-i Eş'ar-ı Mevleviyan, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

DURAN, R. (2008). Pervâne Beg Nazîre Mecmuası, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

DUYAR, H. (2007). Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi'ndeki 11452, 12548, 13596 Numaralı Şiir Mecmualarının Tanıtımı ve 13596 Numaralı Mecmuanın Metni, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

ERPİK, A. (2009). Mecm'a-i Eş'ar, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

EVECEN, D. (2011). 17. Yüzyıldan Üç Mecmua-ı Eş'ar, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

EVREN, B. (2013). Mecmua-i Gazeliyyat-ı Kadim, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

EYİGÜN, Z. (2013). Resimli Mecmua'da Edebî Faaliyetler, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

FİDAN, G. G. Ö. (2006). Mevlana Müzesi'nde Bulunan Bir Mevlevi Şiirleri Mecmu'ası (Mecmu'a-i Eş'ar), Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

GAYA, S. (1997). Mecmua-ı Muallim Etrafında Edebi ve Fikri Hareket, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Erzurum.

GILIÇ, N. (2004). Mecmû'â-i Kasâ'îd-i Türkiyye'nin İçerik Yönünden Değerlendirilmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

GIYNAŞ, K.A. (2009). Milli Kütüphanedeki Yz A 803 Numaralı Mecmuanın Transkripsiyonlu Metni, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

GIYNAŞ, K.A. (2011). Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 25), 245-260.

GÖK, S. (2013). Mecmu'a-i Eş 'âr, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

GÖK, N. (2018). Semi Mecmuası ve Şiirleri, *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergisi,* S. 40, s. 261-270.

GÖKÇE, R. (2007). Eski Türk Edebiyatında Mektup ve Bir Mecmua-i Münşeat, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

GÖLPINARLI, Abdülbaki (hzl.) (1948, 1958, 1961). *Fuzûlî Dîvânı.* İstanbul: İnkılap Kitabevi.

GÜRBÜZ, İ.N. (2011). Mecmua-i Letaif, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

GÜRBÜZ, M (2011). Kâbilî'nin Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KANAR, Mehmet (2012). *Arapça-Türkçe Sözlük,* Say Yay., İstanbul.

KANAR, Mehmet (2012). *Farsça-Türkçe Sözlük,* Say Yay., İstanbul.

KARA, A. (2020). Kâtibî'ye Ait Yayınlanmamış Şiirler, *International Journal of Filologia,* S. 4, s. 164-203.

KARAKOÇ, K. (2021). Divan Mahzeninde Uyandırılmayı Bekleyen Dört Şair, *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature,* C. 7, S.1, s.120-132.

KAYA, E. (2013). Mecmua-i Eş'âr, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

KAYA, T. (2007). Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesindeki 13467 Numaralı Şiir Mecmuasının Metni, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

KOÇOĞLU, T. (2004). Şefîk-Nâme, Şefîk-Nâme Şerhi ve Edhem ü Hümâ Mecmuası, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

KOYUNCU, F. (2012). Nuruosmâniye Kütüphanesi 4962 Numaralı Mecmua, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

KÖKSAL, M. F. (2020). Berlin Devlet Kütüphanesi'nde XVI. Yüzyılda Derlenmiş Kıymetli Bir Mecmua: "Mecmû'a-i Nezâyir", *Kültürk,* S. 1, s. 49-71.

KÜÇÜK, S., Bâkî Dîvânı, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-kitap Projesi, Ankara.

KÜÇÜK, S. (1992). Yeni Mecmua (46-90. Sayılar Üzerinde Bir Araştırma) İnceleme ve Seçilmiş Metinler, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

KÜÇÜKKELEŞ, N. (2001). Mecmua-i Ebüzziya ve Teavün-i Aklam Mecmualarının Dil Ve Edebiyat Yönünden İncelenmesi ve Şiir Metinleri, Yayımlanmamış
Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

MERMER, Ahmet; Koç, Neslihan (2011). *Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü,* Ankara: Akçağ Yayınları.

MEZARCI, S. (2019). Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum 593 Numaralı Şiir Mecmuası: İnceleme,Mmetin, Dil içi çeviri, Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

MUSLUKÇU, F. (2014). Mecmua-i Eş'ar, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

ORDU, F. (2004). Mecmua-i Ebüzziya İnceleme, Tahlili, Fihrist, Seçilmiş Yazılar 1-71., Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sayılar Fatih Üniversitesi Sosyal
Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ÖNUÇAR, M. (1998). Mecmua-i Ebüzziya'da Rousseau Tercümeleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

ÖZCAN, H. (2007). *Kaysûnîzâde Nidâî Muhammed Çelebi El-Ankaravî'nin Menâfi'u'n -Nâs Adlı Eseri,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

ÖZDEMİR, F. (2004). Abdü'l-Bâkî bin Mehmed er-Rodosî, Mecmu'a-i Eş'âr ve Fevâ'id Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

ÖZEROL, N. (2017). Bir Mecmûada Yer Alan Bazı Mitolojik Bilgiler, *KÜLLİYAT Osmanlı Araştırma Dergisi*, S. 1, s.52-61.

ÖZTÜRK, S. (2010). Mecmu'a-yı Eş'ar, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.

ÖZYÖN, C. (2013). Mecmua-i Gazeliyyat, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

PARLATIR, İ. (2015). Okullar İçin Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, Yargı Yayınevi Yay.

PARLATIR, İsmail (2009). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Yargı Yayınları.

REDHOUSE, Sir James (2001*). Turkish and English Lexicon*, İstanbul: Çağrı Yayınları.

SAĞMAN, S.H. (2001). Ruşen Efendi'nin XIX. Yüzyılda Yazılmış "Mecmua-i İlahiyyat" Adlı Güfte Mecmuası, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sami, Şemseddin (2010). *Kamûs-ı Türkî,* İstanbul: Çağrı Yayınları.

SÜRMELİ, E. (2003). Mecmu'a-i Kasaid-i Türkiye, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

ŞAHİN, O. (2005). Mecmu'a-i Münşeat TDK Ktp. A.363/1 (İnceleme-MetinTıpkıbasım), Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

ŞAHİNTÜRK, M.H. (2020). İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda Bulunan OE_YZ_0909_01-10 Demirbaş Numaralı Mecmua Üzerine, *KÜLLİYAT Osmanlı Araştırma Dergisi*, S. 10, s. 43-56.

ŞİRİN, S. (2008). Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 3849 Numarada Kayıtlı Mecmu'a-yı Eş'arın (80a-120a) Yapraklarının Tenkitli Metni, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

TAŞ, T. (2013). Mecmua-i Eşar, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

TAŞDEMİR, İ. (2014). Mecmu'a-ı Gazeliyyat, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

TILFARLIOĞLU, M. (2011). Mecmu'a-i Eş'ar, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

TOPTAŞ, E. S. (2014). Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI.(1988). *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C.
28). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

UZKUÇ, S. (2005). Büyük Mecmua Tahlili Fihrist-İnceleme-Metin, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

YALÇIN, Ö. (2010). Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 3849 Numarada kayıtlı Mecmu'a-yı Eş'ar Üzerinde İnceleme, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

YANAR, H. (2001). Bizim Mecmua Dergilerinin İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

YAZAR, S. (2020). Şahsi Bir Arşiv Kaynağı Olarak Balıkesirli Râsih'in Mecmuası: İçerik Analizi ve Derkenar Notları, *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi,* S. 13, s. 27-62.

YILDIZ, E. (2020). Sultan III. Mustafa'ya Sunulan Cülûsiyyeleri İçeren Bir Mecmua, *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi,* S. 12, s. 130-153.

YILMAZ, A. (2001), Mecmua-i Edebiyye Dergisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

YILMAZ, Y. (2001). Pervane Beg Nazire Mecmuası (99b-129a) Transkripsiyonlu, Edisyon Kritikli Metin, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

YILTER, S. (2006). Mecmu'a-i Kasa'id ve Gazeliyyat (Mecmu'a-i Devavin), Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

YORULMAZ, N. (2011). Şem'i Mecmuası, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

YURDUN, D. (1999). Mecmua-i Edebiyye, İnceleme, Tahlili Fihrist, Seçme Metinler, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Erzurum.

TIPKIBASIM

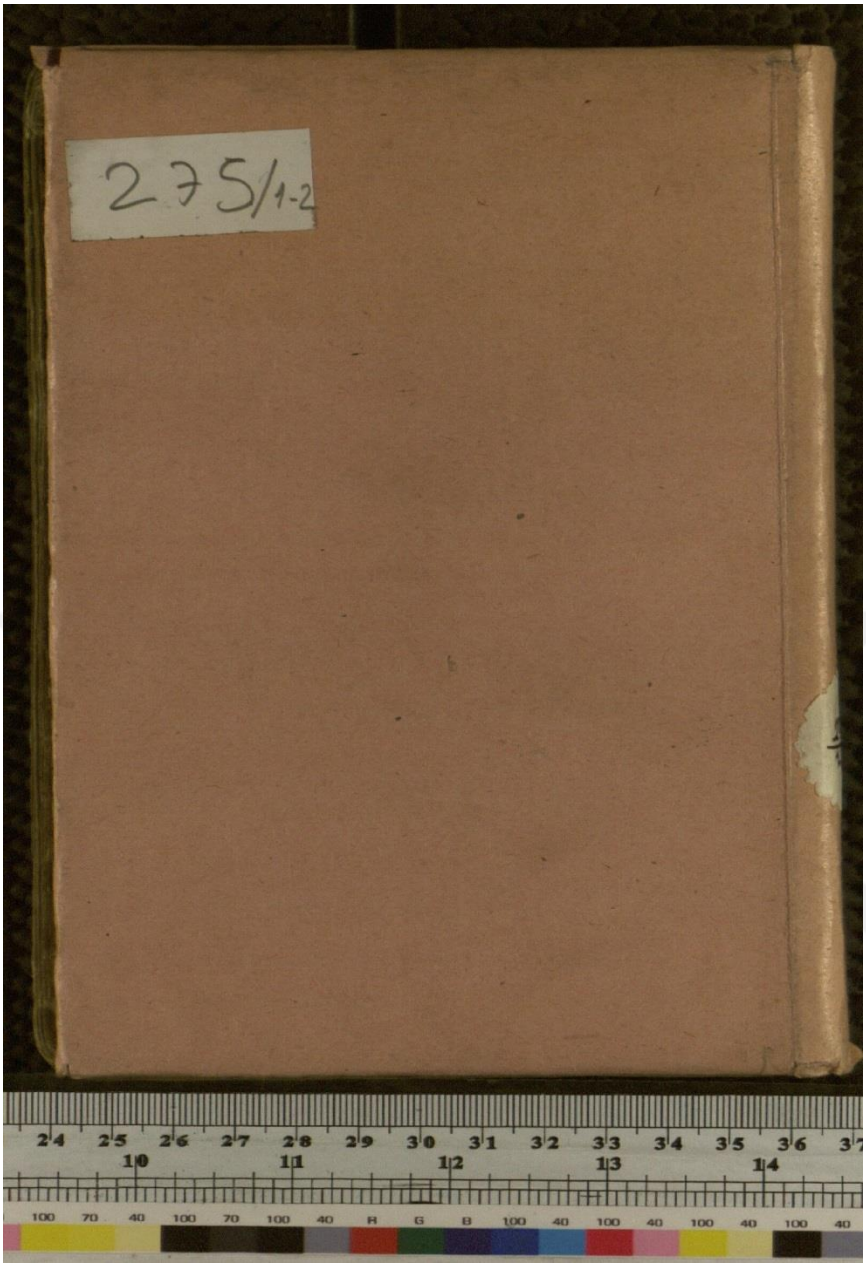
275/1-2

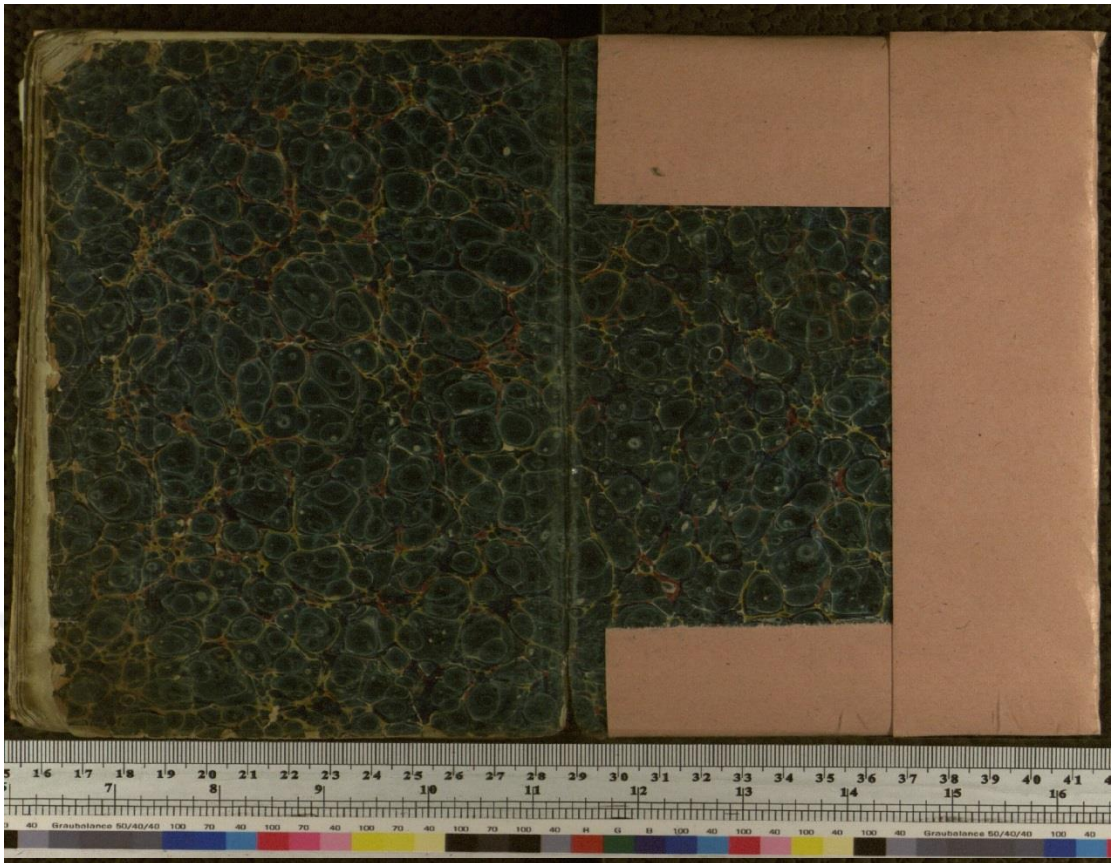

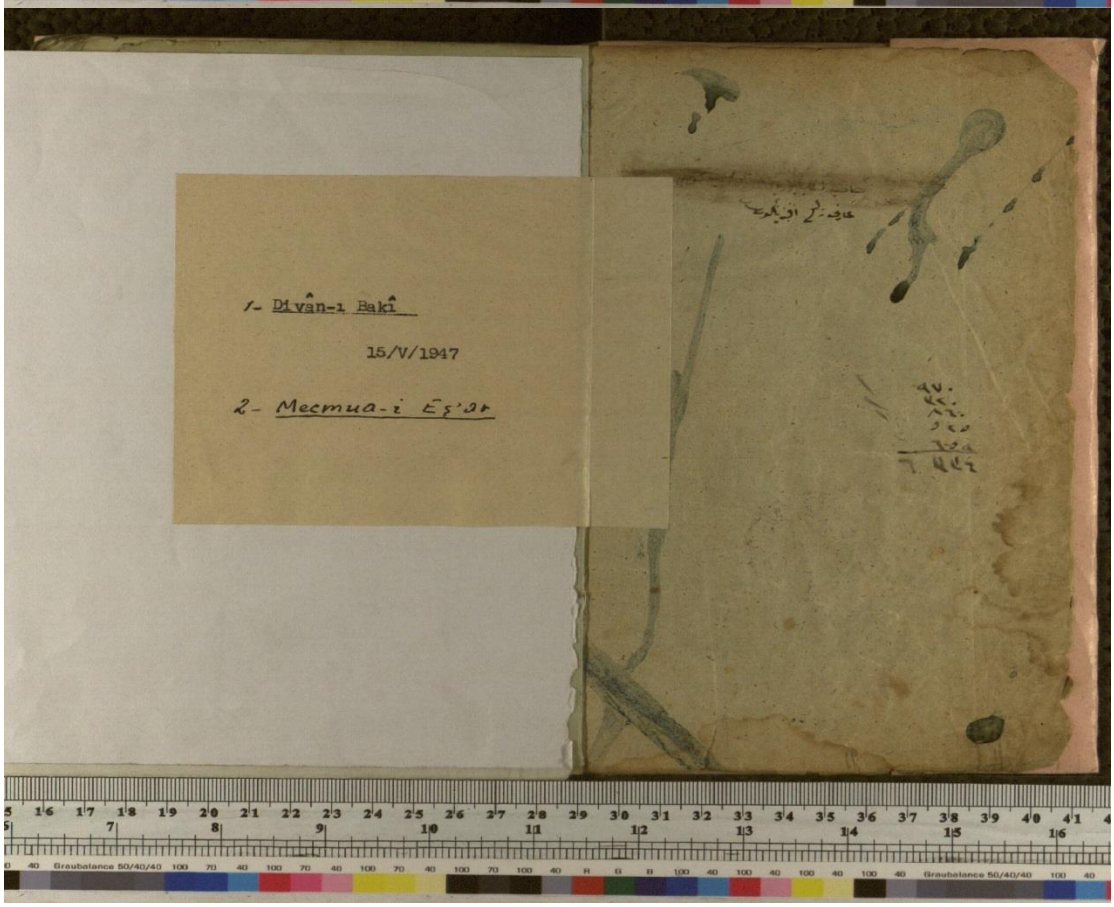
1- Divân-ı Bakî
15/V/1947
2- Mecmua-i Eş'ar

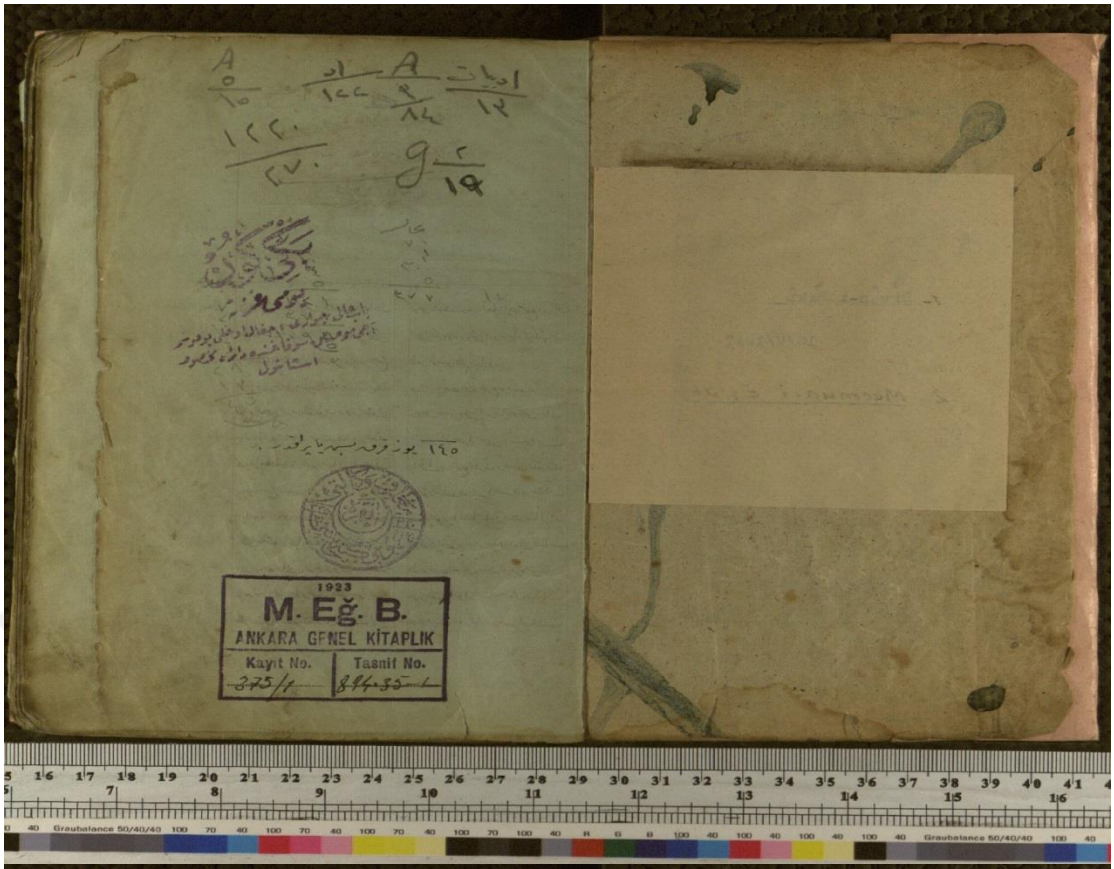
1923
M. Eğ. B.
ANKARA GENEL KİTAPLIK
Kayıt No. 875/1
Tasnif No. 844.55 L

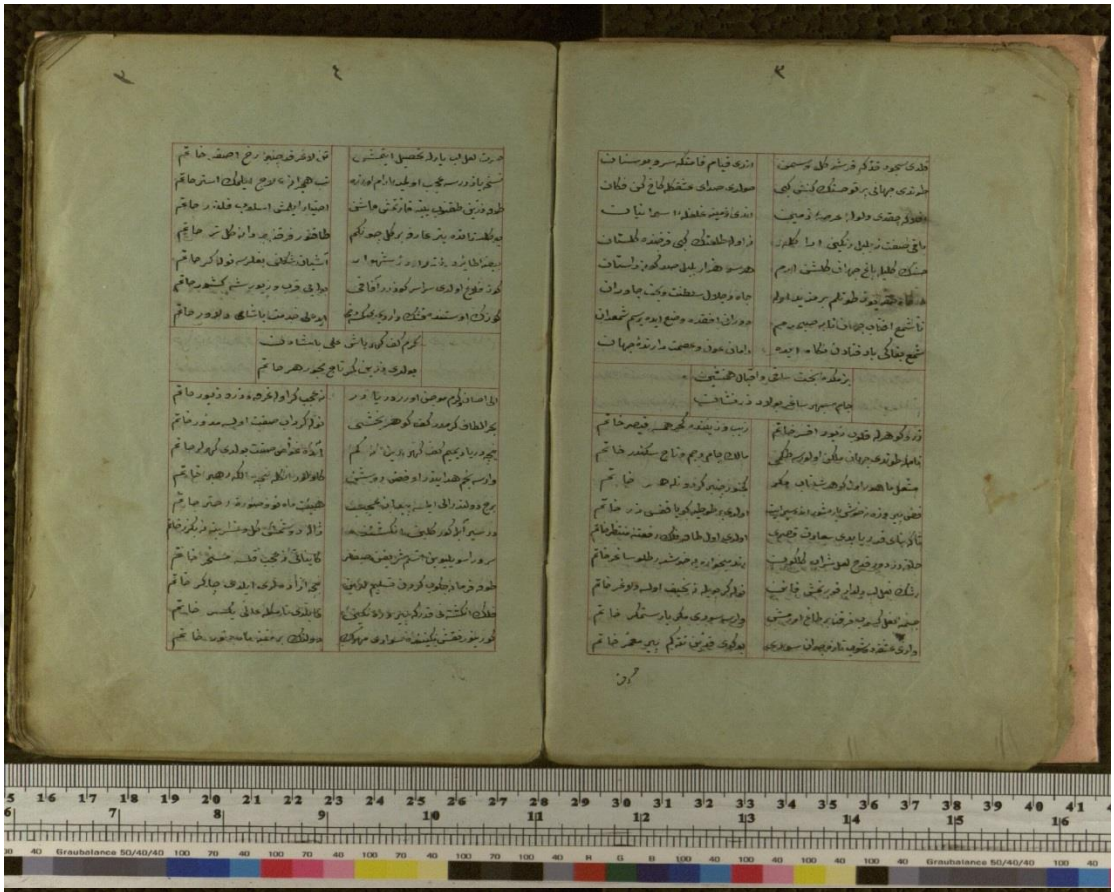

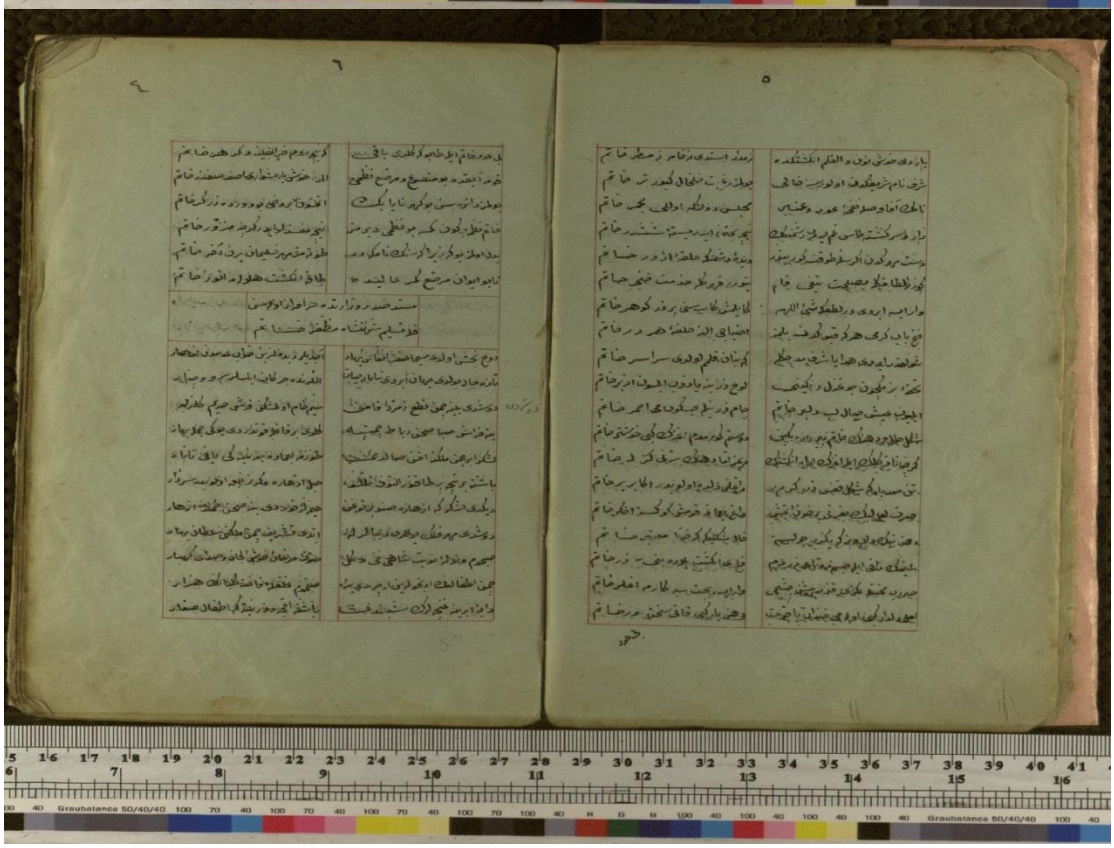

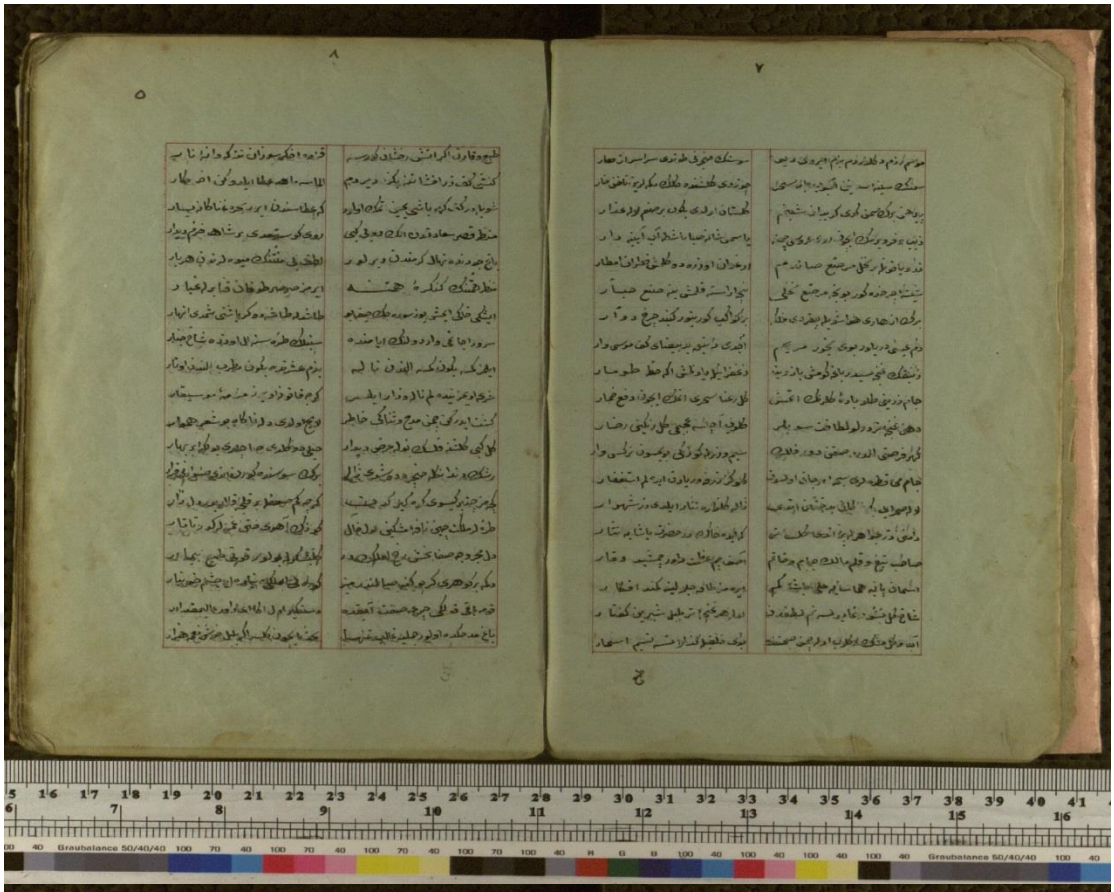

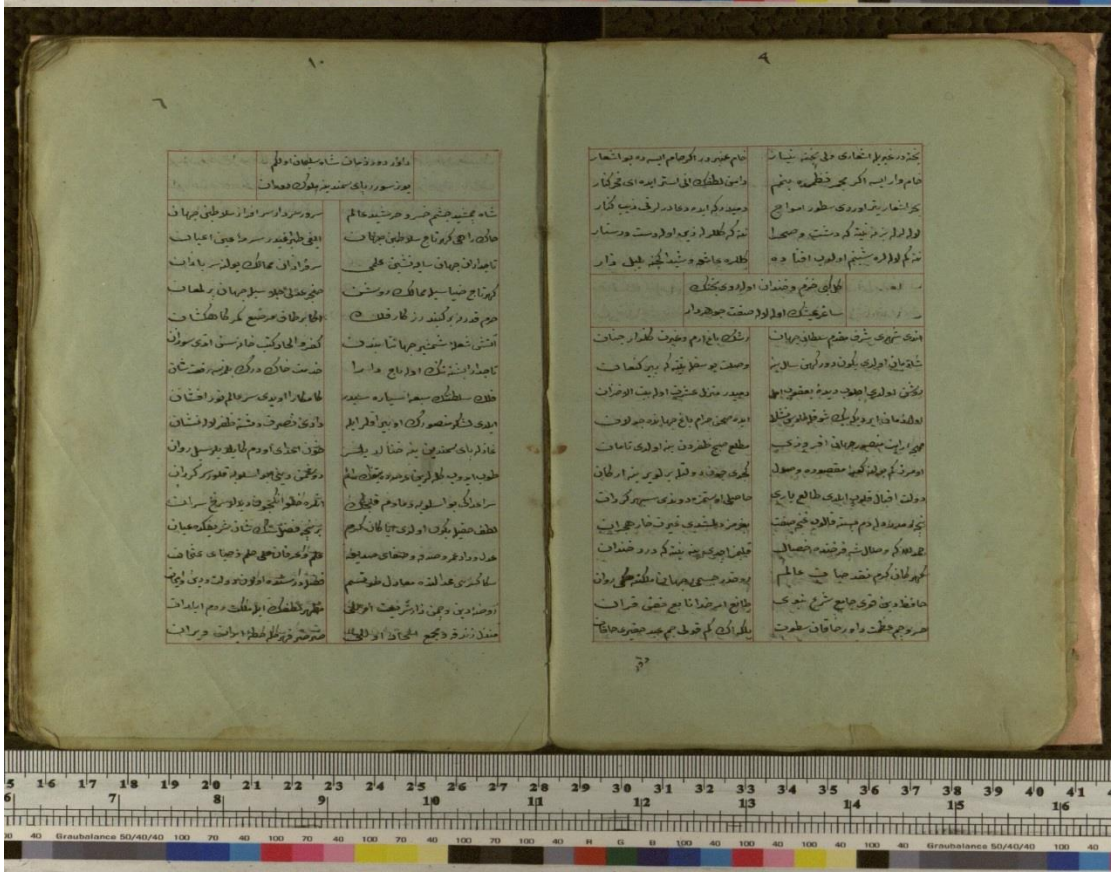

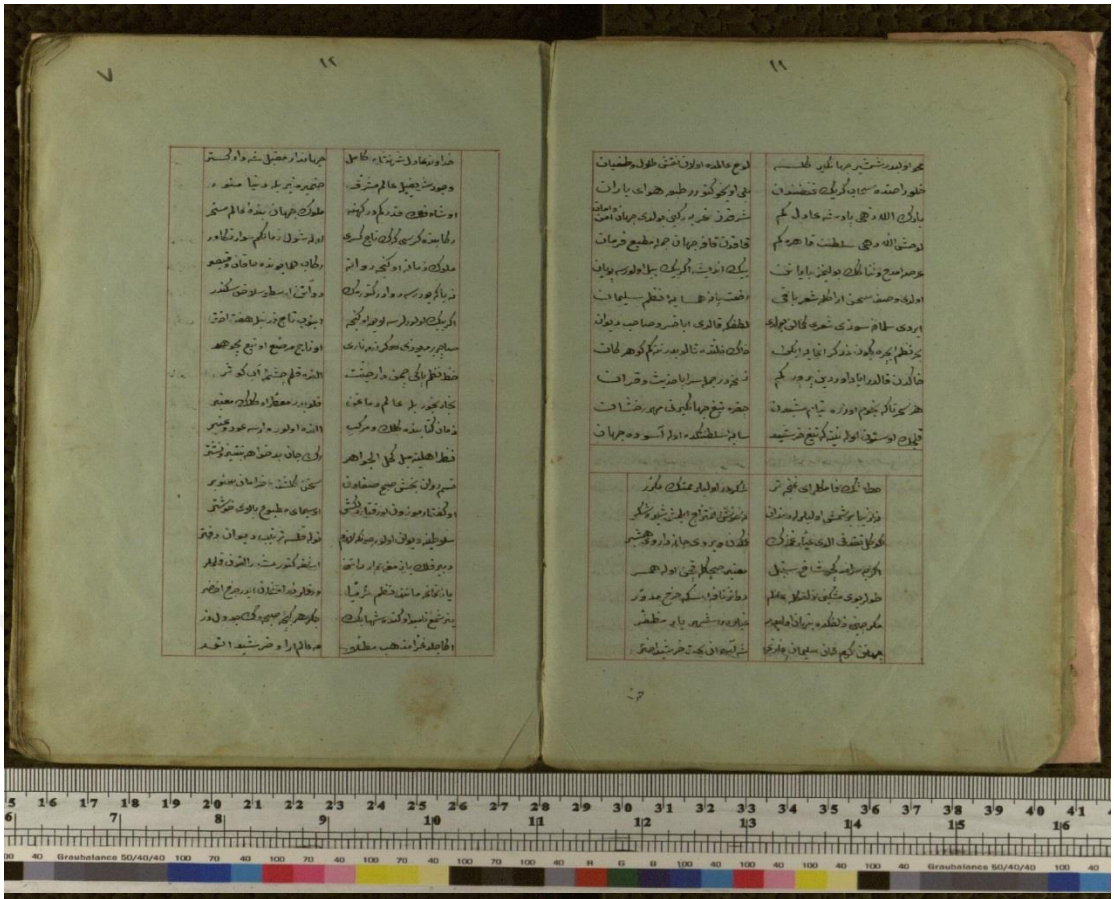

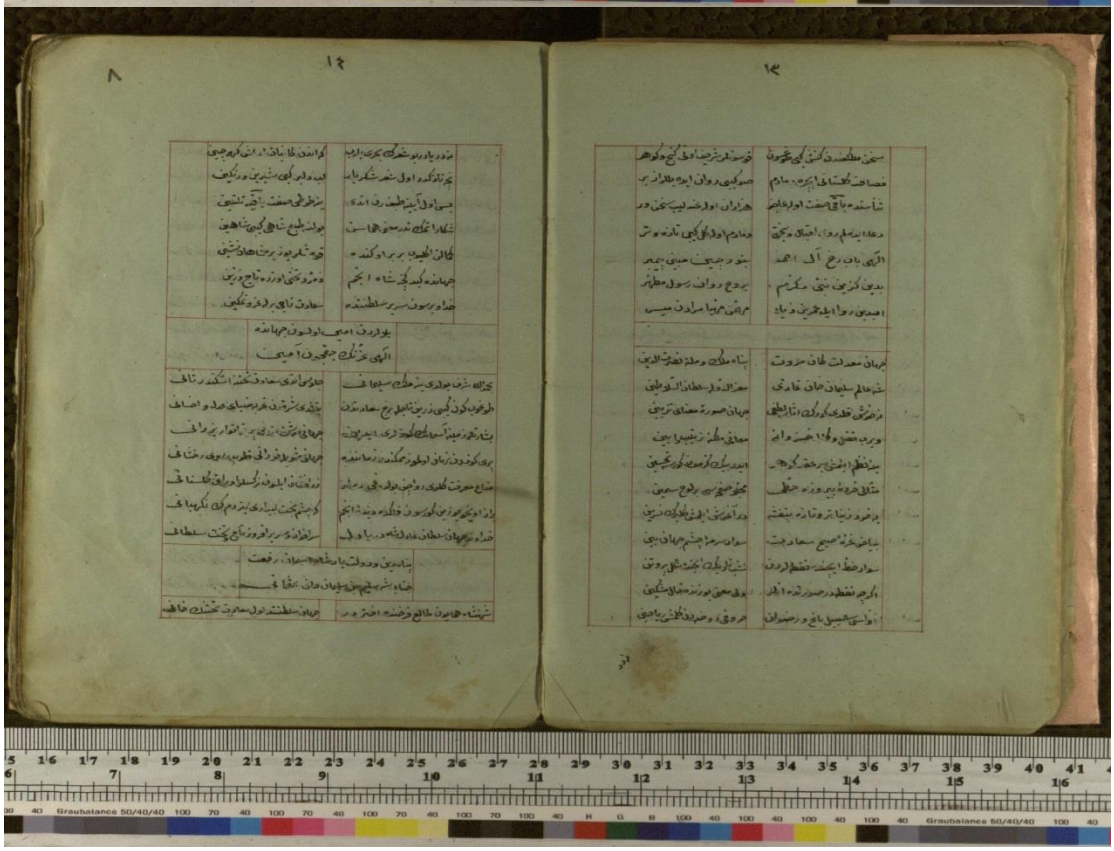

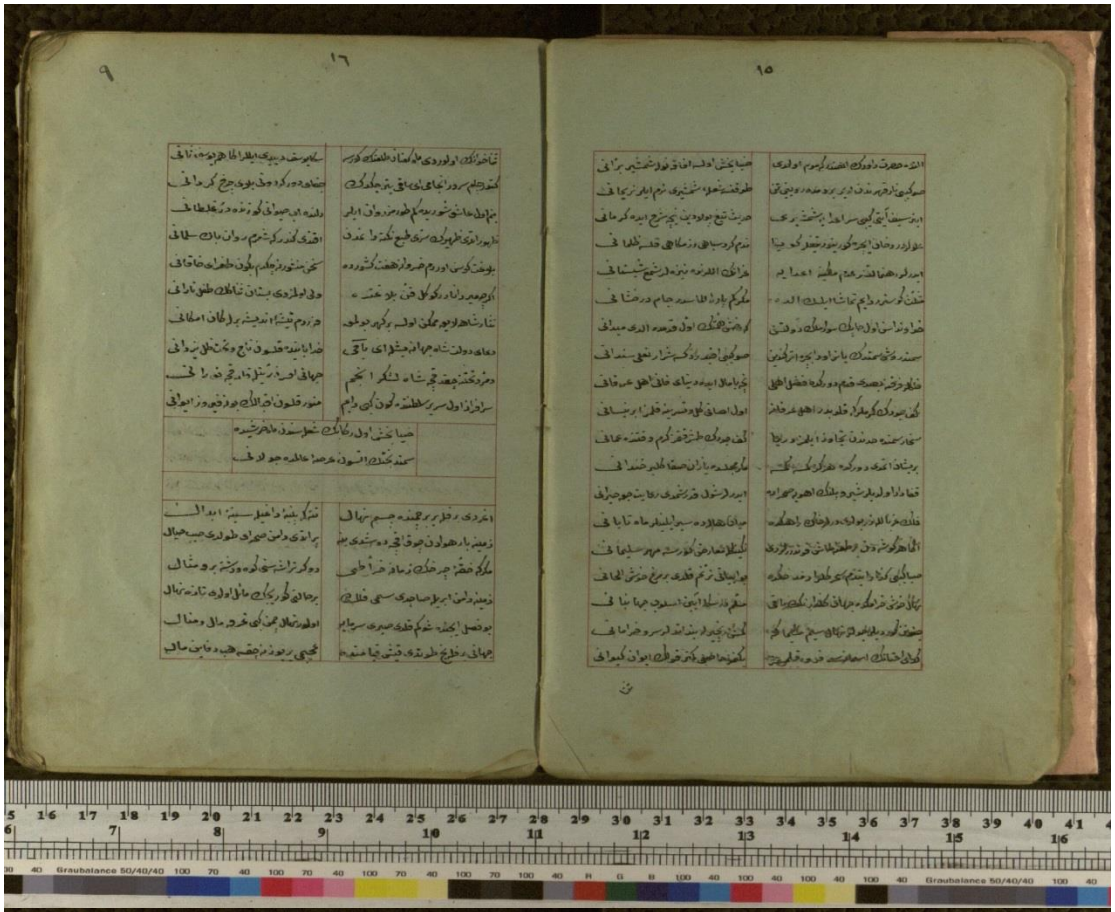

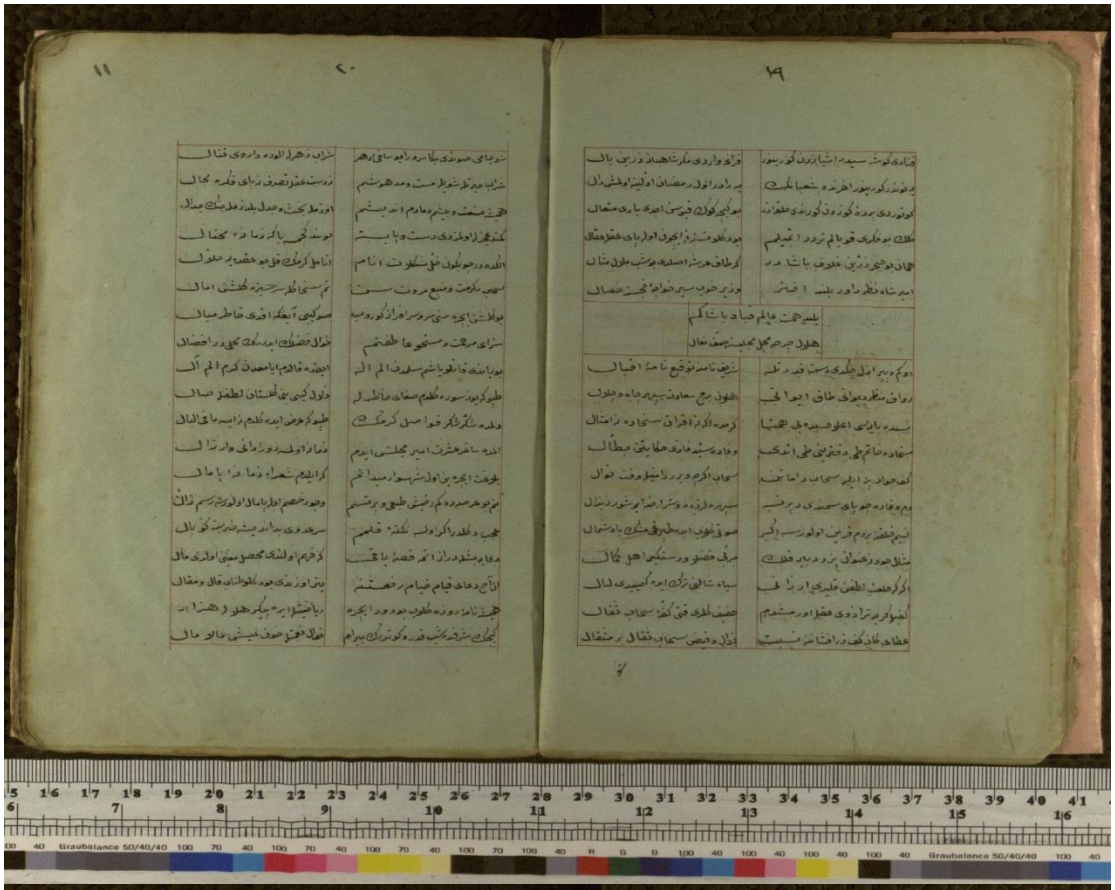

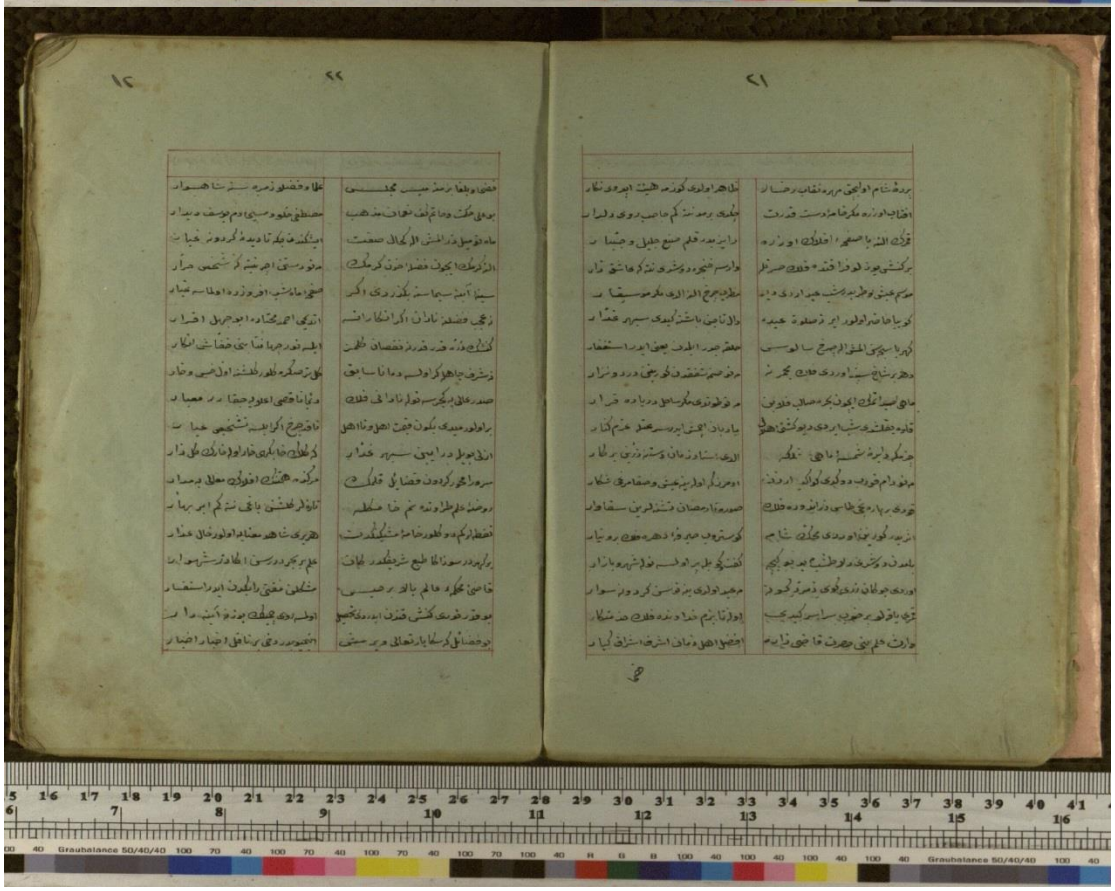

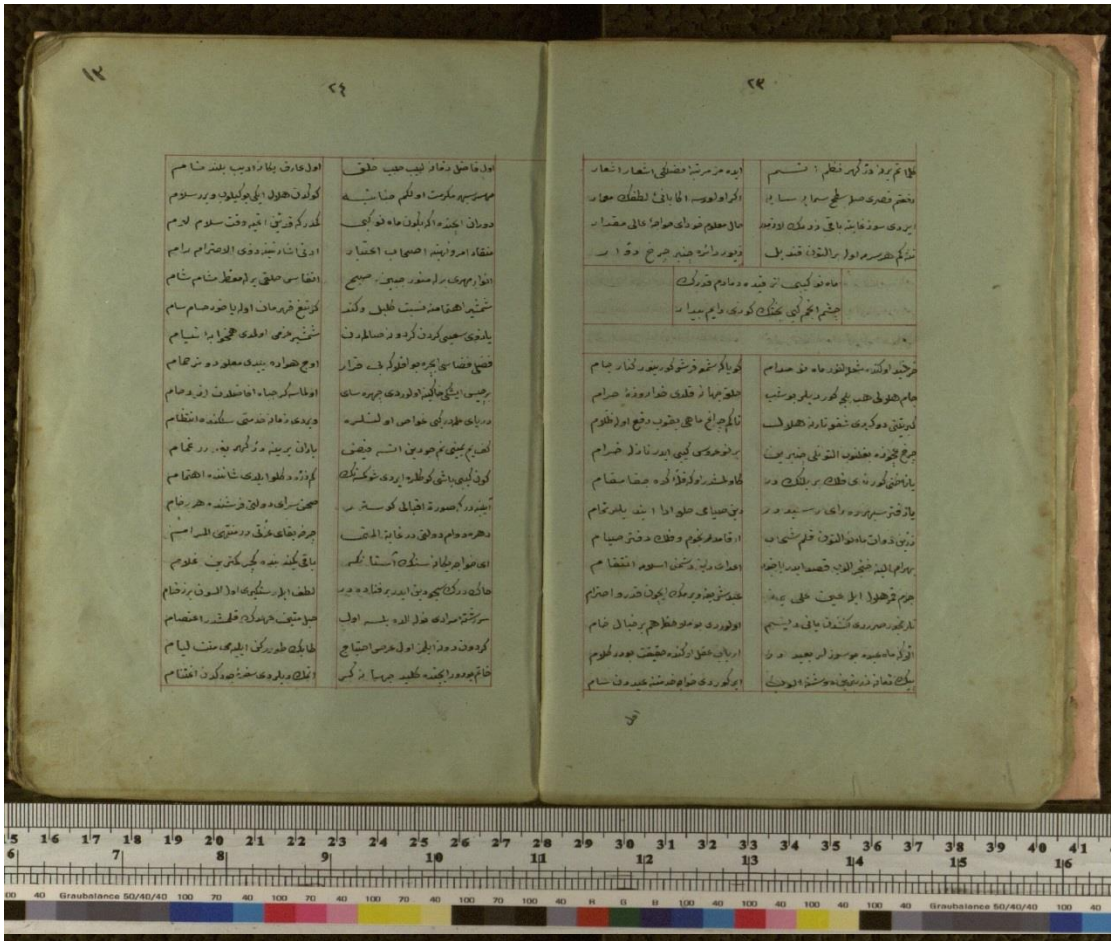

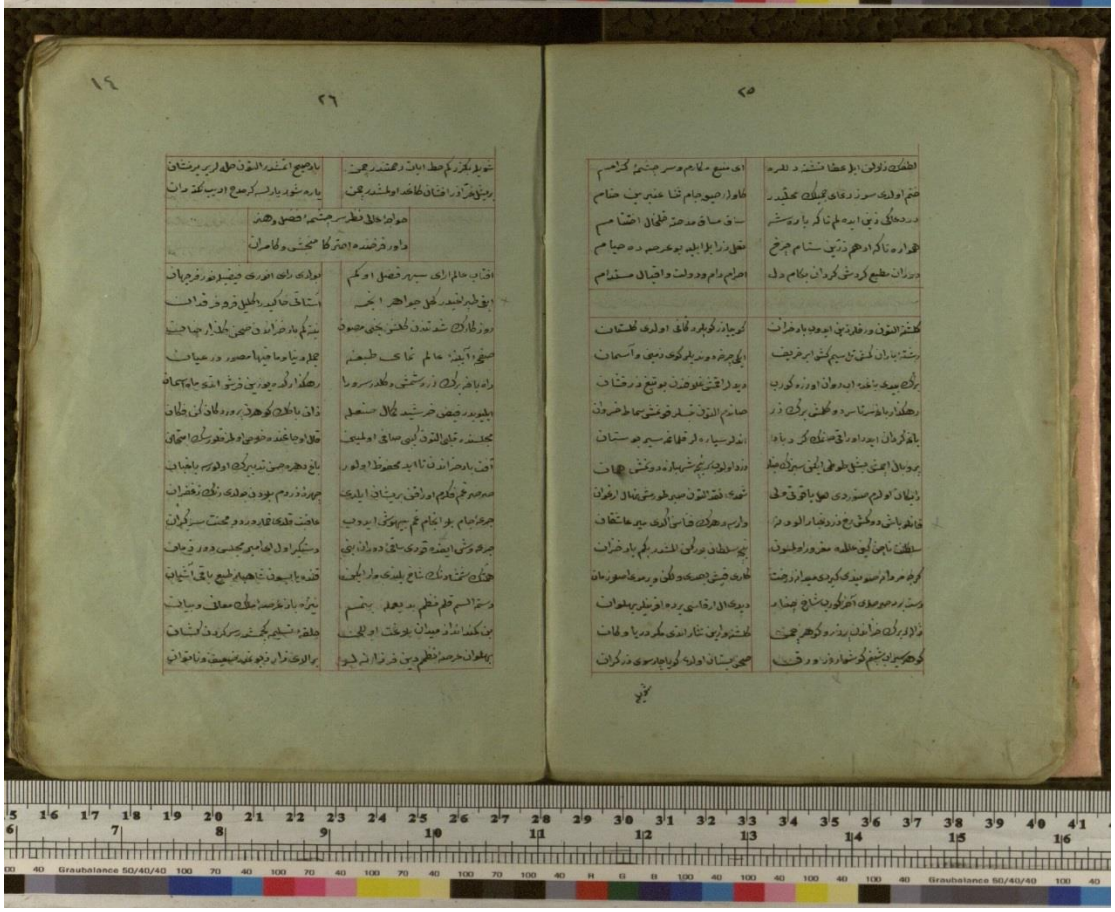

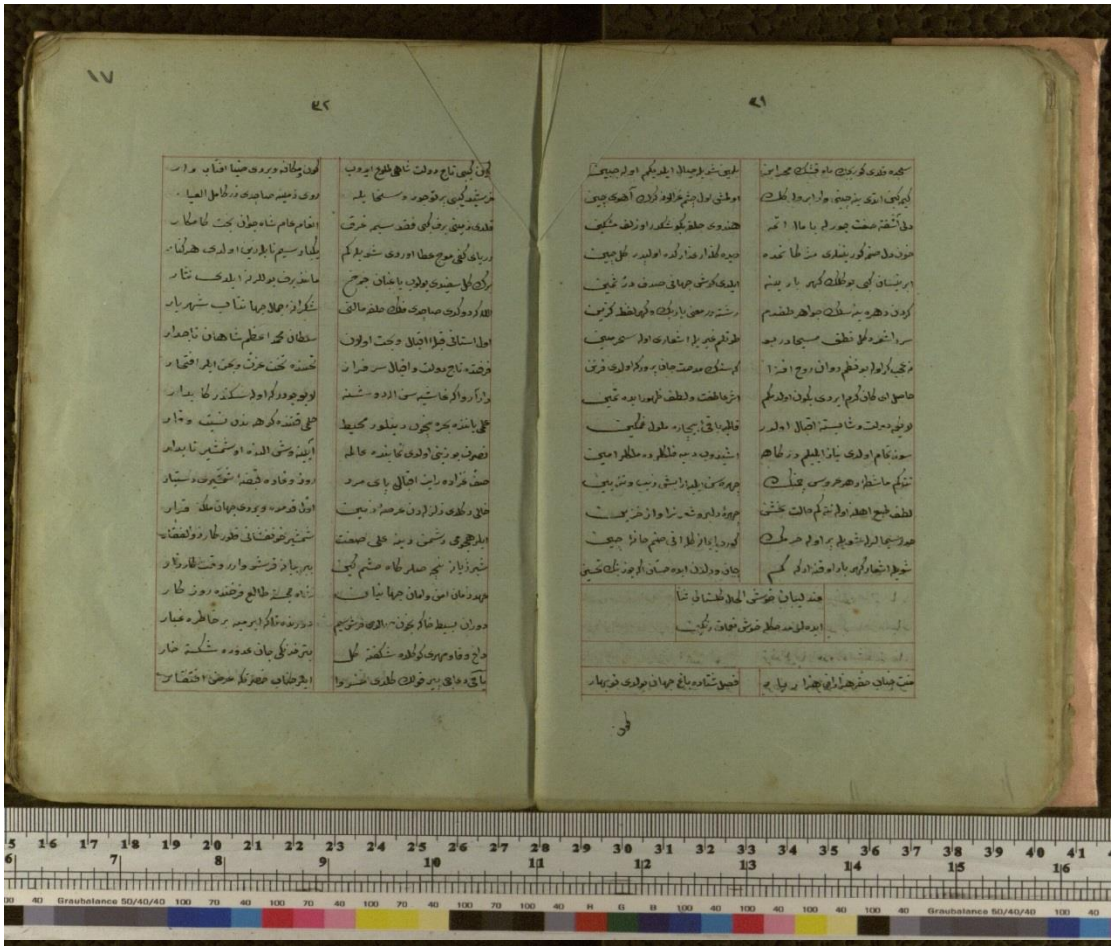

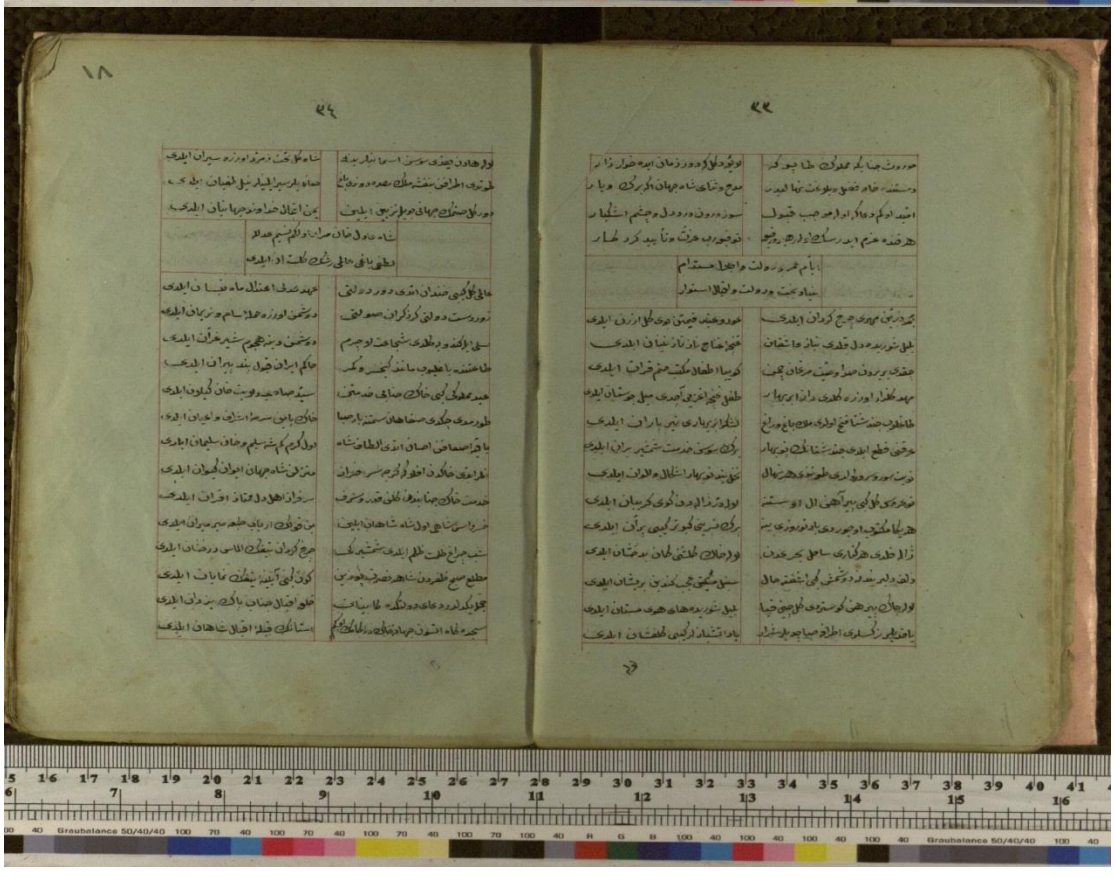

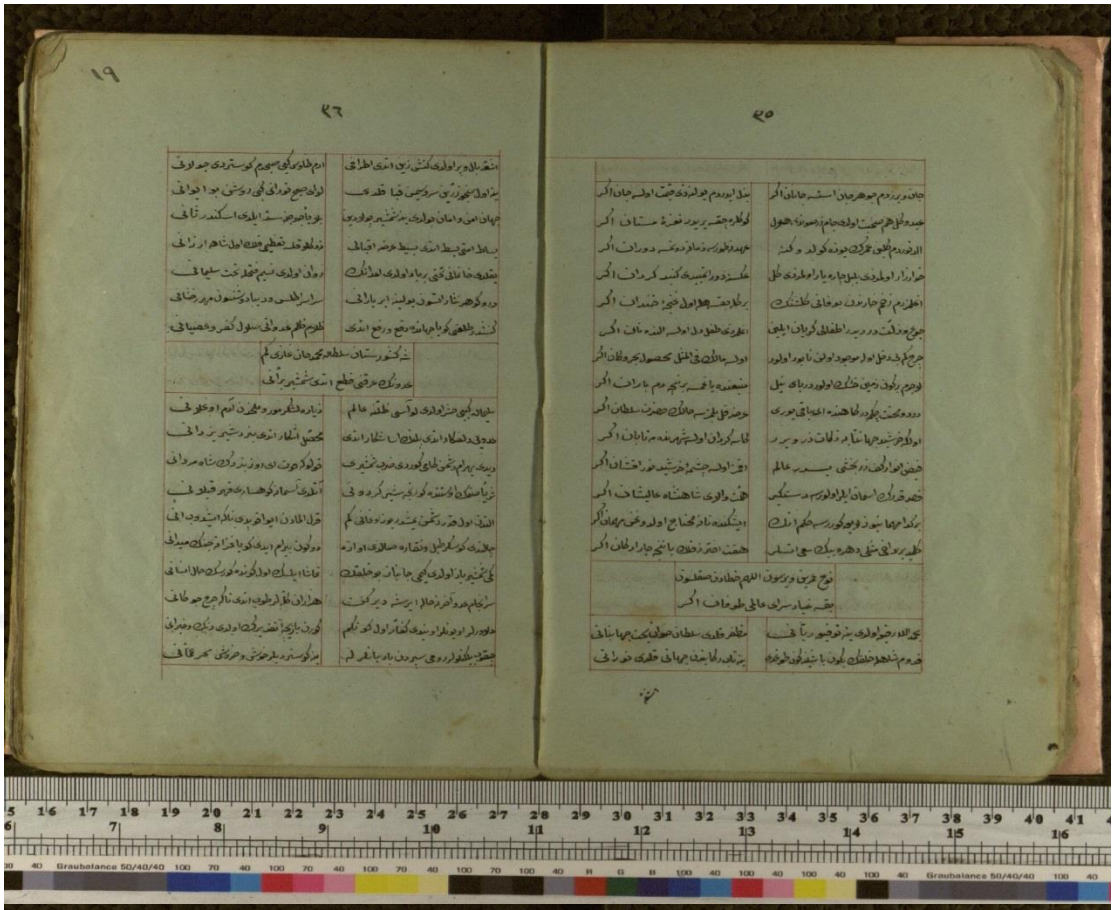

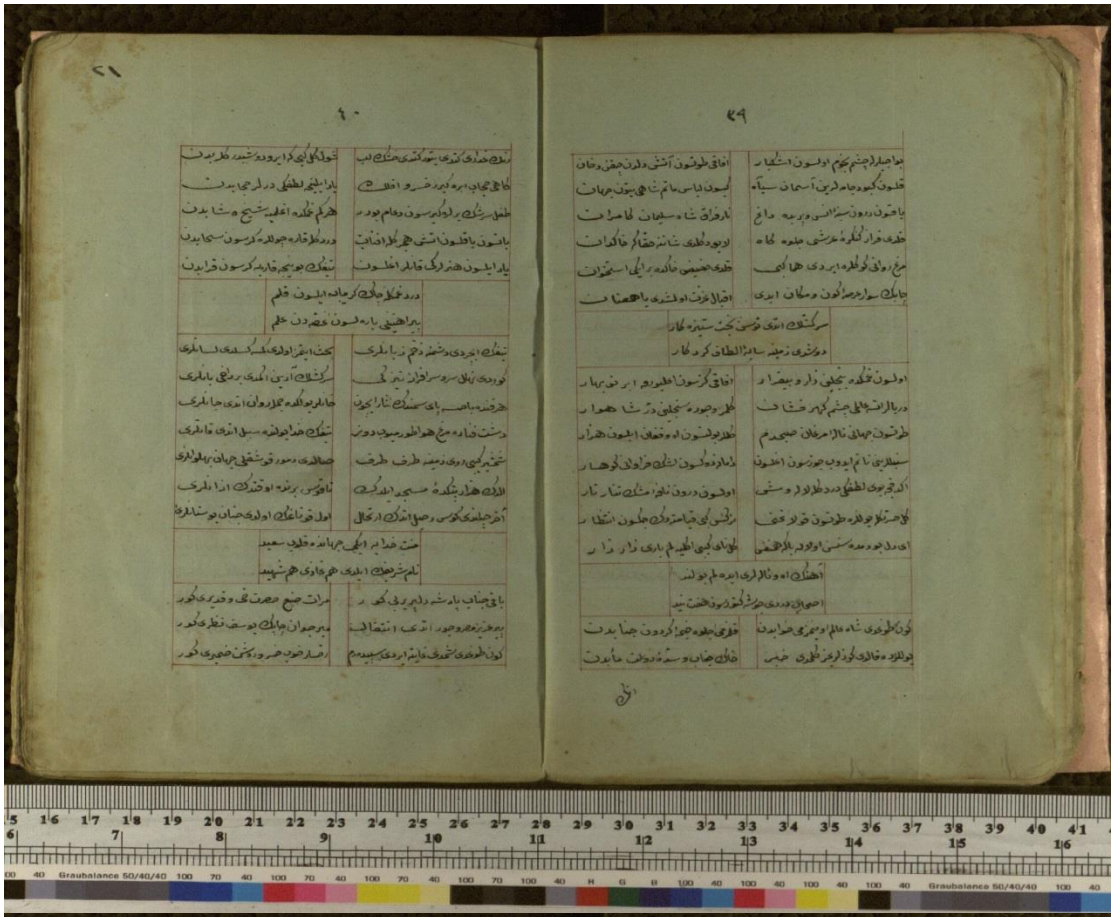

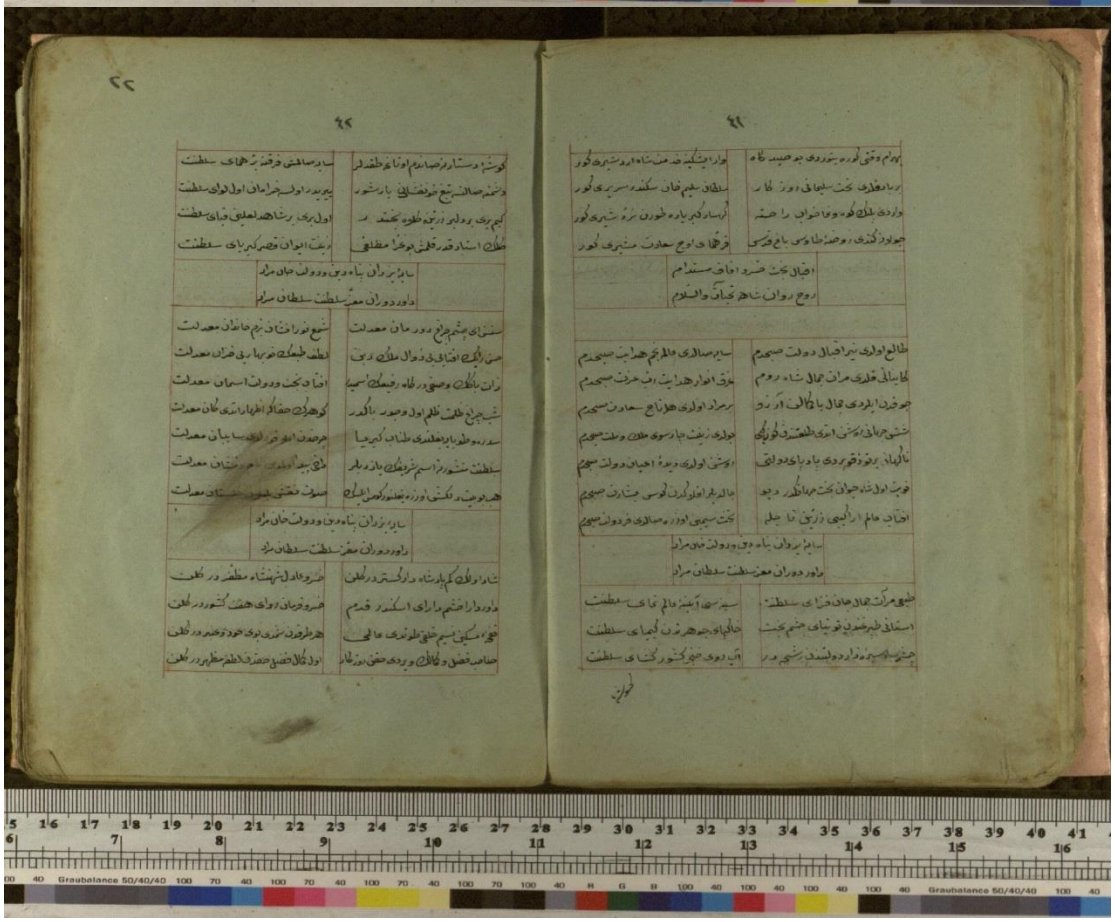

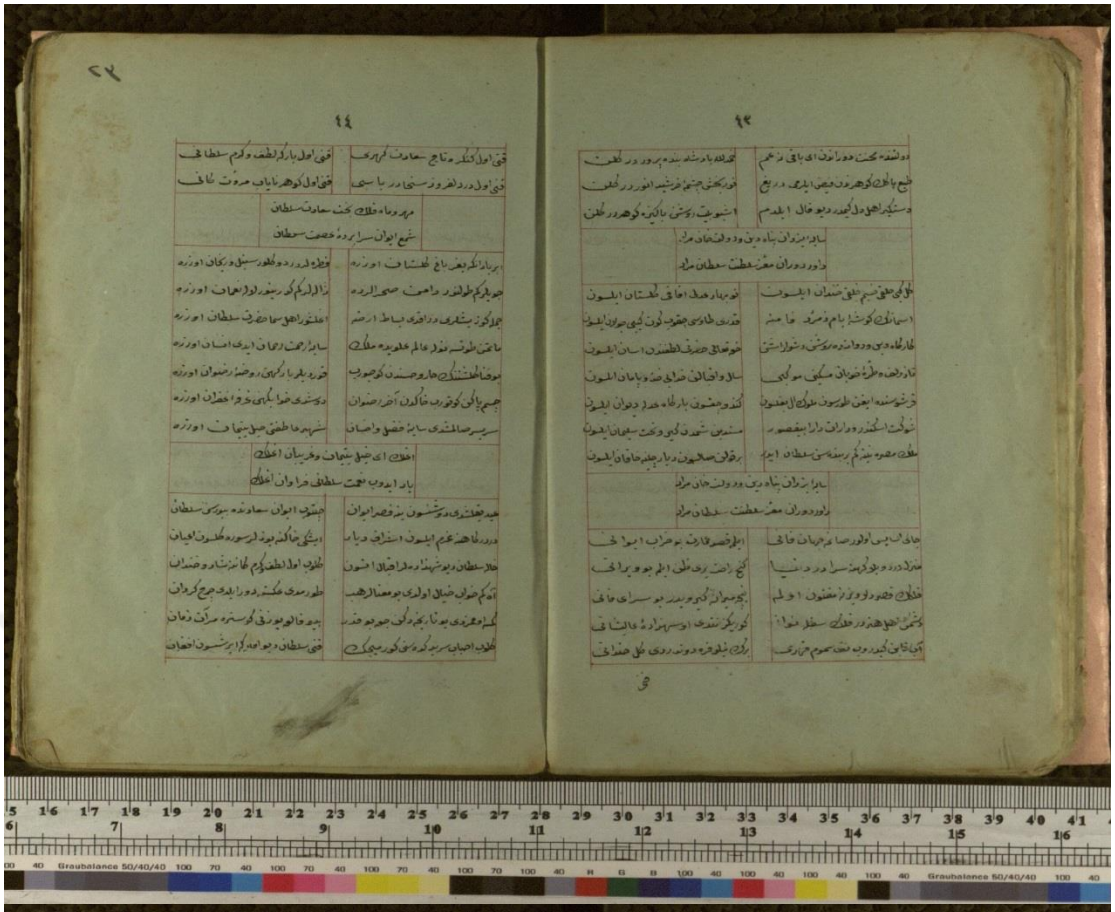

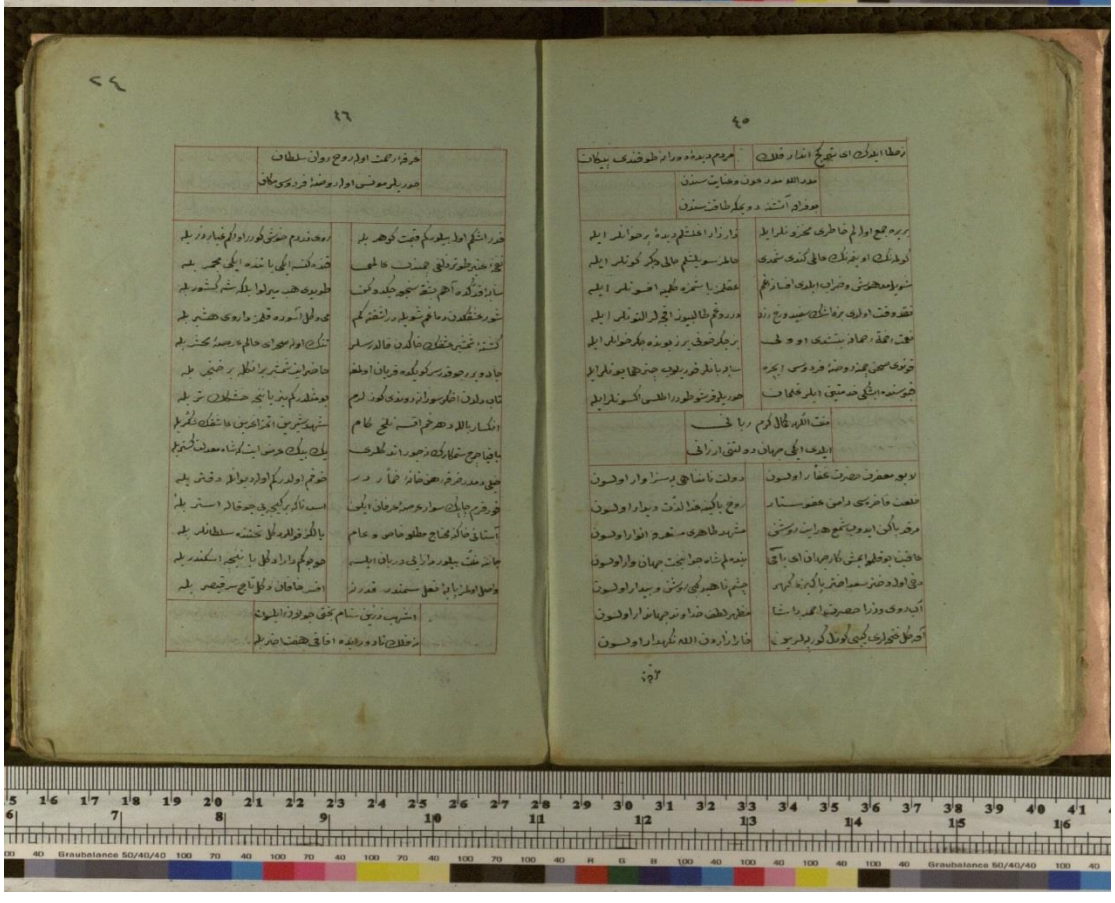

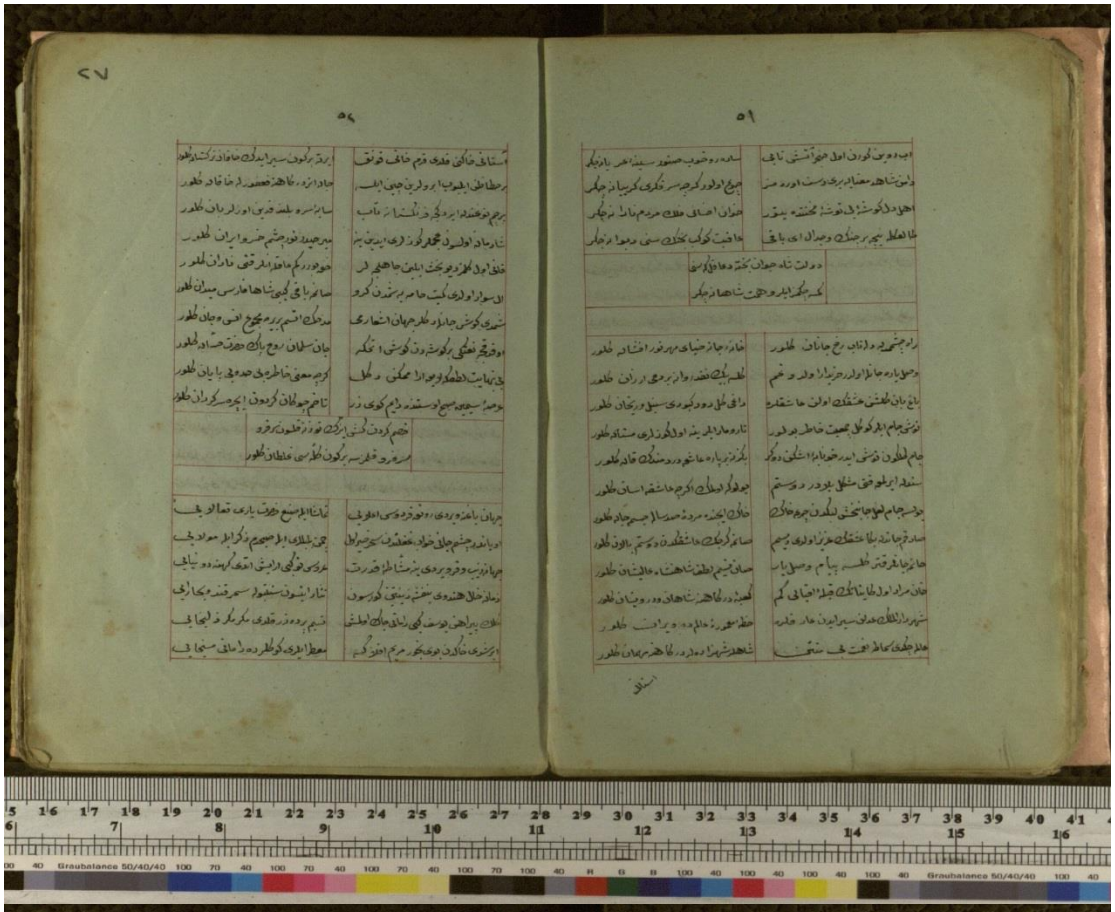

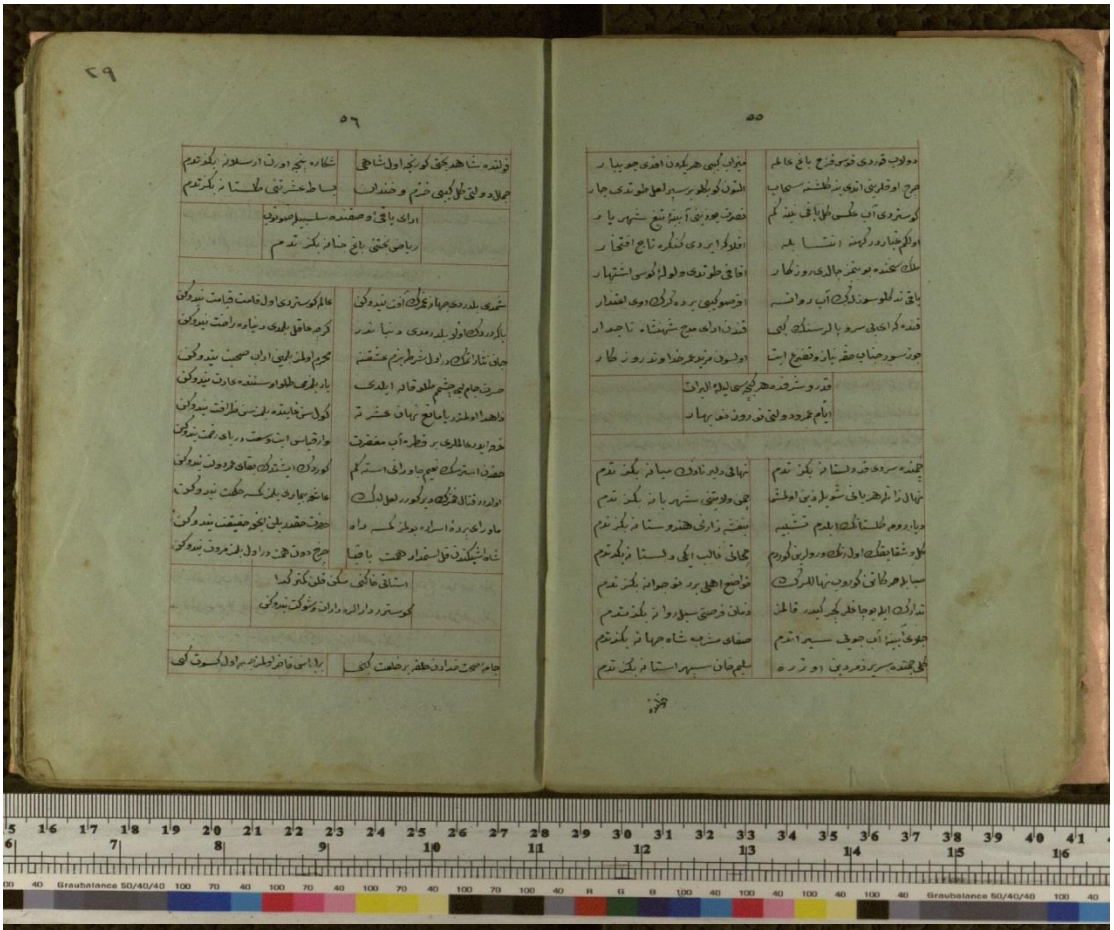

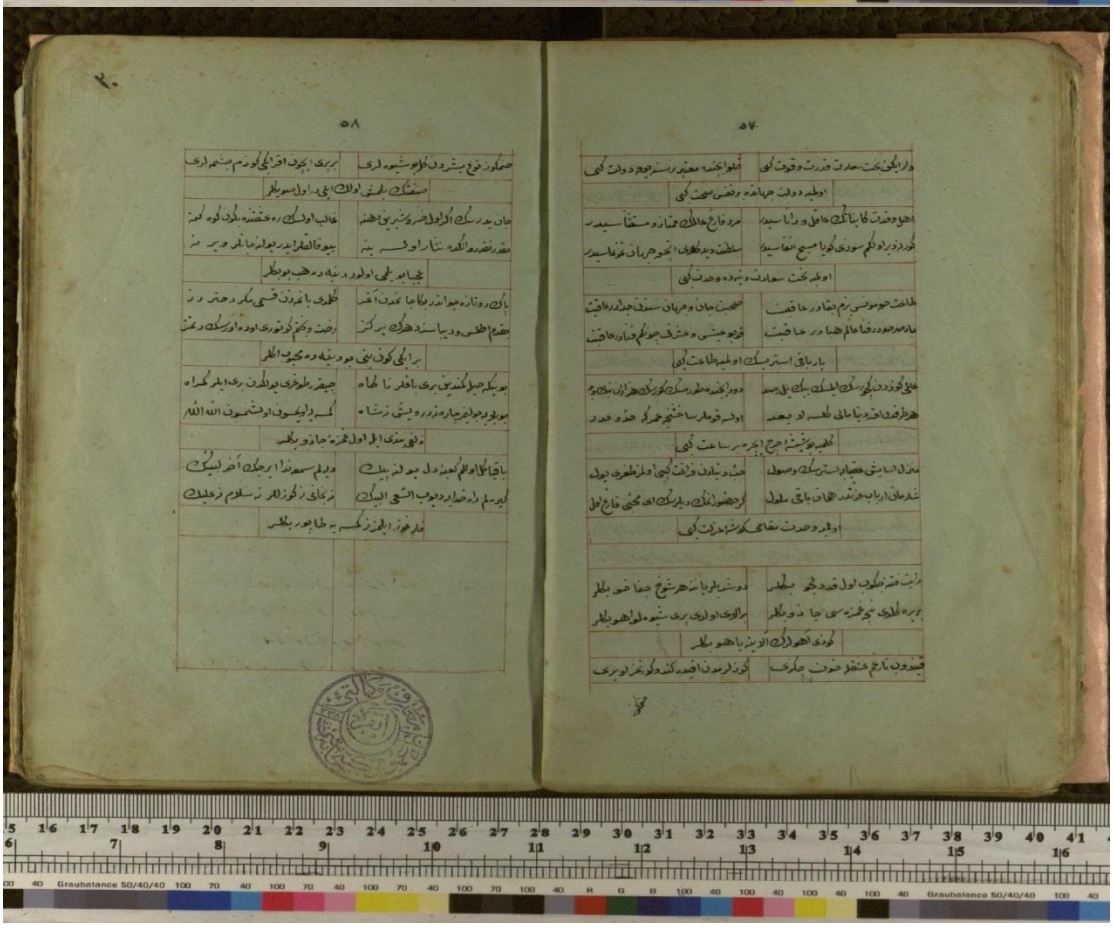

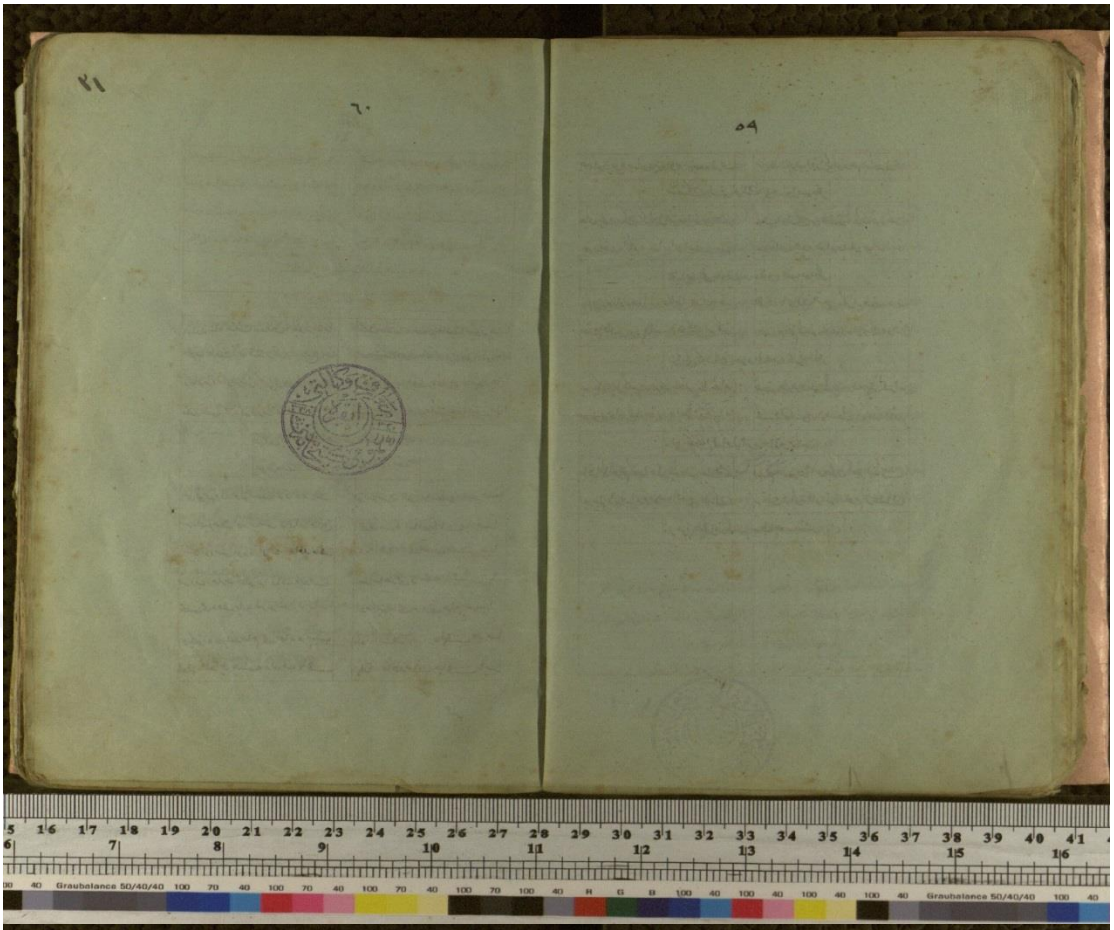

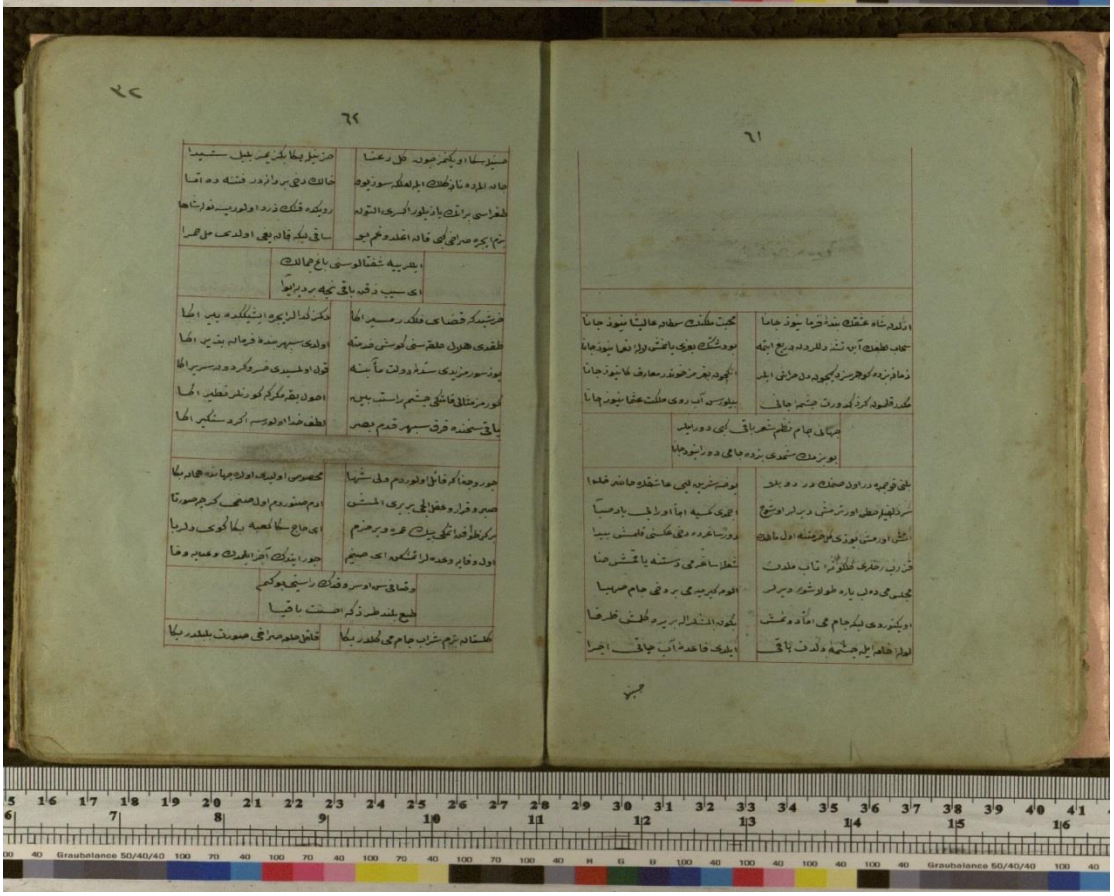

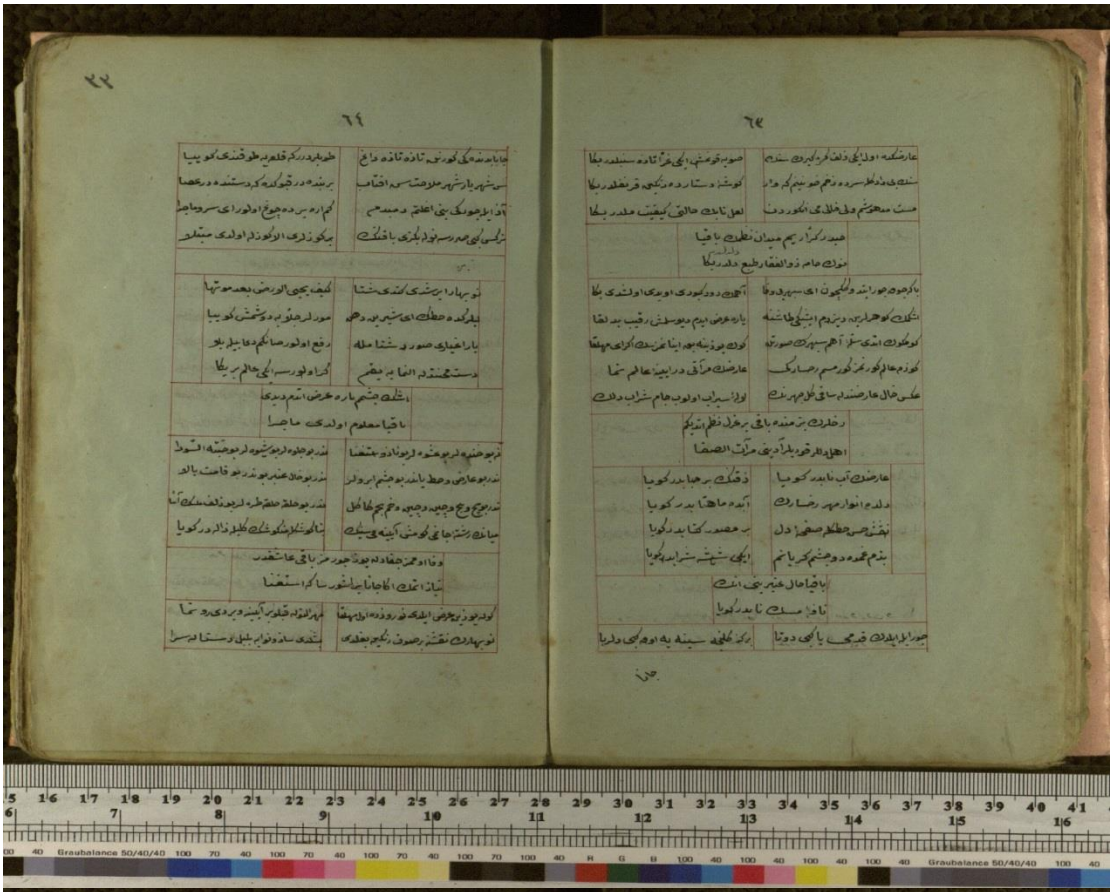

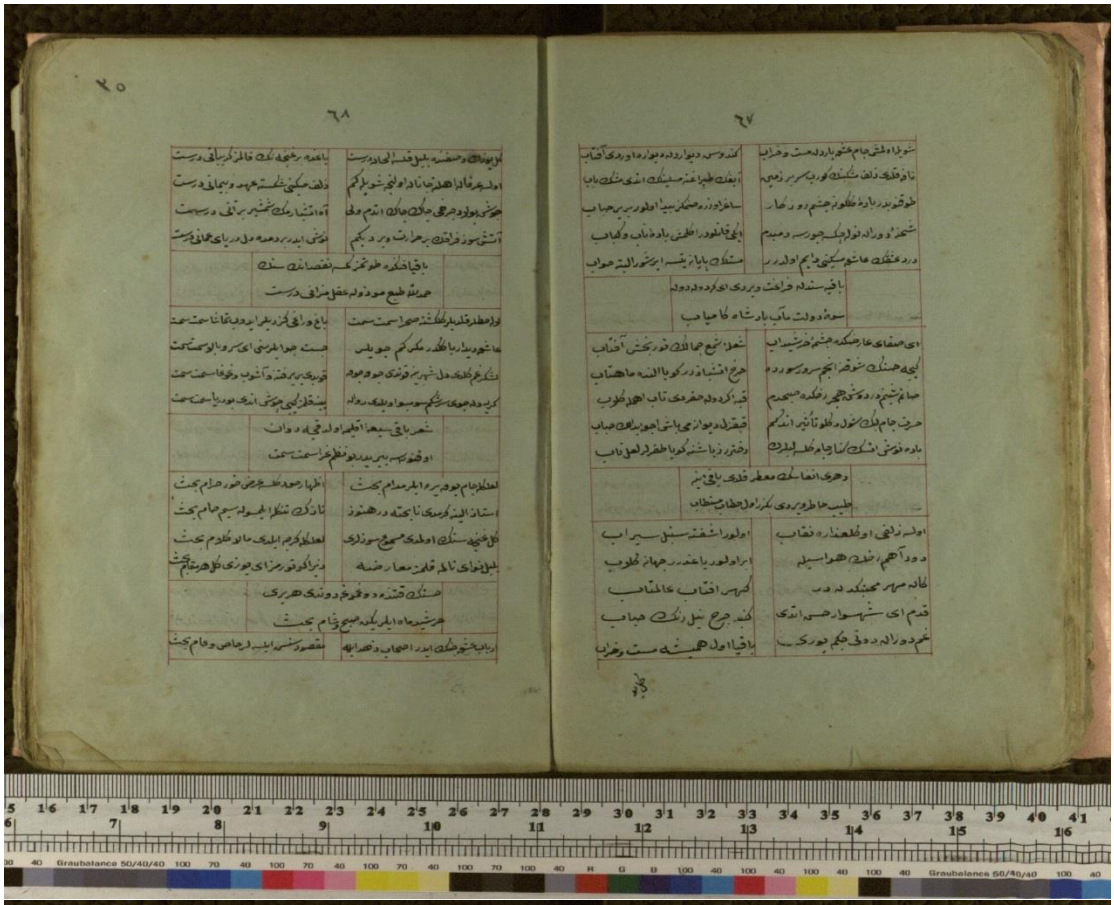

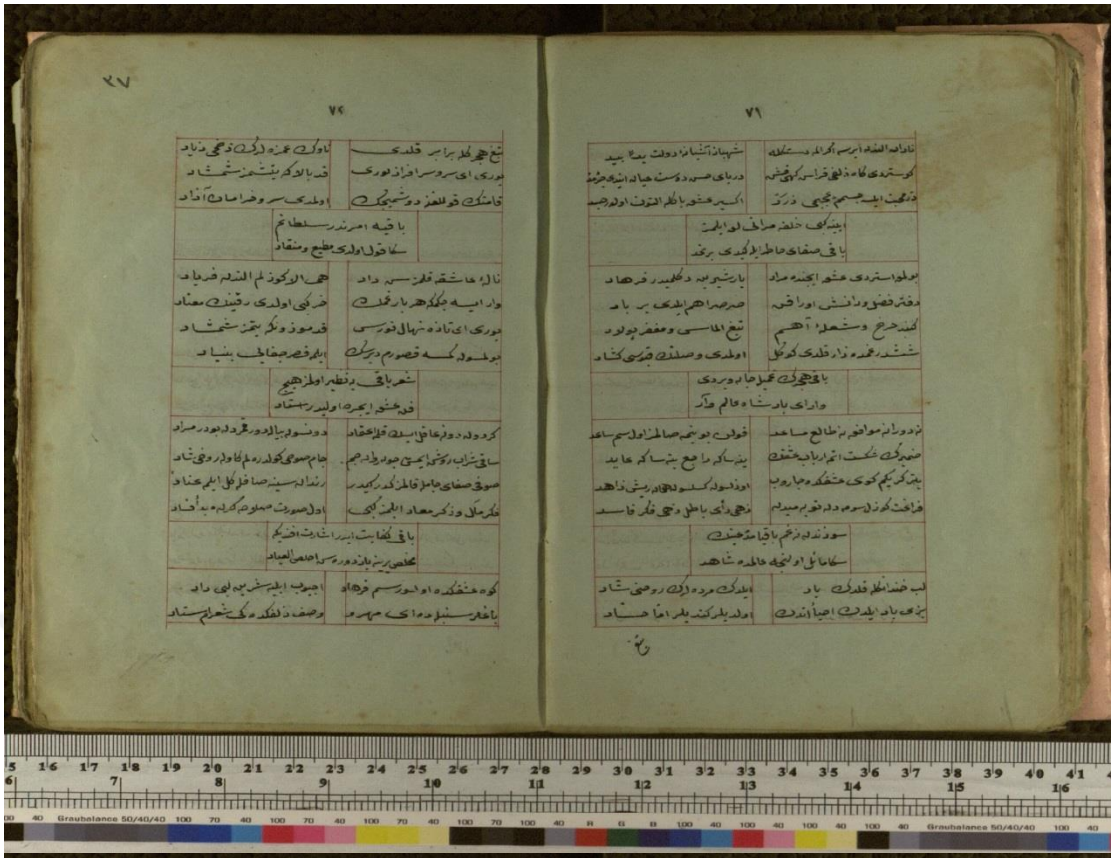

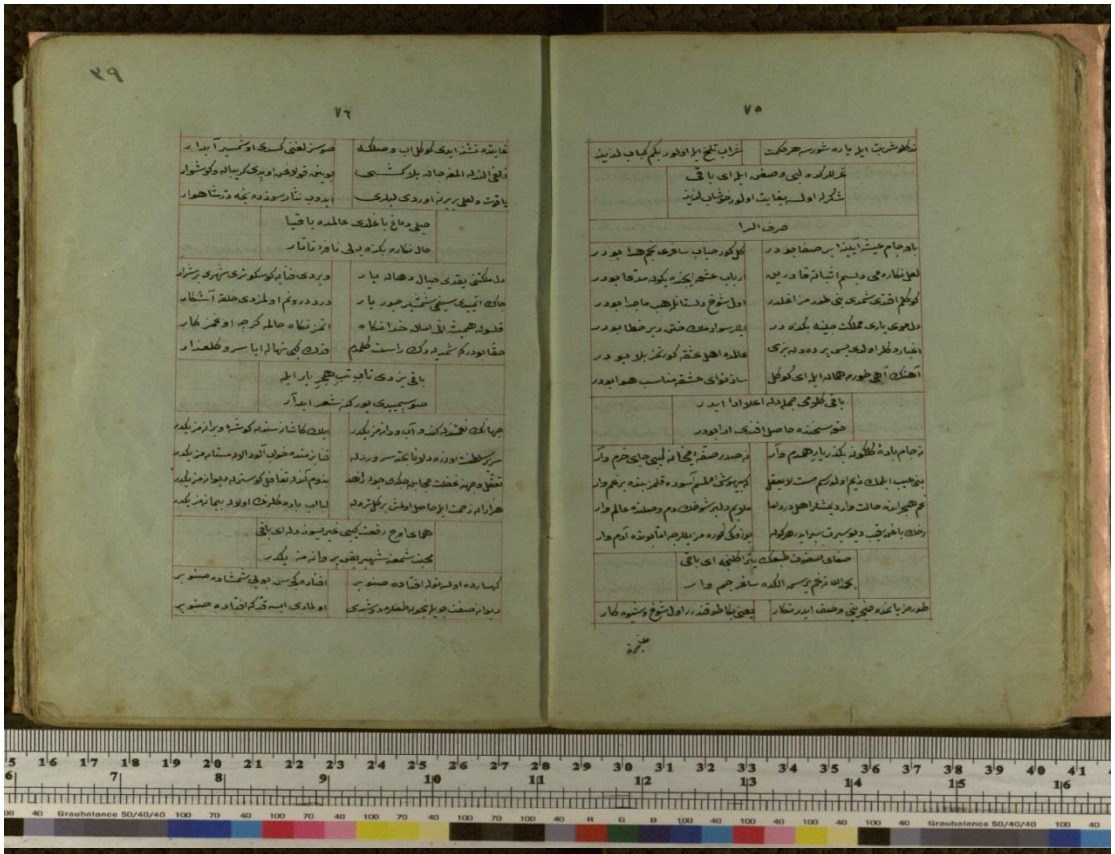

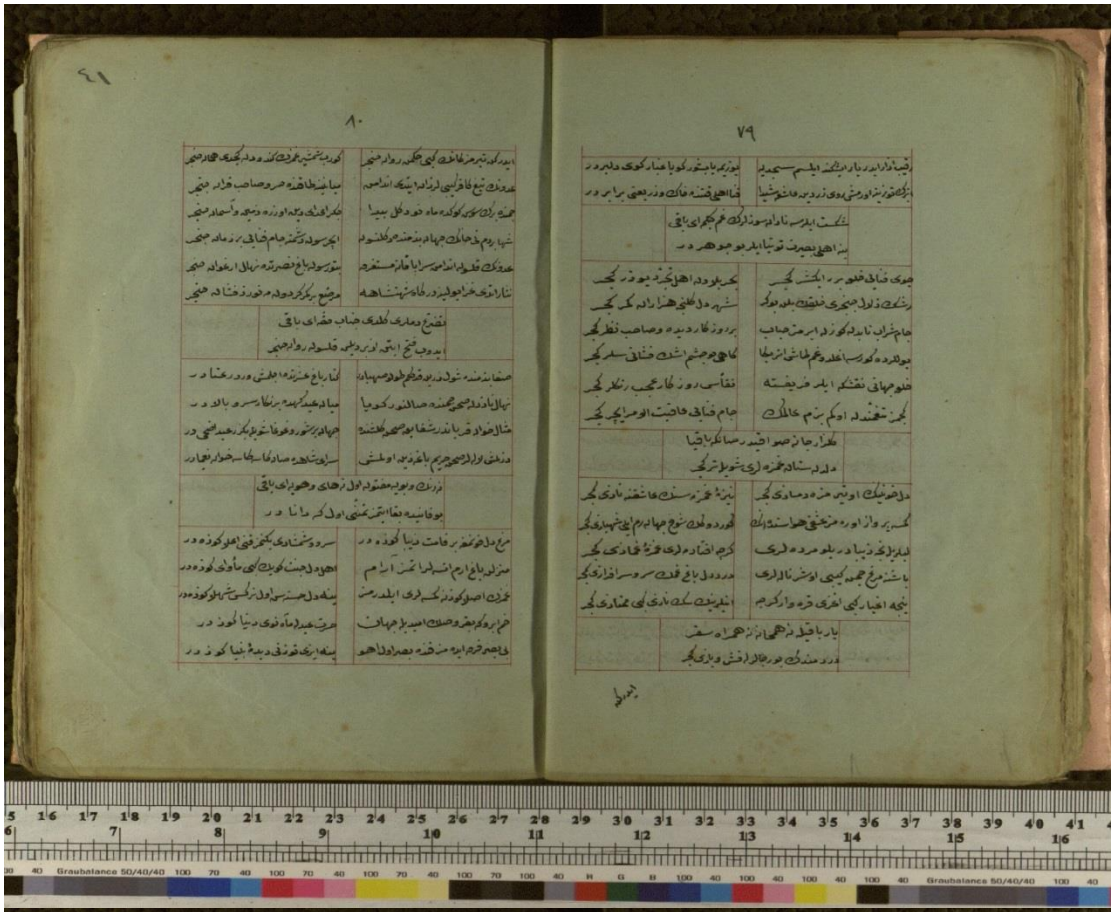

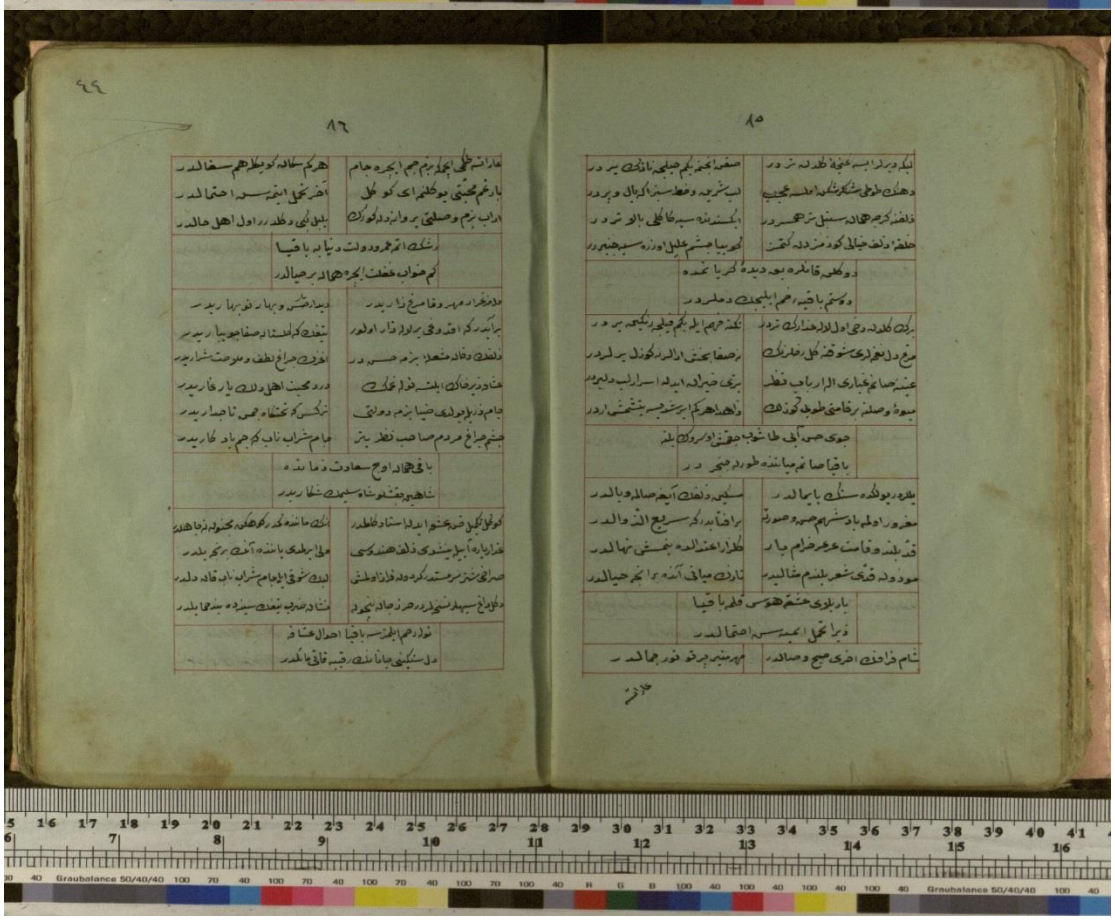

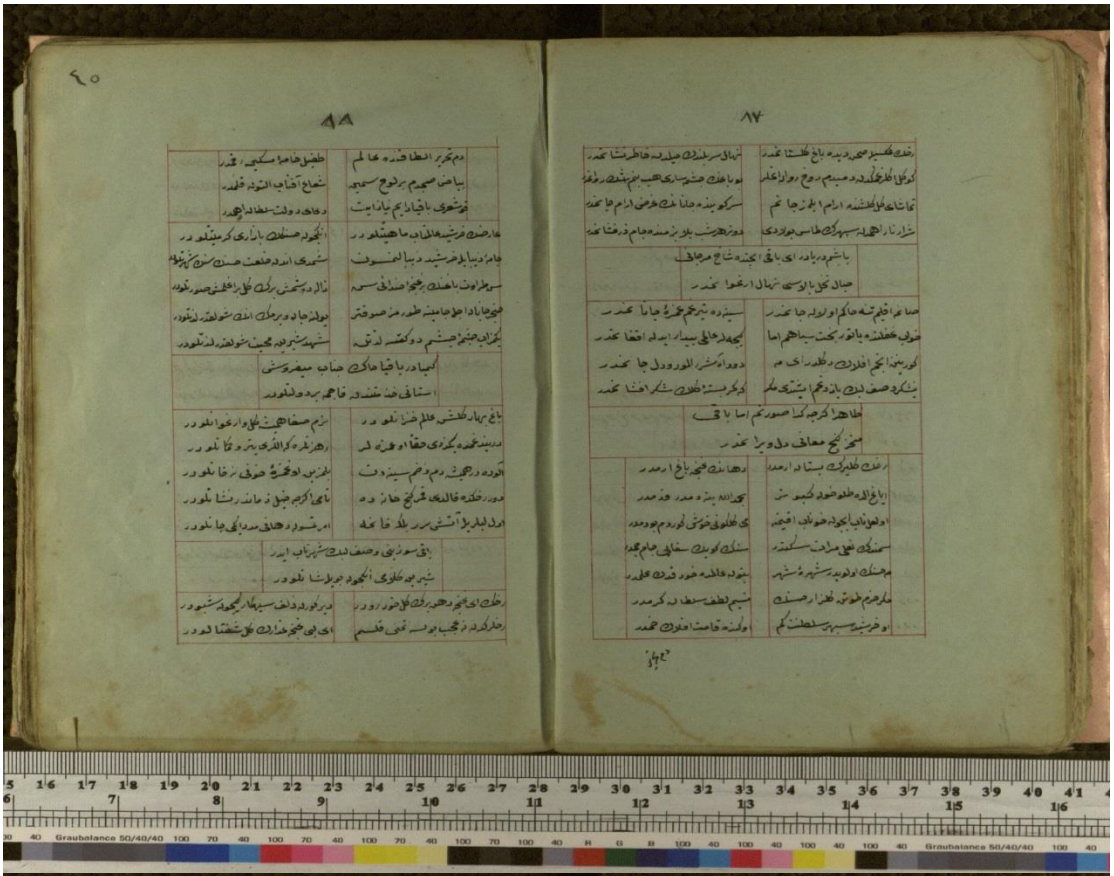

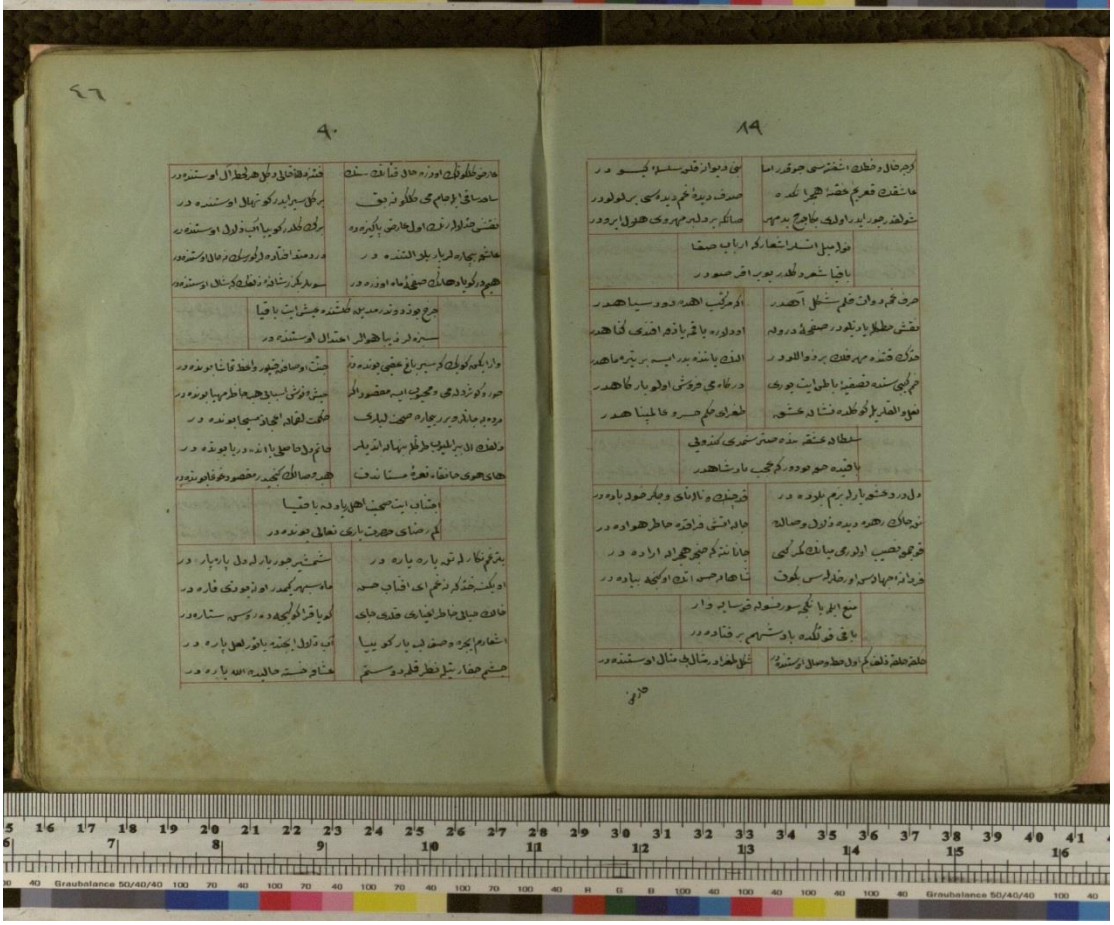

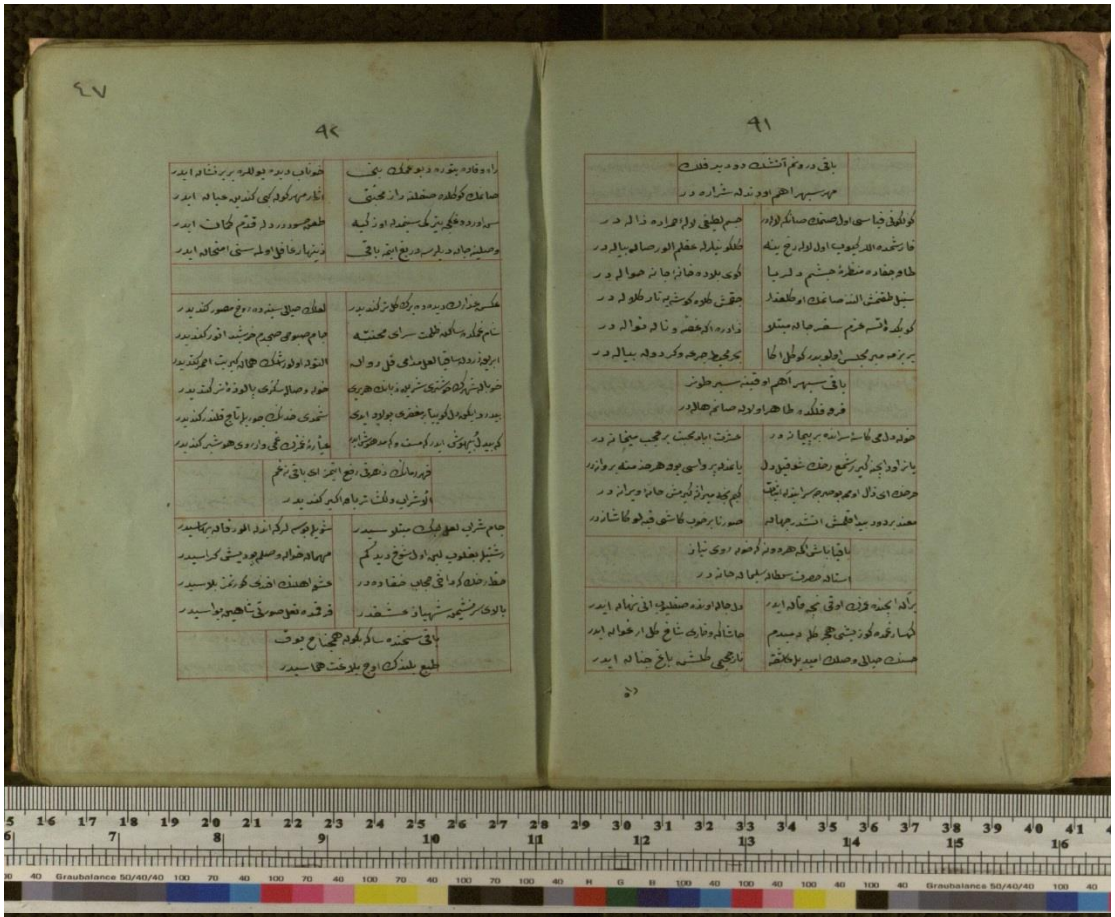

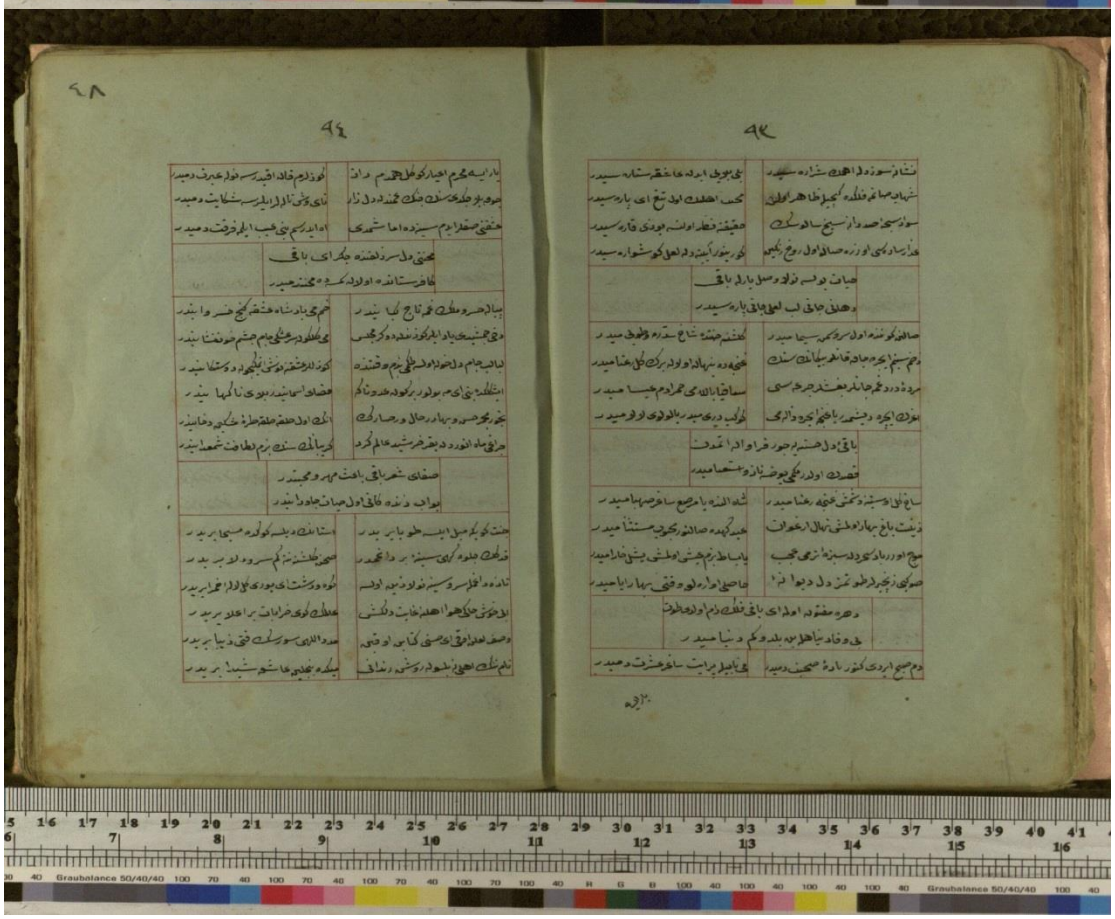

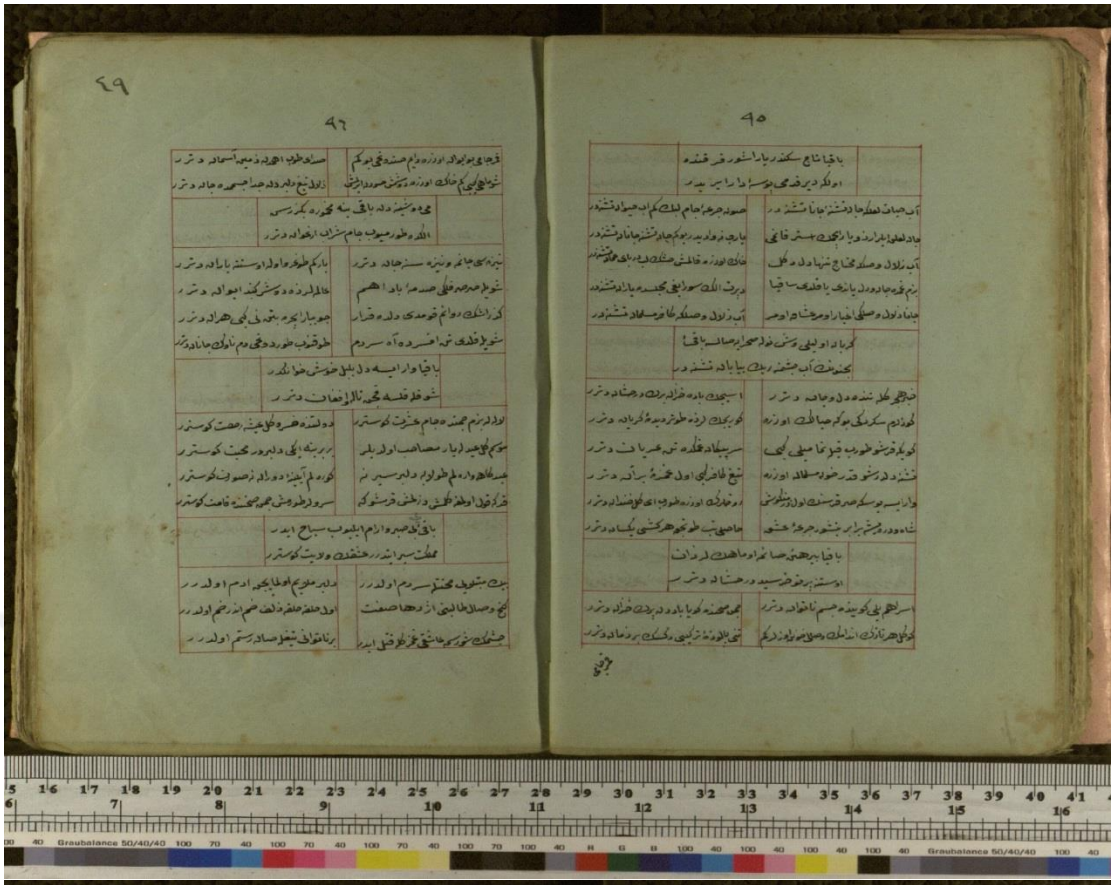

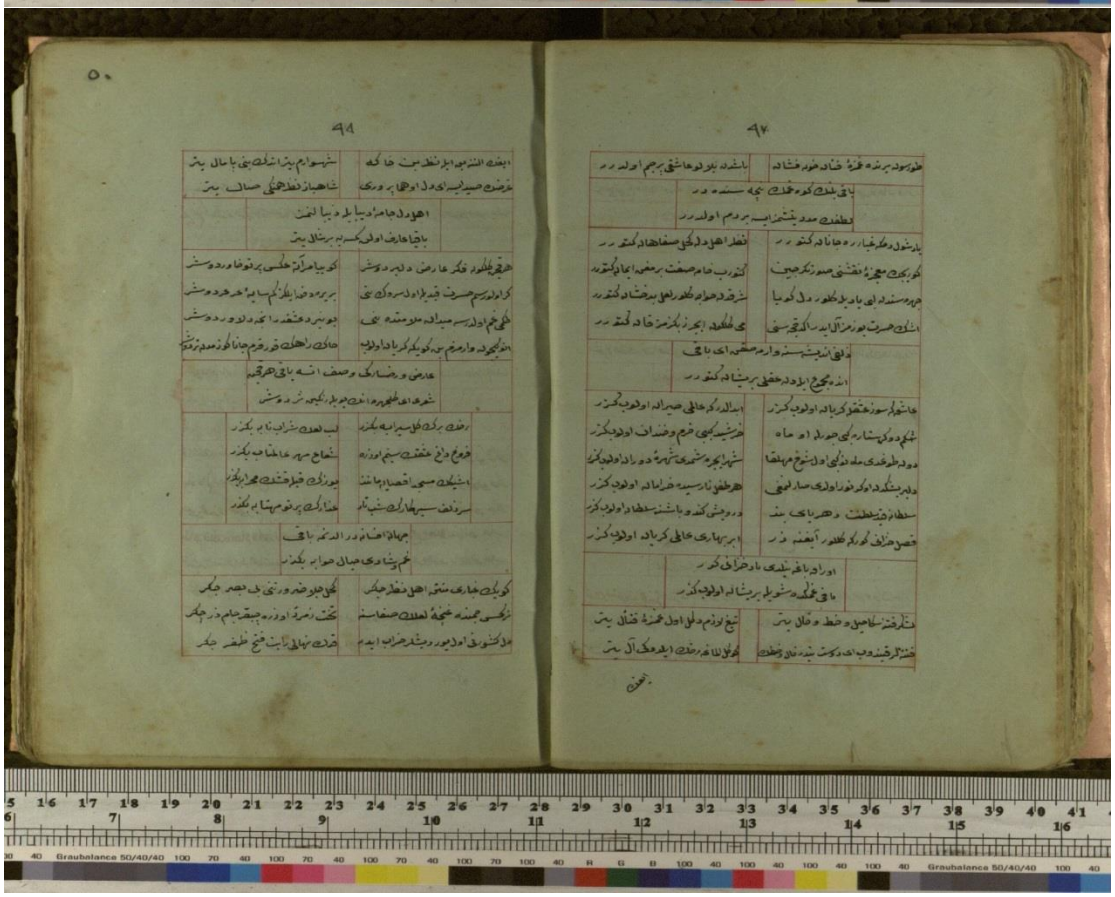

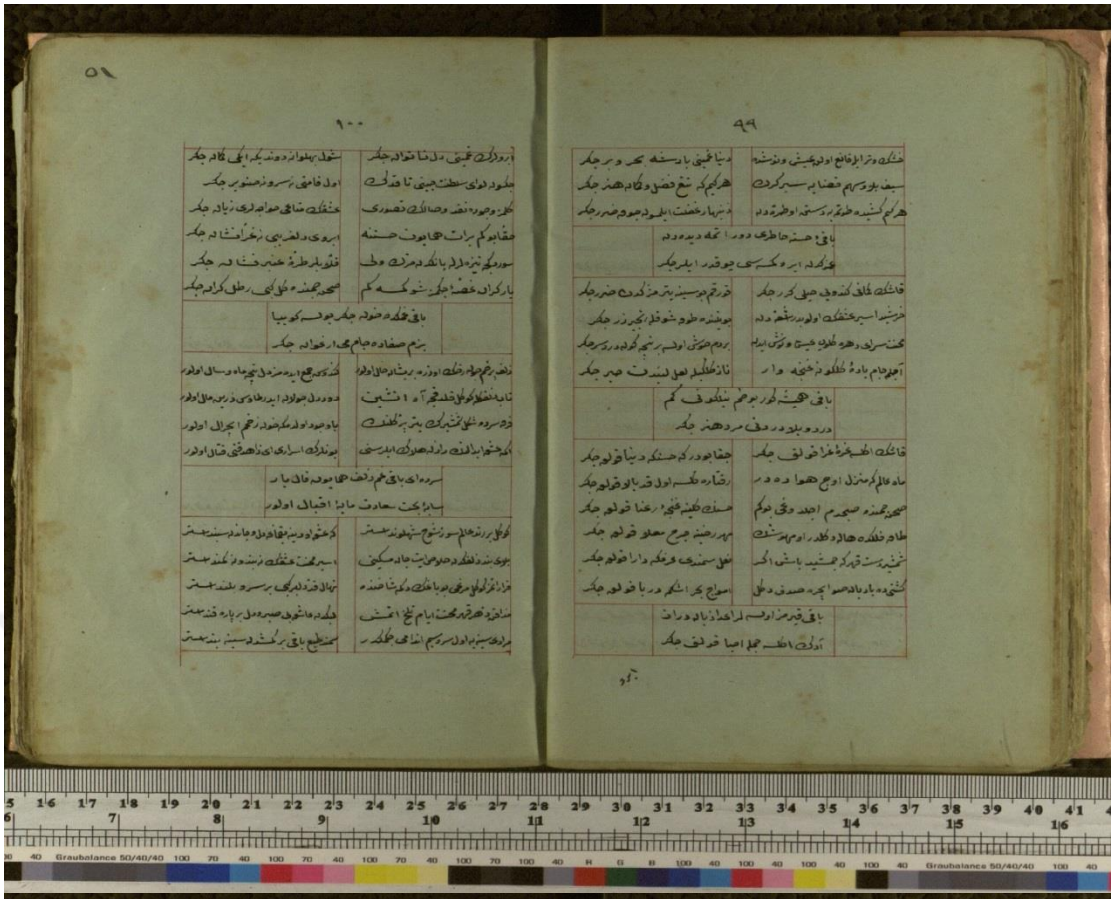

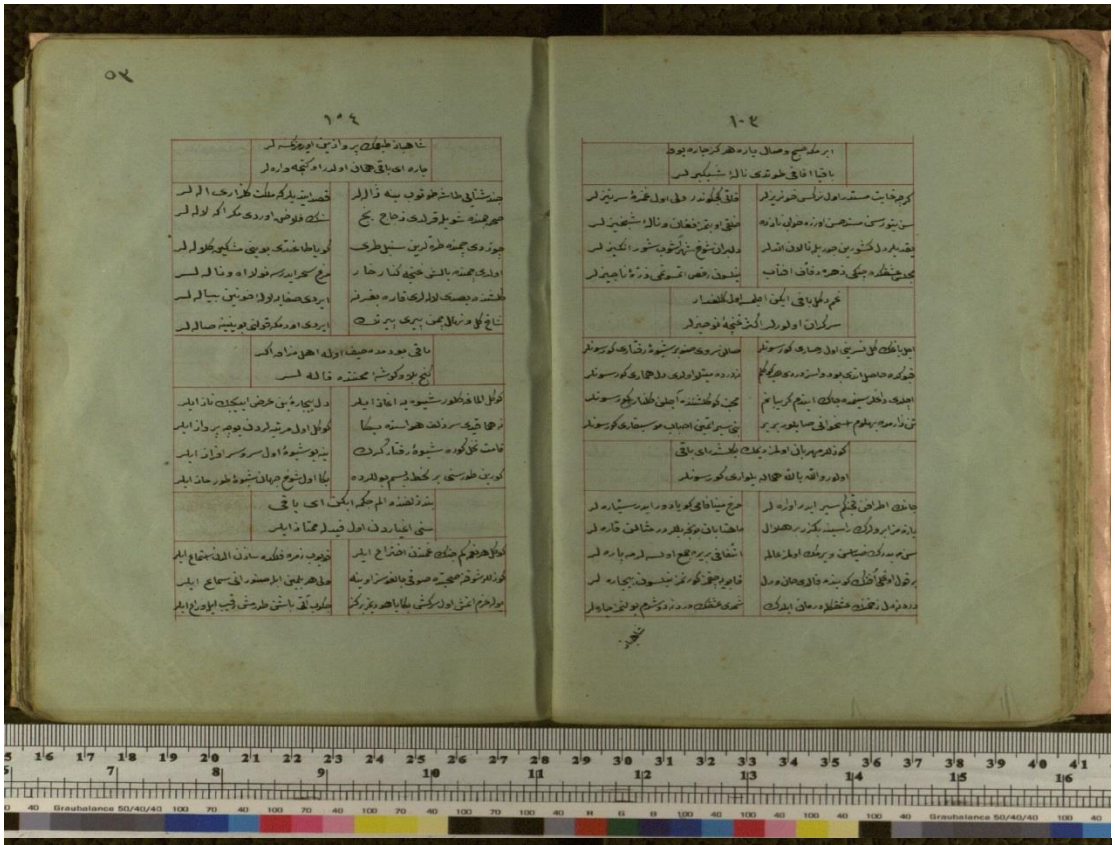

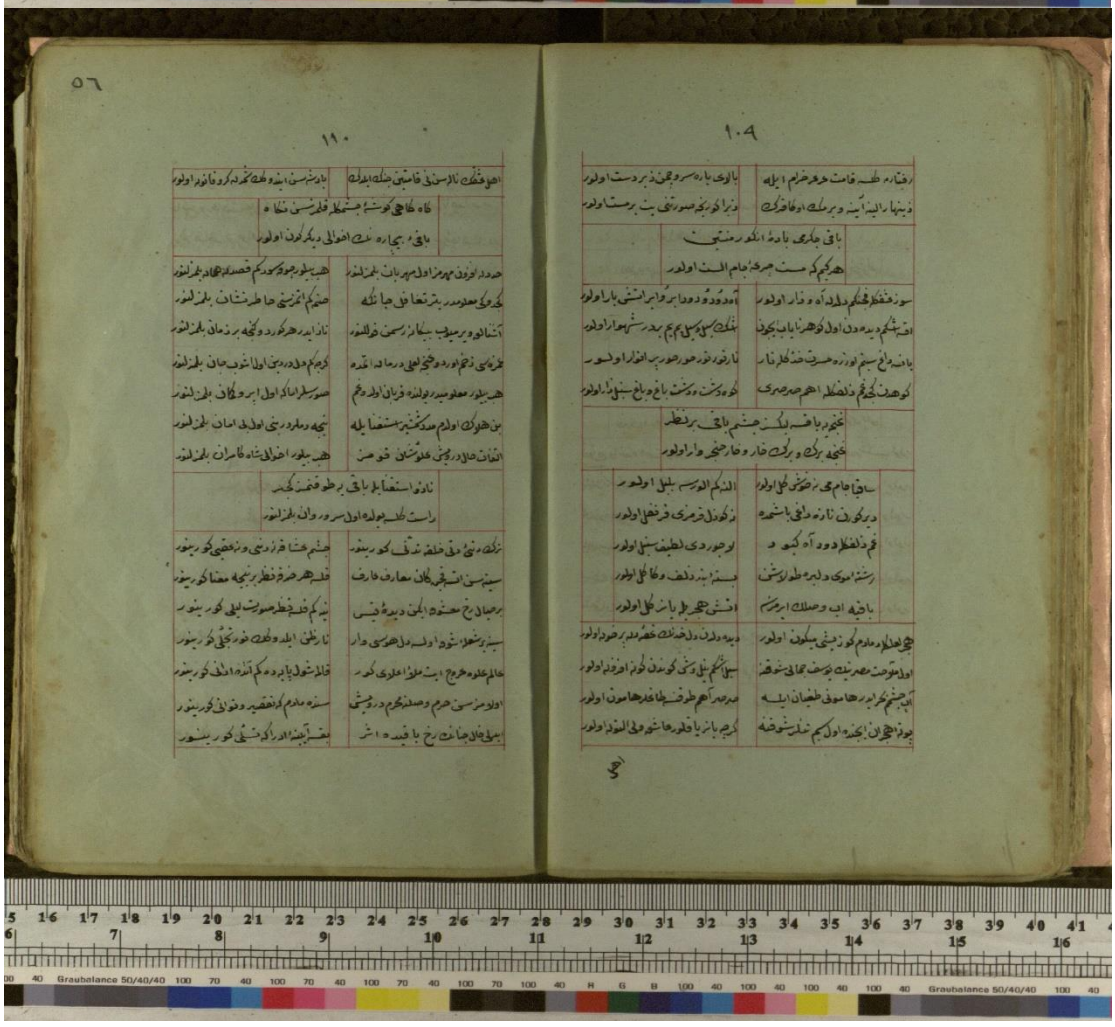

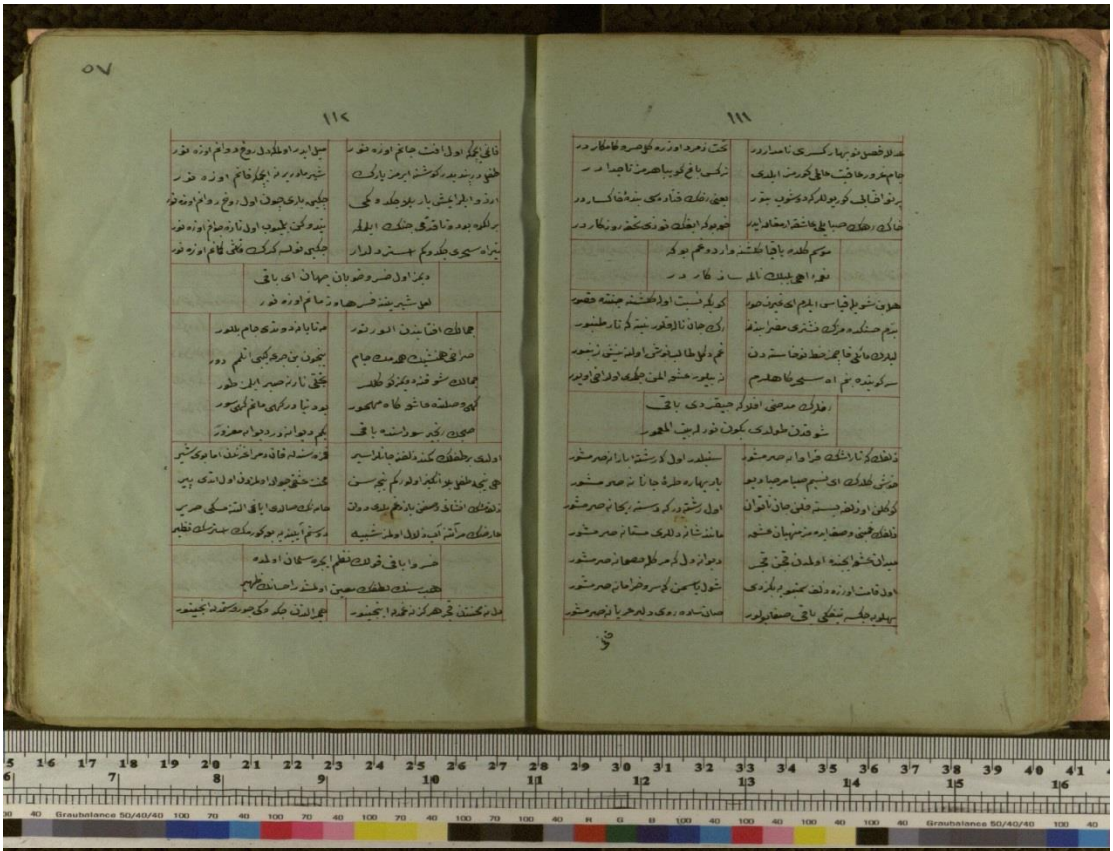

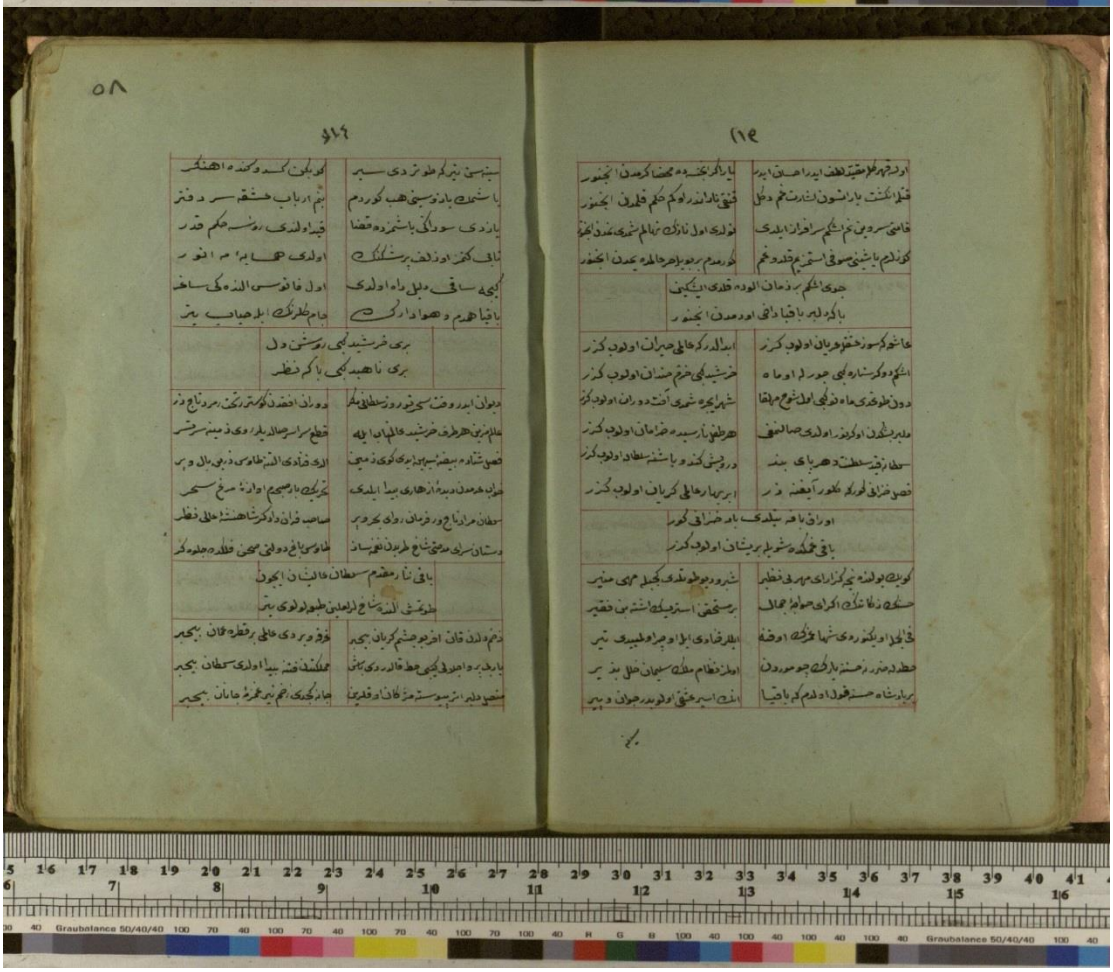

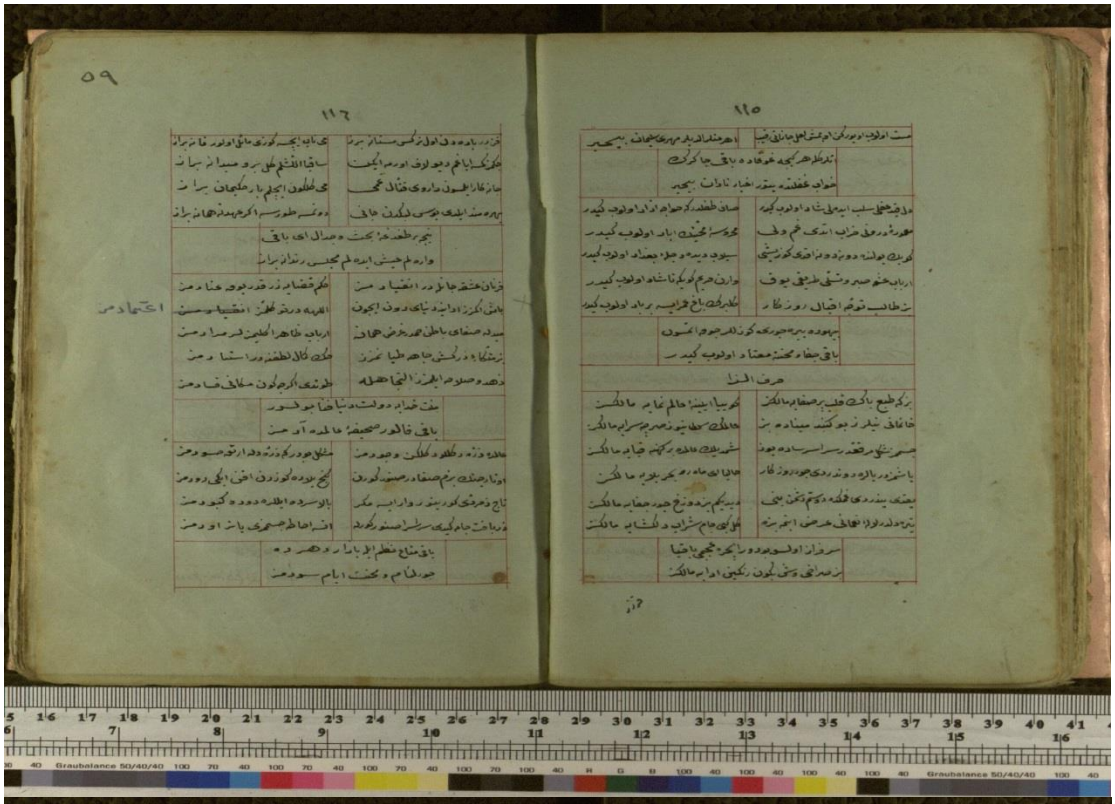

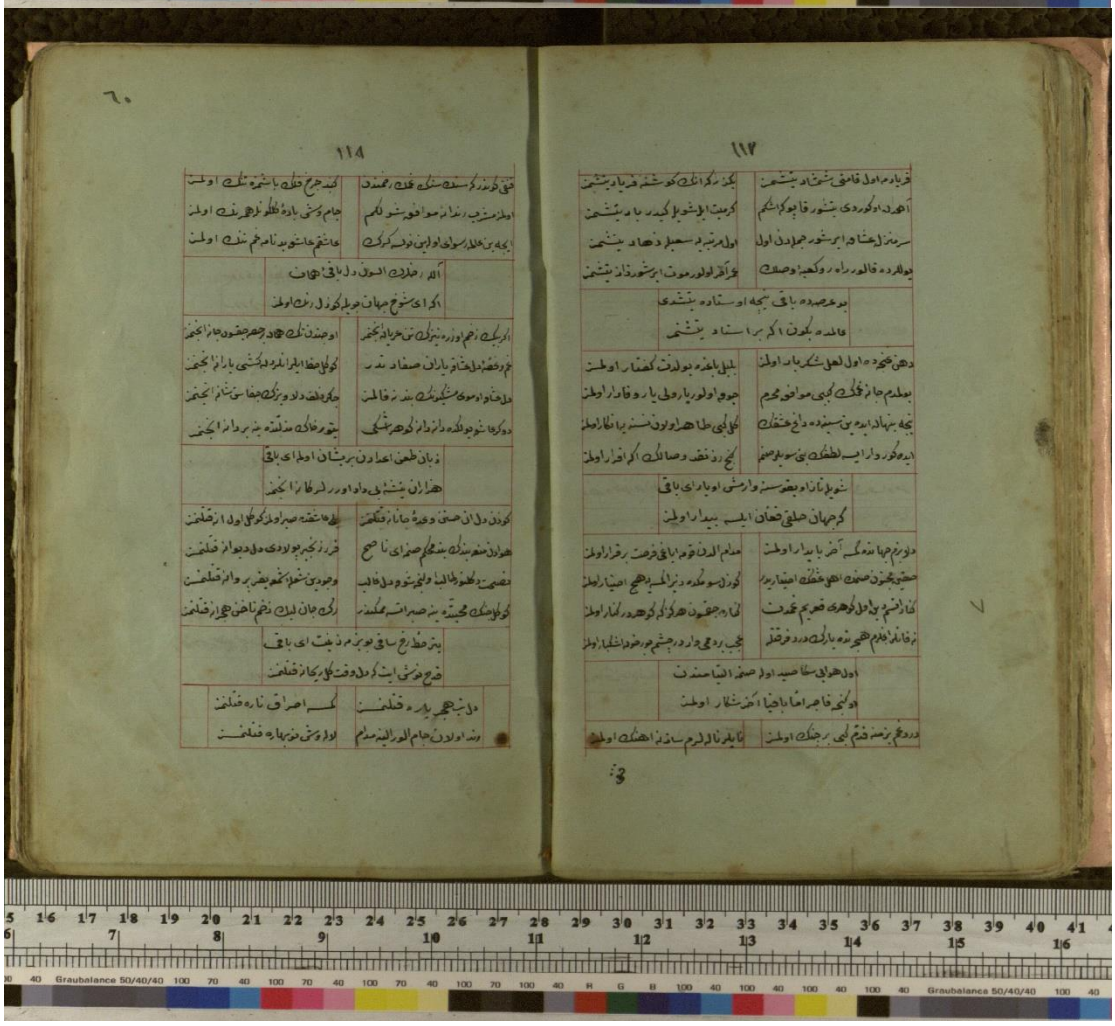

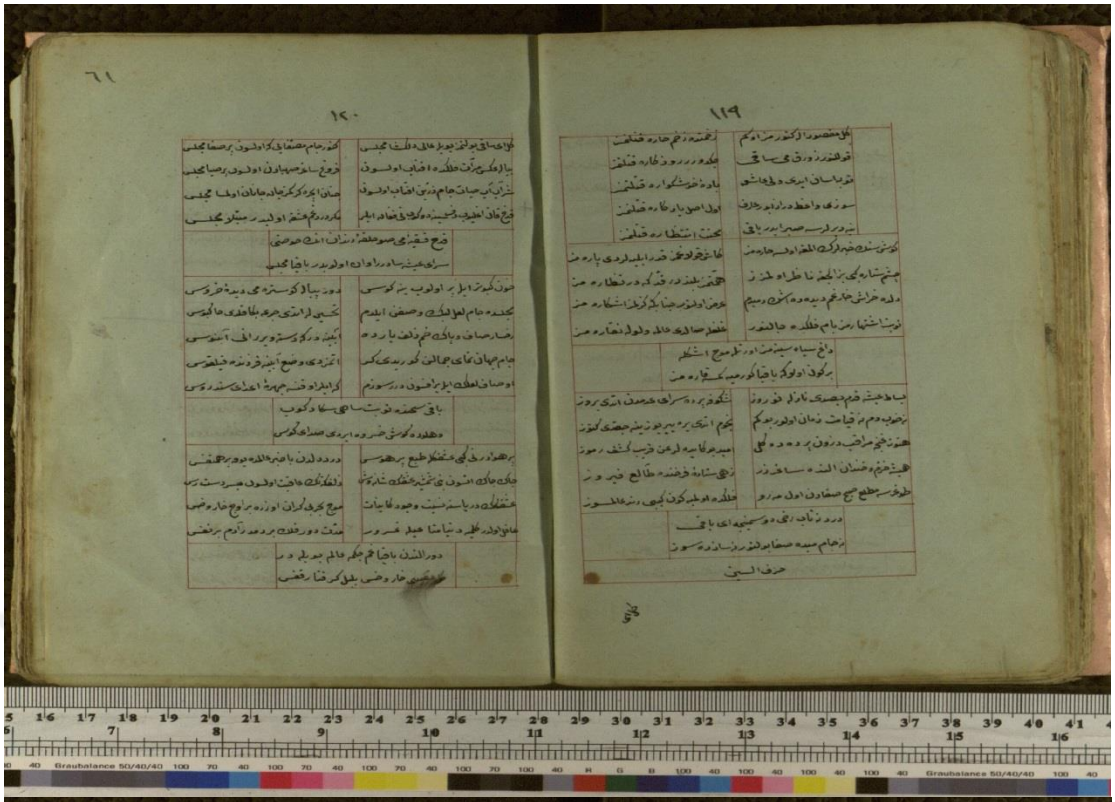

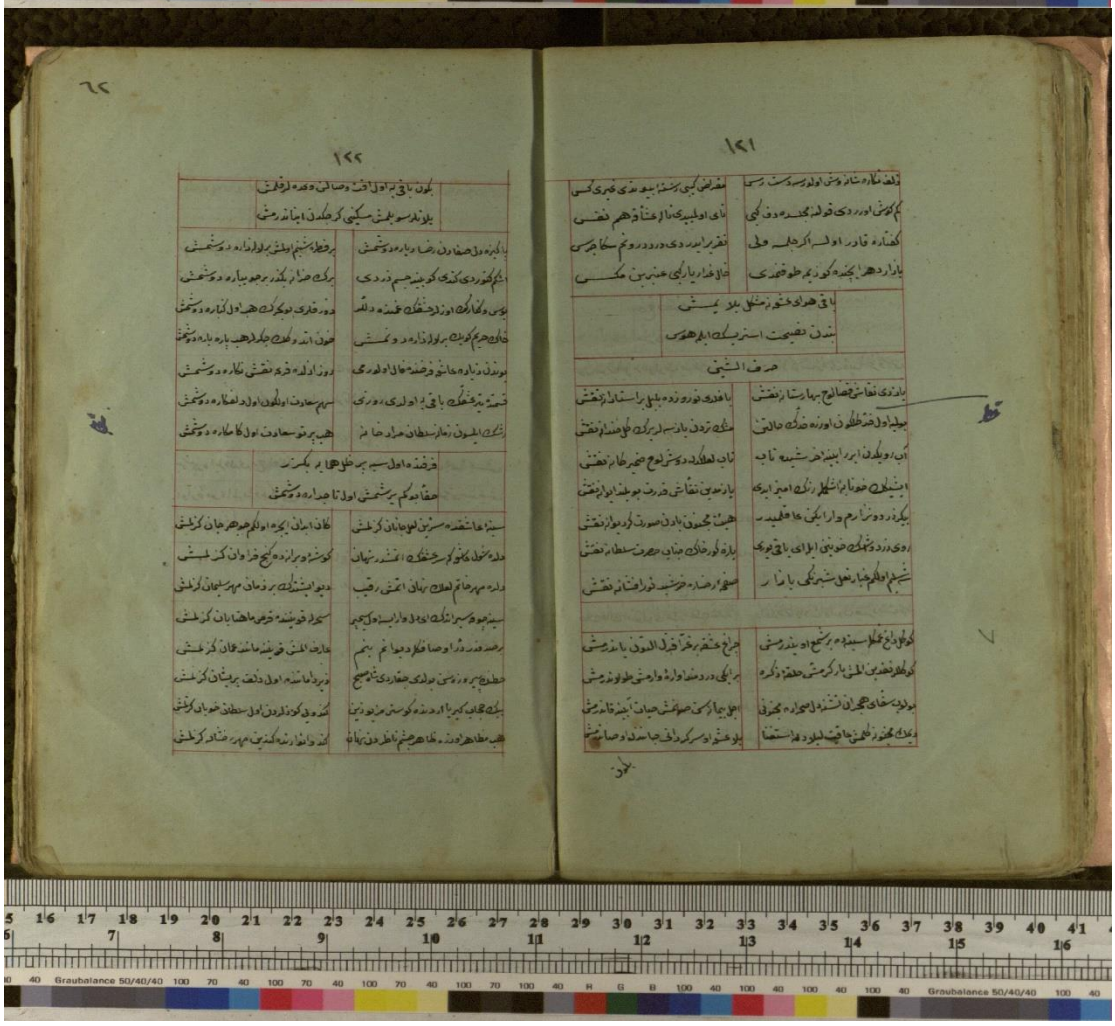

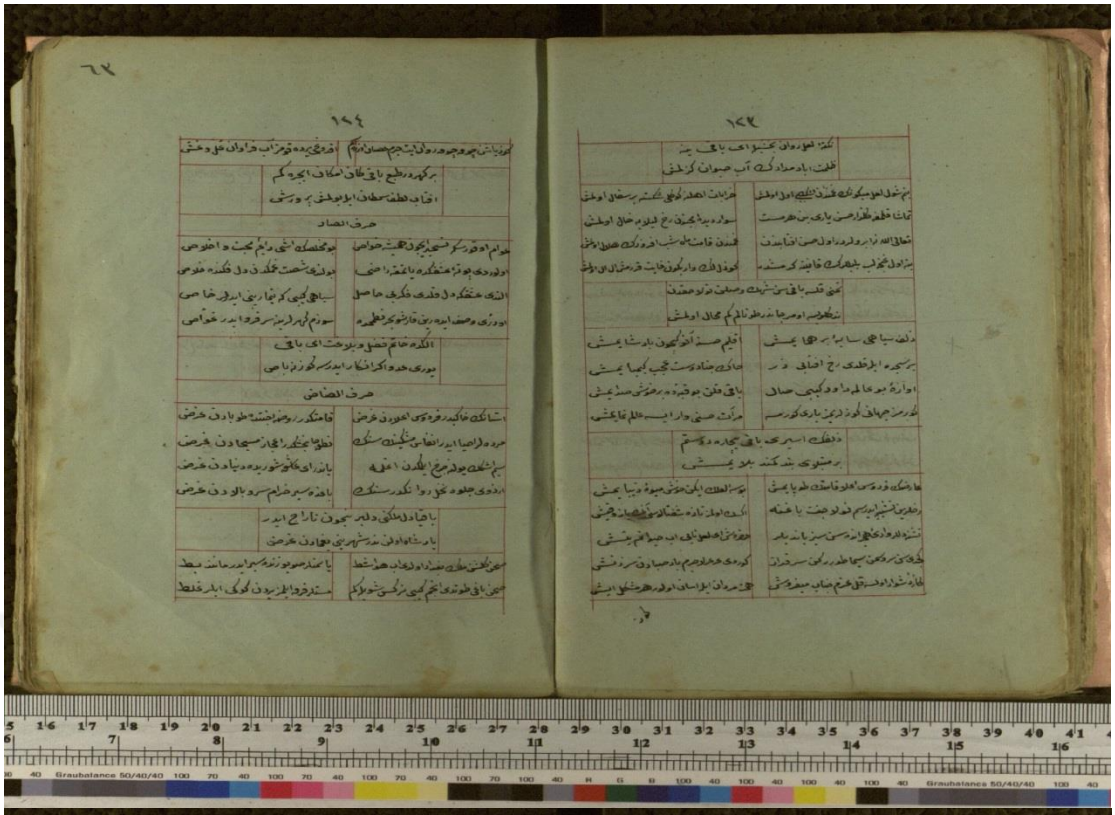

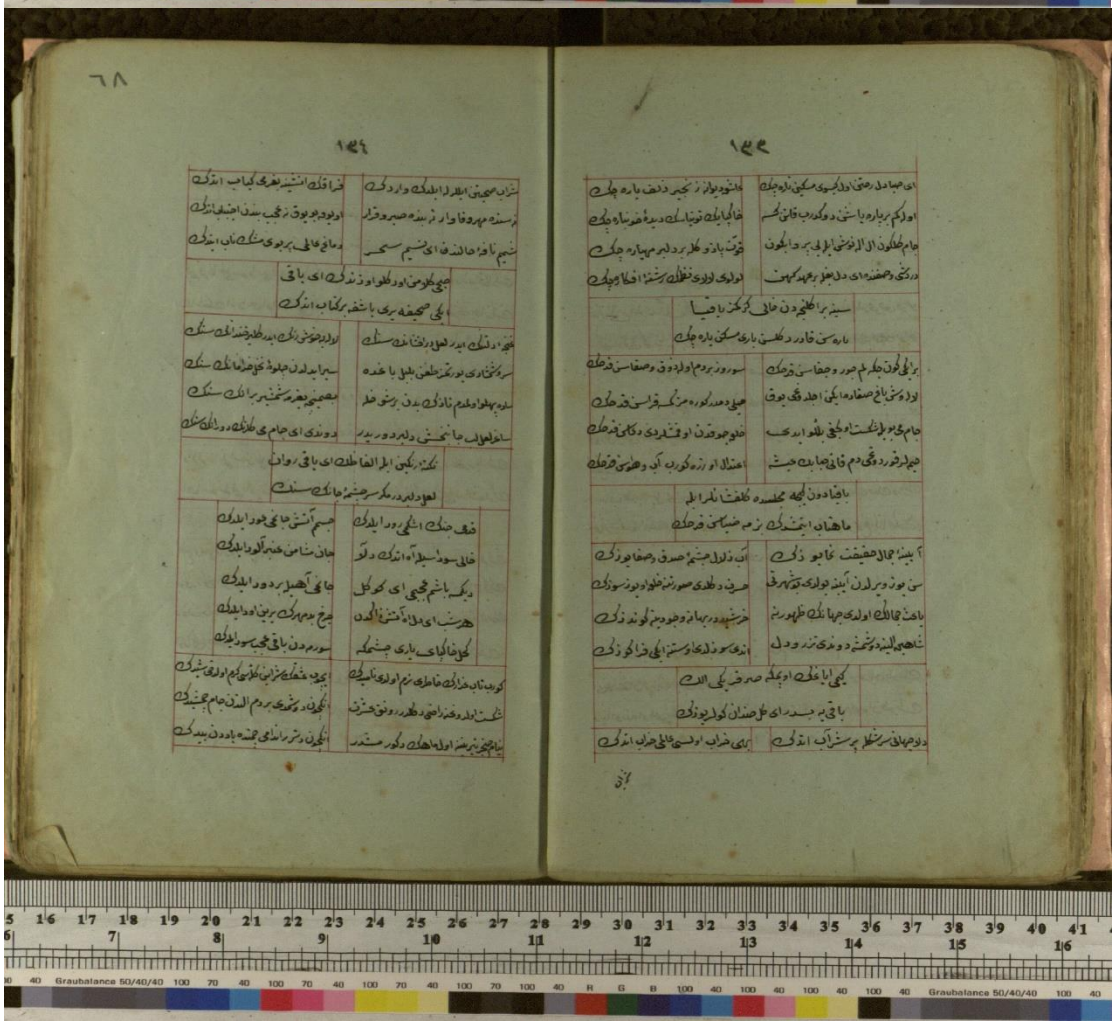

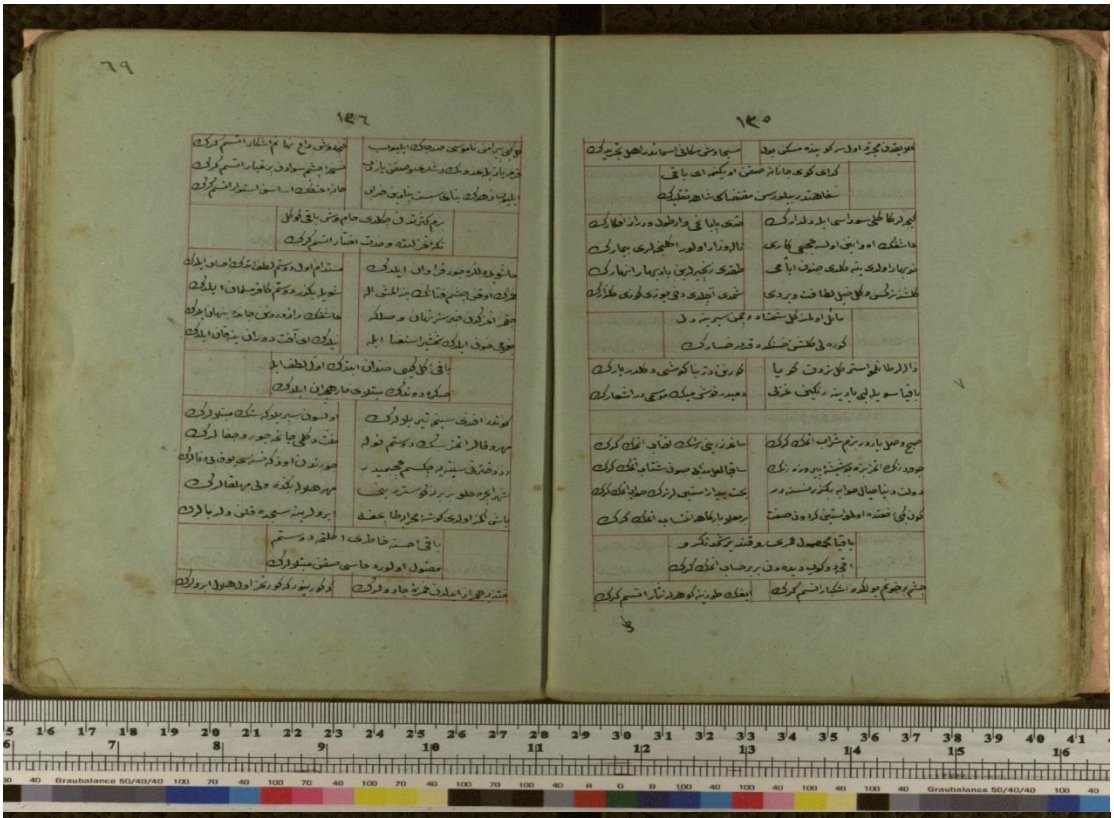

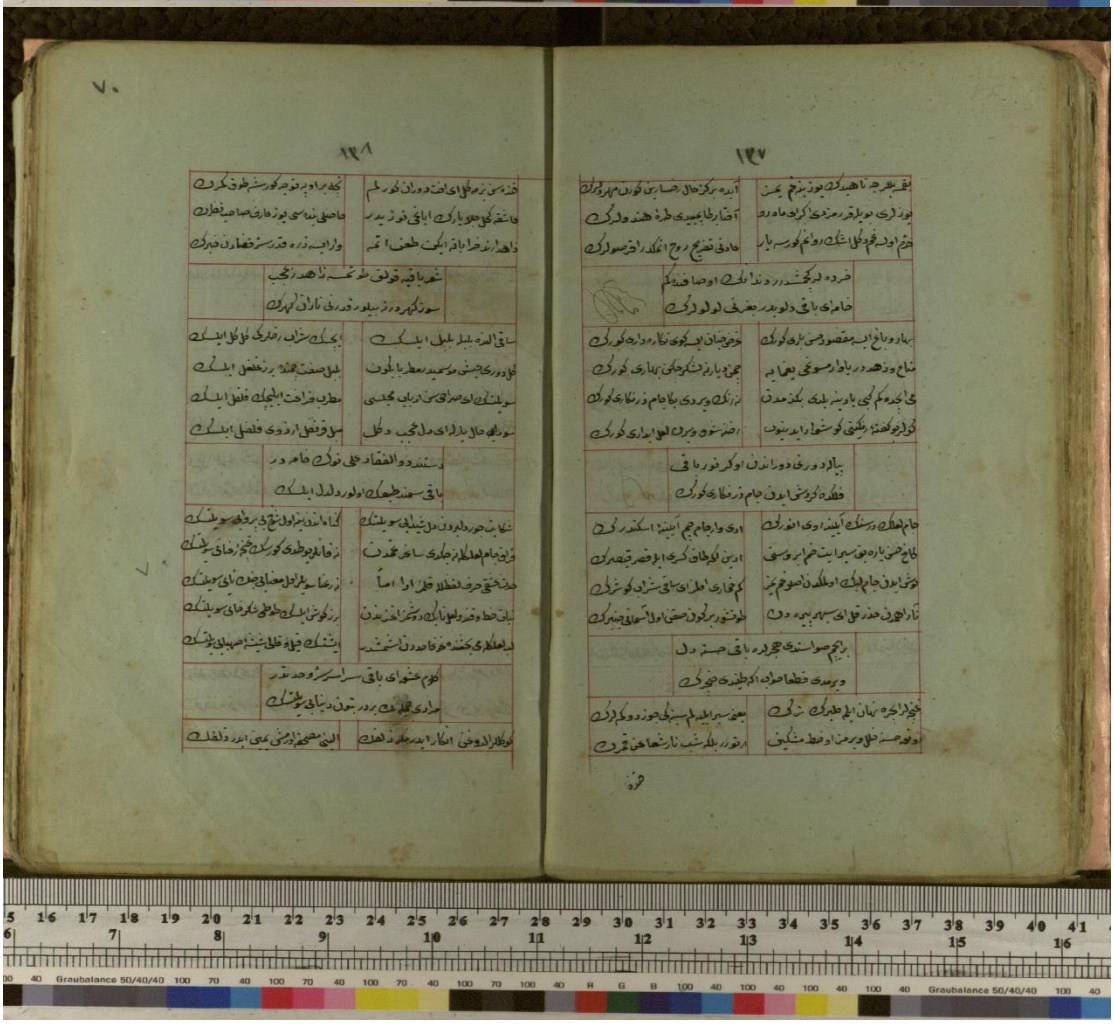

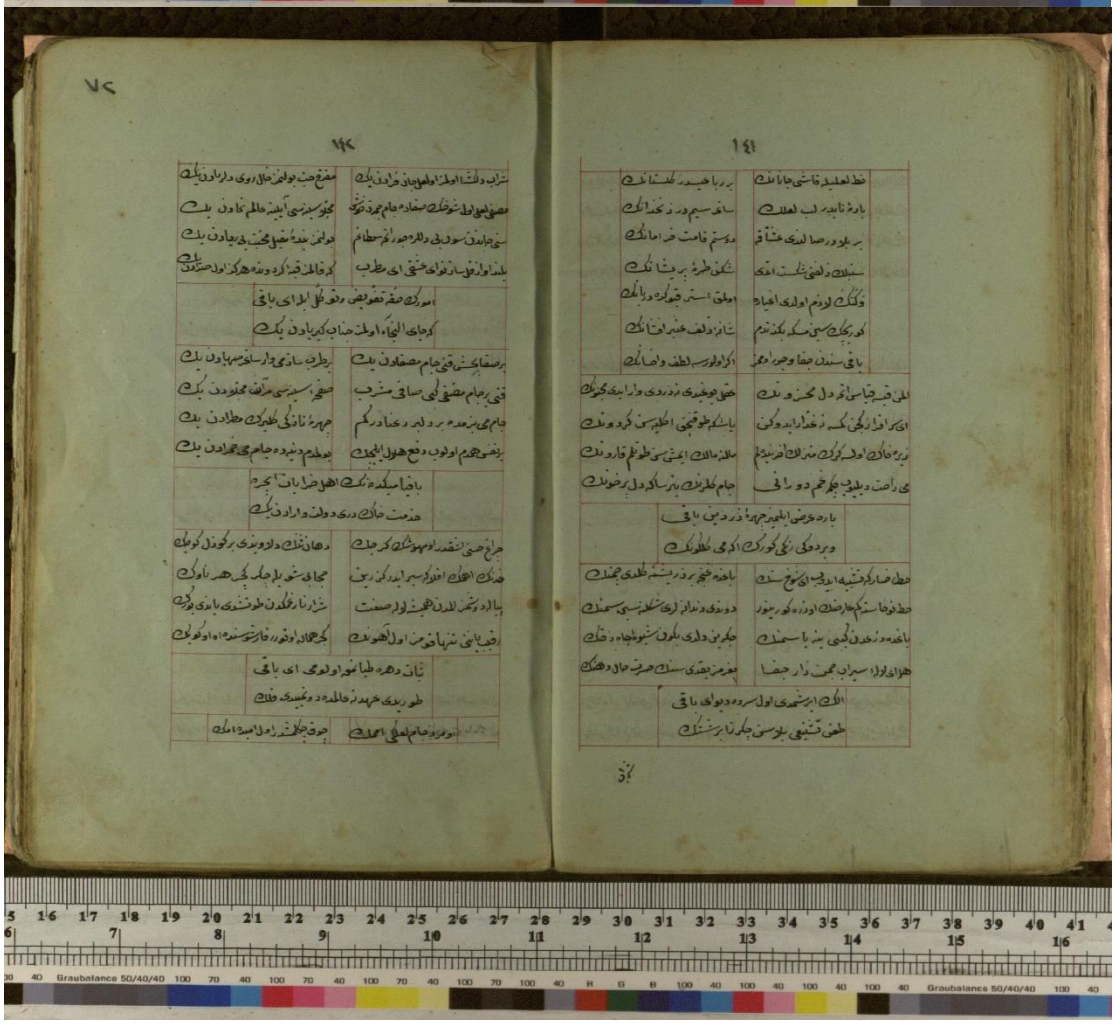

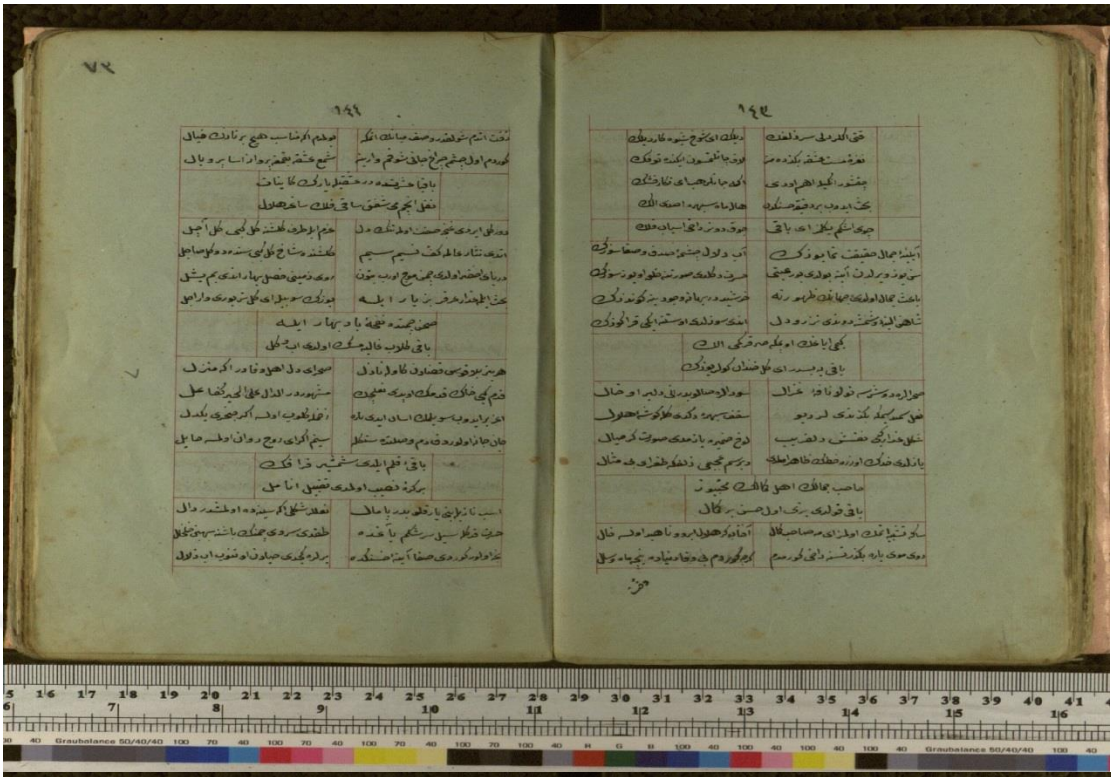

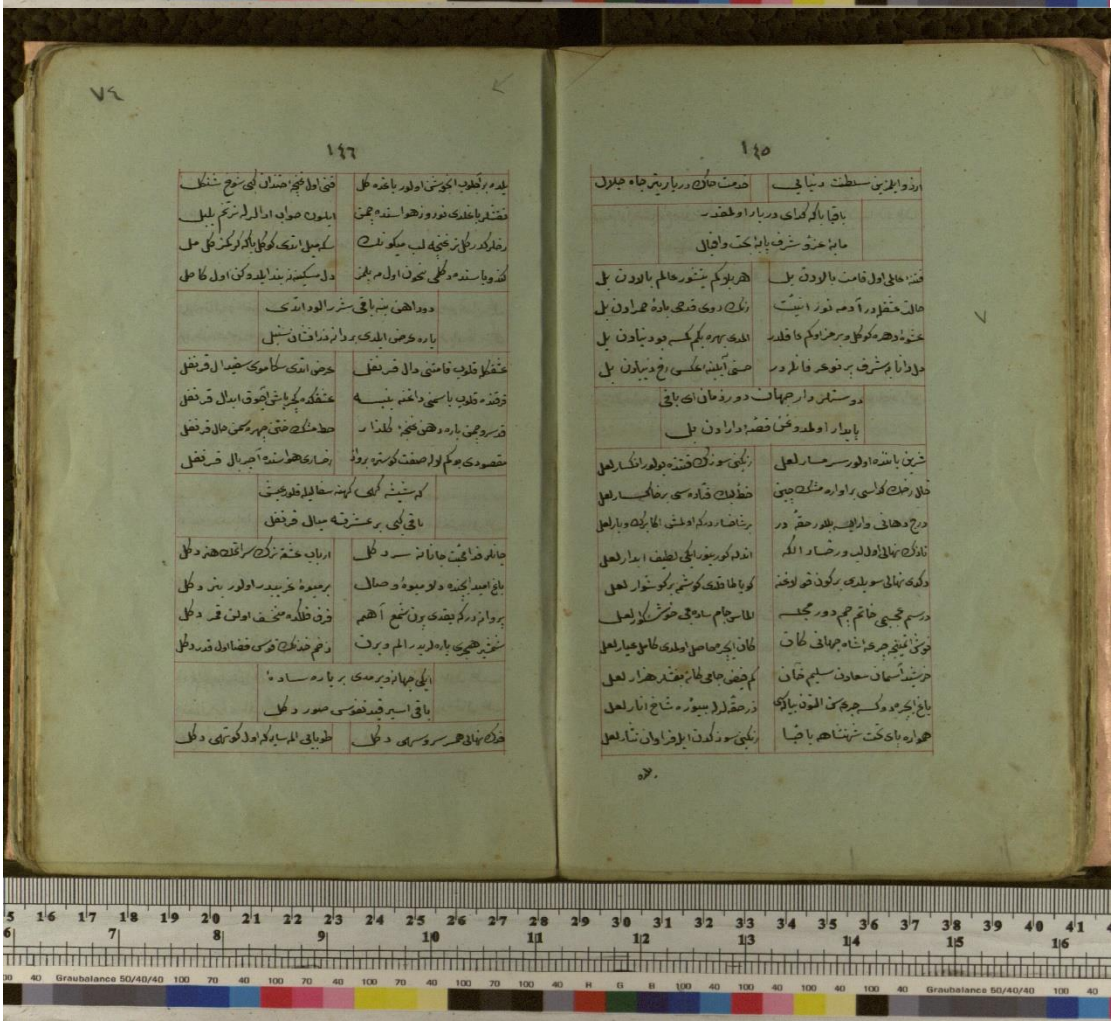

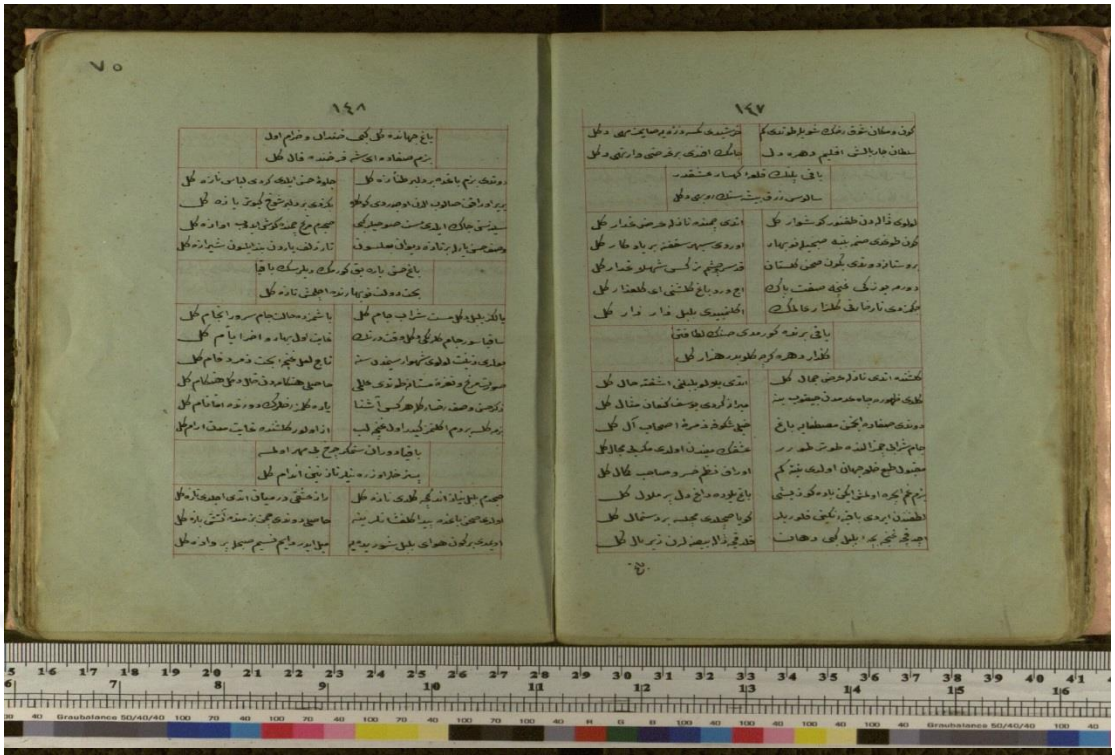

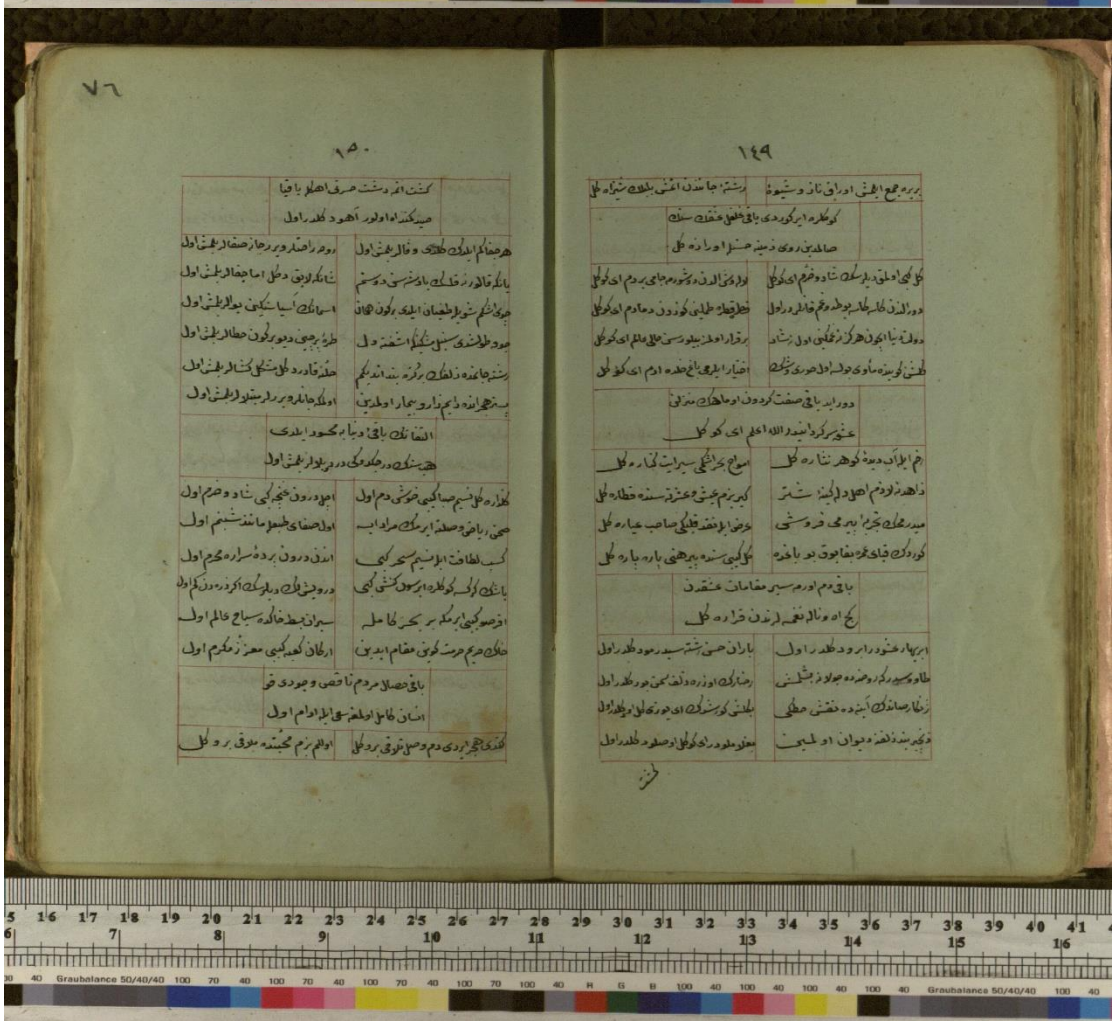

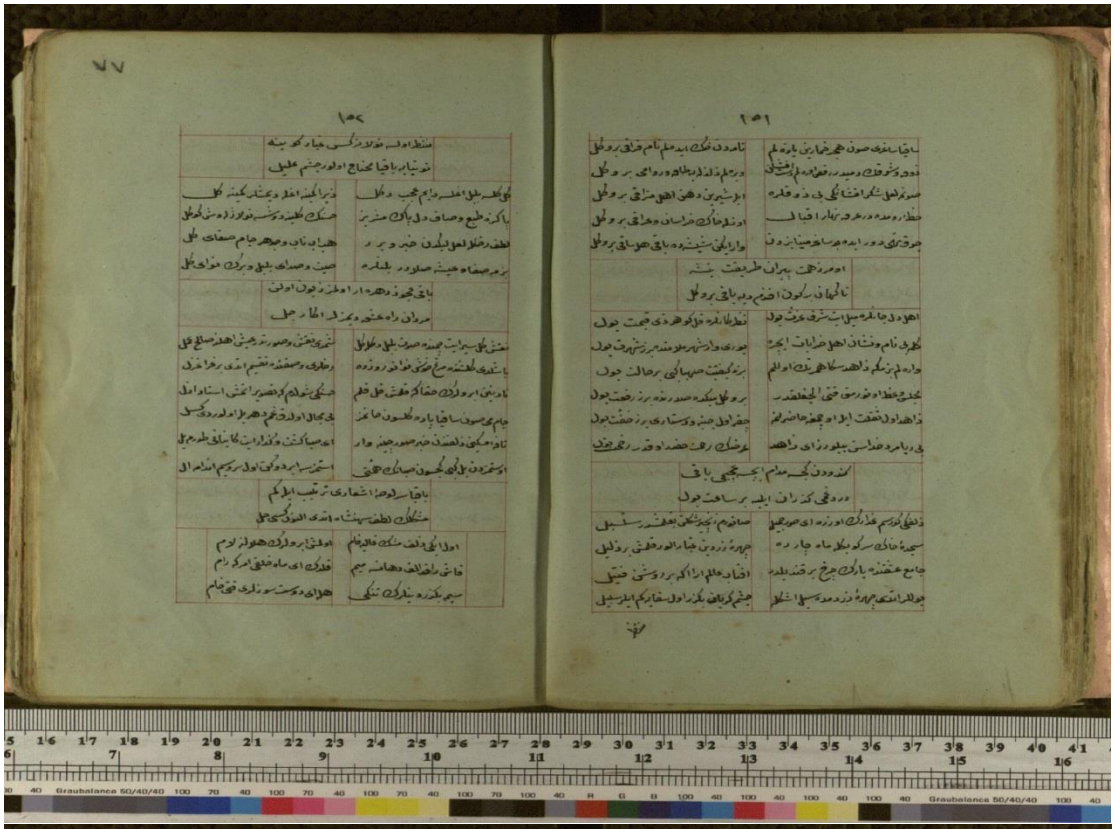

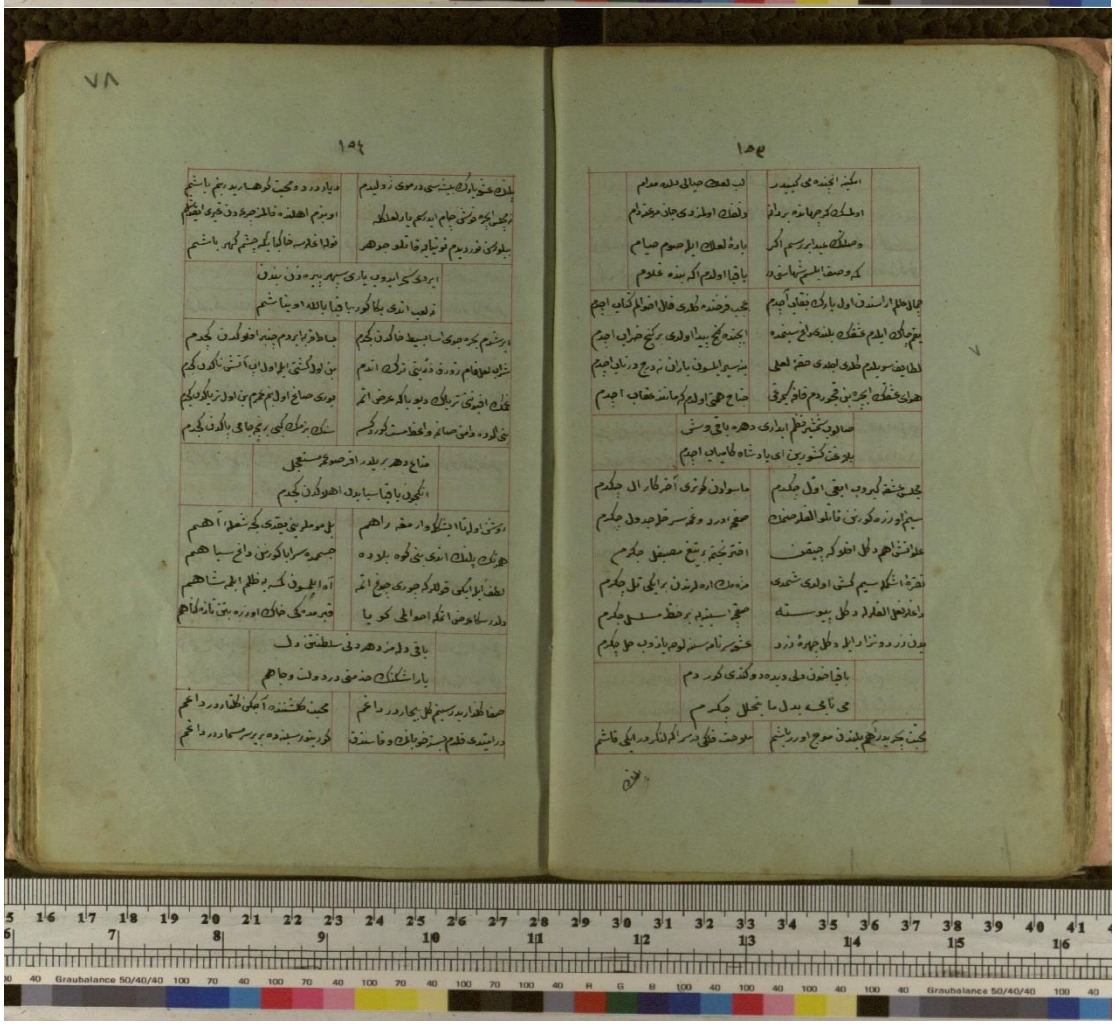

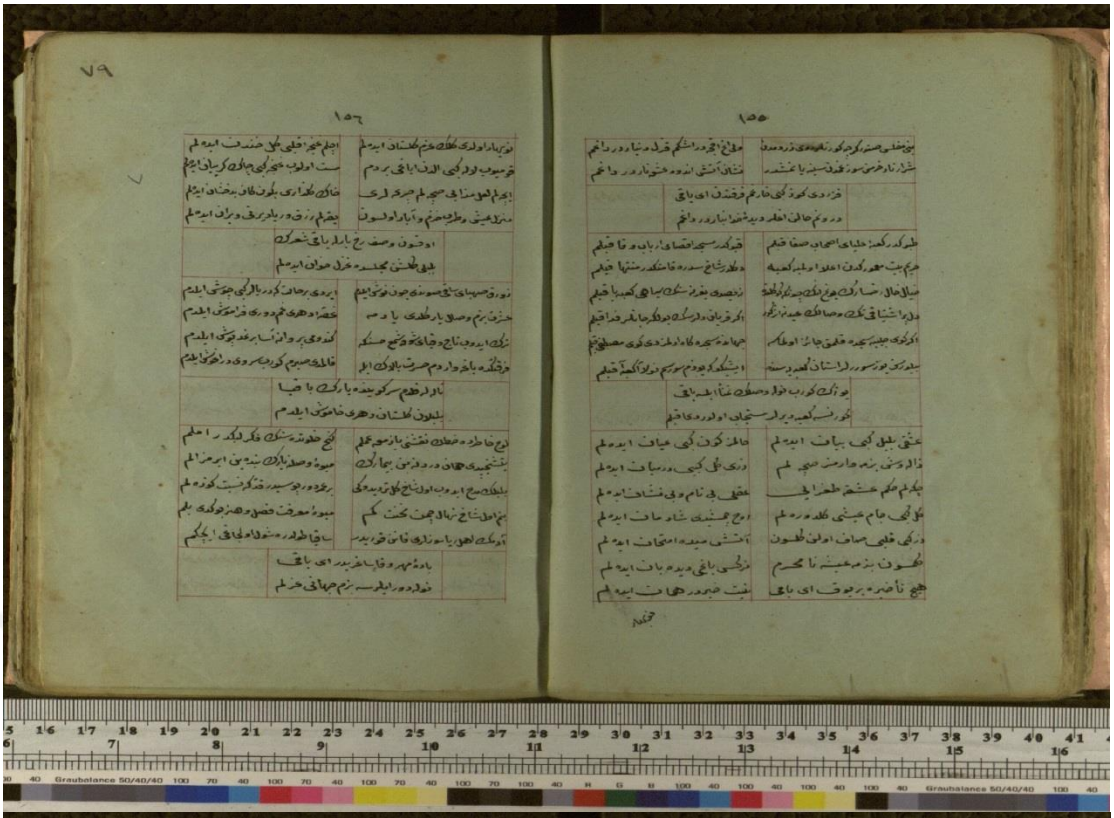

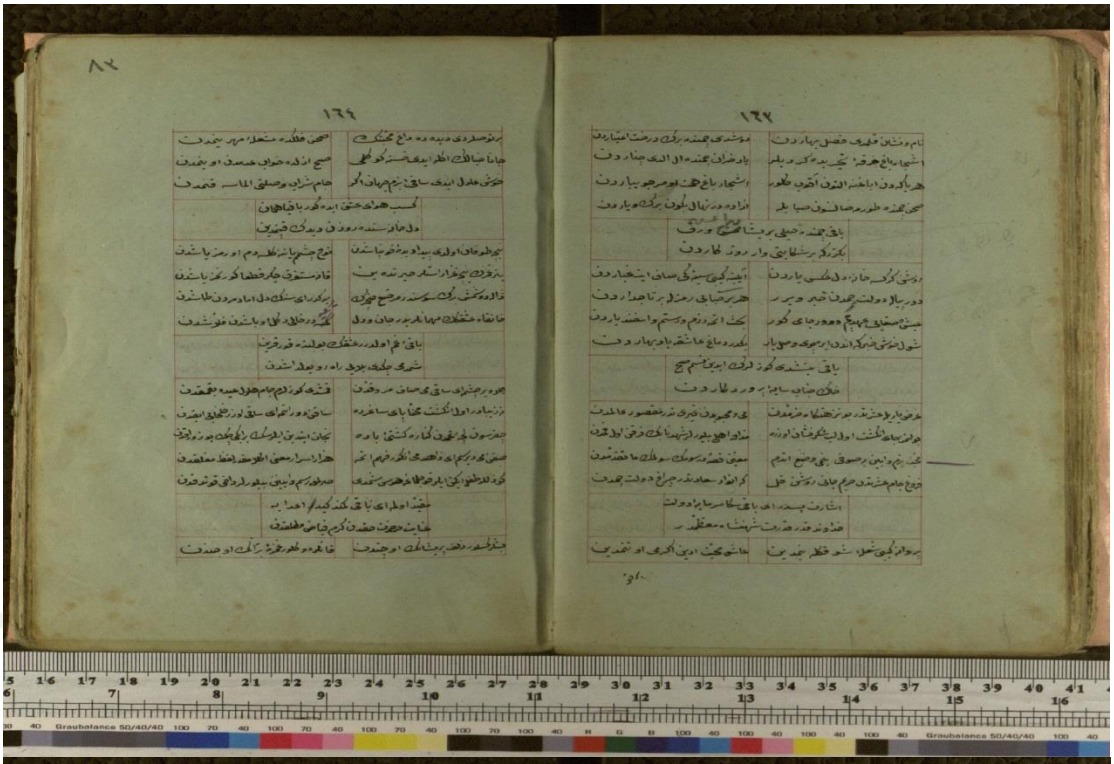

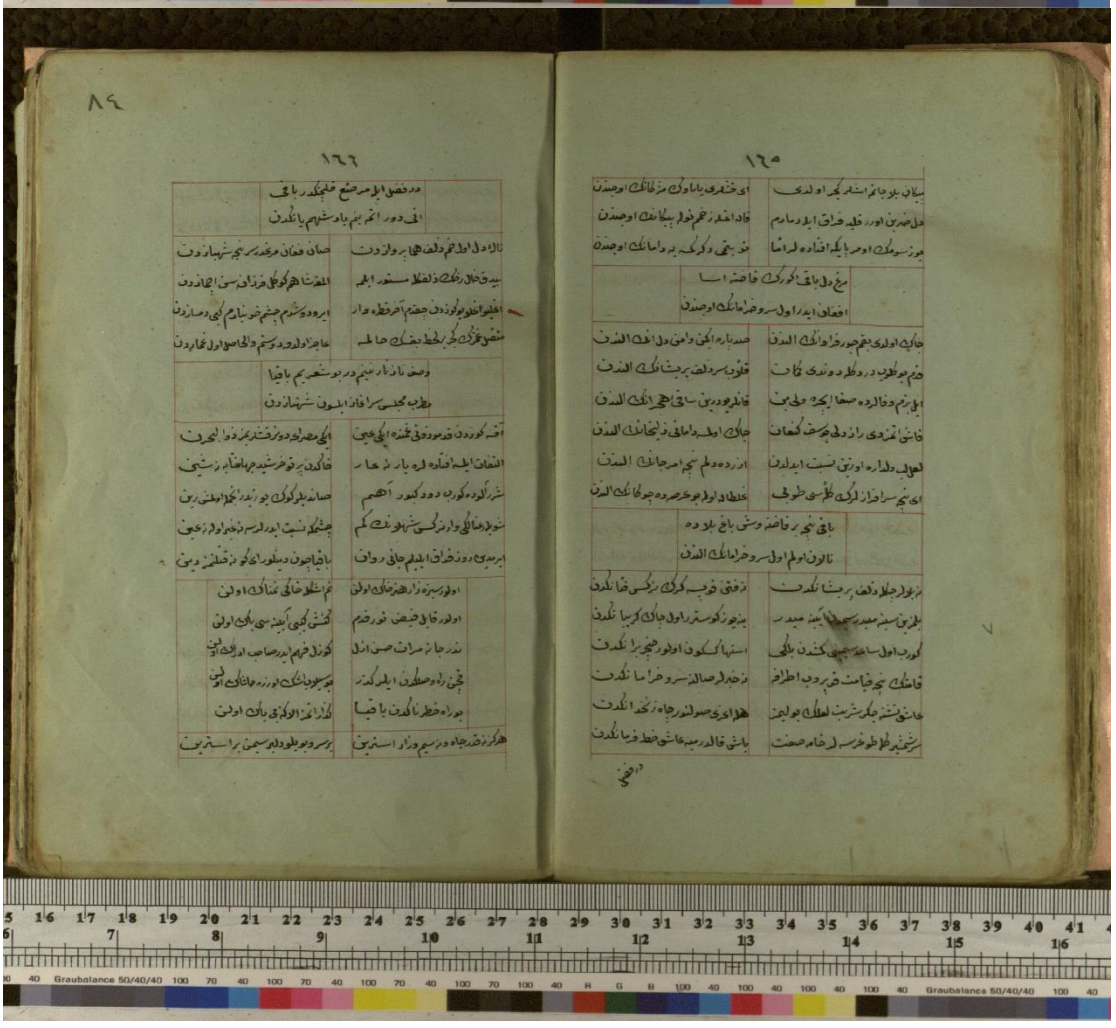

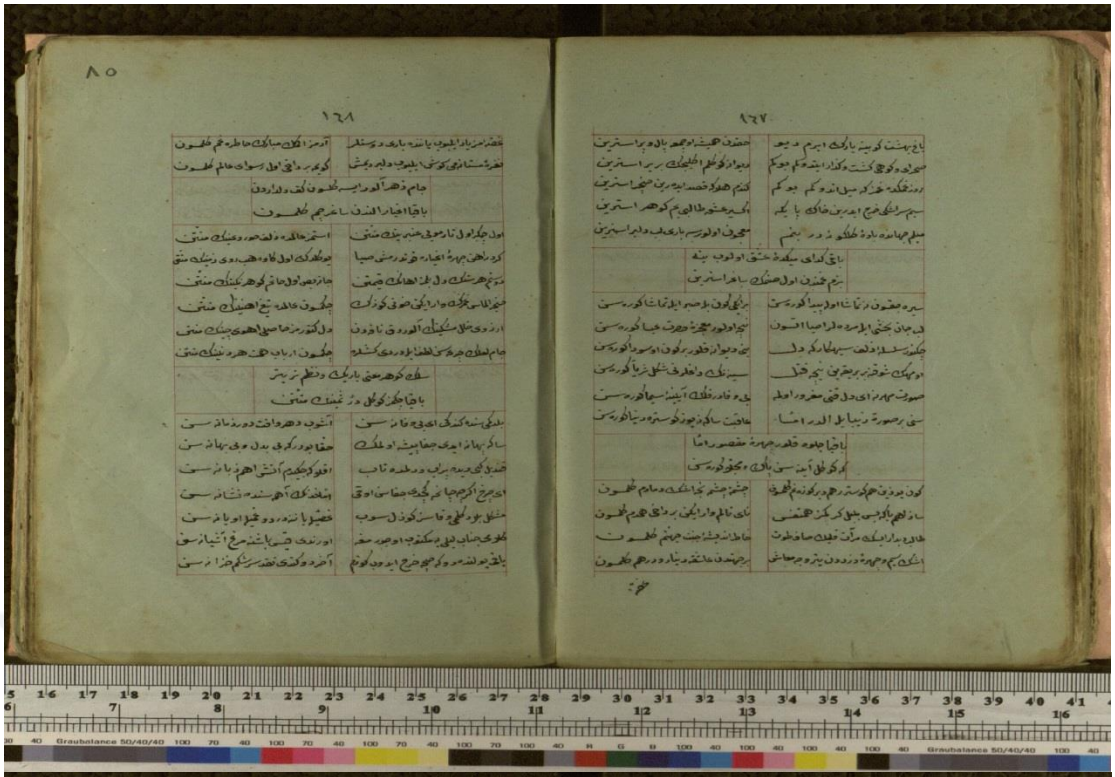

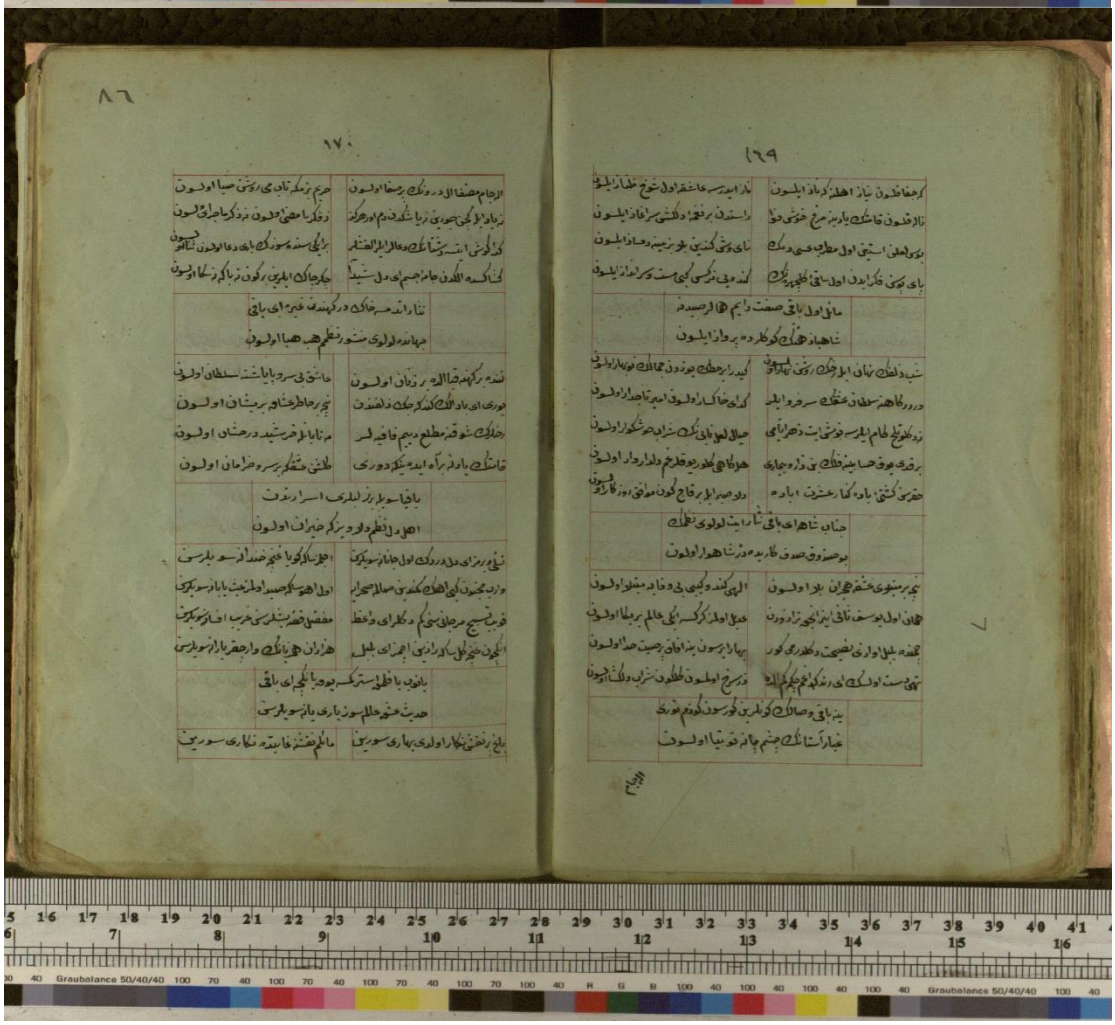

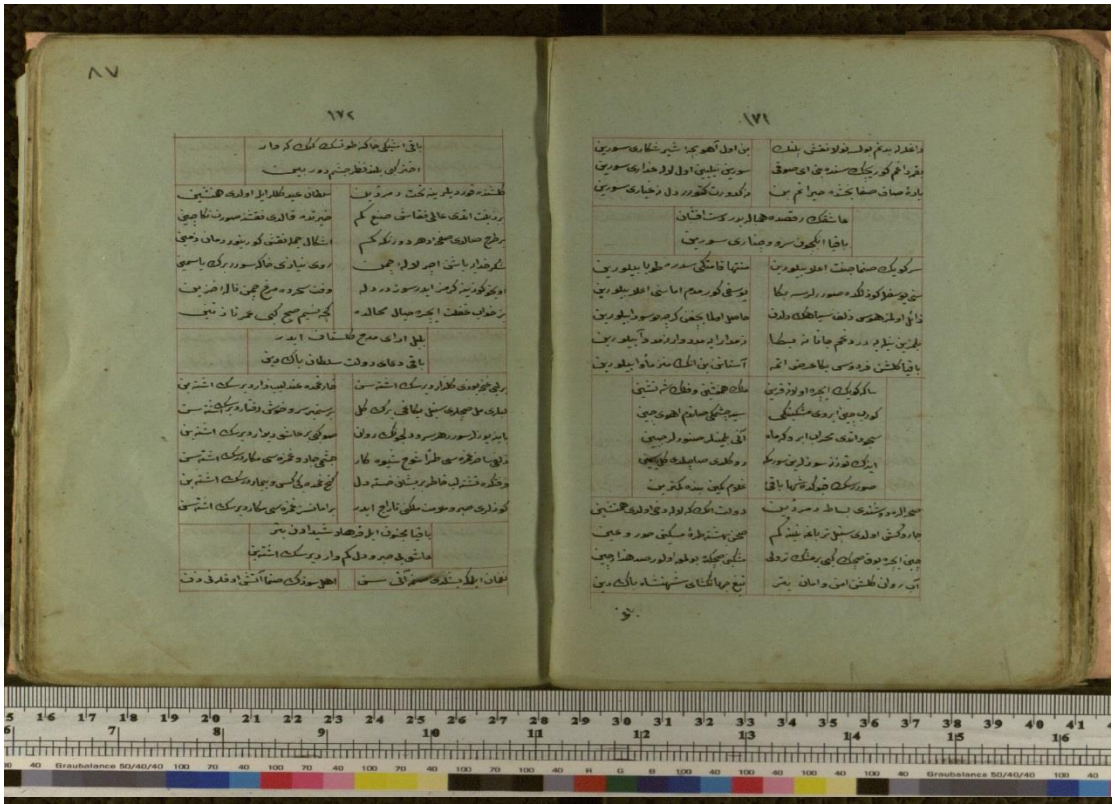

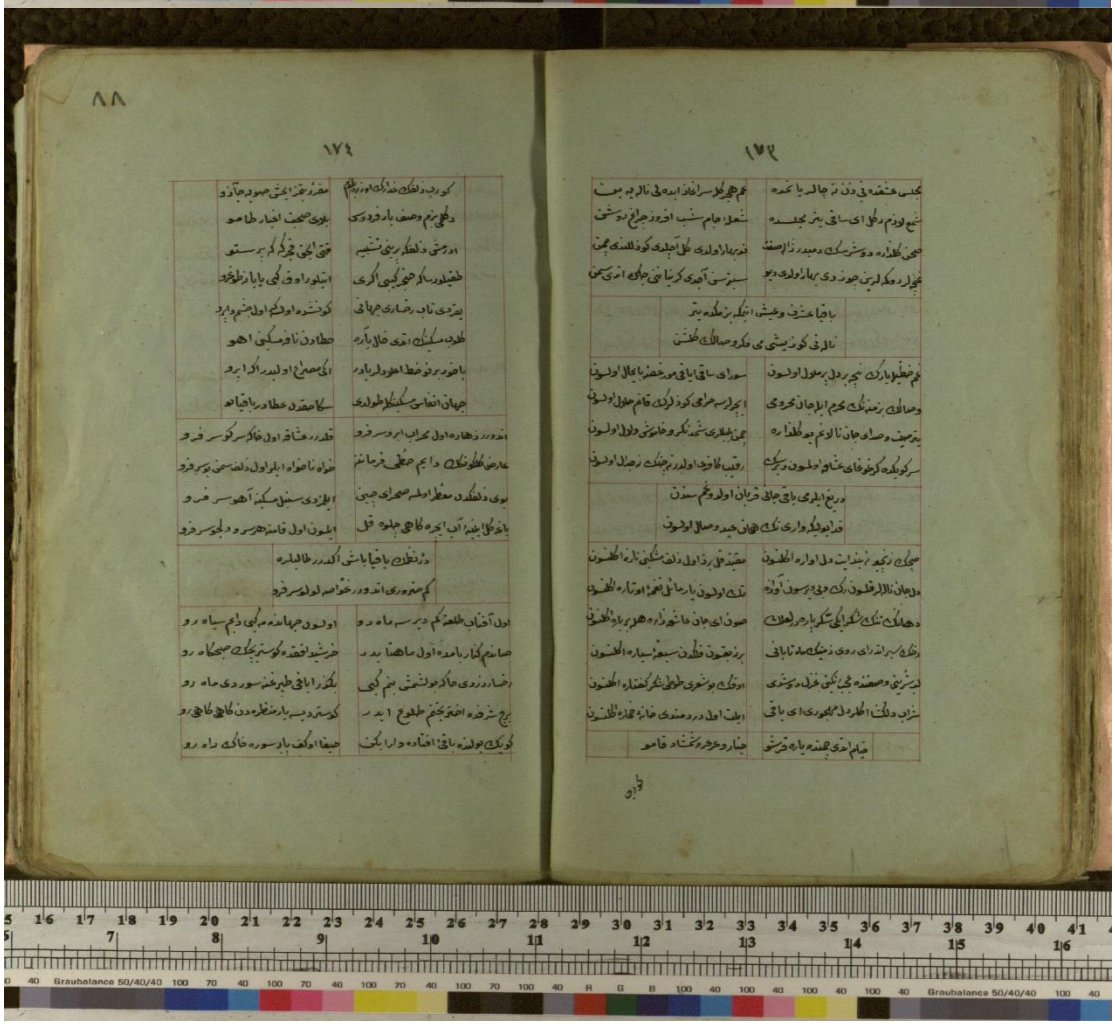

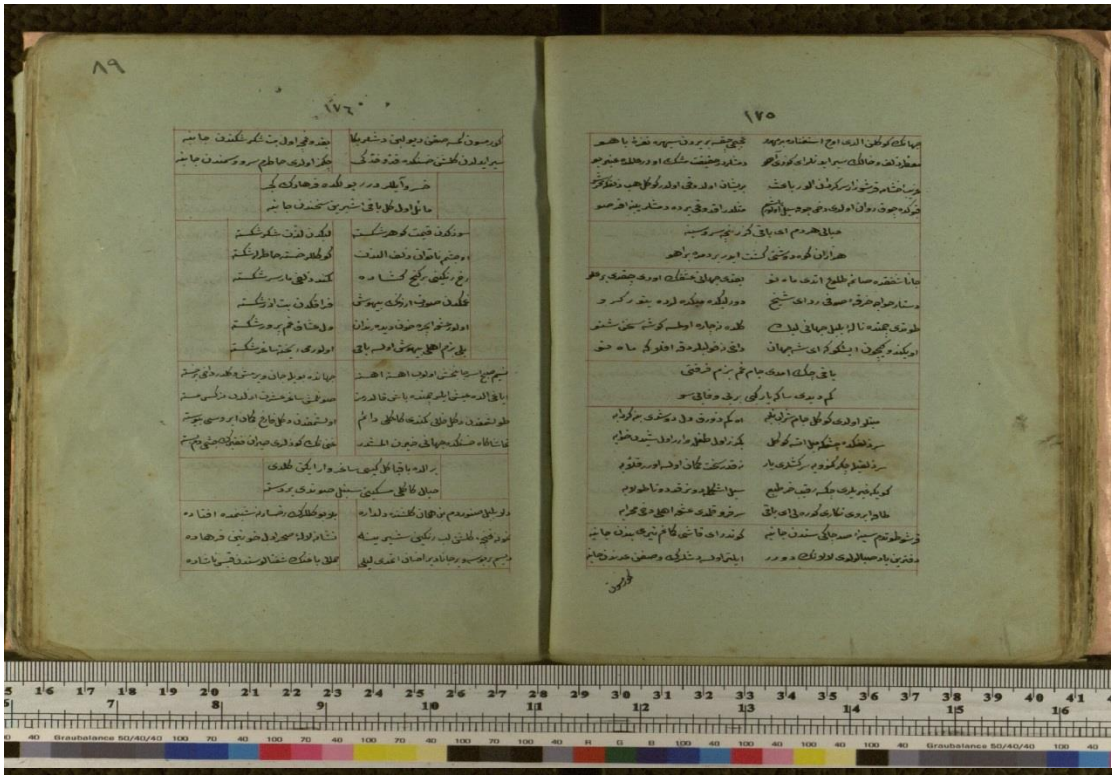

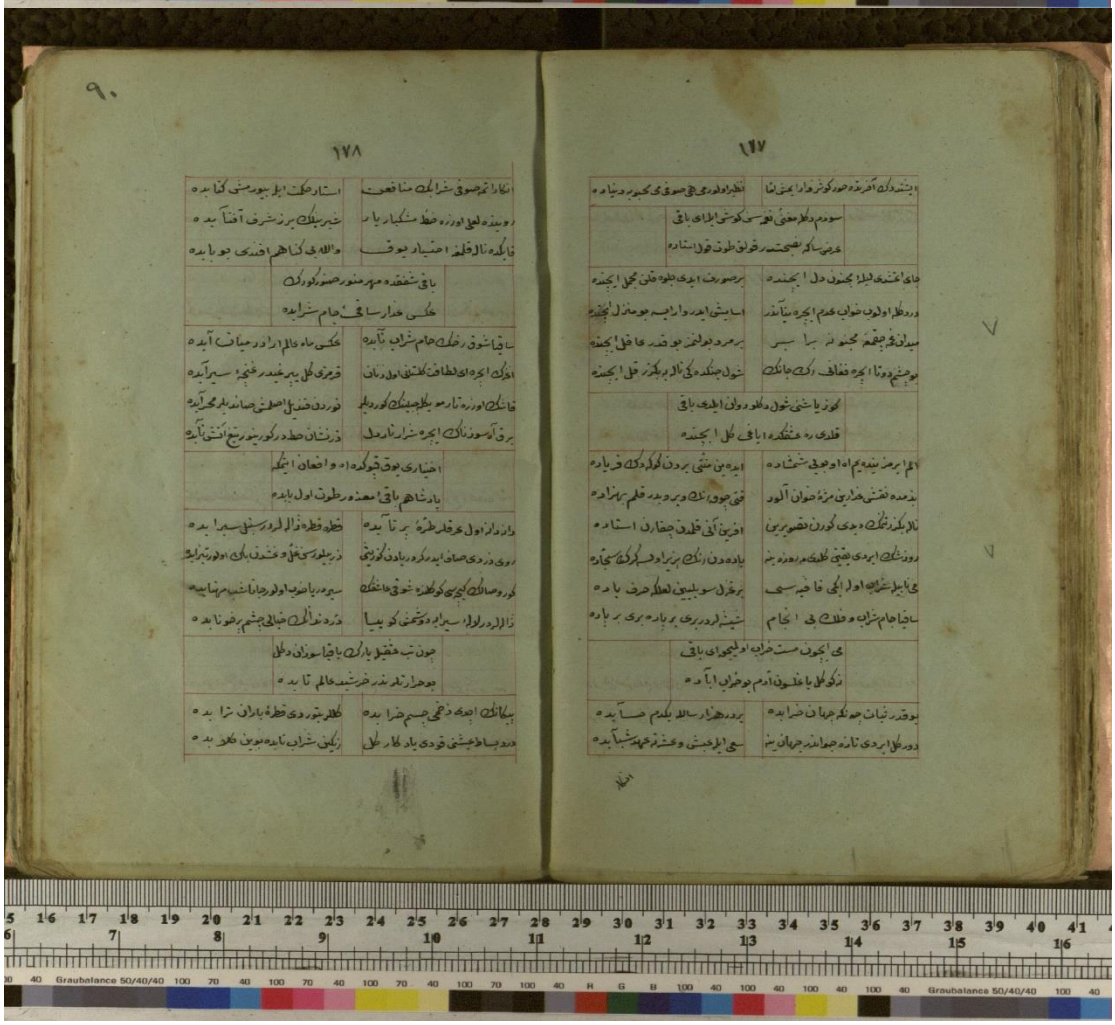

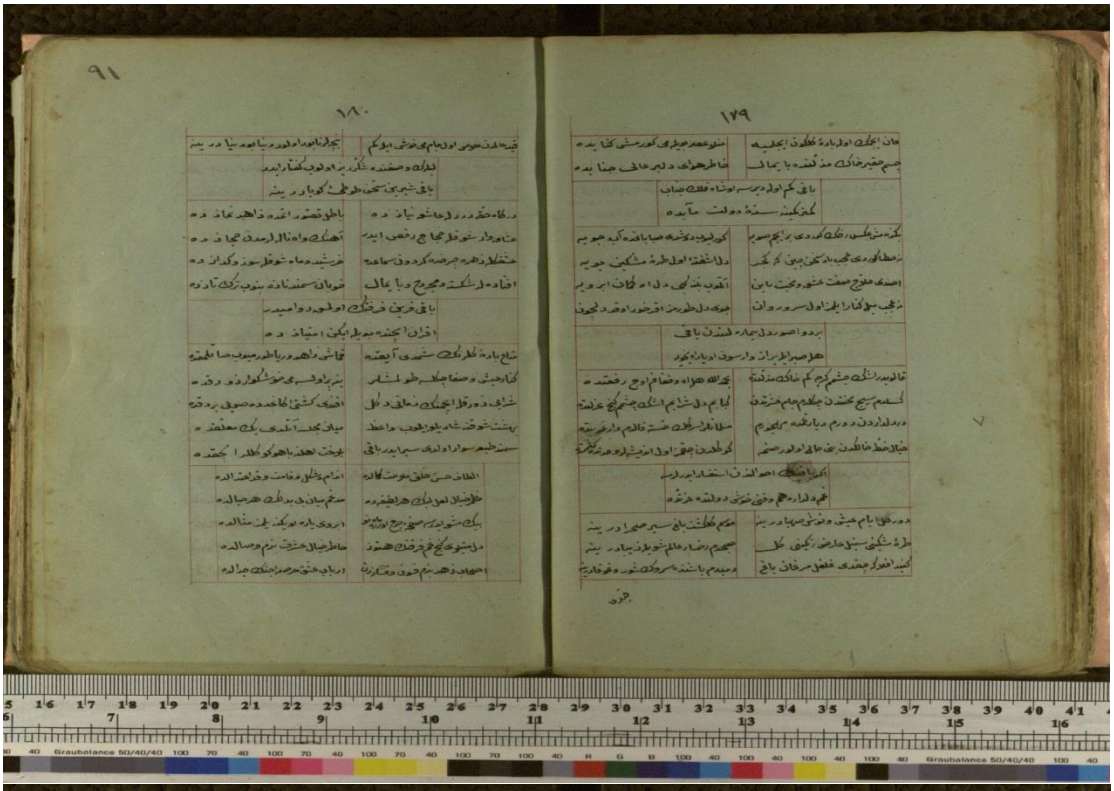

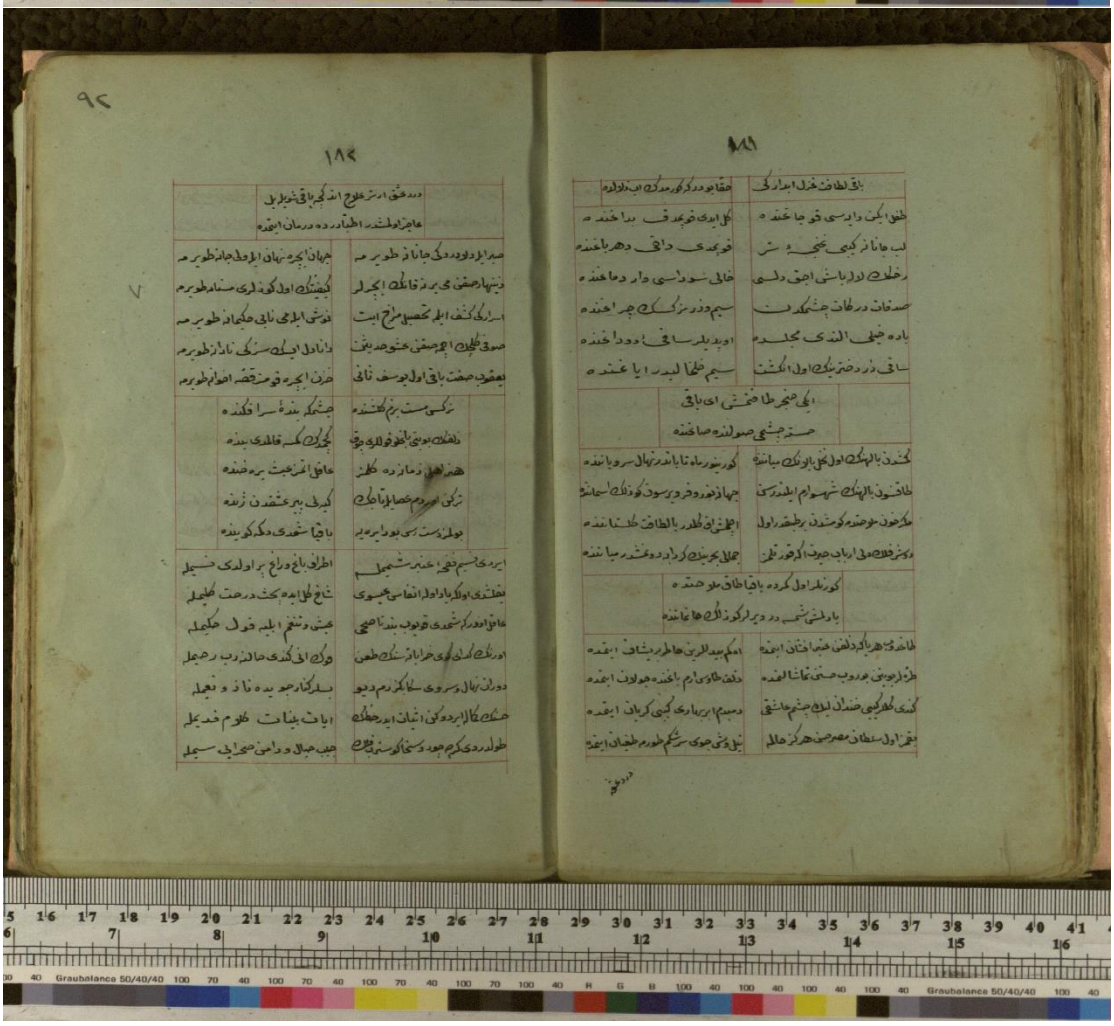

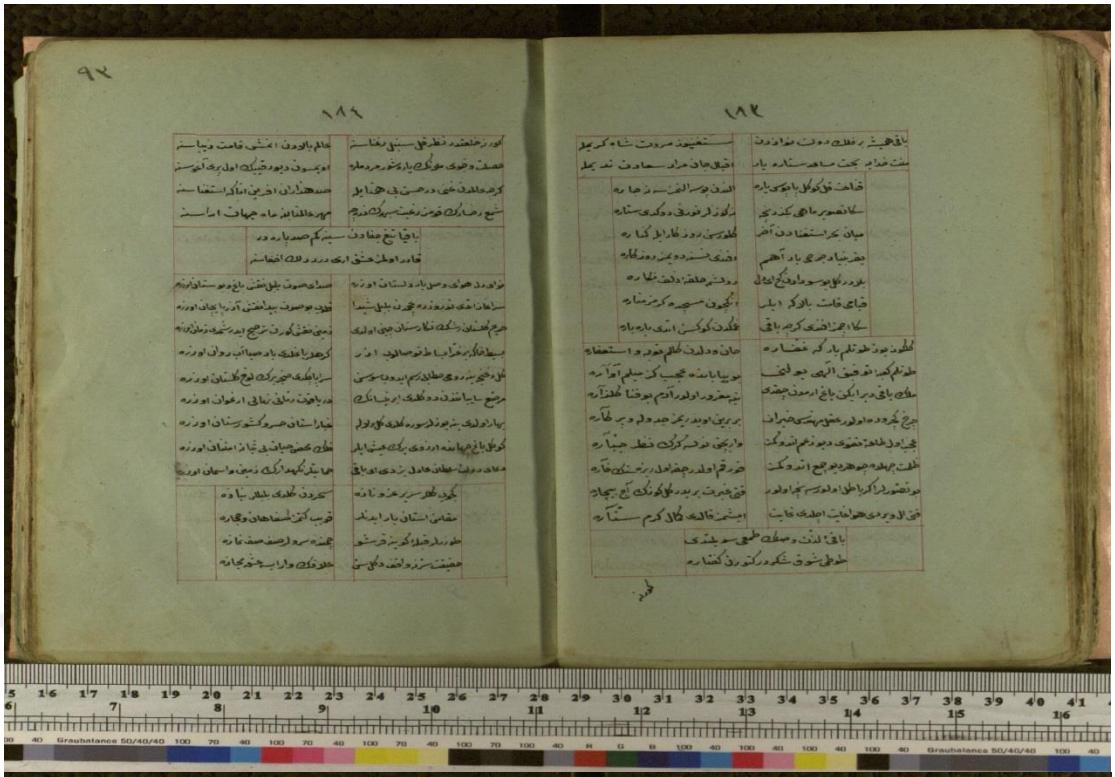

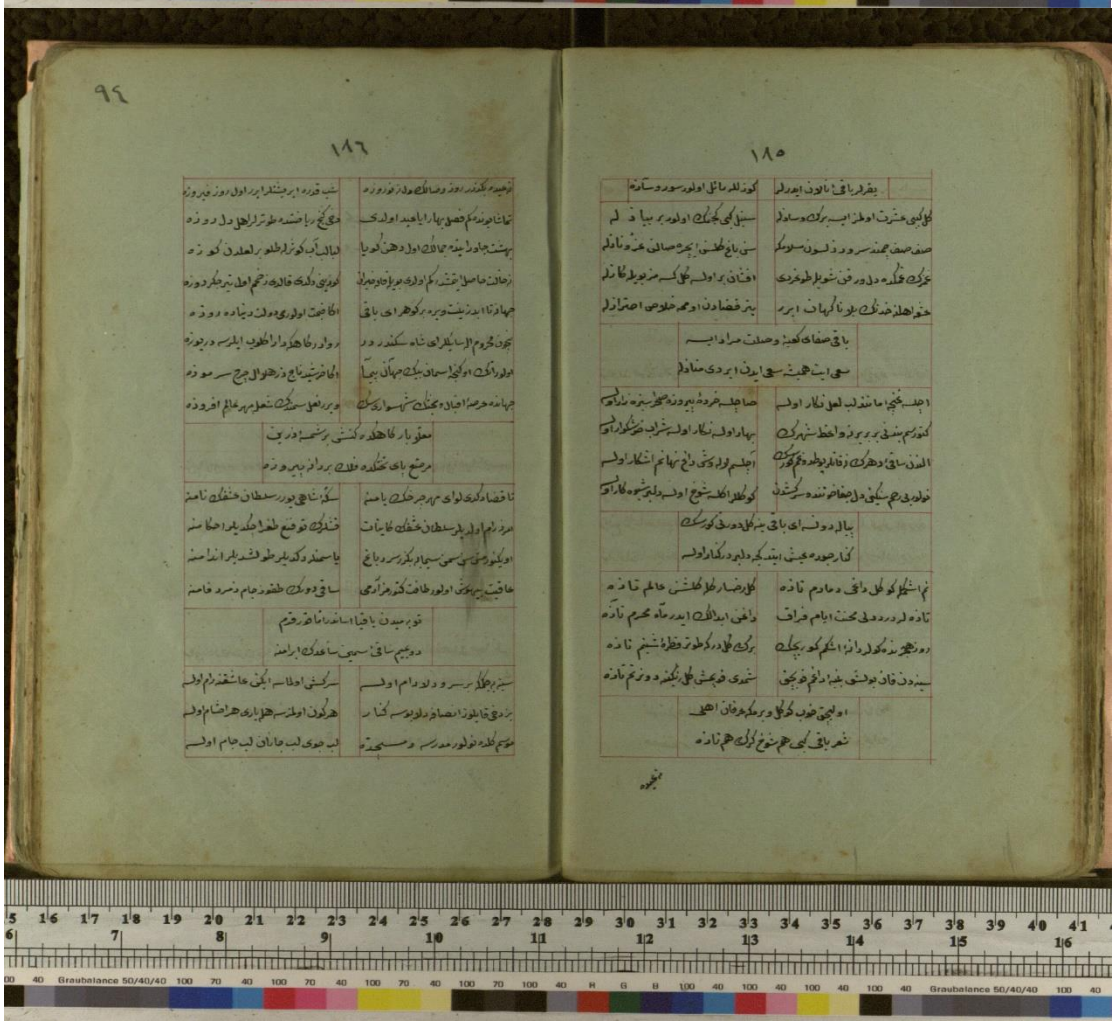

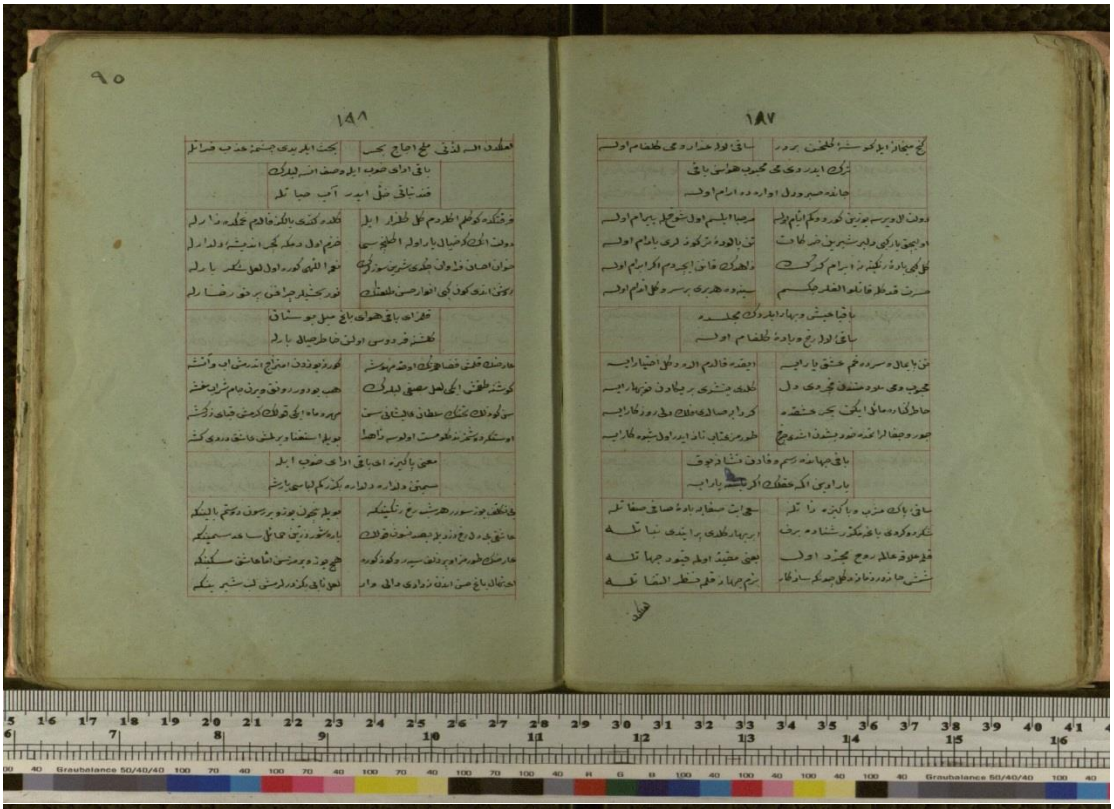

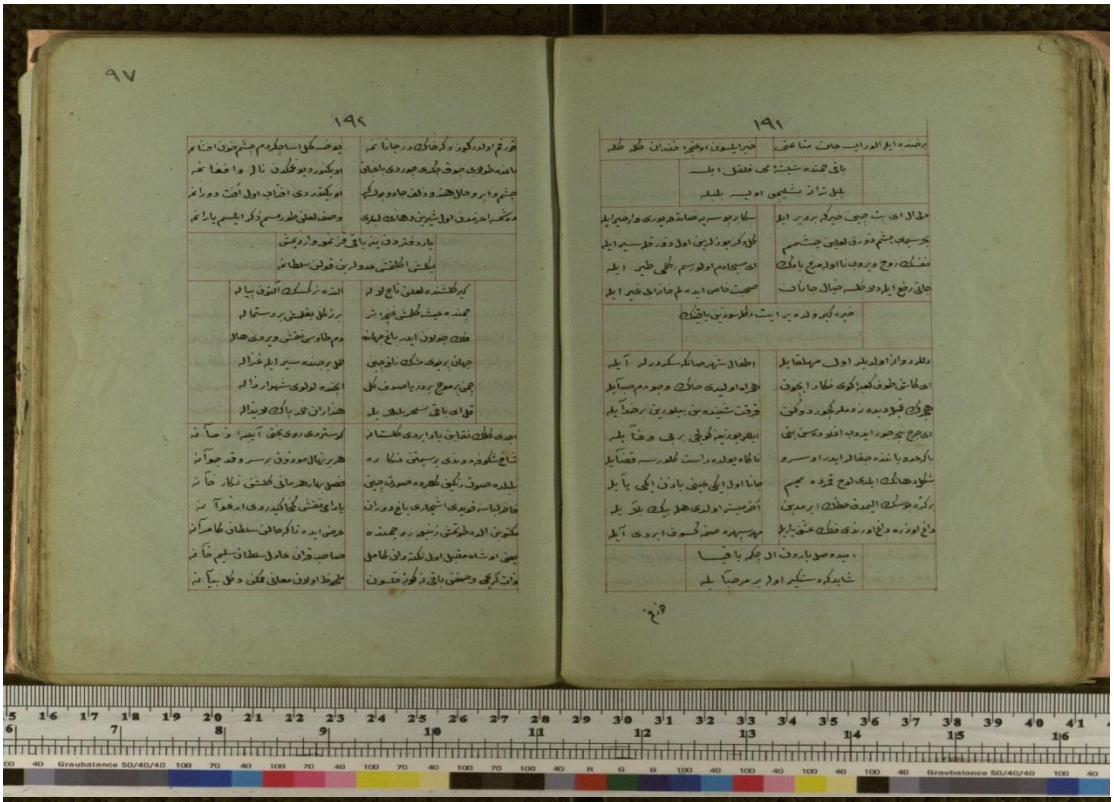

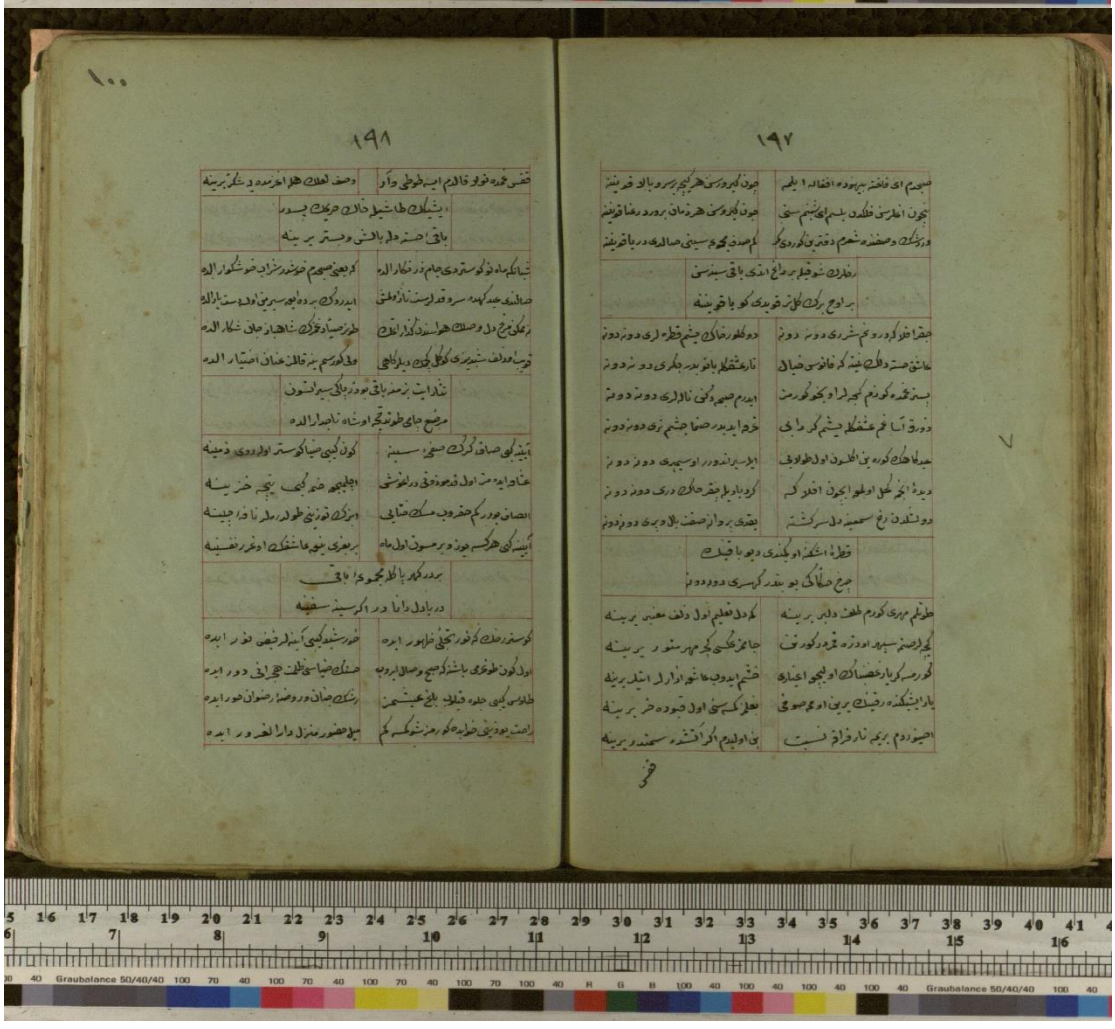

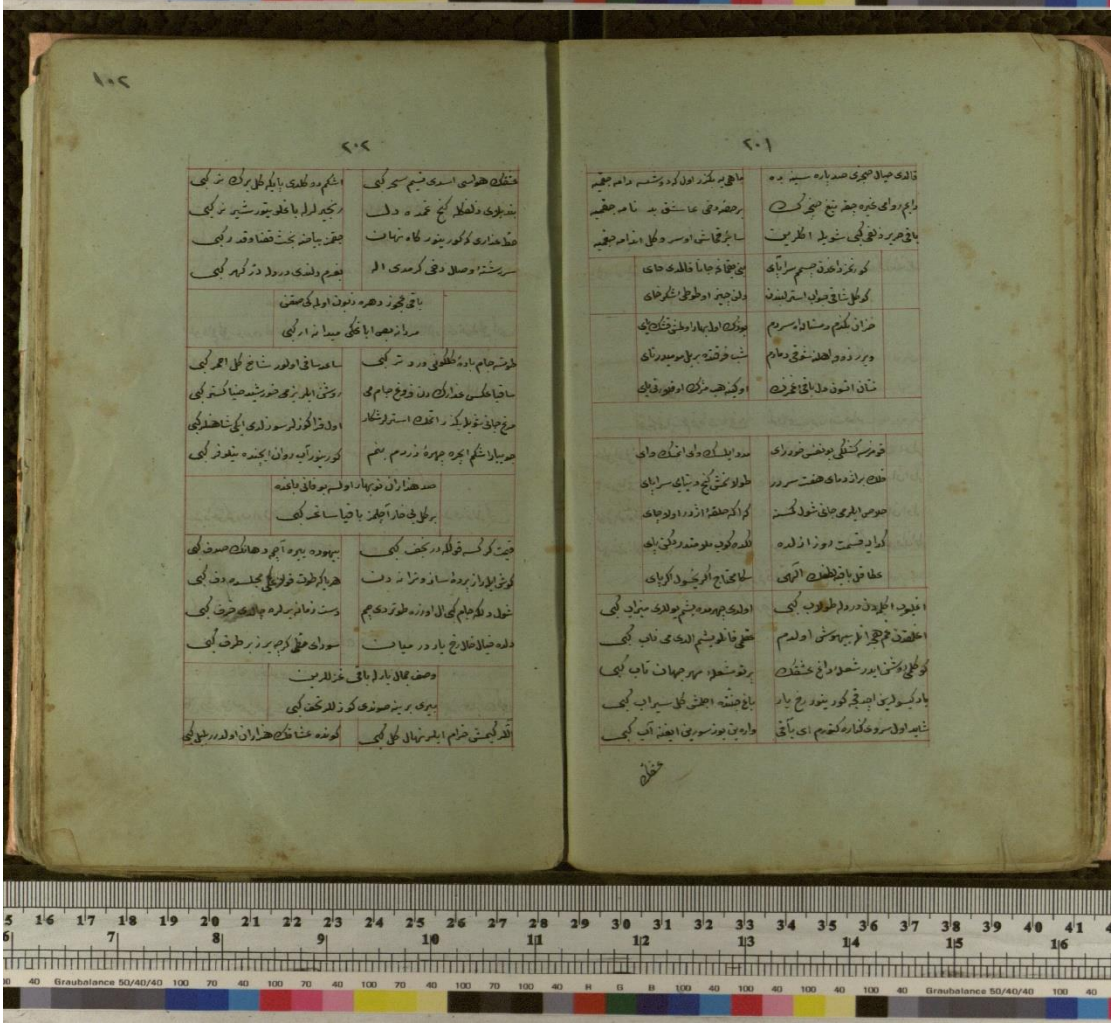

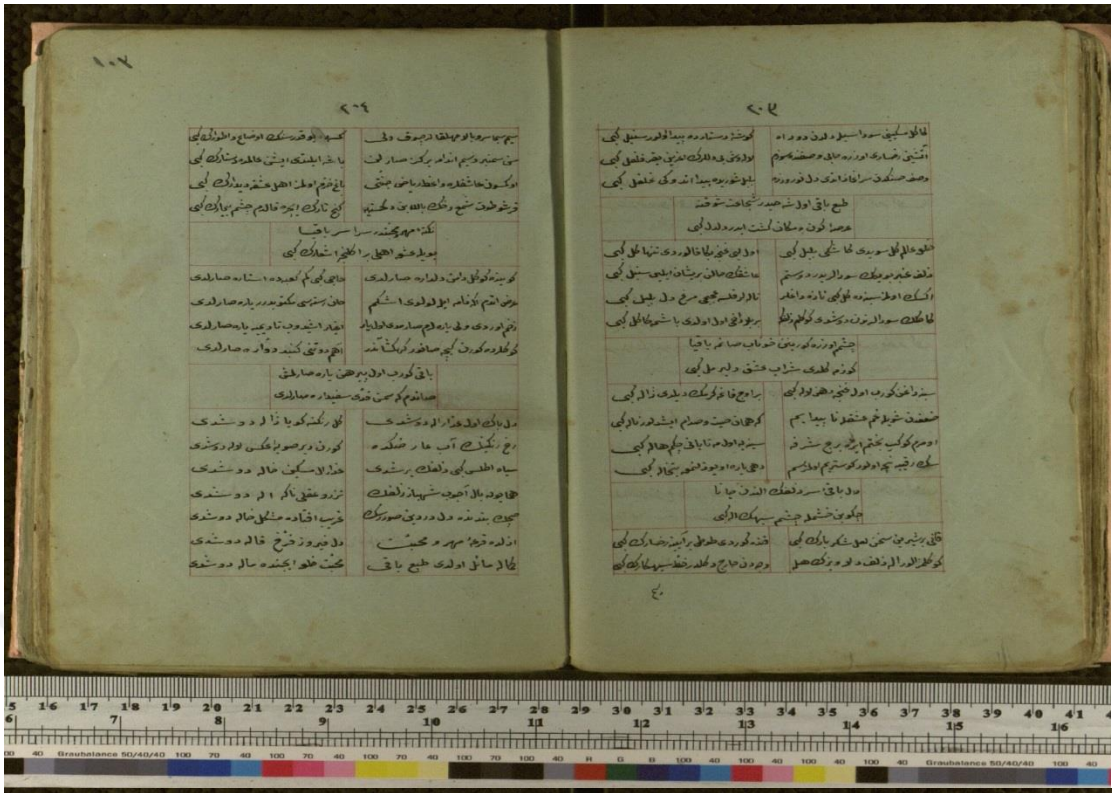

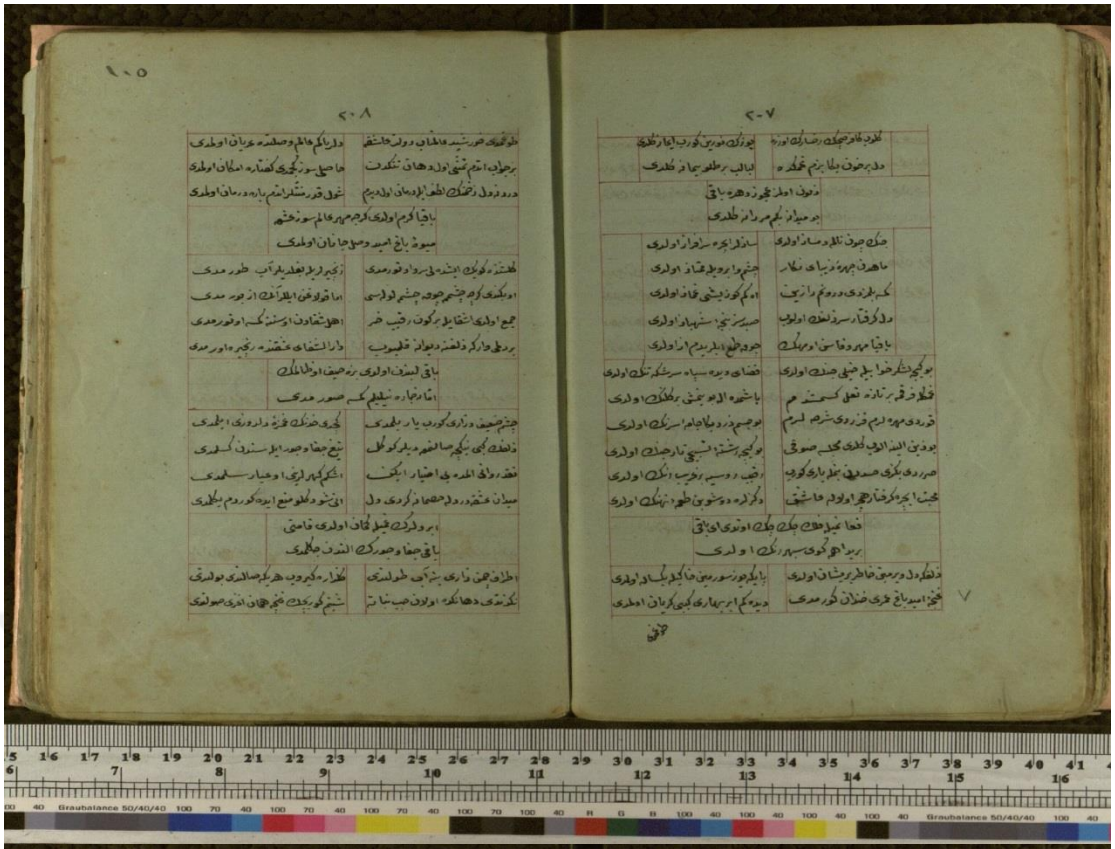

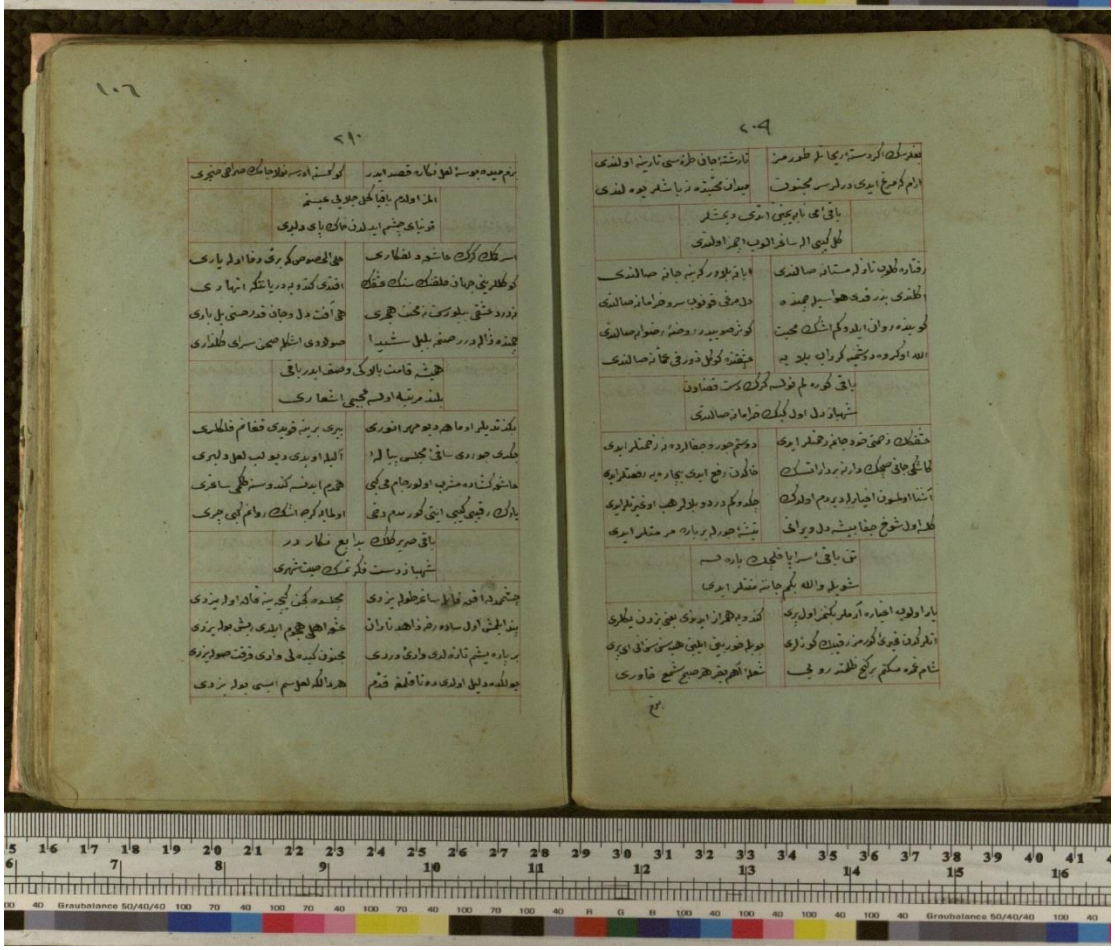

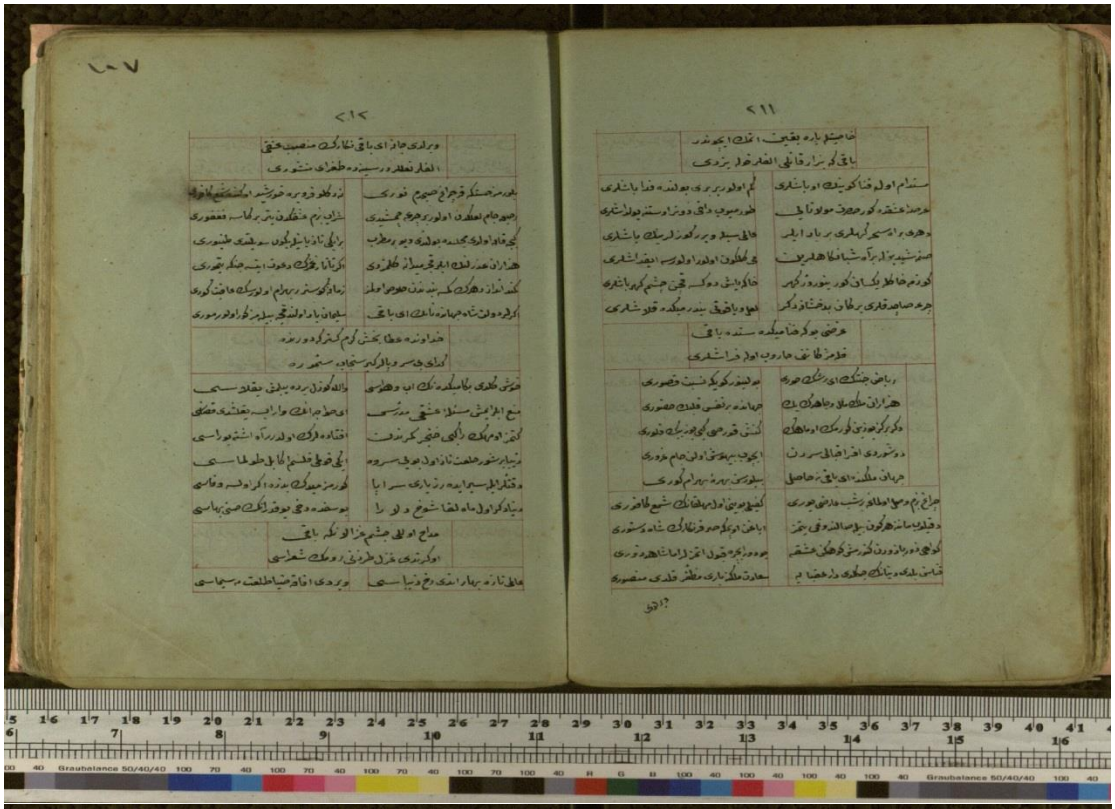

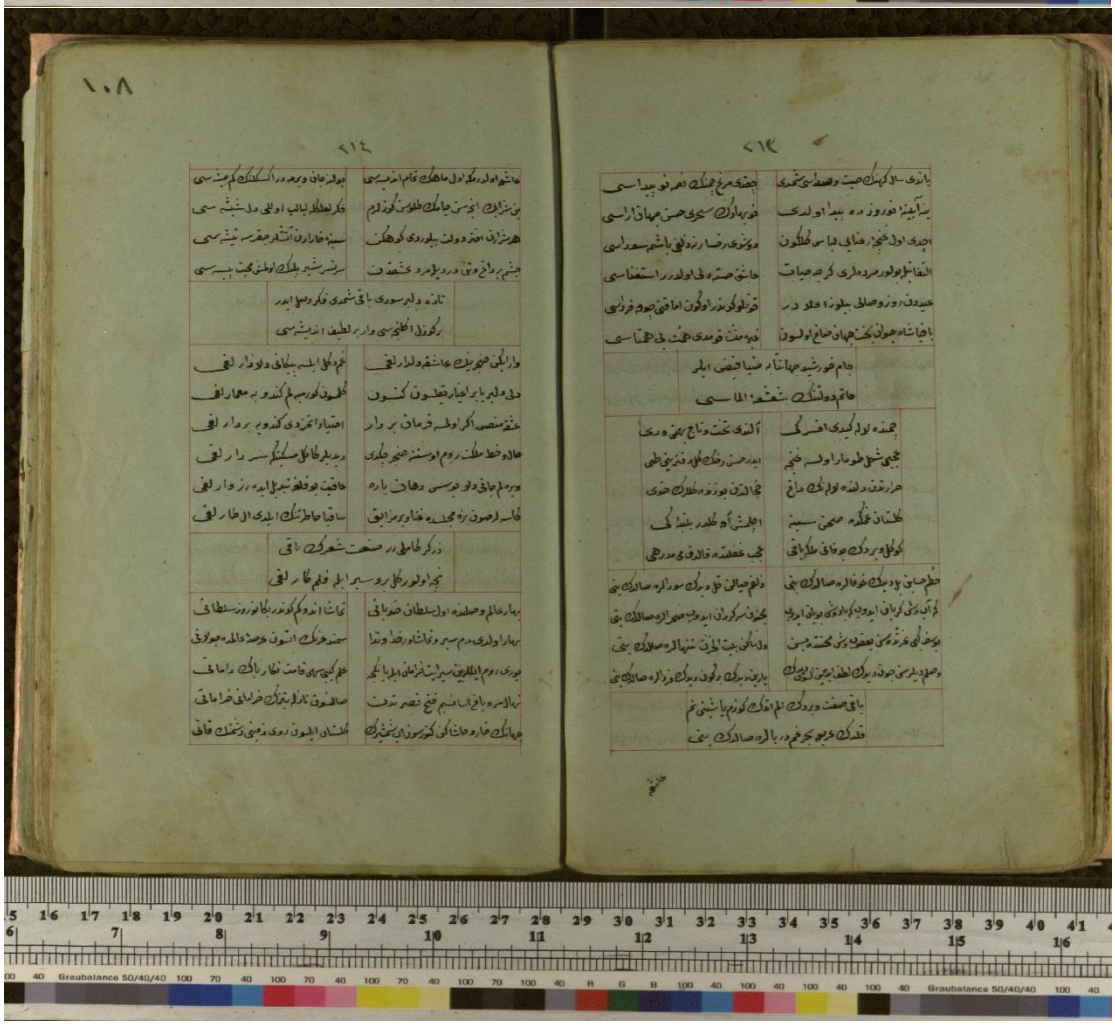

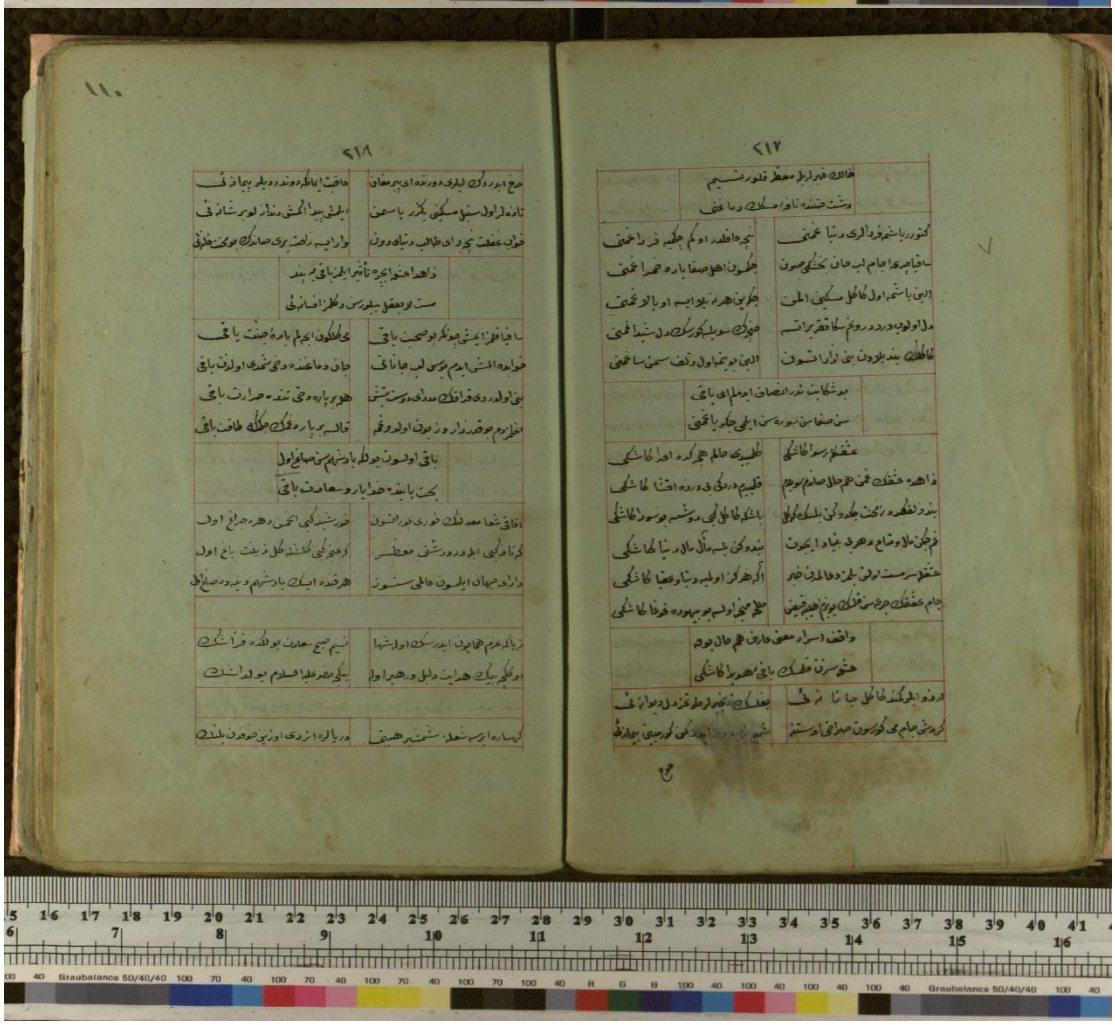

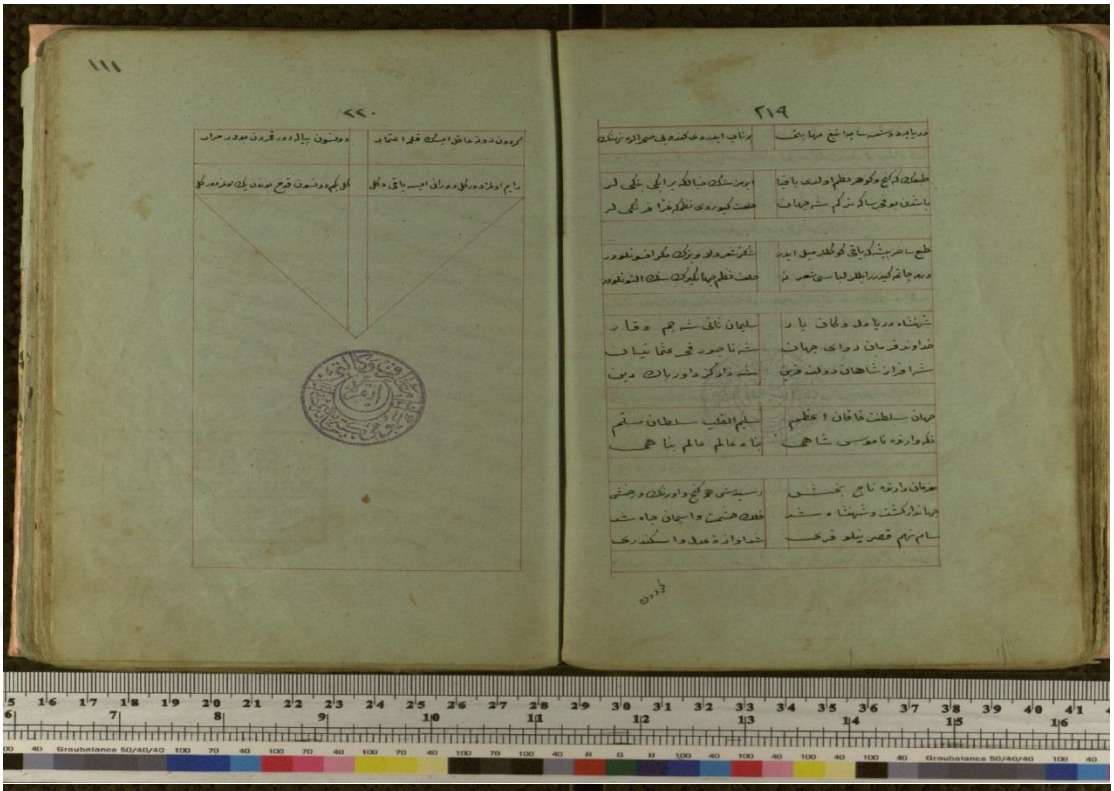

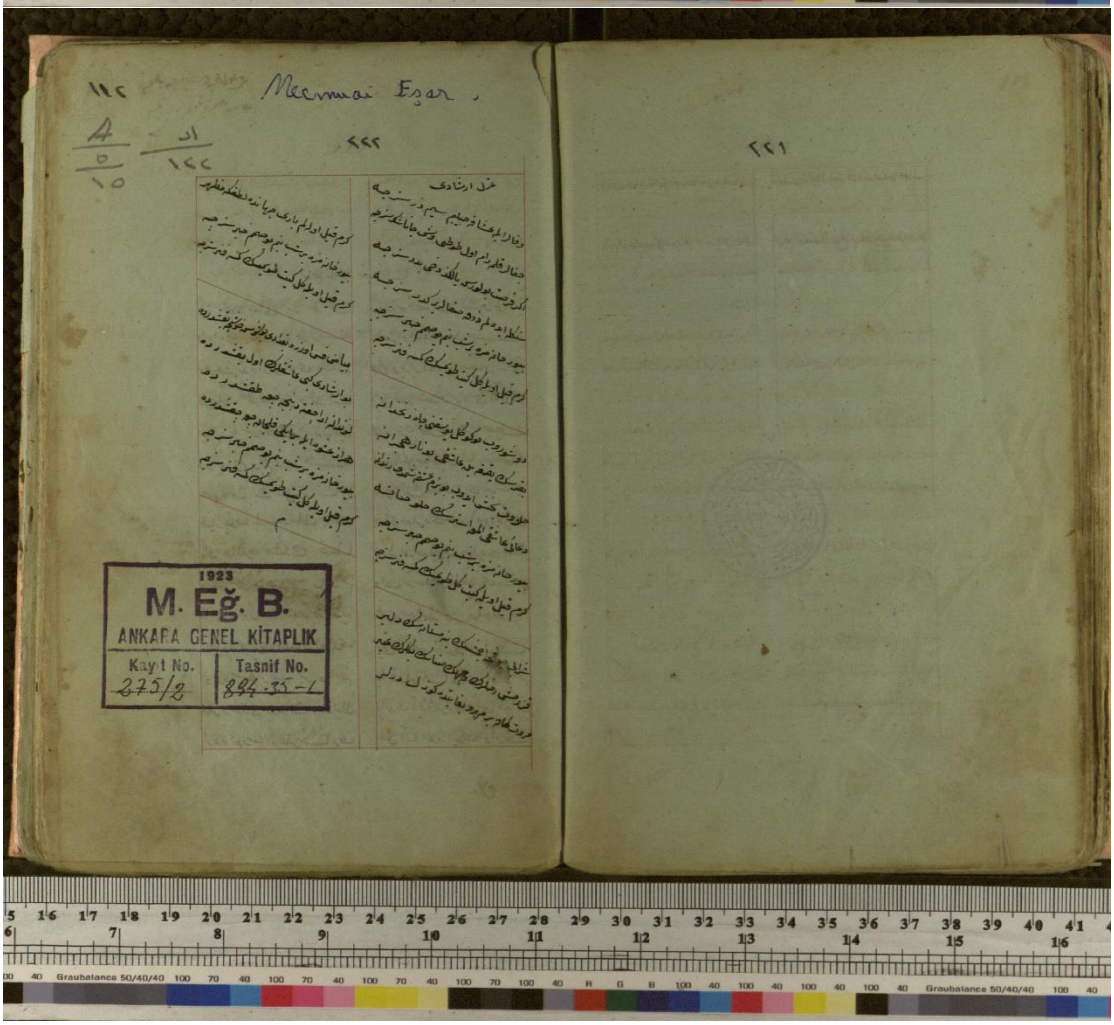
Mecmuai Eşar .
1923
M. Eğ. B.
ANKARA GENEL KİTAPLIK
Kayıt No. 275/2
Tasnif No. 894.35-L

٢٢٤

لواطنامه نعيما

٢٢٥

٢٢٦

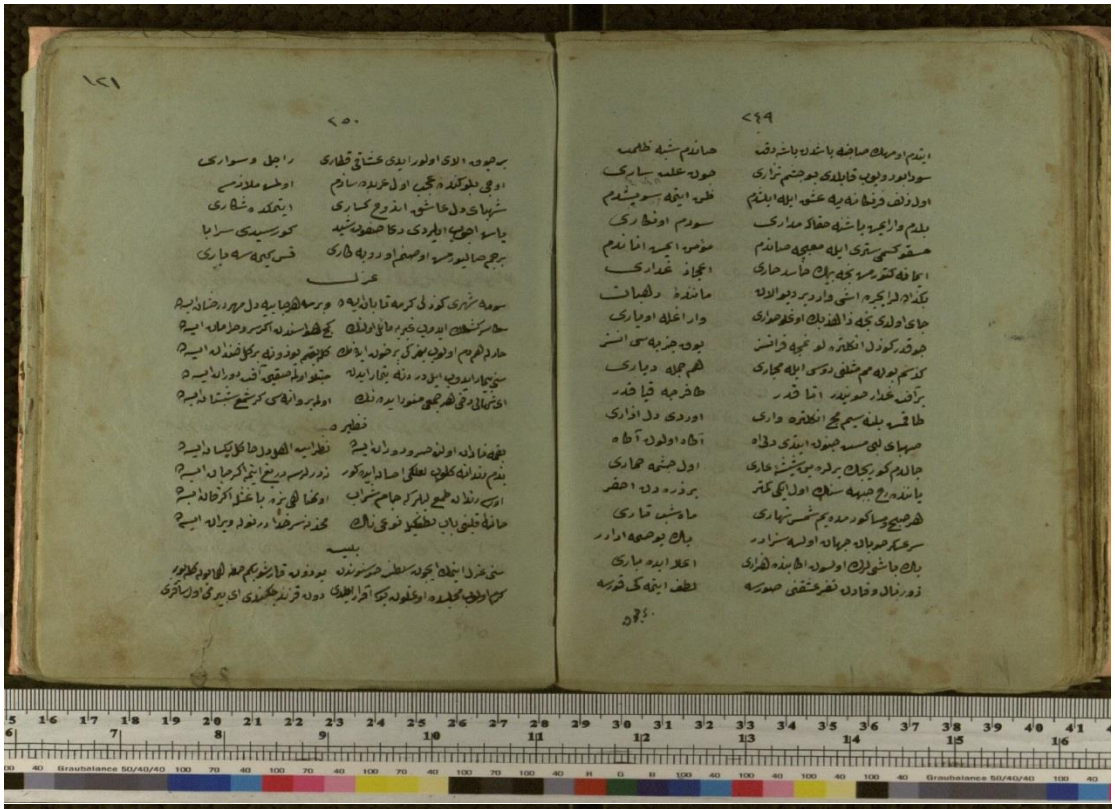

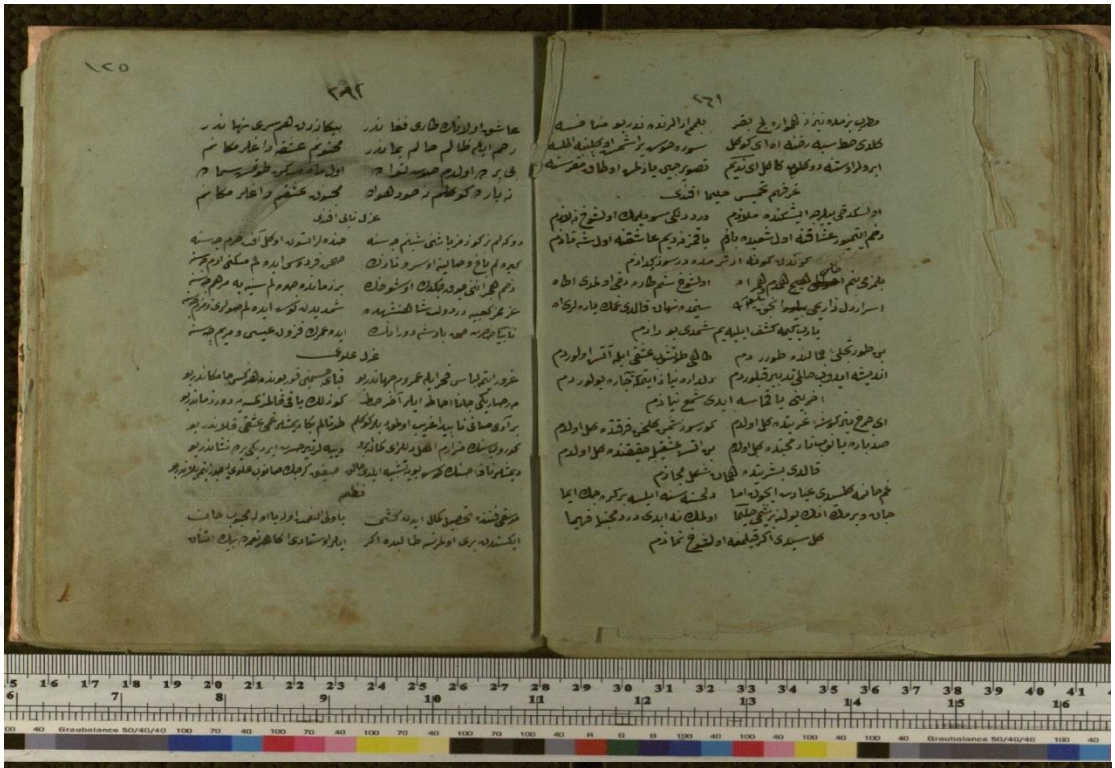

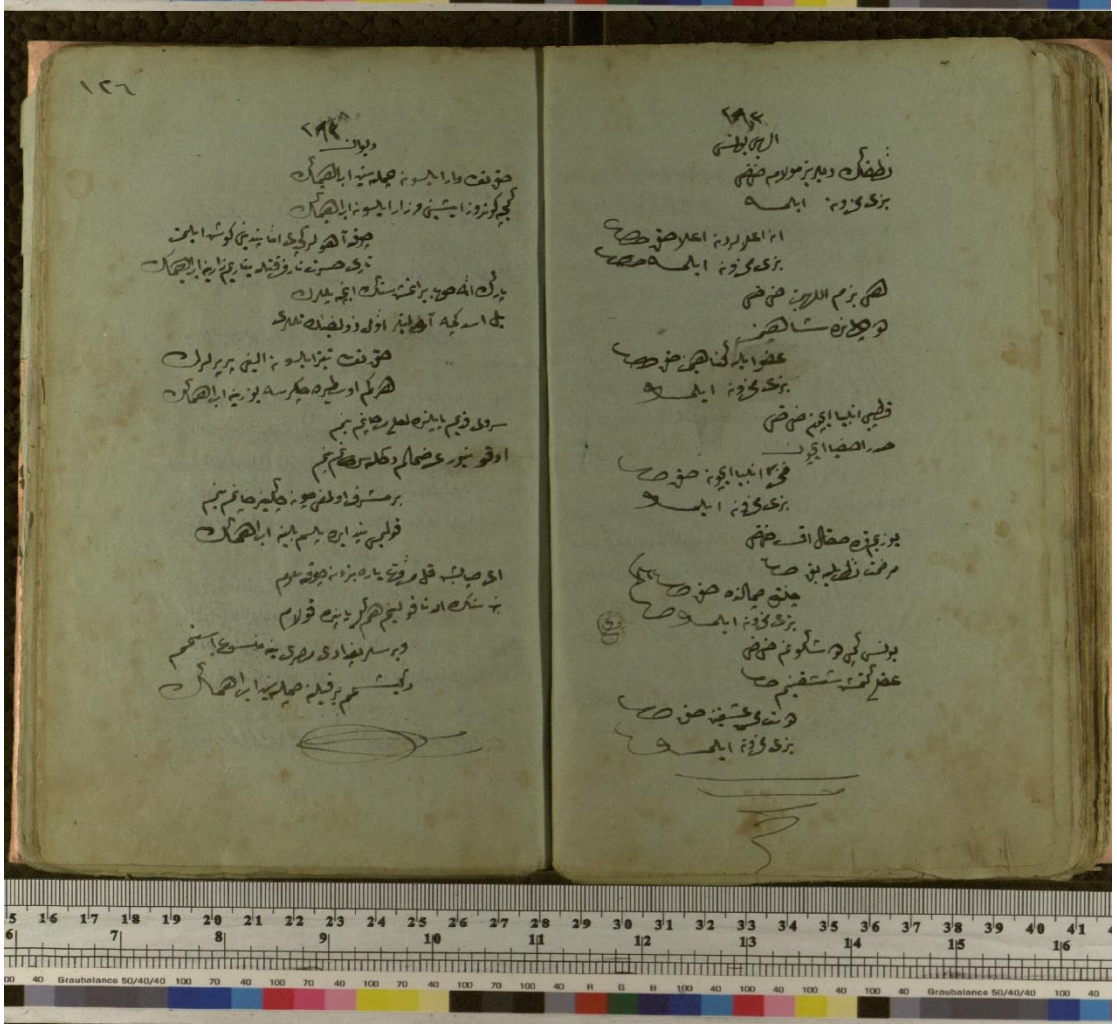

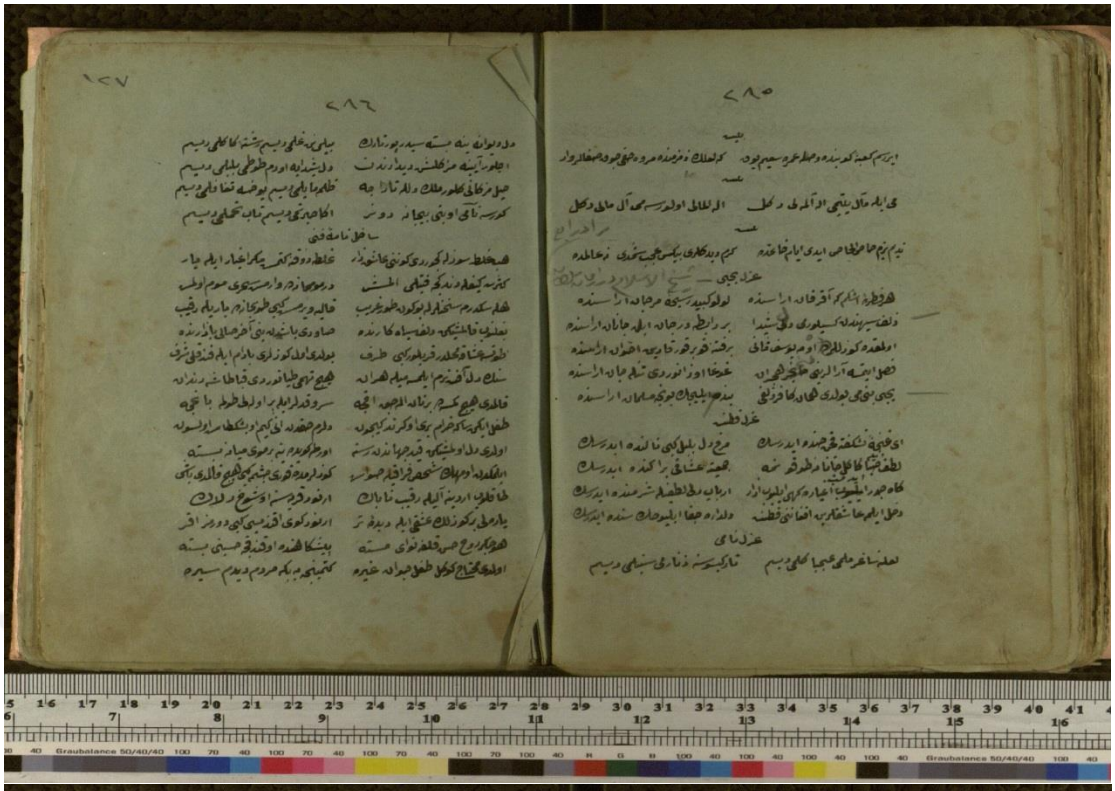

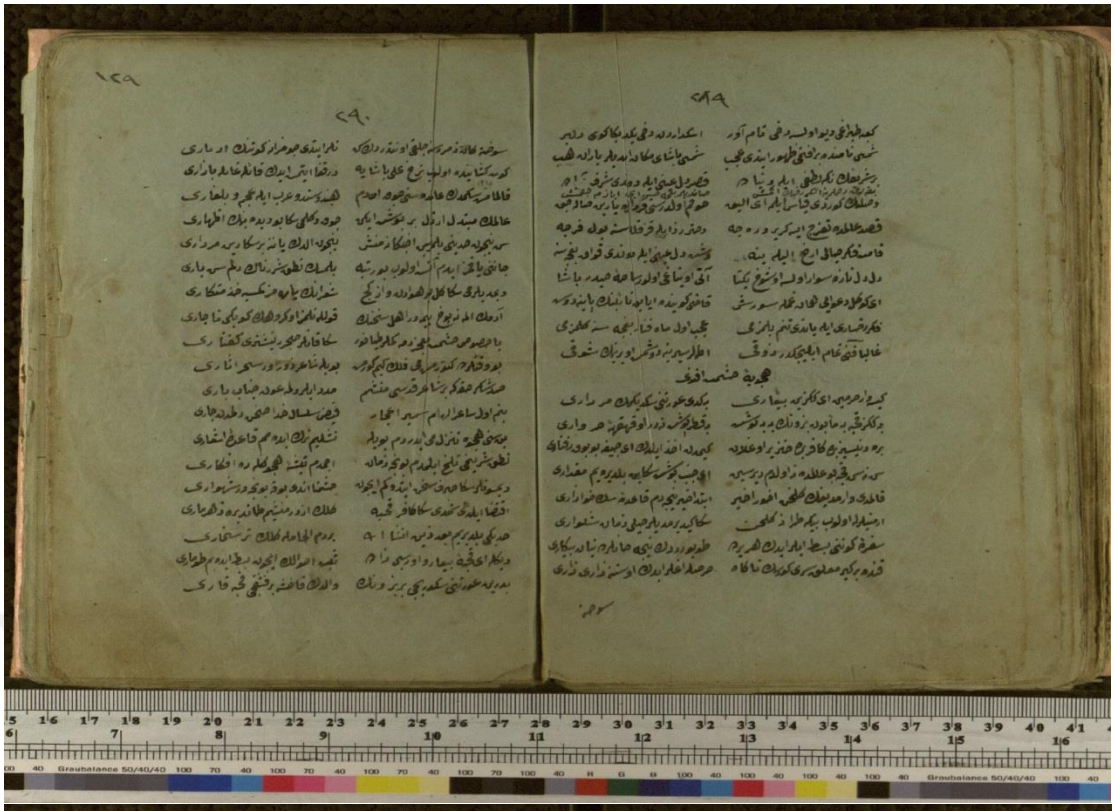

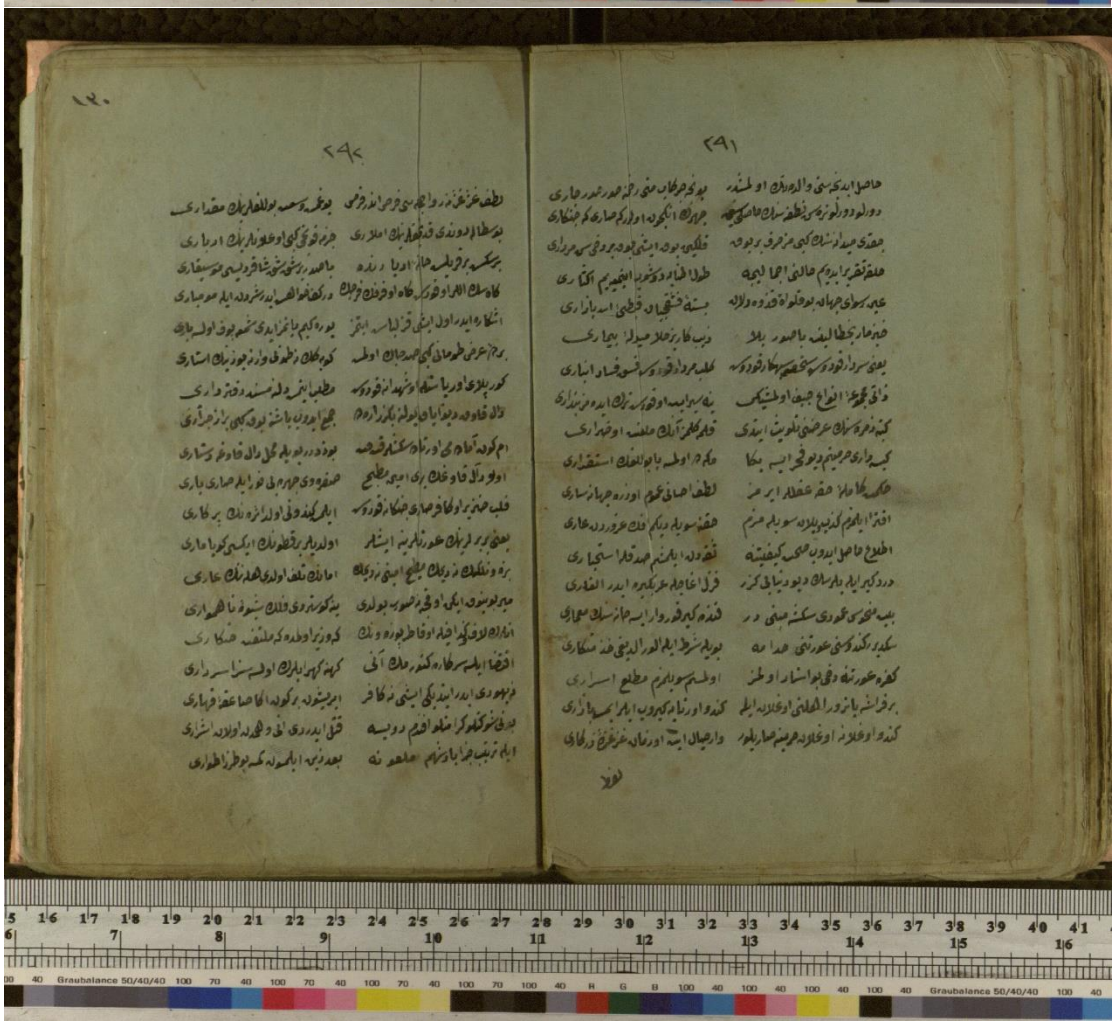

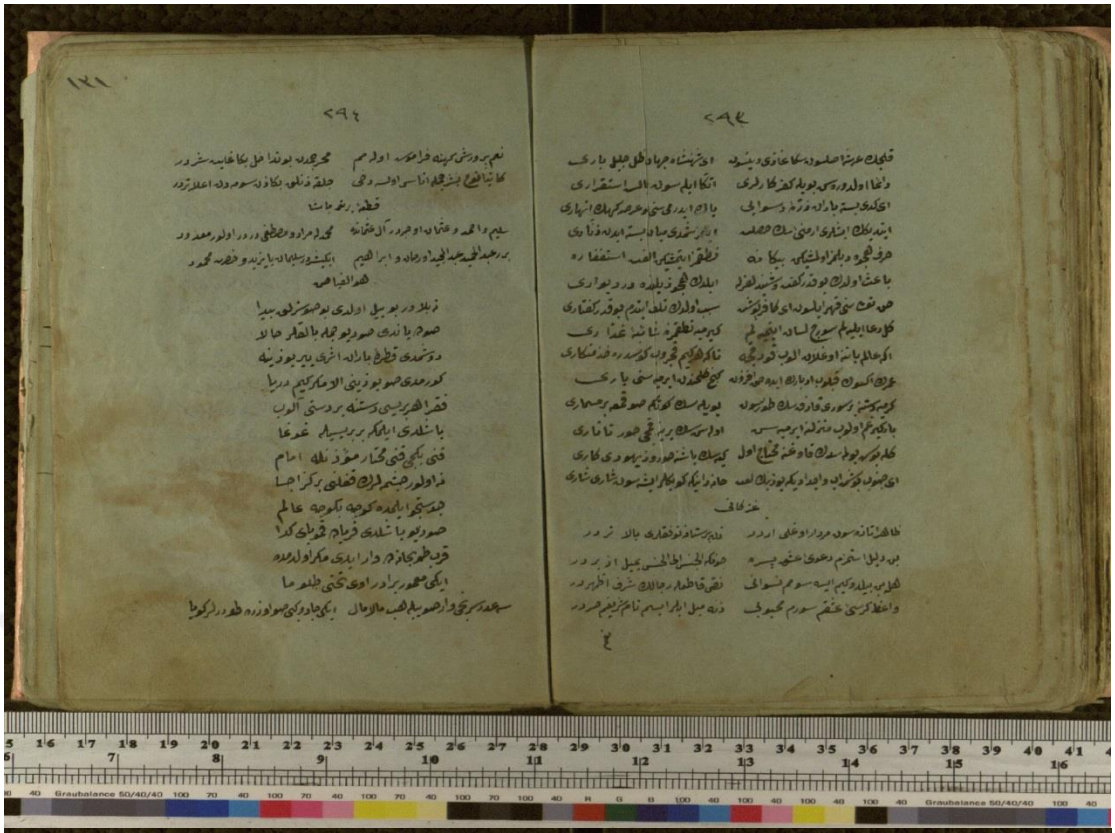

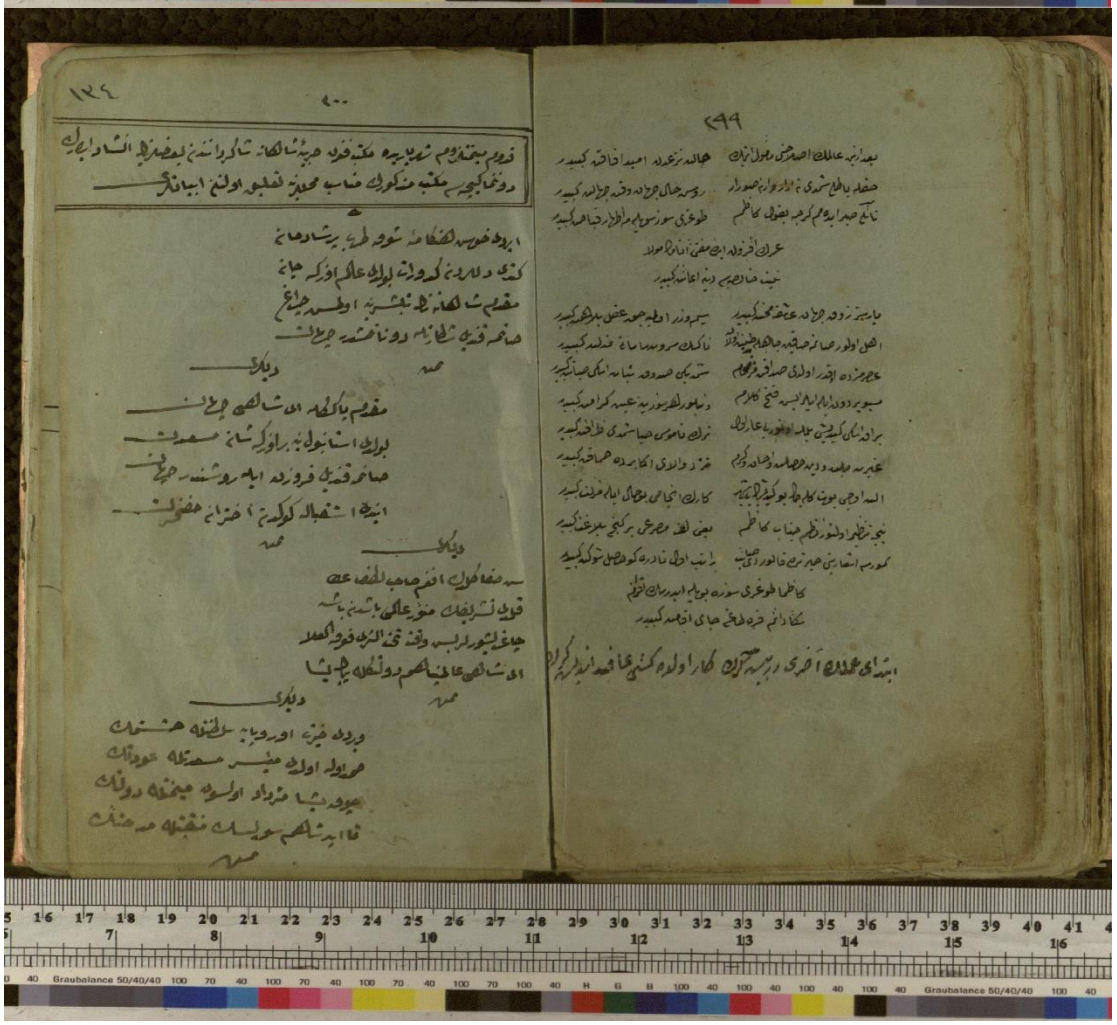

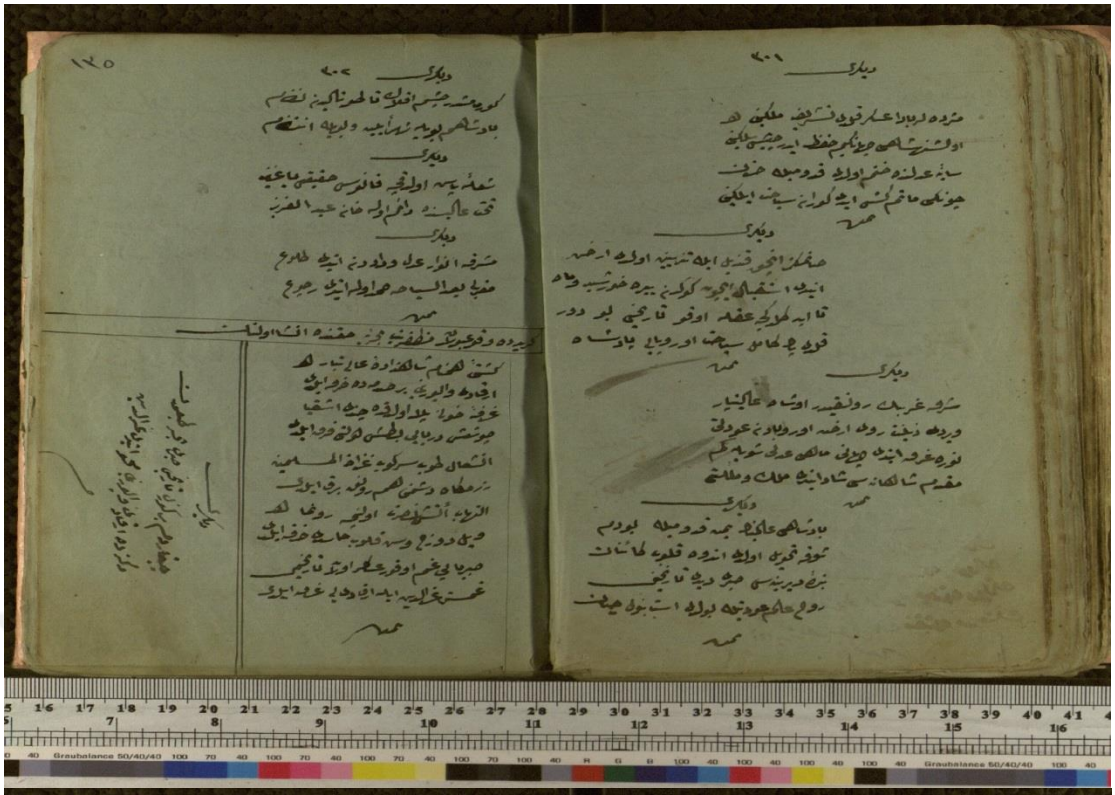

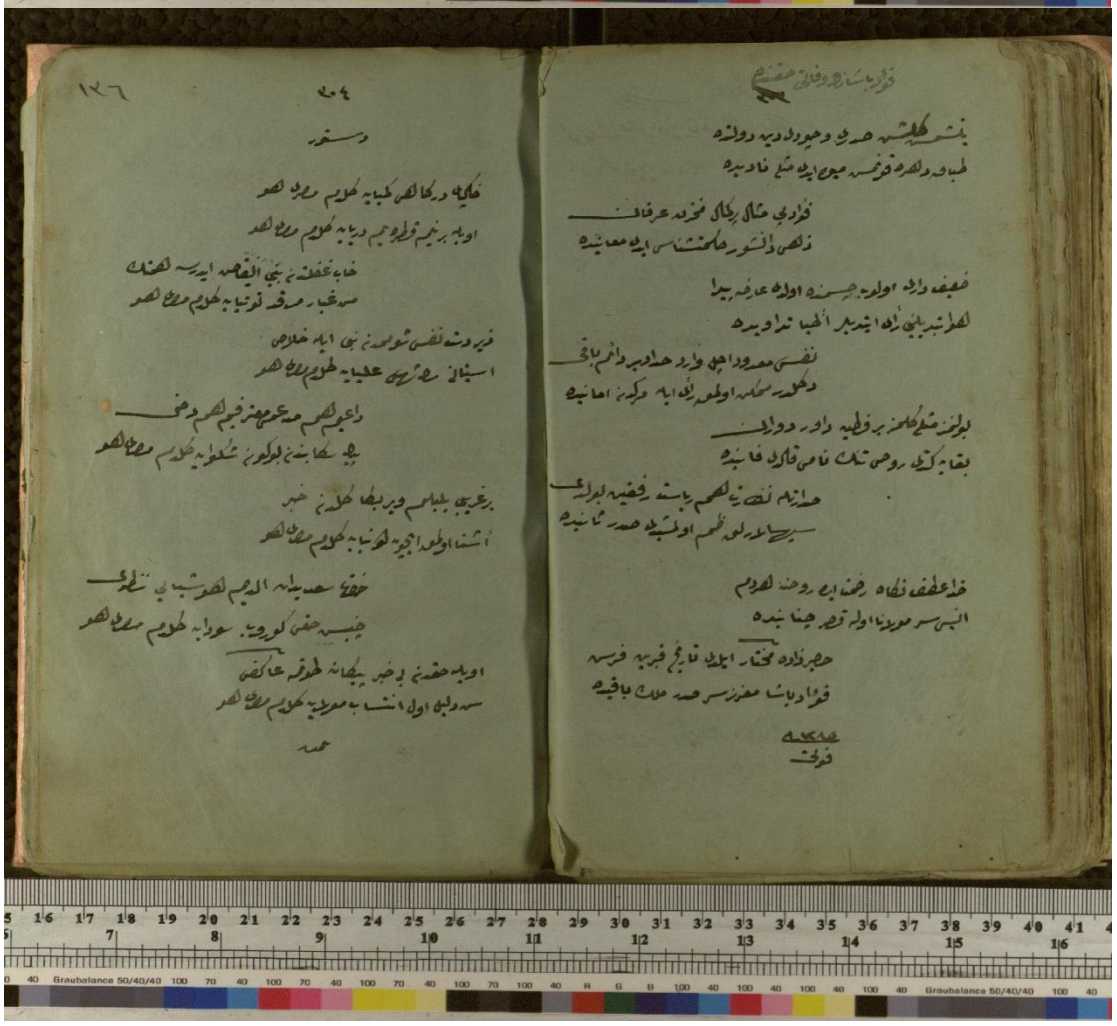

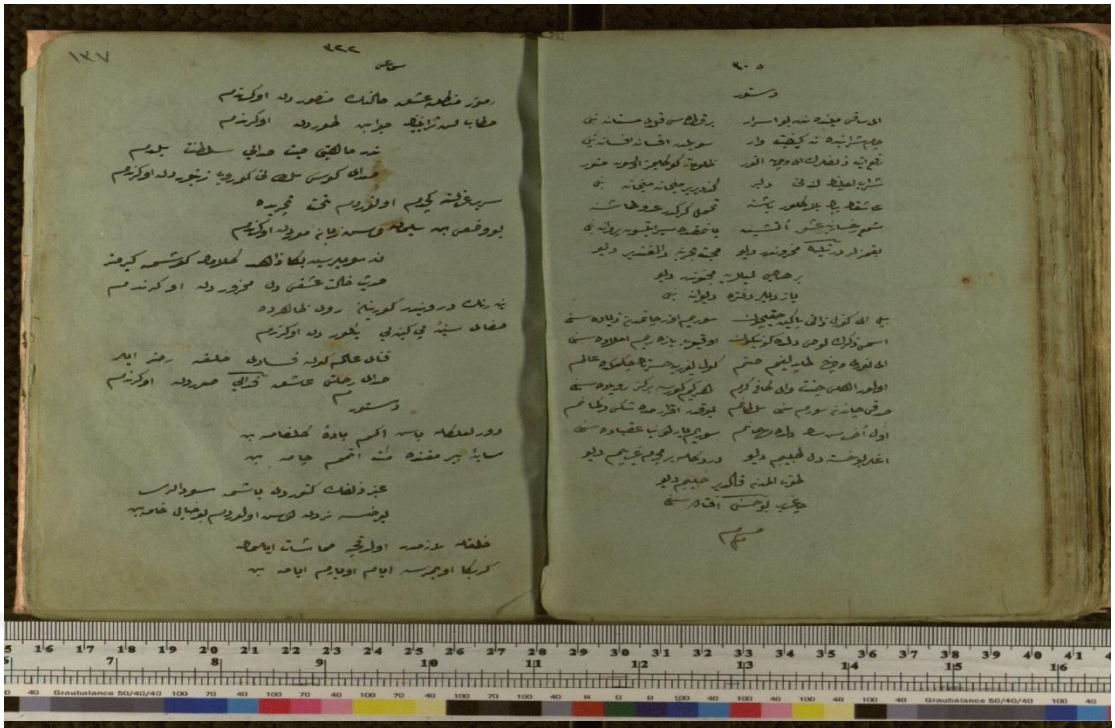

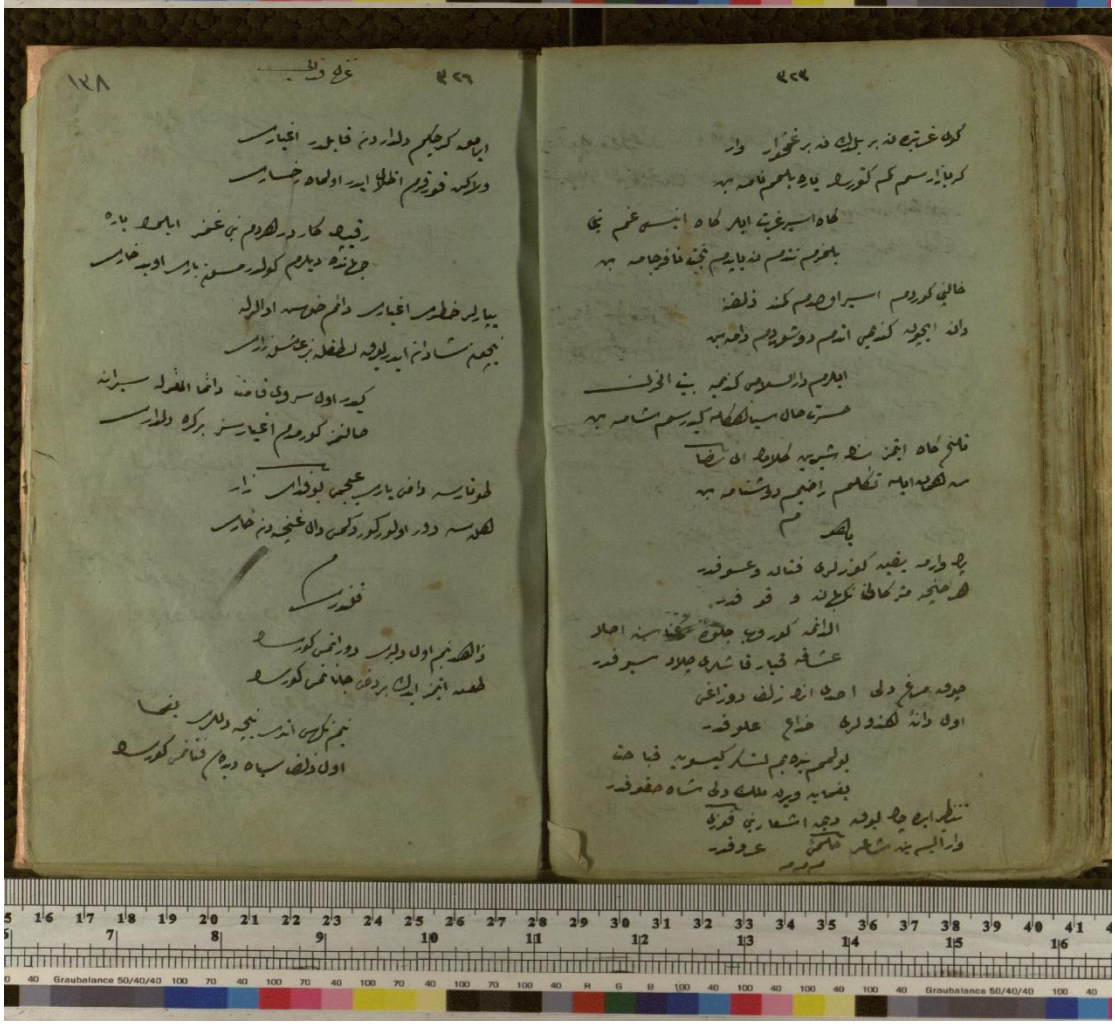

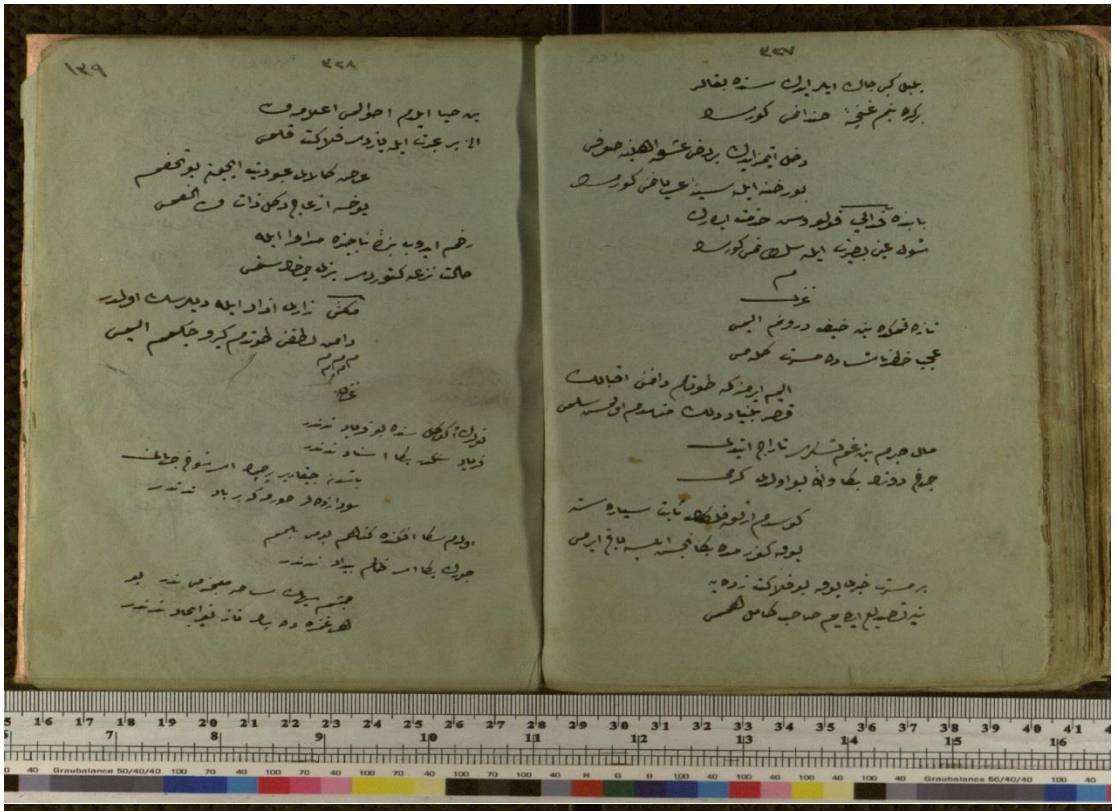

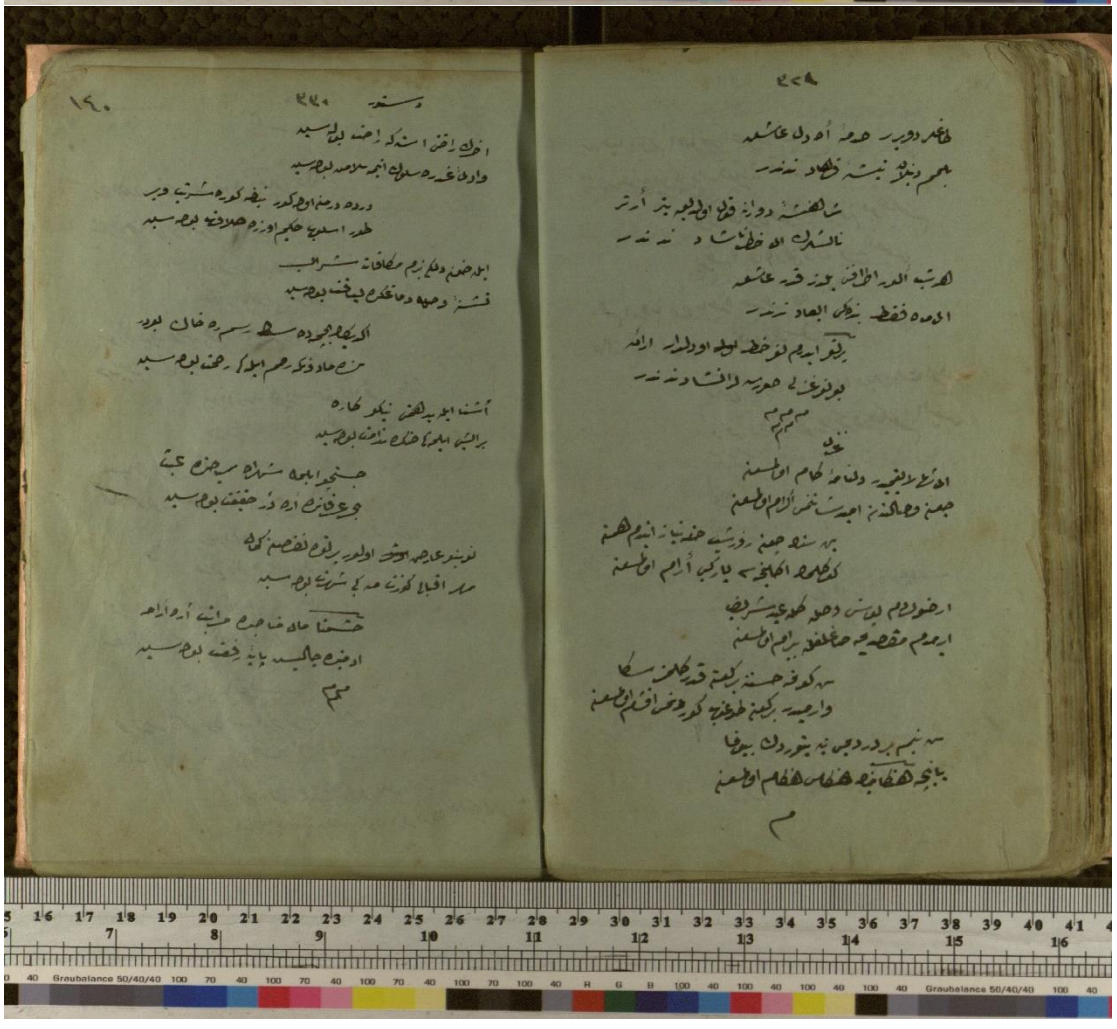

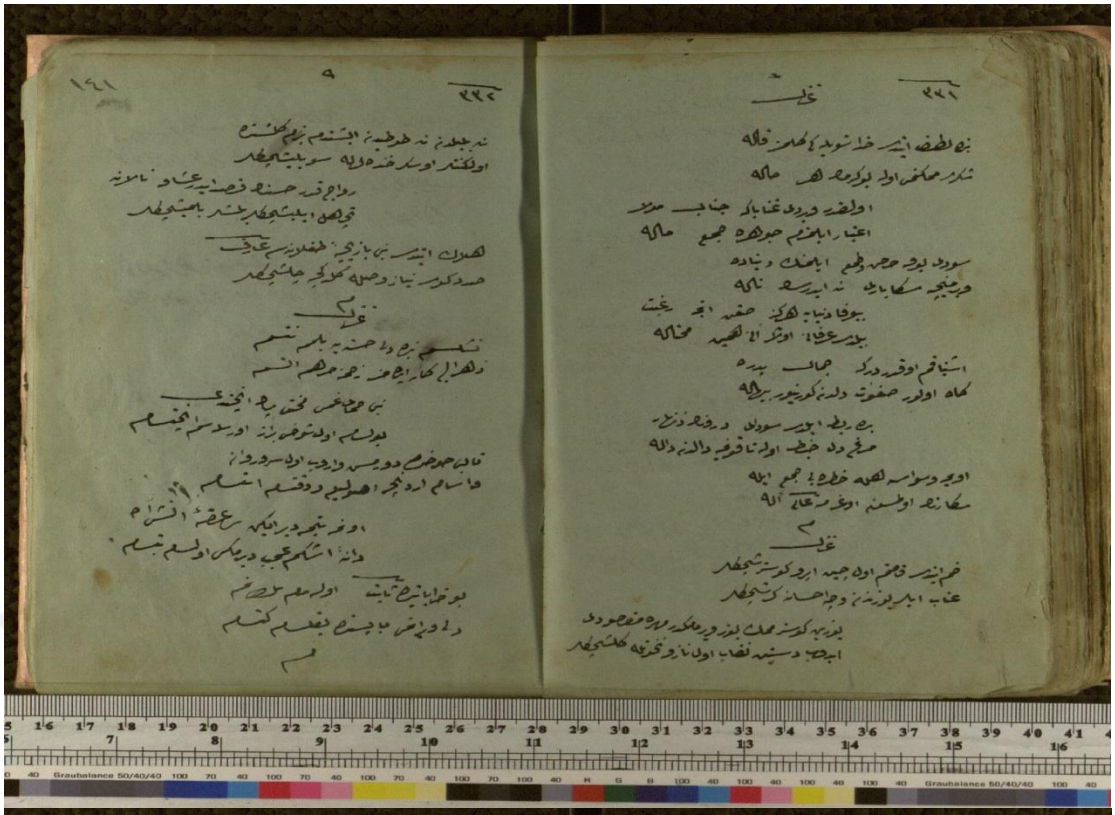

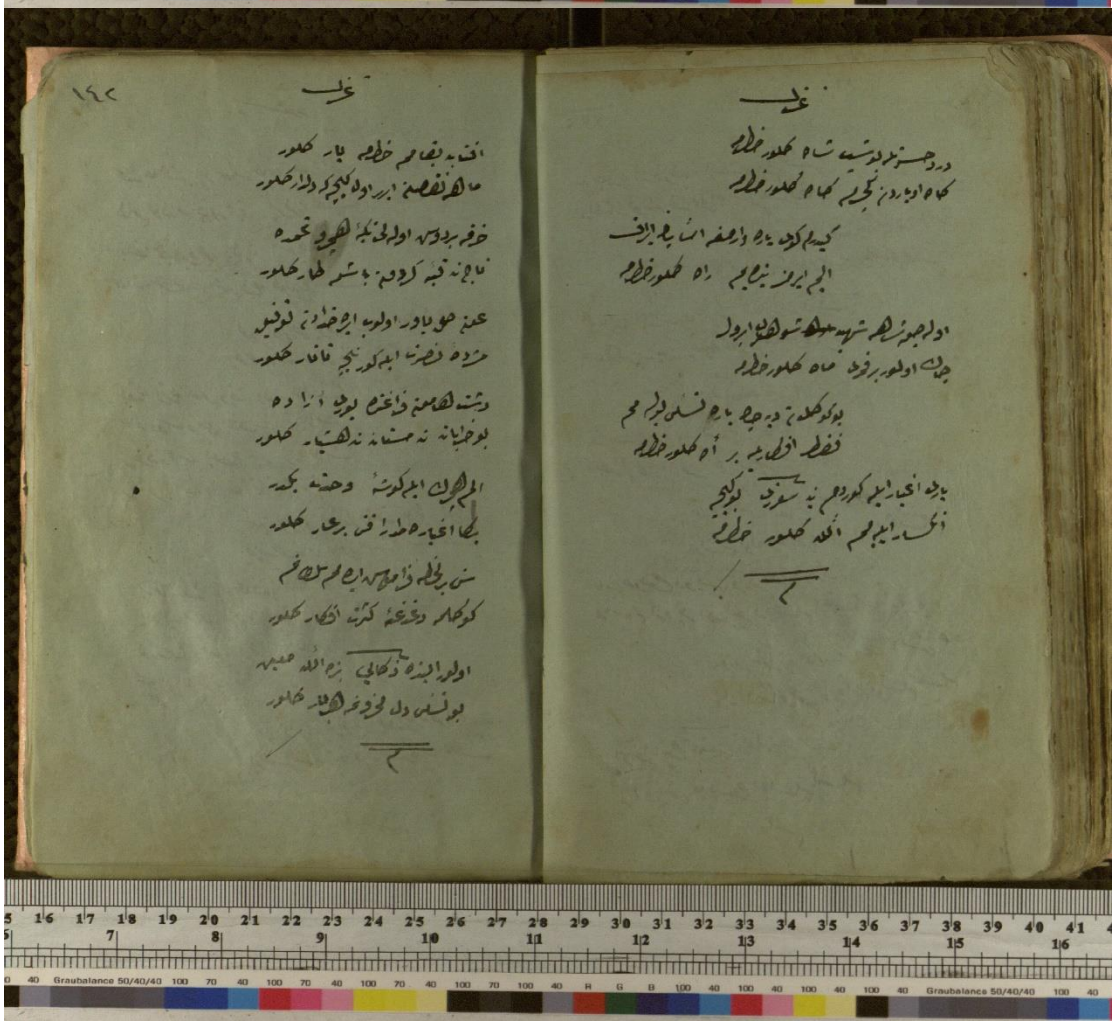

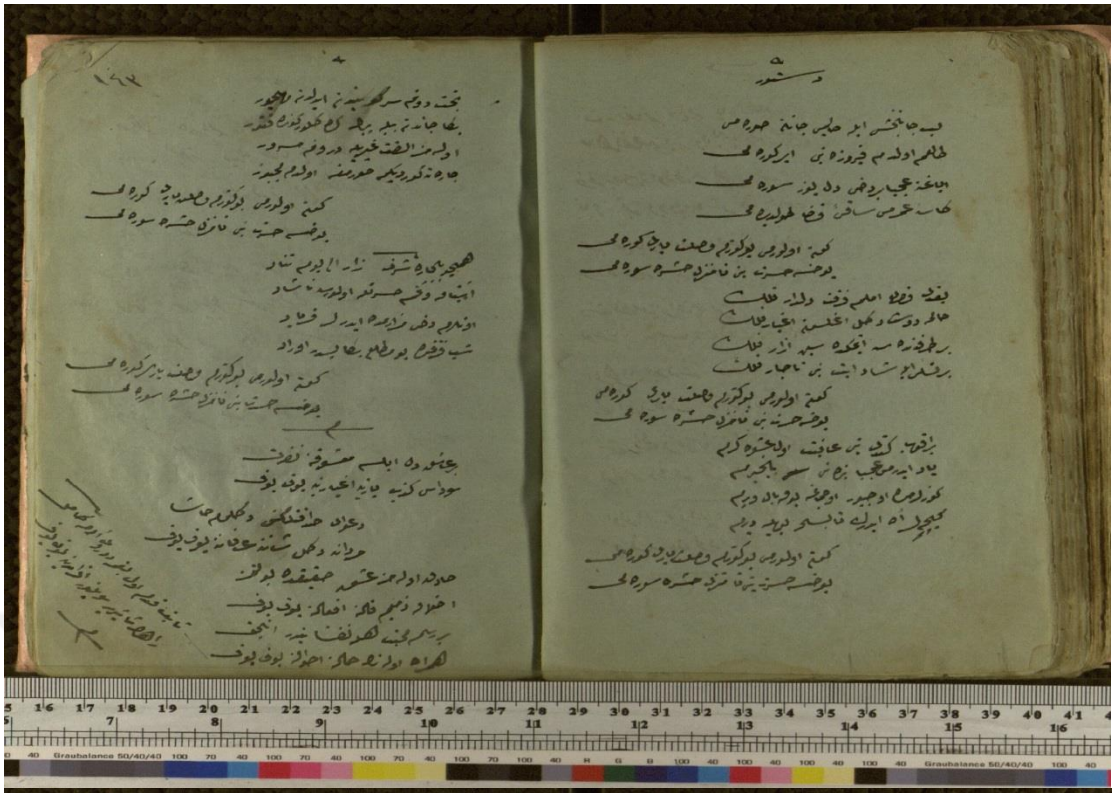

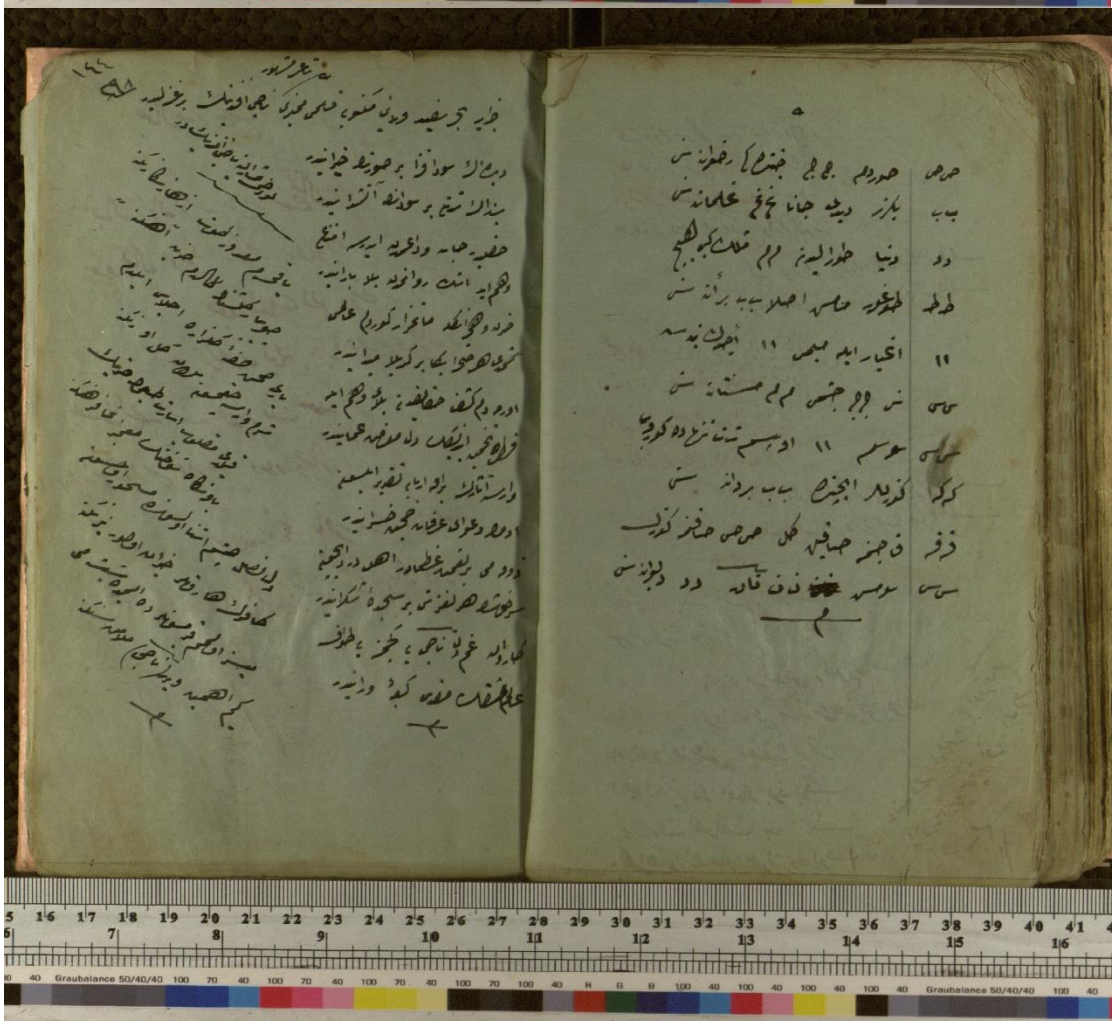

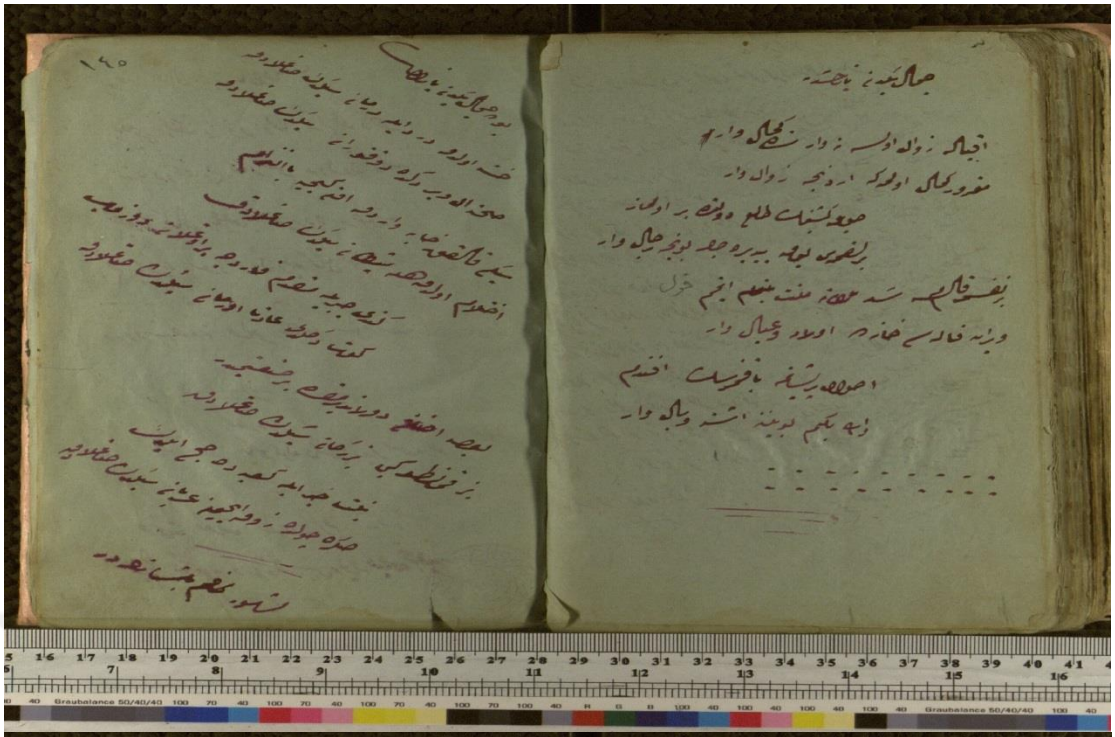

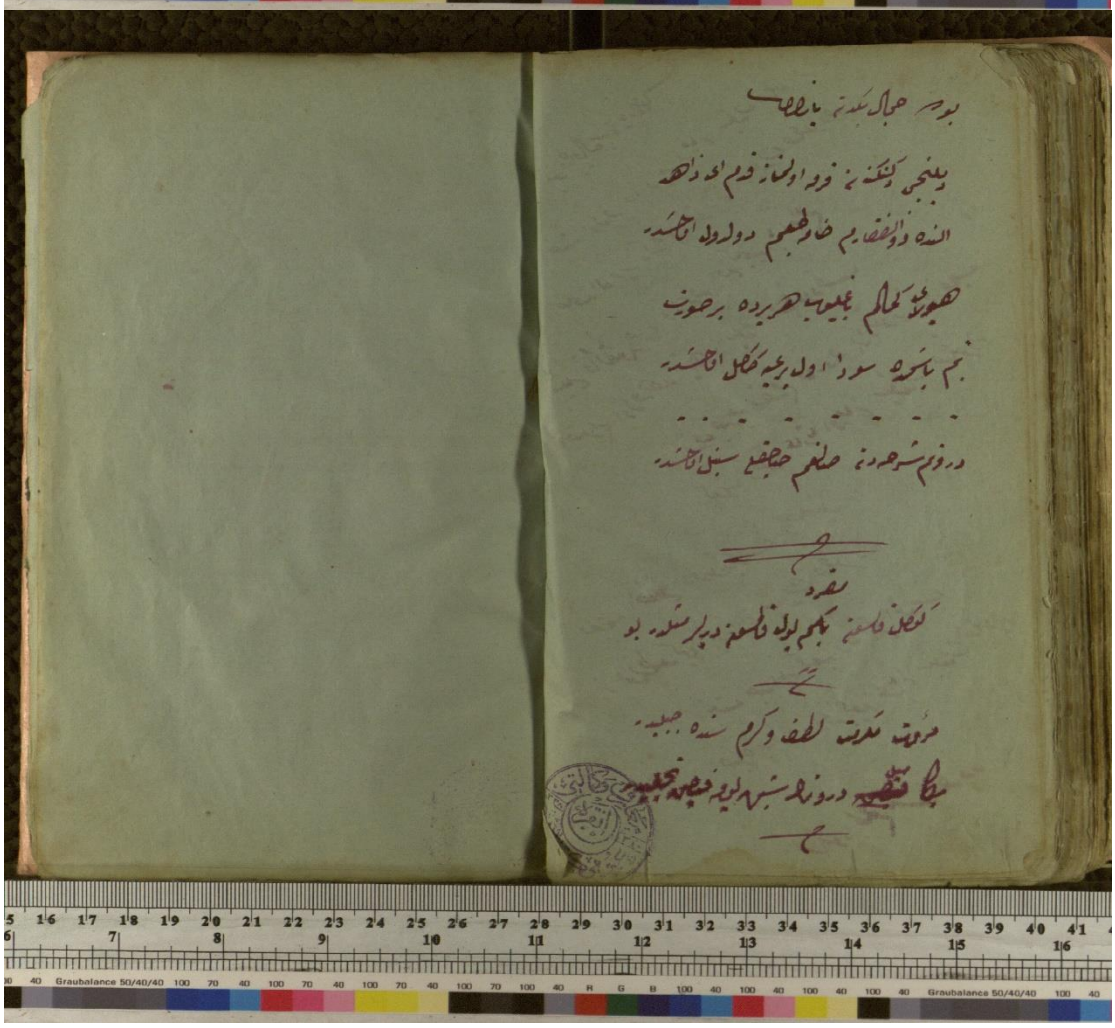

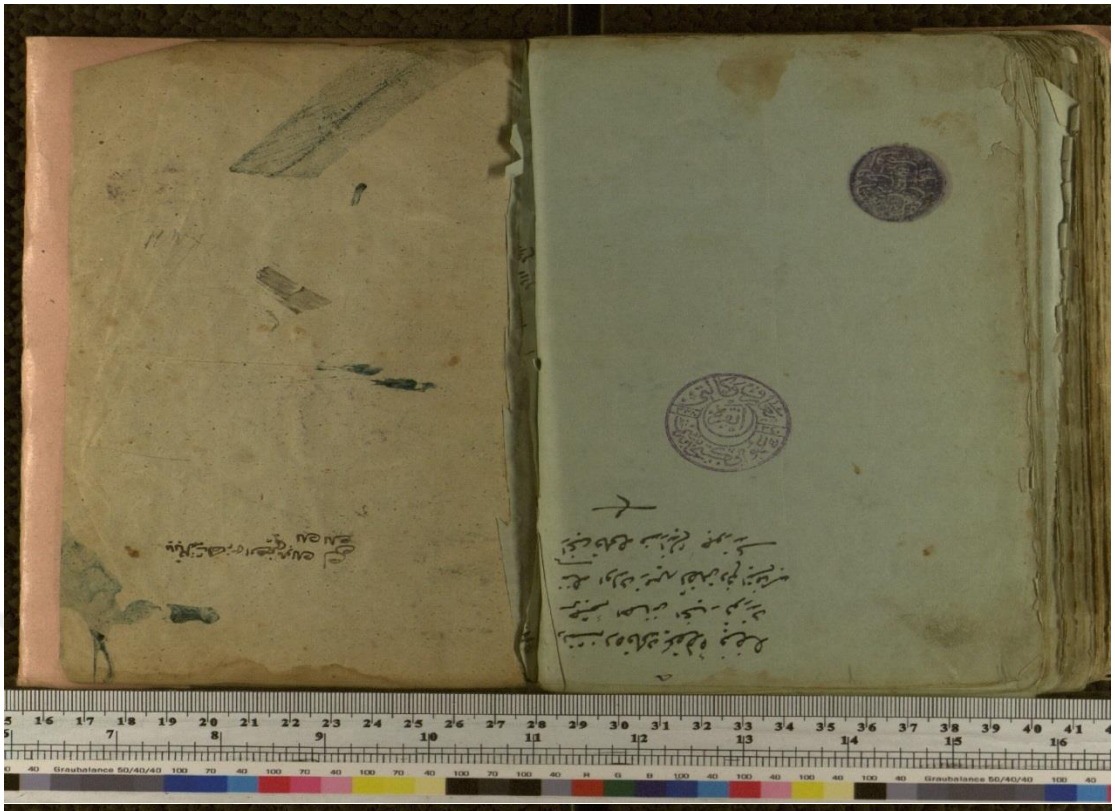

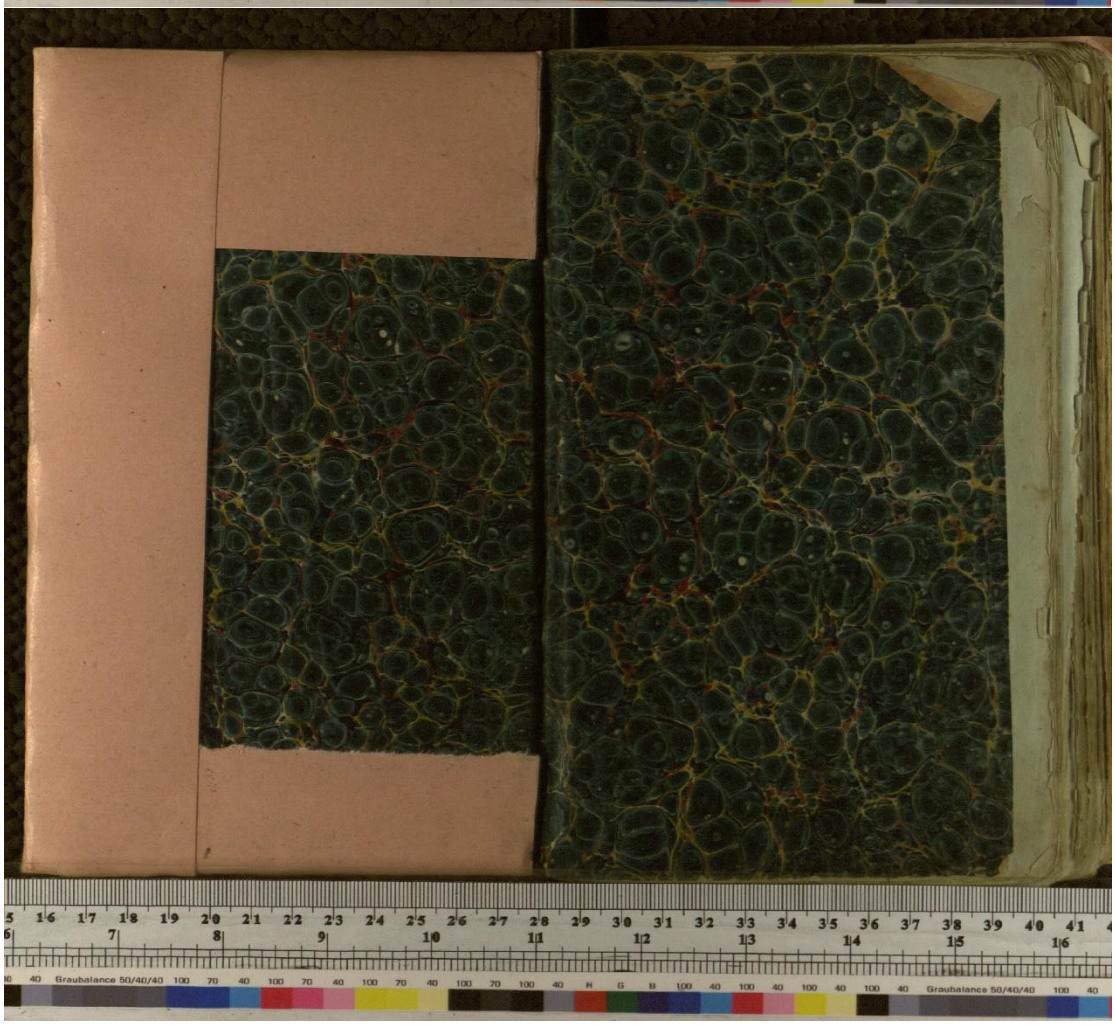

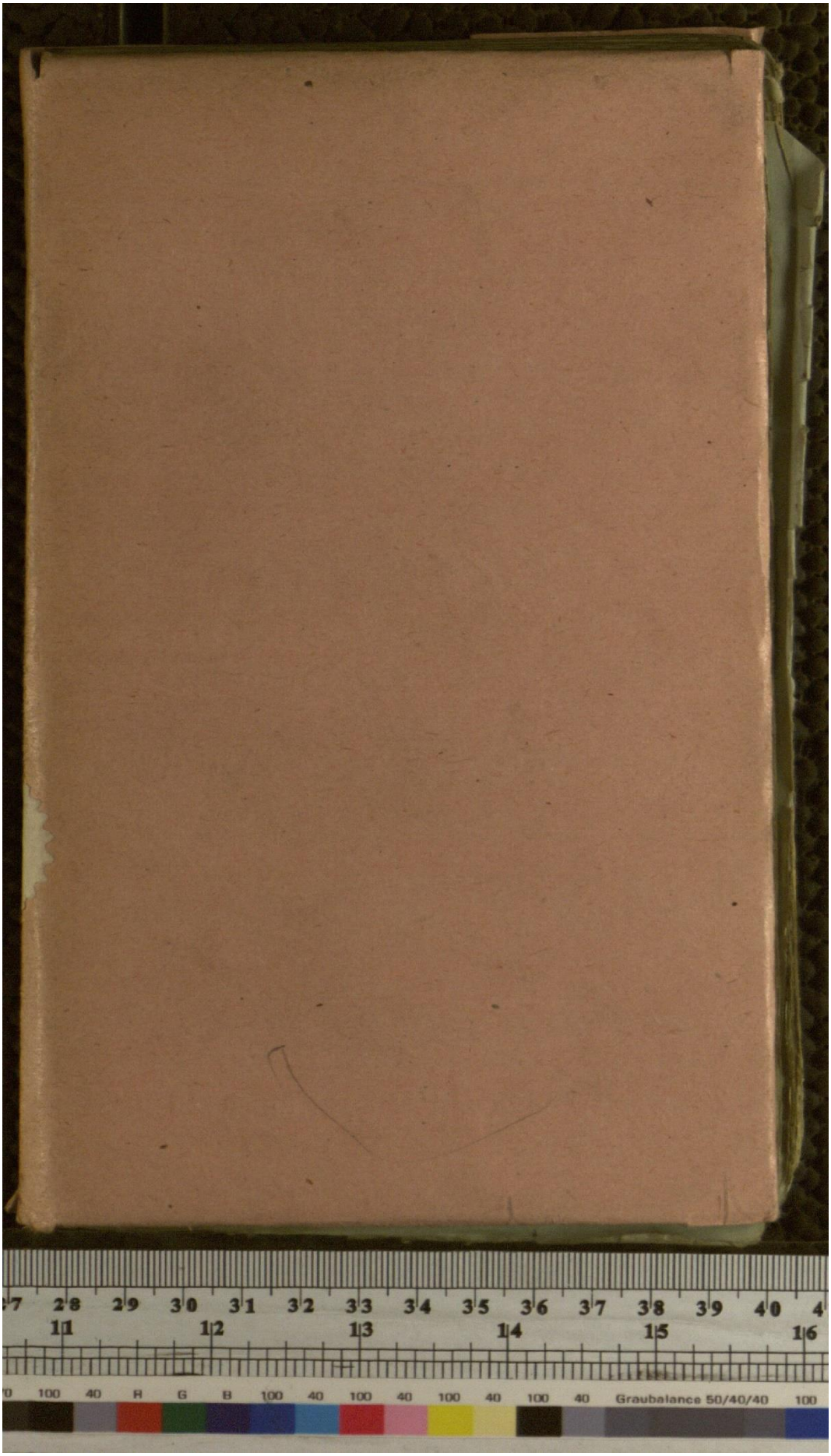
Graubalance 50/40/40